ГРОМАДА

проблеми громадського життя

Виддвець і відповідальний редактор
інж. С. Созонтів

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 3-4

HROMADA

COLLECTION MI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

45 frs.

I. P. O.

МІЖНАРОДНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ДЛЯ БІЖЕНЦІВ

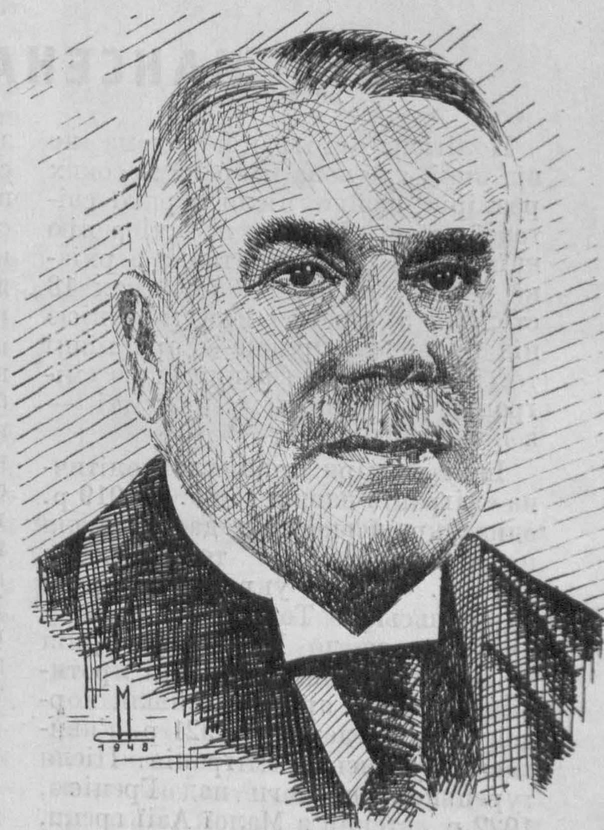

S. E. l'Ambassadeur HENRY PONSOT
Голова Підготовчої Комісії I. P. O.

ADRESSE : **HROMADA**
5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :
C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

Палата колишньої Ліги Нації у Женеві — Осідок І. Р. О.

ВІД НАНСЕНА ДО І.Р.О.

Політична еміґрація відома не від нині, але вона набрала масових розмірів щойно після першої світової війни. Колись на еміґрацію виїжджала лише політична верхівка — це так було в початках 18 століття з українською еміґрацією під проводом Орлика— при кінці тогож століття з французькою еміґрацією, в минулому столітті — з польською.

Інші розміри прийняла політична еміґрація наших часів. В 1919 р. одна українська бриґада перейшла на чехо-словацьку територію, в 1920 р. — ціла українська армія на польську. Того самого року схоронилася до Царгороду армія Врангеля, а інші російські протибільшовицькі армії перейшли кордон сусідніх держав. 1921 р. з'явилася грузинська еміґрація. Після турецької перемоги над Грецією, 1922 р., втекли з Малої Азії греки, вслід за ними вірмени. Повоєнні зміни кордонів привели до великої еміґрації болгарів, турків, мадярів. Асиро - халдейці, невеличкий християнський нарід, виеміґрували 1925 р. з Туреччини до Іраку, згодом до Сирії. Від 1933 р. почалася втеча жидів з Німеччини, 1935 р. приєдналися до них біженці з Сарської області, що верталися під німецьку владу. Еспанська громадянська війна залила Францію еспанськими біженцями. Німецькі офензиви підчас другої світової війни спричинили досить поважні біженецькі рухи — під кінець війни мільйони мешканців східньої та середньої Европи пустилися в мандрівку на Захід. Ця еміґрація не перша, але без сумніву найчисленніша ; в порівнанні з нею, бліднуть цифри з 1921 року : 170 тисяч росіян, українців та інших східньоевропейських народів, 155 тисяч греків та вірмен, 75 тисяч турків.

* * *

Поява стокількадесяти тисяч біженців з Криму, 1920 р., в Царгороді, висунула низку важких питань : санітарних, суспільно-господарських, правних. Як забезпечити цих людей перед пошестями, голодом та холодом? Де примістити їх? Хто виставить їм паш-

порти, з якими вони могли б виїхати до країв, де можуть знайти працю? Хто запевнить життя тим, що не можуть самі запрацювати на свій прожиток?

Цих питань не міг розв'язати ані турецький уряд, ані аліянтська окупаційна влада — це були міжнародні питання, тому ними зайнялася Ліга Націй. Вона призначила відомого норвезького бігунового подорожника, доктора Нансена, високим комісаром для біженців, доручаючи йому узгіднити працю ріжних добродійних організацій, які взялися допомагати біженцям.

Найголовнішим завданням було знайти заробіток для біженців. Тому міжнародній уряд для біженців належав від 1924 до 1928 р. до Міжнародного Бюра Праці; сам др. Нансен займався правними й політичними питаннями та підлягав безпосередньо Лізі Націй. Велика залежність від Ліги Націй в'язала свободу рухів та утруднювала працю, тому 1931 р. створено автономний «Міжнародній Офіс для Біженців» з правною особовістю, який діяв самостійно і лише раз в рік складав звіт Лізі Націй. Його названо «Офісом Нансена» — для вшанування пам'яти високого комісара, що помер 1930 р. 1933 р. урегульовано становище біженців окремим договором. Держави, що підписали той договір, погодилися визнавати міжнародній біженецький («нансенівський») пашпорт та признавати, на їхній території, біженцям такі права, які вони признавали громадянам якихбудь чужих держав.

1938 р. створено другу подібну міжнародню установу, т. зв. Міжурядовий Комітет, що заопікувався біженцями з Німеччини, яких щораз то більше напливало до демократичних держав. Після другої світової війни Міжурядовий Комітет продовжував свою працю, опікуючись довоєнними біженцями.

Але в тому часі появилася нова хвиля біженців, більша як усі дотогочасні — з країв «звільнених» радянською армією. Тимчасово зайнялося ними французьке, американське та британське військове управління в Німеччині й Австрії та У. Н. Р. Р. А. — (міжнародня організація для країн, знищених війною). Біженці, що жили в таборах, не лише користувалися

MARCEL PAON
б. Представник Ліги Націй для біженців у Франції.

матеріяльною опікою У. Н. Р. Р. А, але й підлягали їй правно, як адміністративній владі.

Такий стан не міг тривати довго, бо У. Н. Р. Р. А. не могла дати біженцям правної опіки, маючи виключно матеріяльні завдання — зрештою її дні були почислені. Кінець-кінцем долею біженців зайнялися представники держав у Об'єднаних Націях. Був це твердий горіх. Відкіля взяти грошей, щоб утримати мільйон людей по табо-

рах? Де поселити їх, чим перевезти? Та чи й варто посвятити їм стільки ґрошей і труду — чи не втекли вони лише тому, що співпрацювали з німецькими окупантами?..

Більшовицькі дипломати вміли ловити рибу в тій каламутній воді сумнівів та підозрінь — над біженцями зависло марево насильної репатріяції. Але здорова совість культурного світу таки перемогла — новим біженцям признано право азилю. 12 лютого 1946 Загальні Збори Об'єднаних Націй вирішили, що не можна змушувати ніяких скитальців, силою повертатись додому, за винятком воєнних злочинців та колляборантів, які мають стати перед судом. Господарсько-суспільна Рада Об'єднаних Націй, якій Загальні Збори доручили розглянути детально ту справу, де організували окрему комісію, у якій більшовики знову повели гостру атаку проти скитальців, але без успіху. 16 грудня 1946 Загальні Збори Об'єднаних Націй таки прийняли конституцію нової Міжнародньої Організації для Біженців (І. Р. О. — в англійському скороченні) та договір про тимчасове урухомлення тієї установи. В 1947 р. І. Р. О. перебрало опіку над усіма скитальцями, від УНРРА та від Міжурядового Комітету.

УСТРІЙ І. Р. О.

І. Р. О. — міжнародня організація, її членами є держави. Її працею керують три органи : Генеральна Рада, Виконавчий Комітет та Генеральний директор.

Генеральну Раду складають представники всіх членів, кожний з них має один голос. Вона збирається на звичайні збори щонайменше раз у рік (у перших трьох роках — по два рази).

Генеральна Рада вибирає на два роки Виконавчий Комітет, складений з 9-ох членів, який в часі між зборами Генеральної Ради вирішує пильні справи, опісля Рада вдруге розглядає їх, на найближчих зборах. Комітет збирається звичайно двічі в місяць. Він може оглядати табори та збірні осередки скитальців і на основі своїх спостережень давати вказівки генеральному директорові.

Генеральний директор, що його іменує Генеральна Рада, керує всією працею Організації, згідно з постановами Генеральної Ради й Виконавчого Комітету. Він приймає та звільняє працівників І. Р. О, яких добирають по змозі рівномірно з ріжних країн. Біженці можуть займати між персоналом І. Р. О лише нижчі становища.

З огляду на ощадність, І. Р. О. звільнило поважну кількість своїх урядовців. 31 жовтня 1947 залишилось було їх 1.863. Між ними було найбільше анґлійців — 742, дальше йшло 335 американців, 205 французів, 124 голяндців, 108 бельґійців і так дальше. З народів Східньої Европи працювало в ІРО 49 поляків, 30 чехів та словаків, 3 юґослав'яни, 2 латиші, 1 мадяр, крім того 26 людей без громадянства (бездержавників). Звичайно, ця статистика стверджує державну приналежність, не національну.

Урядовці І. Р. О. поділені на 15 службових ступенів, з річною оплатою 1.300 до 8.000 долярів.

* * *

Поки той устрій ввійде в життя, Організацією керує покищо Підготовча Комісія, в якій кожний член має один голос. Головою Підготовчі Комісії є французький амбасадор Понсо. Обов'язки генерального директора виконує тепер

виконавчий секретар, іменований Підготовчою комісією; виконавчим секретарем є тепер американець п. Тук.

І. Р. О. має централю в Женеві; а в поодиноких державах, в порозумінні з іхніми урядами, творить І. Р. О. свої представництва, для опіки над біженцями, які там живуть. І. Р. О. має право заключати міжнародні договори з урядами поодиноких держав — у справі опіки над біженцями, розміщення і транспортування біженців, тощо.

ПРОВІД І. Р. О.
Другий з правого боку амбасадор H. Ponsot, Голова Підготовочної Комісії, третій W. H. Tuck, виконавчий секретар, четвертий Sir A. Röquer, заступник виконавчого секретаря.

АДРЕСИ БЮР І. Р. О.

ЦЕНТРАЛЯ :

Виконавчий секретар : Mr. W. H. Tuck, Palais des Nations, Genève, Suisse.

Фінансові дорадники : Robson, Morrow Co, 59, New Cavendish Street, London, W. 1, Grande Bretagne.

АВСТРІЯ :

Шеф Бюра Colonel Charles S. Miller, Stalinplatz 11, Wien 4, Autriche.

БЕЛЬГІЯ : Шеф Бюра M. Albrt Herment, 28, rue de la Loi, Bruxelles, Belgique.

БРАЗІЛІЯ : Шеф Бюра M. Carvalho, Rua Santa Luzia 799, Sala 1602, Rio de Janeiro, Brésil.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ : Шеф Бюра Mr. Leslie Dow, 19, Hill Street, Berkeley Square, London, W. 1, Grande Bretagne.

ВЕНЕСУЕЛЯ : Шеф Бюра General Vincent Meyer, c/o American Embassy, Caracas, Vénézuela.

ГОЛАНДІЯ : Шеф Бюра Dr. H. M. Sark, St Hoenstraat 1, La Haye, Hollande.

ДАЛЕКИЙ СХІД : Шеф Бюра Mr. Jennings Wong, c/o UNRRA, 370 North Soochow Road, Shanghai, Chine.

З'ЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ : Шеф Бюра General Walter Wood, Room 330, 1344, Connecticut Avenue N. W., Washington 25 D. C., Etats Unis.

ІТАЛІЯ : Шеф Бюра Mr. S. M. Keeny, INR Building, Via S. Nicola Da Tolentino 78, Roma, Italie.

КАНАДА : Шеф Бюра Mr. James Colley, Room 202, 100 Spark Street, Ottawa, Ontario, Canada.

НІМЕЧЧИНА : Шеф Бюра в Арользен Mr. R. Flohr, APO 171, US Army, Arolsen, Allemagne.

Подорожнє Бюро : Miss A. Hardy, Allied Control Authority Building, Room 115, APO 742, US Army, Berlin, Allemagne.

Шеф на Британську зону: Major-General E. Fanshawe, 400 PCIRO Headquarters, BAOR, Lemgo, Allemagne.

Спеціяльний делегат General John Wood, PCIRO, c/o DP Branch, Civil Affaites Division, EUCOM, APO 757, US Army, Frankfurt, Allemagne.

Подорожнє Бюро : Mr. Joerg. Зв'язкове Бюро : Mr. Hyde PCIRO Liaison Office, Hq., EUCOM, APO 757, US Army, Frankfurt, Allemagne.

Шеф на французьку зону: M. A. Poignant, SP. 51098, par BPM 507, Neuenburg, Allemagne.

Шеф на американську зону: Mr. Paul Edwards, US Zone Germany, APO 403, US Army, Heidelberg, Allemagne.

ПОЛЬЩА : Шеф Бюра Mr. John Widdicombe, 35, ul. Hoza, Varsovie, Pologne.

СЕРЕДНІЙ СХІД : Шеф Бюра Brig. M. S. Lush, 8, Sharia Dar El Shifa, Garden City, Le Caire Egypte.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА : Шеф Бюра Mr. R. Collins, Prikopy 3, Praha 1, Tchécoslovaquie.

ШВАЙЦАРІЯ : Шеф Бюра M. G. Zwerner, Swiss Officce, Rooms 121-126, Palais Wilson, Genève, Suisse.

ФРАНЦІЯ : Шеф Бюра M. le Gouverneur Valentin Smith, 7, rue Copernic, Paris 16, France.

ЮГОСЛАВІЯ : Шеф Бюра M. K. W. C. Sinclair Loutit, Banjickich Zrtava Ulica 7, Belgrade, Yougoslavie.

БЮДЖЕТ І. Р. О.

На бюджетовий рік 1947-48 IPO передбачає 117 мільйонів долярів видатків. З того припадає 13 і пів мільйона на адміністративні видатки — платні для урядовців, поїздки тощо, понад 3 і пів мільйона на закупку й утримання авт. Решта призначена на допомогу скитальцям : майже 81 мільйон на удержання скитальців (в тому 76 мільйонів на прожиток, 3 міл. на грошеві підмоги біженцям в Західній Европі, Чехо-Словаччині й Північній Африці, три чверті мільйона на фаховий вишкіл і перевишкіл, 900 тисяч на лікарську опіку), майже 4 мільйони на репатріяцію, понад 14 і пів мільйона на улаштування скитальців у чужих краях, 145 тисяч на короткоречинцеві позички для скитальців, що бажають улаштуватись в тих краях, де живуть. Як бачимо, одна сьома йде на адміністративні видатки, майже дві треті на утримання скитальців, лише одна восьма на переселення й улаштування.

Бюджет на 1948-49 рік куди

ВИДАТКИ І. Р. О.

(В американських долярах)

	1947-48	1948-49
Адміністрація	13.611.719	12.943.004
Авта	3.760.380	3.554.229
Утримання й опіка	80.870.461	75.033.175
Репатріяція	3.850.930	2.371.650
Поселення й устаткування	14.669.070	55.980.000
Короткоречинцеві позички	145.000	145.000
Резерви на непередбачене	-	5.000.000
	117.007.560	155.027.058

вищий — 155 мільйонів долярів. Видатки на утримання зменшено в ньому на 75 мільйонів (цебто з двох третіх на половину всього бюджету), зате видатки на переселення й устаткування піднесено більше ніж тричі—до 56 мільйонів. Крім того внески від усіх нових членів призначено згори на устаткування. Чим більше скитальців І. Р. О. переселить , тим менше треба буде витрачати на утримання в таборах.

Відкіля І. Р. О. бере гроші на ці всі потреби? Складають їх члени Орґанізації держави, що добровільно погодилися допомогти біженцям, розділяючи кожного року суму видатків на цю ціль в такому відношенні (див. таблицю).

ПРИБУТКИ І. Р. О.

Назва держави	Покриває видатки IPO (у відсотках) адміністративні	Покриває видатки IPO (у відсотках) допомогові	Зобов'язалися вплатити до І. Р. О.	Вплатили до І. Р. О.
Держави, що ратифікували (остаточно прийняли) конституцію IPO				
Австралія	1,97	1,76	2.753.224,80	688.306,20
Бельгія	1,35	1,—	1.575.405,—	23.1922,0
Канада	3,20	3,50	5.440.717,50	1.360.179,38
Китай	6,—	2,50	4.064.512,50	1.016.128,13
Сполучені Держави	39,89	45,75	71.024.898,75	35.512.44,21
Франція	6,—	4,10	6.481.480,50	285.458,33
Гватемала	0,05	0,04	62.824,20	600,—
Ісландія	0,04	0,02	32.132,10	8.033,02
Норвегія	0,50	0, 4	688.666,20	173.174,05
Нова Зеландія	0,50	0,44	688.666,20	688.666,20
Голандія	1,40	0,90	1.426.744,50	
Домініканська Республіка	0,05	0,04	62.824,20	15.706,05
Великобританія	11,48	14,75	22.832.463,75	4.030.000,—
	72,43	75,24	117.134.560,20	43.801.893,67
Держави, що лише підписали конституцію І. Р. О.				
Аргентина	1,85	1,50	2.354.707,50	
Болівія	0,08	0,07	109.582,35	
Бразілія	1,85	1,50	2.354.707,50	
Гондурас	0,04	0,02	32.132,10	
Ліберія	0,04	0,02	32.132,10	
Панама	0,05	0,04	62.824,20	
Перу	0,20	0,17	266.402,85	
	4,11	3,32	5.212.488,60	
РАЗОМ :	76,54	78,56	122.347.048,80	43.801.893,67

Перші дві колони, на долученій таблиці, подають, який відсоток коштів І. Р. О. взяли на себе поодинокі держави. Третя колона подає суму, яку держави зобов'язалися вплатити в долярах у відповідному році; остання колона — це сума, що була вплачена, до 4 січня 1948. Як бачимо, видатки І. Р. О. — 117 мільйонів долярів — розділено між 13 держав, які вже остаточно приступили до І. Р. О. Вони покривають коло три четвертини всіх видатків. Дальше йде 7 держав, що їхні представники зголосили приступлення до І. Р. О., але їхня законодавча влада ще того не затвердила (не ратифікувала); *вони зобов'язалися вплатити понад 5 мільйонів*. Коли навіть до І. Р. О. приєднаються ще дальші держави, покриваючи бюджет у 100 відсотках, Америка все одно залишиться головною опорою І. Р. О., бо вона покриває майже половину всіх видатків. Тому американські предтсвники мають, практично, найбліший голос в І. Р. О.

Як бачимо з таблиці, до 4 січня єдина Нова Зеляндія вплатила цілий свій внесок, Америка половину, інші держави — лише невелику частину.

КИМ ОПІКУЄТЬСЯ І. Р. О.?

Хто підпадає під опіку І. Р. О.? На те відповідає перший додаток до конституції цієї організації. ІРО ділить скитальців на дві частини : переміщених осіб (по-французьки «персон деплясе», по-англійськи «дісплейсед персонс») та на біженців (по-французьки «рефюжіє», по-англійськи «рефюджі»).

Переміщені особи — це ті, що їх Німеччина, її союзники або місцеві уряди, установлені німцями в окупованих краях, силоміць вивезли з їхньої батьківщини : політичні в'язні, вивезені до концентраційних таборів, люди вивезені на роботу до Німеччини.

Біженці — це ті що самі втекли. Це куди ширше і складніше поняття. Туди входять в першу чергу всі довоєнні біженці, жертви гітлерівського й фашистського терору, німецьких союзників та урядів, створених в окупованих краях, жиди, чужинці й бездержавники, що перед війною жили в Німеччині й Австрії, терпіли переслідування й були насильно вивезені, а також воєнні сироти та діти, що їхні батьки пропали без вістки. Накінець це всі ті, що тепер знайшлися поза своєю батьківщиною і не можуть або не хочуть користуватись опікою свого уряду. Ця остання група найширша — до неї належать українські біженці.

І. Р. О. зобов'язане сприяти добровільній репатріяції біженців та переміщених осіб; воно дає змогу представникам держав, з яких походять біженці, відвідувати табори та інформувати про становище в краю. Знаємо, як виглядали такі інформативні відвідини — і як прикро вони деколи кінчалися для непрошених інформаторів.... Але коли біженець таки відмовляється їхати додому, дейому загрожує переслідування за його політичні погляди, народність, віровизнання або расове походження, тоді ніхто не може змусити його до повороту. Крім того, передвоєнні еміґранти і жертви гітлерівських та фашистських переслідувань, можуть відмовитися від повороту з огляду на стан здоров'я або на родинні умови.

* * *

Але з опіки І. Р. О. не користають три групи скитальців — дві

з політичних мотивів, третя з ріжних.

Перша група — це воєнні злочинці та колляборанти, це люди, які в час другої світової війни помагали ворогові переслідувати цивільне населення або воювати проти аліянтів. Зате не належать сюди люди, які під окупацією залишилися на своїх звичайних, мирних, становищах, не виявляючи виразно наміру помагати ворогові проти аліянтів ані проти цивільного населення.

Друга група — це члени організацій, що бажають збройною силою повалити теперішній уряд в іхній країні, терористи та люди, які намовляють інших скитальців не вертатися додому. Одним словом — це активні протирадянські елементи.

Третя група — це ріжні люди, кримінальні злочинці (якщо допустилися злочинів, що підпадають під міжнародню видачу); деякі німці, з другого боку — це люди, що не потребують допомоги І.Р.О., а користуються допомогою своєї держави, що служать у війську або в адміністрації якоїсь чужої держави.

Оце єдині моменти, які вирішують про те, хто має право на опіку від І.Р.О.: фінансові, адміністравні чи інші погляди тут ні при чому. Коли голова родини має право на опіку, тим правом користуються всі члени родини, хіба що хтось з них втратив те право з причин, що ми їх саме розглянули.

* * *

Урядовцеві І. Р. О., який провіряє право скитальця на опіку (т. зв. «еліжібіліте) зобов'язаний перевірити, чи той або інший скиталець не є на листі воєнних злочинців, а в сумнівних випадках запитати відповідну міжнародню установу ; йому не можна керуватися при тому власним поглядом. Коли виявиться воєнний злочинець, він не арештує ані не видає його, лише стверджує, що та людина не має права на опіку І. Р. О. і, якщо треба, повідомляє про це відповідну владу.

Перевірка права на опіку виглядає практично так, що урядовець І. Р. О. спершу стверджує, чи скиталець взагалі має право на опіку, а опісля, чи не тратить він того права, хоч відмовляється від повороту додому. Незабаром І. Р. О видасть окремий підручник, про те, як стверджувати право скитальця на опіку. Крім інструкції, буде в тому підручнику низка практичних прикладів та пояснень про ріжні народи, з яких походять скитальці.

Коли скиталець вважає, що урядовець І. Р. О. несправедливо відмовив йому право на опіку, він може зробити відклик до окремої півсудової установи, апеляційної ради, якої головою є бельгієць De Baer. Її члени об'їжджатимуть країни, де живуть скитальці, щоб збирати відклики. Як довго відклик не розглянений, скиталець залишається тимчасово в такому стані, як при внесенні відклику.

І. Р. О. — установа не вічна; її завдання кінчаться з хвилиною, коли біженці й переміщені особи стануть на власних ногах. Згідно з конституцією, І. Р. О. перестає опікуватися скитальцями:

1) які вернуться додому;

2) які дістануть чуже громадянство, або і не маючи ніякого громадянства, добре улаштуються та запевнять своє існування; хто підпадає під те й друге поняття — про те рішає І. Р. О.

3) Які не хотять вертатися додому, але й не стараються запрацювати на чужині, які хотіли б жити на ласкавому хлібі.

Таким способом кількість осіб, якими опікується І. Р. О., мусіла б меншати з року на рік. Та виходить навпаки. Українці здавна знали, що воно таке радянська влада, тому масово пішли на чужину ще в 1944 р. Інші народи щойно тепер

переконуються на власній шкірі, яке роскішне життя під режимом «людової демократії», тому що раз то більше біженців пробирається крізь «залізну занавісу».

Це для І. Р. О. прикра несподіванка — воно ж мало заопікуватися лише означеною кількістю скитальців — тими, що знайшлися на скитальщині у хвилині закінчення другої світової війни. Де взяти грошей на нових біженців? І як обрахувати, скільки треба грошей, коли кількість нових біженців невідома, їх що раз то більше. Тому І. Р. О. зобов'язалося помагатиназі лише тим новим біженцям, які попали у крайню нужду.

З огляду на те, що І.Р.О., за браком відповідних коштів, не може взяти в майбутньому на матеріяльну допомогу нових біженців, треба щоб воно їм забезпечило хоч правну опіку. З приводу цього відбулися на 5-ій сесії Підготовчої Комісії дуже горячі дебати.

Делегації Англосаксонських народів (американці, англійці, канадійці тощо) голосували за усталення дати, після якої нові біженці не можуть розраховувати ні на яку допомогу.

ОПІКА НАД СКИТАЛЬЦЯМИ

Завдання І. Р. О. та давніших міжнародніх біженецьких організацій — це запевнити скитальцям подібну опіку, яку мають інші чужинці закордоном від своїх урядів. На чому така опіка полягає? Коли підете до якогонебуть консуляту і запитаєте людей, які там чекають, чому вони прийшли? Побачите, як часто мусить людина, що перебуває закордоном, користуватись з допомоги своєї держави — правної, часто матеріяльної, духової.

Найголовніша і необхідна для кожного чужинця — це правна опіка. Французька чи інша влада вимагає від кожного чужинця особистого документу, який стверджував би без сумніву ім'я, прізвище, дату і місце народження, родинний стан тощо. Французька влада не береться стверджувати тих даних на основі документів у рідній мові чужинця, бо не розуміє тієї мови, не знає їхньої вартости й віродостойности та компетенції влади, яка виставила документ. Тому чужинець мусить мати пашпорт у загальноприйнятій формі, виставлений рідною владою чужинця.

Часто приходиться чужинцеві прохати у своєму консуляті, щоб виставив чи потвердив ріжні інші документи, потрібні при ріжних нагодах : шкільні свідоцтва, посвідки професійного знання, метрику шлюбу, свідоцтво моральности тощо. Влада держави, в якій живете, не має змоги сама перевіряти, чи ви справді покінчили в рідному краю таку або іншу школу, чи не були карані тощо; це все треба доказати посвідкою від своєї рідної влади — від свого консуляту.

Щоб господарство не перейшло в чужі руки та щоб місцеве населення не терпіло від чужинецької конкуренції, поодинокі держави накладають на чужинців ріжні обмеження. Напр., чужинцям не дозволяють працювати в державній адміністрації, у вільних званнях, не дозволяють їм мати власних підприємств (як у Франції), або допускають їх лише до означених професій (напр. в Бельгії — до шахтарства і до хліборобства). Щоб облегшити становище своїх громадян закордоном, держави заключають так званий договір про поселення, яким признають одна одній ріжні полегшення для громадян — напр. бельгійці мають право

закладати власні підприємства у Франції, французи — в Бельгії.

Трапляється, що місцева влада кривдить чужинця — напр. без причини арештує його, проганяє зі своєї території, забирає йому майно. В такому випадку дипломатичний представник — амбасадор чи посол — бере в оборону покривдженого громадянина своєї держави : протестує перед місцевим урядом проти кривди, домагається відшкодування. Наскільки така оборона потрібна, це залежить від культурного рівня держави. Напр. гостинна, ліберальна Франція шанує людську гідність та людські права всіх чужинців, обмежуючи їхні господарські права лише настільки, наскільки цього вимагає інтерес французької держави та її громадян. В інших державах чужинцеві не раз приходиться просити допомоги свого посла. Така оборона звичайно обмежується до протесту, але деколи доводить до розриву дипломатичних взаємин, до репресій, а то й до війни (напр. воєнна експедиція європейських великодержав, на початку цього століття, до Китаю, де повбивали християнських місіонерів).

Держава дає дозвіл чужинцеві поселитися на своїй території, під умовою, що він заробить на прожиток або живе з капіталу. Але трапляється, що чужинець, який не має майна, тратить здібність до заробітків — коли захворіє, постаріється тощо. Державі звичайно не вистачає грошей, щоб забезпечити сяке-таке існування своїм старцям, інвалідам, сиротам і хворим — вона не думає брати на утримання ще й чужинців. Тому, коли людина попадає у злидні на чужині, вона мусить просити допомоги у свого консуля. Коли йде лише про хвилеву скруту, коли чужинець надіється, що незабаром зможе дальше заробляти на прожиток, консул дає йому грошеву допомогу. Колиж він непрацездатний раз на все, або на довгі роки тоді консул висилає його до батьківщини, на державні кошти. Якщо чужинець не може їхати сам (напр. дитина, божевільний, важко хворий), консул дає йому ще й супровідника.

Деякі держави запевнюють своїм громадянам на чужині також духовну опіку. Консуляти або окремі товариства, що дістають грошеву допомогу від уряду (напр. італійське товариство імени Данте Аліґієрі, організовують у більших скупченнях еміґрації школи, дитячі садки, курси, допомагають організувати культурно-освітнє і спортове життя. Поодинокі держави висилають на державний кошт студентів, щоб вчилися в чужих високих та професійних школах, та науковців і мистців, щоб поглибили своє знання.

І. Р. О. — це немовби безтериторіяльний уряд всіх «гнаних і голодних» — всіх біженців світу. Його завданням є : дати подібну допомогу тим усім, які живуть на чужині і не користуються опікою ніякого уряду.

* * *

Звичайно, опіка І. Р. О. відрізняється від опіки уряду над своїми громадянами закордоном. І. Р. О. не дає духової опіки — кожна національна група біженців мусить сама зорганізувати своє культурне життя. І. Р. О. не може воювати збройно проти держави, яка скривдила б біженців. Зате має І. Р. О. одне важке завдання, яке не стоїть перед ніяким урядом: дати мільйонові людей, вирваних з рідного ґрунту працю.

Головним завданням матеріяльної опіки над біженцями є : дати їм змогу якнайскоріше заробити на прожиток та уможливити їхній поворот додому («репатріяція») або поселення в інших краях, де вони могли б заробляти («ретаблісман»). Репатріяція легша і дешевша — це лише кошти транспор-

ту — тому в інтересі І. Р. О. було б, щоб якнайбільше скитальців повернулися додому, щоб залишилися лише ті, які справді не можуть повернутися. Звичайно, тут може йти хіба про намову, але ніколи про примус.

Постійне утримання запевнює І. Р. О. лише тим скитальцям, що не можуть заробити на прожиток з огляду на вік чи на стан здоров'я. Всі працездатні мають жити на ласкавому хлібі лише тимчасово — до переселення. На жаль, переселення йде дуже пиняво — І. Р. О. новстало досить пізно, держави —члени І. Р. О., не давали йому своєчасно потрібних грошей, транспортових засобів, не спішать приймати до себе скитальців. Наслідок такий, що вже третій рік після закінчення війни, мільйон людей живе у примусовому безробіттю, в часі, коли стільки рук потрібно для відбудови знищеної війною Европи та для колонізації заморських країн.

Як бачимо, можливості, що їх І.Р.О. розкриває перед скитальцями не однакові в Німеччині й Австрії, інші як в краях, де скитальці можуть поселитися на постійне життя. В Німеччині й Австрії на першому пляні стоїть матеріяльна допомога, бо в цих знищених війною і частинно перелюднених (західні зони) краях, заробіткові можливості невеликі. На другому місці стоїть правне оформлення — скитальці не мають особистих документів, з якими могли б виїхати за кордон. Навпаки, в державах, де легко знайти заробіток, як у Франції, Бельґії, Англії та в американських краях, матеріяльною допомогою користуються лише непрацездатні одиниці; крім того скитальці, які мають надію знайти кращі можливості заробітку в інших краях (напр. в Аргентині) можуть дістати від І. Р. О. безкоштовий переїзд.

* * *

В 1947-48- бюджетному році передбачено на репатріяцію чотири і пів мільйона долярів, але фактично було витрачено лише 3 міл. 850 тисяч, тому решту призначено на устаткування. На 1948-49 рік призначено вже лише 2 міл. 300 тис. на репатріяцію. Вертається додому чимало громадян західньоевропейських держав та китайців, які до війни жили в малайських краях. Зате, коли йде про Східню Европу, до повороту зголосилися хіба поляки, що скитаються по Середньому Сході. За останній рік І. Р. О. переконалось, що годі рахувати на поважнішу репатріяцію скитальців споза «залізної заслони».

Тому тепер на перший плян висувається переселення біженців до інших країн. Кожний скиталець, що має право на опіку І. Р. О., має право і на переселення на кошт Організації — байдуже, чи він довоєнний чи повоєнний біженець, чи їде одинцем, чи гуртом.

В сучасний момент 12 держав вислали до Німеччини свої місії, які вербують робітників між скитальцями та відсилають їх групами. Навпаки, переселення одиницями, родинами чи дрібними групами відбувається на кошт І. Р. О., яке оплачує транспорт, візи і прожиток. Пересічні кошти переселення одної особи — понад 200 долярів. В жовтні й листопаді 1947 І. Р. О. пересилило майже 22 тисячі скитальців гуртом і понад 2 тисячі одиницями. Разом, до кінця листопада 1947 переселено 117 тисяч біженців, до кінця червня 1948 мають надію переселити 234 тисячі.

Окремі питання висуває улаштування інтелігентів та ріжних фахівців. У цій справі І. Р. О. скликає в квітні цього року окрему конференцію в Женеві.

* * *

Найголовнішою перешкодою у переселенні скитальців є недостача транспортових засобів. І. Р. О

винайняло 9 кораблів, якими може перевозити, щомісця по 5 тисяч скитальців; крім того чимало скитальців переїжджає на кошти IPO, приватними суднами. В Німеччині й Австрії 42 залізничні поїзди на місяць, перевозили скитальців до пристаней та до Західньої Европи. В Італії та в Німеччині улаштувало І. Р. О. два окремі перехідні табори для переселенців.

Не приймають добрих фахівців, яких їм під цей час не дуже потрібно. Не приймають людей, які незовсім здорові, але можуть виконувати легку роботу, працюючи в ріжних званнях. Беруть дуже високі оплати за в'їздові візи. Не дають іміґрантам громадянства, а не натуралізованих не допускають до ріжних професій — навіть до таких, що засадничо доступні для

5. Сесія Підготовчої Комісії І. Р. О.

чужинців.

Друга перешкода у переселенні — це самі таки держави, які приймають скитальців. Виконавчий секретар І. Р. О. жалується у своєму звіті, що поодинокі держави приймають лише здатних до важкої праці одиниць, без їхніх родин, або погоджуються приймати родини щойно пізніше. Не приймають родин, яких хоч один член є хворий, дарма, що інші члени можуть запевнити йому прожиток. А також не погоджуються, щоб ціла родина працювала в тій самій місцевості.

Наслідок тієї еґоїстичної державної політики такий, що устаткування біженців проволікається — вони сидять в таборах, проїдаючи гроші І. Р. О., замість працювати продуктивно. Тому виконавчий секретар І. Р. О. запропонував конференцію держав, які прийняли б іміґрантів, щоб запропонувати їм плян справедливого переселення скитальців. Щоб перебороти перешкоди, І. Р. О. інформує про скитальців, видаючи брошури, кому-

нікати, матеріяли для преси та організує радієві передачі.

* * *

Окремі завдання ставить перед І. Р. О. правна опіка. З одного боку І. Р. О. має видавати скитальцям окремі пашпорти, з якими вони могли б виїхати за кордон, з другого боку дбає про те, щоб покращити загальне правне положення скитальців.

На внесок представника І. Р. О., Комісія Оборони Прав Людини Об'єднаних Націй прийняла до проекту Декларації Прав Людини окремі постанови важні для скитальців : право вільно виїжджати зі свого чи чужого краю (з обмеженням для злочинців та зобов'язаних до військової служби), право азилю (з якого не користали б лише уголовні злочинці та люди винуваті у затіях, проти цілей і засад Об'єднаних Націй), охорона чужинців перед самовільним видаленням з території чужої держави. Щоб скитальці не залишилися без опіки після ліквідації І. Р. О., запропоновано, щоб Організація Об'єднаних Націй взяла під свою опіку всіх, що не користуються опікою ніякого уряду, за винятком злочинців та людей, які допустилися вчинків незгідних з засадами й цілями Об'єднаних Націй.

НЕВИКОРИСТАНІ МОЖЛИВОСТИ

В якому ступені користуються з тих можливостей, що їх дає І. Р. О., українці? Більша частина наших скитальців в Німеччині й Австрії живе в таборах І. Р. О. Чимало українців — зокрема з Франції та Швайцарії — виїхало на кошт І. Р. О. до Південної Америки. Зате коли йде про допомогу для непрацездатних, ми не можево похвалитися ніякими досягненнями. Українці досі не дістали жодної допомоги

Чому воно так? Тому що нам ще до тепер не пощастило взяти в руки зовнішного представництва української еміґрації. Офіс Нансена був під російським впливом, тому він вважав усіх східньоевропейських біженців (за винятком вірмен) «російськими біженцями» і підпорядкував українських біженців російському офісові. А що сорочка ближча ніж кожух, для наших біженців залишалося небагато.

Яка на те рада? Тут не поможе бідкатися, нарікати на кривду, на доленьку нещасну — тут треба скоро діяти: треба взяти в українські руки, раз на все відділяючи українську біженецьку громаду від російської. Щоб це здійснити, треба доказати, що українців у Франції є багато та що всі вони вважають себе окремим народом, що вони домагаються відділення від російської еміґрації та створення окремого українського офісу. А доказовий матеріял дасть нам перепис українців у Франції.

Від наслідків перепису багато залежить. Колиб ми дістали лише тисячу виповнених переписних листків, росіяни могли б сказати : «У Франції є лише тисячу українських сепаратистів, які домагаються українського офісу з чисто політичних мотивів. Маса українських біженців не відгукнулася на перепис, бо вона хоче залишитися при

російському офісі, вважаючи себе нерозривною частиною «триєдиного російського народу». А коли й повстане окремий український офіс, на нього припаде лише одна стошістдесята частина допомоги, призначеної для нансенівців, яких є у Франції 160 тисяч.

Тепер уявім собі, що всіх 50 тисяч українців у Франції взяло участь у переписі. Ніхто не зможе знехтувати такого однозгідного вияву народньої волі, не зможе відмовити згоди на український офіс. 50 тисяч — це приблизно десята частина всіх біженців. Якщо дістати відповідну частину з допомоги І. Р. О. — скільки непрацездатним людям можна б забезпечити існування — скільки старцям, вдовам з дрібними дітьми, хворим, інвалідам, які серед найчорніших злиднів пробиваються крізь важке еміґрантське життя. Справа великої ваги з людського погляду.

А тепер гляньмо на неї з становища нашого громадського життя. Знаємо, яке воно кволе тому, що нема кому в ньому працювати, бо всі скитальці мусять важко заробляти на прожиток. Уявім собі, що лише ті, які з трудом заробляють на злиденне життя, дарма, що на це не дозволяє їм вік ані здоров'я дістали скромну забезпеку від ІРО'.

Коли б ми могли запевнити прожиток кільком нашим стареньким ученим і мистцям, вони збагачували б нашу культуру та гідно репрезентували б її в Парижі — найбільшому культурному осередку світу. Ми могли б зробити те все, чого нарід чекає від своєї політичної еміґрації.

Але щоб здійснити всі наші бажання, треба спромогтися на одно масове зорганізоване зусилля — треба сказати скільки нас та хто ми.

НАШЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ПЕРЕД І. Р. О.

І. Р. О. — офіційна міжнародня установа — співпрацює з приватними громадськими організаціями : з одного боку з добродійними, яких завданням є допомагати скитальцям, з другого боку з біженецькими організаціями.

Добродійна організація, яка хоче допомагати скитальцям, підписує з І. Р. О. умову, що означає, яка саме має бути допомога, для яких скитальців, в яких країнах. В січні цього року діяло разом в Німеччині 23 добродійні організації, у Франції 20, в Австрії та Бельґії по 13, в Голяндії 5, в Портуґалії 3, в Італії та в Еспанії по 2. Найбільша добродійна організація у Франції — це французька « Суспільна Служба Допомоги Еміґрантам», що через неї І. Р. О. розподіляє індивідуальні допомоги. Майже всі добродійні організації, що діють у Франції, є французькі або міжнародні, за винятком 5-ох жидівських. Навпаки, в Бельґії є ріжні національні добродійні організації : кілька жидівських та по одній естонській, латишській, югословянській та австрійській.

Єдині українські добродійні організації, що підписали договір з І. Р. О. — це Об'єднаний Український Американський Допомоговий Комітет та Український Канадійський Допомоговий Фонд, що перебрали опіку над нашими ски-

тальцями в Німеччині. Те важке завдання лежить на трьох заморських українцях — коли інші добродійні організації мають по кілька десятків, а то й по кілька соток урядовців (напр. Об'єднаний Жидівський Комітет має в Німеччині 291 працівників, Британський Червоний Хрест 200, І. М. К. А. 117, Палестинська Агенція 100).

цями І. Р. О., а що в персоналі організації поодинокі народності заступлені дуже нерівномірно, багатьом біженцям могла б загрожувати кривда.

На останній п'ятій сесії І. Р. О., представники українців та інших народів висунули домагання, щоб І. Р. О. визнало національні представництва — і вони осягнули те,

НАЦІОНАЛЬНІ ПРЕДСТАВНИКИ НА 5. СЕСІ І. Р. О.

Другий зліва інж. С. СОЗОНТІВ. голова Української Громадської Опіки у Франції, третій А. ЯРЕМОВИЧ директор Центрального Українського Допомогового Бюра в Лондоні, четвертий посол ФЕЛЬДМАНС. представник Латиського Комітету.

Конституція І. Р. О. не передбачає ніякого представництва поодиноких національних груп. Це поважний недолік, бож скитальці — це не одна суцільна маса. Поодинокі національні групи мають свої спільні інтереси, які можуть обстоювати лише їхні національні представники. Чимало скитальців не знає світових мов, якими вони могли б порозумітися з урядов-

чого не вдалося осягнути біженецьким організаціям в Німеччині. Спеціяльний комітет, який вислухав бажання представників біженців, ухвалив, по довгій дискусії, внесок, щоб урядовці І. Р. О., в цетралі й на місцях, «тримали якнайтісніший зв'язок з особами або групами, які, офіційно чи ні, репрезентують біженців і переміщених осіб, що їм помагає І. Р. О. — щоб

краще пізнати становище й проблеми біженців та краще поінформувати їх про цілі І. Р. О.. Коли та постанова ввійде в життя, наша організація на всіх її щаблях — від таборових рад до Центрального Представництва Української Еміґрації в Німеччині — матиме змогу тримати офіційний зв'язок з відповідними клітинами І. Р. О.; подібно і в інших країнах, де українська еміґрація зорганізована і здатна тримати зовнішні зв'язки.

Але хто заступатиме всю українську політичну еміґрацію в Европі перед централею І. Р. О.? Чотири конференції радили над створенням всеевропейського осередку української еміґрації — і до нині нема такого осередку. Остання четверта конференція, в серпні 1947 року в Парижі, доручила Центральному Представництву Української Еміґрації в Німеччині виконувати тимчасово обов'язки всеевропейського осередку та створити в Парижі свій секретаріят для зовнішніх зв'язків — на жаль, до тепер такого секретаріяту чомусь нема. 300 до 400 тисяч українських біженців не має до нині нормального, побудованого на широкій демократичній базі, представництва перед централею І. Р. О. та взагалі перед зовнішнім світом. Підчас останньої сесії заступав українську еміґрацію директор Центрального Допомогового Бюра в Лондоні — представництва української заморської еміґрації та голова Української Громадської Опіки — об'єднання громадських установ у Франції, цебто демократичного представництва частини української еміґрації. Праця, яку вони там виконали, потверджує потребу остаточного оформлення нашого осереднього представництва.

СЕРЕД КНИЖОК.

Степан Евин „ІХ БУЛО ТРЬОХ", вид. 1947 р.

Наша, доволі вбога, пригодницька література збагатилася новою книжкою, пера талантовитого письменника. Вона цінна тим, що пригоди трьох українських хлопців проходять на Україні в сучасній добі та що виразно бренить у ній патріотична нота. Здоровий український, хоча дещо «босяцький», гумор переплітається з жахливими картинами більшовицького та німецького терору над українським населенням. Хлопці ж — що на початку книжки являються «безпритульними» — мужніють на очах читача в твердому підсовєтському житті й наприкінці першого тому виростають на боєвиків, свідомих свого завдання та з чітко окресленою метою боротьби.

Автор вміло творить комічні ситуації, діялог у нього бездоганний та гарні описи української природи і великих міст України (Одеса, Харків). Одначе — читачеві видається, що ці три підлітки надто розумні, надто інтелігентні на свій вік. Та це, мабуть, вина того життя, яке ведуть діти в Україні, відірвані від батьків, засланих на Соловки, або померлих з голоду... Діти, що ночують під мостами, подорожують під товаровими вагонами та харчуються тим, що вкрадуть на базарі. Діти, на яких раз-у-раз робить облави міліція та НКВД, як на бездомних собак...

Не зважаючи на деяку неохайність мови та, особливо, коректи, книжка надзвичайно цікава. Її читається «одним духом» та нетерпляче чекається дальших томів.

Мистецька обгортка В. Ласовського надає книжці культурного вигляду.

Л. В.

З НАШОГО ЖИТТЯ.

УСПІХИ НАШОГО СПІВАКА В БЕЛЬГІЇ ТА В ЕСПАНІЇ

Відомий український тенор, Василь Тисяк дав п'ять концертів у бельгійських містах: Брюсель, Лієж, Шарлеруа, Буа де Люк та в Моне, в грудні 1947 та в січні 1948. Акомпаніював наш композитор Юрій Фівла. В січні п. Тисяк тричі виступав у великому оперному театрі в Барселоні. Бельгійські часописи дали дуже прихильну оцінку, підкреслюючи мелодійність та оригінальність української пісні, також рецензії еспанської преси були дуже прихильні.

В найближчому сезоні п. Тисяк співатиме в Бельгії, в 10-ох операх, крім того дасть кілька українських концертів та співатиме українські пісні в бельгійському радіо. На квітень запросили його на 10 виступів до мадридської опери; він дасть в Еспанії також кілька концертів українських пісень і арій.

КОНЦЕРТИ В АНГЛІЇ

Український хор «Бурлака» співав 8 лютого у британському радіо. 11 лютого виступив цей хор, з бандуристами та танковою групою, у телевізійному студіо британського радіо. Слід згадати, що перед місяцем відбулася телевізійна передача зразків українського народнього мистецтва.

Хор «Бурлака», у склад якого входять 34 співаки, організувався перед 3-ма роками в Італії; від року він є в Англії. Від 7 січня до 8 лютого, хор зробив дві поїздки по українських робітничих осередках та по таборах полонених, і відбув понад 30 виступів; три рази виступав у Лондоні. У місяці березні хор виїжджає для подачі концертів по Шотландії. Хором «Бурлака» диригує п. Ярема Гордій, де виступає співацька вісімка й капеля бандуристів.

ДОПОВІДІ В КАНАДІ

Канадійське міністерство освіти почало в січні доповіді по радіо в українській мові про історію та розвиток Канади. Між іншим, подано там життєпис двох перших українців, що виемігрували до Канади.

З ТЕАТРУ

Українська Артистична Група в Парижі відограла з успіхом у суботу 24. І. 1948 р. п'єсу Тобілевича «Наймичка».

УКРАЇНЕЦЬ — ШАХОВИМ МИТЦЯМ ПАРИЖА.

Наш відомий шахіст, чемпіон Львова та Галичини, проф. Степан Попель, отримав перехідну чашу м. Парижа на 1948 р.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИКАНСЬКИХ ФІЛЬМАХ

В Голівуді — центрі американської фільмової промисловости — є декілька українців, що займають визначні пости : 1) визначний і популярний в ролях любовника артист Іван Годяк, 2) незрівняний у характерних ролях Мікі Мазуркі, якого фільмують усі студії, 3) Лизавета Скот — з походження українка, 4) Паливода — здібний рисівник, співробітника Діснея, відомого творця рисункових фільмів, 5) В. Титла — один з директорів великої фільмової фірми «Парамаунт»,, 6) Дир. Скегар — спеціяліст кольорових фільмів, 7) Дир. Едвард Дімитров — один із головних директорів іншої великої фільмової фірми Р. К. О., 8) Бандурист Емець — з якого крутять останній фільм з його мистецькою грою на бандурі.

УКРАЇНЦІ ВИЇЖДЖАЮТЬ З КИТАЮ

Більшовицька окупація Манджурії принесла болючий удар для української колонії в Харбіні; чимало визначних українських еміґрантів розстріляли.

Тепер залишилися в Китаю дві українські колонії : в Шангаю (коло 200 людей) та в Тяньцзіні (кілька десятків). З огляду на офензиву червоних армій, українці хотіли б якнайскоріше виїхати Китаю до Аргентини. На жаль, кошти переїзду дуже високі — 950 долярів від одної особи.

Посмертні згадки

Високопреосвященніший О Л Е К С А Н Д Е Р (Іноземцов), Митрополит Поліський і Пинський, помер 9 лютого. Похоронено Його 12 лютого, на кладовищі Вальдфрідгоф у Мюнхені. Покійний заслужився для Української Православної Церкви у важкий для неї час тим, що висвятив двох епископів і тим способом дав змогу створити канонічну ієрархію.

* * *

Катря ГРИНЕВИЧЕВА, відома українська письменниця (автор збірки легенд «По дорозі в Сихем», новель з життя українських біженців першої світової війни «Непоборні», історичних повістей «Шеломи в Сонці» та «Шестикрилець», редактор часопису для дітей «Дзвіночок») померла в 73-му році життя. Похоронено її 29 грудня 1947 в Берхтесгадені.

* * *

Борис САМОЙЛОВИЧ, старшина української армії, оперовий співак, помер 28 січня в таборі Шляйсгайм, в Німеччині.

* * *

К о н с т а н т и н ЧЕСНІЙШИЙ-БАРИШЕВСЬКИЙ помер 13 грудня 1947 р. в Парижі, після довгої й тяжкої хвороби.

Покійний, син священника, походив з старої козацько-дворянської родини з Полтавщини (народився 25. 5. 1883 р.) Скінчивши духовну семінарію, працював спочатку як урядовець в Контрольній Палаті в Катеринославі, потім кинув службу і зайнявся хліборобством на своєму хуторі, поки не був призваний підчас першої світової війни. По скінченні школи прапорщиків, виступив на фронт, де дістав підвищення до підпоручника — був ранений і повернувся додому. Після відновлення Гетьманом Павлом козацького устрою, вступив в Золотоношський козачий Полк, як молодший старшина, брав участь у боях проти більшовиків і виїхав врешті на еміграцію через Німеччину до Франції, де вже й перебував до самої смерти.

Покійний був безкомпромісовий український консерватист, переконаний гетьманець і твердо стояв на цьому шляху до кінця свого життя, належачи від 1924 р. до гетьманського руху.

Ця твердість характеру, чесність і прямодушність, робили його цінним членом українського суспільства і надійним товаришем своїх однодумців по організації, за що його дуже цінили всі, хто був з ним ближче знайомий.

Будучи дуже релігійною людиною, покійний завжди цікавився життям Української Православної Церкви, допомагаючи практично улаштуванням храму.

Бог не дав йому можливости померти на рідній Землі, з якою він був зв'язаний всіма фібрами своєї душі; прийшлося лягти в чужому краю. Нехай же буде легкою йому чужа земля. В. И. П.

Б. Ш.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine — Paris 12e.

РАДА Громадської Опіки просить :

1. Писати якнайкоротше.
2. Писати розбірливо свої адреси на конверті і в середині листа.
3. Посилати на відповідь поштові значки, в противнім разі листи будуть лишатися без відповіді.
4. Прохання про розшуки родичів і знайомих адресувати на окремих листках для зручности передавання їх до друку в газетах.
5. Адресуючи листи нашій організації, яка визнана громадським допомоговим Центром, треба писати по-українськи — «Громадська Опіка», а по-французьки — «Entr'aide Ukrainien». *Не мішати з Суспільною Опікою* (Service Social) *— при Греко-Католицькій Українській Місії,* 186 Boulevard St. Germain.
6. Просимо повідомляти Громадську Опіку про хворих в шпиталях, про хворих старих, калік і сиріт без догляду дома, про військовополонених, що досі не переведені на вільну роботу, про українців у в'язницях і арештах.
7. Звертаючись про допомогу, подавати докази потребування її (посвідки укр. організацій, лікарів, мерій, знаних громадян). Безпідставні прохання розглядатися не будуть. При всіх зверненнях про послуги і допомоги дагу № квитка і підпис збирача, якомуз аплачено національний податок.
8. Заступник Голови п. Заблоцький і Референт допомогових справ п. Лубенець приймають щодня в Українському Домі; Генеральний Секретар п. І. Косенко приймає в понеділок і четвер від 15 год. до 18 год. і в суботу від 15 год. до 17 год.
П. Голова і інші референти приймають по спеціяльній умові.
9. Гроші посилати на адресу скарбника п. Очеретного : 8, rue de Paris, S . Denis (Seine).
10. Членом Укр. Громадської Опіки у Франції можна стати , записавшись до одної з тих укр. організацій (їх нині є 16), які творять Громадську Опіку, і внісши 100 фр. національного податку за біжучий рік.

ДО ВІДОМА ЗБІГЦІВ В НІМЕЧЧИНІ ТА АВСТРІЇ

Громадська Опіка допомагає незаможнім збігцям, які прибувають до Франції на працю чи переїздом до других країн, в міру своїх можливостей, які є дуже обмежені : американським одягом, даремними обідами, приміщенням до свого гуртожитку, порадами, вказівками і рекомендаціями щодо ріжних формальностей вироблення документів на прожиток і на працю і т. д. Громадська Опіка робить всі заходи, щоб заопіковані збігці ставали якнайшвидше на власні ноги і не відбирали допомоги пізніше прибуваючим збігцям.

Щоб мати допомогу Громадської Опіки, всі прибуваючі до Франції збігці, мусять мати посвідки організацій, членами яких вони були в зонах.

* * *

В цей час на працю у Франції беруться чужинці-робітники до копалень і для хліборобства, цебто в більшості на некваліфіковану тяжку роботу.

Незаконний приїзд карається дуже великим штрафом, відібранням майна, в'язницею і часом, навіть, видаленням за межі держави, особливо, коли штраф не заплачений своєчасно.

Прибуваючим студентам Громадська Опіка допомагає, як збігцям, і щодо їхніх спеціяльних студентських потреб направляє до Укр. Академічного Товариства у Парижі (Голова проф. О. Шульгин).

Приїжджаючи до Франції, треба знати такі адреси :

1) Громадська Опіка (Entr'aide Ukrainienne 13 rue Taine, Paris 12, metro Daumesnil).
2) Православна Українська Церква, 5, rue Gasnier-Guy, Paris 20, Метро Martin Nadaud.
3) Греко-катол. Церква, 186, Boulevard Saint-Germain, Paris 6, Метро Saint-Germain des Pres.
4) Бібліотека С. Петлюри (Bibliotheque Ukrainienne, 24, rue de la Glacière, Paris 13, Метро Glacière.)
5) Об'єднання Українських Робітників — 13, rue Taine.
6) Товариство б. Вояків Армії УНР — 24, rue de la Glaciere.
Більше складні відомості про Францію — Секретаріят Громадської Опіки подає, в разі потреби, листовно, але для цього треба присилати міжнародні купони на відповідь.

ЯКУ ДОПОМОГУ ДАЄ УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА У ФРАНЦІЇ?

БЕЗДОМНИМ дає на короткий час притулок.

ПОТРЕБУЮЧИМ видає двічі на день скромне харчування і час від часу допомагає харчовими продуктами, які прислані Українським Допомоговим Комітетом в Америці.

ЛЮДЯМ БЕЗ ДОКУМЕНТІВ допомагає легалізуватися.

БЕЗРОБІТНИМ допомагає дістати працю в Парижі чи на провінції.

НЕОДЯГНЕНИМ допомагає одягом і взуттям, яке прислане Українським Допомоговим Комітетом в Америці.

ХВОРИМ, що лежать в шпиталях, заступництвом перед адміністрацією.

ІНВАЛІДАМ — клопотанням про допомоги перед ІРО, КАРЕ пакунками і грішми.

ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМ — заступництвом перед Інтернаціональним Червоним Хрестом і перед французькими владами.

ТИМ, ЩО ІДУТЬ ДО ФРАНЦІЇ ЧИ ЇЇ ПЕРЕЇЖДЖАЮТЬ — інформаціями, вказівками і клопотанням про візи.

ТИМ, ЩО ШУКАЮТЬ РОДИЧІВ — друкуванням оповісток в місцевих газетах.

***

ДЛЯ УДІЛЕННЯ СПЕЦІЯЛЬНОЇ ДОПОМОГИ Громадська Опіка відсилає заінтересованих до відповідних організацій — членів Громадської Опіки.

СТУДЕНТІВ — до «Кодуса» і Студентської Громади.

НАУКОВЦІВ — до Академічного Товариства та бібліотеки ім. С. Петлюри.

РОБІТНИКІВ — до Об'єднання Українських Робітників у Франції.

БУВШИХ ВОЯКІВ І ІНВАЛІДІВ — до Товариства бувших вояків Армії УНР у Франції.

В РЕЛІГІЙНИХ СПРАВАХ — до допомогових Товариств при українських церквах : православній, греко-католицькій та євангельській.

В СПРАВАХ ШКІЛЬНИХ — до Академічного Товариства та до Батьківського Комітету української дитячої школи у Парижі.

В СПРАВАХ АРТИСТИЧНИХ І КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ — до Товариства українських митців, Товариства прихильників української культури та до Товариства «Пісня Рідного Краю».

Громадська Опіка у Франції допомагає всім українцям по мірі своїх можливостей.

Коли бажаєте від неї більшої діяльности й допомоги, поможіть їй, але не порожніми словами, а щирими ділами і засобами.

ДОПОМОГА

Рада Громадської Опіки розподілила між хворими, немічними і незаможніми членами української колонії у Франції з нагоди Різдвяних свят і Нового Року 50 пакетів КАРЕ, що були одержані з титулу Об'єднаного Українського Допомогового Комітету Америки від Паризької Організації КАРЕ.

З цієї нагоди Рада Громадської Опіки висловлює Об'єднаному Комітетові найщирішу подяку і признання.

ДО ТИХ, ЩО ІДУТЬ ДО ПАРАГВАЮ

Голова Допомогового Комітету в Парагваї п. Падучак повідомляє, що «якби хтось їхав до Парагваю через Бразілію, то треба, приїхавши до Ріо де Жанейро, брати залізницю до порту Есперанза на річці Парагвай, а звідти пароплавом аж до Асунсіон».

Щодо приїзду до Парагваю емігрантів, то він же пише таке :

«Найбільше прибуло жидів; вони прибувають всі сотками до Асунсіону, також прибуло кілька родин поляків і німців, менонітів німецьких прибуло уже 3.000, тільки наші бояться того Парагваю і не знаю причини тому».

ПОДЯКА

Пан П. Матичак з Сансу прислав для Української Громадської Опіки 1.200 фр., зібраних на весіллі п. Г. Бублинського 31 січня 1948. Жертводавцям щира подяка.

ПЕРЕПИС УКРАЇНЦІВ

Для якнайуспішнішого захисту прав української еміграції у Франції, виявилась конечність зробити докладний перепис усіх українців.

Просять НЕГАЙНО ЗАРЕЄСТРУВАТИСЯ в Українській Громадській Опіці, висилаючи ось такі дані :

1. Прізвище, ім'я.
2. Дата народження.
3. Яка визначена державна приналежність в карті ідентичности.
4. Теперішня адреса.
5. Професія.
6. Освіта.
7. З якого часу у Франції.
8. Родинний стан.

НА АДРЕСУ :

Entr'Aide Ukrainne 13, rue Taine, PARIS 12-e.

РОЗШУКИ

Українська Громадська Опіка просить оголосити :

ЯКОВЛІВА Тихона шукає IGLIN Iwan, Burgdorf (Hannover), D. P. Camp IRO, Bar. 19, Allemagne.

ЗАКОРЧЕМНУ Маню шукає BONDAR Stepan, E. V. W. Hostel, West-Fen Road, Ely. Cambs, England.

ГОРОХІВСЬКОГО Миколу шукає KRYCH Iwan, Goettingen, Geismarlandstr. 22, Woerth Kaserne, Britische Zone, Allemagne.

ЭРЕМЧУКА Саву шукає KOSTIUK Пazar, D. P. Camp St. Martin, IIIf19, Villach, Kirnten, Austria.

КОЛОДІЯ Стефана шукає KOLODIJ Peter, Harrobeer Hoster, Room 2, Nr. Selverton, S. Devon, England.

МЕЛЬНИЧУКА Николу, КМЕТЮКА Івана, ХАРУКА Василя, ТИМКО Марію, БОДНАР Афію, ТКАЧА Івана шукає PICHOROWYTCH Iwan, 56 Camp Bodesdale. Diss Norfolk, Grande Bretagne.

КОСТІВА Юрка шукає KOWALCZYN Fedir, Horbling Camp 80, Sleaford Lincolns, England.

ДАТКУН Анастазію або Магду, КРОХМАЛУКА Василя, шукає Datkun Sofia, Aschaffenburg, Lagarde-Kaserne, Bl. I, Zim. 17, Allemagne.

КРУЧКИВИЧ Теофілію шукає LESKIW Stepan, Roitersaich, p. Rosstol, D. P. Camp 1041, Bl. 17, Z. 2, U. S. A. Zone, Allemagne.

ГОЯ Володимира шукає GOJ Bohdan, Full Sutton Holding, Hostell Nr. York, England.

ВАРЕНИЦЮ Остапа шукає WAREИIZIA Dmytro, Ukrainian Camp UNRRA, Area Teani 1041, Weissenburg IfBay, Jahnustr. 29, USA Zone, Al.-lemagne.

САНДАЛЮКА Василя шукає MINDZIAK Mykola Trier (Feïen), Bl. I, Z. 28, Franz. Zone, Allemagne.

БОРА Тарію шукає KOWALYSHYN John, 4936 N. Warnock ST, Philadelphia, 41, Pa, Etats-Unis.

Дітей ЖУРИЛА Дмитра шукає ZURYLO Anton, Kimbers Hostel, Maidenhead, Bucks, Angleterre.

МЕДВІДЯ Данила шукає CHORNYJ Stefan, 79 P. W. Camp, Revesby nr. Boston Links, Grande Bretagne.

ФУЧКА Михайла, ГАНЧИКА Михайла та ГАНЧИК Катерину шукає WUSYK Osyp, Bake Noste, H. Germans, Cornwall, Angleterre.

ТИСОВСЬКУ Катерину та ТИСОВСЬКУ Параску шукає MENTUS Fedor, Westmoeland-W. A. E. C. Broug. Ham. Hall Nr. Penrith Hostel, Angleterre.

КАРПЕНКА Антона Васильовича, ГЕРГЕЛЯ Степана Ониськовича та КОБАЛЕНКА, сина Григорія Прокоповича Коваленка шукає GERGEL J., Mainz-Kastel, Golz-Kaserne, Ukr. Lager, USA Zone, Allemagne.

КІЛЯРА Петра шукає KILAR Pelahi a, Mittenwald, Jaegerkaserne, Bl. VI, II.

ТОМАШЕВСЬКОГО Эвгена Павловича шукає TOMASZEWSKA O., Regensburg, Gangfhofer-siedlung, Ukr. D. P. Camp, Paul Heyse Str. 2-160, Allemagne.

ЗАГОРОДНУ Ольгу шукає John MYCHANYSZYN, Kempston Hardwick Hostel. E. 9. Nr BEDFORD, England.

ҐАРАЙДУ Теодора шукає HAWAIDA Mychailo, Camp D. p. Wolkering, post Koefering, Kreis Regensburg, USA Zone, Allemagne.

МАЛЕТУ Юрія МОСКАЛИШИНУ Катерину та МОСКАЛИШИНУ Анну шукає HOSZKO Anna, Berchtesgaden-Strub, D. P. Lager «Orlyk» 5/50, Bayern, Allemagne.

ОЛЕКСЕВИЧА Степана шукає OLEKSEWYCZ Stepan, 56, P. O. W. Camp Boteswale, Digs-Norfolk, England.

КОБИЛЬНЯК Марію шукає PONIALSZYN Anna, Strub Jaegerkaserne, Berchtesgaden, Bawaria, USA Zone, Allemagne.

ШКЛАРСЬКОГО Гаврила шукає SZKLARSKI Dmytro Oakdale Miners Hostel, Moes-y Gorn Lane, Oakdale Monmoostshire, South Wales, England.

ДЖУГАНА Миколу і ДЖУГАНА Теодора шукає DZUGAN Paul, 227/Huntlosen. D. P. Hospital, 227/Assembly Centre, Huntlose/Oldenburg, Allemagne.

ВАЦИКА Петра шукає BASNYK Mycha lo, Loxley Hall A. E. C., Uttoxeter, Stafford Shire, England.

ДОПОМОГА СТУДЕНТАМ

При Українському Академічному Допомоговому Т-ві в Парижі заснована окрема Комісія для Допомоги Україським Студентам (скорочено КоДУС).

» Кодус « має призначати матеріяльну допомогу тільки тим студентам, що на неї заслужили своєю працею та своїми морально-національними якостями.

» КоДУС « має перевіряти успіхи в праці студентів та слідкувати взагалі за їх наукою.

ГРОМАДЯНИ, ЖЕРТВУЙТЕ НА СТУДЕНТІВ !

Ваші гроші не пропадуть даремно, але принесуть користь нашій молоді й тим самим нашій Батьківщині.

Ми мусимо дбати про те, щоб наша молодь училася у великих культурних народів, серед яких Франція завжди стояла на першому місці. Ми мусимо допомогти в першу чергу тим, що вже студіюють на високих французьких школах. Відтак ми мусимо старатися спровадити до Франції хоч найздібніші одиниці нашої молоді, які ще залишаються в різних таборах.

» КоДУС « наперед висловлює щиру подяку всім жертводавцям і запевняє, що зібраний гріш буде належно поділений між студентами.

Ім'я кожного жертводавця та висоту пожертви подаватиметься до загального відома окремими комунікатами.

Гроші просимо пересилати на адресу :

Banque Centrale des Coopératives 31, rue de Provence, PAPIS 9-e. Pour l'Entr'aide Académique Ukrainienne. Compte № 1627.

Харчові посилки та листування просимо пересилати на дресу ; L'Entr'aide Académique Ukrainienne. 13, rue Taine, PARIS 12-e.

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Перш за все просимо наших читачів вибачення за всяку несправність, зв'язану з розсилкою перших чисел нашого видання » Громада «. Якщо прізвище Ваше або адреса написані недокладно чи з помилками, то просимо нам звернути при нагоді на це увагу. Ми доложимо зусиль, щоб в найближчому майбутньому усунути всі технічниї помилку.

Оцим ДОЗВОЛЬТЕ ЗАПРОСИТИ ВАС ДО ПЕРЕДПЛАТИ цього нашого видання. Ми не обіцяємо Вам чогось надзвичайного, але заявляємо, що ЦЕ НАШЕ ВИДАННЯ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ т. зн., Ви напевно отримаєте передплачені Вами числа.

Ми будемо писати перш за все про сучасне України, її минуле та вигляди в майбутньому, про нашу еміграцію розкинену по цілому світі, про наші злидні чи радощі, про наші недотягнення чи успіхи. Крім того в КОЖНОМУ ЧИСЛІ будуть поміщуватись комунікати й оголошення центральної організації українців у Франції » Української Громадської Опіки « та товариств і організацій, що діють для добра української справи. Ця друга частина буде Вас втримувати в контакті з українським організованим життям у Франції.

Передплата квартально : 150 фр.
піврічно ...... 270 фр.
на рік .... 500 фр.

Наша адреса: « HROMADA »,
5, Rue Gasier Guy, Paris XX.

Наше конто:
C C Postaux : Paris 565.800.

Книгарня Видавництва « Громада »
поручає між іншим (ціни у фр. франках):

Молитовник для православних 100
— оправлений 150
Молитовник для католиків .. 50
Лотоцький : Княжа слава, історичні оповідання 120
Календар-Альманах на 1948 р. 208 ст. 150
Карта України, з часу 1917-1920 рр. 45
Український Буквар, М. Матвійчука 100
Єпископ Сильвестр : Церковний устрій в Україні (проєкт статута Укр. Православної Церкви) 40
Тесля І. : Наша батьківщина (Географія України) 120
Кащенко А. : Зруйноване гніздо, (історична повість) 70
Стороженко О. : Марко Проклятий (фантастична повість з часів Хмельниччини) 130
Січинський В. : Чужинці про Україну 80
Лебедь М. : Історія Української Повстанської Армії (УПА) 150
«Українське Мистецтво», багато ілюстрований мистецький альманах 150
О. Шульгин : Без території ... 180
М. Шаповал : Українська соціологія 50
І. Багряний : Тигролови, повість з життя українців на Зеленому Клині, 2 томи .. 170
Данський О. : Хочу жити, про укр. політичних в'язнів в німецьких концентраційних таборах, ілюстр. 100

Іван Франко : Захар Беркут, історична повість 100
Діма : Волошки, поезії 100
М. Хвильовий : Вальдшнепи, повість 75
Кащенко А. : Під Корсунем, історична повість 75
М. Гоголь : Тарас Бульба, історична повість 100
Ф. Дудко : Чорторий, повість 100
Ф. Дудко : Отаман Крук, повість 50
І. Мазепа : Підстави нашого відродження 100
Русальський В. : Рідний край, оповідання для школярів .. 60
Степан Евин : Їх було трьох, повість 180
Коцюбинський М. : Тіні забутих предків 40
І. Смолій : Дівчина з Вінниці, оповідання 50
Гай В. : Мандрівка в безвість, пригодницька повість 80
Гай В. : Шукачі блакитних перлів—пригодницька повість . 80

Nouveau guide pratique de l'étranger (правний порядник для чужинців у Франції) .. 50
B. Volodymyrovytch : L'Ukraine sous l'occupation allemande 100

Книжки висилаємо поштою за попереднім одержання грошей.

На кошти пересилки просимо дочисляти 10 фр.

Гроші просимо висилати чеком поштовим PARIS 565800

Замовлення слати на адресу :

« HROMADA » 5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

Gérante : Mme Catherine-Germaine Sozontieff   Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 10

ДРУГЕ ЧИСЛО ТРАВНЯ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ І ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР
ІНЖ. С. СОЗОНТІВ

25 frs

25. V. 1926 — 25. V. 1948

(*Медаль роб. В. Масютина*)

ADRESSE : HROMADA

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :

C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

SIMON PETLURA
(1879 - 1926)

Les morts sont invisibles,
mais ils ne sont pas les absents
Victor Hugo

Le 25 Mai 1948 sera célébré le 22 anniversaire de la mort tragique de Simon Petlura.

Simon Petlura a été assassiné par le Juif Schwarzbard à 13 h. à l'angle du Bd. St.-Germain et de la rue Racine.

Qui était Petlura? C'était le chef de l'Etat Ukrainien en éxil.

Pourquoi Schwarzbard l'a-t-il tué?

Son crime a été expliqué comme une vengeance pour les pogromes des Juifs en Ukraine. Il faut dire pourtant que les Juifs habitent l'Ukraine depuis des siècles, qu'ils y vécurent dans des conditions non pas égales, mais meilleures à celles de notre propre peuple. Et voilà qu'à une période difficile de notre histoire un des leurs a osé lever la main sur le chef de notre peuple et nous appeler fauteurs de pogromes. Il peut se trouver des déséquilibrés dans chaque peuple. Cependant pourquoi les Juifs n'ont-ils pas jusqu'à ce jour flétri ce crime? Pourquoi, au contraire, nous imputent-ils des sentiments inhumains et hostiles à leur égard?

Le meurtre de l'Ataman Petlura a été une grande perte pour l'Ukraine. Petlura était non seulement le chef de notre Etat, mais bien plus — le chef de notre peuple. Pourtant nous avons supporté cette épreuve sans broncher; nous n'avons pas voulu faire le jeu de nos adversaires en ripostant d'une façon impulsive et irréfléchie. Nous ne poursuivons pas une vengeance; mais nous ferons tout notre possible pour que de pareils actes ne se répètent pas.

Il ne faut pas oublier qui était Petlura et la grande figure héroïque qu'il représente pour le peuple ukrainien.

Pendant des siècles, le peuple ukrainien a lutté pour sa liberté et en 1917 un Etat ukrainien indépendant ressuscitait. Cette résurrection posait un grave problème, étant donné que nous devions alors tout créer, tout organiser : l'Administration, les Finances, l'Enseignement. Nos efforts ayant été consacrés à l'organisation intérieure du pays, le temps nous a manqué pour mettre sur pied une armée pourtant non moins indispensable. Cependant l'ennemi entreprit l'offensive, et quand les coups les plus durs de l'Internationale Rouge frappèrent notre jeune Etat, alors que celui ci n'était pas encore préparé pour la guerre, tout notre peuple défendit héroïquement sa liberté, ayant l'Ataman Petlura à sa tête. Nos forces armées, trop faibles, furent obligées de passer les frontières de Pologne et de Roumanie pour y être internées, tandis que le gouvernement de la République Démocratique Ukrainienne partait en exil, comme le firent certains gouvernements de l'Europe Occidentale lors de la seconde guerre mondiale pour échapper à l'occupation hitlérienne.

Je voudrais rappeler également que l'Ataman Petlura est venu en France en 1924 avec un visa français sur un passeport délivré par les autorités de la République Démocratique Ukrainienne.

Aujourd'hui le nom de Petlura est devenu pour le peuple ukrainien le symbole de notre lutte pour la liberté. Et non seulement pour nous... les bolcheviks appellent tout patriote ukrainien « petlurien ».

La figure de l'Ataman Petlura domine les luttes du peuple ukrainien dans la première moitié du 20e siècle et servira de guide à notre peuple jusqu'à ce que — comme il le disait lui-même — « l'Ukraine existera malgré tout ».

С. ПЕТЛЮРА на Софійській площі у Києві

Картина Л. Перфецького

Заповіт Симона Петлюри

(«Пам'яті Полеглих за Державність»)

В день свята української державности встають передо мною постаті лицарів і мучеників великої ідеї.

Тих, що життям своїм заплатили за свою віру в ню.

Тих, що найдорожчим скарбом засвідчили відданість батьківщині.

Тих, що власним чином крови і праці, гарячого патріотизму і виконання обов'язку, умінням — для одних слухатись і для других наказувати, а обом і разом коритись вищим наказам нації, через її вождя переказаним, розпочали нову добу в історії України.

Тих, що створили спільним чином свого життя найкращу леґенду нації — леґенду оружної боротьби її за своє право жити вільною і державно-незалежною.

Тих, хто заслужив право на те, щоб стати незабутнім в історії України, хто зв'язав її величне минуле з світлим майбутнім і переказав нам, живим та прийдешнім поколінням, великий заповіт: національної помсти та недовершеного чину.

Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю. Нашої — так само. Кров'ю чужою і своєю. Ворожою і рідною. Кров закінчує глибокі процеси національних емоцій, усвідомлень, організаційної праці, ідеологічної творчости, всього того, що нація і свідомо, і ірраціонально використовує для ствердження свого права на державне життя.

Кров, пролита для цієї величної мети, не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації, все відограватиме ролю непокоючого, тривожного ферменту, що нагадує про нескінчене і киче на продовження розпочатого.

З цим чуттям завжди переживаю я наше свято державности. Воно все зв'язується у мене з дорогими— незабутніми образами тих, хто дав нам право його святкувати, подібно до того, як величаві мелодії нашого гимну, що в цей день здаються особливо урочистими, а слова обов'язуючими, — все зливаються з передсмертними стогнаннями тих, чий дух тоді тільки повірить у щирість і поважність нашого святкування, коли ми не словами — співами, а ділами докажемо нашу моральну вартість бути достойними свята.

Хай же в цей день ми глибше, як коли, відчуємо велику вагу передсмертних заповітів наших лицарів!

Хай свято сьогоднішнє навчить нас шанувати пам'ять полеглих і бережно плекати традиції боротьби за українську державність, такі чисті і пречисті, такі ушляхетнюючі— бо і оправдані і окроплені святою кров'ю найкращих синів нації.

А найголовнішою з тих традицій буде : пам'ятати про неминучість відновлення боротьби тими самими знаряддями і під тими самими гаслами, що ними користувалися і ними одушевлялися жертви військових подій 1917-1920 рр.

Українські мечі перекуються на рала тільки тоді, коли гасло — **Незалежна Держава Українська** — перетвориться в дійсність і забезпечить отому ралові можливість зужитковувати рідну плодючу землю з її незчисленними багатствами не для потреб третього або другого з половиною чи якого іншого інтернаціоналу, а для устаткування і зміцнення власного державного добра і збагачення рідного народу.

Отже : не забуваймо про меч; учімося міцніше тримати його в руках, а одночасно дбаймо про підвиження нацією моральних елементів її буття-творчої любови до Батьківщини, сторожкости до ворога та помсти за кривди, заподіяні ним, — в симбіозі яких знайдемо і вірний шлях до звільнення і програм для будівництва!

Великий чин наших лицарів вчить вірності ідеалам і умінню підпорядкуватись. Тільки вірність і слухняність творять передумови успіху національної боротьби.

Біля гасла : **Українська Народня Республіка — Українська Незалежна Держава** об'єдналися всі справді активні сили нації в її боротьбі за незалежність. Тільки в моральній атмосфері, утвореній тією боротьбою, могли з'явитись світлі постаті полеглих, тільки на цьому грунті могла зродитись жива леґенда дальшої нашої боротьби, що живе невмирущою в душі нації і ферментує її сили на нові виступи.

Моральним чотирьокутником — отим старокозацьким табором — поставимося ми в переходові дні нашої історії до всіх негідних наступів на нашу єдність та вірність випробованим ідеям. Скупчимося один біля одного з готовністю взаємної допомоги і перестороги — і ми витримаємо всі «міри і проби» незалежно від того, чи вони походять з якогось інтернаціоналу чи від його класократичного антиподу.

Вірність є основою не лише родинного життя. Вірність ідеям є підставою внутрішньої сили ширших громадських об'єднань, до національного включно. Наша вірність тим ідеям, за які голови поклали незабутні лицарі оружної боротьби за українську державність з часів 1917-1920 рр., буде найкращою пошаною до світлої пам'яти їх, до великого їхнього життя і нарешті до розуміння глибокого змісту тієї думки, що її вклав законодавець в акт свята Української Державности.

22. I. 1926.

Від Ред.: Цю статтю покійного Головного Отамана С. Петлюри, написану ним на свято державности було уміщено за життя його під назвою «Пам'яті полеглих за державність» в числі 15 «Тризуба» з 22 січня 1926 року. Сьогодні в двадцять другі роковини смерти нашого Вождя наводимо знову ці його слова, що являються для нас заповітом.

І ПРИЙДЕ ДЕНЬ...

І прийде день,
Коли сонце правди-волі осяє землю нашу,
зрадіють люди України.
Молитва вдячности до Господа полине.
Живі згадають мучеників-борців, помоляться за них.
І кожен сам себе та брата запитає : чому так довго... довго не приходив отой день? Чому багато так могил повсюди?
Та ж від віків усі вже знали, бо чули і читали пророчії слова; бо чули всі про прагнення палкі славетних гетьманів.
Невже не вміли прочитати, невже не розуміли до глибин сердець своїх?
І скажуть : Так, то правда, не вміли розуміти, не вміли пройнятися пророчими словами.
Читали зором те і слухали ушима, а не розуміли серцем. Бо серце має власний розум — віру, вона, лише вона і кличе, і веде до чину.
Богдан Хмельницький вірою подвигнув свій народ до боротьби за Волю.
«Я козаком умру», гукнув оточений і ворогами аж в озеро загнаний запорожець.
Богданові не пощастило.
І День той не настав.
Тяжкі минали роки...
Іван Мазепа — кинув гасло : «Же през шаблю маєм права».
Здвигнув народ удруге.
Він обрахував це добре та тільки розумом, а вірою не зміг сердець надхнути.
І «през незгоду» всі пропали, «самі себе звоювали».
Роки минали знов і знов... «Від рук чужих ми зазнавали найтяжчих мук».
Знову роками ніч страшна, і Україна муки потерпає.
Симон Петлюра. Рік 1917-тий...
Час настав довершити недовершене.
Згадали Богдана і Мазепу.
Взялися до зброї, «здобули гострих шабель».
З невиданим лицарським завзяттям увінчали Матір-Україну державою — Українською Народньою Республікою.
І землі українські об'єднали.
Бо розум з вірою поєднались у Великому Чині під проводом Петлюри.
Та нас перемогли. Утретє за триста літ не стало сили.

« А Україна таки буде »

пророк Петлюра. Голос серця звелів йому сказати ці слова надхненні. Голос віри, глибокої, переконливої віри.
А розум знав, що заповіту-надії мало.
І дав Петлюра другий заповіт, що був наказом певним :

«Шлях до волі кропиться кров'ю».
«Тримайте міцно меч»...

...І день, наш Світлий День, таки прийде... Р. Д.

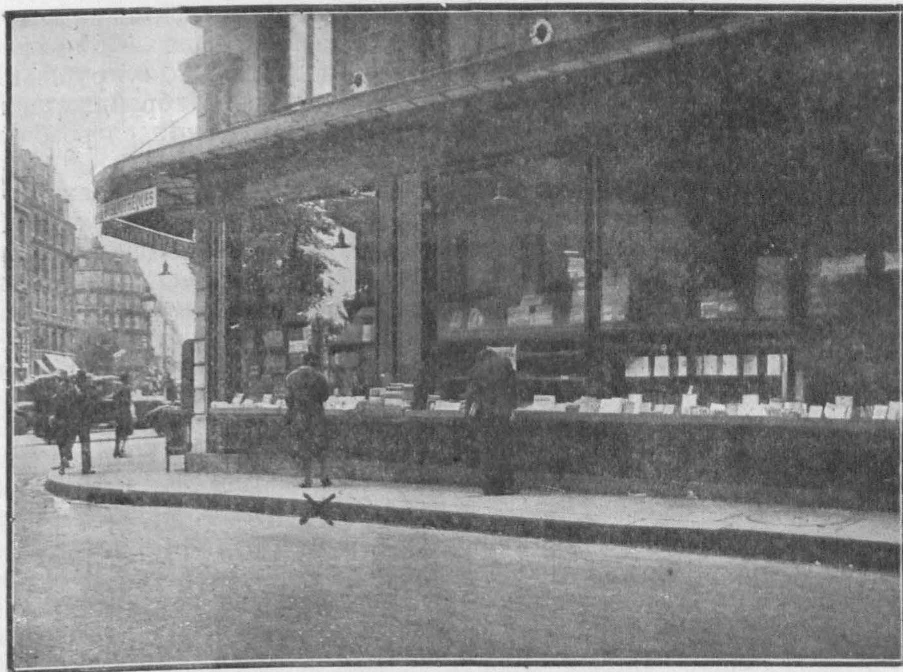

Ріг вул. Расін і бул. Сен Мішель в Парижі, на місці означеному хрестиком був смертельно поранений Гол. Отаман Симон Петлюра

СИМОН ПЕТЛЮРА

(Жмут спогадів)

23-го травня 1926 **року**. Саме день перед тим скінчився з'їзд Союзу Українських Еміґрантських Організацій у Франції. Делегати з різних частин Франції, що приїхали до Парижа на цей з'їзд, це все бувші вояки Армії УНР. У 1924 році вони приїхали на працю до Франції з польських таборів. Знаючи, що Пан Головний Отаман Симон Петлюра перебуває в Парижі, делегати хотіли одвідати його і поговорити з ним.

Головний Отаман прийняв їх у своїй кімнаті в готелі на Рю Тенар. Не було місця, щоб усім сісти, але брак місця не перешкодив цим людям побачити і почути, чи скорше одчути присутність людини, яка протягом років провадила боротьбу за визволення Батьківщини. Одчувалися якісь незримі зв'язки, що лучили цих людей з їхнім Вождем, у якого, хоч волосся посивіло, а в поставі була втома від усього пережитого і перенесеного, проте в очах і в голосі бреніла глибока віра в перемогу Української Правди.

Він цікавився життям людей, що на терені Франції знайшли працю і притулок. Він розпитував про умови їхнього життя, про всі дрібниці організаційної роботи. Чути було в атмосфері ті рідкі моменти, коли зливаються в одне ціле людські душі. Тут панувала одна українська душа, що, не зважаючи на невдачі 1920-1921 років, продовжує шукати не тільки способів за самозбереження, але й шляхів для дальшої бо-

ротьби. Серед делегатів був і один старий генерал нашої Армії. Протягом розмови прояснилося і його старече обличчя.

Минав час непомітно. Наливалися серця новою вірою в нових обставинах життя. Делегати одчували перед собою Людину, яка, несучи тяжкий хрест боротьби за Волю України, їх наповнює новим змістом Української Державної Ідеї, електризує їхні зневірені душі, наладовує їхні організми живою енергією для дальшої боротьби. Він болів їхнім болем, він своїм словом і своєю поставою підбадьорував, щоб, як він сам колись висловився, «довершити недовершене».

Увесь їхній біль, їхнє терпіння, їхня зневіра від програної тоді боротьби перегоріли і спопелилися у горні його душі. Делегати покидали його ніби після сповіді, з облегшеною душею, з яснішим поглядом. А чи розуміли вони, який нестерпний біль був тоді у нього? Чи одчували вони, що його хрест в тисячі разів тяжчий од їхнього?

25 травня 1926 року. В редакції «Тризуба» по обіді автор цих рядків довідується, що стався замах на Головного Отамана. Разом з сотником Миколою Гончаровим (тепер покійним) біжимо ми на Рю Тенар. Думки, як стріли, ранять мозок. Замах? Чи смертельний? Хто зробив його? Чи вживе Пан Отаман?

Перед будинком готелю на Рю Тенар зустрічаємо п. Вячеслава Прокоповича (тепер теж покійного). Нервово розпитуємо. — «Шість куль»- коротка відповідь. Жах, як холодний вуж, почав залазити в душу. Не замах, а вбивство! Реальність жорстока , невмолима стала перед очима.

Заходимо в будинок. Довідуємося, що Пана Отамана було одвезено до шпиталю «Шаріте», де він, не приходячи до пам'яті, помер о 2 год. 25 хв. по обіді.

Сталося! Головного Отамана Симона Петлюру вбито.

Вечірні паризькі газети вже надрукували різноманітні, часом незрозумілі вістки. Незнана для Франції назва Україна — з'явилася на шпальтах газет. То «український генерал», то «шеф збройних сил Південної Росії». Хотілося розбити собі голову об мур.

Виходячи з готелю, назустріч типова українська постать. Чорнявий козарлюга тримав в руках вечірню газету. Господиня готелю показує йому на мене. «Це правда?» — видушує з себе незнаний мені вояк нашої Армії. Мовчки, підтверджую, киваючи головою. І бачу, як у цього кремезного чоловіка, раптово настає нервова криза. Він спирається об стіну вестибюлю, затремтіли його уста, і ридання, рвучкі, незграбні, залунали в повітрі. «Козацькі, криваві сльози...», як у Шевченка. І видко було, що ці ридання у цього козака були першими в його житті.

Як сталевими обручами щось стиснуло всю істоту. Але сталося.

30 травня 1926 року. У румунській церкві на Рю Жан де Бове панує напівтемрява. Посередині великий катафалк, весь укритий квітами : вінки, великі й малі, китиці. Катафалк укритий штандартом Голови Держави : оксамитний великий прапор із золотим тризубом посередині. В ногах катафалка — із живих квітів синій щит, на якому жовтими квітами зроблено тризуб. Блимають численні свічки. Голос притишений і стриманий — читають Псалтир.

Поволі церква наповнюється. Праворуч Наступник Головного Отамана Президент Андрій Лівицький, біля нього найближчі співробітники. Ліворуч — українські генерали, сподвижники Головного Отамана. Далі представники різних організацій з Парижу, з провінції, з чужини. Потім — українські громадяни. Всі в жалобі. Панує тиша. Мають правити чин одпівання.

Пахощі, специфічні пахощі квітів, зелені й ладану, що бувають лише при похороні. Тепле світло свічок, заглушені кроки по килимах, якими вистелено долівку церкви. Що далі церква наповнюється лю-

дом, але не можуть всі ввійти до середини. Сила люду стоїть надворі.

Враз чути від входу якийсь рух, всі розступаються. Протискується через натовп один із славних наших генералів, дивізія якого вкрила славою бойові чини нашої Армії. В оточенні кількох своїх старшин генерал підходить до катафалка, стає навколішки і в ногах труни розстилає малиновий прапор своєї дивізії привезений ще з України. Остання шана своєму Головному Отаманові Військ УНР. Замість квітів і вінків — бойовий прапор, овіяний славою перемог над ворогом.

Після церемонії в церкві формується похід на кладовище. Один катафалк, що його тягнуть четверо коней, ввесь обвішаний вінками з живих квітів з національними стрічками, за ним другий катафалк з труною — теж увесь у квітах. На катафалках і на збруї у коней — ініціяли С.П. Коні, що звикли до цих церемоній, ступають поволі, помахуючи жалібними плюмажами. З двох боків — почесна варта : в повному складі члени Українських Громад з Шалету і з Юза, всі бувші вояки нашої Армії. За катафалком з труною — родина Покійного, наші вищі достойники, далі делегації, а потім натовп довгою колоною. Вже чоло жалібного походу по вулиці Сен Жак досягло Пантеону, а хвіст колони ще був біля Церкви.

Французи спинялися, дивилися, не розуміли. Що це за похід? Кого так ховають? Чому такий натовп? Французькі поліцаї підчас зустрічі з жалібними походом стають «струнко» і віддають пошану по військовому.

Врешті похід доходить до Распай, потім на бульвар Едґар Кіне, до головного входу на кладовище Монпарнас. Поволі в'їжджають коні, стають прислужники, здіймають вінки, спускають труну до тимчасового склепу, який потім стає горою квітів.

Чудесний спів хору супроводить ритмічні рухи прислужників похоронного бюро, що декорують тимчасову могилу.

«Поховали Пана Отамана — в сиру землю ще глибше...» І на очах у старих вояків блищать сльози, що вони їх струшують, непомітно, ховаючи цей жест від сусідів.

Увечері того ж дня в одній із саль на вулиці Данфер Рошеро відбулося жалібне віче. Набита вщерть саля. Промовці, що силкуються опанувати свої переживання, не годні справитися з одчуттям непоправної втрати.

Усім ясно, всі відчувають, що жодні слова не замінять цієї втрати. Але сталося. Побіда ворога, сьогодні, занадто болюча, рана кривавиться. Одначе в атмосфері чується таємничий зміст слів «смертію смерть переміг...» Петлюру вбито — хай живе Петлюра! Такий заголовок дав один український діяч до своєї статті, уміщеної у «Тризубі».

Авторові цих рядків довелося теж взяти слово. І першої пори просто не знав, що сказати. Всякі слова були зайві. І спало на думку — Симон Петлюра — перші літери С.П. Чи ж не означають вони для нас гасла, ясного й простого як день : С и м П о б і д и ш і. Так, Симон Петлюра — то вже легенда, жива і могутня. Можна вбити тіло, але не можна знищити духа. Бо ж «С» «П» — ясно вказує — Сим Побідиші.

Чим далі відходять у минуле ті моменти, тим ясніше вирисовується потреба жертви у боротьбі. Нехай буде вона болюча, непоправна, незамінима, але та жертва значить цілий період, бо родить майбутнє.

Такі вже закони життя нації, якій завдають глибоких ран. Ще за моїх молодих років доводилося чути термін, яким нас нагороджували — «мазепинці». У цьому терміні було все : погорда і загроза від ворога, гордість і почуття сили у нас.

Але з смертю Симона Петлюри епоха «мазепинства» кінчилася.

«Щоб давню згоїти Полтавську рану,
Тебе дала Полтавськая земля...»

І замість «мазепинців» народилися «петлюрівці». Народилися мільйони, ім'я петлюрівців стало для нас почесним званням, свого роду орденом за дальші наші зусилля в боротьбі. І так само, як стародавній тризуб князівський стає рідним для кожної малої української дитини, так і назва «петлюровець» стала символом борця, старшого чи молодшого, за Волю Батьківщини.

Наша теперішня епоха, нервова і перейнята сугубим матеріялізмом, перешкоджає нам бачити і одчувати деякі закони метафізики. А звернім лише увагу, хоч би на такий дрібний факт. У Пана Головного Отамана був годинник, на якому, замість цифр, було поставлено літери : С-и-м-о-н П-е-т-л-ю-р-а.

Бо ж, як дивно, СИМОН ПЕТЛЮРА — дванадцять літер і кожна з них різна, ні одна з них не повторюється.

І ці дванадцять літер розпочали сучасну епоху української історії, кінець якої буде лише у сповненні заповіту Симона Петлюри — у здобутті Української Державности.

Самостійна Соборна Україна буде найкращим вінцем на могилу Симона Петлюри у столиці України — у Києві.

Так буде, бо петлюрівська епоха не скінчена. Про це пишуть самі вороги, а вони, може, краще од нас знають те, що для них і для їхнього панування є страшне.

Так буде, бо живуть і житимуть петлюрівці. М. КОВАЛЬСЬКИЙ

XIV З'їзд Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції

В днях 6-9 травня ц. р. в Парижі відбувся XIV-ий, від початку існування Товариства, з'їзд і перший по останній війні 1939-1945 рр.

У четвер 6-го травня в Залі Географічного Товариства на бульварі Сен-Жермен паризька філія Товариства, на чолі з п. полк. Д. Юськевичем, влаштувала урочисте святкування 300-ліття повстання проти Польщі гетьмана Богдана Хмельницького. Після короткої вступної промови полк. Д. Юськевича п. М. Ковальський виголосив багату змістом доповідь про відновлення Української Державности в XVII столітті підпроводом гетьмана Богдана Хмельницького. Після короткої перерви відбувся артистичний відділ, в якому взяли участь український хор «Пісня Рідного Краю» під керуванням п. К. Миколайчука та декламації паній Василівої й Данчул. Велика кількість делегатів з провінції, членів Паризької філії з родинами та членів української колонії в Парижі заповнили велику залю. На цьому місці Управа Паризької філії Товариства складає щиру подяку хорові «Пісня Рідного Краю» і його диригентові п. Миколайчукові, а також паніям Василівій та Данчул, що своїми мистецькими виступами оздобили свято і сприяли його успіхові.

У п'ятницю 7-го травня в Українському Домі на Рю Тен відбулася доповідь сотн. Василя Недайкаші на сучасні теми. При великій кількості присутніх доповідач довів свою тему «Чи є наше сучасне становище катастрофальне?», вияснивщи, що ми переживаємо лише чергове лихоліття, яке не є катастрофою, бо український народ завжди в тяжкі моменти своєї історії виявляв не тільки спротив проти ворожого панування, але й накреслював свої дальші шляхи для розвитку. В дискусіях, які були дуже цікаві, взяли участь численні делегати та гості.

В суботу 8-го травня у приміщенні при Українській Православній Церкві на 5, Рю Ґаснье Ґі, відбулася ділова частина з'їзду. Зранку Секція б. Вояків.Українців з французького Війська одбула свою ділову частину з'їзду, а по обіді відбувся спільний з'їзд, в якому крім членів Паризької філії взяли участь делегати з Шербургу (деп. Манш), Шалету (деп. Люаре), Сіґлуа (деп. Люаре), з Неверу (деп. Ньєвр), з Ріому - Клермон-Ферану (деп. Пюї де Дом), з Лілю та Рубе (деп. Норд), з Льонґві-Регону і Домбалю (деп. Мерт і Мозель), з Оден-ле-Тішу (деп. Мозель), з Монбельяру-Сошо (деп. Дубс), з Ґреноблю (деп. Ізер), з Кан (деп. Кальвадос), з Постоль-Сансу (деп. Йонн) та з Нансі (деп. Мерт і Мозель). Самий з'їзд пройшов у дуже діловій атмосфері і з огляду на те, що звіти про діяльність і життя Товариства були розіслані заздалегідь і з ними делегати ознайомилися раніше, з'їзд вичерпав свій програм ще перед вечером. Треба відзначити сердечне і тепле об'єднання між старшими вояками і молодими. Виявилося це не тільки в діловій частині, але й у виборах членів

Управи, яка складається з трьох старших і трьох молодих. Головою Товариства, як і з самого початку його існування, обрано заслуженого нашого ген. О. Удовиченка, генеральним секретарем — п. М. Ковальського, скарбником — п. хор. В. Лазаркевича, а їм додано із молодших п. Номича, генерального секретаря Секції б. Вояків Українців з французького Війська, та пп. Добровольського й Левицького, членів тої ж секції. Ревізійну Комісію обрано в складі трьох осіб : пп. нполк. Мацак, нполк. Григораш та Шулик.

Другого дня, в неділю 9-го травня, о 9-ій год. ранку, делегати поклали вінок живих квітів на могилу незабутньої пам'яти Головного Отамана Симона Петлюри на кладовищі Монпарнас. Коротко промовляли там Голова Товариства ген. О. Удовиченко, генштабу сотн. В. Солонар та ст. лейт. П. Номич. Того ж дня об 11 год. на могилі Невідомого французького Вояка відбулася церемонія покладення вінків від Т-ва та від Секції із стрічками з відповідними написами. Українських делегатів зустріли представники французької спеціяльної організації «Ля Флям». Українські прапори, хрести на грудях українських вояків, гарні вінки привабили силу французької публіки, що цікавилася цією короткою, але зворушливою церемонією.

По цій церемонії делегати вернулися до Української Православної Церкви, де по службі Божій відбувся величавий і урочистий молебен, який фактично закінчив цей з'їзд Товариства б. Вояків Армії УНР.

Численні привітання, одержані на з'їзді від видатних осіб з Канади, з Великої Британії, з Бельґії, з Німеччини та з далеких закутків Франції від членів Т-ва, що не могли особисто прибути на з'їзд, урочисте свято славного гетьмана Богдана Хмельницького, цікава доповідь сотн. Недайкаші, діловий перебіг з'їзду та всі урочистості, що закінчили з'їзд — залишили у делегатів глибоке враження про переведену працю, про фактичне об'єднання українського воюцтва — старшого і молодшого — та про значення такого об'єднання, що створилося понад партіями і понад групами. XIV-ий з'їзд Товариства зафіксував ще одну сторінку творчого життя української еміґрації у Франції.

Зокрема Управа Товариства складає щиру подяку сотн. С. Созонтову, що допоміг успішному переведенню з'їзду, а також і за те, що Українська Громадська Опіка, на чолі якої він стоїть, принесла багато корисного потребуючим членам Товариства — чи то грошовими допомогами, чи то харчовими пакунками. Дякує Управа Т-ва і всім членам Паризької філії, на чолі з полк. Д. Юськевичем, що так щиро по-товариському й подружньому приймали делегатів з провінції і своєю активністю сприяли успіхові самого з'їзду.

Управа Т-ва.

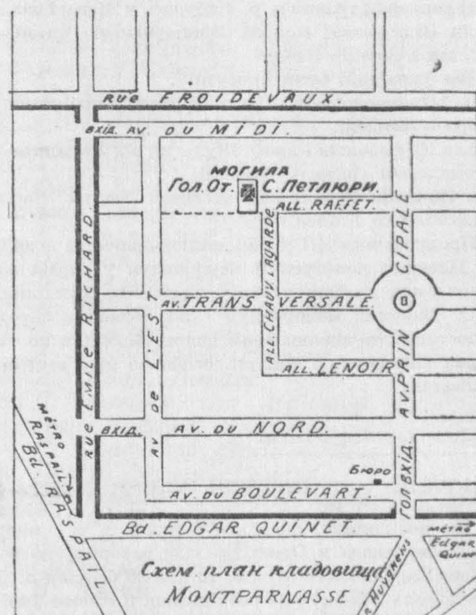

План кладовища Монпарнас з могилою от. С. Петлюру

МОНУМЕНТ СИМОНОВІ ПЕТЛЮРІ

Бібліотека ім. С. Петлюри, після 14 років існування, була вивезена німецькими нацистами і, можливо, знищена.

Та не затратилась ідея — утворення Українського Культурного Центру в Парижі, у вигляді Бібліотеки С. Петлюри.

Ця Бібліотека його імени, яку творили українські еміґранти з 24-х країн світу, мусить продовжувати свою роботу. Після відновлення, Бібліотека, через свою Раду, закликає всіх українців взятися до відновлення цієї справи.

Ще в 1929 р., в день відкриття Бібліотеки, проголосили були, що 25 травня, день смерти Головного Отамана, є днем збірок на Бібліотеку.

Нагадуючи про це українському громадянству, просимо водночас Видавництва, Установи, Авторів і Друзів надсилати нам нові видання.

Як і до війни, творімо спільно цей Монумент Симонові Петлюрі.

РАДА БІБЛІОТЕКИ

Адреса :

Bibliothèque Ukrainienne Simon Petlura, 24, rue de la Glacière, Paris 13e.

З НАШОГО ЖИТТЯ.

ШВАЙЦАРІЯ

ШОСТА СЕСІЯ І. Р. О.

В днях 4-13 травня ц. р. відбулась у Женеві шоста сесія Підготовчої Комісії Міжнародньої Організації для Біженців (ІРО).

Від українців були присутні :

п. Яримович від Центрального Українського Бюра в Лондоні,

інж. С. Созонтів і проф. Шульгин від Української Громадської Опіки у Франції,

le Révérand Père Braun заступав Service Social Ukrainien en France.

Представники ДП різних національностей подали до Президії конференції меморандум у справі національних представників у Крайових Делегаціях ІРО. Окремий меморандум було подано в справі недостатнього відживлення наших біженців по таборах Німеччини і Австрії, особливо ж у зоні англійській.

ЧЕХО - СЛОВАЧЧИНА

ЗАКРИЛИ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В ПРАЗІ

Нас повідомили, що 26-го березня ц. р. адміністративна влада в Празі наклала заборону на все майно Українського Музею, та дня 30 березня ц. р. повідомила Управу про розв'язання й самого Товариства «Музей Визвольної Боротьби України».

В найближчому числі «Громади» подамо обширний матеріял про цю так важливу для нас подію.

ФРАНЦІЯ

УЧАСТЬ УКРАЇНОК У МІТИНГУ ФРАНЦУЗЬКОГО ЖІНОЦТВА

Французька жіноча організація «Юніон Фемінін Сівік е Сосіяль» запросила українських жінок до участи в мистецькій програмі свого річного конгресу.

Мітинг цей відбувався в залях Аероклюбу Франції в околиці Шан-з-Елізе в Парижі.

Перед українською точкою — сольо-співом п. Наталки Трухлої — п. Люба Вітошинська сказала декілька слів про українське мистецтво. «Тепер — додала вона — Україна сумує, замовкли радісні пісні, зникли чудові вишивки, населення не виводить гагілок під церквами, в багатій Україні панує голод...» Доповідачка закінчила словами : «Коли ми співаємо сьогодні перед вами — то робимо тільки з думкою про наш далекий, дорогий Край і просимо вас затримати у своїй пам'яті згадку про Україну» — їй у відповідь посипалися гарячі, повні признання оплески. А п. Наталка Трухла, що зразу ж появилася в українському костюмі на сцені, своєю гарною появою та чистим, глибоким голосом і мистецькою інтерпретацією народніх пісень «Дума про Нечая», «Ой у полі буйний вітер віє» та «Колись, дівчино мила» підтвердила незрівняність українського народнього мистецтва.

ПРИЯВНА

НІМЕЧЧИНА

ДО ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

З Німеччини повідомляють, що там відбулося засідання комісії для утворення Української Національної Ради, до якої приступили усі діючі українські політичні організації (крім Союзу Гетьманців-Державників).

РІЧНИЦЯ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

В Мюнхені, Ганновері й інших великих містах Німеччини українці уладили масові жалібні урочистості з нагоди 15-ліття штучного голоду в Україні. — Отак то наші емігранти відкривають людям очі на радянську дійсність. — Для інформації пригадуємо, що большевики в 1932 і 1933 рр. навмисно так зробили, що в Україні з голоду померло близько восьми мільйонів людей, і то в першу чергу селян. Вони хотіли вбити ту частину народу, що звичайно найдовше витримує всякі удари.

ЮВІЛЕЙ ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО

З нагоди 70-літнього ювілею життя Ректора Українського Технічно-Господарського Інституту проф. Д-ра г. к. Бориса Юрієвича Іваницького в м. Регенсбурзі 16 травня 1948 р. має відбутися врочисте засідання Пленума Наукового Сектора УТГІ.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

СПРАВА ПОЛОНЕНИХ ВИРІШЕНА ПОВІДОМЛЕННЯ ЦЕНТРАЛІ СУБ-у

Зважаючи на загальне зацікавлення дальшою долею рімінців, вважаємо за вказане в цю пору повідомити наш український загал про слідуюче :

Доля рімінців остаточно вирішена і всі здорові та працездатні небавом матимуть змогу перейти до праці як цивільні робітники, на тих самих умовах і з тими самими правами, як і робітники, що приїжджають з Німеччини та Австрії.

Всі ті, що особисто й приватними засобами хочуть емігрувати, можуть це робити. Британський уряд не має до цього ніяких застережень, не буде ставити жадних перепон, ані робити труднощів. Еміграція одиниць буде залежати виключно від того, чи держава, куди дана особа хоче виїхати, годиться прийняти її, та чи є засоби на покриття коштів подорожі.

Найбільшою турботою є доля тяжко хворих, калік, інвалідів і старших віком непрацездатних людей, яких разом налічується коло 500 і їм загрожує вивіз до Німеччини.

Подаючи це до відома, вважаємо за свій обов'язок ясно підкреслити нашу громадську відповідальність за людей, що найбільше в війні потерпіли. Українське громадянство мусить бути готове прийняти на своє повне утримання всіх інвалідів, хворих, непрацездатних.

За Централю СУБ-у :

Б. ПАНЧУК, Голова

(«У. Д.» ч. 05).

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine — Paris 12^e.

ВІД РАДИ УГО

Особи, що бажають довідатися про формальності, зв'язані з виїздом до країн Америки, повинні подавати про себе такі відомості : прізвище, вік, державна приналежність, фах та те, що взагалі вміє робити, чи має закордонний паспорт і який, чи має посвідку ДіПі, чи має посвідку про несудимість, чи має афідевіт і т. д.

«Українська Громадська Опіка» отримує багато всіляких прохань від осіб, що не входять до організацій — членів УГО — Статут УГО не дозволяє на розгляд їхніх прохань, тому й радимо цим громадянам стати членами одної з українських організацій у Франції, що є дійсними членами УГО цебто тих, що внесли вступне та виконують інші членські обов'язки. Ставши членом такої організації, можна внести прохання до «Української Громадської Опіки» за відомом і рекомендацією своєї організації.

Крім цього повторюємо, що У. Г. О. та її представництво в І. Р. О. опікуватимуться в першу чергу тими українцями, які вплатили національний податок та зарегіструвалися.

ДОПОМОГА ПАКУНКАМИ

«Української Громадської Опіки»

інвалідам, немічним і дітям.

«Українська Громадська Опіка» розділила через І. Р. О. українським емігрантам такі допомоги в цьому році :

30 пакунків «КАРЕ» в місяці березні,
30 » » в місяці квітні,
30 » » в місяці травні.

ДАР УКРАЇНСЬКОГО ОБ'ЄДНАНОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ в Америці — українській еміграції у Франції.

Український Об'єднаний Допомоговий Комітет в Америці просив У. Г. О. скласти список 96 українців, яким належалося б дати пакунки «КЕР» на Великдень ц. р. У. Г. О. склала такий список та передала на бажання Американського Комітету дирекції «КЕР» в Парижі. Ці пакунки дістануть впродовж місяця травня всі особи на списку, що його подаємо нижче :

1. *Михальчишин Мирон, Діжон,*
2. *Ляторовська Степанія, Париж,*
3. *Ясінчук, Париж,*
4. *А. Кукловська, Шавіль-Велізі,*
5. *І. Ющак, Гупіє (Ер),*
6. *С. Мицик, Мец,*
7. *М. Чубюк, Бреван,*
8. *Іван Петринка Трембле (С і О),*
9. *Розалія Сивуляк, Париж,*
10. *Т. Хаваровський, Орлєан,*
11. *Евген Вербицький Ст. Крістоф,*
12. *С. Лисий, Рюсанж,*
13. *Ґ. Ванкевич, Вілєрюп,*
14. *Осип Бутинський, Альґранж,*
15. *Іван Іваник, Брезоль,*
16. *І. Полянський, Аржантей,*
17. *Олійник, Рубе ,*
18. *Ів. Скочко, Мец,*
19. *Н. Шаповал, Монбеліяр,*
20. *І. Гайдук, Реон,*
21. *А. Головінська, Париж,*
22. *А. Шпак, Париж,*
23. *Д. Зеленюк, Ст. Крістоф,*
24. *Іван Мойшек, Вілєрюп,*
25. *Г. Симоненко, Оден лє Тіш,*
26. *Петро Мочан, Ремаля*
27. *Соберський С., Ст. Крістоф,*
28. *Сидір, Париж,*
29. *Кремин, Гюврошен,*
30. *Соляник, Вірі-Шатійон,*
31. *В. Варий, Брюе ен Артуа,*
32. *І. Томашів, Шенон (С і О),*
33. *П. Гринюк, Лє Понте Ріорж,*
34. *Жаровський, для п. Белаведи, Париж,*
35. *Фісун, Рамбує,*
36. *Матіяшевський, Шавіль,*
37. *В. Біляїв, Марсей,*
38. *В. Грудин, Париж,*
39. *А. Вирста, Буа Кольомб*
40. *Шевчук, Париж,*
41. *Завалинська, Париж,*
42. *Беращенко, Париж,*
43. *Дунаєвська, Ст. Дені,*
44. *Козельський, Гренобль,*
45. *Тичинський, Вілєрюп,*
46. *Марунчин, Ромії с. Сен,*
47. *Пачека, Шарльвіль,*
48. *Ступницький, Отвіль,*
49. *Захвалинська, Париж,*
50. *І. Шаповал, Фонтене с-Люан,*
51. *Б. Левенець, Абрешвіє,*
52. *В. Титаренко, Мобеж,*
53. *С. Цінцірук, Солєм,*
54. *В. Тисяк, Неї,*
55. *П. Данчук, Париж,*
56. *М. Чала, Монтрей с Буа,*
57. *Гаврилюк, Париж,*
58. *Чопок Демид, Гомбі,*
59. *Хомицький, Париж,*
60. *Ласовський Созонт, С. Жермен,*
61. *І. Горайн, Париж,*
62. *А. Злонкевич, Сезан,*
63. *М. Волянський, Париж,*
64. *В. Броварник, Париж,*
65. *Цупа, Міні-Жюрк,*
66. *Єщенко, Париж,*

67. *Бартушевський, Ст. Іляр де Куве,*
68. *Савчур, Париж,*
69. *Кавецький, Гренобль,*
70. *Андрушенко, Ст. Марселєн,*
71. *М. Хамуляк, Париж,*
72. *Арабковинський, Париж,*
73. *М. Шабо, Париж,*
74. *І. Поповський, Париж,*
75. *В. Горлевська, Монтрей с Буа,*
76. *Петренко, Париж,*
77. *Федорченко, Штрасбург,*
78. *Кучковський, лє Крезо,*
79. *Пінчак, Сольн,*
80. *Гордецький, Париж,*
81. *Малиняк, Штрасбург,*
82. *Горбан, Гренобль,*
83. *Кербі, Париж,*
84. *Рибак, Бульон с Сен,*
85. *Галайчук, Париж,*
86. *Лесів, Раберг (Німеччина),*
87. *Самійленко, Абервіль,*
88. *Станкевич, Ліон,*
89. *Голубінка, Мурмільон лє Петіт,*
90. *Кабаль, Брюе лє Пієрпон,*
91. *Мацьків Іван, Рамберг (Німеччина),*
92. *Пилик, Во ен От,*
93. *Яремченко, Париж,*
94. *Курило, Сермон лє Ферм,*
95. *Марчак, Шері лє Ве.*
96. *Оверко Іван, Орлєан.*

ПОВІДОМЛЕННЯ

«Українська Громадська Опіка» переслала невелику кількість одягу для Української Школи в Морман, деп. Сен і Марн; одяг цей передали нам наші земляки з Америки.

Пресовий комунікат

Канцелярії Свящ. Синоду УАПЦеркви на еміграції в справі відбутих в Авгсбурзі IX Сесії Свящ. Синоду УАПЦеркви 15-18 квітня 1948 р. і V Чергової Сесії Свящ. Собору єпископів УАПЦеркви 19-20 квітня 1948 р.

В засіданнях IX сесії Свящ. Синоду УАПЦеркви на еміграції, що відбулися 15-18 квітня 1948 р. в Авгсбурзі, взяли участь : Митрополит Полікарп Голова Св. Синоду, Архиепископ Нікантор, заступник Митрополита, члени Синоду Архиепископи Ігор і Генадій, член-секретар Св. Синоду Єпископ Платон, представники від духовенства Протоєрей Яковкевич Борис і Протоєрей Пелешук Юрій, представники від мірян п. Тиравський Евген і п. Котович Анатолій.

Предметом зайнять Св. Синоду були звіти з духовно-освітньої, добродійної і фінансово-господарської праці в Св. Синоді, та в його установах за минулий 1947 р. та обговорення і вирішення ряду питань в тих же ділянках церковного життя УАПЦеркви в біжучому 1948 р.

Зокрема : 1. Св. Синод постановив видати в першу чергу служебник, часослов і додатковий требник, тексти яких, прийнявши за основу видання їх Українського Наукового Інституту в Варшаві, комісія, в складі Архиепископів Ніканора, Ігоря, Михаїла і Генадія, має підготовити до 1. 6. 1948 р.

2. Як пресовий орган УАПЦеркви на еміграції, в найближчому часі має виходити «Богословський Вісник», на якого видавання вже отримано ліцензію.

3. Перевибрання Професорською Радою Богословської Академії УАПЦ на ректора Академії проф. П. Коваліва, прийняв Св. Синод тимчасово до відома, з підтвердженням засади, що на чолі Богословської Академії має стояти особа духовна.

4. Категорично заборонено висвячувати особи, що не мають шкільної богословської освіти, або нескладали іспитів на диякона чи священика перед іспитовою комісією при Св. Синоді.

5. При обговоренні питань науки релігії по школах підтверджено засаду, що законовчителями в гімназіях повинні бути особи з богословською освітою; виключні випадки полагоджує правлячий єпископ.

6. Св. Синод прийняв з задоволенням до відома, що домагання ашафенбурзької групи церковних заколотників про допущення в школах їхніх законовчителів (позбавлених сану і відлучених від церкви) зустріло спротив з боку ЦПУЕ, яке станули на засаді признанчення єдиної Православної Церкви в українському народі, а не кількох українських однаково «православних» церков, пропагованих ворожими чинниками з метою розбиття єдности українського народу.

7. Одначе, ствердивши, що деякі особи на різних становищах в ЦПУЕ використовують ці становища на те, щоб допомагати зміцненню ашафенбурзької розкольницької групи, Св. Синод постановив просити Президію ЦПУЕ заборонити це чинити, або усунути їх з займаних становищ.

8. З метою пожвавлення діяльности «Братства Милосердя» мають бути скликані (до дня 20. 5. 48) загальні збори «Братства Милосердя» для переведення виборів Ради Братства і обговорення пляну дальшої праці братства.

9. При затвердженні балансу Св. Синоду за 1947 р ухвалено приділити з балансової надвищки одноразову допомогу таким установам : Богословській Академії, — 1.000 м., УТГІ в Регенсбурзі — 1.000 м., Високій Економічній Школі в Мюнхені — 1.000 м., КОДУС у Фірті — 500 м., і УВАН — 500 м.

10. Вирішено справу делегування представника УАПЦеркви на Всесвітній Конгрес Союзу Християнських Церков, який має відбутися в серпні 1948 р. в Амстердамі.

В засіданнях Свящ. Собору Єпископів 19-20.4. 48 р. взяли участь усі перебуваючі в Німеччині єпископи УАПЦ : Митрополит Полікарп, як голова Собору, Архиепископи Ніканор, Ігор, Михаїл. Геннадій, єпископ Сильвестер, Володимир, Платон (секретар Собору), Вячеслав і Сергій.

Собор епископів затвердив звіт з діяльности Свящ. Синоду та установ при ньому, як теж і балянс за минулий 1947 р.

Особливу увагу присвятив Собор Епископів розгляненню праць і резолюцій 1-го Православного Українського Церковного З'їзду, що відбувся 25-27. 12. 47 р. в Регенсбурзі. По думці резолюцій З'їзду, прийнято ряд постанов в справі церковного видавництва УАПЦ, організації Богословської Академії, ведення церковної господарки. Затверджено на становищах членів Св. Синоду від духовенства — Митрофорного Протоєрея Юрія Пелещука і від мирян — проф. Анатолія Котовича. Справу прийняття відлучених від Православної Церкви виновників і учасників ашафенбурзького церковного заколоту, в разі щирого покаяння кого з них, Собор Епископів доручив полагоджувати Св. Синодові. На підставі докладного ознайомлення з перебігом і постановами 1-го Православного Українського Церковного З'їзду УАПЦеркви на еміграції, Собор Епископів взагалі признав корисним і на майбутнє скликувати такі Церковні З'їзди в складі епископату, представників духовенства і мирян.

В питаннях церковно-адміністративного характеру, приймаючи до уваги й ступневе розселення з Німеччини української еміграції, Собор Епископів постановив :

1. благословити Митрополитові Полікарпові духовно заопікуватися православними українцями у Франції, Англії, Швайцарії та Італії, одночасно звільнивши від обов'язків керуючого українськими православними парафіями в Західній Европі Епископа Мстислава, з огляду на відрядження його до Канади і вибрання там на становище Архиепископа Української Греко-Православної Церкви.

2. Архиепископові Михаїлу благословити заопікуватися і організувати життя УАПЦеркви в Бельгії , Голяндії і Люксембурзі.

3. Архиепископові Ігорю і епископові Сильвестрові благословити виїхати для організації церковного життя УАПЦеркви в Аргентині.

4. в поміч Митрополитові Полікарпові і сблагословлено в разі потреби, виїхати епископам Володимиру і Вячеславу.

На заступника Митрополита вибрано на біжучий рік архиепископа Ніканора. Склад Св. Синоду УАПЦеркви, після вибрання секретаря (відкритим голосуванням) і двох членів (таємним голосуванням) залишився на 1948 р. попередній, а саме : Митрополит Полікарп, Архиепископи Ніканор, Ігор, Геннадій і Епископ Плятон (секретар Св. Синоду).

В організації праці Св. Синоду постановлено місійно-освітню працю та видавничу (в редакційній частині) зосередити в Богословсько-науковому Інституті при Св. Синоді, при чому Головою Інституту вибрано Архиепископа Ніканора; головування в окремих секціях чи комісіях Інституту має доручитися Епископам.

Приймаючи на увагу понад півторарічний час праці Архиепископа Михаїла на становищі урядуючого куратора Богословської Академії й його перевтомлення, Собор Епископів по заслуханні звіту Архиепископа Михаїла з діяльности на становищі куратора, висловив йому щиру подяку за напружену працю, і прихиляючися до його прохання, звільнив його від обов'язків куратора Академії. На 1948-49 р. покликав Собор Епископів на становище урядуючого куратора Богословської Академії Преосвященного Епископа Володимира.

В час зайнять сесії Собору Епископів на засідання 20. 4 прибув керівник Культурно-освітнього Відділу при ЦПУЕ проф. Білецький, який склав привітання Соборові Епископів від Культурно-освітнього Відділу ЦПУЕ і від УВАНаук, а одночасно довів до відома Собору Епископів УАПЦеркви, що ЦПУЕ вважає правно існуючими на еміграції тільки дві церкви : УАПЦеркву і Греко-католицьку церкву. Проф. Білецький висловив ряд побажань від ЦПУЕ, що торкаються духовно-освітньої праці.

Перед відкриттям сесій Свящ. Синоду і Собору Епископів, молитовно вшанована була память Митрополита Александра, спочилого 9-го лютого 1948 р. в почутті пошани членів Св. Синоду і Собору Епископів УАПЦ до покійного за неоцінну батьківську прислугу УАПЦеркві висвятою для неї ієрархів в лютому 1942 р.

Штутгарт, 7 травня 1948 Канцелярія

Свящ. Синоду Української Автокефальної Православної Церкви.

Від Редакції : Наше пасхальне число було вже в друку, коли ми отримали з Німеччини ось це письмо:

«Комісія Допомоги Українському Студентству «КоДУС» шле в Світлий День Христового Воскресення всім нашим установам, своїм філіям, представництвам, делегатурам, співробітникам, збірщикам, Управам Таборів, Культурно-Освітнім Референтам і всьому нашому громадянству щирий привіт та побажання всього найкращого тя дякує гаряче за сердечне й прихильне ставлення до справ і потреб українського студентства й за видатну підтримку в допомоговій акції.

Христос Воскрес!

Теодозій Волошин, секретар — Д-р Зенон Кузеля, голова

ПОДЯКА

Управа Товариства «Пісня Рідного Краю» складає цією дорогою щиру подяку всім учасникам програми Свята в честь Тараса Щевченка.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві в Парижі влаштовує *в неділю 6-го червня* 1948 *р.*

«ЧЕРВОНЕ ЯЄЧКО»

для українських дітей Парижу й околиці, від 2-15 рр. :

Просимо батьків подати вік та кількість дітей на адресу п. Горайн, 6, rue Gustave Rouanet, Paris 18e. УПРАВА

Від Редакції : В попередньому числі Громади було помилково подано дату «Червоного яєчка».

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukranians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, №. 2, England, з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата ; квартально	....	6 ш.
піврічно	....	11 ш.
на рік	....	1 ф.
Одне число	....	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата ; квартально	...	12 м.
піврічно	......	22 м.
на рік	....	40 м.
Одне число	....	1½ м.
(Подвійне)	....	2½ м.

Книгарня Видавництва « Громада »

поручає між іншим (ціни у фр. франках):

— Порфирій Горотак : Дияболічні параболі, поезії 75
— П. Савчук : Облога замку, мелодрама 70
— Петро Волиняк : Кубань — земля українська, козача, репортаж .. 50
— А. Кащенко : Борці за правду, історична повість 100
— В. Домонтович: Доктор Серафікус 90
— Олекса Стороженко : Марко Проклятий, історична повість 130
— Діма : Волошки, поезії 100
— Оскар Вайлд : Зоряний хлопчина, казка 30
— М. Підгірянка : Кравчиня Маруся, казка 45
— М. Підгірянка : Брисько, гуска і лисичка, казка 45
— Михайло Бажанський : Мозаїка квадрів в'язничних 100
— В. Ефер : Заколот атомів, фантастична повість 100
— Микола Щербак : Вітри над Україною, поезії 50
— Брати Ґрімм : Казки 50
— Дмитро Соловій : Звірячий зимовник, байка 80
— Іван Багряний : Казка про лелек та Павлика-Мандрівника 120
— Дитяча абетка 75
— М. Коцюбинський : Про двох цапків і дві кізочки, казка 30
— Юрій Липа : Кіннотчик та інші оповідання 50
— Ґ. Оруел : Колгосп тварин, казка, переклад з англ. мови 80
— Юрко Степовий : Зв'язкова Віра, повість 60
— Василь Чапленко : Увесьденечки, оповідання про дітей 20
— «Малі друзі», часопис для української дітвори 20
— Українські народні казки 10
— І. Мазепа : Підстави нашого відродження 100
— Теодосій Осьмачка : Поет, поема 140
— Улас Самчук : Юність Василя Шеремети, роман в двох томах 220
— Петро Карпенко-Криниця; Полум'яна земля, поезії 45
— Богдан Нижанківський : Щедрість, поезії 35
— Олекса Степовий : Ясир 60
— Леонід Мосендз : Волинський рік, поема 60
— Р. Роляник : Хлопці з зеленого бору, історична поема-казка для дітей і молоді 50
— Іван Багряний : Морітурі, драматична повість 90
— Юліян Опільський : «Іду на вас», історичне оповідання 100
— Іван Крипякевич : Історія України 40
— Федір Дудко : Війна, роман 80

Книжки висилаємо поштою за попереднім одержанням грошей.

На кошти пересилки просимо дочисляти 10 фр.

Гроші просимо висилати чеком поштовим PARIS 565800

Замовлення надсилати на адресу :

« HROMADA » 5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 12

ДРУГЕ ЧИСЛО ЧЕРВНЯ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ І ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР
ІНЖ. С. СОЗОНТІВ

ADRESSE : HROMADA
5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

25 frs.

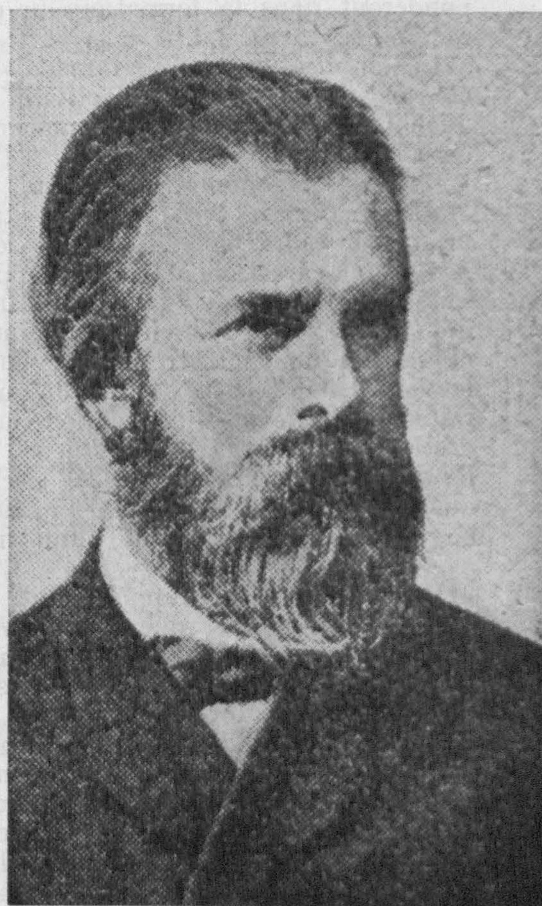

МИХАЙЛО ДРАГОМАНІВ
(1841 - 1895)

ПЕРЕДПЛАТА :
С. С. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

MICHEL DRAGOMANIV

(1841 - 1895)

Il y a 70 ans, en 1878, à Genève, parut pour la première fois un recueil ukranien « Hromada » dont Michel Dragomaniv était le rédacteur.

Comme il arrive fréquemment dans les publications d'émigrés, la personnalité du rédacteur joua un rôle prépondérant dans la formation du caractère de ce recueil.

La publication de « Hromada » a été un chaînon dans l'activité de Michel Dragomaniv, déjà commencée en Ukraine.

Michel Dragomaniv, originaire de Hadiatch (province de Poltava), était professeur à l'Université de Kiev. Ayant un caractère nettement opposé à la dictature et au centralisme impérialiste russe, Michel Dragomaniv a pris une part très active dans la vie de la « Société (Hromada) ukrainienne à Kiev » — association clandestine des patriotes ukrainiens de la deuxième moitié du XIX° siècle, dans un temps où une opposition ouverte au régime tsariste était impossible.

Il serait utile de rappeler que ce fut à cette époque que Pierre Valouieff, Ministre de l'Intérieur de l'Empire Russe, signa une circulaire secrète (20. VII. 1863) interdisant la publication de livres populaires ukrainiens, de manuels scolaires et même de livres religieux en langue ukrainienne. L'expression employée dans cette circulaire, notamment : « La langue petite-russienne (ukrainienne) n'a jamais existé, n'existe pas et n'existera jamais », fut très répandue par la suite.

Plus tard, en 1876, parut le fameux ukaze interdisant la langue ukrainienne imprimé dans les limites de l'Empire Russe.

Rien d'étonnant que dans de telles circonstances, par un décret du tsar Alexandre II, Michel Dragomaniv fut démis de son poste à l'Université de Kiev à cause de son « séparatisme ukrainien ». Il s'expatria avec l'intention de continuer son activité à l'étranger.

A Vienne, il fit paraître un livre « Sur la question de la littérature ukrainienne — Panslavisme, panrussisme, panmalorusisme (panukrainisme)», protestant contre les ordres du tsar interdisant le développement de la littérature ukrainienne.

Sa deuxième protestation à ce sujet fut une conférence qu'il fit à Paris au Congrès International Littéraire sur la « Littérature ukrainienne proscrite par le gouvernement russe » (1876).

Le retour dans sa patrie sous le régime des tsars lui était impossible, aussi resta-t-il un émigré politique jusqu'à la fin de ses jours. Etant un savant très éminent, il fut professeur à l'Université de Sofia en Bulgarie.

Il a laissé après soi un important héritage littéraire touchant plusieurs branches (histoire, éthnologie, politique etc., etc...).

Si nous rappelons aujourd'hui sa mémoire, ce n'est pas que nous le considérons comme un homme infaillible, mais parce qu'en son temps (principalement — à la fin du XIXe et au début du XXe ss.), lui et ses œuvres eurent une influence extrêmement grande sur la vie intellectuelle de l'Ukraine. La connaissance de ses œuvres est nécessaire pour comprendre à fond la question ukrainienne actuelle. Nous lui sommes également reconnaissants, car il fut un des principaux propagateurs de la pensée ukrainienne libre en Europe occidentale.

КОМУНІКАТ

Дня 10 червня 1948 р. українські політичні партії й організації, а саме : 1. Українське Національно-Демократичне Об'єднання, 2. Українська Соціялістично - Радикальна Партія, 3. Українська Соціял-демократична Робітнича Партія. 4. Українська Партія Соціялістів-Революціонерів, 5. Українська Революційно - Демократична Партія, 6. Український Національно - Державний Союз, 7. Організація Українських Націоналістів, 8. Організація Українських Націоналістів - Революціонерів — підписали статут Української Національної Ради.

Таким чином перелічені партії визнали, що всі державноправні прерогативи верховного державного органу українського народу належать єдино державному центрові Української Народньої Республіки.

Підготовча Комісія для організації Української Національної Ради.

(*Комунікат цей передруковуємо за українською пресою в Німеччині*)

Ми безмірно раді тому, що представники наших головних політичних партій зуміли знайти спільну мову і, підписуючи статут Української Національної Ради, виявили тим нашу політичну зрілість. Підготовка до створення цієї Національної Ради тривала дуже довго, іноді здавалося, що справа безнадійна; навіть в останній хвилині появилися були голоси, які, можна було думати, підрізували в корені таку ініціятиву — а все таки був зроблений великий крок вперед. Значить ми не змарнували нашого дотеперішнього побуту на еміґрації, ми зуміли зговоритись у найважливішій справі, а саме в справі одностайного захисту політичних прав нашого народу.

Нам не лишається нічого іншого як висловити щиросерде побажання, щоб якнайскоріше дійшло до остаточного оформлення цієї нашої Української Національної Ради, бо завдання перед нею справді велике.

ПОМЕР ГЕНЕРАЛ МИКОЛА ШАПОВАЛ

У п'ятницю 25 цього червня в Селонкурі помер генерал української армії М. Шаповал, видатний український громадський і військовий діяч. Похорон, на якому були присутні понад 250 чол., відбувся в понеділок 28. VI на Селонкурському кладовищі. З Парижу на похорон прибули голова Української Громадської Опіки, п. інж. С. Созонтів та голова паризької православної парафії, п. Василів. Заупокійну службу правив парафіяльний священик Української Православної Церкви в Парижі, о. Кирило разом з п. Ол. Чехівським, що виконував обов'язки дяка.

В наступному числі «Громади» напишемо докладніше про особу покійного генерала.

ЗА ГРОМАДСЬКУ ЗОРГАНІЗОВАНІСТЬ НАШОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

Різно можна пояснювати той факт, що немає й нині ще серед зорганізованого людства незалежної Української Держави. Можна це виправдувати тією обставиною, що загарбницькі сусіди України не дають нашому народові стати на власні ноги, бо хотять якнайдовше експлуатувати природні багатства України й навіть її робочу силу. З другого боку можна б і нас самих обвинувачувати в недостатньому виконанні обов'язку для захисту своєї батьківщини. Можна знайти багато арґументів для підтримання і першої, і другої тези.

До часу другої світової війни нам було дуже прикро відповідати на питання : Чому ви не маєте своєї держави? Бо виправдання, що, мовляв, у Радянському Союзі панує терор, нікого не переконували. Нас вважали попросту за нездатних, незрілих до самостійного державного життя. Нині цей давній арґумент вже у великій мірі переконує. Бо всі бачать, що не тільки ми, але й інші, донедавна незалежні, народи не можуть опертися радянському теророві. Як ми добре знаємо, арґумент цей вповні цінний у відношенні до мадярів, поляків, чехів і т. д., але до нас його пристосовують тільки дуже обережно, з певним острахом, щоб не посунутись задалеко. Проте теперішній момент є для нас дуже сприятливий, щоб попасти в коло тих народів, що заслуговують за світовою громадською думкою на власну державність. Але для цього ми повинні зробити все, що є в нашій спроможності, — в чому радянський терор нам безпосередньо не перешкоджає.

Ми говоримо, що не маємо самостійної держави, бо ми не в силі опертися радянському теророві. — Згода! — Але що ми подамо на виправдання тієї прикрої дійсности, що й донині немає *центральної громадської організації, яка б репрезентувала цілу українську еміграцію*? Адже ми живемо у вільному світі, маємо повне право її створити і не менші до того можливості, ніж усі інші народи. Ми її конче потребуємо, а проте й донині її не створили.

Практичною передумовою створення Центральної Української Еміґраційної Організації є існування континентальних українських організацій громадського характеру таких, як Панамериканська українська організація, Европейська українська організація, може ще й Азіятська. Але передумовою створення цих континентальних організацій є існування крайових центральних організацій. А як же це тяжко! От, напр., гостинна французька влада пішла нам цілковито назустріч і затвердила статут Української Громадської Опіки як центральної української організації у Франції; отже маємо повну можливість законно діяти; проте цей шанс не є ще використаний як слід.

Існують на терені Франції різні організації, робітничі, вояцькі, просвітні, релігійного характеру і т. д. Одні чисельно більші, другі менші. Це все добре, але не забуваймо, — що не всі українці є робітники, поміж них є фармери, комерсанти, самостійні ремісники і т. д. ; що не всі українці є православні чи католики, а є серед нас ще люди інших віровизнань; — що не всі українці були колись вояками, значить не всім є місце в товаристві бувших вояків; — що не всі українці визнають якусь певну ідеологію чи партійну програму, значить не всім є місце в цього роду організаціях і т. д. і т. д.

Значить: повне моральне право на репрезентацію цілої української еміґрації у Франції може мати тільки така організація, до якої увійдуть,

чи можуть увійти, всі українські організації громадського характеру. А така є нині одиноко і виключно Українська Громадська Опіка.

Можна не погоджуватись з тими чи іншими настановами управи УГО, можна від неї вимагати того чи іншого, можна врешті бажати персональних змін в управі, але це повинно бути роблене леґальними засобами, а крім того це повинно бути роблене *в ім'я добра цілої української еміграції*; — в жоднім разі не повинно бути спроби захоплення управи такої центральної української організації однією групою людей під тим претекстом, що, мовляв, їх організація найчисленніша. *Управа УГО мусить відзеркалювати всі течії, мусить репрезентувати всі організації*, бо тільки тоді вона зможе діяти для добра і в ім'я цілої української еміґраційної колонії з повним успіхом.

Взаємну нетерпимість, яка примушує одних українців відмовлятись від співпраці, бо, мовляв, там є інші українці, їх противники, можна пояснювати в різний спосіб, але позитивне явище це не є.

Добре, якщо існують численні українські організації, але дуже недобре, якщо деякі з них і донині не ввійшли до Української Громадської Опіки і не координують своєї роботи з загалом для добра цілої української колонії у Франції.

Чого ж вони чекають? — Аж поки стануть настільки сильні, що зможуть накинути свою волю іншим? До чого ж це веде?

Пригадуються слова Івана Франка : «Як пастирі вовками стануть, треба вівцям пастися самим». Прикро воно думати, що це взагалі можливе. Невже провідні люди не зможуть самі договоритися? Невже може постати потреба звертатися аж до найширшого еміґраційного загалу за безпосередньою інтервенцією в цій справі?

Труднощі в розбудові Української Громадської Опіки, що є центральною українською інституцією у Франції, є справді великі, але ми віримо, що здоровий дух переможе, що найширші кола української колонії у Франції так сильно впливатимуть на провідні кола своїх організацій, які ще недостатньо або взагалі не співпрацюють з українською централею у Франції, що дехто буде змушений зректися своїх може надто великих провідницьких амбіцій та піде врешті разом з цілою українською еміґраційною громадою.

І це дасть змогу прикласти всіх зусиль безпосередньо до реальних завдань, а саме до творення европейської та, врешті, світової української еміґраційної централі.

Ол. ЯРИМОВИЧ

Посол Антін Глинка

захищає українських скитальців

31 травня 1948 р. п. А. Глинка виголосив у канадійському парляменті велику промову на тему : «Що зробили демократичні держави у справі розв'язання питання скитальців». Нижче подаємо витяги з цієї промови.

Це вже сьомий раз протягом останніх трьох літ я встаю, щоб говорити про справу скитальців та втікачів. Роблю це тому, бо знаю, що скитальці, в їх теперішньому положенні, не мають змоги самі говорити за себе.

Почавши від Д-дня, тоб-то від часу висадки на берегах Нормандії в червні 1944 р. і досі, політика Заходу полягала на репатріяції скитальців до місць їх народження.

У виконуванні програми репатрія-

ції УНРРА та ІРО вживали та вживають кількох метод. Першою методою була примусова репатріяція. Протягом більше року по закінченні війни в Европі, репатріяцію переводжено всякими способами, включно до примусу.

Другою методою, вживаною у зв'язку з репатріяцією великого числа безборонних та нещасливих скитальців, було приватне порозуміння між репатріяційними урядниками СРСР та деякими директорами таборів чи областей. Згідно цієї методи директор вчасно зникав з табору, коли приїжджала совєтська репатріяційна комісія. З допомогою зброї совєтські офіцери зганяли певне число скитальців, ладували їх на авта і тільки їх і бачено.

Третя метода це та, яку ще й досі вживають. Згідно цієї методи, дається дозвіл совєтським репатріяційним урядникам провадити в таборах «аґітаційну кампанію». Це робиться за посередництвом літератури, яка вихвалює «щасливе життя» під комуністичною владою.

Четверта метода полягає на так званій «добровільній репатріяції» з примусу. Згідно цієї методи зменшують харчові приділи нижче рівня нормального потребування кальорій на особу. Другий крок в цьому процесі, який вживається в деяких областях, це переміщення скитальців з одного табору до другого, кілька разів протягом року. Видається наказ переселити мешканців одного табору до другого, щоб заломити їх морально. По такому зменшенні пайків їжі та по таких переносинах із табору до табору, обіцяють тим, що зголосяться до репатріяції, кращі пайки та кращий одяг.

Вживання хліба як принади, щоб віддати голодних, пригнічених, нещасних і безборонних християн у кігті тиранських і безбожницьких режимів, залишиться гидкою плямою на совісті Заходу протягом багатьох майбутніх поколінь.

Другою проблемою справи скитальців є питання про опіку й утримання їх до моменту переселення.

Журнал «Ворлд Репорт» писав, що 94 відсотки всього бюджету УНРРА складаються з коштів, приділених від Сполучених Штатів Америки, Великобританії та Канади.

УНРРА і Підготовчій Комісії ІРО треба дякувати за багато речей, які вони зробили. Підготовча Комісія ІРО зробила за останні місяці деякі кроки, які можна вважати початком дійсної розв'язки питання переселення. Минулого року багато скитальців виїхало до Великої Британії, Бельгії, Голляндії, Франції, Канади, Сполучених Штатів Америки, Південної Африки, Австралії, Швайцарії, Ґватемали, Арґентіни, Бразілії, Болівії, Чіле, Колумбії, Еквадору, Параґваю, Перу і Венецуели.

Покищо Сполучені Штати Америки не видали окремих законів допускати скитальців. Вони одначе прийняли певну кількість скитальців на основі вже існуючих американських законів, тобто системи квоти. Канада зробила початок, допускаючи сюди скитальців як поселенців.

Проте треба полегшити теперішні приписи відносно здоров'я, які були, очевидно, зложені для передвоєнного періоду й які не беруть до уваги гуманітарного погляду на бездержавних людей, що є жертвами війни й комунізму.

Число скитальців, відкинених іміґраційними комісіями, яке виносить від 20 до 56 відсотків, є завелике, коли гуманітарність взагалі відограє якунебудь ролю в цій справі.

Суворі вимоги відносно здоров'я розбивають родини або відбирають їм охоту до виїзду. Тому треба б взяти під увагу полегшення приписів здоров'я для осіб, що є членами родин, щоб сильніші могли помагати слабшим і щоб праця одних членів родини врівноважувала брак спроможности в інших.

Підготовча комісія ІРО видала 5 січня цього року постанову щодо допомоги на переїзд для груп, а також

для поодиноких імігрантів. Однак загал заінтересованих людей не знає нічого про це рішення, хоч воно є надзвичайно важливе для тих, що не можуть оплатити переїзду своїх родичів.

«Нью Йорк Таймс» з дня 5 травня 1948, під заголовком: «Закидає державам фарисейство в справі скитальців», пише :

«Вілльям Геллам Так, із Сполучених Штатів, екзекутивний секретар Підготовчої Комісії IPO, сьогодні одверто закинув фарисейство й брак милосердя урядам, що взяли на себе обов'язок розв'язати проблему скитальців після другої світової війни. Він промовляв на вступному засіданні шостих зборів комісії.

«Питання скитальців ніхто не розв'язує», сказав п. В. Так, представникам урядів. «Його не розв'язують тому, що нам бракує забагато речей : грошей, часу, пароплавів, а перш за все християнського милосердя поміж націями».

Промовляючи більш одверто про цю справу, ніж це посмів зробити будь-який інший міжнародній урядовець перед тим, п. В. Так закинув урядам, що вони дивляться на втікачів як на певну кількість робочого матеріялу, нехтуючи людський бік справи й дивлячися дуже короткозоро на наслідки свого теперішнього поводження.

«Ті уряди, що створили нашу конституцію», сказав п. В. Так, «дозволили собі люксус високоморального становища. Вони заявили, що ніякий утікач, який боїться повернутися до рідного краю, не сміє бути до цього примушений. Вони однак не заплатили ціни, якої вимагає становище, що вони його зайняли».

Пан В. Так признав, що урядовці організації для скитальців дуже зажурені впливом німецької пропаґанди на політику урядів, які є членами IPO. Він сказав, що за цей час зросла ворожнеча поміж німцями та їх жертвами. З боку німців «зросли теж засоби для висловлювання тієї ворожнечі», сказав він, додаючи, що німці змальовують скитальців, як непевний елемент. «Цифри показують, що скитальці більше шанують закони, ніж решта населення».

П. посол Глинка закінчив свою промову короткою цитатою із журналу «Лайф» про політичний азиль для бездержавних осіб :

«Ми мали колись у цьому краю, подібно як у наших справжніх союзників, велику й славну традицію політичного азилю. Комуніст Троцький, наприклад, був дуже щасливий, коли міг втекти з царської Росії до Нью-Йорку. Однак, уявіть собі, що сьогоднішня — совєтська — Росія не визнає права азилю й плямує своїх власних утікачів, як зрадників, що заслуговують на кару смерти, за винятком хіба тих « приятелів робочої кляси», що мусять утікати з-за кордону назад до Совєтського Союзу..

Ми повинні дати добрий приклад і дати азиль якійсь частині того мільйона людей, що втекли від комунізму. Від щирого серця, ради Господа Бога, випустімо тих людей з їх кліток. І спровадьмо сюди тих, що хочуть до нас прибути».

Наведені вище уривки з промови посла Антона Глинки в Канадійському парляменті показують як наполегливо і твердо обстоюють правдиві демократи справу найбільшої кривди людині в історії людства — справу жертв останньої війни, що потребують права азилю, праці й хліба. Окупант нашої країни вживає всіх можливих і неможливих заходів, аби тільки скомпромітувати скитальців і зірвати влаштування їм нормального людського життя. Однак правда попри все виходить назовні. І в цьому велика заслуга також і п. Антона Глинки.

Крім своїх виступів у парляменті, п. Глинка часто промовляє в обороні скитальців на численних сходинах канадійських українців.

Ми певні, що українські скитальці довго відчуватимуть вдячність до п. посла Глинки за цю його велику роботу.

Й. Е. ІВАН БУЧКО

Апостольський Візитатор Українців у Західній Европі

ВІДВІДАВ АВСТРІЮ

Й. Е. Єпископ д-р Іван Бучко, Апостольський Візитатор Українців у Західній Европі, перебував протягом тижня (7-15 червня 1948) на австрійській території, щоб серед української еміґрації в Австрії продовжувати ту саму місію, що її провадить Й. Е. впродовж трьох місяців на терені Німеччини : візитацію українсько - католицької Церкви, відвідини всіх її вірних та взагалі всіх українських скитальців.

Для того, щоб мати змогу відвідати за такий короткий час всі найважливіші обласні осередки скупчення української еміґрації в Австрії, Й. Е. Преосвящений мусів невпинно бути в дорозі, щодня відправляти молебни й архієрейські богослуження та брати участь у святах, що їх улаштовували на його честь.

Й. Е. розпочав свою подорож з Горішньої Австрії. 8 червня ц. р. він відправив молебен в Лінці. Після проповіді, проголошеної у церкві, Й. Е. відвідав організацію «Харітас», де відбулася зустріч з членами Обл. Осередку та представниками повітових осередків; підчас цієї зустрічі Владику інформували про стан життя й працю українських еміґрантів у Горішній Австрії.

Того самого дня Владика виїхав до Ґрацу (Штірія), куди прибув пізно вночі. Наступного дня (9. VI) він відправив Архієрейську Службу Божу з проповіддю. Того ж дня виїхав до Вілляху. 10. VI Владика відвідав табір Ст. Мартін, де відправив на майдані Архиєрейську Службу Божу й виголосив зворушливу проповідь. По обіді того дня він виїхав до Зальцбурґу. У манастирській церкві (табір знаходиться на терені єзуїтського манастиря) Владика відправив молебен з проповіддю, а другого дня відбулася на майдані Архієрейська Служба Божа з участю численного духівництва, що прибуло з усієї американської зони в Австрії; після Служби Владика виголосив довгу й піднесену проповідь.

Пізніше, на тому ж таки майдані, Владика приймав офіційні привітання. Це було центральне свято на всю Австрію. Владику вітали делеґати від духівництва в Австрії, від українського громадянства в Австрії, від бюра ЗУАУЕ, від Міжтаборової Ради й цілої низки зосереджених у ній організацій, від шкільництва та організацій молоді. Всі делеґати передали Владиці меморіяли, а Владика в безпосередній розмові з ними цікавився станом праці установ.

12. VI. Владика відвідав латинського Архієпископа д-ра А. Рорахера, і того ж таки дня виїхав до Тіролю. 13 червня, в неділю, перебуваючи в Інсбруку, Владика відправив Архієрейську Службу у храмі Св. Миколи; підчас цієї служби чудово співав хор «Ватра» під орудою Л. Туркевича. У церкві були присутні чужинці — представники французької влади, ректор університету та інші. Попівдні відбулася зустріч Владики з громадянством у залі Музікферайн'у. Тут його вітали о. дек. Ю. Гірняк, делеґат Укр. Секції Суспільної Служби ДП на Тіроль, делеґації всіх укр. культурних і гуманітарних організацій Інсбруку з президією УЦДОА на чолі. Як і скрізь, Владика цікавився докладними відомостями про всі ор-

ганізації. Привітання української молоді й дітвори особливо зворушили Владику.

Другого дня Владика відвідав генерала Вуазара, як представника загальної аліянтської влади, Ляндесгавптмана на край Тіроль, д-ра Вайсгаттеруа та бурґомістра Інсбрука, д-ра Мельцера. Після цих відвідин у домівці УЦДОА відбулася конференція, що тривала понад дві години.

Надвечір Владика виїхав до Ляндеку, де його вітали так само врочисто як і скрізь; у таборовій церкві Владика відправив молебен і виголосив проповідь, а ввечері був присутній на врочистій Академії.

15 червня перед полуднем Владика відправив Архієрейську Службу Божу у парафіяльній церкві й знову виголосив проповідь. Після Богослуження у таборовому клюбі відбувся врочистий обід; поміж гостей були присутні губернатор французької військової влади в Ляндеку, французький командант табору та франц. військовий курат; всі вони, як і представники латинського духівництва, виголосили привітальні промови. Владика всім відповідав і дякував.

Безпосередньо після обіду в Ляндеку Й. Е. Єпископ д-р Іван Бучко виїхав Арльберґ-експресом до Парижа (15. VI). Його проводжала численна українська громада й представники французької влади. Пісні хору «Ватра» супроводили від'їзд потягу. По дорозі потяг зупинився на станції у Фельдкірсі, де Владику вітала делеґація місцевих українців. Пані з делеґації передали йому квіти.

Відвідини Апостольського Візитатора Українців у Західній Европі залишили у серцях українських еміґрантів в Австрії незабутні враження. Цьому особливо можуть сприяти проповіді й промови Владики. Їх провідною думкою була пересторога не впасти в найбільш гріх — зневіру. Владика закликав не занепадати духом, бути бадьорими й вірити в милосердя Господнє та неминучу перемогу правди для українського народу. Він закликав також до згоди й єдности і то не на словах, а на ділі, зазначаючи, що всякий розбрат та незгода є діло сатани.

Усім без різниці віровизнання Владика передавав благословення Святішого Отця.

Організація самої подорожі по Австрії та приймання його скитальцями були зразкові.

З Парижу Владика має виїхати незабаром на візитацію до Бельгії й Голляндії, а в поворотній подорожі до Риму спиниться у Швайцарії.

На осінь є передбачений його виїзд до Англії в справах Української Католицької Церкви.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДИПЛОМОМ І МЕДАЛЕЮ п. І. РУДИЧЕВА

20 червня ц. р. у Парижі на врочистому засіданні своєї Ради Французьке Товариство «Arts - Sciences-Lettres» відзначило дипломом і срібною медалею діяльність широковідомого своєю публіцистичною і бібліотечною діяльністю в Україні і на еміґрації п. Івана Рудичева, члена Ради і колишнього першого бібліотекаря і фактичного організатора бібліотеки ім. С. Петлюри у Парижі.

Це є друге з черги відзначення українців у Франції цим Товариством; перше відзначення мала Пані О. Гораінова - Шумсєська за свою артистично-музичну і співочу діяльність.

Можна безпомилково твердити, що як перше відзначення Пані Гораінової, так і сьогднішнє — п. І. Рудичева — широко знаної і такої скрізь популярної особи, — викличе

дуже щирий відгомін і вдячність до французького народу за оцінення заслуг нашого земляка перед рідною культурою і просто перед культурою, в боротьбі за яку завжди вела перед Франція.

До всіх гарячих поздоровлень, що їх одержить п. Рудичев, ми прилучаємо і наше з додатком побажання «многая літа» і запевненням глибокої поваги.

Іван Опанасович Рудичів

КОРОТКА БІОГРАФІЯ

І. О. Рудичів народився 28 травня 1881 року в селі Іванівці Кобеляцького повіту на Полтавщині. Освіту І. О. одержав у Полтавській Духовній Семінарії і в Казанському Університеті на правничому факультеті. В семінарії І. О. належав до семінарської української громади, якої головою був С. Петлюра. В 1902 р. після заколоту в семінарії І. О був з неї виключений. Далі вступив до «Революційної Української Партії», що заснувалася в 1900 році. За участь в революційному рухові, переховування і розповсюдження нелеґальної літератури він був арештований і засуджений до 7 місяців в'язниці; вийшовши на початку 1904 р. з в'язниці, І. О. переїжджає до Катеринослава, де працює з групою Р. У. П. по виданню революційної літератури; в 1905 році він був поранений під час боїв на барикадах. З самого виходу з в'язниці І. О. жив під доглядом поліції. В цей час співпрацював він у журналі «Рідний Край», що його видавав Дмитріїв у Полтаві, давав лекції і, не дивлячись на пильний догляд царської поліції, продовжував нелеґальну діяльність. В 1906 році І. О. виїздить до Казані на юридичні студії в тамтешньому університеті. Матеріяльні і політичні обставини дають змогу І. О. кінчити факультет лише в 1912 році. Того ж року він став діловодом Гірничого Інституту у Катеринославі і, звичайно, діяльним членом українського свідомого активу цього міста.

Революція 1917 р. застає його в чині старшого писаря 271 запасного піхотного полку, що знаходиться в Катеринославі, головою об'єднаних військових громад міста, головою своєї полкової Ради і т. п. Українське воящтво посилає його своїм делеґатом на 1-й і 2-ій Військові З'їзди у Києві; по демобілізації в 1917 р. І. О. дістає від солдатів по тодішній моді, яко нагороду, рушницю і 2 ручних ґранати. В 1918 р. вступає до Корпусного Військового Суду як кандидат на судову посаду, а потім його призначають на військового суддю і прокуратора, які функції він виконує до кінця існування Української армії. На еміґрацію потрапляє в 1921 р., спершу до Берліну, а потім до Відня, де співпрацює в «Соборній Україні», у «Волі» і в берлінському «Слові». В 1922 році повертає до Берліна і співпрацює з пок. Вировим в «Катеринославському видавництві» і в «Українському Слові». В 1924 р. переїздить до Праги і стає технічним директором при Видавництві «Українського Громадського Фонду». В 1926 році переїздить до Франції, де спочатку заробляє на життя тяжкою фізичною працею, а потім прем'єр п. В. Прокопович запрощує його на організатора бібліотеки ім. С. Петлюри у Парижі. Відтоді І. О. є беззмінним бібліотекарем цієї бібліотеки. В тяжких матеріяльних обставинах довелося її творити; треба було бути справжнім аскетом, щоб терпіти холод, а то й недоїдання так, як це траплялося І. О. Але гаряча любов до рідної культури дала сили І. О. все перетерпіти, віддати майже все здоров'я і побачити перед війною бібліотеку вже визнаною своїми і чужими. Але це ще не був кінець поневірянням. Дика німецька орда вивозить біб-

ліотеку ім. С. Петлюри до Німеччини, а разом силоміць і її бібліотекаря, що зміг вирватися з цього полону лише через 8 місяців. Після війни, як і до війни, не дивлячись на дуже ослаблений зір, на жорстокі матеріяльні злидні, І. О. береться за перо і за поновлення бібліотеки, його дорогої бібліотеки, що тепер уже цілком заповнює все його життя. Ніколи не буде забуте як мужньо й віддано служив і служить І. О. українській культурі.

ПЕРЕСЕЛЕНЧІ СПРАВИ

ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ ДО АРҐЕНТІНИ

«Бюлетень» Українського Допомогового Комітету в Арґентіні подає докладну інформацію про те, на які перспективи можуть сподіватися наші українці, еміґруючи до Арґентини. З інформації довідуємось, що «в перших роках по приїзді до Арґентини нашим еміґрантам треба тяжко й довго боротися за життя», щоб перебороти нарешті ті величезні труднощі, що з ними відразу доводиться стикнутися. Як читаємо далі, «пануюча ілюзія серед ДП про Арґентіну як країну медом і молоком текучу з однієї, а виправданий страх перед репатріяцією й комплікаціями в Европі з другої сторони, затемнюють реальний і справжній стан». Отже серед тих, що вже прибули до Арґентини, «вже є випадки повного розчарування, головним чином між інтеліґенцією, та навіть вимоги повернути їх назад до Европи».

Українська еміґрація в Арґентіні нечисленна, слабо зорганізована, а до того ще й бідна, отже вона не має фінансових організацій для підтримки іміґрантів, які «в основному по приїзді є здані на самих себе». Арґентіна має забагато власної інтелігенції для того, щоб наші лікарі, адвокати, вчителі, художники тощо могли б знайти працю за фахом. До того ще в Арґентіні не визнають жодних чужих дипломів. Отже українська інтелігенція, ще перебуваючи в Німеччині та Австрії, повинна перекваліфікуватися, вивчивши якесь ремесство чи фабричну роботу, і неодмінно вивчити еспанську мову.

Некваліфіковані робітники можуть легше влаштуватися, бо їх потребує хліборобство та індустрія. Вивчивши мову й обізнавшися з ситуацією, вони зможуть змінити працю й поступово поліпшити своє становище. Кваліфіковані фабричні робітники та ремісники заробляють відносно найбільше з усіх іміґрантів; якщо вони знають свою роботу досконало, то знання мови має для них другорядне значення. Щодо інженерів або техніків різного фаху, вони можуть розраховувати на початку лише на дуже скромні посади в якійнебудь промисловості чи в транспорті і лише згодом добитися доброї платні та високого стану.

Життя в Арґентіні коштує дуже дорого, особливо помешкання, а ціни не тільки не зменшуються, а, навпаки, далі зростають.

Дівчата й молоді жінки можуть знайти роботу як хатні робітниці або на текстильних і харчових фабриках, у пральнях чи швальнях. Літніх жінок на роботу майже не беруть.

З працею на сільському господарстві справа стоїть непевно. Уряд більше дбає за розвиток промисловости, ніж за організацію нових колоній. До того колоністи одержують ділянки землі у віддалених провінціях, серед степів порослих бур'яном, далеко від залізниць та шляхів. Отже, можна собі уявити, якої тяжкої праці та яких надзвичайних зусиль вимагатиме земельна власність, скільки здоров'я й витривалости повинна мати людина, що «сяде на землі» в Арґентіні.

Отже, з усього наведеного треба зробити висновок, що перш, ніж збиратися до Арґентіни, слід добре замислитись і всебічно обміркувати це питання.

Життя в Венецуелі

(Виписки з листа д-ра Л. Стаховського з Венецуелі до інж. Б. Шемета)

Кожний іміґрант, перший час, гірко плаче, доки знайде працю, але потім, врешті, знаходить її й благословляє долю за те, що він не в Европі. Дещо тут вражає европейця. Повільність темпів, вічна «маньяна» (завтра) по всіх урядах, повна байдужість до вашої долі, нерозуміння того, що ви можете бути без грошей. Та до цього людина звикає. Отже перш за все практична порада : жадайте, щоб Вам візи давали як «імміґранте», а не «резіденте». Іміґранта поміщають до бараків, годують безплатно 15 днів, за цей час підшукається якась праця, а як ні, то побут в бараках знов продовжать, доки праця знайдеться. Нічого не платите за візи. А «резіденте» вийшов на берег, ніхто більше ним не цікавиться. Улаштовуйся сам, як знаєш. Платити треба за візи 20 боліварів, за мито, за багаж і т. д. А життя тут для того, хто без грошей, дуже дороге. Пансіон — кімната з їжею — 12-15 боліварів у день. Отже «резідентам», що приїздять без грошей, дуже тяжко приходиться.

IPO тепер має постійні транспорти з Німеччини, пароплавами і літаками. Що 3 дні прилітає літак з ДП, між них багато українців. Комісія для добору ДП виїхала зараз до Англійської зони. — Тепер щодо праці... Індивідуально взяти фарму неможливо, бо на це держава ніяких коштів не дає. Лише групам по 12-20 чоловік. На таку групу мусить бути один керівник — аґроном. На такі групи дають кредити.

Кожна родина дістає 25 гектарів чудової землі, гарну хату, три кімнати, меблі — ліжка, столи, ковдри, фільтри для води і т. д. Коло 2000 бол. позички, насіння, машини, 62 бол. у тиждень на видатки. Дають теж кредити на покупку корів, курей, свиней і т. д. Еміґранти живуть добре, деякі за рік уже майже весь борг виплатили, і земля переходить тоді в їх власність. Росте тут риж, кукурудза, банани, маніока, цибуля, тапіока. Бараболя не виходить, пшеницю пробують акліматизувати. Планується величезна колонізація Естадо Амазонес. Дуже плодючі землі, багато води — але покищо брак комунікацій, доріг, аеродромів і т. д. Це діло будуччини. Отже аґрономи і аґрикультори працю дістати можуть, але мусять дійсно тяжко працювати, часто в умовах не легких. Та при енергії, витривалості це все дає добрі наслідки.

Жінка може поступити економкою на службу в якусь родину американську. Вона тоді може мати кімнату, добру їжу, 150-200 бол. місячно. Часами шукають пари — жінку, як куховарку, служницю чи економку, чоловіка як садівника, камердинера чи шофера. Тоді плата 400-500 бол.

Загалом інтеліґенції сюди нема чого їхати. Лікарів взагалі не пускають, бо нема посад. В липні університет випускає 120 венец. лікарів, і чужинців не беруть. Для інженерів теж можливостей чим дальше, тим менше. Ще спеціялістам по мостах, дорогах, топоґрафам, ґеометрам є деякі шанси. Але для електриків, радіо-техніків, механіків справа безнадійна. Шоферам отримати ліцензії на керування автом — дуже й дуже тяжко, майже неможливо. Отже працю дістати можна : мулярам, столярам, різним ремісникам. Але це оплачується невисоко, і мільйонів вони не зароблять. Їхати сюди треба людям душевно сильним, витривалим, які не бояться початкових труднощів, уміють пристосуватися до нового способу життя. І не треба розраховувати на те, щоб лишитись у Каракасі. Та цього й не треба. Міста, як Маракай, Валенція, ціла Меріда — кліматично не гірші, а Меріда навіть краща за Каракас. Назагал жити тут легко, як тільки почнеш заробляти. Я, як лікар, влаштуватися не зміг покищо. Може пізніше, як заведуться знайомства і зв'язки, то це й удасться. Саме задля зв'язків я прийняв працю перекладача в IPO і дістаю 670 бол. місячно. Праця не тяжка і дає мені можливість познайомитися з багатьма людьми.

Взагалі країна дуже цікава, дуже багата, має колосальне майбутнє.

Але повторюю : це для людей здорових, відважних і енерґійних, з особистою ініціятивою.

Вшанування 22-ої річниці смерти от. С. Петлюри в Ашаффенбурзі (Німеччина)

З НАШОГО ЖИТТЯ.

ФРАНЦІЯ

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

Дня 18 червня ц. р. українське громадянство Парижа мало змогу почути перший концерт Об'єднання Українських Професійних Музик.

Участь взяли : Аристид Вирста (скрипка), Володимир Грудина (фортепіяно), А. Кукловська (віольончеля), Міро Скаля-Старицький (тенор), Наталія Трухла (сопрано), Василь Тисяк (тенор); «Студіохор» ОУПМуП під орудою о. Володимира Жолкевича і Олександра Чехівського. Акомпанювала солістам пані О. Киреєва.

Виконавцям програми і організаторам вповні вдалося надати цьому вечору справді високомистецького й культурного вигляду.

НІМЕЧЧИНА

ВШАНУВАННЯ 22е РІЧНИЦІ СМЕРТИ ГОЛОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Табір Майнц-Кастель.

У таборі Майнц-Кастель пам'ять трагічної смерти Голови Директорії і Головного Отамана Війська Української Народньої Республіки Симона Петлюри було вшановано цього року особливо урочисто.

25. V. в обох церквах у Кастелі були відправлені врочисті панахиди; на панахиді в українській православній церкві був присутній Президент УНР п. А. Лівицький, який, після панахиди, поклав вінок на символічну могилу С. Петлюри, влаштовану на таборовій площі й оточену почесною вартою ветеранів та колонами пластунів, СУМ'івців і школярів.

Удень таборяне й гості оглядали виставку пам'яток визвольних змагань України 1917-21 рр., організовану Українським Воєнно-Історичним Товариством. Увечорі в таборовому театрі відбулася врочиста академія. Майор д-р С. Нечай виступив з доповіддю про С. Петлюру, як про найбільшу історичну постать останніх визвольних змагань України, та як про державного діяча. Генерал М. Садовський зачитав довгий список полеглих у боротьбі та в трудах для Української Держави найближчих співробітників Головного Отамана.

З промовами виступали також гості — представники від поляків, вільних козаків та балтійців.

Ашаффенбург

Відзначення річниці смерти С. Петлюри в Ашаффенбурзі відбулося заходами ОПУЕ, а підготовка до нього та технічне переведення припали на Союз Комбатантів. Біля символічної могили С. Петлюри на великій площі було відправлено врочисту панахиду, на якій були присутні представники ОПУЕ, організації Комбатантів, Пласту, СУМ'у, шкільна молодь та численні громадяне. Після панахиди відділи Комбатантів, СУМ'у тощо дефілювали під звуки духової оркестри, що грала під керівництвом проф. Билива. Ввечорі, у великій залі табобору «Bois brûlé», відбулася врочиста академія.

ПОМЕР ПРОФ. А. П. ЖИВОТКО

В Ашаффенбурзі в Німеччині помер професор Аркадій Петрович Животко, один з передових українських журналістів, визначний український громадський діяч і старий політичний емігрант, що багато зробив для пропаганди української справи на чужині. Він залишив низку ґрунтовних праць з історії української преси та політичної публіцистики.

Дівочий курінь «Пласту» (Ашаффенбург) дефілює перед портретом С. Петлюри

АРҐЕНТІНА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ КОЛОНІЇ В БУЕНОС АЙРЕСІ

Дня 25 квітня ц. р. у Вербну неділю, в Вірменському сальоні на Валентін Альсіна відбулася урочиста Служба Божа з роздачею верби. Після Служби Божої відбулися загальні збори парафії Братства Св. Покрови. На порядку денному зборів були, між іншим, перевибори управи Братства.

До новообраної управи Братства увійшли слідуючі особи :

1) Голова Братства о. мит. Прот. І. Ярославський.

2) Заступник голови і адміністратор п. Я. Чорний.

3) Секретар проф. Макарчук.

4) Заступник п. Смочек.

5) Скарбник п. Микола Фурман.

6) Заступник п. Дрібниця.

Члени Управи :

7) п. Туневич, 8) п. Станішевська, 9) П. Пашина Безуглий, 10) проф. Жуків, 11) п. Андрущенко, 12) Церковний староста М. Семененко.

13) Паламар п. В. Кобилюк.

14) Голова ревізійної комісії п. Білопольський.

Члени :

15) п. Черній, 16) п. Ніколайчук.

2 травня ц. р. о 7 годині ранку в Вірменському сальоні на Валентін Альсіна при великій кількості віруючих розпочалася пасхальна Всенощна. Не пішла на марно праця о. Прот. Ярославського, дириґента п. Фурмана та співаків, які не мало вложили праці в підготовку хору, що нагадав нам нашу славну Україну. По закінченні світлої всенощної о. Прот. Ярославський христосувався з віруючими за стародавньою українською традицією.

По закінченні Служби Божої на гарно прибраних столах відбулося посвячення пасок і спільні розговини.

Розговини відбулися при великій кількості віруючих в дуже милім, родиннім настрої згідно української традиції.

(З допису п. Я. Чорного).

РОЗШУКИ

РАЧКОВСЬКОГО Василя шукає SULIMA Wasil Neumarkt OBJ. «Nowa Howerla», B. 8. Germany, USA Zone.

ДЕРЖКА Юліяна шукає RAKOWSKA Olga, Osterode (Harz), Baumhofstr. 19, Brit. Zone, Germany.

ВАСИЛІВА Василя шукає CZUPLAK Wasyl, D 795279, No 79 P. O. W. Camp Satellite Heath, Wellingore, Linc's, Great Britain.

ВИНАРЧИК Анну шукає WYNARCZYK Mykola, Aschaffenburg Main, Artil. Kaserne, Bl. I/31, US Zone, Germany.

БІЛЕНКА Олексія шукає BILECKI Gregor, E. V. W. Bottisham Hostel, B/35, Nr. Cambridge, England.

САБАТА Петра шукає TRACZ Petro, E. V. W. Hostel, Derachirfie Doerach, Wooprodge, Suffolk, England.

СКРИНКОВСЬКИХ Марію й Анну шукає MOSKWA Jakiw, Mittenwald, Pionierkaserne, Bl. 1/77, Germany.

ПАЛИХАТ Евгенію й Юлію шукає HUSAR Emil, Mittenwald, Pionierkaserne, Bl. III/25, US Zone, Germany.

МУЧИНСЬКОГО Василя шукає MOCH Bohdan, N. S. H. C. Stanbridge Road, Leighton Bozzard Beds, England.

УМНИШ Волю шукає UMNYSCH Petro, Trier (Toyen), Bl. II, Z. 65, Franz. Zone, Germany.

ВІНЯРСЬКУ-ПЕЛИХ Анну шукає HYZYI Teodor, Sir W. M. Arcol C/O, Arrochar, Scotland, England.

ЗАКОРЧЕМНОГО Петра шукає BODNAR Stepan, E. V. W. Hostel, West Fen Bod, Ely Cambs, England.

ДИКУ Ксеню шукає DUBAN-PROKOPENKO Anna, Passau, Maienhof Kaserne IRO No 1047, USA Zone, Allemagne.

ГАЙДУ Івана шукає SOWYK Ilko, No 82 P. O. W. Camp, Hempton, Gren, Camp. Fakenham, Norfolk, England.

КУХТЕНКА Миколу шукає Lisyneckyj Orest, Ukrainian Camp «Somme Kaserne», 13b. Augsburg, Germany, US. Zone.

МИГАЛЯ Людвика, МИСЬКОВА Михайла, КРАВЦЯ Миколу шукає MOHYLSKYJ Teodor, Gravenhurst, A. E. C. Camp, Bolney, E. Sussex, England.

ЛЮТОСТАНСЬКОГО Генриха шукає LOPUSZANSKI Matwij, in Neumarkt/Obf D. P. Camp «Nowa Howerla», 13/a, Amerikan. Zone, Allemagne.

ВОЛОХОВА Григорія шукає WOLOCHOW Tatiana, Koblenz Horschein, Gnieznau Kaserne, B. 7, Z. 67, Allemagne.

ЗАТКАЛЬНИЦЬКОГО Василя шукає BARNYTCH Eudokie, Munchen, Dachauerstr. 9/1, US Zone, Ukrainische Buchhandlung, Allemagne.

КОРДИС Анну шукає SERNIWKA Mykola, Niederlahnsfein b. Koblenz, P. D. R. Kaserne, B. 7, Z. 67, Franz. Zone, Allemagne.

КВАСІВ Василя, Марію, Григорія та Прокопа, шукає KWAS Wolodymyr, Augsburg, Klinkerberg strasse 33, Allemagne.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА
13, Rue Taine — Paris 12e.

ЩО ТРЕБА РОБИТИ, ЩОБ ОДЕРЖАТИ ПАКУНОК КАРЕ

Коли одержите повідомлення про пакунок КАРЕ від самого КАРЕ, то в Парижі *Ви можете з тим повідомленням одержати пакунок на складі* CALBERSON — 6, Place Malesherbes, Paris 17e. Métro Malesherbes, *показавши Вашу карту ідентичности.*

Коли самі поїхати чи взяти не можете, то можете надіслати Вашого заступника, але для цього треба підписати фішку і датувати її, як це зазначено — фішку No 2 *всередині, а фішку* No 4 *на звороті, залежно від того, яку фішку Вам надішлють —* No 2 *чи* No 4.

Коли хочете одержати пакунок дома, то підпишіть фішку на звороті і перешліть її в конверті, який надсилається з повідомленням (треба наклеїти марку).

На провінції, де не можна самому поїхати і дістати пакунок на складі, треба прохати приставити пакунок до себе додому.

Якщо Ваша адреса на листі КАРЕ вказана неточно, напишіть про це КАРЕ, додаючи назву залізничної станції, яка обслуговує Вашу місцевість. Якщо самі не розумієте по-французьки, то прохайте пояснень у других; якщо Вам відомо, що маєте одержати пакунок, але переїздите до іншого міста, то прохайте Вашу пошту переслати Вам повідомлення чи попередьте Українську Громадську Опіку.

СЕКРЕТАРІЯТ УГО

Повідомляємо, що всі наші видання, журнал «Громада», книжки, пісні, карти і т. ін., крім як у самому Видавництві в Парижі, можна набути також у панів :

P. LAGOCHYN — 246, Bd. Pinel — Lyon XII (Rhône).

A. RYBALKA — 26, rue de la Chapelle — Herserange (Meurthe et Moselle).

Pierre ZAKUSILO — 37, rue du Vieil Aitre, Nancy (Meurthe et Moselle).

Видавництво «ГРОМАДА»

Замовляйте в «Громаді» :

« П У - Г У »

український універсальний тижневик, що виходить в Авґсбурзі (Німеччина).

Ціна одного числа 30 фр.

— « А В А Н Ґ А Р Д » журнал української молоді на еміґрації — ціна числа 30 фр.

Гроші надсилати на поштове конто Paris 565 800 з чітким зазначенням «на ПУ-ГУ», або «на АВАНҐАРД»

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukranians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :	квартально	6 ш.
	півріччно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число	....	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :	квартально ...	12 м.
	півріччно	22 м.
	на рік	40 м.
Одне число	....	1½ м.
(Подвійне)	....	2½ м.

Книгарня Видавництва « Громада »

поручає між іншим (ціни у фр. франках):

фр.

— Г.-Х. Андерсен. Дванадцять казок 120
— О. Андрієнко. Я був на «Родіне» .. 70
— О. Бабій. Світ і людина. Поеми 50
— Ю. Балко. Інженер Марченко. Фантаст. повість 70
— В. Барка. Білий світ. Поезії ... 100
— М. Брик. Перстень. Новелі 50
— П. Волиняк. Земля кличе. Оповідання 45
— П. Волиняк. Під Кизгуртом. Оповідання з життя українців у Туркестані 35
— Ю. Вухналь. Життя та діяльність Федька Гуски. Гумореска .. 30
— Д. Гуменна. Діти чумацького шляху. Роман. Т. 1-й 70
— Дитячий вертеп. Сценічні образки 20
— Г. Діброва. Шляхи й думи. Поезії 30
— Ф. Дудко. Дівчата очайдушних днів. Оповідання 80
— Еспансько-український словник . 75
— За залізною завісою. Звіт про Східню Европу америк. кореспондентів 40
— М. Івченко. Напоєні дні. Повість з життя Гр. Сковороди 45
— А. Кащенко. Славні побратими. Істор. оповідання 40
— А. Кащенко. У запалі боротьби. Істор. повість 100
— І. Керницький. Циганськими дорогами. Гумoрески 60
— Р. Кіплінґ. Брати Моуґлі, у двох частинах 40
— В. Коваль. Капелюх і репатріяція. Побутові нариси СССР 50
— А. Ковач. Українська визвольна боротьба й «Власовщина» 60
— Г. Косинка. В житах. Оповідання 45
— О. Марден. Воля й успіх 100
— С. Никорович. Чародійне намисто. Казка 20
— Дж. Оруелл. Колгосп тварин. Казка (перекл. з англ.) 80
— Н. Павловська. Зайчик у Св. Миколая 50
— В. Радзикевич. Пригоди Юрчика Кучерявого. Казка 50
— Р.-М. Рільке. Речі й образи. Вибр. поезії (Перекл. з нім.) 120
— В. Русальський. Сміх Іскаріота. Новелі 50
— Я. Славутич. Правдоносці. Поезії 90
— Ю. Степовий. Син Закарпаття. (Укр. революц. підпілля в Києві 1941 - 1942 рр.) 30
— М. Терлецький. Всесвітня історія. Нові віки 110
— М. Терлецький. Нарис історії середньовіччя 100
— М. Точило. Бомби на весело. Фейлетони 90
— Г. Р. Тревор - Ровпер. Останні дні Гітлєра 60
— 3.000 слів та зворотів по-еспанськи. (Словник, розмовник та граматичні пояснення) 150
— Українська читанка (для 3 кл. нар. школи) 150
— Утікає Дід-Мороз 20
— А. Чайківський. На уходах. Істор. оповід. для молоді. Ч. 1 60
— В. Чапленко. Любов та інші опов. 30
— Т. Шевченко. Кобзар, в трьох частинах 240

- **Книжки висилаємо поштою за попереднім одержанням грошей.**
- **На кошти пересилки просимо дочисляти 10 фр.**
- **Гроші просимо висилати чеком поштовим PARIS 565800**
- **Замовлення надсилати на адресу :**

« HROMADA » 5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

50 frs.

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES

FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 19-20

МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ

БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ

Голова Української Національної Ради

ADRESSE : HROMADA

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :	КВАРТАЛЬНО	150 фр.
	ПІВРІЧНО	270 фр.
C. C. PARIS 565.800	НА РІК	500 фр.

30e anniversaire du Ir Novembre

Le 1er Novembre de cette année les Ukrainiens célèbrent le 30e anniversaire de la création — dans les territoires qui appartenaient avant à l'Empire Austro-Hongrois — d'un Etat Indépendant Occidental Ukrainien. Cet événement fut réalisé à Lviv par le représentants mandatés de cette partie de la Nation Ukrainienne; se basant sur le droit des peuples de disposer d'eux-mêmes, ces représentants décidèrent de proclamer la République Démocratique Occidentale Ukrainienne. Les populations de la Galicie, de la Bukovine et de l'Ukraine Carpathique suivaient ainsi le chemin de l'Ukraine Orientale qui avait proclamé son indépendance à Kiev le 22 Janvier 1918 par la Rada Centrale Ukrainienne.

Ces deux faits historiques ont été bientôt couronnés par l'acte du 22 Janvier 1919, proclamé également à Kiev, capitale de l'Ukraine, où les représentants de tous les territoires Ukrainiens, réunis au Congrès Pan-Ukrainien proclamèrent l'unification de deux Etats Ukrainiens en une seule République Démocratique Ukrainienne, unifiée et indépendante.

Entouré de tous côtés par des ennemis, le jeune Etat Ukrainien, non consolidé, tomba bientôt sous le joug étranger, malgré une résistance acharnée qui dura plusieurs années. La Moscovie bolchéviste l'attaqua du Nord, les restes des armées tzaristes poussaient du Sud, la Pologne, nouvellement restaurée, et la Roumanie avançaient de l'Ouest. A cette époque, l'Entente victorieuse dans la première guerre mondiale, apporta son soutien non à la jeune République Ukrainienne dans sa lutte contre l'ennemi du monde civilisé — Moscou communiste, — mais, au contraire, secourut les forces qui s'acharnaient à subjouger l'Ukraine.

Aujourd'hui le monde paie chèrement cette faute capitale. La Pologne et la Roumanie se trouvent, comme jadis l'Ukraine, sous le joug moscovite. Les Puissances Occidentales, encore mal gueries des blessures de la deuxième guerre mondiale, sont obligées, dans leurs propres pays, de lutter contre la cinquième colonne moscovite et en même temps procéder à un réarmement pour défendre la liberté et l'ordre devant la menace de l'impérialisme moscovite.

S'inclinant humblement devant la mémoire des héros du 1er Novembre, en face des événements qui s'approchent, au nom de la Nation Ukrainienne, le Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien, declare :

— Nous sommes conscients que seule une entente, basée sur l'égalité et le droit d'indépendance, entre les peuples de l'Europe Orientale et Centrale et d'Asie, asservis par Moscou, peut leur assurer la liberté acquise au cours de la révolution de 1917 après la première guerre mondiale.

— Nous sommes conscients que seul un front unique de ces peuples avec les nations libres de l'Europe Occidentale et d'Amérique peut arrêter, une fois pour toutes, l'offensive de l'impérialisme moscovite.

Les Ukrainiens n'ont aucune prétention sur des territoires de ses voisins et sont prêts pour cette collaboration amicale et nécessaire et pour la lutte pour la liberté. Mais les Ukrainiens désirent la même reciprocité de la part des autres peuples, en particulier de la part de ses voisins.

L'UKRAINE OCCIDENTALE — C'EST LA PARTIE INTEGRALE DE L'ETAT UKRAINIEN UNIFIE.

Le souvenir de l'anniversaire glorieux du 1er Novembre unit tous les Ukrainiens, tant dans le pays même qu'en exil, dans un sentiment com-

mun. Que dans ce sentiment se forge aussi la même décision commune :

— renforcer et approfondir l'unité spirituelle pan-ukrainienne et detruire toutes les traces des séparations d'antan imposées à nous par les étrangers, pour former un front unique, solide et inébranlable, pour la défense de notre indépendance et de nos frontières nationales.

Vive la Nation Ukrainienne Libre.

Vive la République Ukrainienne, Indépendante et Unifiée.

LE COMITE EXECUTIF
du Conceil National Ukrainien

1948.

(Traduction non-officielle)

30-ті роковини 1-го Листопаду

1-го листопада минає 30 років з того дня, коли волею українського населення земель, що належали до австрійської держави, постала незалежна західньо - українська держава. Чином 1-го листопада 1918-го року, яким уповноважене представництво тих земель, спіраючися на право самовизначення народів, рішило проголосити Західньо - Українську Народню Республіку. Галичина, Буковина, Карпатська Україна пішли за Східньою Україною, що Четвертим Універсалом Центральної Ради в Києві 22-го січня 1918-го року, визнала себе самостійною і від нікого незалежною державою.

Ті два акти дістали незабаром своє остаточне завершення : — 22-го січня 1919-го року, в українській столиці — золотоверхім Києві — представники всіх земель України, зібрані на Трудовому Конґресі, проголосили об'єднання обидвох українських держав в одну Самостійну і Соборну Українську Народню Республіку.

Оточена з усіх боків ворогами, молода, неокріпла ще держава, — після кількох років героїчної оборони, — попала під чуже панування. З півночі сунула на неї большевицька Москва, з півдня рвали її недобитки царських армій, із заходу напали нововідроджена Польща та Румунія. А рішальна тоді, переможна в першій світовій війні Антанта давала піддержку не молодій українській республіці в її боротьбі проти ворога цивілізації — комуністичної Москви, але навпаки допомагала силам, які підривали Україну.

Сьогодні світ дорого платить за свою велику помилку. Польща і Румунія знайшлися, як колись Україна, під московським пануванням. А західні держави, не загоївши ще ран другої світової війни, мусять у своїй власній хаті поборювати підлазку московської п'ятої колони і одночасно зброїтися для оборони власної свободи та власного порядку перед зазіханнями московського імперіялізму.

Схиляючи голову перед пам'ятю 1-го листопада, — і в обличчі великих подій, що надходять, ВИКОННИЙ ОРГАН УНР — іменем українського народу — заявляє :

— Ми свідомі того, що тільки згода між поневоленими Москвою народами східньої і середньої Европи та Азії, на основі рівноправности і державної незалежности, може привернути їм свободу, здобуту революцією після першої світової війни;

— Ми свідомі того, що тільки

спільний фронт тих народів з вільними державами західньої Европи і Америки може спинити раз на завсіди натиск московського імперіялізму.

Українці не ставлять ніяких домагань до чужих земель і готові до тієї конечної, дружньої співпраці і боротьби за свободу. Але українці вимагають такої ж постави і від інших народів, зокрема від своїх сусідів. ЗАХІДНЯ УКРАЇНА — ЦЕ НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Пам'ять славних роковин 1-го листопада з'єднує всіх українців — на батьківщині і в чужині — одним спільним переживанням. Хай же в його огні засталиться також спільне рішення :

— зміцнити і поглибити всеукраїнську духову соборність і знищити всі сліди колишніх, чужинцями накинутих нам поділів, на те, щоб одностайним фронтом стояти твердо і непохитно в обороні нашої державної незалежности і на сторожі наших національних меж.

Хай живе свобідний український народ!

Хай живе Самостійна і Соборна Українська Республіка!

ВИКОННИЙ ОРГАН УКР. НАЦ. РАДИ

Листопад, 1948.

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

« Коли ви вмирали,
ревіли гармати
і зорі вмивались сльозами».

Пожовкле листя на паризьких пішоходах дивно вражає нашу еміґрантську душу, воно навіває чимось рідним, чимось таким нам близьким. Помимо волі, а навіть проти волі, — бо з певним острахом згадуємо про це, — в уяві нашій виринають із забуття сірі осінні дні і пожовкле листя львівських каштанів. В уяві нашій виринають мрячні образи, коли ми в товаристві наших друзів стояли десь у кутку просвітянської домівки і з здержаним віддихом прислухались до слів бувшого старшини, що нам розказував про справжні «Листопадові дні».

Ми чули, як ще недавно вірні австрійській короні «тирольці Сходу» проголосили свою українську державність і зо зброєю в руках перебрали владу своєї країни. Понад сто тисяч добровільців, людей, які пройшли всі фронти першої світової війни, станули до зброї і боролись, як тільки вміли. — Вони пройшли всю епопею визвольних змагань. Вони вписали в нашу історію такі сторінки, як героїчна Чортківська офензива. Ми не можемо забути картини, коли вояки — без сорочки, в подертому піджачку, босі, з крісом в руках, хоч і без набоїв — ішли вперед, щоб здобути хоч десяток куль: бо нічим було стріляти. Артилерія наша, що проти всіх законів військового діла висувалась перед фронтову лінію, вистрілювала останні набої.

Патріотизм виливався крізь вінці. Любов до рідних міст не дозволяла гарматчикам стріляти по них. — З бажання прогнати ворога з рідної землі і то зараз, траплявся нечуваний деінде рід дезертирства з запілля на фронт.

У висліді, як відомо, ми програли на цьому відтинку українських виз-

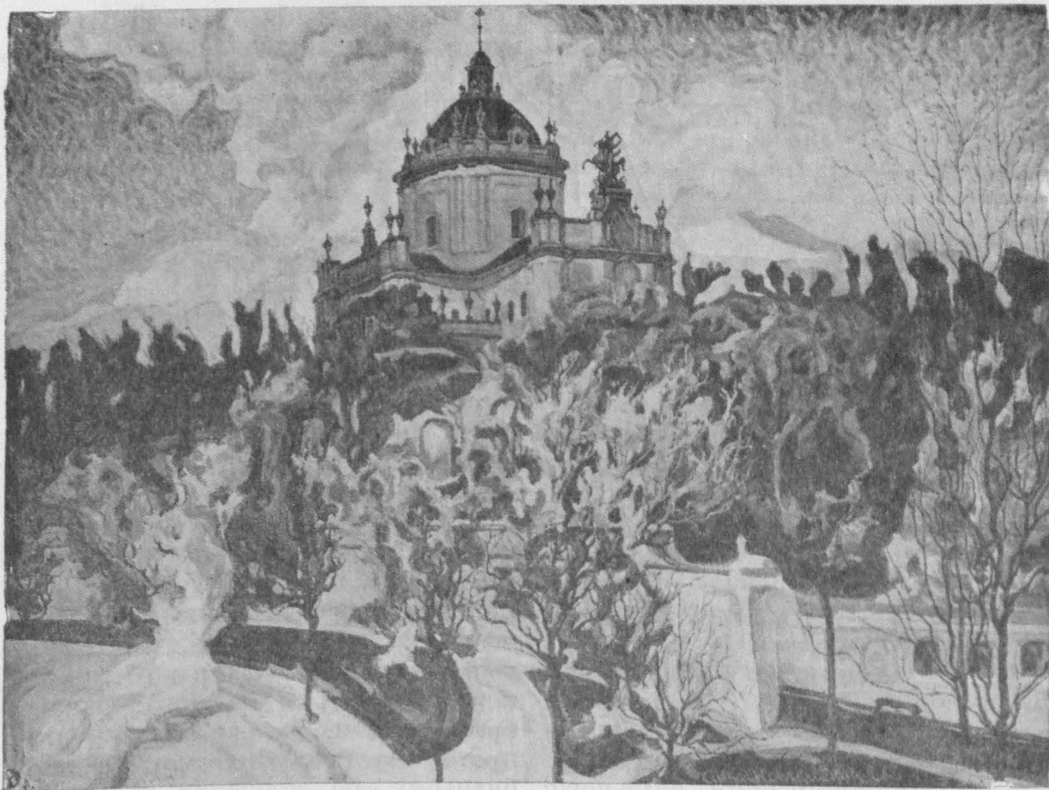

Катедра Св. Юра у Львові — *картина Ол. Новаківського*

вольних змагань. — Але ці «Листопадові дні» залишили нам на майбутнє, крім величного спомину, ще й наявний доказ того, що для творення державного життя народу не досить льокального патріотизму. — І не помилився один наш визначний історик, кажучи, що в час першої світової війни ми не були ще зрілі до творення держави і тому мали їх дві, а то й більше. — Акт 22-го січня 1919 р. формально об'єднав всю Україну. А похід на Київ освятив його спільно пролитою кров'ю. — На жаль це було запізно, і навіть об'єднаних сил уже невистачало.

На протязі останнього десятиліття щораз рідше згадують листопадові роковини. Весь питомий тягар, все значення визвольних змагань концентрується на подіях з 22-го січня. Не забуваймо проте, що ці, так би мовити, галицькі змагання обороняли західні кордони цілої України і давали змогу київському урядові всеціло присвятити свої сили боротьбі з північним сусідом. Не забуваймо, що це неспівмірне зусилля, яке зробила західна частина українського народу підчас визвольних змагань першої світової війни, є загально-українським добром, бо кожна краплина крови, пролита за Україну, є всенаціональне добро. «Листопадові дні» це вже свято кожного українця.

Стрілецька пісня подає нам, що зівяло галичанам « сорок тисяч цвіту». Як ми нині хочемо чимнебудь виявити нашу подяку оцим борцям за волю, то перш за все віддаймо їм належне : вони боролися не за галицькі села і містечка, а за всю Україну, вони обороняли її західні кордони. Одним із перших, що збагнули всеукраїнський характер цих змагань, був. Гол. Отаман С. Пет-

люра; його найулюбленіша пісня, з якою теж і проводили його на вічний спочинок, це стрілецькі «Журавлі», — пісня, яка зродилася над свіжими могилами вояків західнього фронту. — Нині цілий українсь-кий народ може бути гордий за тих, що створили листопадовий міт, що кров'ю своєю раз на все зафіксували західні кордони України.

яр

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ПІРЕНЕІ ЧИ РЕЙН

Одним із найважливіших питань, яке останнім часом обговорюється й дискутується на Заході і в США — це питання про те, де треба робити оборонну лінію перед можливим совєтським наступом — на лінії Британські острови — Піренеї чи на лінії Гамбурґ-Рейн-Швайцарія.

Як відомо читачам із щоденної преси наради П'ятьох (Велика Британія, Франція, Бельґія, Голандія, Люксембурґ) по воєнних питаннях закінчилися утворенням спільного воєнного орґанізму, на чолі якого став маршал Монґомері, а додано йому французьких й анґлійських ґенералів та адміралів. Ця, так би мовити, найвища воєнна рада розроблює деталі оборони західньої Европи, що-до участи всіх заінтересованих країн, можливостей їхніх зусиль, щодо поставки відповідної кількости дивізій і т. д.

Але одночасно постало питання — де робити оборонну лінію : на Піренеях чи на Рейні? Як виявляла преса анґло-саксонських держав, теза Великої Британії та США спиралася більше на лінії Піренеїв, в той час, як франко-бельґійсько-голандська теза тримається лінії Рейну. І воно зрозуміло: ці держави не хочуть зазнати знову розкошів окупації, на цей раз, військами червоної Москви. Боязкість анґло-саксів підтверждується заявою ЦК французької компартії про те, що французький народ, мовляв, не буде воювати проти Совєтського Союзу, інакше кажучи, французькі комуністи все зроблять, щоби пустити на терен Франції совєтські війська на випадок конфлікту. Але заява французьких комуністів — це одне, а бажання французького народу — це друге. Досі ще преса всіх країн дебатує це питання, остаточне вирішення якого очевидно буде залежати від внутрішньої стабілізації' головним чином, у Франції, як також в Бельґії та Голандії. Одначе, треба гадати, що французька теза про лінію Рейну переможе у майбутньому, бо знищення европейських країн аж до Піренеї не до прийняття цим країнам, хоч би ціною і майбутнього їхнього визволення.

У цих дебатах не зайвим буде навести хоч би уривки із статті американського журналіста Едґара Анселя Маурера, який обстоює французьку тезу — себ-то оборонну лінію на Рейні.

«Щоб примусити французький народ, — пише він, — погодитися, хоч би і з філософським стоїцизмом, на той воєнний план, який таїть в собі майже абсолютну певність, що східні війська окупують їхню країну, то воєнним французьким знавцям треба було б переконати своїх компатріотів в тому, що Західній Союз, навіть підтриманий Америкою є нездатним забезпечити оборону Франції.

Отож найвище поставлені французькі знавці думають, що всякі тенденції що-до захисту Европи на лінії Анґлія-Еспанія потягне за собою швидку втрату і цих двох країн, а з ними і цілої Европи. Це вони

мені сказали і я певний, що вони так поставили справу і перед своїми воєнними колеґами чужинецькими. Згідно з їхньою думкою треба почати оборону Европи на Рейні. Вони вважають, що цю оборонну лінію можна цілком утримати менше, ніж 30-ма дивізіями доти, аж поки атомна американська зброя зможе відвернути напрям розвитку подій в користь Заходу. Але, що є найважливішим, це їхнє переконання в тому, що Західній Союз, підтриманий Америкою, зможе за кілька місяців мати досить дивізій для того, щоб обсадити Рейн. Французькі знавці мали враження, що ґенерал Альберт Ведемайєр, підчас свого побуту в Парижі цього літа, ніби поділяв їхню думку.

«...Французи твердо стоять на своїй позиції, що аліянти мусять обороняти Рейн або зовсім відмовитися від спільного оборонного плану. Вільно є Вашинґтонові та Лондонові упиратися на свойому плані оборони на лінії Анґлія-Еспанія. В цьому випадку вони змушені будуть відмовитися від опори на Францію і очевидно на Бельґію та Голандію».

Не претендуємо бути пророком, але ми певні, що теза лінії Рейну переможе.

СПРАВА БЕРЛІНУ

Читачам вже відомо з щоденної преси — цілий перебіг Берлінської справи в ООН. Західні держави, вважаючи блокаду Берліну, як акт насильства і як загрозу для світового миру, рішили поставити це питання на розгляд в Раді Безпеки. У ноті, що її Західні держави передали 30-го вересня ц. р. ґенеральному секретареві ООН п. Триґве Лі говориться, що СССР блокадою Берліну порушив постанови Хартії ООН. Там підкреслено так само, що совєтська політика в Берліні не є наслідком технічних непорозумінь окупаційних держав, але виразним намаганням Москви при допомозі нелеґальних і насильницьких засобів реалізувати свої політичні цілі. Оскаржено СССР, що він намагається опанувати Берлін і влучити його до совєтської зони Німеччини і тому саме він примінив такі засоби, як виголодження берлінського населення.

Після відбутих вже кількох засідань Ради Безпеки, після довгих пересправ кулуарного характеру, справу полагодження Берлінського конфлікту, доручено було т. зв. «комісії невтральних», на чолі з арґентінським представником Брамулія. Ця комісія висунула була ось такі побажання для прийняття Радою Безпеки : — відкликання всіх обмежень щодо транспорту, комунікації й торгівлі, прийнятих окупаційними владами поміж одповідними зонами чи то в Берліні чи деінде, — скликання конференції чотирьох воєнних ґубернаторів в Берліні, одночасно із зняттям усіх цих обмежень, для обговорення уніфікації грошевої у бувшій столиці Німеччині на базі східньої марки, — і нарешті заклик до ради міністрів закордонних справ, щоби вона зібралася для відновлення переговорів що-до загальної проблєми цілої Німеччини.

Висунення невтральними державами такої пропозиції створило було певну атмосферу відпруження. А це допомогло Західнім державам показати світовій опінії всю дволичність та забріханність совєтської політики та їхнє небажання мирного співжиття з іншими народами.

Бо ж делеґат СССР — Вишинський — висував у своїх промовах твердження, що Рада Безпеки не має права розглядати берлінського

питання, бо це належить в першу чергу компентенції ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, а крім цього — на його думку — не можна розглядати справи Берліну, не розглядаючи рівночасно справи цілої Німеччини.

Згадана «комісія невтральних», себ-то представники Арґентіни, Колумбії, Сирії, Бельґії, Канади й Китаю, вишукали вищенаведену формулу, яку і запропонували Совєтам. Як відомо Совєти її відкинули і справа Берліну застрягла знову.

Були чутки, що Совєти задумують в найближчому часі вивести свої війська з Берліну і з совєтської зони Німеччини і запропонувати зробити те саме і західнім державам відповідно до західніх окупаційних зон. Це був би «великодушний» крок у «мирному» полагодженні берлінського і взагалі німецького питання, а рівночасно підступна відплата західнім державам за поставлення справи Берліну перед Радою Безпеки. Одночасно це була і своєрідна провокація для опінії, мовляв, Совєти «миролюбиві». Ця чутка має своє підтвердження в тому, що до Берліну прибув німецький ґенерал фон-Зайдліц, який був головою «Комітету вільної Німеччини» в Совєтах разом з іншими полоненими-німцями. Ніби ґен. фон Зайдліц прибув до Берліну для організації німецької поліції в совєтській зоні. Але гра Совєтів що далі, то стає яснішою для всіх і в ООН совєтської лінії тримаються лише совєтські сателіти. Опінія цілого культурного світу набирає що-далі, то виразніших і гострих форм щодо Кремля, але для того, щоб ця опінія мала під собою довготривалу підставу потрібний час. Тому то особливо анґло-сакси, які могли б давно зробити належні висновки, хоч би тільки з Берлінської справи, не упускають ніякої можливости для спроб мирного, а не военного розрішення давно вже утвореного конфліктного стану.

М. АНТУСЬ

Повчальні рядки

Не рідко можна спостерегти серед українського громадянства, як також і на сторінках української преси, різні сперечання про політику Великої Британії, про її методи, про її завдання. Нам видається, що найкращою, а разом з тим і найавторитетнішою відповіддю на це питання служитиме уривок із спогадів відомого англійського діяча і політика Уінстона Черчіля, взятий з його книжки виданій в 1947 р. під заголовком «Спогади про другу світову війну» (Розділ XII. «Поміж миром і війною». 1936-1937 р. р.).

З огляду на ясність зачепленого питання і подекуди і на живу актуальність авторських спостережень, подаємо ці уривки в перекладі:

«Врешті тут треба викласти головні напрямні европейської політики Вел. Британії, якими я керувався протягом довгих років і яким я вірно служив. Я гадаю, що я означу їх найкраще в той спосіб, що повторю ті самі слова, якими я їх визначив ще в березні 1936 р., коли члени комісії закордонних справ консервативної партії запросили мене приватно висловити мої думки.

Протягом чотирьох століть закордонна політика Вел. Британії полягала в тому, щоб противитися якій-будь державі, що є найсильніша, найаґресивніша і найбільш панівна на континенті, і зокрема перешкодити, щоб Голандія та Бельґія не підпали під панування тої держави. Взявши цю лінію через призму історії, ці чотири століття постійного спротиву з тою ж однаковою метою, — проз стільки змін назв, фактів, ситуацій чи обставин, ці чотири століття укладаються так логічно і так беззаперечно у найвизначніші здобутки, що їх могли б дати цілі раси, нації, держави чи народи. Але що є ще більш видатним, то це те, що при всяких обставинах Вел. Британія завжди вибірала найтяжчий шлях. Ставлячи чоло проти Пилипа II-го Еспанського чи проти Людовика XIV-го, в часи Вільгельма III-го і Мальборо, чи то проти Наполеона чи проти Вільгельма II-го,

— було б дуже легко — і у всякому разі дуже спокусливо — пристати на бік найсильнішого та розділити з ним здобутки його завойовань. Одначе, навпаки, ми вибірали постійно найтрудніші шляхи, роблючи союзи з менш сильними, формуючи з ними коаліції, з метою здобути перемогу над тираном, що мілітарно запанував на континенті який би той тиран не був і яким би народом він не керував. Таким чином ми зберегли свободу Европи, ми сприяли зростові народів у всій їхній живучій різнородності. І переживши чотири величезні змагання, ми вийшли з них, збільшивши нашу репутацію, розширивши нашу імперію, а незалежність Голандії та Бельгії кожного разу була забезпечена. Такою є надзвичайна й інстинктовна традиція закордонної британської політики. Всі наші зсасади ще сьогодня спираються на цій традиції. Я не бачу нічого такого, що могло б обмежити чи зменшити дух справедливости, мудрости, хоробрости і обережности, які були властиві нашим предкам. В тому, що спало на долю людській натурі, я не бачу нічого такого, що могло б скомпромітувати хоч би у найменшій мірі вартість висновків наших предків. Так само, в царині військовій, політичній, економичній чи науковій я не бачу нічого такого, щоб давало нам право думати, що ми сьогодня менше здатні чи ми не повинні, або не спроможні йти тимиж шляхами. Як що я беру сміливість поставити перед вами цю загальну засаду, то це тому, що мені здається, що, оскільки її буде прийнято за базу, то решта видається дуже простою.

Зауважте, що британська політика не завдає собі труду знати, хто є тим народом, який має охоту панувати над Европою. Не йдеться про те, чи то буде Еспанія, чи французька монархія, чи французька імперія, чи ґерманська імперія чи гітлерівський режим. Нашій політиці зовсім не є важливо, які і народи і хто їхні вожді, єдине, що нас інтресує — це знати, — хто є найсильнішим, яким би він не був, тираном чи хто готується ним стати. Тому нам нема чого боятися, що нас будуть обвинувачувати в тому, що ми франкофіли чи ґерманофіли? При протилежних обставинах ми будемо в однаковій мірі ґерманофілами й франкофобами. Це є закон нашої національної політики, згідно з яким ми живемо, а не простий політичний крок, диктований припадковими обставинами, симпатіями чи антипатіями, або якими будь іншими почуттями.

Тому постає питання означити, яка є сьогодня найсильніша европейська держава, власне хто намагається накласти своє панування у небезпечний і деспотичний спосіб. Зараз у цьому році, і напевно ще й підчас частини 1937 року, французька армія найсильніша в Европі. Але ніхто не боїться Франції. Кожний знає, що Франція бажає, аби її залишили в спокою і що в данному випадку вона посідає звичайні засоби оборони. Цілий світ знає також, що французи є пацифістами і що над ними тяжить почуття небезпеки. Вони одночасно хоробрі, здецидовані, прив'язані до ідеї миру, але їх гризе непевність. Вони являють з себе ліберальну націю, що має вільно обрані парламентарні інституції.

Німеччина ж, з свого боку, не боїться нікого. Вона озброюється і то таким темпом, що її історія подібного ще не знає. Нею керує жменька тріумфуючих авантюристів. Гріш у них — рідка річ, невдоволення зростає під деспотичним режимом їхніх керівників. Дуже скоро прийде час, коли їм треба буде вибирати поміж економично-фінансовим крахом, чи навіть і революцією, і війною, яка не матиме іншої мети, а у випадку перемоги не матиме іншого результату, як тільки тотальна ґерманізація Европи під керівництвом нацистів. Мені видається, що виринають старі обставини і що в наслідок того, наш національний рятунок вимагає ще раз щоб ми об'єднали европейські сили з метою тримати у респекті, спинити, а коли буде треба, то й знищити німецькі почини до панування. Бо повірьте мені, що коли б якась інша сила, скажімо, Еспанія, Людовик XIV-ий, Наполеон чи кайзер Вільгельм II-й, за нашою допомогою стала б паном Европи, то та сила на другий день своєї перемоги намагалася б нас стиснути, зробити з нас незначну націю і довести нас до загибелі. Запевнити збереження й стійкість британської імперії, як також і велич цього острову — ось яка мета повинна стати нашим першим завданням і ми не повинні колисати себе якимось ілюзорним видовищем ідеального світу, ілюзією, яка тільки дозволить іншим силам, і то найгіршим, стати на наше місце, запевнюючи собі керівництво світом у майбутньому.

Отож у цих обставинах являється капітальним елементом ота широка концепція і така важлива орґанізація, як Ліґа Націй. З практичного боку Ліґа Націй є концепцією британською, вона чудово гармонізується з ідеями і чинами нашої історії. Вона також в повній гармонії з тими концепціями, які нами керували, з принціпами справедливости і несправедливости і з засадами миру основаного на боротьбі проти головного напасника. Ми хочемо, щоб запанувала справедливість і свобода поміж народами і в самих народах, і це власне для того, а не за що інше, трудилися, билися й перемогли ті, які колись збудували нашу славу, нашу цивілізацію і нашу велич. Британський народ завжди мріяв про те, щоб постала ера

міжнародньої законности, в умовах якої всі непогодження могли б бути залагодженими шляхом терпеливих дискусій, але завжди в дусі законности і справедливости. Не можна недоцінювати впливу такого ідеалу на модерну британську демократію. Ніхто не знає, яким чином ці зерна посіяні були вітрами віків у серцях наших працюючих верств. Вони, ці зерна, зросли, ростуть, і то так міцно, як і любов цих людей до свободи, і ми не можемо знецінювати їх, бо вони є квінтесенцією ґенія нашого острова. Тому ми вважаємо, що розвиваючи і скріпляючч Ліґу Націй, ми однайдемо найпевніший спосіб забезпечити нашу країну і разом з тим утримати ті великі світові принципи, з якими наші власні інтереси так часто знаходилися у природньому погодженню.

Ось мої три головні висновки :

1. Ми мусимо протиставитися кожному можливому претендентові на панування чи на напад. 2. Німеччина під сучасним режимом нацистів з її незвичайним озброєнням, так швидко розвиненим, втілює в собі саме цього претендента. 3. Ліґа Націй об'єднує багато країн і наш народ так само входить у склад тої жЛіґи Націй. Наша ж участь в ній активна й чинна для протиставлення згаданому напасникові. Я дозволяю собі представити ці три пропозиції на ваш розгляд. Решта — лоґічно з того випливає.

Завжди легшим є винайти й проголосити загальні принципи, аніж перевести їх у життя. Зокрема ми мусимо матч на увазі наш справжній союз з Францією. Це зовсім не означає, що ми мусимо плекати почуття ворожости до Німеччини. Нашим обов'язком і в наших інтересах — тримати найнижчу температуру поміж цими двома країнами. В цьому відношенню ми не матимемо жадних труднощів відносно Франції. Так само, як і ми, ця парляментарна демократія має великі упередження проти війни, і так само, як ми, вона значно спізнилася у приготованню своєї оборони. Тому я стверджую, що ми повинні уважати наш союз із Францією за основний. Всю решту мусимо уважати за другорядне, саме зараз, коли вдарила година рішень і небезпеки. Ті ж, які мають солідні доктрини і міцно вкорінені переконання, що випливають з тих доктрин, будуть у кращому становищі перед поривами бурі і життєвих несподіванок, ніж ті короткозорі люди, які піддаються природнім відрухам і які вступаються перед впливом того, що вони прочитають в щоденній пресі. Перше , що треба зробити, це — усвідомити те, що ми хочемо. Що-до мене особисто, то я є прихильником озброєння Ліґи всіх народів, або всіх тих, кого можна було б об'єднати проти можливого напасника під проводом Вел. Британії та Франції. Не втратьмо нічого з того, що є в наших спроможностях з метою поставити на ноги цей великий міжнародній орґанізм. Як що це завдання виявиться понад наші сили, або слабодухість одних чи зла воля інших спричиниться до фіяско цього завдання, то по крайній мірі постараймося бути певними, що Франція та Вел. Британія, ці два величні народи Европи, будуть в стані зустріти чолом будь яку грозу, із доброю і твердою надією дібратися до портового пристанку, і на цей раз, живими і здоровими».

Після цього викладу, який стосується становища у 1936 році, автор його додає нині від себе наступні слова :

«Як що ми долучимо Сполучені Штати Америки до Великої Британії й Франції, якщо ми змінимо назву можливого напасника, як-що ми замінимо Ліґу Націй Орґанізацією Об'єднаних Націй, а місць Ляманшу підставимо Атлантійський океан, та Европу замінимо цілим світом, — то вище наведені міркування можуть знайти, може, практичне прикладення і сьогодня».

Нам нічого не лишається додавати до висновків видатного політика. Вони ясні, як день.

Б. С.

Галина ЛАЩЕНКО

СТУК

(З совєтського побуту)

У великім помешканню сутеніло. Довгий передпокій в сутінках став ще похмуріший, і серед багатьох дверей і поворотів здавався заплутаним лабіринтом. В кухні коло печі поралась бабуся, а Фрося, мешканка кімнати на розі, колола тріски. Фросю покинув чоловік, і вона служила кондукторкою. З однієї кімнати чути було нервову суперечку бухгалтера з жінкою, що мешкала з двома підростаючими чадами. За стіною плакала хвора дівчина і коли вона переставала плакати, було чути лише суперечку подружжя. В довгій кімнаті з кавалками розбитого віконного скла, обережно заліпленого папером, біля сто-

лу креслив старенький інженер, а його дружина приправляла вечерю на примусі, що шумів. Під цей гармідер студент технолоґічного Інституту, що займав комірку з вузеньким віконцем у двір, пробував готуватись до іспиту, затуляв вуха і при сильних вибухах плачу хворої дівчинки, нерви його збіралися в жмут, як від болю.

В передпокою цілком стемніло, а в кімнатах почало несміливо запалюватись світло. І здавалось, що це було не помешкання з шости кімнат, колись однієї родини, а корабель з каютами.

На дворі дихала повна пахощів розквітлих рослин весняна ніч. Але в душах людей був страх. Вони поховалися в свої нори і хотіли лише одного : як би непоміченими прожити й цю весняну ніч.

Бабуся вже спала в своїй кімнаті. Фрося на кухні доїдала рештки вечері. Хвора дівчинка перестала плакати. Тільки студент ще вчився, а інженер креслив, зігнувшися над столом.

Раптом на сходах почувся шум. Бухгалтер висунув шию зпід ковдри й прислухався... Шум наближався... Тоді він не витримав і штовхнув сплячу жінку. На чолі його виступив піт.

— Що? Що сталось? — протирала вона заспані очі. Тепер і студент почув шум і теж напружено прислухався... І інженер перестав креслити й глянув на жінку.

— Чуєш?

Мати хворої дівчинки відчинила двері до передпокою. Її великі очі наче хотіли наскрізь переглянути темряву. Рука намацувала вимикач електричного світла.

Шум наближався... Зразу відкривалось до передпокою кілька дверей.

— Що це є? Що це? — безпомічно питав інженер. Ніхто не відповідав йому. Шум на сходах завмер, але потім щось загримало ще сильніше. Серед нічної темряви почувся жіночий крик. Десь бухали в двері. «За ким прийшли? Кого відведуть? Чи прийдуть сюди?» була одна думка у всіх.

— Треба щось робити! заметушився бухгалтер. Він був в нічній білизні, босий, але не помічав цього. Інженер нервово складав папери. Він сам не знав, чому так робив, мабуть від нажитої звички все від усіх ховати. Потім розглянувся по кімнаті й усе це наспіх сунув у піч. Бабуся, забувшись, почала всіх навколо хрестити. В їх двері застукано. Всі завмерли. Застукано знову, ще сильніше. Фрося штовхнула бухгалтера.

— Йдіть ви! Відчиніть! — Той дико на неї подивився й чкурнув у протилежний кінець передпокою, на чорний хід.

— Міша! бігла за ним жінка, — вони можуть бути й там!

В двері з новою силою забухали. Мати хворої дівчинки билась на підлозі в істериці, а дівчинка в гарячці, вся розпалена, злізла з ліжка й над нею стояла. Студент пішов до своєї комірки, ліг й... прислухався. Фрося увійшла до його комірки й завмерла. Серед темряви чути було тільки дихання двох істот. В двері бухали, але ніхто не йшов відчиняти.

— Я піду, сказав нарешті інженер і крадькома почав наближатися до дверей.

— Шурочко, стрівай! — кликала його жінка. Застукали засови, а вони з німим стогоном закрили долонями обличчя...

Двері з шумом відчинились. За дверима була задихана сусідка з найнищого поверху.

— Скорше! Поможіть!.. Ніхто не відчиняє! Мавра помирає!

У всіх, хто причаївся за дверима кімнати, відлягло від серця.

«Слава Богу! Тільки й всього!»

З Совєтської преси

З новим навчальним роком в УССР розпочало працювати 29.490 шкіл, в яких вчиться біля 6 мілійонів дітей, — 578 технікумів, в яких навчається коло 190.500 юнаків і дівчат, 160 ВУЗ'ів, в яких налічується 150.000 студентів. В самому Києві є 123 школи, в яких навчається понад 100.000 дітей.

* * *

У зв'язку з початком нового шкільного року в пресі друкують репортажі про перший день навчання. Ось—наприклад, як це відкриття відбулося в 21-ій хлоп'ячій середній школі в Києві («Радянська Україна» з 2. 9. 48 р.) :

«...Світлий клас. У розчинені вікна доноситься відгомін міста. На столі учительки — вперше роскритий перед класом буквар і роскішні букети квітів. Учителька Марія Микитівна Волковицька починає урок (!?). Вона розповідає дітям про їх обов'язки в школі, про більшовицьку партію і радянський уряд, про їх великі турботи про учнів. І коли вона запитує учнів, хто найбільше піклується про дітей, всі вони хором відповідають :

— Сталін!»

Яка поезія! Буквар і квіти! Обов'язки, партія, радянський уряд! І це для дітей, які починають вивчати лише читати й писати! А потім, яка патріотична більшовицька відповідь : — Сталін! При цьому ентузіязмі дітей, ясно, що, коли б учителька запитала дітей : «А хто піклується про ваших батьків?» , то діти напевно так само хором і так само з захопленням відповіли б : НКВД!

* * *

Та ж сама ґазета запевняє, що в Київській 33 жіночій школі «учнів завчасно забезпечено зошитами, олівцями, перами...» А у Дніпропетровську : «всі учні забезпечені необхідним приладдям». Очевидно ґазета ставиться до своїх читачів так, як до маленьких учнів. А чим же діти в школах повинні бути забезпечені? Адже ж не цвяхами, не парашутами й не картами до ґри в бридж!

Знов таки та сама ґазета містить допис з Миколаєва під заголовком «Чому в Миколаєві зривається будівництво жител». Замітка зовсім не пасує до ентузіястичних дописів про відкриття шкільного року. Справді бо :

«Будівництво в значній мірі гальмується внаслідок неохайно складених проектів. Так, наприклад, у будинку по вулиці Великій Морській ч. 49 забули передбачити... кладку димарів».

От тобі і раз! А куди ж дим буде виходити? Навіть ґурони чи ірокези, оті індиянські племена, що жили й живуть ще в шатрах, і ті передбачили дірки у горі, щоб дим виходив, а тут в країні ґеніяльного Сталіна, що все передбачує, не передбачили димарів.

Далі ще краще :

«В Області не дбають про розширення місцевих підприємств будівельних матеріялів. Замісць цього почали довозити деякі будівельні матеріяли з інших областей. Бутове і штучне каміння завозять на віддіиль 780 кілометрів, а вапно на віддаль 1.200 кілометрів. Тимчасом, якщо орґанізувати видобуток усіх будівельних матеріялів на місці, можна з'економити 6 міл. карб.»

Це вже підриває всякий ентузіязм. Якщо каміння і вапно до Миколаєва везуть із місцевостей на віддалі у тисячі кілометрів, то певне олівці та пера для Київських шкіл везуть з Чити чи Челябинська. Щоб, значить, був рух, була шамотня, «більшовицька орґанізація»! І над тим всім чатує зорке око всемогутнього опікуна — Сталіна! Яка поезія!

* * *

В повному дезакорді знаходяться й інші справи, більше прозаїчні, «Радянська Україна» ч. 212 з 7. 9. 48 р. містить допис про стан сівби в Кам'янець-Подільській області :

«Більшість колгоспів і МТС области недопустимо відстали з підготовкою до осінньої сівби і з самою сівбою... Строк минув, а на 1 вересня завдання виконано трохи більше, ніж наполовину. Жаден район не закінчив оранки... За два тижні посіяно 32,4 відс. до плану... Не зважаючи на те, що область одержала багато нових машин, використовуються вони незадовільно. Продуктивність тракторів дуже низька... В ряді колгоспів немає більшовицької боротьби (!) за суворе додержання вимог аґротехніки... Тільки 30 відсотків потрібного насіння обмінено на сортове...»

І як же можна погодити ці факти з телеґрамою - запевненням «ґубернатора» Хрущова до Сталіна, надрукованій в «Радянській Україні» (з 5. 9. 48 р. ч. 211) про те, що

«колгоспники і колгоспниці, працівники МТС і радгоспів, спеціялісти і всі працівники сільського господарства України вже тепер розгортають боротьбу за високий урожай в 1949 р. Колгоспи і радгоспи Республіки проведуть сівбу озимих в кращі строки і на високому аґротехнічному рівні забезпечать виконання плану підняття зябу і тим самим закладуть міцний фундамент високого врожаю наступного року».

А ми спитаємо : де ж правда? Чи в словах кореспондента з Кам'янець - Подільської области, чи в запевненню сатрапа Хрущова, що «всі плани виконано?» Треба гадати, що проза кореспондента правдивіша від поезії Хрущова.

* * *

В СССР тепер є сильна тенденція виявляти, що мічуринське аґрономичне вчення є краще і в практиці приносить більше користи, ніж якесь інше — буржуазне, «лженаукове» : вейсменістсько-менделівське.

«Літературная Ґазета» за 22 вересня ц. р. ч. 76 подає конкретний доказ цього:

«ще не закінчився збір хмелю, а по колгоспах житомирської области уже пронеслася вістка про замітний успіх бригадира сільськ. - господарської артілі ім. «XVIII-го партз'їзду» — Марії Нестерчук. Актом зафіксований, достигнутий нею урожай молодих посадок хмелю дав по 14,5 цент. з гектару. Цей результат перевищає всі відомі цифри урожаїв першого року в Німеччині, ЗДА, Франції, Австрії, Австралії.»

А як добилася колгоспниця Нестерчук такого успіху?

«...колгоспниця, — пише ґазета далі, — дізнавшися про праці І. В. Мічурина і Т. Д. Лисенко, сміло примінила мічуринське вчення у своїй щоденній роботі».

І на закінчення :

«Успіх, досягнений тов. Нестерчук, ще раз свідчить про те, що може дати співз'єднання мічуринської науки з колгоспною практикою».

Браво! Таки, значить, «перегнали» не тільки буржуазну Европу, але й Америку а з нею і Австралію! Тепер зрозуміло, що не тільки у галузі хмелю приміняють Совєти мічуринське вчення, але і в галузі «славословія» і возвеличання «ґеніяльного батька народів» Джуґашвілі-Сталіна, возвеличання, яке росте стахановськими темпами на всіх просторах «необ'ятного» СССР...

* * *

Відповідно до указу президії Верховної Ради СССР з 16 вересня 1947 р. про одержання високої продуктивности тваринництва при виконанні колгоспом обов'язкових поставок сільс.-господ. продуктів і плану розвитку тваринництва всіх катеґорій худоби — тепер слідують нагороди «передовиків-героїв» і опублікування їхніх імен в пресі. В останньому часі цьому присвячується на шпальтах ґазет багато місця.

Ось кілька прикладів нагороджених указом президії Верховної Ради СССР з дати 2 вересня ц. р.

Савченко Марії Харитонівній, доярці колгоспу «Червона Зоря», Лебединського району, сумської области — присвоєно звання «героя соціялістичної праці» і вручено орден Лєніна та золоту медалю «Серп і Молот» за те, що вона одержала від 8 корів по 5.810 кґ. молока з вмістом 231 кґ. молочного жиру в середньому від корови на рік.

Орденом Лєніна нагороджено Баган Уляну Максимівну — свинарку колгоспу «Політвідділ», Великобагачанського району, полтавської области, яка виростила від 7-ми свиноматок у середньому на свиноматку по 22 племінних поросяти до 4-х місячного віку, з них еліти 10 голів і першого класу 9 голів. Як видно, як що математика не підводить, із 152 поросят лише 10 доросло до «еліти», а 9 — до першої класи. А решта — 142 так і зосталися «невігласами»? чи просто подохли від ентузіязму чи напруження «перегнать»! Ну, це між іншим!

Орденом Трудового Прапору нагороджено Когана Абрама Берковича, завідуючого фермою колгоспу ім. Кагановича, київо-святошинського району, київської области, який одержав від 32-х корів по 3.719 кґ. молока з вмістом 138 кґ. молочного жиру в середньому від корови на рік. Видно, що Коган Абрам «підкачав», бо відстав від Марії Савченко.

Теж орденом Трудового Червоного Прапору нагороджено Скородзвон Марину Пантелеївну — свинарку колгоспу «Крив-буд», криворізького району, дніпропетровської области, яка виростила до відлучення від 7-ми свиноматок по 19 поросят у середньому на свиноматку за рік, при середній живій вазі в 2 місячному віці 16 кґ. — І ця відстала від Уляни Баган. Але справа не в тому.

Ґазета навмисно вже не зазначила, що, поминаючи особливу сталінську математику що-до обов'язків вирощення поросят чи добування молока, усі ці Савченки, Багани, Когани і Ко приміняли напевно «єдино-правдиве вчення» тов. Мічурина, головною ідеєю якого є знане совєтське : «дайош!» А чи результати одповідають завданням чи ні, чи поро-

сята доживають до «еліти» чи ні, чи доярки доять лише руками, а може вже і ногами, — це ролі не грає. Цифри треба для пропаґанди і для підгону інших, невідзначених медалями та орденами. Ось в чому секрет усіх цих повідомлень і самої теорії академіка Мічурина.

Бо коли вірити всім цим даним у пресі, то чому ж в совєтах бракує м'яса, молока, сала, масла? І чому у багатьох районах України э правдивий голод? Власне — чому?

* * *

«Радянська Україна» з 7-го вересня ц. р. ч. 212 подає, що відбувся V-ий пленум київського міськкому КП(б)У, який обговорив питання «про масово-політичну роботу і виховання аґітаторів у міській партійній орґанізації».

«Доповідач і промовці, — читаємо там, — що виступили в дебатах говорили про те, що міськом і райкоми КП(б)У і первинні парторґанізації ще не добилися повного усунення зазначених у постанові ЦК КП(б)У від 29.VI.1948 р. великих хиб у керівництві масово-політичною роботою серед трудящих, — доборі, розстановці і вихованні аґітаторів.

Учасники пленуму вказали на зовсім недостатнє залучення комуністів до аґітаційної роботи, зокрема в ленінському районі, в якому лише 18 відсотків членів і кандидатів ВКП(б) э аґітаторами, а в печерському і жовтневому 22-23 відсотків.

Пленум міськкому відзначив, що робота будинків культури, клубів, червоних кутків та інших культурно-освітніх установ міста продовжує відставати від зрослих вимог і часто провадиться у відриві від завдань по достроковому виконанню плану після воєнної сталінської п'ятирічки».

Агов! Таке признання в совєтській пресі межує з катастрофою! Виявляється, що «план сталінської повоєнної п'ятирічки» зовсім не різниться від передвоєнних, бо таке ми чули і читали перед війною. Виходить, що справді «скільки вб'єш — стільки в'їдеш!». Як не комунізують совети український народ, а він ніяк не хоче «просвіщатися» сталінською наукою. Все верне від неї. А аґітаторів все меншає. Ясно, що тут і Мічуринські теорії не помагають. Енкаведистські методи кращі, тому то кадри енкаведистів не зменшуються у «найдемократичнішій у світі державі», а навпаки збільшуються.

З Широкого Світу

— Голова чехословацького уряду комуніст Запотоцький в промові до Празького Парламенту оголосив дальший план радикальної большевизації Чехословаччини і утворення з неї сімнадцятої совєтської республіки.

— Югославські партії на еміґрації заснували Спільний Комітет для боротьби за демократичний режим в Югославеїі.

— В російському Туркестані, а саме в Туркменії великий землетрус наробив багато шкоди і спричинив 6.000 ранених.

— В північній частині Атлантійського океану мають відбутися в листопаді ц. р. великі військові маневри американської флоти й авіяції. Візьме участь 65 кораблів, 30 ескадр літаків і 31.000 старшин і вояків.

— Радіо-Москва розповсюдила чутку, що американці пристосовують норвезький аеродром коло Ставангера для приймання «летючих фортець».

— Уряд Сполучених Штатів визнав новим представником Латвії в Вашінґтоні еміґраційного латвійського дипломата п. А. Дінберґса і цим зайвий раз потвердив, що він і далі продовжує не визнавати анексії Совєтським Союзом Прибалтійських Республік.

— Гітлер має бути формально засуджений Мюнхенським Трибуналом денацифікації, що таким чином сконфіскує все майно фюрера, що дорівнює 200.000 марок плюс авторські права за книжку «Майн Кампф».

— Італійські соціялісти - більшовики висловилися проти позиції міністра закордонних справ Сфорци, щоб Італія військово належала до західнього блоку.

— Совєтська місія в ізраїльській столиці Тель-Авів має у своєму складі 50 душ лише одних нафтових спеціялістів; ціла місія ніби складається більш як з тисячі членів, що мають завдання зруйнувати на близькому Сході анґло-американські впливи і нафтову промисловість яка є їхньою підставою.

— Комінформ добився того, що застрайкували робітники уранієвих шахт бельгійського Конґо, що працюють

для атомічної промисловости Сполучених Штатів.

— У Парижі вийшов 4-ий том Енциклопедичного Словника Інтернаціональної Дипломатичної Академії.

— Конґрес французького комуністичного робітничого синдикату, так званого Се-Же-Те, виніс резолюцію проти всякого нового ввозу чужинецьких робітників до Франції.

— Московська «Правда» заявила, що совєтська промисловість досягла довоєнного рівня продукції.

— В наслідок економічної політики Москви на Карпатській Україні вибух голод і пошесть сипного тифу.

— Драма Лесі Українки «Лісова Пісня» має йти в перекладі фон Гінтера в Берлінському театрі.

— С. С. С. Р закупив значну кількість кінематографічних фільмів у Сполучених Штатах; це викликано безпорадністю совєтської продукції.

— Філіппінський уряд заборонив комуністичну партію.

— Поет П. Тичина звільнений від обов'язків міністра освіти Совєтської України.

— Коло Станіславова загинув від руки повстанців генерал совєтського Г.П.У. Москоленков.

— Американський уряд закликає 10.000 бувших військових пілотів заступити тих їхніх товаришів, що в цей час кінчають свою службу в повітряній флоті, яка обслуговує постачання Берліну через повітряний коридор.

— Визначення виборців, що мають обрати нову французьку Раду Республіки (Сенат), дало такі результати :

комуністи	10,3 відс.
соціялісти	17,7 відс.
радикали	12,4 відс.
незалежні і селяни	21,3 відс.
де Ґоль	13,1 відс.
М. Р. П. (катол.) ...	9 відс.

— В 1938 році у Франції 74.000 шахтарів поверхні і 158.600 шахтарів глибини продукували 182.000 тонн вугілля денно; в 1948 році 101.000 шахтарів поверхні і 206.000 глибинних продукують лише 168.000 тонн денно. Поза тим продукція одиниці в 1948 році є супроти 1938 р. на 25 відсотків меншою.

— В серпні довіз з Сполучених Штатів до СССР і сателітів дорівнявся 14 мільйонам долярів супроти 5.3 млн. в липні.

— В Парижі в Павільйоні Марсан відкрито виставку трьохсотліття приєднання Альзасу до Франції.

— М. Гофман, адміністратор плану Маршала заявив своє вдоволення поступом европейської економічної співпраці.

— Ходять чутки про те, що в 1949 р. Сполучені Штати заключать військовий союз з Канадою і з Західно-Европейським Союзом.

— Флота СССР числить біля 250 активних підводних човнів; з них певна частина бувші німецькі і італійські. Для поповнення старих одиниць будують 100 нових підводних човнів.

— Японський прем'єр Йошіда заявив, що американське військо з огляду на слабість японської поліції мусить лишитися в Японії і після підписання миру.

— 100 еспанських молодих старшин мають виїхати для студій до Сполучених Штатів.

— Іракський уряд звільнив усіх урядовців жидівського походження, заборонив торгівлю жидівським купцям і арештував головного рабина.

— В 1944 році СССР мала 750.000 душ техніків і робітників в аеронавтичній індустрії і випустила 40.000 літаків. У 1948 році з огляду на великі зміни й удосконалення конструкції літаків СССР випускає лише 15.000 літаків, з них : 6.000 переслідувачів, 1.600 бомбовиків тяжких, 3.500 легких, 1.500 транспортерів, 3.000 різних.

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ ЕЛЬЗАС - ЛОТАРИНҐІЇ

Нарешті після довгого очікування наша парафія у Вільрю мала можність вітати у себе Архипресвитера Олександра Новицького, що з благословення Його Блаженства Митрополита Полікарпа прибув до Франції для несення духовної опіки православним українцям розкиданим по всіх закутках Франції.

Дня 26-го Вересня ц. р. в місцевості Оден-ле-Тіш в приміщенні протестантської церкви відбулося богослуження, на яке зібралися всі українці, що мешкають в тих околицях. Досить добре співав наспіх зорґанізований хор під орудою досвідченого дириґента п. Х. Сидоренка, учні якого сьогодня вже самостійно провадять хори. Виголошена о. архипресвитером проповідь на тему «Хто віруе — спасеться» і заклик не впадати у зневіру, плекати братерську любов і єднання усіх українців в боротьбі за ті святі ідели, що мусять нас лучити і тут на чужині, зробила сильне враження на присутніх.

В кінці служби Божої, довідавшися від о. архипресвитера про діяльність Жіночого Допомогового Комітету при Українській Православній Церкві в Парижі, зложили на зорґанізований Комітетом Дитячий Притулок в Руасі біля Парижу — 2. 364 франки.

Користаючи з нагоди перебування у Вільрю рідного душпастиря члени нашої парафії охрестили троє дітей. На заклик батька новохрещенного Святослава Глуханюка, присутні зібрали підчас обіду 900 фр. на той же притулок.

На другий день 27-го вересня на місцевому кладовищі, де поховано вже багато членів нашої парафії, відбулася загальна панахида за спокій душ всіх спочилих і полеглих за волю України. Того ж дня відбулося зібрання усіх членів місцевої парафії, на якому було обговорено всі пекучі справи задоволення релігійних потреб наших людей. Треба одзначити добре проведену працю теперішньої Управи Парафіяльної Ради УАПЦ в тій околиці на чолі з Головою Ради п. Житнім тв скарбником п. В. Калениченком, які, не зважаючи на відсутність свого душпастиря у тому районі, працю свою вели і парафію втримали.

Думаю, що буду виразником усіх парафій наших, коли при цій нагоді подякую нашій Єпархіяльній Раді УАПЦ в Парижі, а особливо Голові її п. інж. Созонтову за ті зусилля, що їх вони приклали в справі спроваджения наших панотців до Франції.

Д. Р.

СВЯТО ПОКРОВИ У КОЗАКІВ САМОСТІЙНИКІВ

— Дня 17 жовтня ц. р. Союз Козаків Самостійників святкував день Покрови.

— В Укр. А. Православній Церкві була відправлена Панахида за спокій душ отаманів і козаків, що життя своє віддали за віру і козацтво. Потім було відправлено Молебен за здоровля і добрий успіх всього козацтва.

— Опісля в приміщенні клюбу «Громади» відбувся банкет в приявності чисельно зібраного козацтва і запрошених представників українців, поляків, естонців і ген. секретаря франц. Союзу комбантантів. Голова Союзу Козаків от. Білий не міг нажаль прибути на свято; привіт від нього передала присутнім його дружина. В бадьорій атмосфері серед чисельних, повних надії промов свято протягнулось до пізних годин.

НІМЕЧЧИНА

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА УНІЯ

Під такою назвою на загальних зборах в Штутґарті 11 і 17 вересня ц. р. створено нову станову організацію українських купців, промисловців і ремісників на еміґрації.

Для росту українських підприємств на еміґрації існування такої установи потрібне особливо тому, що торговельний розвиток наших поодиноких підприємців на еміґрації залежить від їхньої станової організації значно більше, ніж в умовах самостійних держав. Члени головної управи переконані в тому, що існування Унії не тільки збільшить, і так велике число наших організацій, але конкретними фактами докаже свою життєздатність. Одним з прикладів нехай послужить участь членів Унії в осінньому інтернаціональному взірцевому ринку у Франкфурті, де перший раз після війни будуть виставляти свої товари і закордонні фірми.

Здобуття відповідного місця нашій продукції і включення наших підприємців у процес світової торгівлі є кардинальним завданням Української Світової Торговельно-Промислової Унії.

Управа УСТПУ, що має тимчасовий осідок в Штутґарті, а контрольним і водночас дорадчим та репрезентаційним органом є Торговельно - Промислова Рада. На голову Головної Управи вибрано п. Івана Купчика (Штутґарт), а на

голову президії Торговельно-Промислової Ради п. інж. Созонтова (Париж).

Заінтересовані особи (купці, промисловці і ремісники) повинні звертатися у всіх справах, а також за анкетними листками для прийняття в члени і інформаціями в справі статуту, на адресу : M. S. SOZONTIV, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe.

Ів. КУПЧИК, Stuttgart N., Koenigstrasse 14 (Suedwesttextil). (-ець)

УТВОРЕННЯ «КНИГОЦЕНТРУ»

30. 9 ц. р. в Мюнхені в помешканні кооперативу «КОС» відбулося закінчення Установчих Зборів «Книгоцентру». На збори прибуло особисто 28 членів-основоположників, що заступали : ЦПУЕ, НТШ, три високі школи (УВУ, УТГІ, Богослов. Академія), Об'єднання Науковців, Об'єднання письменників дитячої літератури, 8 видавництв, 4 книгарні, 3 друкарні та 11 авторів і редакторів. Крім того, 4 книгарні і 3 особи з провінції надіслали поштою свої заяви вступу в члени-основоположники; отже, на зборах було заступлено 40 установ, фірм та осіб.

Збори після незначних змін прийняли запропонований Тимч. Управою статут (2 редакцію) та обрали керівні органи «Книгоцентру», а саме : Надзірну Раду, Управу «Книгоцентру» та Контрольну Комісію. На Голову Надзірної Ради обрано редактора Р. Ільницького («Час»), на голову Управи «Книгоцентру» — проф. Даманицького (УВУ, УТҐІ).

В перерві були заложені п'ять секцій «Книгоцентру» : 1) «Авторів та їх об'єднань», що її заложили 5 установ та 11-осіб, —разом 16; 2) «Редакторів, рецензентів та критиків» — 3 установи, 1 об'єднання письменників, 8 осіб, — разом 12, 3) «Видавництв» — 3 установи, 9 видавництв, 3 особи, — разом 15 осіб; 4) «Друкарень» — 3 друкарні; 5) «Книготорговель» — 8 книгарень.

Установчі Збори винесли низку рішень. Зокрема, рішено проголосити місяць жовтень «місяцем української книги», допомогати влаштуванню по таборах тижднів і днів української книги, влаштуванню виставок укр. книги, організувати місцеві Відділи «Книгоцентру» та приєднувати до нього нових членів. В пляні праці є видання масового інформаційного журналу «Рідна Книга» та систематичних каталогів укр. видань на еміґрації; в дальшому — організація «Інституту Укр. Книги», що мав би студіювати не лише тематику, мову та оформлення укр. книги, але і її економіку, попит на книгу тощо.

Видавництво «Громада» (5, rue Gasnier Guy, Paris XXe) зложило заяву вступу в члени «Книгоцентру».

ІЗ ЖИТТЯ УТГІ

Відбулися в Реґенсбурзі перевибори керівних орґанів УТГІ. Обрано ректором — проф. Іваницького, проректор 1-ий — проф. П. Зайців, проректор ІІ-ий проф. Драбатий, декани : економичного факультету — проф. Шрамченко, аґролісового — проф. Городецький, інжинерного — проф .Комарецький, ветеринарного — проф. Розгін та фармацевтичного — проф. Вертипорох.

БЕЛҐІЯ

АРХИЄПИСКОП МИХАЇЛ ВІДВІДУЄ ПРАВОСЛАВНІ ПАРАФІЇ В БЕЛЬҐІЇ

Новоприбулий Владика УАПЦ в Бельґії — Архиєпископ Михаїл, почав свою діяльність по тих укр. робітничих осередках, де живе більший відсоток православних українців. В дні 3. X. ц. р. Високопреосвященний Владика зробив посвячення каплиці в Жемап біля Льєжу, а дня 10. X. ц. р. відправив Архиєрейську Службу Божу у Вам, біля Монсу. Присутність Владики Михаїла благодійно впливає на православних уклаїнців, які з повним довір'ям звертаються до нього у всіх справах. (Лювен. П. Б.).

ЕКС. КИР ІВАН ПРИЇДЕ ДО БЕЛЬҐІЇ

У своїй поїздці по країнах Зах. Европи, Екс. Кир Іван, Апостольський Візитатор Українців у Зах. Европі, відвідає теж Бельґію в другій половині листопада ц. р. З цього приводу радіє укр. католицька громада в Бельґії та підготовляється гідно зустріти свого Владику. (Лювен. П. Б.).

ЗБІРКА ФОНДУ НА КУПІВЛЮ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ В БЕЛЬҐІЇ

Зібрані на Координаційній Конференції, в дні 29 серпня ц. р., в Лювені, представники укр. громадянства в Бельґії одноголосно порішили придбати на власність Український Дім у Бельгії. Саме під цю пору, серед 10-тисячної укр. скитальської громади в Бельґії йде жвава збірка на купівлю того дому. Треба надіятися, що ця збірка знайде теж зрозуміння серед нашої еміґрації в Европі, як рівнож і за океаном. (Лювен. П. Б.).

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УНОТ'а в БЕЛЬҐІЇ

В Бельґії існує від року Українське Науково-Освітнє Т-во, яке заступає в скромних розмірах тутешній укр. еміґрації такі т-ва, якими були на Рідних Землях «Рідна Школа» чи «Просвіта». З уваги на виїзд Голови УНОТ'а, Впр. о. Др М. Германюка, на постійно до Канади дня 10. X. ц. р., відбуто Надзвичай-

ні Загальні Збори для обліку дотеперішньої діяльности й вибору нової Управи. За заслуги покладені для УНОТ'а першому Голові Т-ва, Впр. о. Др М. Германюкові надано титул почесного члена. На тих же Зборах обрано нову Управу, на чолі якої став Проф. Др. інж. П. Зелений, як Голова. (Лювен. П. Б.).

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У БЕЛЬҐІЇ

Дня 31 жовтня і 1 листопада 1948 р. відбувся у Брюсселі Конґрес Українців Бельґії.

Перший день Конґресу (неділя 31 жовтня 1948) мав характер виключно святочний. Його програма слідуюча :

1) Богослуження в обох українських обрядах.

2) Святочне відкриття і посвячення Української Домівки.

3) Зложення вінка на Могилі Незнаного Вояка делеґаціями існуючих у Бельґії українських організацій і установ.

4) Заслухання доповідей, намічених Діловим Комітетом Конґресу.

5) Святочна Академія для вшанування 30-ліття Листопадового Зриву і 4-ої річниці смерти Великого Митрополита Андрея Шептицького.

Другий день Конґресу (понеділок 1 листопада 1948) був присвячений виключно праці. В ньому взяли участь тільки умандатовані делеґати українців Бельґії.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ЛЕОНІД МОСЕНДЗ

13-го жовтня ц. р. по тяжкій хворобі помер видатний поет і письменник Леонід Мосендз.

Народжений 20 серпня в Могилеві на Поділлі, Леонід Мосендз еміґрував в 1918 р. на Словаччину. В Подєбрадській Академії отримав докторат хемії. Він жив постійно в Братиславі, звідкіля вже тяжко хворий мусів вдруге еміґрувати до Інсбрука. Стан здоровля примусив його переїхати до Швайцарії, куди прибув саме на Свят Вечір 24 грудня 1946 р. і примістився в санаторії Мотекс, недалеко від Монтре, на висотах Леманського озера. Тут він і помер та похоронений на цвинтарі в Бльоней, недалеко від переходового табору ІРО в Мон-Пожерен.

Похорони відбулися дня 15 жовтня ц. р. при участі делегатів укр. колонії в Швайцарії і хворих та персоналу санаторії Мотекс, в атмосфері правдивої любови і жалю.

Сестри санаторії дали про його смерть оголошення в місцевій ґазеті Льозани й приятелі його написали некрольоґ в «Journal de Genève». Могила його буде утримувана в порядку сестрами діяконесами санаторії Мотекс.

УЧХ вислав до санаторії вдячного листа за опіку і любов до свого великого земляка та склав на його могилу вінок жовто-блакитних квітів.

Е. де Б.

Женева, дня 17. X. 1948.

ПОРУЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ ПЕТРО ЛАГОШИН

23 серпня 1948 р. в м. Ліоні, після тяжкої недуги, помер поручник Української Армії Петро ЛАГОШИН, 55 р., чільний український діяч, голова Ліонської Просвіти, артист і режисер, праця якого широко відома на терені Франції.

Похорон відбувся 26 серпня, на якому були присутні понад 150 чол. З Парижу на похорон прибув генеральний секретар Управи Народнього Союзу п. Небелюк, з Ґренобля — голова Громади Відродження, з Мусолі — голова Просвіти; з Вени — секретар Просвіти, а також представник від Вільного Козацтва, від Дирекції, де працює дружина покійного. Службу правив о. Братко, а величний хор співав під орудою пп. Попеля та Іщенка.

Надгробне слово пам'яті небіжчика сказали о. Братко, п. Мусіянович та п. Небелюк. Слова їх зробили велике враження на присутніх, і не в одного з козаків полилася сльоза з очей, бо, треба визнати, невблаганна смерть вирвала з наших рядів одного з твердих і непохитних борців за наші соборницькі ідеї.

Усі свої сили, всі матеріяльні засоби покійний віддавав для улюбленої рідної справи...

Вічна йому пам'ять та хай чужа земля буде йому пухом!

З. РІЗНИКІВ

Технічні трудноще спричинили спізнення публікації того некролога.

Ред. «Громади».

ВАСИЛЬ КОНЮШИН

24 вересня ц. р. помер в Крезо б. вояк Української Армії Василь Конюшин. Народився покійний в 1897 р. в м. Решетилівці на Полтавщині. Служив в 4-ій Київській дивізії, в 3-му курені, в кулеметній сотні. Він був учасником першого Зимового Походу, за що був нагороджений Залізним Хрестом.

Орґанізацію похорону взяла на себе місцева філія Т-ва б. Вояків Армії УНР в Крезо. Сам похорон відбувся 27 вересня, на який зібралися не лише вояки-побратими, товариші покійного, але й багато місцевих громадян. Поміж членами Т-ва було переведено збірку на хрест на могилі покійного.

Покійний залишив по собі дружину. Вічна пам'ять товаришеві по зброї.

П. Г.

З життя Т-ва б. Вояків Армії УНР У Франції

— В неділю 10 жовтня 1948 р. Паризька філія Т-ва відкрила сезон своєї діяльности влаштуванням Свята Покрови. З ранку в Українській Православній Церкві відбулася урочиста служба Божа, а після неї молебен. Після того в приміщенні клюбу Громади відбувся обід, на якому, крім членів філії, були присутні п. сотн. С. Созонтів, Голова Укр. Громадської Опіки, обидва наші душпастирі о. о. протопресвітери В. Вишнівський та О. Новицький, пані Є. Прокопович, Голова Жіночого Допомогового Комітету при Укр. Православній Церкві та видатні члени української Паризької колонії.

Відкрив свято привітанням од імени філії, полк. Д. Юськевич, Голова Паризької філії. Потім взяв слово генштабу ген.-пор. О. Удовиченко, Голова Т-ва, який в довшій промові зробив підсумки як минулої збройної боротьби, так і перегляд теперешніх зусиль українського народу в боротьбі за свою волю. Сотн. Созонтів привітав зібраних від Виконного Органу Української Національної Ради та закликав чинно підтримати її і виконати всі обов'язки супроти неї. Отець протопресвітер В. Вишнівський виголосив теплу і зворушливу промову. Слово забрали потім М. Ковальський, генеральний секретар Т-ва, — п. П. Номич, генеральний секретар Секції б. Вояків-Українців з Французької Армії, — сотн. П. Василів, від Парафіяльної Ради, — сотн. В. Солонар, — сотн. В. Могилівський та окремі члени філії. На обіді були присутні й члени Т-ва з ближчої провінції, як також і адмірал В. Савченко-Більський. Як саме свято, так і обід пройшов у дружній атмосфері.

Управа філії складає щиру подяку всім, хто допоміг в його влаштуванню, а з окрема паням Броварник й Бойко, які приклали немало труду для організації обіду.

— В суботу 16-го жовтня ц. р. Секція б. Вояків-Українців з Французької Армії влаштувала вечірку-баль. У артистичній програмі взяли участь Хор «Пісня Рідного Краю» під орудою п. К. Миколайчука, п. п. В. Солонар та С. Топольський, які виконали кілька сольоспівів, панна Н. Миколенко, що протанцювала циганський танок, п. Діамара Номич, п. Арабковінський, п. підполк. В. Григораш та Осадчук, що виконали кілька декламацій. Співакам акомпаніювала пані Киреєва, а обов'язки конферансьє мав п. В. Солонар.

Вечірка пройшла з успіхом подвійним — вона дала задоволення присутнім, а організаторам принесла дохід.

* * *

— Управа Т-ва подає до відома всім членам Т-ва наступне : користаючися з ласкавої згоди Редакції журналу «Громада» дати свої сторінки для Т-ва б. Вояків Армії УНР, Управа Т-ва постановила не випускати більше бюлетеню Т-ва, чим викликано буде економію у видатках Управи. А Управа Т-ва рекомендує всім членам Т-ва, замісць пожертв на пресовий фонд, виписати самий журнал «Громада». Щире спасибі редакції журналу «Громада» за її гостинний дозвіл користатися її сторінками.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Із-за важливих причин загальні збори Союзу Українок у Франції не віобулися, Про день, місце та програм нових зборів буде оголошено своєчасно.

Управа Союзу Українок у Франції

СЕРЕД КНИЖОК.

СЕРІЇ КНИЖОК ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА. В-во «Бистриця» у Міндені (Німеччина). 1948 р.

Заходами видавництва «Бистриця» дитяча та юнацька література збагатилася на нові книжки. Вид-во розпочало видання двох серій під назвою «Дитячий книгозбір» та «Юнацький книгозбір». У першій серії вже вийшли з друку «Казки» бр. Ґрімм та «Біда навчить» Лесі Українки. Друкуються ще казки І. Франка, М. Коцюбинського та Г. Х. Андерсена.

У серії «Юнацький книгозбір» одна книжечка подає три оповідання Акселя Мунте та І. Франка на ту саму тему про ведмедів. У другій знаходимо історичне оповідання з козацьких часів М. Вовчок — «Степовий гість». Ще одна, у простій і приступній для підлітків формі, дає малюнок з часів кам'яної доби. Це оповідання Ірини Винницької «Кам'яна сокира».

Книжки непогано оформлені з зовнішнього боку; всі вони малого формату і мають по 16-20 стор. кожна, за винятком грубшої «Кам'яної сокири», що має 59 сторінок. Звертає увагу невелика ціна — 10-15 фр. залежно від розміру. На жаль, не обійшлося без хиб — досить значної кількости друкарських помилок. Це взагалі прикра річ, особливо ж у виданнях для дітей.

К. ЯВОРСЬКИЙ - В. РОСОВИЧ. — *Навздогін за ворогом.* Повість. 75 стор. Книжкове Т-во «Універс. Біб-ка» 1947.

Людська доля мало чим відрізняється від примхливої жінки; ніхто ніколи не може передбачати, що може їй заманутися і які несподівані речі можуть трапитися на життєвому шляху людини. Але найбільших несподіванок судилося, мабуть, зазнати людям відірваним від рідної землі, тим, що блукають по світах, на чужині. Вдячна тема, щоб написати роман чи повість. Отож привабила вона й К. Яворського та В. Росовича, в наслідок чого з'явилася пригодницька повість, що описує надзвичайні пригоди двох українців. Оточення? Найрізноманітніше : «столиця світу» Париж, простори океану, екзотична Індія. Чи не є ж це те, що так захоплює юного читача, який з великими зацікавленням стежитиме за розвитком подій, за відвічною боротьбою двох начал, доброго й лихого. Хто переможе?

Можна закинути авторам певний схематизм і примітивізм у самому оформленні теми, але ж для повісти це не є таке страшне.

Федір ДУДКО. — Заметіль. Оповідання. 123 стор. Авґсбурґ. 1948. Ціна 80 фр.

Оповіданчя «Заметіль», що ним названо всю збірку, дає картину тих часів, коли український нарід завзято бився й боронив свою країну від подвійного ворога — большевиків та денікінців. Один з епізодів, що яскраво показує, з якою самовідданістю провадили українські вояки завзяту боротьбу проти загарбників і яку підтримку вони знаходили серед населення.

Інші оповідання збірки з давніших часів. Мирна панська садиба над Сеймом, затишний хутір, хороший симпатичний дідусь Яків, спокій жіночого манастиря... Далекі, далекі спогади, оповиті опалевим серпанком. Але ж і там, за тим спокоєм, ховалися людські пристрасті, буяло життя. Лише були це вузькі рамки, а пристрасті особисті.

Чи не тому оповідання «Заметіль» вміщене в збірці останнім, щоб останнім враженням лишити в читача не малюнки окремих маленьких людей, а картину на широку суспільну тему?

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Два рази прочитав я в останніх числах журналу «Громада» про складення п. п. Довженком та Мусієнком сум на підтримку нашого Національного Центру.

З свого боку вважаю необхідним, щоби Національна Рада встановила певний національний податок, який мусіли б сплатити всі українці, незалежно від того уґруповання чи партії, до яких вони належать. Як знаємо, Національна Рада, як і її Виконний Орґан, складаються з представників різноманітніх партій та орґанізацій політичних, отже цілком лоґічно, що всі українці мусять реально підтримати сучасний всеукраїнський Національний Центр. Ходить лише про те, в який спосіб українці повинні виконати свій обов'язок — чи то податком добровільним, чи то внесенням свого денного заробітку.

Гадаю, що це питання цікавить не тільки мене, але й тисяч українців, і тому з нетерплячістю очікуватиму певних інформацій в цій справі.

Прийміть вислови глибокої поваги

М. ДОРОЖИНСЬКИЙ (—)

РОЗШУКИ

ФЛЯК Андрія і Григорія, ЧАЙКОВСЬКОГО Палька, ЛАБОЙКО Данька, СТРОГАШ Олексу й Івана — FLAK Mychailo, E. V. W. Hostel, Clay Gross, Chesterfield, Angleterre.

САВКА Антона і Стефанію — SAWKA Volodymyr, Sheriff Hales Hostel, A. E. C. Shropshire, Angleterre.

БРИКСА Катерину і Володимира, БАЛЮХ Марію, Параску, Анну й Олексу, СОРОКУ Михайла та КУЦЛО Івана — SZATYMECKI Roman, 9, rue Dr Poeil Didag, Lyon 3, (Rhône), France.

КОРДИБАНА Осипа — TOMENCZUK Iwan, Hostel Wing, Site 10/300, Leighton Buzzard, Beols, Angleterre.

БОГАЙЧУКА Дмитра та ШЕШУРАК Анну (зам. БАРДЮК) — TEMCHUK Mycola, K.A.E.C. Hostel, St. Mary's, New Romney, Ashford, Kent, Angleterre.

ВОЗНОГО Петра — PAUK Anastasia, chez Mr Stevenot, Polinkove par Audruicq (P. de C.), France.

НАЗАРЕНКА Ісаака Борисовича — SERDIUK Petro, Ettlingen-Baden, A. C. 690, Allemagne.

ЗАБОЛОТНОГО Петра Васильовича — SLIPCZENKO Nikifor, Ettlingen-Baden, A. C., Allemagne.

ГЕМБА Петра і Мілька — STRUCZKO Ewhen, A. E. C. Hostel, Broadwell Shilton Oxon. Oxford, Angleterre.

ЯКУБОВИЧА Олександра — JAKUBOWITSCH Georg, Office National d'Immigration, Centre de Toulouse-Bordelongue.

КИРИЧЕНКА Миколу Опанасовича — SCHEIN Anna bei Kern, (13a) Nurnberg, Wodanstr. 78/II, USA Zone, Allemagne.

РУСНАКА Миколу — MEDWEDEW Andrii, A. B. T. C., N. C. B. Birley, Colleery, Woodhouse, Sheffield, Angleterre.

САДОВОГО та САДОВУ Мотрону, а також знайомих з Гологори (Галичина) — SIWAK Stepan, Cité Cowette No 7.B, Beyne-Hausay, Liège, Belgique.

БАТОВСЬКОГО Сергія — BATOWSKY Mychaïlo, Munchen (Bayern), Freimann, S. S. Kaserne, Lager DP, Bl. G, I, Zim. 47, Allemagne.

ВАСЕЦЬКОГО Михайла та ГОРБЕНКО Тимофія — CHUDIAK A., DP Camp Raitersaich, Post Rosstal, Kr. Fuerth, (13a), Bayern, Allemagne.

ФІЛІПОВИЧ Явдоху — FILIPOWYCZ Olexa, Huntlozen b. Oldenburg, D. P. Hospital, Allemagne.

Рідних і знайомих — KUSYN Wasyl, E. V. W. Hostel, Clay Cross, Chesterfield, Angleterre.

НЕСТОРА Василя — NESTIR Mykola, Emigration Centre, Fallingbostel, Block 33, Boden, Allemagne.

БЕНЯ Стефана і РОДАЧИНСЬКУ Любу — BEN Roman, Camp Lysenko, Bl. 2/58, (20a) Hannover, Moeckernstr. 21-27, Allemagne.

ІЦЦІРКО Олену і КОНДРАТА Павла — 'ILNYCKYJ Julian, D. P. Wolkering, Post Koefering bei Regensburg, US Zone, Allemagne.

ТОМЯК Марію (по чол. ГРИБИК), БАЗЮК Катерину, БУНЯК Анну — HUK Michel, Bedhampton Hostel, New Road Havant Hants, Angleterre.

ЛИТВИНА Максима і ЛИТВИНА Андрія — CHOROLSKYJ Panas, Scottish A. E. C., Balado Hostel, near Kinross, Scotland, Grande Bretagne.

ЛЕМУ Федя — LEMA Ivan chez Ulysse Pelissier, Quartier St.-Martin, Montfouet (Vaucluse).

Брата СКИБУ Юрія (Георгія) та односельчан СКИБУ Андрія, ФОМЕНКО Олександра і КРИВИЦЬКОГО Івана — SKYBA Iwan, Fleron-Fort Camp No 79, Liège, Belgique.

СОЛОВІЯ Дмитра, ДРАСА Антона і ФАНОН Ганю — SOLOWIJ Mychailo, Stuttgart, Zuffenhausen, Grenadier Kaserne, Allemagne.

АНТОШКА Тольцю — KOCZERKIEWICZ Volodymyr, Saint-Wast, Liberty 51, Hainaut, Belgique.

ЛЕСИП Анну та ЛЕСИПА Дмитра — LESYP Catherine, Baraque 4, Caserne Cissey, Morhange (Moselle).

ЛУЧИНА Михайла та Івана — CHROBAK Danylo, (21a) Rheine (Westf.), Damloupkaserne, 23 D. P. A. C. Brit. Zone, Allemagne.

ХОЛОД Юлію — HOLOD Pawlina, Niederlohnstein bei Koblenz, Lager, Bl. II, Zone franç. Allemagne.

ДИТИНЯКІВ Яна та Анну — DYTYNIAK Michael, C. O. H. Shack, Gang. Camp 433, White-River, Ont, Canada.

ПІДГАЙНОГО Нестора — PIDHAJNYJ Ostap, (13a) Neumarkt Opf., Nowa Howerla, Bayern, Allemagne.

ПЕТЕШ Рузю і Касю — PETESZ Wasyl, Ganghofer Siedlung, Maria Herbert Str. 12/417, (13a) Regensburg, Allemagne.

ШВЕЦЬ Агафію — PUTKO Mychailo, Somme-Kaserne, Bl. III/27, Augsburg, USA Zone, Allemagne.

ПОПОВИЧА Григорія — LAURYNCIW Mykola, E. R. W. A. E. C. Hostel, No 2 Site, Selby, Yorkshire, Angleterre.

ЛАБУРЕНКА, полк. — сот. Ладиченко. Писати на адресу : WLADYK Peter, Bremen, Buergerstr. 7, Allemagne.

ШЕВЧЕНКІВ Евстафія й Лонгина — LAZARCZYK Wladymir, (14a) Heilbronn a/ Neckar, Caecilienbrunnenhaeusle, Allemagne.

СМОТИН Женовефу — RACZKOWSKI Antoni, Hunts, A. E. C. Hostel, Airfield Kimbolton, Huntingdon, Angleterre.

КИРЕЄВИХ Семена, Миколу, Віктора та Сергія — TSCHALYSCHEW Semen, Mainz-Kastel Wiessbaden, DP Camp Golzkaserne, Bl. 3, Zim. 28, Allemagne.

СТУКАЛА Павла — STUKALO Hnat, Gravenhurst Hostel, Bolhey, E. Sussex, Angleterre.

ПОПОВИЧА Гринька та РОМАНИЦЬКОГО Михайла — писати на адресу : Editions «Hromada», 5, rue Gasnier-Guy, Paris 20e.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine — Paris 12•.

ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ ОСОБАМ, ЯКІ ХОТЯТЬ ЕМІГРУВАТИ З ФРАНЦІЇ ДО ІНШИХ КРАЇН

Емігранти, які виїздять з Франції, мусять мати пашпорт або titre de voyage, *на який ставиться виїздна і в'їздна віза. Для того, щоб цей пашпорт мати з тієї префектури, де емігрант живе, треба їй подати посвідку національности, яку видає І. Р. О. для українців через Генерального Уповноваженого Української Громадської Опіки у Франції.* (A. Choulguine, 13, rue Taine, Paris 12e.) *Крім пашпорта майже всі країни поселення вимагають посвідки про несудимість і звичайно піддають іміграктів медичній контролі.*

Щодо коштів переїзду, то особи, які доведуть, що вони «ДеПі» і незаможні, мають право вдаватися до ІРО з проханням взяти їхній переїзд на рахунок цього ж ІРО.

Одержання віз

Умови одержання віз до різних країн різні, а саме:

КАНАДА

Допускає лише близьких родичів своїх підданих, що видають імігрантам належні посвідки про утримання й роботу (афідавіт). Допускають також лісорубів і шахтарів, якщо їм якась канадійська фірма надішле контракт. Медичний огляд дуже суворий, формальності довгі.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ

Пускають лише на афідавіти близьких родичів і за доброю їхньою гарантією, багато формальностей, серйозний медичний огляд.

ВЕНЕЦУЕЛА

В'їздити вільно, особливих умов не ставлять; охоче приймають хліборобів і ремісників. Приїжжим дають на перший час підтримку.

БРАЗІЛІЯ

В'їзд вільний, особливих умов не ставлять, але більш охоче приймають хліборобів і фахівців, які вже мають обіцянку роботи.

АРГЕНТІНА

В'їзд вільний, особливих умов не ставлять, більш охоче приймають хліборобів і фахівців.

ПАРАГВАЙ

В'їзд вільний, особливо охоче приймають групи хліборобів.

Раніш ніж починати справу переселення добре подумайте і порадьтеся.

ПРО КАРТУ ПОБУТУ
(карт д'ідантіте)

Імігранти, які прибувають до Франції по контрактах, спершу одержують тимчасовий дозвіл на побут, або так зване «ресепісе», згодом вони дістають тривалий дозвіл або «карт д'ідантіте». Щоб у Вашій «карт д'ідантите» Вам визначили Вашу українську національність, треба представити до мерії (де нема префектури) чи префектурі посвідку про українську національність. Цю посвідку видає ІРО через Генерального Уповноваженого Української Громадської Опіки у Франції. З 1 жовтня ц. р. такса, яку буде брати ІРО за посвідки національности, видавані українцям, буде складати окремий фонд для допомоги старим, немічним і незаможнім членам української колонії. Через те треба, щоб усі українці, як один, брали свої посвідки національности, а не чужі, з яких такса буде йти в чужі нам руки.

ПРО ПАКУНКИ КАРЕ

Щоб Українська Громадська Опіка записала на пакунок КАРЕ, треба подати прохання і дати або лікарську посвідку, або посвідку організацій чи поважних осіб.

Ніяких пакунків Українська Громадська Опіка на руки не одержує, лише подає списки кандидатів на них ІРО, а це останнє їх передає КАРЕ до виконання.

Кандидатські списки на КАРЕ складає Господарська Комісія Української Громадської Опіки, підписують їх Голова Укр. Громадської Опіки і Генеральний Секретар

Списки кандидатів не публікуються в газетах із зрозумілих причин, але як все діловодство Укр. Громадської Опіки, так само і ці списки, підлягають перевірці Контрольної Комісії Укр. Громадської Опіки.

В травні місяці ц. р. Укр. Громадська Опіка оголосила список 94 кандидатів, яким Укр. Американський Комітет дав пакети КАРЕ, і це спричинило протести заінтересованих осіб. Подібних списків не публікують також ні російяне, ні інші нації, які їх одержують.

Щоб одержати відповідь, треба прислати поштову марку чи її вартість.

Не забувайте помічати Вашу адресу на листі і в листі.

Всі збирачі національного податку повинні негайно повернути квинтанційні книжки, одержані від Укр. Громадської Опіки, і внести зібрані гроші на поштовий рахунок Укр. Громадської Опіки No 651782 — Paris, Entr'aide Ukrainienne, 13, rue Taine, Paris 12e.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

В Українській Автокефальній Православній Церкві св. Симона в Парижі, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe, Metro : Martin Nadaud.

30. 10. (субота), год. 19 — Всенічна.

31. 10. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа і молебен з нагоди Листопадового Свята; год. 19, вечірня з акафистом.

1. 11. (понеділок), год. 16 — Панахида за спокій Великих Мужів України — Гол. Отамана С. Петлюри, Митрополита Андрія, Митрополита Василя, Побожних Князів, Гетьманів, Вождів і всіх героїв Листопаду. (*Цвинтар Монтпарнас, Могила Головного Отамана. Доїзд : Метро* Raspail).

6. 11. (Дмитровська субота), год 10, — Служба Божа і панахида за спокій батьків і матерів наших; год. 19, — Всенічна.

7. 11. (неділя), год. 10,30. — Служба Божа; год. 19. — Вечірня з акафистом.

13. 11. (субота), год. 19. — Всенічна.

14. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа; год. 19. — Вечірня з акафистом.

20. 11. (субота), год. 19. — Всенічна.

21. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа і панахида за спокій Героїв Базару. год. 19. Вечіря з акафистом.

27. 11. (субота), год. 19. — Всенічна. Запусти на Пилипівку.

28. 11. (неділя), год. 10.30, — Служба Божа; год. 19, — Вечірня з акафистом. Підчас Служб Божих співає чоловічий хор під орудою п. Миколайчука, а під час Всенічних і вечірень з акафістаами — жіночий хор.

Про порядок Богослужень УАПЦ на провінції будуть окремі повідомлення.

Настоятель Митр. Прот.
В. ВИШНЕВСЬКИЙ

П О Д Я К А

Вважаю своїм обов'язком подякувати Єпархіяльній Раді У. А. П. Ц. у Франції і особливо п. інж. С. Созонтову — голові Укр. Громадської Опіки, за всі старання зроблені для спровадження мене і моєї родини з Де-Пі табору до Франції.

Нехай Господь Милосердний дасть їм сил, здоров'я та многії літа для праці на добро нашої Церкви і Народу.

о. Архипресвітер
Олександр НОВИЦЬКИЙ

Руасі-ан-Брі.
10 *жовтня* 1948 *р.*

Просять допомогти одягом і білизною недавно звільненому з полону на адресу : M. Mychaltczyszyn Miron, Colonie, Fosse 8, Lens, Nord.

ВІД БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

Перша збірка на Бібліотеку ім. С. Петлюри принесла — 1395 франків : члени Т-ва «Просвіта» в Труа зложили : Іл. Адам — 200, Ів. Кузьма — 200, Пав. Кірієнко — 100, Вол. Андрієвський — 100, Мик. Лисенко — 100, Петро Ситник — 100, Вас. Моравський — 100, Мир. Сорока — 50, Ол. Гаполяк — 50, Ів. Бондар — 50, Юр. Келер — 50, Вакха Кліш 29, Мих. Кущак — 50, Мих. Мелащук — 50, Ост. Кузьма — 100, Ів. Данидчук — 25, Ігор Олеський — 25, Тар. Богданець — 25. Разом 1395 франків. Всім жертводавцям красна подяка, а Україні — Слава!

РАДА БІБЛІОТЕКИ

По одержанні всіх підписних листів, Рада Бібліотеки надрукує повне справоздання.

ОСІБ і УСТАНОВИ, котрим було розіслано в травні місяці підписні листи просять вернути їх до Бібліотеки, хоч би на них і нічого не зібрано.

ОСІБ і УСТАНОВИ, що випозичили з Бібліотеки книги в міс. в е р е с н і і раніш, просять вернути їх якнайскорше.

Молодь і студентство — книжок з Бібліотеки не читають, бібліотеку не навідують. ЧОМУ?

Головна маса читальників — це робітники.

Бібліотека відкрита : ч е т в е р — год. 19. С у б о т а — год. 15-18.

Адреса : 24, rue de la Glacière, Paris 13e Metro : Gobelin *або* Glacière.

БІБЛІОТЕКАР

ВІД ЖІНОЧОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ ПРИ УКР. ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В ПАРИЖІ

Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві в Парижі цим складає сердечну подяку усім тим громадянем, що на заклик о. архипресвитера Олександра Новицького, підчас Богослуження в Оден-ле-Тіші дня 26 вересня с. р. склали пожертви на користь Дитячого Притулку в шато Руасі-ан-Брі в сумі 2.364 фр. Рівнож сердечне спасибі малому Славкові Глуханюкові, на хрестинах якого батьки та присутні на ту ж саму ціль склали суму в 900 фр. Нехай росте здоровим Богові на славу, а Україні на користь.

Щире спасибі о. архипресвитерові О. Новицькому за його ініціятиву щодо цих збірок.

Так само Жіночий Комітет щиро дякує і окремим особам, що вже поштою надіслали свої пожертви на тужє ціль (C. C. Postale 66 8853, Paris).

Є. ПРОКОПОВИЧ (—)
Голова Комітету

Париж, 15. 10. 1948.

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, **з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата :	**квартально**	6 ш.
	піврічно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число		1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. **з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата :	**квартально**	2.40 м.
	піврічно	4.80 м.
	на рік	9.00 м.
Одне число		0.40 м.

Повідомлення

Маю за шану довести до відома Високошановних громадянок та громадян, що зволили надіслати мені листи, майже зі всіх країн нашого розселення, з ріжного роду запитаннями та проханнями, що з огляду на велику переобтяженість, як громадськими, так і своїми професійними справами, я не в стані персонально відповісти всім на їх ласкаві листи, а так само не можу завжди уділити, переїжджаючим через Париж, побачення — за що прошу мене вибачити.

Високошавновних п. прохачів про позички, або грошові допомоги, як з моїх персональних, так і громадських фондів, прошу не турбуватись, бо наразі не розпоряджаю ні одними, ні другими, щоб задовольнити їх навіть цілком слушні подання.

Для того, щоб не залишити потребуючих без необхідної для них поради, редакція «Громада» буде друкувати в майбутньому ще більш докладні інформації та практичні вказівки для полагодження складних формальностей, як в справі в'їзду до Франції, так і в справі виїзду з Франції, як до Північної Америки і інших країн нашого поселення.

Так само повідомляю, цією дорогою, шановних прохачів, що контракти на працю, мешкання, полагодження ріжного роду справ, як купівля необхідних книжок, підручників, приладь, пересилку грошей і інших доручень, що я не в стані фізично ці справи полагодити своєчасно, і тому прошу мене вибачити за спізнення, або не виконання їх прохань і раджу звертатись як до громадських так і до професійних укр. установ, що існують тут у нас, у Франції.

С. СОЗОНТІВ

Париж, дня 26. X. 48.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff   Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

50 frs.

HROMADA

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 21-22

МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ ІНЖ. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

(Дереворит М. МАТОРИНА)

ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

ADRESSE : **HROMADA**

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :

С. С. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

L'ART UKRAINIEN AU LOUVRE

Très peu de gens savent que dans cet immense réliquaire de l'art de tous les temps et de tous les peuples, l'abeille ukrainienne a, elle-même, apporté quelques gouttes du miel odorant de ses steppes parfumés.

Le musée de Louvre possède deux tableaux peints chacun par l'un des plus grands maîtres ukrainiens du XVIII« siècle le portrait de la princesse Galitzine par D. L e v y t z k y i et le portrait de l'impératrice Elisabeth par V. B o r o v y k o v s k y i.

L'Ukraine au XVIII° siècle, quoique devastée et ruinée par les barbares du Nord, a toujours gardé et cheri la millenaire tradition de sa culture artistique. Des écoles de peinture florissant à Kiev, surtout celle de la Lavra — celèbre monastère fondé au X° siècle et qui au cours des siècles a joué un rôle préponderant dans l'histoire ukrainienne.

Là, l'enseignement .des maîtres étrangers s'apparaît à celui des professeurs ukrainiens et il était d'usage que tout élève sortant de l'école fasse un long séjour à l'étranger avant de devenir un maître.

G. Levytzkyi, célèbre graveur, a passé sa maîtrise en Allemagne d'où il revint, son talent enrichi par les traditions des artistes allemands comme Duerer et Holbein.

Son fils, Dmytro Levytzkyi (1735-1822) grandit sous la fructieuse influence artistique de son père. Il passa sa jeunesse à Kiev, où il peignit ses plusieurs tableaux, mais c'est à St. Petersbourg qu'il developpa toute la vigeur de son talent de portraitiste et l'ampleur magnifique de son génie de coloriste qui le placent parmi les premiers peintres du monde.

A cette époque la Moscovie barbare commençait s'entr'ouvrir à la civilisation européenne. Les costumes, les modes, les titres de noblesse empruntés trop nouvellement à l'Europe et adaptés trop hativement ne pouvaient naturellement dissimuler toute la rudesse de cette société semi-barbare, où les pommettes trop saillantes d'un descendant mongol étaient fardées du rouge importé de Paris, où une perruque à la mode de France couvrait une tête aux yeux bridés.

C'est ainsi que cette société bizarre et grotesque fut peinte par Levytzki, homme d'une autre race, d'une autre culture, celle de l'Europe. Les nouveaux comtes et princes moscovites étaient riches, et notre peintre, homme de labeur, nous a laissé plus d'une centaine de tableaux authentiques ; la galerie qu'ils composent est l'une de plus captivante du monde.

Fin psychologue ce peintre mit dans ces portraits tout le sarcasme de son humour, ce sentiment d'ironie si propre à tous les ukrainiens.

C'est à Goya qu'on peut comparer Levytzkyi dans la vérité impitoyable de ses portraits. Mais, de son côté,

l'équilibre, la finesse subtile dans l'interprétation de l'éclat changeant de la soie, du ton éteint du velours le placent au niveau d'un grand peintre espagnol : Velasquez.

Le portrait de la princesse Galitzine montre toute la splendeur de sa palette, bien que ce ne soit qu'une étude de tête. Par quelques copies en miniature qui se trouvent au Louvre dans la collection Schlichting on peut se faire une certaine idée de ce qu'est Levytzkyi coloriste.

Son élève V. Borovykovskyi (1757-1825), né près de Poltava, était fils d'un officier ukrainien. Il travaille jusqu'à l'âge de 30 ans en Ukraine, et c'est seulement à la fin du XVIIIe siècle que nous le voyons à St.-Petersbourg auprès de Levytzkyi.

Dans la peinture de Borovykovskyi a prévalu un autre côté de la nature ukrainienne qui est la sentimentalité mélancolique. C'était un peintre plus indulgent, plus intime ; brillant coloriste, il a su fixer dans ses tableaux toute la gamme vibrante du jeu des couleurs et de la lumière.

Le portrait de l'impératrice Elisabeth (1813) nous donne un aperçu du talent de ce peintre durant la dernière période de sa vie, alors qu'il était un maître reconnu, chef d'une grande école et peintre de la Cour.

Les œuvres de deux célèbres maîtres Ukrainiens que possède le Musée de Louvre ne représente pas, malheureusement, la totalité de l'art ukrainien, car ce ne sont que deux fleurs arrachées de steppes ensoleillés de notre pays.

On nous prie d'annoncer que l'inhumation de

DIMITRI DANILENKO

mobilisé au début de la guerre de 1939 et tombé au champ d'honneur le 9 Juin 1940

a eu lieu le Samedi 13 Novembre 1948
à 15 heures 30 précises
au Cimetière de Perreux s/Marne (Seine)

Cette pieuse cérémonie s'est déroulée en présence de la famille du défunt et d'une nombreuse assistance Ukrainienne qui a rendu le dernier hommage à leur jeune compatriote glorieusement mort pour la France.

Збагнім їх, і будуть нас розуміти

Усі ми добре пригадуємо, як сильно реаґував цілий демократичний світ на вістку про смерть чехословацького міністра закордонних справ Яна Масарика. Смерть цієї людини зрушила до глибин сумління західніх демократів, що знайшло свій вияв не тільки у світовій пресі чи радіо, не тільки в урочистих заявах найвище поставлених державних мужів і цілих парляментів, — але, що важливіше, воно виразно прискорило монтаж західнього блоку, ставлячи його на сторожі тих демократичних свобод, що в їх обороні згинув Ян Масарик.

У нас подія ця викликала дивну реакцію : з одного боку люди з тим чи іншим темпераментом виявляли своє вдоволення, що західні демократії ще раз дістали показову лекцію совєтської дійсности; з другого боку, однак, відчувалась нотка невдоволення, майже заздрости...

Чому то ці західні демократи так заметушилися, коли одна хоч і високо поставлена людина скочила через вікно з першого поверху палати міністерства закордонних справ у Празі? Чому то ці демократи не виявляють ніколи такої чи хоч би подібної реакції, коли тисячі, десятки і сотні тисяч наших найкращих громадян сходять кров'ю й гинуть у боротьбі?— Так, це прикро, але правдиво.

Можна було б не дуже зосереджувати увагу над таким явищем, якби не наявність того факту, що це не виняток, а засада. Бо прикладів можна навести багато. Ми добре знаємо як виглядала партизанка чеська, австрійська і т. д., але про них говорили значно більше, ніж про нашу.

Ще тепер часто доходять до нас вістки про новоспеченого американця Віктора Кравченка. Книжку його «Я вибрав свободу» розкупили в Сполучених Штатах у кількості понад один мільйон примірників; у Франції понад чверть мільйона примірників; кожний член британського парляменту дістав її даром. Людина ця складала під присягою зізнання перед сенатом Сполуч. Штатів і т. д., і т. д. — А з нашого боку... Він же родом з України, в його жилах тече українська кров, він виріс на українському хлібі, він добре знає українську мову, він був в Україні, коли народ наш змагався за свободу і будував незалежну Укр. Державу. Припустімо, що йому підходила ідея єдиної неділимої, але хіба сама лояльність супроти історії і сучасної дійсности не вимагала від нього хоч словом згадати при якійнебудь нагоді, що там, на сході Европи, український народ бореться за свободу? Це є наші закиди йому, — але все таки ми бачимо як західній світ прийняв його. Чому це так?

На прикладах цих виявляється, що поміж західнім світом та нами є якась прірва, якась перешкода, що не дає нам змоги зговоритись. — На прикладі Кравченка ми добре бачимо, що тут справа не в крові, ані в територіяльному походженні, бо він все таки зговорився з західніми демократами. Справа навіть не в мові, бо Кравченко писав свою книжку по російськи, а потім її переклали на англійську мову, а все таки його зрозуміли, — бо сам він збагнув їх духовість.

Зрештою, навіщо нам оперувати прізвищами не дуже то добре знаних нам осіб. Розгляньмось довкола себе. Ті з поміж нас, що недавно

прийшли на еміґрацію, живуть у великій мірі окремим життям від тих, що вже «старі» еміґранти. Звернім увагу як важко буває зговоритися тим, що вже вродились поза батьківщиною, з тими, що прибули тепер. Як часто легкодушно кидаються взаємні обвинувачення замість розважного замислення над причинами цього лиха.

Деякі українці, навіть демократи, нервуються на вістки про діяльність Воллеса і бажали б заборонити йому вести свою пропаґанду. Запитаний у цій справі один американський громадянин відповів, що якби Воллесові уряд заборонив промовляти, то вибухла б революція в Сполучених Штатах і то з участю противників Воллеса. Воллесові може не дати промовляти публіка, до якої він звертається, але цього не може зробити уряд. — Ми повинні бути дуже обережні в оцінці того, що роблять західні демократи, бо наша українська духовість формувалася щонайменше в останніх десятиліттях у надзвичайних, ненормальних умовах і в тому то треба бачити основну причину того дивного непорозуміння з рештою світу, який жив вільним, нормальним людським життям.

Ми були й є противники совєтського режиму, але все таки цей режим — помимо нашої волі — наклав досить помітне тавро на нашу духовність : кількадесят літ ворожої роботи не пройшли безслідно. Ми не можемо надто гостро обвинувачувати декого з-поміж нас, коли, напр., в розґратованні він бажав би поборювати большевиків їх власними методами. Це природньо : ворожа акція викликає таку ж реакцію. Це явище прикре; боротьба з ним вимагає довголітньої праці, але якщо ми хочемо — і то скоро — повернути, як збірнота, до нормального духового стану, то треба постійно звертати на це пильну увагу.

Маючи уяву про духові і матеріяльні надбання західніх демократів, ми не можемо запідозрювати їх у тому, що вони менш розумні за нас і попросту не розуміють, що саме ми являємо з себе для них; а запідозрювати в них брак доброї волі доводиться вважати просто за наївне.

Ми не хочемо в цей спосіб сказати, що нам треба переставити нашу духовість на західні демократичні рейки і добачувати у західніх демократах початок і кінець всього доброго; — в жодному разі.

Всі і всюди ми конче повинні лишитися собою, але якщо нам інтересно в цю пору бути партнером західніх демократів, ми повинні збагнути в чому вони найбільш заінтересовані і які є всім їм спільні головні основи світогляду. Ні лайка, ні безпідставні нарікання на весь світ, ніби нас кривдять, нічого нам не дадуть.

Демократичний світ не має такої пекучої потреби розуміти нас, яку маємо ми в тому, щоб він нас розумів. Тому то в першу чергу нам треба братись за діло. Вони нас зрозуміють тільки тоді, коли ми їх збагнемо, коли зуміємо знайти спільну мову.

Ол. Яримович

ВИБОРИ ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІЯРХА

31-го жовтня ц. р. в Царьгороді відбулася спеціяльна сесія Святійшого Синоду для виборів нового Патріярха Вселенської Церкви на місце Патріярха Максимоса, який по хворобі не міг повнити своїх обов'язків. Вибрано Високопреосвященнійшого Владику Атенаґороса, православного Митрополита Нью-Йоркського, який отримав на загальну кількість 17 голосів — 11 голосів при 6-ти, що утрималися.

Поминаючи видатність самої особи теперешнього Вселенського Патріярха, мусимо одзначити і політичну сторону цієї події. Большевицька Москва, хитро маневруючи московським патріярхом, як своїм сліпим знаряддям, давно вже хотіла бачити на Вселенському Святійшому Престолі, як що не свого слугу — московського патріярха, то, принаймні, особу, яка йшла б в стопи її політики на секторі православної віри. Але Святійший Синод у Царьгороді прекрасно розумів тонку гру Совєтів і вибором Митрополита Атенаґороса звів на нівець усі плани большевицької Москви.

Тим більше, що кандидатура Митрополита Атенаґороса зустріла прихильне відношення, як з боку ґрецького уряду і духовенства, так і з боку уряду Туреччини, на території якої перебуває спокон віків Вселенський Патріярх.

Розуміється, вибір Владики Атенаґороса викликав сильне обурення в Совєтах та серед їхніх сателітів православної віри, але для нас, українців, цей вибір є дуже симптоматичний, бо з одного боку, православні матимуть тепер рішучого противника проти зазіхань Москви, а з другого, цей вибір довів життєвість принципу політичної не-підвладности Вселенського Патріярха в супереч ясній підвладності московського патріярха большевицькій Москві. З окрема, можливо, що з цим вибором одкриються певні можливості і для нашої Української Афтокефальної Православної Церкви.

-Ч.

Пані РУЗВЕЛЬТ про українських скитальців

Ґазета «Le Monde» з 28. 10. 48 р. містить статтю пані Е. Рузвельт про її враження з побуту в таборах ДП. в Німеччині. В тій статті пише вона і про українців. Подаємо цей уривок в перекладі.

«В таборі українців я оглядала виставку ручних робіт і мені спало на думку, що треба було б знайти засоби для цих збігців, аби вони могли скласти своєю працею невеликий капітал і отримати сировину з тої країни, куди вони наміряються переїхати. Наприклад, якщо ті, які хотять їхати до Сполучених Штатів, могли б отримати, взамін за їхні вироби, матерію, шкіри, дерево то-що, а так само й гроші — які складалися б на їхньому конто в Сполучених Штатах, — то це дало б їм більше певности й почуття забезпеки. Вишивки їхні чудові, а з незугарного матеріялу, який їм попадається, вони виробляють чудесні блюзки, столову білизну і навіть убрання. Чоловіки роблять чоботи й черевики, що їх може носити з гордістю найкраще вдягнений франт. Вони виробляють також гарні вироби з дерева з інкрустацією».

Дякуючи шановній пані Е. Рузвельт за її теплі слова відносно долі наших людей, ми з свого боку вважаємо, що її думки дуже реальні, і варто було б нашим Комітетам в Америці подумати над тим, як би ті думки перевести в життя.

ПАН СУПЕРІНТЕНДЕНТ ВАСИЛЬ КУЗІВ В ПАРИЖІ

Переїздом з Німеччини до Сполучених Штатів затримався в Парижі п. суперінт. В. Кузів.

З уповноваження Світової Ради Церков в Женеві, до якої належать всі євангельські церкви і де мають своїх представників деякі православні церкви (наша українська православна церква там не належить) він провадив під покровом ІРО на протязі двох років допомогову роботу нашим скитальцям в Австрії і Німеччині. Бюро його є в Авгзбурзі.

Допомога ця була дуже різноманітна. — Ведена була опіка над старцями, розшуки свояків, допомога студентам. Треба було займатись і такими справами, як допомога дістатись до шпиталя, допомога дістатись до табору, чи переїхати з одного табору до другого і т. д. В Ляуф під Нюрнбергом була, між іншим, заложена школа анґлійської мови, де навчається около 70 українців. Однією з дуже важних функцій була і є допомога в переїзді до Спол. Штатів особам, які не мають там свояків. Для цієї мети треба роздобувати в Спол. Штатах потрібні заяви і потім допомагати в проведенні всіх формальностей.

Повертаючи до Спол. Штатів п. суперінтендент Кузів бажає продовжувати свою допомогову роботу біженцям.

Як загальний висновок ми почули від достойного гостя, що «найбільший здобуток нашої еміґрації це УНРада. «Я чув, що у Вас тут у Франції не всі вдоволені..., — я вважаю, що створення УНРади це великий здобуток українського національного життя. В теперешній час, коли люди творять фантастичні концепції, треба конче досвідченої керми, а для цього не вистачає ґрупових проводів. В УНРаді люди є на своїх місцях; приходиться дивуватися, що серед нас є стільки людей належного формату».

Родом з Тернопільщини п. суперінтендент В. Кузів живе вже в Спол. Штатах від сорока років. Контакт з новими еміґрантами дав йому дуже багато, він заявив: «мою віру в українство скріплює те 1) що наша

Пан Суперінтендент Василь Кузів

заокеанська еміґрація, яка довго була майже несвідома, надзвичайно розвинулася, 2) а еміґрація европейська прекрасно сповняє свої завдання».

На цьому місці приходиться ствердити, що п. В. Кузів доказав своєю працею двох останніх років, як непомітно, здавалось би, маленькими вчинками можна доконати великих діл. За це йому від европейських земляків велике спасибі.

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ВИБОРИ В США І КИТАЙСЬКІ ТІНІ

Із справжнім спортовим темпераментом пройшли вибори в Сполучених Штатах Америки 2-го листопаду ц. р. Як і завжди, дві партії стали одна проти другої : демократи з уступаючим президентом Труманом і республіканці з своїм кандидатом у президенти Дьювеєм. Так звана партія проґресистів на чолі з Генрі Уолесом, приятелем Совєтів, правалилася з великим шумом. Уолес отримав заледве один мілійон голосів, в той час, як демократи Трумана отримали 22.031.686 голосів, а республіканці Дьювея отримали 20.217.515 голосів.

Як відомо, в Сполучених Штатах більшість, отримана на визначенню виборців, вже передбачує й вибір цими виборцями через кілька місяців і самого президента США, який згідно з конституцією має дуже великі права. Згідно з останніми виборами Труманова партія демократів матиме в палаті депутатів 246 місць проти 188 місць, що їх мають республіканці, а в сенаті Труман матиме 54 своїх сенаторів, а республіканці — 42.

Перемога демократів здивувала світову опінію, бо, здебільшого, особливо в Анґлії думали, що на цей раз переможуть на виборах республіканці. Але в даному випадку сталася дуже ориґінальна річ. За партією Трумана голосували великі синдикати робітничі і то власне з тим розрахунком, щоб не дати пройти республіканцям, себ-то секторові більш правому. Коли б синдикати голосували б, скажім, за Уолеса, то цим би вони все одно Уолесові не помогли, але одірвали б голоси від Трумана, і тоді більшість здобув би Дьювей. А покинувши Уолеса, вони дали перевагу Трумановi проти Дьювея.

Хоч Труман і отримав величезну більшість своїх депутатів в палаті і в сенаті, проте йому доведеться, як що він буде обраний президентом в січні 1949 року, мати до діла із серьозною опозицією, яка має і матиме не аби яку вагу і значіння в країні.

Як одіб'ються вибори ці на закордонній політиці США, зараз ще трудно сказати, одначе є певні вказівки, що в засаді попередня лінія буде дотриманою, хоч, можливо, буде змінено ближчих співробітників президента.

Москва ж знайшлася в дуже скрутному становищі, бо увесь час совєтські ґазети трубили про майбутню перемогу Уолеса і тепер московській пропаґанді дуже трудно пояснити повний крах свого приятеля. Тим більше, що голоси мілійонів синдикованих американців пішли на користь Трумана, а не в сторону Уолеса.

Одночасно з виборами в США вирисовувалися у всій їхній величині і події в Китаю. Як відомо, Труман і його уряд занадто заанґажувалися в европейські справи (план Маршала, Ґреція, Палєстина, Ближчий Схід) і майже занехаяли такий важливий для Америки сектор, як Китай, де зараз сталися великі прикрості для приятеля американців Чанґ-Кай-Шека. Адже китайські комуністи Мао-Тсе-Тунґа, за московською підтримкою і підмогою, майже цілком опанували цілу Манджурію та ведуть наступ через Північний Китай в напрямі на Нанкін, столицю Чанґ-Кай-Шека. Сам Чанґ-Кай-Шек з Куо-Мінґ-Танґом, не дочекавшися видатної допомоги від уряду Трумана, покладав всі надії на те, що виберуть в Америці прихильників Дьювея, який, на їхню думку, реальніше і скорше дасть їм бажану поміч. Тепер же ситуація виявилася дуже складною. Вся американська опінія, без вийнятку, як демо-

кратів, так і республіканців, не ховає свого розгублення. Одні неприкрито висловлюють своє розчарування у режимі Чанґ-Кай-Шека, критикують його політику і чини. Другі думають про створення нового блоку, який пойняв би Індію, Індо-Китай, Південний Китай, Японію й Філіпіни, для створення антикомуністичного фронту проти червоної небезпеки у цій частині земної кулі.

Справді бо, втрата прекрасно устаткованої з погляду індустрійного і багатої на сировину Манджурії, можлива втрата теж індустрійного і багатого, особливо на прекрасний антрацит, Шанґ-Тунґу, сусіднього з Манджурією, — це грізне memento для американського капіталу, американського промислу та торгівлі, бо, навіть тоді, як буде і усунено з президенства Чанґ-Кай-Шека і як буде зреформовано новий уряд на коаліційних з комуністами Мао-Тсе-Тунґа підставах, то не знати, якими шляхами піде розвиток внутрішніх подій у Китаї і чи втримають там американці контрольні пости, хоч і кинуть туди, в Китай, міліярди доларів. Чи не заведено буде тоді в Китаї хоч би і націоналізацію всіх тих підприємств, в яких інвестіоновано є і буде американський капітал, так, як це сталося в Румунії, в Югославії, в Польщі, в Чехії?

Яка причина поразки Чанґ-Кай-Шека? Виявляється, що його невдачі спричинено не тільки наступом червоних комуністів, яким безперечно помогла Москва. Причина та скорше внутрішнього, а не зовнішнього характеру. Специяльна американська преса, що знає досконало китайські справи, вважає, що режим Чанґ-Кай-Шека загубив свою динамику, і, так би мовити, запліснівів, втратив рушійність і живучість, а надбав рутини. У «Pacific Report» дає вичерпуючу відповідь сам китаєць, Шієн-Туанґ-Ченґ, який пише, що вже протягом цілого покоління провідну верству в Китаю складали військові, які не вміли добре адмініструвати і не хотіли себе підпорядкувати не тільки центральній цивільній владі, але взагалі не дбали про ідею спільноти Китаю, що нароховує понад 450 мілійонів населення. Цей китайський автор каже, що протягом років китайські ґенерали із ролі ґубернаторів перетворювалися на своєрідних властелинів, феодальних маґнатів, і у своїх провінціях робили лише те, що самі собі бажали, не звертаючи уваги на інструкції чи заряджения центральної влади. Інакше кажучи, влада, як така, здеґенерувала і тому втратила силу спротиву. Тим і пояснюється той факт, що перед наступом армій Мао-Тсе-Тунґа, вождя китайських комуністів, цілі дивізіґї китайських націоналістів здавалися в полон без бою, з цілим своїм озброєнням і знарядженням, не ставлячи жадного спротиву.

Американська опінія не знаходить виходу із тої заплутаної ситуації. Що треба робити американцям в Китаю? Чи ефективно допомогти Чанґ-Кай-Шекові? Чи спертися на Південному Китаю, де чудесно адмініструє, але знов таки незалежно від Нанкінського уряду, Сунґ, шваґер Чанґ-Кай-Шека, і там творити бази спротиву проти втраченої Півночи? І де творити оборонні лінії? Чи в Жовтій річці — Гоанґ-Хо, чи на Блакитній — Янґ-Тсе-Кіянґ? Чи створивши оборонний пояс на півдні, творити і коаліційний уряд з комуністами? Але ж чи піде Мао-Тсе-Тунґ на коаліцію, тримаючи тепер в руках блискучу перемогу? Чи базуватися лише на японських островах та на Філіппінах, але і ті і другі далекі від азійського континенту, а ще далі лежать від американського?

Зараз в Нанкіні перебуває видатний американський дипломат і ясний політичний розум — Булліт, бувший американський посол в Парижі, а пізніше у Москві. Які його висновки із тамтешньої ситуації — не знати поки що.

Тим часом знаменною є заява япон-

ського прем'єр-міністра Йошиди, який відносно подій в Манджурії сказав :

«Японія, без жадного непокою, передбачає можливість тотального завоювання Китаю комуністами. Комуністичний Китай в дійсності зостанеться націоналістичним і ксенофобним, або таким швидко стане, а його стосунки з нашою країною не зазнають великих змін, не зважаючи на результати сучасної там горожанської війни».

Що хотів цим сказати японський прем'єр — ясно. Він вважає, що китайці вже остільки еволюціонували за сорок років з часів останньої імператриці Тсеу-Гі і революції Сун-Я-Тсена, що вони настільки вже індустріялізувалися і унезалежнилися від чужинецького капіталістичного керівництва, що зараз і комуністичні і проґресивні течії будуть вважати білу расу, як зайшлу, як непотрібну і ворожу їм, а тому гасло «Азія для азіятів», що набрала живої динамічної сили вже давно, буде йти нарівні з гаслом «визволення пролетаріяту».

В кожному разі китайські події, яким вторять заколоти в Бірмі, в Індо-Китаї, в Індонезії — сколихнули трохи приспану увагу світу, себ-то увагу білої, панівної сьогодня, раси.

Побачимо, як обернуться далі події і у віщо вони вилл'ються.

КРЕМЛІВСЬКІ СПРАВИ

Повсюди, за вийнятком Китаю, Кремлівські справи пішли на спад. Той антимосковський фронт, що почав творитися не тільки в Европі, але й у цілому світі, вже конкретно виявив свою силу спротиву, а подекуди вже пішов і у наступ.

Ми вище згадували про невдачу в Америці Генрі Волеса, якого так старанно підтримувала Москва. Його партія проґресистів потерпіла блискуче фіаско. Можливо, що Уолес тому й програв, що занадто заанґажувався у ролю приятеля Кремля. І його погром на виборах показує, що опінія в США вже почала розбіратися у справах і належно оцінювати вартість Кремлівської дружби.

При кінці жовтня у Великій Британії головна рада трейд-юніонів, себ-то найвищий чинник анґлійських синдикатів порадив Світовій Синдикальній Федерації припинити свою діяльність. Річ в тому, що у цю Світову Синдикальну Федерацію Москва провела своїх людей, які зайняли там де-які командні висоти. Анґлійські синдикати побачили, куди веде ця централя і вирішили діяти рішуче і в корінні зрізати небезпеку кремлівського проникнення через цю світову установу. Вони зрозуміли, що всяка боротьба полємичного чи опозиційного характеру не приведе ні до чого, і що з кремлівськими людьми треба боротися іншими засобами, ніж переконування чи дебати. Вони зрозуміли, що ця світова установа є нічим іншим, як відділом ґенерального штабу Комінформу, відділом, який мав би керувати, так би мовити «п'ятою колоною» в кожній країні. І тому анґлійці, без жадних дебатів, без жадних очікувань на збори чи з'їзди запропонували законспірованій в Світовій Синдикальній Федерації головці — припинити діяльність Федерації. І все.

Програли кремлівські люди і у Франції. Програли на двох фронтах. Читачам вже відомо, як закінчилися страйки в копальнях. Відомо так само, що ці страйки викликали почуття невдоволення проти підпалювачів заколотів серед робітництва. І страйки, які були розгоралися на початках у бунти та подекуди й криваві сутички, почали вшухати і тратити на силі. Мобілізованій поліції та військовим частинам не було вже тяжко навести лад

і порядок. Але кремлівські симпатики програли і на іншому фронті, а саме на вибсрах до Ради Республіки, які відбулися 7-го листопаду. Тут справді вже стався цілковитий погром. В той час, як у попередньому складі Ради Республіки (що після війни замінив бувший Сенат), комуністи мали 59 радників, або 29,5 відс., тепер же вони мають лише 16 радників, або 6 відс. Отже картина для них не весела.

Отже цілком зрозуміло, що невдачі Кремль передбачував ще раніше і тому зрозумілим є інтервью, яке Сталін дав «Правді», в якому він не тільки перевернув ролі у процедурі полагодження Берлінського конфлікту, але виразно закинув анґло-саксам та Західній Европі, що останні, мовляв, приготовляють війну. Цим своїм виступом, несподіваним і неочікуваним, «отець народів СССР» виразно показав свої плани, себ-то свої наміри готуватися до війни. Після цього виступу в СССР підуть не п'ятирічки в три роки, а десятирічки в один рік. Базуючися на заяві Сталіна большевицька влада тепер буде «прикручувати гайки», вимагати «супер-стахановських» темпів у всьому : у військовій індустрії, у тяжкій індустрії, у хліборобстві і т. д. З приводу ж свята Жовтневої революції в Москві промовляв Молотов, який, м'ягше, правда, висловив думки Сталіна відносно анґло-саксів, бо, ніби, прихильно зустрів побіду Трумана в США, але за те сильно вилаявся по адресі «реакціонера» Дьювея. Все ж таки в загальних рисах він обвинуватив американців в тому, що вони хотять запровадити «імперіялістичний мир». А гостріше промовив на святі-параді маршал Тимошенко, який з'явився з небуття і який приймав парад. Він, в імени совєтського уряду, розвинув тези промови Молотова, обвинувачуючи західні держави в тому, що вони, мовляв, ведуть політику аґресії і тому, мовляв, червона армія повинна бути постійно на поготівлі до чину.

Таким чином всі ці три офіційні виступи без сумніву доводять, що Совєти, потерпівши фіяско в середині західніх держав, готують населення СССР до війни, бо іншого шляху для них немає. Тенденції їхні — зірвати з середини капіталістичний, як вони звикли говорити, устрій Заходу за допомогою своєї «п'ятої колони», не вдалися, бо врізують їм пальці. Триматися ж постійно в стані напруження (п'ятиліток, стахановщини, терору, поліційного режиму) не є можливим, отже треба готуватися до війни, бо лише психоз приготування оправдає це напруження.

Отже входимо тепер в стадію приготування, яка, можливо, буде тягнутися і довго, але тепер вже карти Совєтів відкриті.

М. Антусь

Повідомляємо, що всі наші видання, журнал «Громада», книжки, пісні, карти і т. ін., крім як у самому Видавництві в Парижі, можна набути також у панів .

A. RYBALKO — 26, rue de la Chapelle — Herserange (Meurthe et Moselle).

Pierre ZAKUSILO — 37, rue du Vieil Aitre, Nancy (Meurthe et Moselle).

Видавництво «ГРОМАДА»

Замовляйте в «Громаді» :

«ПУ-ГУ»

український універсальний тижневик, що виходить в Ауґсбурзі (Німеччина).

Ціна одного числа 30 фр.

— «АВАНҐАРД» журнал української молоді на еміґрації — ціна числа 30 фр.

Гроші надсилати на поштове конто Paris 565 800 з чітким зазначенням «на ПУ-ГУ», або «на АВАНҐАРД»

ГРА В ПЛУТАНИНУ

Най пробачать мені, провінціялові, наші високі політики, що забіраю слово у важливих справах і що цій своїй статті даю вищенаведений заголовок. Не політик я, ані з природи, ані з фаху, але вважаю потрібним де-які свої думки подати просто так, руба, без підходів і без викрутасів.

Прочитав я в «Часі» (ч. 43 з 24 жовтня ц. р.) статтю «Документи української внутрішньої політики на еміґрації», підписану літерами Р. І. Автор статті трактує т. зв. «паризьку постанову» про співпрацю громадських орґанізацій з Виконним Орґаном УНР та критикує діяльність члена Виконного Орґану проф. Вєтухова, який, ніби, хоче перемінити неполітичні орґанізації в кожній країні на політичні (?), бо «голови центральних громадських орґанізацій мають виконувати обов'язки керівника ресорту внутрішніх справ на поодинокі країни». В другому місці автор статті пише, що ця «постанова є протизаконна (??), бо суперечить статутам усіх наших центральних громадських орґанізацій». А далі такі «убійчі» твердження : «такі постанови, як паризька, мусять підривати почуття правовости в українській суспільності і викликати заник довірря до власних законів» (???).

Спинимося поки-що на цих «плутаних» твердженнях : що означає це твердження «перемінити неполітичні на політичні»? Чому паризька постанова є «проиэаконна?» Що це за «заник довірря до власних законів?» Яких законів?

Зразу ж кидається у вічі, що шановний автор з ясної справи робить зовсім неясну і до того несмачну саламаху. Насамперед зазначу, що не знаю, яку температуру мали наші люди в Німеччині, коли творили Національну Раду, але вкажу авторові, що у Франції, особливо на провінції, постання Української Національної Ради, як доконаний факт порозуміння різних наших партій, ґруп і орґанізацій, викликало, як не ентузіязм, то повне, довго ждане задоволення. Нарешті! Сталося нечувзне чудо! Порозуміння серед українців, і то на таку широку і глибоку шкалю!

А коли довідався я про резолюції наших земляків у Великій Британії, в Бельґії, в Канаді, в США, у Північній Америці, — то мене, простого смертного, українського еміґранта, не-політика і не-партійця, пройняло справжнє почуття ентузіязму, більше того, груди мої напнулися від почуття гордощів. Ми, українці, думалося мені, тепер вже підросли, дозріли не тільки думати державно, але й здобулися, по довгій перерві, на чин державницького порядку. Ми таки створили Національну Раду і її Виконний Орґан! Думаю, що не помилюся, коли скажу, що такі самі почуття переживали десятки, а може й сотки тисяч наших людей, розкиданих по всіх усюдах. А коли ця звістка докотилася до наших рідних земель, то уявляю собі ту глибоку радість, що пойняла серця поневолених наших братів, які завжди з затаєним віддихом слідкували за всіма проявами нашого об'єднання на чужині!

Почин об'єднання в Німеччині, що увінчався створенням Національної Ради, лоґічно мусів би одбитися так само і по окремих країнах, де перебувають наші люди. Тому, як що мене не підводить моя звичайна лоґика, паризька постанова про створення центральної громадської інституції у Франції мусіла б бути лоґічним висновком з наших подій в Німеччині. Об'єднання веде за собою консолідацію і централізацію зусиль у всіх галузях. Але мені не зрозуміло, чому автор статті не годиться з цією лоґикою дій? Може тому, що шановний автор, граючи на модному зараз «демократичному» клявірі, не розуміє тої лоґики дій? Може тому, що він, наприклад, не бачив на власні очі, як функціонують демократично створені орґанізми?

Мої припущення, здається, таки правдиві, бо доказом тому твердження автора про те, що Голови центральних громадських установ в кожній країні, на його думку, будуть політичними фіґурами, оскільки вони стануть представниками Виконного Орґану Української Національної Ради. В цьому твердженню автора, вбачаю як що не помилку автора, то принаймні бажання його навмисне «сполітизувати» цілу справу і затуманити її.

Зауважу шановному авторові, що на Заході, з давніх давен, прийнято вважати кожен уряд, складений з представників різних партій чи різних відтинків політичної думки, не політично-коаліційним комплєксом, а просто урядом, себ-то носієм авторитету влади, розпорядження якої є однаково правосильні і обов'язкові, як для симпатиків даного уряду, так і для його опозиції. Особи, які належали перед сформуванням уряду до різних партій, були політичними фіґурами. Коли ж уряд сформовано і коли він отримав вотум довірря палати депутатів, то ті особи робляться офіційними представниками влади державної, аж поки той уряд не буде скинено, знов

таки, у парламентарний спосіб. Най мені пробачить шановний автор, що так рудиментарно викладаю знані на Заході речі, але роблю це навмисно, бо бачу, що є велика різниця між німецько-таборовими розуміннями демократії (що їх виявляє шановний автор), і західніми розуміннями, тутешніми, кількавіковими.

Тому не розумію, чому «паризька постанова» є протизаконна — чому і як? Так само не розумію, чому вона має вона «підривати почуття правовости в в українській суспільності і викликати заник довірря до власних законів?»

Думаю, що як раз навпаки. Бо ж для нас, українців, всіх заразом бравши, що в партіях чи в ґрупах перебувають, чи в розсіянню непартійному сущих, для нас Виконний Орґан Української Національної Ради не тільки є надзвичайно великим і неоцінимим здобутком на шляху консолідації наших сил і наших зусиль, але й найвищим і загальним представником авторитету державно-національної ідеї, реальної ідеї на шляху виборення нашої державности. Виконний Орґан УНРади для нас усіх, для української спільноти, не є політичним з'єднанням, а загально-національним конкретним проявом державницької думки, а не внутрішнє - політичним, вдало чи не вдало зліпленим конґломератом представників від різних течій. Інша річ — на зовні, перед світом, перед чужинцями. Тут він є політичним чинником, але в широкому національному розумінню цього слова, бо лише він, а не окремі ґрупи чи партії, лише він представляє збірноту українську, в імени тої спільноти чинить, в імени її керує зусиллями окремих частин розсіяного по світі українства. Нас не повинно інтересувати, хто є по своїй партійній чи ґруповій приналежності, той чи інший член Виконного Орґану, нас інтересуватиме, як справиться він із покладеними на нього завданнями. І тут ми, рядові еміґранти, не повинні чекати й дивитися, а ну що він зробить, що він скаже? Ні, ми мусимо нашому Виконному Орґанові і кожному з його членів чи його представників зразу ж помогти виконати його завдання, мусимо зразу утворити ту атфосферу, в якій, як Виконний Орґан, так і кожний член його, могли б чинити і діяти. І перша наша допомога — це дати їм довірря наше. Цього то я і не бачу у шановного автора і це шкода!

В цьому то і є різниця між шановним автором і мною, і ця різниця ще більше проступає, може й тому, що шановний автор належить до окремої політичної ґрупи (нижче він це сам викриває — він належить до ОУН(Р), себ-то до т. зв. «бандерівців»), а я є звичайним еміґрантом, що не належить ні до якої партії, але має звичайне національне сумління і просту, людську совість.

Ось що далі пише автор згаданої статті : «треба було думати, що М. Вєтухів займеться упорядкуванням наших внутрішніх п о л і т и ч н и х відносин і доведе до відпруження на тих відтинках, які ще дальше творять небезпеку для нашого внутрішнього замирення. Ми маємо тут на увазі взаємовідносини між УГВР і УНРадою та між теперішньою опозицією в УНРаді і Виконним Орґаном». І далі : «відповідальні мужі Виконного Орґану повинні тямити про це, що працездатність цього Орґану не буде можлива на довшу мету так довго, доки в опозиції до нього й надалі стоятиме наша найбільша політична орґанізація».

Ось де собака зарита! Тут вже шановний автор не скупиться і на свого роду погрози. Що в УНраді є опозиція, це є нормально і невіть потрібно. Нагадаємо шановному авторові показний випадок з початкового життя єгипетського парламенту, коли король Єґипту наказав створити опозицію і визначив навіть імена депутатів, які мусіли грати ролю опозиції. Так, опозиція потрібна. Це кожному буде зрозуміло, не тільки українцеві, але й чужинцеві. Але що таке УГВР? Що це таке : «наша найбільша політична орґанізація?» Тут вже годі дібрати розуму.

Чув я багато про УГВР. Навіть колись читав в «Українській Трибуні» за підписом Зенона Пеленського приблизно таку фразу : «коли б можна було провести плебісціт в Україні, то тоді б за УГВР голосувало б 80 відс. народу». Тоді вже врізалося б у вічі оце «коли б» — «тоді б», оці фатальні ознаки подвійної умовности. А недавно читав навіть декларацію Орґанізації Українських Націоналістів (Революціонерів) зложену на першій сесії УНРади з 16-го липня ц. р. в якій Провід ґрупи С. Бандери пропонує надати Виконному Орґанові Державного Центру форму Комітету, а центром революційної боротьби, мовляв, є і має бути в дальшому УГВР. В тій же декларації ясно сказано й таке : «УГВР не протиставляє себе будь яким українським чинникам, тим більше не представляє себе українському екзильному державному центрові». Цим останнім — як видко — Провід ОУН(Р) признає сам державний центр, і як бачимо, м'якше ставиться до сучасних внутрішніх українських «політичних» проблем, ніж автор згаданої статті.

Мені автор статті, а з ним і цілий провід ОУН(Р), може закинути, що я є, мовляв, некультурний! Як так? Не знати нічого про УГВР? Про Українську Головну Визвольну Раду? про те, що вона панує в Україні, що вона керує діяльністю УПА?

Так, це я і мені подібні чули вже давно. Але все ж таки — що таке УГВР? Хто ця «найбільша політична орґанізація?» І чому вона найбільша? Де її члени? Скільки їх? А головне — імена! Аджеж склад УНРади ми знаємо. Голова її — видатний вчений і заслужений громадянин. Склад Виконного Орґану теж знаємо. Голова його — заслужений і видатний політичний діяч, учасник Першого Зімового Походу. Ці наймення говорять кожному українцеві не щось, а все. В цих найменнях є вся національна проґрама, повторюю, національна, проґрама нашої боротьби за державність. А що говорять рядовому українцеві літери УГВР? Нічого! Так, шановний авторе, нічого! Хіба що нагадують одеський анекдот про пойнтера. Колись при іншій нагоді подам його авторові до відома, як що він його не знає.

Одною пресою із палкими статтями, одною невтомною пропаґандою, одними відозвами та летючками — не можна створити леґенди, що жила би в реальності, тим більше не можна здобути і патенту на першенство. Шановний автор, пишучи такі безапеляційні твердження, мусів би знати, що перед тим, як видається патент, а особливо на провідництво, то треба знати кому цей патент надається, а по-друге, на що буде вживано той патент.

Ми вже навчилися, на практиці читання совєтської преси, читати й поміж рядками і тому розуміємо сокриту поміж рядками думку автора. Не нам, простим смертним, давати поради УНРаді чи йти їй на порозуміння з УГВР чи ні, але думалося б, що перед тим, як розпочинати якісь розмови з УГВР — треба було б дати до загального відома — що таке УГВР, хто його складає, яка питома вага цих законспірованих осіб і в чому виявилася і чим зафіксована національна робота тих осіб, що складають цей фантом — УГВР?

Для ясного розрішення кожної проблєми потрібні й ясні данні. На українському виноколі є одне лише невідоме — оте «х» — УГВР. У загальних формулах української спільноти для його вияснення і означення це ж так легко зробити. Звичайні алґебраїчні правила в цьому радо допоможуть. І найкраще і найлегше, на мою думку, це можна було б зробити самому авторові згаданої статті.

Можливо, що автор статті буде мене запевнювати, що це не можливо зробити з огляду на конспірацію, з огляду на те, що члени УГВР чи навіть і вся УГВР знаходиться «в краю» і т. д. Отож наперед можу сказати, що такі пояснення були б, може, під стать десь у Бібрському повіті, а не у вільній Европі, та ще й при сучасних умовах щільно замкненої «залізної заслони». Не радив би дивитися на нашого брата, як на дітей або як на наївних провінціялів.

А хто хоче зберегти собі інкоґніто, то — воля його. Лише за бриджовий столик в порядному товаристві інкоґніто не саджають. То є засада знана і загально прийнята. Винятків в такому випадку коли ходить особливо про «порозуміння» — бути не може. Або — або.

Такі думки, чи як то колись писали «ремінісценції», прийшли мені в голову після прочитання згаданої статті.

* * *

А тепер з другої опери. Присилають мені земляки, спасибі їм, і українські часописи, що виходять в Америці. Отож надибав я статтю в ґазеті «Америка», ч. 78-77, про УНРаду. Стаття без підпису, значить, редакційна. Радіє ґазета, що політичне порозуміння поміж скитальцями настало, але невдоволена вона тим, що створено Виконний її Орган. Нехай би була вже, мовляв, Президія УНРади, а то Виконний Орган, ніби уряд! З цим фактом не може погодитися редакція Америки. Чому? А ось чому. Мовляв, «ідеєю американських та канадійських українців, як і Секретаріяту ПАУКонференції, було довести до всесвітнього об'єднання рівнорядних громадянських уґруповань — Комітетів чи Рад — з усіх країн земської кулі, де лиш засіяна українська, стара, чи нова, еміґрація — і то як рівних з рівними. Висунення на чоло якогось «уряду» стає поважною перешкодою в цім процесі об'єднання, бо вводить нерівнорядний, псевдоофіційний чинник, що збирається кермувати (?) цим об'єднанням. Для американських (а таксамо канадійських) українських комітетів це виключене».

Далі : «Зокрема ми є американці і хочемо, як американці, помагати нашому Старому Краєви» (схороннюю правопис редакції «Америки» : «громадянських» замість «громадських», «земської кулі» замість «земної кулі», «краєви» замість «краєві»).

Не знаю, чи є якісь претензії у Виконного Органу УНРади «кермувати» українськими американцями. Думаю, що ще рано про ці претензії говорити. В кожному разі в тутешній українській пресі не помітив навіть натяків на такі претензії.

Але йдеться тут про ширші проблеми. Як видно з писань редакції ґазети «Америка», не вийшло так, як їй хотілося б, і вона заздалегідь уже трактує Виконний Орган УНРади, як «посторонній, — хоч би й на вигнанні — уряд». Що хотіла редакція сказати словом «посторонній?» Трудно вгадати, бо слово «посторонній» — на нашій мові означає «чу-

жий», органічно не зв'язаний. Але це ж абсолютно не в'яжеться з тим, чим є дійсно Виконний Орган УНРади. А може для редакції Америки Виконний Орган УНРади є таки справді «посторонній», себто чужий? Хто його знає.

Але, як видно, в словах ґазети «Америка» криється гірше, ніж невірно переданий зміст слова «посторонній». А саме — «ми, американці і хочемо як американці помагати Старому Краєві». В чому ж в першу чеу виявляється ця допомога? У «виключенні» такої інституції, як Виконний Орган УНРади.

Як не прикро, а прийдеться нагадати редакції ґазети «Америка» приклади інших американізованих націй : ірландців, чехів, поляків, жидів. Нехай би замість свого «виключення» ґазета «Америка» подала не тільки своїм читачам, американізованим українцям, але й нам, що лишилися жити еміґрантами-безбатченками по Европах, хоч би короткі історичні дані про життя й діяльність іміґрантів згаданих народів та про їхню допомогу своїм політичним центрам, що боролися за визволення своїх країв спід чужої неволі. Хіба постали б Польща або Чехія, якби не моральна, підкреслюю, моральна, і так само матеріяльна допомога їхніх же свояків в Америці? Чи стала б незалежною Ірландія, якби не активна і глибоко патріотична робота замериканізованих ірландців у Новому Світі? Чи тепер могла б постати Ізраїльська держава, коли б не дали їй політичну і матеріяльну (і то яку) підтримку жиди-американці?

Не хочеться думати, щоб згадана стаття «Америки» свідчила про дуже низький рівень політичного розвитку українців в Америці. Певно, мета цієї статті має спеціяльне призначення, але в кожному разі та мета не йде тим шляхом, яким ішли ірландці, чехи, поляки і жиди.

Мені написали були з Парижа, що там цього літа був представник Американсько - Українського Комітету і на якихось зборах сказав ніби таке : «Українці в Америці на допомогу скитальцям за цілий рік зібрали 150 тисяч доларів, а жиди протягом одного вечора на допомогу Ізраєлеві зібрали 12 мільйонів доларів». Хочеться спитати в редакції ґазета «Америка» : чи жиди, які за один вечір зібрали 12 мілийонів доларів, «виключали» свій «Виконний Орган?» Або у часи першої світової війни поляки чи чехи теж «виключали» Падеревських, Масариків, Бенешів? А чи ірляндці колинебудь теж виключали Де Валєру?

Згадана ж стаття в ґазеті «Америка» до того ж цілковито розходиться у своєму внутрішньому змісті з промовою сеньора української політичної думки, загальновідомого в Україні і на американському континенті українського громадського діяча, журналіста й політика, Д-ра Льонґіна Цегельського, доречі й редактора тої ж самої ґазети «Америка», члена Екзекутиви Українського Конґресового Комітету та віце-президента Української Панамериканської Коеференції, — промовою, виголошеною 23 вересня цього року в Едмонтоні (Канада) і в якій сказано :

«треба об'єднати всі українські національні творчі сили, щоб таким загальним, якнайширшим об'єднанням заімпонувати нашим приятелям, знищити наших ворогів і створити таку непереможну спільну силу, яка не тільки потрапить допровадити до звільнення України з московської неволі і до створення самостійної, соборної, від нікого незалежної Української Держави, та до побудови внутрішнього життя народу на вічних засадах християнської етики й моралі, але також, що найважніше, забезпечити існування такої соборної, самостійної Української Держави навіки і раз на все».

«До такої єдности — єдности для України — на старості літ своїх, я вас, українці Канади, закликаю...»

Хіба ж ці слова не є вповні програмою УНРади і її Виконного Органу? Як же погодити редакційну статтю «Америки» про «виключення» нашого нового Виконного Органу з наведеною заявою редактора тої ж ґазети? Незрозуміла та таємниця!

Так само, як погодити «виключення» ґазети «Америка» з постановою, наприклад, першого з'їзду УНО, УСҐ, ОУК і МУН західньої Канади, який відбувся в тому ж Едмонтоні 2-3-4 липня 1948 р.? А та постанова звучить :

«З'їзд вітає створення Української Національної Ради на скитальщині та висловлює сподівання, що вона вилонить з себе авторитетний єдиний політичний провід для всіх українців, який гідно репрезентуватиме воюючу Україну перед світом та мудро й доцільно вестиме збройну і політичну акцію за її визволення».

Отже УНРада і «вилонила» з себе справді авторитетний єдиний політичний провід для всіх українців, себто Виконний її Орган.

А статті «Народнього Слова» (США), «Громадської Пори» (США), «Українського Вісника» (Канада), «Нового Шляху» (Квнада), що не тільки подають фактичний матеріял про УНРаду та її Виконний Орган, але й прихильно коментують той матеріял — хіба ж то не голос українського громадянства в Америці і Канаді?

А Комунікат Комітету Українців Південної Америки, яким вітають ці уклаїнці постання УНРади і її Виконний Орган — хіба ж то не голос таких самих людей, як і сотень тисяч подібних патріотів?

Коли українці в Америці, за словами їхнього представника, спромоглися лише на 150 тисяч доларів, то редакція ґазети «Америка» у своїх висновках відносно наших внутрішніх справ повинна б робити скромніші і більш реальні висновки, а не «виключати» новоствореного нашого єдиного репрезентативного центру і не ховатися зразу ж за своє «американство».

A propos, як кажуть французи, при цій нагоді не радив би редакції ґазети «Америка» прилучати до своїх висновків і українців з Канади. Бо, як давно вже бачимо і знаємо, українці в Канаді на своєму активі національної роботи мають більше, ніж американізовані українці з редакції «Америки». Поминаючи наведені позитивні і неголословні голоси канадійських українців про підтримку УНРади і її Виконного Органу, різні їхні постанови і комунікати, зазначу, що одні виступи посла Антона Глинки в Оттавському парламенті в обороні українського імени, то є золоті сторінки сучасної української історії. Діяльність членів Канадійського Комітету у Великій Британії, в окупованих зонах Німеччини, на міжнародньому терені, в Женеві, в Парижі,—конкретна, реальна чорна робота наших канадійців показала, що вони по іншому і, на мою думку, тверезіше дивляться на українську дійсність, ніж то пише ґазета «Америка».

Решту ж закидів ґазети «Америка» — чи то на адресу політичного провідництва сучасного нашого центру, чи то щодо процедури постання УНРади, — залишаю по боці, бо то вже полеміка і до того нудна. То вже справи, які залежать від смаку : хто любить «Lucky Strike», а хто «Camel», а хто «Chesterfield».

Мене цікавить те, чи розуміють наші земляки у Новому Світі їхню відповідальну сьогодні ролю і значення, чи ні? Наведена стаття «Америки» свідчить, що редакція її не стоїть ще на належній височині того розуміння. Але вірю, що те розуміння мусить прийти і в людей з редакції «Америка», тим більше що ці люди могли б взяти приклад з історичних фактів життя ірландців, чехів, жидів, поляків.

* * *

Тепер читачам стане ясним, чому я своїй статті надав заголовок «Гра в плутанину».

Думаю, що треба вже бути нам, всім українцям, серйозними, бо і час і пора на те настали, і справи, що стоять перед нами, теж серйозні. Не годиться сьогодні робити або вигадувати те, що було ще можливим два-три роки тому.

Спромоглися на серйозну і важливу річ — створення Української Національної Ради — будьмо ж і далі серйозними.

Василь Кречет

Ле Брійек

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ГРАБУЮТЬ УКРАЇНУ

В московській та київській центральній пресі повінь телеграм з цілого СССР про виконання зобов'язань щодо здачі і перевиконання норм здачі державі хліба.

Всі вони написані майже ідентично. Змінені тільки назви місцевостей та цифри.

Нижче містимо цікавіші. Ось повний текст одної такої телеграми:

«Москва. Кремль. Голові Ради Міністрів Союзу ССР товаришу Сталіну, Йосифу Віссаріоновичу.

Доповідаємо Вам, дорогий Йосиф Віссаріонович, що колгоспи і радгоспи Чернігівської области з честю перевиповнили взяте на себе зобов'язання щодо здачі державі понад план 250 тисяч пудів хліба.

За станом на 25 вересня 1948 р. здано державі понад план 535 тисяч пудів хліба.

Понадпланова здача хліба продовжується.

Секретар Чернігівського Обкому КП(б)У України — М. Рогинець
Голова Чернігівського Облвиконкому — С. Костюченко
Уповноважений Міністерства Заготівель по Чернігівській області — Т. Поплевкін
Начальник Обласного Управління Сільського Господарства — С. Клименко »

(«Правда», 27. 9. 48, ч. 271).

Станіславівська область, ніби переконала своє зобов'язання про надпланову здачу державі 300 тисяч пудів хліба і на день 20 вересня 1948 р. колгоспи і сільські господарства области здали державі понад план 445 тисяч пудів хліба.

(«Правда», 28.9.1948, ч. 272).

Колгоспи і радгоспи Запорізької области виконали своє зобов'язання про надпланову здачу державі 2.500 тисяч пудів хліба.

За станом на 26 вересня 1948 р. здано державі понад план 2.542 тисячі пудів хліба.

(«Правда , 29 вересня 1948 р., ч.273)

Колгоспи і радгоспи Сумської области достроково 31 серпня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. У цьому році здано державі більше ніж у 1947 р. пшениці і жита на 2.363 тисяч пудів, гречки на 369 тисяч пудів. План здачі продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 119 відсотків.

(«Радянська Україна , 4 вересня 1948 р., ч. 210).

Колгоспи і радгоспи Житомирської области достроково, 31 серпня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. Здано державі хліба більше на 1.081 тисяч пудів, ніж у довоєнному 1940 р. Державний план заготівель продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 112 відсотків. Здано пшениці і жита на 1.098 тисяч пудів більше ніж у 1947 р.

(«Радянська Україна», 4 вересня 1948 р., ч. 210).

Колгоспи і радгоспи Полтавської области достроково 3 вересня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. Здано пшениці більше ніж у минулому році на 7.560 тисяч пудів, жита — на 13.070 тисяч пудів. Усього продовольчих культур — пшениці і жита — здано на 123 відс. до плану.

(«Радянська Україна , 7 вересня 1948 р., ч. 212).

Колгоспи і селянські господарства Дрогобицької области достроково 2 вересня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. План хлібозаготівель продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 121 відс.

(«Радянська Україна», 7 вересня 1948 р., ч. 212).

Колгоспи і селянські господарства Тернопільської области достроково виконали державний план заготівель. Здано хліба державі на 667 тисяч пудів більше, ніж у 1947 р. Державний план заготівель продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 104,6 відс. Здано пшениці і жита на 1.015 тисяч пудів більше, ніж у 1947 р.

(«Радянська Україна», 5 вересня 1948 р., ч. 211).

За такою формою можна перерахувати всі 25 областей УРСР.

Дня 3 вересня 1948 р. минуло 175 днів, тобто п'ять місяців і 25 днів, коли колгоспники України поклялися «повністю і достроково виконати свої зобов'язання щодо здачі державі хліба, м'яса, молока та всіх інших сільськогосподарських продуктів .

І в цей день — 3 вересня — як виходило з телеґрами Хрущова-Коротченка, «колгоспи, радгоспи і селянські господарства достроково, на місяць і 7 днів раніше, ніж у минулому році, виконали державний план хлібозаготівель.

Здано державі хліба на 115 мільйонів пудів більше, ніж у 1947 р. і на 33 мільйони пудів більше, ніж у довоєнному 1940 р.

Державний план заготівель пшениці виконано на 127 відс., жита на 132 відс.. Пшениці заготовлено в цьому році більше, ніж у минулому році, на 176 мільйонів пудів, жита на 40 мільйонів пудів.

Питома вага продовольчих культур у хлібоздачі 1948 р. значно зросла, порівнюючи з 1947 р. і довоєнними роками і становить 86 відс.

Колгоспи і радгоспи, селянські господарства України взяли на себе зобов'язання здати понад план не менше 31 мільйона 600 тисяч пудів хліба .

(«Радянська Україна», 5 вересня 1948 р., ч. 211).

У здачі державі хліба понад план Україна викликала — як це водиться за совєтським звичаєм — колгоспи і радгоспи Сибіру та Далекого Сходу (чи це має бути відгук до земляків-українців, які на тих теренах становлять поважну кількість?).

Наведені нами цитати і цифри говорять тільки про те, скільки хліба здано державі. Промовчується однак те — скільки мільйонів, тисяч чи сотень пудів залишено для населення.

А ці цифри — наявно виказали б експлуатаційну роботу совєтів в Україні!

Повідомлення

Маю за шану довести до відома Високошановних громадянок та громадян, що зволили надіслати мені листи, майже зі всіх країн нашого розселення, з ріжного роду запитаннями та проханнями, що з огляду на велику переобтяженість, як громадськими, так і своїми професійними справами, я не в стані персонально відповісти всім на їх ласкаві листи, а так само не можу завжди уділити, переїжджаючим через Париж, побачення — за що прошу мене вибачити.

Високошавновних п. прохачів про позички, або грошові допомоги, як з моїх персональних, так і громадських фондів, прошу не турбуватись, бо наразі не роспоряджаю ні одними, ні другими, щоб задовольнити їх навіть цілком слушні подання.

Для того, щоб не залишити потребуючих без необхідної для них поради, редакція «Громада» буде друкувати в майбутньому ще більш докладні інформації та практичні вказівки для полагодження складних формальностей, як в справі в'їзду до Франції, так і в справі виїзду з Франції, як до Північної Америки і інших країн нашого поселення.

Так само повідомляю, цією дорогою, шановних прохачів, що контракти на працю, мешкання, полагодження ріжного роду справ, як купівля необхідних книжок, підручників, прилад, пересилку грошей і інших доручень, що я не в стані фізично ці справи полагодити своєчасно, і тому прошу мене вибачити за спізнення, або не виконання їх прохань і раджу звертатись як до громадських так і до професійних укр. установ, що існують тут у нас, у Франції.

С. СОЗОНТІВ

Париж, дня 26. X. 48.

Хор «Пісня Рідного Краю»

ТОВАРИСТВО
«ПІСНЯ РІДНОГО КРАЮ»

Ми, українці, маємо чудові пісні і видатних композиторів. Проте, пісня наша не досить пропаґована на чужині, та багато є й українців, які самі не знають скільки чару є в ній.

Громадянство відчувало необхідність мати хор і складом і репертуаром суто українським. Постала ініціятивна група, до якої ввійшли: пані Коваль, п. проф. Парамонів, інж. Ольховий, п. Гмиря, а згодом пані Гораїнова, пп. Миколайчук, Очеретний і Могилівський. Перша співанка відбулася 17.XI 1945 р. в складі 17 співаків і співачок і цю спробу було ухвалено загальними зборами 6. IV. 1946 р. вважати датою заснования Товариства, привласнивши йому назву «Пісня Рідного Краю».

П. Миколайчук дав ласкаву згоду бути дириґентом хору і веде Товариство до цього часу, як голова Т-ва і дириґент. Користаючись повагою і любов'ю членів Т-ва, він зумів полагоджувати всі тертя та непорозуміння серед членів Т-ва і створив ансамбль, яким можна пишатися.

Метою Т-ва є: 1. Плекати українську народню пісню,

2. Втягати до Т-ва нашу молодь і знайомити її з красою пісні українського народу.

3. Гідно репрезентувати нашу пісню перед нашим українським громадянством і перед чужими.

4. Твердо зберігати цю мету (традицію) і мати в складі Т-ва тільки українців.

Майже жодне національне свято чи імпреза не пройшли без участи Т-ва «Пісня Рідного Краю . Подаємо в хронологічному порядку виступи хору Т-ва, починаючи з 17. II. 1945 р. по цей час.

Початком діяльности хору Т-ва була «Коляда» у п. інж. Созонтова 5. I. 1946 р., де хор проспівав кілька колядок. Щедрий дар п. Созонтова (10.000 фр.) підняв дух членів Т-ва і бажання працювати. Т-во прийняло п. Созонтова почесним членом до свого складу.

13. I. 1946 р. хор виступив на концерті У. С. С. О. Ф.

20. I. 1946 р. чоловічний хор узяв участь в академії з нагоди проголошення Самостійности і Соборности Української Держави 22 січня 1918 р.

27. I. 1946 р. Т-во дало концерт «Ко-

лядок та Щедрівок» в Українській Автокефальній Православній Церкві.

В кінці січня 1946 р. хор Т-ва нараховував у своєму складі 37 співаків.

16. II. 1946 р. хор узяв участь в концерті У. С. С. О. Ф. з нагоди першого конґресу «Об'єднання Українських Робітників у Франції».

В лютому місяці Управа Т-ва подала заяву до Об'єднання Укр. Роб. у Франції з проханням прийняти її як Секцію при Централі Об'єднання, з метою управнити своє існування.

6. III. 1946 р. частина хору виїхала разом з нашим артистом співаком п. Др. Тисяком до м. Руану і дала концерт у передмісті його, а 7. 3. 1946 р. — концерт у самому Руані (цирк).

24. III. 1946 р., під час Хрестопоклонної Неділі, чоловічий хор співав Літургію в Ґреко-Католицькій Церкві. Увечері того ж дня відбулося «Свято Т. Шевченка», на якому хор під керуванням п. Миколайчука виконав «Кантату» — Жалібний марш Лисенка у супроводі оркестри, яку підготовив п. Білошицький.

За 4 місяці праці Т-во нараховує 44 членів.

26. 5. 1946 р. — участь в Академії в честь Головного Отамана Симона Петлюри і полк. Коновальця.

1. VI. 1946 р. — участь частини членів Т-ва у комедії «Тіні минулого флірту» під режисурою пані Чайки.

8. VI. 1946 р. частина членів Т-ва виступає в драмі «Хмара». Реж. п. Гусак.

15. VI. 1946 р. — концерт-баль Т-ва «Пісня Рідного Краю».

22. VI. 1946 р. — участь в концерті-балі, влаштованому б. «В'язнями концтаборів у Німеччині».

30. VI. 1946 р. чоловічий ансамль Т-ва співає на «Святі відновлення Державности у м. Львові».

7. VII. 1946 р. — сходини членів Т-ва.

25. VII. 1946 р. — посвячення Українського Дому на 13, rue Taine і того ж вечора зустріч гостей з Америки на урочистому засіданні Військового Т-ва, де чоловічий хор співає військові, а мішаний — народні пісні.

5. X. 1946 р. — участь в концерті-балі на користь Української Православної Автокефальної Церкви.

29. XII. 1946 р. — концерт «Колядок та Щедрівок».

31. XII. 1946 р. — зустріч Нового Року, орґанізована Військовим Т-вом.

6. I. 1947 р. — спільна Св. Вечеря. Хор Т-ва виконує кілька колядок та щедрівок.

2. II. 1947 р. — Академія. Доповідь Владики Єп. Мстислава.

9. III. 1947 р. — на Святі Т. Шевченка хор Т-ва виконує кантату «Умер поет» Лисенка.

23. III. 1947 р. — доповідь Владики Мстислава. Чоловічий склад хору приймає участь у концертовому відділі

6. IV. 1947 р. — доповідь Владики Мстислава. Приймає участь чоловічий ансамбль.

25. V. 1947 р. — «Свято Героїв» на 61, rue Madame, а ввечері того ж дня «Академія в пам'ять Гол. Отамана Військ УНР Симона Петлюри».

21. VI. 1947 р. — комедія «Мартин Боруля» силами членів Т-ва. Реж. Топольський.

10. XI. 1947 р. — Загальні Збори Т-ва ухвалюють продовжувати працю далі, залишаючи стару Управу, і пропонують готуватися до традиційного концерту «Колядок та Щедрівок».

20. XII. 1947 р. хор Т-ва бере участь у концерті, влаштованому «Об'єднанням Укр. Роб. у Франції».

На 1 січня 1948 р. Товариство нараховує 46 діяльних членів.

18. I. 1948 р. — Традиційний концерт колядок і щедрівок.

31. I. 1948 р. Т-во бере участь у Святі Незалежности і Соборности, влаштованому Українською Громадською Опікою.

28. III. 1948 р. — участь окремих членів Т-ва в драмі «Ой, не ходи, Грицю» Старицького. Реж. Гусак.

18. IV. 48 р. — Свято пам'яти Т. Шевченка, влаштована Т-вом. Виконано поему «Іван Гус», муз. Лисенка.

Щоб мати повну уяву про працю Т-ва, наведемо кількість проб : у 1945 р. було їх 14, у 1946 р. — 54, у 1947 р. — 65.

Товариство показало свою життєздатність; співаки і співачки свідомо жертвували свій час, а подекуди і кошти для Т-ва.

Кожний співучасник гордиться своїм Т-вом, спільною працею доведеним до теперішнього ансамблю.

На закінчення наводимо замітку, вміщену в ґазеті «Українець у Франції» від 25 січня 1948 р. з приводу концерту «Колядок та Щедрівок», що відбувся 18 січня того ж року :

«П. Миколайчук та усі хористи вложили стільки енерґії і праці, що їх треба подивляти та бути вдячним за любов до рідної пісні — за плекання її на чужині та за посвяту при підготовці концерту і ширення краси та чару нашої пісні серед української колонії на чужині».

Поминаючи кілька виступів хору навесні і влітку, хор «Пісня Рідного Краю», осінний сезон розпочав виступом на вечірці, що її влаштували був. вояки українці з французького війська в суботу 16 жовтня н. р.

Хорист

З Широкого Світу

— На відозву відомого американського півбольшевицького синдикального діяча Джона Левіса на користь французьких шахтарів, французькі синдикати шахтарів «Робоча сила» (соціялісти) і «Християнський» відповіли, що страйк викликали «Комінформ» і совєтський уряд.

— Китайські комуністичні армії майже витіснили урядове військо з Манджурії і вступили в провінцію Шанзі, столиця якої Тай-Юан віддалена лише на 300 кілометрів від Нанкіна.

— В Манджурії націоналістичний уряд Шан-Кай-Шека втратив найбільші шахти вугілля Фу-Шун.

— Французькі військо і поліція витіснили з вугляних шахт всіх страйкарів, що там були засіли і не давали працювати більшості робітників.

— Хуан Пабло де Лохендіо, уповноважаний міністр Еспанії в Урaґваї, що бере участь в еспанській неофіційній делеґації на сесії «ООН» в Парижі, заявив, що Еспанія має лише одного ворога — комунізм, що вона взагалі нейтральна, прихильна до Франції і бажає, щоб ООН не втручалася в дипломатичні зносини Еспанії з країнами, які входять в неї.

— Американці знов посилили на 24 важких літаки їхню повітряну ескадру, що обслуговує постачання Берліна.

— З огляду на большевізацію Берлінського університету, що знаходиться в совєтській зоні, професура цього університету вирішила відкрити вільний університет в американській зоні.

— «ТАСС», що кілька день не знав, що говорити про втечу двох совєтських пілотів до Лінцу, нарешті заявив, як завжди, що втікачі є злодіями і бандитами; американці, що зробили слідство, категорично спростували брехливу заяву «ТАСС».

— Відновлено регулярний повітряний зв'язок між Парижем і Мадридом.

— Компетентні американські чинники заявили, що в разі большевицької атаки фронт по Рейну буде втриманий.

— Чеський парламент прийняв закон про примусову роботу «ворогів народу» і утворення відповідних концентраційних таборів.

— Одночасно вибухли повстання в Болівії, Параґваї, Панамі, Чілі і Перу; міжнародня преса приписує їх ворохобницькій діяльності «Комінформу».

— Відомий український видавець п. Тиктор прибув з Інсбруку до Канади.

— Вбито лідера яванських комуністів Мусо, що недавно повернувся з Москви і за наказом Комінформу розпочав повстання проти законного індонезійського уряду.

— Норвезький уряд озброїв 90 тисяч політично надійних і морально певних громадян.

— Пресове бюро німецької соц.-демократичної партії оголосило дані про совєтських дезертирів в анґлійській зоні. За останній час їх було там 10 тисяч і серед них 25 ґенералів, славнозвісний фізик Браїловський, директор економічних справ північних народів Молодовський і ін.

— 7. XI ц. р. в Амстердамі відбулися загальні збори Об'єднання українців у Голландії.

З нашого життя

БЕЛЬҐІЯ

ПЕРШИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ У БЕЛЬҐІЇ

В днях 31. X та 1. XI. ц. р. відбувався в Брюселі Перший Конґрес Українців у Бельґії, що його підготовляла Головна Управа УДК у співпраці з іншими українськими громадськими орґанізаціями. З приблизно 10-ти тисячної маси українців, що тепер в більшості, працюють вуглекопами в Бельґії, прибуло на Конґрес понад 1500 людей.

Конґрес розпочався відправою Богослужень. В церкві Св. Йосипа правив кат. Сл. Божу Впр. о. Ван де Мале, Ґен. Вікарій Екс. Кир Івана. В той самий час відправив від УАПЦ Богослужбу для православних в Українському Домі о. Бачинський. Після закінчення Богослужень доконано акту посвячення нового Українського Дому в Брюселі. Цей репрезентативний будинок є в центрі міста, де містяться різні дипломатичні представництва.

В 11-ій год. починають формуватися перед Українським Домом всі учасники Конґресу, щоб маніфестаційним походом дійти головними вулицями столиці до пам'ятника бельґійського Невідомого Вояка. Незабаром похід рушає. Своєю чисельністю та доброю орґанізацією справляє він на недільну брюссельську публіку прекрасне враження.

На переді делеґація українських вуглекопів, у шахтярських одягах, несе великий вінок. За ними три великі прапори : по середині український, а по боках бельґійський та бельґійського Конґо. Далі почесна президія Конґресу Голова УЦК інж. А. Кішка, Впр. о. М. Ван де Мале, Ґен.-Вікарій Екс. Кир Івана, о. Бачинський від УАПЦ та представник Українських Комбатантів. За ними йдуть українські священики, почесні гості й представники чужинецьких орґанізацій. Потім слідують зі своїми прапорами українські шахтярі в робітничих одягах, комбатанти, делеґації в національних строях, СУМ в одностроях, Пластуни, українські студенти з Лювену, жіноцтво — та безконечні ряди учасників Конґресу. Коло 12-ої години дійшов похід до могили Невідомого Вояка, де вже чекало багато бельґійських журналістів та фоторепортерів. Інж. А. Кішка складає вінок і всі присутні в шановують хвилиною мовчанки полеглих бельґійських героїв. Орґанізовано вертається похід до Українського Дому, де до зібраних з балькону промовив А. Кішка, голова УДК в Бельґії.

В обідню пору всі учасники мали нагоду оглянути гарну і вміло зложену виставку сучасної української преси на скитальщині та виставку українського народнього мистецтва. Після обіда відбулося у великій залі «Ежідіюм» перше спільне віче для всіх учасників Конґресу. Насамперед відчитано цілий ряд привітів, між ними і від УНРади та вислухано усні привіти від різних орґанізацій. Інж. А. Кішка, привітав почесних гостей та подякував всім присутнім за таку чисельну участь. Цей Конґрес має дві цілі, говорив голова УДК : як найкраще зафіксувати українське ім'я серед бельґійського населення та обговорити й вирішити проблеми українського життя в Бельґії на будуче. Зокрема він подякував укр. студентів з Лювену за допомогу в підготовці Конґресу. Далі присутні вислухали дві доповіді : Мґр. Дзьоби та п. Дуран-а про синдикати й О. Когаля про виховання молоді. На залі в той час успішно проведено збірку на УНРаду. На пропозицію Президії Конґрес висилає привітальні телеґрами до Св. Отця Папи Пія XII, до Реґента Бельґії Принца Карла, до Примата Бельґії Кардинала Ван Руї і до бельґійського прем'єр міністра Спака.

О год. 17-ій відбувається в тій-же залі Концерт українських робітників у Бельґії, присвячений 30-ій річниці Листопадового Зриву та 4-ій річниці смерти Великого Митрополита Кир Андрея. На концерті бере участь також чисельна бельґійська публіка. Святочну промову по французьки виголошує А. Кішка, в якій згадує значення обидвох історичних подій, з'ясовує політичне обличчя сучасної української еміґрації та конфронтує українську політичну дійсність зі західним світом. Опісля промовляє по українськи М. Логуш. Концерт, у проґраму якого входять хорові співи, деклямації та живий образ, виконують українські робітники з різних частин Бельґії. На цьому концерті, що дав черговий доказ культуролюбивости нашого робітництва, закінчився перший день Конґресу, що мав репрезентативний характер.

Другий день почався знову Богослуженнями, а вже о год. 10-ій починається перше пленарне засідання мандатованих делеґатів, що репрезентують українську еміґрацію в Бельґії. Засіданням проводить А. Кішка, а в президії займають місця представники всіх, діючих у Бельґії українських орґанізацій. Насамперед уділено слово Владиці УАПЦ — Архиєпископові Михаїлові, який висловив цілий ряд глибоких думок, що відносилися до праць самого Конґресу та побуту українських скитальців у Бельґії.

По закінченні пленарного засідання делеґати працюють по різних комісіях, що займаються розв'язкою різних важливих питань українського еміґраційного життя в Бельґії. Комісії випрацьовують резолюції, що їх опісля заслуховує та затверджує пленарне засідання. Прийнято резолюції таких комісій : виховно-обичаєвої та молоді, еміґраційної, соціяльної та економічної, жіночої, рідношкільної, орґанізаційної та статутарної.

Одну з найважніших постанов винесла статутарна комісія, що вирішила покликати до життя Головну Раду УДК, що складатиметься з представників обидвох Церков і всіх у Бельґії діючих українських орґанізацій та буде найвищим сконсолідованим центром українського життя в Бельґії. Перед кінцем Конґресу вирішено вислати привіти до : Преосвященного Владики Кир Івана, Апостольського Візитатора для українців католиків в Західній Европі, Владики УАПЦ Митрополита Полікарпа, УНРади та героїчній УПАрмії. Конґрес закінчено національним гимном.

Можно об'єктивно ствердити, що Перший Конґрес Українців у Бельґії пройшов з великим успіхом, вирішив цілий ряд важних питань українського життя в Бельґії та гідно прославив українське ім'я між бельґійцями. Урядова бельґійська пресова аґенція «Бельґа» видала про Конґрес спеціяльний комунікат, бельґійське радіо оповіщало про перебіг Конґресу два рази по-французьки та по-флямандськи, цікаві і довгі репортажі зі знимками про Конґрес подало на чолових місцях більше 20-ти бельґійських ґазет, в тому числі всі найбільші щоденники, які зокрема підчеркували значення цього Конґресу, широко коментуючи важніші місця з промови А. Кішки на Академії. З Конґресом вступила українська еміґрація в Бельґії до нового етапу творчої, сконсолідованої праці для добра цілої української справи, служачи дороговказом праці для українців в інших країнах.

(Лювен — П. Б.)

АНГЛІЯ

ПОМІТНЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ СПРАВОЮ СЕРЕД АНҐЛІЙЦІВ

До Союзу Українців у В. Британії звернулося чимало анґлійців з проханням дати їм відповідну літературу про Україну, українську визвольну справу, якою почали цікавитися більше, ніж досі. В міру можливостей і обставин, Союз старався забезпечити їх потрібним інформативним і пропаґандивним матеріялом про Україну, хоч його запас друкованих публікацій в цьому відношенні дуже скромний і далеко невистачальний.

Та живе слово успішніше від друкованого. На запрошення поважних анґлійських установ, з доповідями про Україну виступили в останньому часі голова СУБ-у п. Б. Панчук і діловий директор п. Ю. Сальський.

Перший з них був запрошений на день 26. X на прелегента до Академії Політичних Наук при Лондонському університеті, де перед численною авдиторією професорів, студентів і запрошених гостей виголосив доповідь на тему «Росія й українська справа», а після неї давав відповідні на запити присутніх.

З доповіддю п. н. «За що змагаються українці» виступив 27. X перед членами найповажнішого британського Клюбу «Ротарі Кляб» п. Ю. Сальський. Доповідач зупинився на найосновніших моментах української визвольної боротьби впродовж нашої історії, висвітлив часи визвольних змагань і звернув увагу на продовжування визвольного чину Українською Повстачою Армією на Рідних Землях. Він підкреслив, що теперішня т. зв. совєтська Україна — це пародія держави, а її представник до ООН, Мануїльський, — це рупор Москви.

Обидві доповіді викликали загальне зацікавлення, і треба подбати про те, щоб інформація про нашу справу набрала зорґанізованого і тривкого характеру.

НІМЕЧЧИНА

НА ПОРОЗІ НОВОГО АКАДЕМІЧНОГО РОКУ УТГІ

Минулий 1947-48 акад. рік становив третій рік праці УТГІ в Реґенсбурзі і передостанній рік студій для наших студентів першого прийому. Цей рік був часом найбільшого орґанізаційного розвитку нашої політехніки. До основних факультетів : Аґрономічно-Лісового, Інженерного й Економичного долучилися й розвинулися два нових (у Мюнхені — Ветеринарний, що постав спочатку, як відділ Аґрономічно - Лісового, та фармацевтичний — спочатку відділ Інженерного факультету). Число семестрів становило з кінцем року 25, чинних членів лекторського персоналу було 128 осіб, а кількість студентів в кінці зимового семестру доходила до 677, на кінець другого півріччя зменшившися до 569.

Скрізь, де тільки було можливо, орґанізовувалися власні навчальні заклади. Це стосується як реґенсбурзьких, так і мюнхенських факультетів. Дослідно-показне поле з лісовою шкілкою і хемічна лабораторія в Реґенсбурзі, велика хемічна лабораторія та лабораторія з

фізіолоґічної хемії й фізіолоґії, просектор та інші установи в Мюнхені були власними навчальними установами. А німецькі молочарні, тартаки, сільськогосподарські фільварки, тракторно-ремонтні майстерні, м'ясні різні й утилізаційний завод, державні й приватні лісові об'єкти — служили так само студентам УТГІ, як навчальні заклади, що були місцем для фахових вправ та знайомили з технікою й орґанізацією господарства.

Наукова праця УТГІ розвивалася в Науковім Секторі і в минулім році виявилося 14 науковими доповідями та друком «Наукових Записок» (15 арк.), де вміщено 10 ориґінальних розвідок. Виготовлення високошкільних підручників, складення інформаційних розвідок з науки, техніки й економіки для окремого розділу «Енциклопедії Українознавства» (НТШ, Аґрикультура, Лісівництво й Техніка), деякі моноґрафії й й публікації в німецькій мові — усе це свідоцтва наукової ініціятиви й праці лекторського персоналу УТГІ.

Фахову й науково-дослідну працю провадять в інших краях (Нового й Старого Світу) ті члени УТГІ, що з персональних причин мусіли залишити Німеччину.

Сектор Ґозаочного Навчання продовжував розвивати свою працю в декількох напрямках : 1) виготовлення рукописів (12 праць), 2) розмноження підручників (12 курсів на 109 аркушів), 3) розповсюдження їх розійшлося в 3532 екз., 4) провадження позаочного навчання (1920 студійних вправ) і 5) створення закордонних представництв в Анґлії, Бельґії й Канаді.

По Сектору середніх шкіл та курсів у відчитнім році було по різних таборах у Баварії 61 учбовий заклад з 2313 учнями та 363 учителями.

26 і 27 вересня ц. р. відбулися звичайні річні збори Проф. Ради УТГІ, на яких вибрано нові адміністративні орґани.

Новий 1948-49 акад. рік УТГІ почав 1 вересня ц. р. на всіх факультетах на 24 семестрах з чинною участю 112 осіб лекторського персоналу. Вписи студентів ще не закінчено.

З'ЇЗД ЦЕНТРАЛЬНОГО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКОГО СТУДНТСТВА У МЮНХЕНІ

У різних високих школах Західньої Европи сьогодні є около 2.500 українських студентів. З цього числа найбільше їх у Німеччині, бо к. 60 відс., в Австрії 20 відс., а далі — в Бельґії, Еспанії, Голяндії, Франції і Швайцарії.

В днях 9 і 10 жовтня ц. р. у Мюнхені вібувся з'їзд ЦЕСУС'а, що є центральним союзом усіх українських студентських громад в Західній Европі, який постав 25 років тому у Відні і завжди користувався великим загальним інтересом серед громадянства. З'їзд ЦЕСУС-а — це 14-ий з черги звичайний з'їзд. Цьогорічний з'їзд відбувся в атмосфері громадського замирення, яке на студентському відтинку встановлено влітку минулого року на фрайманському з'їзді в Мюнхені. Оті «фрайманські тези» про внутрішній мир визначали теж цілорічну працю управи ЦЕСУС-у, яка на цьому з'їзді могла звітувати про низку конкретних здобутків у дальшім упорядкуванні і розбудові студентського життя. Ґодбано про наладання зв'язків з міжнародніми студентськими орґанізаціями і національними тих країн, де існують студентські громади. Поважні здобутки мав ЦЕСУС у ділянці матеріяльного забезпечення студентів. У звітовому році ЦЕСУС започаткував видавання «Студентського Вісника», який своїм рівнем та новим підходом до проблем студентства і загально - національного життя вибився на перше місце серед студентських періодиків. Управа ЦЕСУС'а зуміла згуртувати довкола себе людей, що вже покінчили університетські студії, і серед них знайшла відданих помічників у своїй праці.

Ґро завдання студентства і студентські проблеми загалом забрав голос цілий ряд промовців. Із промов, як і з ходу всіх дискусій, склалося враження, що після фрайманських постанов серед студентства перемагає дух громадського замирення. Заговорила совість молодих душ, яка боїться розбрату і громадянської війни. В дусі фрайманських постанов обрано також нову управу з др, Залуцьким на чолі і з заступництвом на діловому принципі представників всіх ідеолоґічних напрямків, що діють серед студентства.

ДАНІЯ

ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛОНІЇ В ДАНІЇ

До часу створення Українського Допомогового Комітету в Данії, який — при визначній допомозі інших українських інституцій поза Данією — розпочав боротьбу проти примусового вивозу українців, багато українських скитальців у рр. 1945-46 було заарештовано, а потім і передано большевикам. Українська Колонія в Данії, тобто ті, що врятувалися від примусової репатріяції, були змушені в найкоротшому часі знайти можливість виїзду за межі цієї держави. 21. X. 1948 р. з пристані Антверпен відплила до Арґентіни остання українська ґрупа з Данії. Й. Гвоздецький, голова УДК в Данії, заповідає, що з днем 30.X ц. р. припинить свою діяльність також і очолювана ним установа.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО УКРАЇНУ

В журналі «East Europe» уміщено вістку про створення Української Національної Ради. Цей журнал займається проблемами Східньої Европи.

МЕМОРАНДУМ УКК ДО УРЯДУ США

«Розчленовання совєтської імперії та встановлення цілого ряду незалежних держав — України, Білорусі, Балтійських держав та народів Кавказу : Ґрузії, Вірменії, Азербайджану та інших — є єдино можливим і справедливим шляхом для увільнення всіх волелюбних народів світу від совєтської загрози. Тільки така розв'язка проблеми Східньої Европи може запевнити і запевнить рішальні для нашої цивілізації мир і безпеку» — сказано в новому Меморіялі Українського Конґресового Комітету, що його зложив в департаменті у Вашинґтоні в дні 29 вересня б. р. голова цього Комітету, Степан Шумейко. Меморіял з офіційною назвою : «Меморандум про реорґанізацію Східньої Европи з метою виключення російської аґресії», старанно приготований та має 11 розділів : 1. Причина теперішньої непевности; 2. Помилки минулого; 3. Важливість України; 4. Перевірка нашої політики у відношенні до Росії; 5. Російські завоювання в минулому; 6. Розчленування Російської імперії; 7. Теперішні пропозиції; 8. Альтернативні пропозиції; 9. Мотиви для відділення України від Росії; 10. Українська державність, як стабілізаційний фактор та 11. Висновки. В поодиноких розділах коротко і річево з'ясовано теперішні проблеми міжнародньої політики у зв'язку з совєтською загрозою та на їх базі поροблено переконливі наведені вгорі висновки. «Подаючи цей меморіял, підписані вважають це своїм патріотичним обов'язком у відношенні до Злучених Держав та моральним обов'язком у відношенні до людства. Вкінці, вони вважають, що «інформуючи наш уряд(*) правдиво про відносини в Східній Европі», вони допомагають теж своїм рідним в країні своїх предків, що тепер перебуває під брутальною і нелюдською тоталітарною диктатурою Совєтської Росії» — закінчується підписаний С. Шумейком меморіял УККомітету. Меморіял передано на руки керівника европейських справ в державному департаменті, Лівеліна Тамсона, з яким опісля відбуто довшу розмову на зачеплені в Меморіялі теми.

(*) Підписані вживають слова «наш уряд», бо автори є американські громадяне українського походження і тому, цілком зрозуміло, вони мають право називати Уряд США — своїм урядом. Ред.

ФРАНЦІЯ

СВЯТО 1-ГО ЛИСТОПАДА

В неділю 31 жовтня в Українській Православній Церкві, по Службі Божій, відбулася урочиста панахида за спокій душ усіх героїв, що віддали життя своє в боротьбі за волю України. О. протопресвитер Володимир Вишнівський виголосив з нагоди свята чуле слово, закликаючи всіх вірних молитвою до Всевишнього вшанувати пам'ять наших героїв, поляглих за державність України.

— Того ж дня, по обіді, у чепурній залі на rue Madame Спілка комбатантів-добровольців ім. Григора Орлика влаштувала свято 1-го листопада і 300-ліття повстання проти Польщі гетьмана Богдана Хмельницького. Сцена і заля були гарно удекоровані портретами наших вождів, прапорами і квітами. Велику і змістовну доповідь виголосив п. Цвікула. В проґрамі артистичній були декламації та співи чоловічого хору під орудою молодого дириґента п. Мар'яна Кузана. Присутні нагородили всіх виконавців заслуженими оплесками. Свято пройшло в атмосфері великого піднесення.

— А увечері того самого дня, в залі на бульварі Сен-Жермен, відбулося також свято 1-го листопада, яке влаштовувала філія ОУРФ в Парижі. Перед тим, о 7-ій годині вечора, у ґреко-католицькій Церкві відбулася панахида за спокій душ поляглих у визвольних змаганнях України, а о 8-ій год. в згаданій залі розпочалося саме свято. З рефератами виступили п. І. Ходан та ред. Д. Штикало. Тут були так само декламації та співи мішаного зору під керуванням о. Володимира Жолкевича. Прикрасила артистичний проґрам участь нашої молодої співачки панни Люби Кобрин, що виконала кілька річей з надзвичайним успіхом. Виступ її доводить, що перед п. Любою Кобриною, яка вже здобула собі належне місце серед чужинецького мистецького світу, стелиться широка дорога в майбутнє. Щасти їй Боже!

— В понеділок, 1-го листопада, о 3-ій год. по обіді, на могилі Головного Отамана Симона Петлюри відбулася велика урочистість, присвячена пам'яті всіх, що своє життя й душу віддали на вівтар Батьківщини. Могила національного українського героя — Симона Петлюри —в цей день стала символом всеукраїнської прощі і всеукраїнської шаноби до нашого героїчного минулого. В цей день ця могила потопала у квітах і національних стрічках. Виділявся великий вінок від Виконного Органу Української Національної Ради. Коротке слово виголосив о. протопресвитер В. Вишнівський, а після нього промовляв п. інж. С. Созонтів, яко представник

ҐРЕНОБЛЬ

На запрошення місцевих громадян-українців, 7 листопада ц. р., відвідав наше місто новопризначений Владикою Полікарпом, Головою УАПЦ на еміґрації, о. Архипресвитер Олександер Новицький — душпастир українського православного робітництва у Франції. Службу Божу було відправлено в місцевій ґрецькій Церкві при участі української колонії м. Ґренобля й околиць.

Велике спасибі п. Черновецькому, який приклав багато старань для орґанізації в нашому місті українського православного Богослуження. По Службі Божій усі присутні на богослуженні разом з о. Архипресвитером відвідали місцеве кладовище і над могилою пор. Армії УНР бл. п. Леоніда Кушніра було відправлено панахиду. Після панахиди п. Токайло, уповноважений Військового Товариства, виголосив коротке, чуле слово над могилою товариша по зброї і висловив віру в те, що в скорому часі тіло його буде перенесено до звільненого від зухвалих чужинців Рідного Краю. Пізніше в помешканні п. Токайла відбулося скромне прийняття усієї невеличкої колонії м. Ґренобля, на якому було вирішено піддержати добрий намір православних українців у Ліоні в справі створення там постійної парафії УАПЦ, — вписавшись в члени парафії.

УКРАЇНЕЦЬ з Ґренобля

З ЕЛЬЗАС І ЛЬОТАРІНҐІї

5 жовтня ц. р. відбулися у Вільрю річні загальні збори Парафії УАПЦ в м. Оден-ле-Тіш і Вільрю. Присутніх на зборах було 21 чол. По обговоренні всіх питань, зв'язаних з працею попередньої Парафіяльної Ради, присутні уділили членам уступаючої Ради абсолюторія. На наступний рік обрано більшістю голосів Парафіяльну Раду в попередньому складі і мимо відмови від головування в Раді, п. Житній під впливом наполегливої просьби більшости, згодився залишитись на своєму становищі. Треба сподіватися, що наш голова Ради, п. Житній, і його співробітники п. Каліниченко — скарбник і п. Глуханюк — секретар, які так добре спричинилися своєю працею для добра нашої Церкви, як свідомі громадяне і вірні сини нашої многострадальної Батьківщини, і надалі працюватимуть для нашого загальногромадського добра.

— Заходами Української Православної Парафії м. м. Одена та Вільрю на оденському цвинтарі впорядковані могили померлих українців та посаджені квіти.

1 листопада уповноважений Філії Військового Товариства п. А. Житній та голова Корпорації Лицарів Залізного Хреста п. пор. В. Калініченко поклали квіти на могилу генерала Башинського.

ПАРАФІЯНИН

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

Гроші для Української Громадської Опіки просимо надсилати на її поштове конто No 651782, *Париж. Для цього треба користуватися з червоненьких блянків переказів* (mandat-carte de versement). *Переказування грошей способом поштового конта є дешевшим за звичайне переказування.*

Сила й слабість СССР

СССР має колосальну територію, що складає 1|6 земної поверхні й що може бути цілком самовистачальною економічно, але натуральні багатства цієї території ще майже не розроблені, і «годуюча» площа є меншою за ту, яку мають Сполучені Штати Північної Америки. Через те ця держава є сирівцево і хліборобськи бідною і періодично підлеглою голодові на довгий час.

Індустріяльно СССР ледве-ледве доганяє цифри продукції, які Сполучені Штати мали 50 років тому, при чому як обладнання, так і технічний людський кадр є маловартісні і гетероклітні, що вимагає ще довгої школи.

Крім того, що Росія завжди була жахливо відсталою країною індустріяльно, в час останньої війни вона ще більше відстала, бо втратила до 50 відс. продукції сталі, 45 відс. продукції електричної енергії, 55 відс. продукції вугілля, 1|4 рогатої худоби, мільйони будівель, до 60 відс. ваґонів і паротягів. Перед війною економічний потенціял Росії дорівнював 42 відс. американського, по війні впав до 25 відс. Зокрема разючою є різниця в продукції нафти, яка відіграє тепер таку велику ролю в світовому господарстві. Совєти планують здобути в 1951 році 60 мільйонів тонн, себто те, що Америка здобувала 30 років тому. Щоб бути точними, скажемо, що Сполучені Штати в цьому році певно доведуть виріб нафти до 300 мільйонів тонн. Та сама картина є і в інших галузях продукції. Але чи не найслабшим місцем СССР є комунікації і транспорт. На цілу свою територію Росія має лише 92.000 кілометрів залізниць, в той час як Америка має 365.000 кілометрів. Совєтські шляхи і дороги відомі, як непроїзні і непрохідні; пересічна живучість російського автомобіля є 13 тисяч кілометрів.

СССР після останньої війни ніби збільшила свою територію і можливості продукції за рахунок сателітів, але разом з тим вона збільшила цим армію пригноблених народів, що дадуться в знаки під час війни.

Росія має не менший імперіялістичний гін, ніж Гітлер... Ми знаємо чим кінчився блискавичний наступ Гітлера... Проте Гітлер був значно сильніший за свого союзника. Совєтські аґітатори страхають західньо-европейського буржуа атомічною бомбою... Можливо, що Совєти вже знають як її робити; але цього мало. Для того, щоб її дійсно робити треба цілого такого комплексу, як американський.

Отже сила СССР полягає лише в ґеографічному положенні, в розмірах, в чисельності населення, до певної міри в удосконаленості розкладницької пропаґанди слабих народів, в безпринціпності політики. Очевидно такої сили є досить для оборони, але не досить для наступальної війни. Протягом цілого 19-го століття і половини 20-го Росія довела, що вона була здатна вести наступальну війну лише проти Абдул Гаміда. Але що торкається захисної війни, то вона змогла вигнати Наполеона і Гітлера. Большевицькі стратеґи і політики це все добре знають і через те найбільшу надію покладають не на гармати, атомічні бомби й літаки, а на розкладницьку соціяльну пропаґанду, на дезорґанізацію економічну противника і на його деморалізацію взагалі.

І. ЗАТАШАНСЬКИЙ

ВІД БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

По одержанні всіх підписних листів, Рада Бібліотеки надрукує повне справоздання.

ОСІБ і УСТАНОВИ, котрим було розіслано в травні місяці підписні листи просять вернути їх до Бібліотеки, хоч би на них і нічого не зібрано.

ОСІБ і УСТАНОВИ, що випозичили з Бібліотеки книги в міс. вересні і раніш, просять вернути їх якнайскорше.

Головна маса читальників — це робітники.

Бібліотека відкрита : четвер — год. 19. *Субота — год.* 15-18.

Адреса : 24, rue de la Glacière, Paris 13e Metro : Gobelin *або* Glacière.

БІБЛІОТЕКАР

Просять допомогти одягом і білизною недавно звільненому з полону на адресу : M. Mychaltczyszyn Miron, Colonie, Fosse 8, Lens, Nord.

На допомогу Українському Студенству

«Комісія Допомоги Українському Студентству» в Німеччині надіслала до редакції «Громади» комунікат; подаємо витяги з цього комунікату.

«Грошова реформа поважно захитала матеріяльне становище українського високошкільного студентства, що опинилося майже в цілості без засобів до життя і змоги продовжувати або кінчати свої студії, і є тепер здане цілком на поміч свого громадянства.

Цією справою займалися докладно останні Пленарні Засідання «Комісії Допомоги Українському Студентству» («КоДУС»), що відбулися в днях 30 червня і 4 серпня ц. р. На засіданнях стверджено, що грошова реформа поставила під загрозу працю «КоДУС-у», що дотепер ніс головний тягар допомоги українському студентству й признав між іншим у минулому році 569, а за 9 місяців цього академічного року вже понад 500 місячних стипендій на загальну суму 439.636,93 марок.

«КоДУС», щоправда, в останньому часі зустрів поважну допомогу з боку ЗУАДК, що за посередництвом «КоДУС»у приділив 450 українським студентам 229 кер-пакетів, одначе це не вичерпує широкого запотребування «Комісії Допомоги Українському Студентству», яка своєю працею охоплює всю нашу еміграцію та між іншим дбає теж про приміщення українських студентів на закордонних високих школах. «Комісія Допомоги Українському Студентству» не думає спиняти своєї праці, а навпаки хоче докласти всіх зусиль, щоб повести далі допомогову справу для українського студентства.

Обидва Пленарні Засідання по вислуханні реферату Голови «КоДУС»у схвалили одноголосно звернутися до українського громадянства з щирим проханням не відмовляти й надалі в дотеперішній допомозі, хоч і в пристосуванні до нових обставин, і складати як досі пожертви на збіркові листи, вплачувати відповідні суми на самооподаткування і підтримати посилену збіркову акцію на «КоДУС» і «Український Науковий Фонд», що традиційно відбувається в вересні і жовтні кожного року. Збори «КоДУС»-у вирішили далі просити наші підприємства не забувати про стипендійний фонд «КоДУС»у і звернути увагу на конечність продовжування дотеперішньої успішної акції створення фондацій та патронатів.

Зокрема Збори уповноважили Президію поробити всі потрібні заходи перед Центральними Европейськими і Заморськими Допомоговими Комітетами, щоб вони прийшли з належною допомогою «КоДУС»ові для того, щоб принаймні допомогти соткам кращих студентів закінчити свої студії, а початківцям через закордонні стипендії дати змогу вчитися за кордоном.

Бюрові д-ра Романа Смука висловлено у зв'язку з тим сердечну подяку за дотеперішню поміч, а Відділові Суспільної Опіки ЦПУЕ за активну підтримку допомогової акції.

З великою вдячністю Збори прийняли до відома сердечне відношення Преосвященного Кир Івана Бучка до справ українського студентства та праці «КоДУС»у і схвалили одноголосно скласти йому щиру подяку за поміч уділену в формі закордонних стипендій.

Вкінці Збори вирішили пригадати колишнім стипендіятам «КоДУС»у постанову Загальних Зборів з грудня минулого року і зажадати від усіх, що мають змогу, вплачувати свої давніші зобов'язання.

РОЗШУКИ

ГРИГОРЧАК Марію і її дочку ГРИГОРЧАК Юстину (жінку ЛЄВАНДОВСЬКОГО) — MOSIUK Zacharij, Annsmuit Hostel, Ladybank, Tife, Scotland, Grande Bretagne.

ГЛИВ'ЯКА Михайла RADYK Mychajlo, Boughton Park, YMCA Hostel, Northampton, England.

ОЛІЙНИКА Олексу, ЛОБУР Марію, СТРЕЛЬЧУК Марію, КОЦІХ Анну, БІЛОНОЖКУ В. (Тарнопільщина) — JANISZEWSKI Michal, Huthwaite Camp, Common RO, Nr Mansfield, England.

БОРИСА Дмитра — БОРИС Ілько; ЗАЛИПСЬКИХ Івана і Антона — БОРИС Анна; писати на адресу: BORYS Ilko, (20b) Goettingen, Luetsch Kaserne, Block C, Zim. 18, Allemagne, Zone Brit.

КІШЧУКА Івана — FEDORCHUK Hryhori, Kinnel Camp, Friochheim, Angus, Scotland, Grande Bretagne.

ДРОБЕНЬКО Матвія, Івана і Давида — MOROZ (DROBENKO) Marie, chez Mr Turaih, Malguigny par Guise (Aisne).

ЧІКАЛО Анну — PUCHTA Theodor, Sivry-Gourtry (S. et M.) France.

Сотника АНТІПОВА — KOSTEZKYJ W., Heidenau-Tostedt, Kreis Harburg, D. P. Camp Baracke 102/12, Allemagne.

КОТОВСЬКУ Анну (з дому ІВАНИЦЬКА) — BARAN Stefan, Unterleningen (Teck), Muehlstr. 9, ueber Plochingen, US Zone, Allemagne.

ШЕВЧУКА Василя — SZYMKIW Petro, chez Mr Leclercq Henri, Aibes par Conslore, (Nord), France.

МУХУ Володимира — KOSZCZUK Eugene, Ottmarsheim, Bar. 28, Chambre I, E. D. F. H. Rhin, L'Alsace France.

Інж. СКОРЮКА Василя — Dr BRYZHUN Konstantin, Regensburg, Ganghofersiedlung, Paul-Heyse Str. 2, Bavaria, US Zone, Allemagne.

КИТЧЕНКА Корнія з Харківщини — рідний брат KYTSCHENKO Petro, Regensburg, Ganghofersiedlung, Raj 8, Zim. 238, Allemagne.

ЛЕПЕХІНА Петра — Priest Prof. DANYLEWSKYJ Konstantin, Regensburg, Ganghofersiedlung, Lager D. P., Bl. 4, 88, Allemagne.

о. ШПОРТАКА Пилипа з Пиника — Erspriester Paul FALKO, (13a) Dinkelsbuehe, Turmgasse 3, Allemagne, US Zone.

Брата ЛУКОВИЧА Івана — LUKOWYCZ Wladyslaw, Camp Mittenwald, Pionier Kaserne, Block 1, No. 3, Allemagne.

Дітей своєї сестри Анни МЕДВІДЬ: Розалію, Йосипа, Михайла — KOTLIAR Marie, Buges, Corquilleroy (Loiret) France.

ОМЕЛЬЧЕНКА Евграфія Гавриловича — DEREWJANKO Kalistrat, Wotzdorf 72 Post Hauzenberg (13b) b. Passau, Bayern, Allemagne, US Zone.

ОВСІЄНКА Сергія — SEMKA F., Augsburg VIII, (13b) Stadtbergerstr. 32, Bayern, Allemagne, US Zone.

ҐРИЦІВА Івася — HRYCIW Anna, Koblenz Norchheim, Gniazno Kaserne, Allemagne, Zone franç.

ПИЛЬНОВА, ТОНАРЧУКА, КІТНОВСЬКОГО та інших з Біловіжі — MALKEWICZ Mykola, Lag. Ganacker, Post Haidelfing, b/Wallersdorf, Kr. Landau/Isar, (13b) Allemagne, US Zone.

СВИЖЕНКА Анатолія та КОНДРАТЮКА Савву — TOPOLIUK Lew, Regensburg, Ganghofersiedlung, Belke Strasse 3, Zim. 67.

Стрия ЛЕМУ Федя — LEMA Iwan, chez Ulysse Pelissier, Quartier St. Martin, Montfouet (Vaucluse).

ЛИСЕНКА Василя, ШАМІЛЬ Ніну і ГОЛУБОК Олю (з Катеринославщини) — STOUPAK Nicolas, Merens-les-Vals (Ariege).

СІЛАЄВА Александра — TSAPKO Iwan, Muenchen, Dachauerstr., 146-0, Allemagne.

ҐЕРУ Івана — ZAJAC Mychailo, K. C. A. E. C. St. Mary's Hostel, New-Romney, Ashford, Kent, England.

ГРАБОВСЬКОГО Олександра — HRABOWSKYJ S., Hostel Storwood, Melbourne, Yorks, England.

ПАХОЛЧИШИНА Михайла — ПАХОЛЧИШИН Анна; писати на адресу: JAWORSKIJ Iwan, Goslar (am) Harz, D. P. Camp 5, Petersberg Lager I, Germany, Brti. Zone.

СТАДНИК Тетяну і Юлію — STEZKIW Tatiana, (16) Korbach Waldeck, D. P. Camp, Block 4, Germany.

ТУРЖАНСЬКОГО Антонія — TURZANSKYJ Mykola, E. V. №. Hostel, Bontnewyld, Caernarvon, England.

ТАНЧАК Катерину — DUBANOWYCZ Iwan, 86 E. V. №. Hostel, Lockerbie (Dumfrieshire), Scotland, Great Britain.

ПОДЯКА

Управа Жіночого Комітету при Українській Православній Церкві в Парижі складає щиру подяку всім тим, що під час Богослуження в Ліоні зложили на дитячу оселю в Руасі-ан-Брі 2.100 франків.

3. 11. 48 р.

50 frs.

HROMADA

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 23

1-ше ЧИСЛО МІСЯЦЯ ГРУДНЯ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Тригве Лі, Генеральний Секретар ООН, і Роберт Шуман, Міністр Закордонних Справ Франції, Голова Французької Делегації.

ADRESSE : HROMADA

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :

C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

Contre la discréditation

Depuis des années, au sein des Nations Unies, l'Ukraine a sa place parmi ses membres et une délégation de la soi-disant République Socialiste Soviétique Ukrainienne collabore à tous les travaux de cet organisme international. Les Ukrainiens pourraient être satisfaits du fait qu'au point de vue juridique le nom de leur Patrie est reconnu officiellement et traité sur un pied d'égalité avec les autres Nations, mais... Malheureusement, il existe un « mais ». La délégation de la soi-disant République Soviétique Ukrainienne n'est qu'une fiction, un fantôme, de même que la « République » elle-même. Cette délégation — ainsi que le gouvernement, — d'ailleurs incomplet comme tel, — de l'Ukraine Soviétique n'est qu'une filiale du gouvernement de Moscou, une filiale qui exécute les ordres et les instructions du Kremlin. Ni la délégation sus-mentionnée, ni le soi-disant gouvernement de l'Ukraine Soviétique qui l'a mandaté ne représentent la Nation Ukrainienne et ne défendent les intérêts de notre Pays, mais représentent le pouvoir d'occupation moscovite et y maintiennent un régime bolchéviste dont les beautés sont trop connues en Europe et dans le monde pour qu'il fût qualifié comme un régime démocratique et civilisé.

Mais ce qui révolte le plus tous les Ukrainiens, c'est le fait que ce régime bolchéviste peut attirer sur les Ukrainiens la descrimination du monde et nuire à la bonne renommée des Ukrainiens en général. Le seul espoir des Ukrainiens consiste dans leur conviction que le monde civilisé comprend la situation de la Nation Ukrainienne, opprimée par Moscou et gardée par ses satrapes, et qu'elle ne peut pas actuellement exprimer librement sa volonté et défendre elle-même ses intérêts vitaux.

Les Ukrainiens adressent un appel au monde civilisé et le prie de ne pas confondre la Nation Ukrainienne avec les soi-disant représentants de l'Ukraine Soviétique qui ne représentent que les intérêts de Moscou. D'autant plus que les intérêts de Kremlin sont absolument contraire à ceux de l'Ukraine, proprement dite.

КОЖНОМУ СВОЄ МІСЦЕ

« La vérité est austère »
STENDHAL

Народ наш живе тепер під тяжкою большевицькою диктатурою, проте всі ми добре знаємо, як з наших власних джерел, так і з голосів преси та радіо совєтського окупанта, що український народ використовує кожну можливість обороняти свої національні інтереси. Боротьба ця йде кожного дня, на всіх відтинках народнього життя, так би мовити, повною ґамою засобів.

Учасниками цієї боротьби є й цей робітник, що, припізнюючи виготовлення того, що призначене для окупанта, приспішує продукцію товарів, призначених для українського населення, — і цей селянин, що цупко зберігає чистоту української духовности і не здає окупантові всіх плодів, — і цей залізничник, що опікується українськими подорожніми проти натиску ворожих елементів, — і цей продавець крамниці, що ліпші товари зберігає для українського покупця, — і цей учитель, що, навчаючи в школі, розказує дітям правду про наше минуле, і т. д. і т. д. Маса народня вживає на кожному кроці зброю пасивного опору й саботажу. З другого боку вона теж, хоч і повільно, робить конструктивну роботу на всіх відтинках народнього життя.

Як і в кожному народі, так і в нас, є теж люди спеціяльно імпульсивні, чи, скажім, люди гарячої крови, — це в першу чергу великий відсоток молоді. Їм не досить пасивного опору і повільної конструктивної роботи широких мас, — вони бажають більш активної, скорої, блискучої героїчними вчинками боротьби; такі люди гуртуються в секторі підпільної роботи, яка часом перерсджується в перманентну революцію; вони ставлять ворогові безпосередній опір, але теж і приймають пропорційно найбільше безпосередніх ударів, бо їх у першу чергу садовлять до в'язниць, засилають і розстрілюють. У своєму запалі боротьби вони бажали б втягнути в цю справу широкі народні маси. І тут якраз починається траґічне непорозуміння, бо в підпілля цілий народ не може зійти; на довший час цей засіб боротьби є тереном спеціяльної породи людей, яка становить невеликий відсоток нормальної людської суспільности.

У крайніх випадках народ може розпочати генеральну боротьбу всенароднім повстанням; як правило, таке повстання не триває перманентно, а якщо триває довго, то спричиняє в більшості випадків скоре винищування народу. Наколи воно вибухає в невідповідній час, народ припиняє його своєчасно (керуючись змислом самозбереження) і переходить до попередніх, так би мовити, нормальних методів боротьби.

Революційна боротьба народу може бути підготовлена підпільними методами, але (це не є conditio sine qua non) це не конче мусить мати місце. Як революційна, так і підпільна робота є, як відомо, дуже двоєсічна зброя, тому то великі державні мужі (підкреслюємо, державні мужі, а не тільки політики) робили все можливе, щоб оминати цих засобів, бо імпульсивні елементи народу, раз втягнені в цю роботу силою розгону чи звички, надто часто продовжують її і потім... у власній державі; на це історія дає, на жаль, багато прикладів. Ціле зло в тому, що певна кількість людей робить собі з революції професію і намагається цю професію перманентно виконувати. — Революція проте, як така, може бути доцільним родом боротьби, але ним не можна гратися.

Закидає дехто одному західньо-українському політикові, що він під час німецької окупації, замість того, щоб піти в підпілля, був директором кіна. На цьому місці ми хочемо тільки ствердити, що ця людина була й є політиком у демократичних умовах, а не є підпільником, ні прихильником перманентної революції. Не можна обвинувачувати людину за те, що вона не береться за діло, до якого не підходить чи яке вважає за непідходяще. Не забуваймо, проте, що коли тільки настали можливості обороняти українські національні інтереси демократичними методами, ця людина поставила себе цілком до диспозиції українського громадянства. При чому зробила це в той час, коли це було дуже небезпечне для життя, коли революціонери воліли ховатися глибоко в підпіллі. Ця людина дала своє прізвище ще тоді, коли інші прикривалися псевдонімами. Приклад цей наводимо, щоб підкреслити, що різниця поміж явними політиками і підпільниками, які себе залюбки називають революціонерами, не у відвазі, як то часто говорять, ані не в патріотизмі, а в розумінні доцільности вживання тих чи інших засобів боротьби.

Люди великих,як і малих характерів є в усіх середовищах, тому то всяке недоцінювання, не кажучи вже про безпідставне обвинувачування своїх земляків, яке часто зустрічаємо у формі намагання привласнити собі монополь патріотизму і політичної мудрости, роблять враження несерйозне.

УПА, назвою якої так само зловживають, складається не тільки з імпульсивних елементів, але і з тих, яким з тих чи інших причин не було вже місця в леґальному житті. УПА доконала безсумнівно велику кількість героїчних подвигів, але ці подвиги не повинні ні нам, ні чужим заслоняти масової боротьби цілого народу. З а у к р а ї н с ь к у в і л ь н у д е р ж а в у б о р е т ь с я не тільки кількадесят чи кількасот тисяч патріотів, а ц і л и й у к р а ї н с ь к и й н а р о д, що бажає вільного життя і йде до цього найбільш доцільними засобами. Бореться народ на рідних землях, одним з яскравих виявів цієї боротьби є дії УПА, — але до речі згадати, що бореться теж і еміґрація, роботу якої чужинці бачать у себе.

В краю бореться цілий народ і бореться, як може, всіма засобами, а тут на еміґрації одна політична партія претендує на монополь репрезентувати цю боротьбу. Це збіднює перед світом наш народ. Це представляє його в партійному оформленні однієї, хоч і пробоєвої групи. Створюється враження, що ці імпульсивні люди бояться спізнитися до влади. Нема ж чого боятися, бо якщо хто справді є вартісною людиною і здатною правити державою, то її будуть шукати, навіть якби вона із скромности не хотіла бути при владі.

Дехто може сказати : не штука бути при владі, а штука виборoти державність; отже не забуваймо, що проти волі цілого народу цієї державности не буде, а як цілий народ її хоче і стремить до цього, то це заслуга цілого народу, а не виключно тієї чи іншої партії або групи. А якщо хто все таки зможе і зуміє спеціяльно прислужитися, то матиме моральне право на таке чи інше відзначення. П р а в о н а в л а д у д а є з д а т н і с т ь ї ї в и к о н у в а т и ; заслуги дають право на вдячність і ордени.

Говорити вже нині про те, хто буде керувати українською державою, це ще трохи передчасно. За принципами східніх і центральних «демократів» такими мали б бути ті, що мають до того найбільшу охоту (провідницький порив), за принципами західніх демократів влада мала б припасти тим з поміж добровольців, кому народ доручить цю справу. Ми віримо, що українські виборці при найближчих вільних виборах зможуть розподілити свої

голоси партіям чи людям, які їм будуть найбільше підходити.

Кожний засіб боротьби з ворогом є виявом патріотизму і самопосвяти. Кожний з них може бути більш або менш корисний залежно від обставин, серед яких його пристосовувати, і від способу реалізації. Робота і боротьба широких мас народу веде безсумнівно найпевніше до мети. Але бувають моменти, коли треба будити ці широкі маси героїчними вчинками одиниць чи невеликих груп. У виборі тих чи інших методів боротьби основну ролю відіграє їх економність, тобто при виборі засобів боротьби звертають увагу на ті, які з них дають найбільший успіх при найменших витратах.

Життя людської збірноти розвивається нормально, коли всі в ній стоять на своїх місцях, коли всі виконують свої обов'язки і користуються своїми, і тільки своїми правами.

Ми певні того, що українське громадянство належно оцінює героїзм і патріотизм наших імпульсивних земляків і власне тому було б дуже бажаним, щоб їхні закордонні представники, займаючи кожний належне йому місце у зорґанізованій українській національній збірноті, зміцнювали цим самим закордонний відтинок української визвольної боротьби.

Ол. Яримович

РАДІСНА і ВАЖЛИВА ВІСТКА

Нижче містимо комунікат найавторитетнішої організації наших земляків — американців, канадійців і південноамериканців, — Секретаріяту Пан-Американської Конференції в Торонто. Цей комунікат про підтримку Української Національної Ради і її Виконного Органу свідчить, що наші заокеанські брати зрозуміли вагу і значення постання Національної Ради, символа боротьби українського народу за відновлення його державности. Зайвим буде додавати, що цей авторитетний голос наших земляків на американських континентах є надзвичайною моральною підтримкою не тільки для самої Національної Ради і її Виконного Органу, але й для цілого українства взагалі.

Зокрема радіємо й за нашого співробітника п. Василя Кречета, статтю якого «Гра в плутанину» було вміщено в попередньому ч. 21-22 «Громади» і який турбувався про те, чи наші земляки в Америці розуміють всю серйозність і відповідальність сучасного моменту. Думаємо що цей комунікат дасть найкращу й позитивну відповідь на його турбування.

Ред.

КОМУНІКАТ З НАРАД СЕКРЕТАРІЯТУ ПАН-АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ТОРОНТО (КАНАДА)

В днях 23, 24 і 25 жовтня ц. р. в Торонто, Канада, відбулися наради Секретаріяту ПАУК при участі : голова — о. др. В. Кушнір, заст. голови — др. Л. Цегельський, ген. секретар — Ст. Шумейко, скарбник — Дм. Галичин, культ.-осв. референт — проф. М. Чубатий, заст. голови КУ Канади — інж. В. Коссар, скарбник КУК — др. Т. Дацьків і член екзекутиви КУК — посол Соломон. Крім названих, були присутні також : член і делеґат Української Національної Ради з Европи — інж. Д. Андрієвський і представник на Канаду від УНРади — посол В. Кохан. На початку нарад були присутні гості з церковних і громадських кіл.

Метою нарад було : 1. Зробити підсумки виконаної досі праці, 2. Зайняти становище до подій, які сталися серед української еміґрації в Европі, як рівнож встановити

спосіб і форму співпраці з УНРадою, 3. Розглянути справу скликання Світового Українського Конґресу, 4. Скласти план праці : а) в зв'язку з потребами, створеними теперішньою міжнародньою ситуацією, б) потребами й доцільністю розвивати таку працю в майбутньому.

Секретаріят ПАУК у своєму дотеперішньому складі вив'язався задовольняюче з тих завдань, які йому були доручені основуючою конференцією в листопаді м. р. Побо-ровши початкові труднощі технічного характеру, Секретаріят скерував свою чинність у першій мірі на скріплення ділових зв'язків між самими членами ПАУК, а саме : Комітетом Українців Канади, Українським Конґресовим Комітетом в Америці, Товариством Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральною Українською Репрезентацією Арґентіни, Уруґваю і Параґваю, як рівнож з українськими орґанізаціями в інших країнах світу.

Відносно становища ПАУК у справі створення УНРади прийнято однозгідно наступну резолюцію :

«Пан-Американська Українська Конференція на своєму засіданні 23 жовтня 1948 р. в Торонто, Канада, в присутності представників УК Комітету Америки та КУ Канади, розглянувши листи Української Національної Ради і Виконного Орґану про їх сформування, як теж запізнавшись із становищем Українського Конґресового Комітету Америки, Комітету Українців Канади, Товариства Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральної Української Репрезентації Арґентіни, Уруґваю і Параґваю, постановила :

а) ПАУК вітає створення Української Національної Ради в Европі, як установи, що об'єднує українську еміґрацію поза Совєтським Союзом. Одночасно ПАУК стверджує, що політична проґрама УНРади — Самостійна, Соборна та Демократична Українська Держава — є виразником політичних змагань української еміґрації, яка має право та обов'язок промовляти в імені українського народу, під червоною московською окупацією позбавленого змоги вільно виявляти свою волю.

б) ПАУК, як представник українців обох Америк, стверджує, що політичні ідеї УНРади стоять у повній згоді з ідеалами західнього демократичного світу, який все стояв та й нині стоїть за волю людини та за право кожного народу вирішувати свою долю.

в) ПАУК вважає, що українці обох Америк, як однокровні брати українського народу в Европі, повинні дати Українській Національній Раді всяку моральну піддержку перед своїми урядами та матеріяльну допомогу».

В справі скликання Світового Українського Конґресу прийнято однозгідно постанову такого змісту :

«Сьогоднішні наради ПАУК ще раз підтверджують потребу скликання Світового Українського Конґресу, як це було постановлено на Загальному З'їзді ПАУК у Нью-Йорку в 1947 р. Приступаючи до реалізації цієї постанови, доручається Секретаріятові ПАУК у Нью-Йорку порозумітися в цій справі з Президією Української Національної Ради в Европі».

Сучасне міжнароднє положення було предметом пильної уваги нарад, які основно розглянули всі можливості міждержавних комбінацій щодо проблеми Сходу на випадок війни і визволення України зокрема. Було сконстатовано, що значення проблеми української державности в комплексі питань московської імперії дедалі набирає в демократичному світі реального розуміння. Для централізації та цілеспрямованости зв'язкової та інформаційної праці з демократичними урядовими колами постановлено створити постійне Представництво ПАУК у Вашінґтоні, Лондоні та Оттаві.

Справам фінансовим наради призначили окрему увагу. Недостаток

належних грошових фондів у великій мірі утруднює ведення політичної акції в тих розмірах, які є подиктовані сучасними потребами визвольної акції України. Наради складають подяку українському громадянству за дотеперішню матеріяльну і моральну піддержку та висловлюють тверду віру, що наше українське громадянство зрозуміє вагу хвилі і створить тривалу та вистачаючу грошову базу, потрібну для нашої визвольної акції. В тому напрямі було прийнято наступне звернення до всіх членів ПАУК :

«Український Конґресовий Комітет північної Америки, комітет Українців Канади, Товариство Прихильників Української Культури, Бразилія, і Центральна Українська Репрезентація Арґентіни, Уруґваю і Параґваю подбають, щоб повести енерґійну збіркову акцію на потреби політичної оборони українського народу в Европі. Одночасно звертається увагу заокеанських українців на їх відповідальність перед історією української нації за евентуальне занедбання цієї справи».

На денний порядок нарад поставлено також спосіб відношення нашої заокеанської преси до української визвольної справи і УНРади зокрема. В дискусії було ствердженo, що вся наша заокеанська преса має право вільно виявляти свої погляди на актуальні питання української політики, але, з ваги на значення преси у витвореюванні публічної опінії, спадає на всю нашу пресу патріотично - моральний обов'язок дбати, щоб критика була будуюча, а не руйнуюча. Кожний журналіст має бути впоні свідомий своєї відповідальности за те, чи ним написане помагає або шкодить українській справі в загальному. Було стверджено, що деякі орґани заокеанських українців не все додержуються цих вимог.

З метою рятувати культурне надбання української еміґрації в Европі доручено культурному референтові зробити у спілці з допомоговими установами всі потрібні заходи для перевезення до Америки і Канади осіб та інституцій загальнонаціонального значення.

підп. **Степан Шумейко (—)**

План Маршала і можливе використання робочої сили, що є в юрисдикції ІРО

У липні місяці ц. р. на зібранні представників біженецьких орґанізацій і національних угруповань п. Теофільо Джурович, кол. повноважний міністр, директор Комітету югославських еміґрантів у Франції, отримав доручення вистудіювати всі можливості приміщення на працю біженців, можливості, що їх міг би дати план Маршала.

На пленарному засіданні 12 листопада ц. р. п. Джурович зробив доповідь про те, що ним зроблено. Він поробив відповідні заходи перед певними чинниками, покликаючися на закон 472(80 Конґрес, стор. 19, арт. 9, пар. е). Справді, зазначений текст говорить :

«Головний директор сприятиме складенню договорів поміж державами, які беруть участь, у тісній співпраці з ІРО, з наміром використати в найширшій мірі й у всіх тих країнах, які приймають участь у цьому плані, потрібну робочу силу для досягнення вищезазначених завдань».

Базуючися на цьому тексті, п. Джурович бачився з багатьма чинниками, а зокрема з п. Б. Щішкіним, директором Европейського Відділу Робочої Сили в Дирекції Економічної Співпраці (План Маршала).

Як заявив п. Щішкін, треба буде зачекати на детальне розроблення плану французького уряду, що стосується до цієї справи. І, очевидно, лише приблизно через 4-5 місяців можна буде очікувати практичної реалізації зазначених побажань щодо робочої сили. Так само він обіцяв п. Джуровичеві надсилати йому всю офіційну документацію, яка стосується цієї проблеми, по мірі того, як вона буде появлятися.

АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ

На запрошення Архиєпископа Атенаґораса, правлячого Ґрецькою Архидієцезією Північної і Південної Америки, який повідомив про своє бажання особисто пізнати Голову Української Ґреко - Православної Церкви в Канаді, Архиєпископ Мстислав відбув у другій половині жовтня подорож до Сполучених Штатів Америки.

Перша зустріч обох ієрархів відбулася 20 жовтня в Нью-Йорку і тривала понад дві години. Розмови, що відбулися під час цієї зустрічі, мали інформаційний характер і обіймали цілість українсьої православної проблеми.

На другий день, 21 жовтня, Архиєпископ Атенаґорас гостив Архиєпископа Мстислава обідом, на якому були присутні, крім обох Владик, члени Церковного Управління Ґрецької Архидієцезії на чолі з о. прот. М. Андреадісом та о. прот. В. Слюзаром, який супроводив Владику Мстислава в подорожі до Сполучених Штатів і був присутній під час розмов обох ієрархів. По обіді відбулися дальші розмови, предметом яких було сучасне положення української православної церковної справи на теренах Північної Америки.

На пам'ятку цієї зустрічі Архиєпископ Мстислав подарував Архиєпископові Атенаґорасу мистецько виконаний наперсний хрест з прикрасами. 22 жовтня Архиєпископ Мстислав відвідав у Філадельфії Владику Івана Теодоровича, а наступного дня виїхав через Детройт до Віндзору, де 24 жовтня відбулася його перша візитація тамошньої української православної церкви.

(«Український Голос», ч. 44, Вінніпеґ).

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

УДАР ПО КОМІНФОРМУ

Найяскравішою подією другої половини листопада — це боротьба французького уряду проти Комінформу і його слухняного знаряддя — компартії. Читачі вже знають із щоденної преси, що 20-го листопада французький міністр внутрішніх справ Жюль Мок виступив у парламенті з великою промовою, в якій вказав на злочинну діяльність Комінформу на терені Франції. У своїй промові подав він силу конкретних доказів, як то інструкції Комінформу, переслані сюди леґальним і нелеґальним способом фонди, мета: саботувати французький промисел та індустрію, бойкотаж плана Маршала і самої стабілізації Франції і т. д. До того військовий міністр Поль Рамадьє долучив ще дані про те, що французькі комуністи роблять в армії аґітацію, яка шкодить всенній обороні держави.

Треба сказати, що ці виступи сколихнули не тільки французьку опінію, але й вплинули на опінію світову. Цілком можливо, що під впливом цих ревеляцій, президент Сполучених Штатів Америки Труман, який був настроєний знову шукати з Советами якихось можливостей для переговорів, і разом з тим міняти попередніх своїх співробітників, — тепер, здається, одмовився од посилки до Москви «спеціяльного посла» і вирішив затримати на старих постах ґен. Маршала, міністра справ закордонних і Форесталя, міністра війни. Одночасно, одна із величезних

синдикальних американських спілок праці винесла резолюцію про потребу затримання твердого курсу відносно Совітів.

Тому що підняте французьким міністром Ж. Моком питання — справа боротьби проти Комінформу є справою дуже важливою, то сучасний президент міністрів Кей в палаті депутатів поставив всі намічені заходи боротьби під знак довір'я палати. І це довір'я французька палата подавляючою більшістю голосів йому дала. Таким чином сучасний уряд Франції стримав зброю для леґальної й планової боротьби проти загрози ладу й порядку, проти підривної праці в середині країні.

Треба відзначити, що за час існування большевизму, себ-то від 1917 року — це вперше трапляється в житті світової демократії, коли представники уряду офіційно і рішуче ставлять справу боротьби з большевиками.

TOUR d'HORIZON

Протягом останніх двох тижнів на міжнародньому полі не було таких видатних подій, які притягали б особливу увагу.

Сесія ООН, що вже кінчає свої праці в Парижі біля 10-го грудня, у пекучих справах, чи як то тепер модно говорити — невральґічних питаннях — не дала показних результатів. Все ж таки відмітити треба резолюцію в справі Ґреції і її північних сусідів : асамблея прийняла (47 голосів — за, і 6 — проти) постанову, яка стверджує, що Албанія, Югославія та Болгарія помагали ґрецьким повстанцям і що цей факт «загрожує мир на Балканах та протирічить цілям та принципам хартії Об'єднаних Націй». Таким чином засуджено замасковану совєтську допомогу комуністичним повстанцям в Ґреції. З другого боку одноголосно прийнято побажання про те, щоби між Ґрецією і її північними сусідами було відновлено нормальні дипломатичні стосунки. Але як буде переведено в життя ці постанови — побачимо.

Справи ж Берліну й Палестини — повисли в повітрю. Трудно передбачати, щоб ці справи було вирішено перед закінченням сесії. Поки що Совєти фактично розділили Берлін на дві частини.

На секторі военної орґанізації Заходу перед можливою аґресією вже намітилися дві речі, а саме : проєкт заключення оборонного пакту Північної Атлантики, куди, крім західне - европейського вже сформованого блоку 5-ти держав (Франції, Анґлії, Бельґії, Голандії й Люксембурґу), мають приступити ще США і Канада. Цей проєкт починає набірати реальних форм, і вже йдуть підготовчі переговори що-до його заключення. Друга річ — це, як наслідок першої — перемога тези оборони на Рейні, а не на Піренеях. Ця справа перейшла вже фазу обговорення в пресі і увійшла вже до кабінетів відповідних орґанізмів, як военних, так і політичних, себто увійшла у стадію своєї реалізації. Як вона виглядатиме практично — покаже нам ближче майбутнє. В ході її вийшла затримка із справою Рурського басейну, керування яким передано, ніби, до німецьких рук, хоч догляд і контроль над цілою продукцією залишається в руках союзників. Як відомо, французька теза була проти цього : Франція домагалася інтернаціоналізації Рура. Зараз ідуть переговори між анґло-саксами і французами про узгіднення позицій в цій справі.

На секторі Китаю, як то кажуть, повне **imbroglio**. Протирічиві повідомлення не дають можливости уяснити собі точну ситуацію в Північному Китаю. Одначе ясним все таки є те, що становище Чан-Кай-Шека є дуже загрожене.

М. Антусь

КОНГРЕС ВІЛЬНИХ ЖУРНАЛІСТІВ

Центральної і Східної Европи, Балтійських і Балканських країн в Парижі

Три крайові об'єднання вільних журналістів з поза залізної завіси, а саме : з Великобританії, Франції й Німеччини зорґанізували в Парижі, в днях 28 і 29 листопада ц. р. , Конґрес з метою створення світової орґанізації вільних журналістів.

Участь у Конґресі взяли представники Білоруси, Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Мадярщини, Польщі, Румунії, Словаччини, України, Чехії та Югославії. Як гості були представники козаків.

Українські журналісти взяли участь у Конґресі 10-членною делегацією, складеною з представників укр. журналістів з Німеччини, Франції і Великобританії. Українська делегація складалася з представників : СУЖ (ред. М, Лівицький), НДОУЖ (ред. Р. Ільницький) і М. Колянківський), Спілки Укр. Журналістів у В. Британії (ред. М. Семчишин), Українських журналістів у Франції репрезентували д-р О. Яримович, ред. Л. Гузар, ред. І. Попович, ред. П. Поліщук, ред. Б. Галиняк і ред. М. Ковальський.

Головою української делегації був ред. М. Семчишин, що теж очолював статутарно - орґанізаційну комісію Конґресу.

Під час урочистого відкриття Конґресу представник укр. делегації ред. М. Лівицький виголосив деклярративну заяву, інформуючи присутніх про змагання укр. народу до визволення української Держави спід московсько - большевицького панування.

Члени укр. длегації взяли активну участь у працях 4-х комісій конґресу.

Ред. М. Семчишин став містоголовою федерації, а головою вибрано поляка ред. Вержбянського; 2-им віце-головою — ред. д-р Радовановича (югославянин), 3-ім — ред. інж. Ридлєвського (білорус). Ґенеральний секретар — ред. Рудзінський (словак), заступник ґенерального секретаря — ред. Ґедґавдас (литовець), скарбник — ред. Брушек (чех).

Ред. М. Ковальський увійшов до Контрольної Комісії. До Ради Федерації увійшли : ред. М. Лівицький і ред. Р. Ільницький.

Українська делегація зробила все можливе, щоб поінформувати своїх чужонаціональних товаришів по професії про сучасне положення і боротьбу укр. народу та про українську пресу. Велику нагоду для цього дала пресова конференція, що відбулася дня 30. XI ц. р. в домі Французького Резистансу.

Випущено з нагоди Конґресу спеціяльні брошури, де відведено окреме місце для статтей про українську пресу під совєтами, у підпіллі та на еміґрації. Матеріяли французькою мовою опрацював ред. Б. Ірчан, а анґлійською мовою — ред. М. Михайлович.

1-го грудня ц. р. делегація укр. журналістів склала вінок на могилі Головного Отамана Симона Петлюри.

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

З ЖИТТЯ Т-ва б. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР У ФРАНЦІЇ

— Заходами Управи Паризької філії Т-ва в неділю 21-го листопада с. р. по службі Божій і панахиді за спокій душ Базарських героїв, влаштовано було збори-академію пам'яти 359-ти. На зборах Голова Т-ва ґен. О. Удовиченко окреслив значіння цієї події, подавши її переліг з погляду військового і національного. Секретар Т-ва п. М. Ковальський у своїй промові торкнувся питання впливу і значіння цієї події на розвиток нашої національної ідеолоґії. По закінченню академії присутні відспівали національний гімн.

— Наказом по Т-ву від 13-го листопада відкрито нову філію Т-ва в Нансі і призначено там Уповноваженим Т-ва і Головою нової філії п. пполк. Петра Закусила. Другим наказом від тої ж дати звільнено сотн. О. Негребецького з поста Уповноваженого Т-ва в Монбільярі-Сошо і призначено на той же пост п. Юрія Кравченка.

«ОБЛОГА» Ю. КОСАЧА НА СЦЕНІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ПАРИЖІ

Театр у культурному житті людини відіграє не абияку ролю, — він збагачує її світогляд, знайомить часто з історичними подіями, відбиває життя з його найхарактернішими рисами. Особливо ж на еміґрації, де умови для театру є нелегкі, а тому його не можна бачити часто і вибирати на свій смак, — театр є дуже цінним явищем. І коли в ньому бувають недоліки, то не можна звертати увагу виключно на них, забуваючи про можливості театру в еміґраційних умовах. Кожен українець мусить любити свій національний театр, підтримувати його, допомагати йому чи ділом, чи дружнім словом — порадою, щоб не дати йому загинути, а навпаки — допомогти його розвиткові. Бо кому з нас не приємно тут, на еміґрації, далеко від рідної землі, в колі своїх друзів та знайомих, побачити українську п'єсу?

Тож можна сказати, що драматична поема Ю. Косача «Облога» з часів Б. Хмельницкого, поставлена в Парижі 14 листопада ц. р. українською артистичною групою в Парижі під проводом п. Е. Чайки, залишила по собі добрий спогад в українського глядача. Перш за все, треба віддати належне авторові «Облоги» — п. Ю. Косачеві, відзначивши цікавість сюжету поеми, її цінність, як історичного матеріялу, яскраву характерність окремих персонажів та взагалі саму мистецьку побудову твору.

Немалих зусиль довелося прикласти артистичній групі під проводом п-і Е. Чайки для вистави «Облоги». Коли ми раніше дивилися на вистави цієї артистичної групи, то часто шкода було забагато витраченої енерґії режисера з людьми, що потім виходили з цієї групи. І тільки перший раз у виставі «Облога» почав накреслюватися ансамбль театру. Артиста п. Дніпрового доводилося бачити вже нераз у різних ролях, але чи не найкращою була ця його роля Тимоша в «Облозі», з ритму якої він не виходив під час дій, чим особливо сприяв успіхові вистави. Режисер вистави п-і Чайка, вже відома в Парижі своєю роботою раніш, у ролі Беатриче створила симпатичний ліричний образ; її миловидний портрет Беатриче в добре витриманих костюмах мав заслужений успіх у глядача.

Можна привітати появу нового члена артистичної групи п. Ю. Калинича. Створений ним образ поляка Бербецького був прекрасно й майстерно переданий. Культурна праця над своєю ролею п. Калинича дає підстави сподіватися, що він і надалі залишиться в артистичній групі, приймаючи участь в її майбутній праці.

Щодо решти персонажів, то вони справилися з своїми завданнями цілком задовільно.

Приємне враження справляє декорація п. Калинича, особливо в льоху архітектора Дольче.

За винятком деяких деталів, можна з певністю сказати, що вистава «Облоги» — нової, свіжої п'єси сучасного автора — є новим досягненням артистичної групи в Парижі під проводом п-і Е. Чайки.

Думаємо, що виставу «Облога» варто повторити. Д-а

ШАЛЕТ

У суботу 20-го листоладу в Шалеті відбулася вистава п'єси Тогобічного «Жидівка Вихрестка». Всі аматори вив'язалися із своїми завданнями цілком добре. Саля місцевого театру була переповнена так, що багато людей і не змогло попасти на виставу. Після вистави був баль до ранку. П'єсу ставив драматичний гурток при Громаді під режисурою п. Іщука Василя.

НІМЕЧЧИНА

КНИГОЦЕНТР

Збірний цінник видань членів «Книгоцентру» приправляється до друку. У

ньому проти кожної назви будуть подані ціни в чотирьох валютах : німецьких марках, американських долярах, анґлійських шілінгах, бельґійських франках ; цінник рішено друкувати в 2.000 примірниках і розіслати поза межами Німеччини. До цінника приймаються назви видань та оповістки лише від членів «Книгоцентру». Видавництва та книготорґівлі, що ще не оформили свого вступу в число членів «Книгоцентру» Управа просить зробити це якнайшвидче.

Адреса : «Бухцентрале», Мюнхен, Дахауерштрассе 9-1.

БЕЛЬҐІЯ

ЛИСТ КАРДИНАЛА ВАН РУЇ — ПЕРШОМУ КОНҐРЕСОВІ УКРАЇНЦІВ У БЕЛЬҐІЇ

Кардинал ван Руї, Ґримас Бельґії, Архиєпископ Малін, надіслав на руки голови УДК, інж. А. Кішки, власноручно написаного листа, в якому передав свої поздоровлення і побажання Першому Конґресові Українців у Бельґії такими словами : «Українським робітникам-скитальцям у Бельґії, з нагоди їхнього Першого Конґресу, пересилаємо вислови нашої щирої подяки за одержану телеґраму й запевнюємо в нашій відданості та сердечно благословимо всіх учасників Конґресу та їхні родини, а зокрема їх Голову Комітету й душпастирів.

Підпис : Й. Е. Кард. ван РУЇ
Архиєпископ МАЛІНУ »
(Лювен. П. Б.)

АРХИЄПИСКОП МИХАЇЛ НА АВДІЄНЦІЇ В МОНС. КЕРКГОФС-а

28 жовтня ц. р. Єпископ міста Льєж Екс. Монс. Керкгофс прийняв на окремій авдієнції Владику УАПЦ—Архиєпископа Михаїла, що тривала більше години. Українського Архиєпископа супроводили : о. прот. І. Бачинський, голова УДК інж. Кішка і інж. Кондрацький. Крім цього були присутні : Монс. Буо і о. Клейстеро, ґенеральний душпастир для чужинецьких робітників на дієцезію Льєж.

Метою візити було подякувати католицькому Єпископові за його прихильне ставлення до українських православних робітників у Бельґії та обговорити всі біжучі питання, що відносяться до душпастирської роботи серед православних УАПЦ. Авдієнція пройшла в атмосфері повного зрозуміння до порушених справ, і Монс. Керкгофс заявив дальшу готовність допомагати УАПЦ. (Лювен. П. Б.).

ГОЛЯНДІЯ

УКРАЇНСЬКІ БОГОСЛОВИ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ М. ШАШКЕВИЧА.

Богослови Української Католицької Духовнвї Семінарії в Кулемборґу (Голляндія) вшанувала 7 листопада ц. р. пам'ять пробудителя Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича, святочною Академією. В проґрамі були : окремий реферат, деклямації та мистецьки виконані співи хору богословів, під диригуванням проф. Антоновича. (Лювен. П. Б.).

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ У ГОЛЯНДІЇ

Українська колонія в Голяндії невелика. Складається вона з робітників, що приїхали сюди на працю заходами IPO, та з деякої кількости головно східньо-українських жінок, що повиходили заміж за голяндців після закінчення війни, а також з малої кількости втікачів із Східньої Европи.

Живуть українці розкидано по всій Голляндії, працюючи переважно на заводах. Відношення голяндців до українців щире та добросердечне. Досі не було в Голяндії ніякого об'єднуючого осередка, а єдиним зв'язковим та помічником для українців був Впр. о. Ген. Вікарій М. Ван де Мале, що старався допомагати потребуючим радою та інтервенцією.

Щойно 7 листопада відбулися перші установчі Загальні Збори Українців у Голяндії. На збори прибули представники українців з майже всіх осередків Голяндії. Доповідь про потребу орґанізації виголосив М. Боровський, який вказав на широку активність українців у цілому світі, а зокрема на боротьбу УПА на рідних землях, що дає найкраще свідоцтво живучости та невмирущости українського народу. Присутні вшанували пам'ять усіх українців, що на протязі вікової боротьби поклали своє життя на жертовник Батьківщини. Потім обговорено та затверджено статут »Об'єднання Українців у Голяндії» та обрано Управу Об'єднання.

Збори з признанням привітали створення Національної Ради та ухвалили вислати їй привітання і з захопленням прийняли пропозицію М. Боровського іменувати Впр. о. Ген. Вікарія М. Ван де Мале, за його жертвену працю серед українців у Голяндії, почесним членом Об'єднання. Як довідуємося, Впр. о. Ван де Мале уже вжив заходів для придбання домівки для Об'єднання.

Перші збори пройшли в дуже приязній та діловій атмосфері і, певно, спричиняться до пожвавлення українського життя в Голяндії.

Всю кореспонденнію для « Об'єднання Українців у Голяндії» просять надсилати на адресу :

M. Borowsky, AMSTERDAM - Zuid, Bethoqenstraat 10. — (Tel. 91285)
NEDERLAND

(Лювен. П. Б.)

З Церковного Життя у Франції

ВІДОЗВА

до парафіяльних Рад і побожних вірних Української Автокефальної Православної Церкви у Франції

Історична доля, яка у віках минулих так тісно зв'язала український нарід з Православною його Церквою і вірою у боротьбі за волю рідного краю, нині ставить тіж завдання перед УАПЦ на чужині : зберегти душу народню в умовах може найтяжчих, в умовах відірванности від народної гущі і рідної землі, посеред чужих вір і чужих народів, в тяжких обставинах економічного і політичного життя.

В турботах про дальшу долю Богомбереженої Української Православної Пастви з доручення Собору, Священий Синод УАПЦ звернувся з меморандумом до Організації З'єднаних Народів та до урядів християнських великих держав в справі унормування правного положення нових еміґрантів та розселення їх трудовими громадами з забезпеченням церковно-релігійної опіки, одночасно доручивши поодиноким Архипастирам УАПЦ виїхати з Німеччини до інших країв для несення духовної опіки над нашими вірними. І так Архиєпископ Мстислав виїхав до Канади, Архиєпископ Михаїл до Бельгії, Архиєпископ Ігор виїжджає до Арґентіни, а до нас у Францію має приїхати сам Голова Собору Єпископів УАПЦ Високопреосвящений Митрополит Полікарп.

З приїздом Митрополита Полікарпа, Голови УАПЦ, до Парижу, де завдяки княжому дарові одного з вірних синів УАПЦ збудовано одну з найкращих домових церков в Парижі, відповідальність нашої громади вірних розпорошених по цілій Франції за дальшу долю нашої церкви збільшується, а особливо її Виконного Орґану — Єпархіяльної Ради.

Від довшого часу, розуміючи потребу рідних священників для духовної і народньої праці серед наших вірних, Єпархіяльна Рада робила відповідні заходи, щоби якнайскорше спровадити на терен Франції відповідну кількість наших панотців. Наші старання нарешті частинно увінчалися успіхом. В кінці серпня і початку вересня цього року, з благословенства Митрополита Полікарпа прибули до нас : Митрофорний Протоієрей о. Володимир Вишневський, який призначений настоятелем св. Симоновської Церкви в Парижі і о. Архипресвитер Олександер Новицький, якому доручено нести душпастирську опіку над нашими вірними в провінції. В найблизчому часі о. Архипресвитер відвідає кожну нашу парафію, яка існує на терені Франції, як рівнож навістить і ті громадки наших вірних, які не мають зорґанізованих парафій, але виявлять бажання побачити у себе рідного душпастира, щоб спільно помолитись до Всемилостивого Бога за кращу долю нашого народу і мати можність приступити до св. Сповіді і Причастя.

Усі ці заходи Єпархіяльної Ради вимагають багато коштів. З приїздом до нас Митрополита, положення єпархії УАПЦ у Франції стане осередковим у світі, тому наша єпархія повинна бути з'орґанізована зразково. Досі більшість наших православних еміґрантів всюди користала з духовної опіки чужих нам по національности й духу священників. Тепер маємо своїх рідних пастирів і мусимо їх духовну діяльність всіма силами підтримати. Мусимо їм дати хоч скромне матеріяльне забезпечення, щоби вони могли присвятити весь свій час на службу Богові і нашому народові.

Тому Єпархіяльна Рада на свому засіданні дня 14 жовтня б. р. постановила звернутись до всіх православних українців у Франції зложити свою жертву на розбудову нашого церковно-народнього життя в формі одноразової пожертви і в розмірі повного одноденного заробітку кожного з вірних. В цій цілі розсилаємо по зареєстрованих у нас адресах підписні листи. Імена усіх жертводавців будуть уміщені в пресі. Нам є добре відомо, що наша еміґрація перетяжена усякими збірками на ріжні пекучі потреби, одначе глибоко віримо, що не найдеться на терені Франції такого віруючого сина своєї церкви, який би не зложив для неї офіри.

Одночасно Єпархіяльна Рада закликає всі наші Парафіяльні Ради на терені Франції в якнайскоршому часі відбути загальні збори своїх членів і установити місячну складку для утримання парафії і священика. Для прикладу подаємо, що місячна складка на терені Паризької парафії УАПЦ виносить 100 фр. і що певна кількість парафіян склала одноразову пожертву в формі 1 відс. свого річного заробітку. На видатки Єпархіяльної Ради Паризька Парафія складає місячно 10 відс. з церковних доходів.

В тих місцевостях, де перебуває більша кількість православних українців (старих і новоприбулих еміґрантів) і де церковні громади не є зорґанізовані,

необхідно створити Парафіяльні Ради (Голова, скарбник, членів 1-2, секретар) і рівнож усталити місячну складку своїх членів.

Поодиноких наших православних братів і сестер, розкиданих по розлеглих теренах Франції і її колоній, Єпархіяльна Рада закликає складати свої місячні складки і одноразові пожертви просто до Каси Єпархіяльної Ради в Парижі.

Всі гроші (одноразові пожертви та місячні складки) просимо надсилати на Конто Банкове «Societé Generale» Chq. 14.732. Mr. Gmira з зазначенням «для Епархіяльної Ради УАПЦ».

А листування в цих справах просимо надсилати на адресу нашого скарбника:

Mr. Jean HORAIN, 6, rue Gustave Rouanet, Paris 18.

ЄПАРХІЯЛЬНА РАДА УАПЦ у Франції

Голова: Інж. С. Созонтів
Заступники Голови: Митр. прот. В. Вишнєвський, Архипресвитер О. Новицький, полк. Юскевич.
Скарбник: І. Гораїн
Секретар: Проф. Шумовський
Члени: П. Василів, І. Рудичів, П. Плевако.
Париж, XXe, 5, rue Gasnier-Guy

АЛЬГРАНЖ

В неділю 14 жовтня ц. р. відвідав нашу парафію довгожданий гість — о. Архипресвітер Олександр Новицький, душпастир православного українського робітництва. Богослуження відбулося того ж дня в приміщенні протестантської церкви, в присутності цілої української колонії м. Кнютанжу й околиць. Співав досить добре хор під орудою п. Литвиненка. По Євангелії о. Архипресвітер виголосив глибоко релігійну і одночасно так життєву проповідь про обов'язки правдивого християнина-українця, яка зробила на присутніх велике враження і всі присутні в церкві справді молились єдиним серцем і єдиними устами за поліпшення долі нашого народу, розпорошеного по цілому світі.

По Службі Божій відбулося вінчання п. Івасенка, мешканця м. Кнютанж.

На Богослуженні весь час був присутній місцевий пастор Євангелицької Громади, який з великим зацікавленням придивлявся до нашої Служби Божої, подивляючи її красу й велич.

Того ж самого дня, о 6 год. вечора, в приміщенні місцевої української Громади зібралися всі українці м. Кнютанжу й околиць без різниці віроісповідання й територіяльного походження, де на запрошення голови Громади о. Архипресвітер О. Новицький виголосив доповідь на тему: «Життя української еміґрації в Німеччині».

Заслухавши цінну, бо цілком об'єктивну доповідь, присутні після обміну думок просили о. Архипресвітера в імені українських громадян м. Кнютанжу й околиць передати привітання Українській Національній Раді і її Виконному Органові та запевнити, що українська громада в Кнютанжі є цілковито до розпорядження Виконного Органу УНРади і вважає, що лише невідповідальні чинники серед нашої еміґрації можуть не бажати успіху У. Н. Р. в її такій тяжкій і відповідальній праці для добра нашого народу як в краю, так і на еміґрації.

В наступні дні, відвідавши майже всіх своїх парафіян, о. Архипресвітер від'їхав від нас до Нансі. 19 жовтня Парафіяльна Рада У. А. П. Ц. в Кнютанжі з жалем прощалась з своїм Архипресвітером, прохаючи не забути відвідати нас на Різдвяні Свята. ПАРАФІЯНИН

НАНСІ.

В неділю 21-го листопада о. архипресвитер О. Новицький одслужив службу Божу в Нансі. Місцеві українці, що вперше в цій місцевості мали нагоду вітати свого душпастиря, численно прийшли на службу Божу. Крім українців, як православних, так і ґреко-католиків, було багато і чужинців — росіян та французів. Сама служба Божа та проповідь нашого пан-отця залишили у присутніх невитравне враження.

По службі Божій відбулася панахида, а по ній академія пам'яти 359-ти героїв, що загинули під Базаром. Свято було відкрито промовою п. Шияна, Голови місцевої «Просвіти», з рефератами виступили п. п. пполк. Петро Закусило, Уповноважений Т-ва б. Вояків Армії УНР в цьому районі, та п. А. Гришин, а сотн. Ямковий виголосив коротку промову. По закінченню свята о. архипресвитер О. Новицький оповів про життя і працю української еміґрації в Німеччині, що було вислухано з надзвичайною увагою.

Побут рідного душпастиря розворушив наших людей і влив нової енерґії в життя нашої колонії в Нансі. Дякуємо п. отцеві за його відвідини і надіємося, що до нас частіше тепер буде він приїзжати. НАНСІЄЦЬ

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

на місяць ГРУДЕНЬ 1948 року в Українській Автокефальній Православній Церкві св. Симона в Парижі, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe, Metro: Martin Nadaud.

3. 12. (п'ятниця), год. 19 — Всенічна перед Введенням.
4. 12. (субота), Введення Пр. Діви до храму, год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Всенічна перед неділею.

5. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
11. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
12. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19. Всенічна перед св. Андрієм.
13. 12. (понеділок), Св. Ап. Андрія Первозваного, Основоположника Церкви Христової в Україні. Год. 10.30 — Служба Божа з молебном.
18. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
19. 12. (неділя і св. Чудотворця Миколая), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом св. Миколаю.
25. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
26. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.

Підчас служб Божих співає чоловічий хор під орудою дириґента К. Миколайчука, а підчас всенічних і вечірень з акафистами — мішаний хор.

Про порядок Богослужень УАПЦ на провінції будуть окремі повідомлення.

Настоятель Митрофорний Протоієрей В. Вишневський.

ПОДЯКА

Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві в Парижі цим приносить сердечну подяку усім тим українцям м. Кнютанжу, які на заклик о. Архипресвітера О. Новицького зложили добровільні пожертви на Дитячу Оселю в Руасі-ан-Брі в сумі 3100 франків; зокрема дякує п. Спендовській Ользі, з ініціятиви якої, за чашкою чаю в її помешканні, присутні гості офірували 2.200 фр.

Нехай Господь Милосердний допомагає у всіх ваших добрих ділах за те, що Ви не забуваєте за ваших найменших.

Голова Є. ПРОКОПОВИЧ
Секретар — К. СОЛОНАР

ТОВАРИСТВО ПО УТВОРЕННЮ СТАЛОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ПАРИЖІ

ЗАПРОШЕННЯ

Товариство має шану просити Вас вшанувати ласкавою присутністю

КАМЕРНИЙ КОНЦЕРТ

який воно влаштовує Культурними Силами зі свого складу.

Концерт відбудеться в Неділю 26 Грудня 1948 року о годині 15 і 45 хв. в Салі «Марсо - Шайо» на 31, rue Pierre I de Serbie, Paris 8e. Метро : Alma Marceau, Iena, Etoile і Franklin Roosevelt (Marbeuf). Число нумерованих місць обмежене. Щоб не залишились резервовані ЗАПРОШЕНИМ місця — просимо, при неможливості прибути на концерт — негайно вернути запрошення на адресу : 5, rue Gasnier Guy, Paris 20e.

На покриття видатків приймаються ДОБРОВІЛЬНІ ДАТКИ.

Неповернені Товариству запрошення вважаються за прийняті і Товариство числить на Вашу присутність та резервує для Вас місце.

ТОВАРИСТВО

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine — Paris 12e.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

Цим повідомляємо, що річні Загальні Збори Української Опіки у Франції відбудуться 26 Грудня ц. р. в Українському домі (13, rue Taine, Paris 12e). Початок о 15-ій годині.

Згідно статуту організації — члени Громадської Опіки посилають по 1 предствникові від кожних 50 членів.

Всіх членів Громадської Опіки просимо вирівняти всі борги до Загальних Зборів, щоб таким чином не було ніяких заперечень що до права їхньої участи в рішеннях Загальних Зборів.

Прохаємо організації зголосити їхніх делеґатів своечасно, аби можна було їм підшукати помешкання.

Черга справ Загальних Зборів намічена така : 1. Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів 9. XI. 47 року. 2. Справа ОУРФ. 3. Звіти Управи Громадської Опіки, 4. Доклад Ревізійної Комісії і голосування про уділ абсолюторії. 5. Питання перетворення Української Громадської Опіки в Громадський Комітет у Франції. 6. Внески і резолюції.

Голова Української Громадської Опіки — інж. **С. Созонтів**
Генеральний Секретар — **Іл. Косенко**.

УКРАЇНСЬКА АРТИСТИЧНА ГРУПА В ПАРИЖІ
під містецьким провсдом Є. Ч йки.

Хто бажає гарно забавитись і посміятись безжурним сміхом

приходьте

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 12 ГРУДНЯ 1948, В ЗАЛЮ
SALLE DES SOCIETES SAVANTES — 8, RUE DANTON, PARIS 6e
(Metro: Odeon ou Saint-Michel)
на веселу динамічну комедію на 3 дії

ТРІЙНЯТА

(ця комедія багато років іде з успіхом на европейських сценах)

В антрактах буфет — Режисер : Є. ЧАЙКА

Участь беруть професійні артистичні сили

УВАГА : **Починаємо рівно в 20 г. 30 хв**

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, **з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата :	**квартально**	6 ш.
	піврічно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число		1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. **з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата :	**квартально**	2.40 м.
	піврічно	4.80 м.
	на рік	9.00 м.
Одне число		0.40 м.

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff — Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

Nº 23

1-ше ЧИСЛО МІСЯЦЯ ГРУДНЯ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

50 frs.

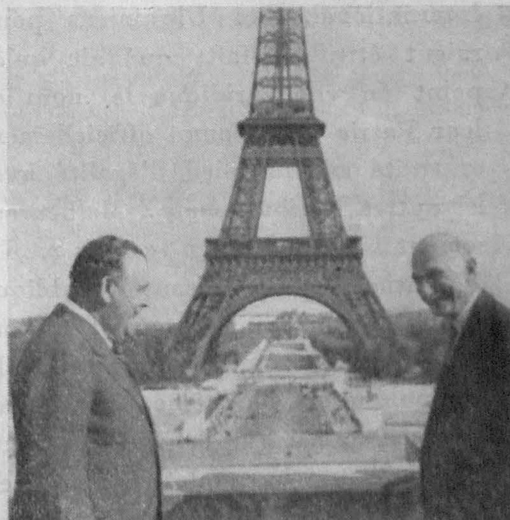

Тригве Лі, Генеральний Секретар ООН, і Роберт Шуман, Міністр Закордонних Справ Франції, Голова Французької Делегації.

ADRESSE : HROMADA
5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :
C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

Contre la discréditation

Depuis des années, au sein des Nations Unies, l'Ukraine a sa place parmi ses membres et une délégation de la soi-disant République Socialiste Soviétique Ukrainienne collabore à tous les travaux de cet organisme international. Les Ukrainiens pourraient être satisfaits du fait qu'au point de vue juridique le nom de leur Patrie est reconnu officiellement et traité sur un pied d'égalité avec les autres Nations, mais... Malheureusement, il existe un « mais ». La délégation de la soi-disant République Soviétique Ukrainienne n'est qu'une fiction, un fantôme, de même que la « République » elle-même. Cette délégation — ainsi que le gouvernement, — d'ailleurs incomplet comme tel, — de l'Ukraine Soviétique n'est qu'une filiale du gouvernement de Moscou, une filiale qui exécute les ordres et les instructions du Kremlin. Ni la délégation sus-mentionnée, ni le soi-disant gouvernement de l'Ukraine Soviétique qui l'a mandaté ne représentent la Nation Ukrainienne et ne défendent les intérêts de notre Pays, mais représentent le pouvoir d'occupation moscovite et y maintiennent un régime bolchéviste dont les beautés sont trop connues en Europe et dans le monde pour qu'il fùt qualifié comme un régime démocratique et civilisé.

Mais ce qui révolte le plus tous les Ukrainiens, c'est le fait que ce régime bolchéviste peut attirer sur les Ukrainiens la descrimination du monde et nuire à la bonne renommée des Ukrainiens en général. Le seul espoir des Ukrainiens consiste dans leur conviction que le monde civilisé comprend la situation de la Nation Ukrainienne, opprimée par Moscou et gardée par ses satrapes, et qu'elle ne peut pas actuellement exprimer librement sa volonté et défendre elle-même ses intérêts vitaux.

Les Ukrainiens adressent un appel au monde civilisé et le prie de ne pas confondre la Nation Ukrainienne avec les soi-disant représentants de l'Ukraine Soviétique qui ne représentent que les intérêts de Moscou. D'autant plus que les intérêts de Kremlin sont absolument contraire à ceux de l'Ukraine, proprement dite.

КОЖНОМУ СВОЄ МІСЦЕ

« La vérité est austère »
STENDHAL

Народ наш живе тепер під тяжкою большевицькою диктатурою, проте всі ми добре знаємо, як з наших власних джерел, так і з голосів преси та радіо совєтського окупанта, що український народ використовує кожну можливість обороняти свої національні інтереси. Боротьба ця йде кожного дня, на всіх відтинках народнього життя, так би мовити, повною ґамою засобів.

Учасниками цієї боротьби є й цей робітник, що, припізнюючи виготовлення того, що призначене для окупанта, приспішує продукцію товарів, призначених для українського населення, — і цей селянин, що цупко зберігає чистоту української духовности і не здає окупантові всіх плодів, — і цей залізничник, що опікується українськими подорожніми проти натиску ворожих елементів, — і цей продавець крамниці, що ліпші товари зберігає для українського покупця, — і цей учитель, що, навчаючи в школі, розказує дітям правду про наше минуле, і т. д. і т. д. Маса народня вживає на кожному кроці зброю пасивного опору й саботажу. З другого боку вона теж, хоч і повільно, робить конструктивну роботу на всіх відтинках народнього життя.

Як і в кожному народі, так і в нас, є теж люди спеціяльно імпульсивні, чи, скажім, люди гарячої крови, — це в першу чергу великий відсоток молоді. Їм не досить пасивного опору і повільної конструктивної роботи широких мас, — вони бажають більш активної, скорої, блискучої героїчними вчинками боротьби; такі люди гуртуються в секторі підпільної роботи, яка часом переroджується в перманентну революцію; вони ставлять ворогові безпосередній опір, але теж і приймають пропорційно найбільше безпосередніх ударів, бо їх у першу чергу садовлять до в'язниць, засилають і розстрілюють. У своєму запалі боротьби вони бажали б втягнути в цю справу широкі народні маси. І тут якраз починається траґічне непорозуміння, бо в підпілля цілий народ не може зійти; на довший час цей засіб боротьби є тереном спеціяльної породи людей, яка становить невеликий відсоток нормальної людської суспільности.

У крайніх випадках народ може розпочати генеральну боротьбу всенароднім повстанням; як правило, таке повстання не триває перманентно, а якщо триває довго, то спричиняє в більшості випадків скоре винищування народу. Наколи воно вибухає в невідповідній час, народ припиняє його своєчасно (керуючись змислом самозбереження) і переходить до попередніх, так би мовити, нормальних методів боротьби.

Революційна боротьба народу може бути підготовлена підпільними методами, але (це не є conditio sine qua non) це не конче мусить мати місце. Як революційна, так і підпільна робота є, як відомо, дуже двосічна зброя, тому то великі державні мужі (підкреслюємо, державні мужі, а не тільки політики) робили все можливе, щоб оминати цих засобів, бо імпульсивні елементи народу, раз втягнені в цю роботу силою розгону чи звички, надто часто продовжують її і потім... у власній державі; на це історія дає, на жаль, багато прикладів. Ціле зло в тому, що певна кількість людей робить собі з революції професію і намагається цю професію перманентно виконувати. — Революція проте, як така, може бути доцільним родом боротьби, але ним не можна гратися.

Закидає дехто одному західньо-українському політикові, що він під час німецької окупації, замість того, щоб піти в підпілля, був директором кіна. На цьому місці ми хочемо тільки ствердити, що ця людина була й є політиком у демократичних умовах, а не є підпільником, ні прихильником перманентної революції. Не можна обвинувачувати людину за те, що вона не береться за діло, до якого не підходить чи яке вважає за непідходяще. Не забуваймо, проте, що коли тільки настали можливості обороняти українські національні інтереси демократичними методами, ця людина поставила себе цілком до диспозиції українського громадянства. При чому зробила це в той час, коли це було дуже небезпечне для життя, коли революціонери воліли ховатися глибоко в підпіллі. Ця людина дала своє прізвище ще тоді, коли інші прикривалися псевдонімами. Приклад цей наводимо, щоб підкреслити, що різниця поміж явними політиками і підпільниками, які себе залюбки називають революціонерами, не у відвазі, як то часто говорять, ані не в патріотизмі, а в розумінні доцільности вживання тих чи інших засобів боротьби.

Люди великих,як і малих характерів є в усіх середовищах, тому то всяке недоцінювання, не кажучи вже про безпідставне обвинувачування своїх земляків, яке часто зустрічаємо у формі намагання привласнити собі монополь патріотизму і політичної мудрости, роблять враження несерйозне.

УПА, назвою якої так само зловживають, складається не тільки з імпульсивних елементів, але і з тих, яким з тих чи інших причин не було вже місця в леґальному житті. УПА доконала безсумнівно велику кількість героїчних подвигів, але ці подвиги не повинні ні нам, ні чужим заслоняти масової боротьби цілого народу. За українську вільну державу бореться не тільки кількадесят чи кількасот тисяч патріотів, а цілий український народ, що бажає вільного життя і йде до цього найбільш доцільними засобами. Бореться народ на рідних землях, одним з яскравих виявів цієї боротьби є дії УПА, — але до речі згадати, що бореться теж і еміґрація, роботу якої чужинці бачать у себе.

В краю бореться цілий народ і бореться, як може, всіма засобами, а тут на еміґрації одна політична партія претендує на монополь репрезентувати цю боротьбу. Це збіднює перед світом наш народ. Це представляє його в партійному оформленні однієї, хоч і пробоєвої групи. Створюється враження, що ці імпульсивні люди бояться спізнитися до влади. Нема ж чого боятися, бо якщо хто справді є вартісною людиною і здатною правити державою, то її будуть шукати, навіть якби вона із скромности не хотіла бути при владі.

Дехто може сказати : не штука бути при владі, а штука виборюти державність; отже не забуваймо, що проти волі цілого народу цієї державности не буде, а як цілий народ її хоче і стремить до цього, то це заслуга цілого народу, а не виключно тієї чи іншої партії або групи. А якщо хто все таки зможе і зуміє спеціяльно прислужитися, то матиме моральне право на таке чи інше відзначення. Право на владу дає здатність її виконувати; заслуги дають право на вдячність і ордени.

Говорити вже нині про те, хто буде керувати українською державою, це ще трохи передчасно. За принципами східніх і центральних «демократів» такими мали б бути ті, що мають до того найбільшу охоту (провідницький порив), за принципами західніх демократів влада мала б припасти тим з поміж добровольців, кому народ доручить цю справу. Ми віримо, що українські виборці при найближчих вільних виборах зможуть розподілити свої

голоси партіям чи людям, які їм будуть найбільше підходити.

Кожний засіб боротьби з ворогом є виявом патріотизму і самопосвяти. Кожний з них може бути більш або менш корисний залежно від обставин, серед яких його пристосовувати, і від способу реалізації. Робота і боротьба широких мас народу веде безсумнівно найпевніше до мети. Але бувають моменти, коли треба будити ці широкі маси героїчними вчинками одиниць чи невеликих груп. У виборі тих чи інших методів боротьби основну ролю відіграє їх економність, тобто при виборі засобів боротьби звертають увагу на ті, які з них дають найбільший успіх при найменших витратах.

Життя людської збірноти розвивається нормально, коли всі в ній стоять на своїх місцях, коли всі виконують свої обов'язки і користуються своїми, і тільки своїми правами.

Ми певні того, що українське громадянство належно оцінює героїзм і патріотизм наших імпульсивних земляків і власне тому було б дуже бажаним, щоб їхні закордонні представники, займаючи кожний належне йому місце у зорґанізованій українській національній збірноті, зміцнювали цим самим закордонний відтинок української визвольної боротьби.

Ол. Яримович

РАДІСНА і ВАЖЛИВА ВІСТКА

Нижче містимо комунікат найавторитетнішої організації наших земляків — американців, канадійців і південноамериканців, — Секретаріяту Пан-Американської Конференції в Торонто. Цей комунікат про підтримку Української Національної Ради і її Виконного Органу свідчить, що наші заокеанські брати зрозуміли вагу і значення постання Національної Ради, символа боротьби українського народу за відновлення його державности. Зайвим буде додавати, що цей авторитетний голос наших земляків на американських континентах є надзвичайною моральною підтримкою не тільки для самої Національної Ради і її Виконного Органу, але й для цілого українства взагалі.

Зокрема радіємо й за нашого співробітника п. Василя Кречета, статтю якого «Гра в плутанину» було вміщено в попередньому ч. 21-22 «Громади» і який турбувався про те, чи наші земляки в Америці розуміють всю серйозність і відповідальність сучасного моменту. Думаємо що цей комунікат дасть найкращу й позитивну відповідь на його турбування.

Ред.

КОМУНІКАТ З НАРАД СЕКРЕТАРІЯТУ ПАН-АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ТОРОНТО (КАНАДА)

В днях 23, 24 і 25 жовтня ц. р. в Торонто, Канада, відбулися наради Секретаріяту ПАУК при участі : голова — о. др. В. Кушнір, заст. голови — др. Л. Цегельський, ген. секретар — Ст. Шумейко, скарбник — Дм. Галичин, культ.-осв. референт — проф. М. Чубатий, заст. голови КУ Канади — інж. В. Коссар, скарбник КУК — др. Т. Дацьків і член екзекутиви КУК — посол Соломон. Крім названих, були присутні також : член і делеґат Української Національної Ради з Европи — інж. Д. Андрієвський і представник на Канаду від УНРади — посол В. Кохан. На початку нарад були присутні гості з церковних і громадських кіл.

Метою нарад було : 1. Зробити підсумки виконаної досі праці, 2. Зайняти становище до подій, які сталися серед української еміґрації в Европі, як рівнож встановити

спосіб і форму співпраці з УНРадою, 3. Розглянути справу скликання Світового Українського Конґресу, 4. Скласти план праці : а) в зв'язку з потребами, створеними теперішньою міжнародньою ситуацією, б)потребами й доцільністю розвивати таку працю в майбутньому.

Секретаріят ПАУК у своєму дотеперішньому складі вив'язався задовольняюче з тих завдань, які йому були доручені основуючою конференцією в листопаді м. р. Поборовши початкові трудноші технічного характеру, Секретаріят скерував свою чинність у першій мірі на скріплення ділових зв'язків між самими членами ПАУК, а саме : Комітетом Українців Канади, Українським Конґресовим Комітетом в Америці, Товариством Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральною Українською Репрезентацією Арґентіни, Уруґваю і Параґваю, як рівнож з українськими орґанізаціями в інших країнах світу.

Відносно становища ПАУК у справі створення УНРади прийнято однозгідно наступну резолюцію :

«Пан-Американська Українська Конференція на своєму засіданні 23 жовтня 1948 р. в Торонто, Канада, в присутності представників УК Комітету Америки та КУ Канади, розглянувши листи Української Національної Ради і Виконного Орґану про їх сформування, як теж запізнавшись із становищем Українського Конґресового Комітету Америки, Комітету Українців Канади, Товариства Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральної Української Репрезентації Арґентіни, Уруґваю і Параґваю, постановила :

а) ПАУК вітає створення Української Національної Ради в Европі, як установи, що об'єднує українську еміґрацію поза Совєтським Союзом. Одночасно ПАУК стверджує, що політична проґрама УНРади — Самостійна, Соборна та Демократична Українська Держава — є виразником політичних змагань української еміґрації, яка має право та обов'язок промовляти в імені українського народу, під червоною московською окупацією позбавленого змоги свобідно виявляти свою волю.

б) ПАУК, як представник українців обох Америк, стверджує, що політичні ідеї УНРади стоять у повній згоді з ідеалами західнього демократичного світу, який все стояв та й нині стоїть за волю людини та за право кожного народу вирішувати свою долю.

в) ПАУК вважає, що українці обох Америк, як однокровні брати українського народу в Европі, повинні дати Українській Національній Раді всяку моральну піддержку перед своїми урядами та матеріяльну допомогу».

В справі скликання Світового Українського Конґресу прийнято однозгідно постанову такого змісту :

«Сьогоднішні наради ПАУК ще раз підтверджують потребу скликання Світового Українського Конґресу, як це було постановлено на Загальному З'їзді ПАУК у Нью-Йорку в 1947 р. Приступаючи до реалізації цієї постанови, доручається Секретаріятові ПАУК у Нью-Йорку порозумітися в цій справі з Президією Української Національної Ради в Европі».

Сучасне міжнароднє положення було предметом пильної уваги нарад, які основно розглянули всі можливості міждержавних комбінацій щодо проблеми Сходу на випадок війни і визволення України зокрема. Було сконстатовано, що значення проблеми української державности в комплексі питань московської імперії дедалі набирає в демократичному світі реального розуміння. Для централізації та ціле-спрямованости зв'язкової та інформаційної праці з демократичними урядовими колами постановлено створити постійне Представництво ПАУК у Вашінґтоні, Лондоні та Оттаві.

Справам фінансовим наради призначили окрему увагу. Недостаток

належних грошових фондів у великій мірі утруднює ведення політичної акції в тих розмірах, які є подиктовані сучасними потребами визвольної акції України. Наради складають подяку українському громадянству за дотеперішню матеріяльну і моральну піддержку та висловлюють тверду віру, що наше українське громадянство зрозуміє вагу хвилі і створить тривалу та вистачаючу грошову базу, потрібну для нашої визвольної акції. В тому напрямі було прийнято наступне звернення до всіх членів ПАУК :

«Український Конґресовий Комітет північної Америки, комітет Українців Канади, Товариство Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральна Українська Репрезентація Арґентіни, Уруґваю і Параґваю подбають, щоб повести енерґійну збіркову акцію на потреби політичної оборони українського народу в Европі. Одночасно звертається увагу заокеанських українців на їх відповідальність перед історією української нації за евентуальне занедбання цієї справи».

На денний порядок нарад поставлено також спосіб відношення нашої заокеанської преси до української визвольної справи і УНРади зокрема. В дискусії було стверджено, що вся наша заокеанська преса має право вільно виявляти свої погляди на актуальні питання української політики, але, з ваги на значення преси у витворюванні публічної опінії, спадає на всю нашу пресу патріотично - моральний обов'язок дбати, щоб критика була будуюча, а не руйнуюча. Кожний журналіст має бути вповні свідомий своєї відповідальности за те, чи ним написане помагає або шкодить українській справі в загальному. Було стверджено, що деякі орґани заокеанських українців не все додержуються цих вимог.

З метою рятувати культурне надбання української еміґрації в Европі доручено культурному референтові зробити у спілці з допомоговими установами всі потрібні заходи для перевезення до Америки і Канади осіб та інституцій загальнонаціонального значення.

підп. **Степан Шумейко (—)**

План Маршала і можливе використання робочої сили, що є в юрисдикції IPO

У липні місяці ц. р. на зібранні представників біженецьких орґанізацій і національних угруповань п. Теофільо Джурович, кол. повноважний міністр, директор Комітету югославських еміґрантів у Франції, отримав доручення вистудіювати всі можливості приміщення на працю біженців, можливості, що їх міг би дати план Маршала.

На пленарному засіданні 12 листопада ц. р. п. Джурович зробив доповідь про те, що ним зроблено. Він поробив відповідні заходи перед певними чинниками, покликаючися на закон 472(80 Конґрес, стор. 19, арт. 9, пар. е). Справді, зазначений текст говорить :

«Головний директор сприятиме складенню договорів поміж державами, які беруть участь, у тісній співпраці з IPO, з наміром використати в найширшій мірі й у всіх тих країнах, які приймають участь у цьому плані, потрібну робочу силу для досягнення вищезазначених завдань».

Базуючися на цьому тексті, п. Джурович бачився з багатьма чинниками, а зокрема з п. Б. Шішкіним, директором Европейського Відділу Робочої Сили в Дирекції Економічної Співпраці (План Маршала).

Як заявив п, Шішкін, треба буде зачекати на детальне розроблення плану французького уряду, що стосується до цієї справи. І, очевидно, лише приблизно через 4-5 місяців можна буде очікувати практичної реалізації зазначених побаж нь щодо робочої сили. Так само він обіцяв п. Джуровичеві надсилати йому всю офіційну документацію, яка стосується цієї проблеми, по мірі того, як вона буде появлятися.

АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ

На запрошення Архиєпископа Атенаґораса, правлячого Ґрецькою Архидієцезією Північної і Південної Америки, який повідомив про своє бажання особисто пізнати Голову Української Ґреко - Православної Церкви в Канаді, Архиєпископ Мстислав відбув у другій половині жовтня подорож до Сполучених Штатів Америки.

Перша зустріч обох ієрархів відбулася 20 жовтня в Нью-Йорку і тривала понад дві години. Розмови, що відбулися під час цієї зустрічі, мали інформаційний характер і обіймали цілість українсьої православної проблеми.

На другий день, 21 жовтня, Архиєпископ Атенаґорас гостив Архиєпископа Мстислава обідом, на якому були присутні, крім обох Владик, члени Церковного Управління Ґрецької Архидієцезії на чолі з о. прот. М. Андреадісом та о. прот. В. Слюзаром, який супроводив Владику Мстислава в подорожі до Сполучених Штатів і був присутній під час розмов обох ієрархів. По обіді відбулися дальші розмови, предметом яких було сучасне положення української православної церковної справи на теренах Північної Америки.

На пам'ятку цієї зустрічі Архиєпископ Мстислав подарував Архиєпископові Атенаґорасу мистецько виконаний наперсний хрест з прикрасами. 22 жовтня Архиєпископ Мстислав відвідав у Філадельфії Владику Івана Теодоровича, а наступного дня виїхав через Детройт до Віндзору, де 24 жовтня відбулася його перша візитація тамошньої української православної церкви.

(«Український Голос», ч. 44, Вінніпеґ).

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

УДАР ПО КОМІНФОРМУ

Найяскравішою подією другої половини листопада — це боротьба французького уряду проти Комінформу і його слухняного знаряддя — компартії. Читачі вже знають із щоденної преси, що 20-го листопада французький міністр внутрішніх справ Жюль Мок виступив у парламенті з великою промовою, в якій вказав на злочинну діяльність Комінформу на терені Франції. У своїй промові подав він силу конкретних доказів, як то інструкції Комінформу, переслані сюди леґальним і нелеґальним способом фонди, мета: саботувати французький промисел та індустрію, бойкотаж плана Маршала і самої стабілізації Франції і т. д. До того військовий міністр Поль Рамадьє долучив ще дані про те, що французькі комуністи роблять в армії аґітацію, яка шкодить воєнній обороні держави.

Треба сказати, що ці виступи сколихнули не тільки французьку опінію, але й вплинули на опінію світову. Цілком можливо, що під впливом цих revеляцій, президент Сполучених Штатів Америки Труман, який був настроєний знову шукати з Совєтами якихось можливостей для переговорів, і разом з тим міняти попередніх своїх співробітників, — тепер, здається, одмовився од посилки до Москви «спеціяльного посла» і вирішив затримати на старих постах ґен. Маршала, міністра справ закордонних і Форесталя, міністра війни. Одночасно, одна із величезних

синдикальних американських спілок праці винесла резолюцію про потребу затримання твердого курсу відносно Совітів.

Тому що підняте французьким міністром Ж. Моком питання —справа боротьби проти Комінформу є справою дуже важливою, то сучасний президент міністрів Кей в палаті депутатів поставив всі намічені заходи боротьби під знак довір'я палати. І це довір'я французька палата подавляючою більшістю голосів йому дала. Таким чином сучасний уряд Франції стримав зброю для леґальної й планової боротьби проти загрози ладу й порядку, проти підривної праці в середині країні.

Треба одзначити, що за час існування большевизму, себ-то від 1917 року — це вперше трапляється в житті світової демократії, коли представники уряду офіційно і рішуче ставлять справу боротьби з большевиками.

TOUR d'HORIZON

Протягом останніх двох тижнів на міжнародньому колі не було таких видатних подій, які притягали б особливу увагу.

Сесія ООН, що вже кінчає свої праці в Парижі біля 10-го грудня, у пекучих справах, чи як то тепер модно говорити — невральґічних питаннях — не дала показних результатів. Все ж таки одмітити треба резолюцію в справі Ґреції і її північних сусідів : асамблея прийняла (47 голосів — за, і 6 — проти) постанову, яка стверджує, що Албанія, Югославія та Болгарія помагали ґрецьким повстанцям і що цей факт «загрожує мир на Балканах та протирічить цілям та принципам хартії Об'єднаних Націй». Таким чином засуджено замасковану совєтську допомогу комуністичним повстанцям в Ґреції. З другого боку одноголосно прийнято побажання про те, щоби між Ґрецією і її північними сусідами було відновлено нормальні дипломатичні стосунки. Але як буде переведено в життя ці постанови — побачимо.

Справи ж Берліну й Палєстини — повисли в повітрю. Трудно передбачати, щоб ці справи було вирішено перед закінченням сесії. Поки що Совєти фактично розділили Берлін на дві частини.

На секторі воєнної орґанізації Заходу перед можливою аґресією вже намітилися дві речі, а саме : проєкт заключення оборонного пакту Північної Атлантики, куди, крім західнє - европейського вже сформованого блоку 5-ти держав (Франції, Анґлії, Бельґії, Голандії й Люксембурґу), мають приступити ще США і Канада. Цей проєкт починає набірати реальних форм, і вже йдуть підготовчі переправи що-до його заключення. Друга річ — це, як наслідок першої — перемога тези оборони на Рейні, а не на Піренеях. Ця справа перейшла вже фазу обговорення в пресі і увійшла вже до кабінетів одповідних орґанізмів, як воєнних, так і політичних, себто увійшла у стадію своєї реалізації. Як вона виглядатиме практично — покаже нам ближче майбутнє. В ході її вийшла затримка із справою Рурського басейну, керування яким передано, ніби, до німецьких рук, хоч догляд і контроль над цілою продукцією залишається в руках союзників. Як відомо, французька теза була проти цього : Франція домагалася інтернаціоналізації Рура. Зараз ідуть переправи між анґло-саксами і французами про узгіднення позицій в цій справі.

На секторі Китаю, як то кажуть, повне **imbroglio**. Протирічиві повідомлення не дають можливости уяснити собі точну ситуацію в Північному Китаю. Одначе ясним все таки є те, що становище Чан-Кай-Шека є дуже загрожене.

М. Антусь

КОНГРЕС ВІЛЬНИХ ЖУРНАЛІСТІВ

Центральної і Східньої Европи, Балтійських і Балканських країн в Парижі

Три крайові об'єднання вільних журналістів з поза залізної завіси, а саме : з Великобританії, Франції й Німеччини зорґанізували в Парижі, в днях 28 і 29 листопада ц. р. , Конґрес з метою створення світової орґанізації вільних журналістів.

Участь у Конґресі взяли представники Білоруси, Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Мадярщини, Польщі, Румунії, Словаччини, України, Чехії та Югославії. Як гості були представники козаків.

Українські журналісти взяли участь у Конґресі 10-членною делеґацією, складеною з представників укр. журналістів з Німеччини, Франції і Великобританії. Українська делеґація складалася з представників : СУЖ (ред. М, Лівицький), НДОУЖ (ред. Р. Ільницький) і М. Колянківський), Спілки Укр. Журналістів у В. Британії (ред. М. Семчишин), Українських журналістів у Франції репрезентували д-р О. Яримович, ред. Л. Гузар, ред. І. Попович, ред. П. Поліщук, ред. Б. Галиняк і ред. М. Ковальський.

Головою української делеґації був ред. М. Семчишин, що теж очолював статутарно - орґанізаційну комісію Конґресу.

Під час урочистого відкриття Конґресу представник укр. делеґації ред. М. Лівицький виголосив декляративну заяву, інформуючи присутніх про змагання укр. народу до визволення української Держави спід московсько - большевицького панування.

Члени укр. длегації взяли активну участь у працях 4-х комісій конґресу.

Ред. М. Семчишин став містоголовою федерації, а головою вибрано поляка ред. Вержбянського; 2-им віце-головою — ред. д-р Радовановича (югославянин), 3-ім — ред. інж. Ридлєвського (білорус). Ґенеральний секретар — ред. Рудзінський (словак), заступник ґенерального секретаря — ред. Ґедґавдас (литовець), скарбник — ред. Брушек (чех).

Ред. М. Ковальський увійшов до Контрольної Комісії. До Ради Федерації увійшли : ред. М. Лівицький і ред. Р. Ільницький.

Українська делеґація зробила все можливе, щоб поінформувати своїх чужонаціональних товаришів по професії про сучасне положення і боротьбу укр. народу та про українську пресу. Велику нагоду для цього дала пресова конференція, що відбулася дня 30. XI ц. р. в домі Французького Резистансу.

Випущено з нагоди Конґресу спеціяльні брошури, де відведено окреме місце для статтей про українську пресу під совєтами, у підпіллі та на еміґрації. Матеріяли французькою мовою опрацював ред. Б. Ірчан, а анґлійською мовою — ред. М. Михайлович.

1-го грудня ц. р. делеґація укр. журналістів склала вінок на могилі Головного Отамана Симона Петлюри.

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

З ЖИТТЯ Т-ва б. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР У ФРАНЦІЇ

— Заходами Управи Паризької філії Т-ва в неділю 21-го листопада с. р. по службі Божій і панахиді за спокій душ Базарських героїв, влаштовано було збори-академію пам'яти 359-ти. На зборах Голова Т-ва ґен. О. Удовиченко окреслив значіння цієї події, подавши її перебіг з погляду військового і національного. Секретар Т-ва п. М. Ковальський у своїй промові торкнувся питання впливу і значіння цієї події на розвиток нашої національної ідеолоґії. По закінченню академії присутні відспівали національний гімн.

— Наказом по Т-ву від 13-го листопада відкрито нову філію Т-ва в Нансі і призначено там Уповноваженим Т-ва і Головою нової філії п. пполк. Петра Закусила. Другим наказом від тої ж дати звільнено сотн. О. Негребецького з поста Уповноваженого Т-ва в Монбільярі-Сошо і призначено на той же пост п. Юрія Кравченка.

«ОБЛОГА» Ю. КОСАЧА НА СЦЕНІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ПАРИЖІ

Театр у культурному житті людини відіграє не абияку ролю, — він збагачує її світогляд, знайомить часто з історичними подіями, відбиває життя з його найхарактернішими рисами. Особливо ж на еміґрації, де умови для театру є нелегкі, а тому його не можна бачити часто і вибирати на свій смак, — театр є дуже цінним явищем. І коли в ньому бувають недоліки, то не можна звертати увагу виключно на них, забуваючи про можливості театру в еміґраційних умовах. Кожен українець мусить любити свій національний театр, підтримувати його, допомагати йому чи ділом, чи дружнім словом — порадою, щоб не дати йому загинути, а навпаки — допомогти його розвиткові. Бо кому з нас не приємно тут, на еміґрації, далеко від рідної землі, в колі своїх друзів та знайомих, побачити українську п'єсу?

Тож можна сказати, що драматична поема Ю. Косача «Облога» з часів Б. Хмельницького, поставлена в Парижі 14 листопада ц. р. українською артистичною ґрупою в Парижі під проводом п. Е. Чайки, залишила по собі добрий спогад в українського глядача. Перш за все, треба віддати належне авторові «Облоги» — п. Ю. Косачеві, відзначивши цікавість сюжету поеми, її цінність, як історичного матеріялу, яскраву характерність окремих персонажів та взагалі саму мистецьку побудову твору.

Немалих зусиль довелося прикласти артистичній групі під проводом п-і Е. Чайки для вистави «Облоги». Коли ми раніше дивилися на вистави цієї артистичної групи, то часто шкода було забагато витраченої енерґії режисера з людьми, що потім виходили з цієї групи. І тільки перший раз у виставі «Облога» почав накреслюватися ансамбль театру. Артиста п. Дніпрового доводилося бачити вже нераз у різних ролях, але чи не найкращою була ця його роля Тимоша в «Облозі», з ритму якої він не виходив під час дій, чим особливо сприяв успіхові вистави. Режисер вистави п-і Чайка, вже відома в Парижі своєю роботою раніш, у ролі Беатриче створила симпатичний ліричний образ; її миловидний портрет Беатриче в добре витриманих костюмах мав заслужений успіх у глядача.

Можна привітати появу нового члена артистичної групи п. Ю. Калинича. Створений ним образ поляка Бербецького був прекрасно й майстерно переданий. Культурна праця над своєю ролею п. Калинича дає підстави сподіватися, що він і надалі залишиться в артистичній групі, приймаючи участь в її майбутній праці.

Щодо решти персонажів, то вони справилися з своїми завданнями цілком задовільно.

Приємне враження справляє декорація п. Калинича, особливо в льоху архітектора Дольче.

За винятком деяких деталів, можна з певністю сказати, що вистава «Облоги» — нової, свіжої п'єси сучасного автора — є новим досягненням артистичної групи в Парижі під проводом п-і Е. Чайки.

Думаємо, що виставу «Облога» варто повторити.

Д-а

ШАЛЕТ

У суботу 20-го листоладу в Шалеті відбулася вистава п'єси Тогобічного «Жидівка Вихрестка». Всі аматори вив'язалися із своїми завданнями цілком добре. Саля місцевого театру була переповнена так, що багато людей і не змогло попасти на виставу. Після вистави був баль до ранку. П'єсу ставив драматичний гурток при Громаді під режисурою п. Іщука Василя.

НІМЕЧЧИНА

КНИГОЦЕНТР

Збірний цінник видань членів «Книгоцентру» приправляється до друку. У

необхідно створити Парафіяльні Ради (Голова, скарбник, членів 1-2, секретар) і рівнож усталити місячну складку своїх членів.

Поодиноких наших православних братів і сестер, розкиданих по розлеглих теренах Франції і її колоній, Єпархіяльна Рада закликає складати свої місячні складки і одноразові пожертви просто до Каси Єпархіяльної Ради в Парижі.

Всі гроші (одноразові пожертви та місячні складки) просимо надсилати на Конто Банкове «Societé Generale» Chq. 14.732. Mr. Gmira з зазначенням «для Епархіяльної Ради УАПЦ».

А листування в цих справах просимо надсилати на адресу нашого скарбника :

Mr. Jean HORAIN, 6, rue Gustave Rouanet, Paris 18.

ЄПАРХІЯЛЬНА РАДА УАПЦ у Франції

Голова : Інж. С. Созонтів

Заступники Голови : Митр. прот. В. Вишневський, Архипресвитер О. Новицький, полк. Юскевич.

Скарбник : І. Гораїн

Секретар : Проф. Шумовський

Члени : П. Василів, І. Рудичів, П. Плевако.

Париж, XXe, 5, rue Gasnier-Guy

АЛЬГРАНЖ

В неділю 14 жовтня ц. р. відвідав нашу парафію довгожданий гість — о. Архипресвітер Олександр Новицький, душпастир православного українського робітництва. Богослуження відбулося того ж дня в приміщенні протестантської церкви, в присутності цілої української колонії м. Кнютанжу й околиць. Співав досить добре хор під орудою п. Литвиненка. По Євангелії о. Архипресвітер виголосив глибоко релігійну і одночасно так життєву проповідь про обов'язки правдивого християнина-українця, яка зробила на присутніх велике враження і всі присутні в церкві справді молились єдиним серцем і єдиними устами за поліпшення долі нашого народу, розпорошеного по цілому світі.

По Службі Божій відбулося вінчання п. Івасенка, мешканця м. Кнютанж.

На Богослуженні весь час був присутній місцевий пастор Євангелицької Громади, який з великим зацікавленням придивлявся до нашої Служби Божої, подивляючи її красу й велич.

Того ж самого дня, о 6 год. вечора, в приміщенні місцевої української Громади зібралися всі українці м. Кнютанжу й околиць без різниці віроісповідання й територіяльного походження, де на запрошення голови Громади о. Архипресвітер О. Новицький виголосив доповідь на тему : «Життя української еміґрації в Німеччині».

Заслухавши цінну, бо цілком об'єктивну доповідь, присутні після обміну думок просили о. Архипресвітера в імені українських громадян м. Кнютанжу й околиць передати привітання Українській Національній Раді і її Виконному Органові та запевнити, що українська громада в Кнютанжі є цілковито до розпорядження Виконного Органу УНРади і вважає, що лише невідповідальні чинники серед нашої еміґрації можуть не бажати успіху У. Н. Р. в її такій тяжкій і відповідальній праці для добра нашого народу як в краю, так і на еміґрації.

В наступні дні, відвідавши майже всіх своїх парафіян, о. Архипресвітер від'їхав від нас до Нансі. 19 жовтня Парафіяльна Рада У. А. П. Ц. в Кнютанжі з жалем прощалась з своїм Архипресвітером, прохаючи не забути відвідати нас на Різдвяні Свята. ПАРАФІЯНИН

НАНСІ.

В неділю 21-го листопада о. архипресвитер О. Новицький одслужив службу Божу в Нансі. Місцеві українці, що вперше в цій місцевості мали нагоду вітати свого душпастиря, численно прийшли на службу Божу. Крім українців, як православних, так і ґреко-католиків, було багато і чужинців — росіян та французів. Сама служба Божа та проповідь нашого пан-отця залишили у присутніх невитравне враження.

По службі Божій відбулася панахида, а по ній академія пам'яти 359-ти героїв, що загинули під Базаром. Свято було відкрито промовою п. Щияна, Голови місцевої «Просвіти», з рефератами виступили п. п. пполк. Петро Закусило, Уповноважений Т-ва б. Вояків Армії УНР в цьому районі, та п. А. Гришин, а сотн. Ямковий виголосив коротку промову. По закінченню свята о. архипресвитер О. Новицький оповів про життя і працю української еміґрації в Німеччині, що було вислухано з надзвичайною увагою.

Побут рідного душпастиря розворушив наших людей і влив нової енерґії в життя нашої колонії в Нансі. Дякуємо п. отцеві за його відвідини і надіємося, що до нас частіше тепер буде він приїзжати. НАНСІЄЦЬ

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

на місяць ГРУДЕНЬ 1948 року в Українській Автокефальній Православній Церкві св. Симона в Парижі, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe, Metro : Martin Nadaud.

3. 12. (п'ятниця), год. 19 — Всенічна перед Введенням.

4. 12. (субота), Введення Пр. Діви до храму, год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Всенічна перед неділею.

5. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
11. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
12. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19. Всенічна перед св. Андрієм.
13. 12. (понеділок), Св. Ап. Андрія Первозваного, Основоположника Церкви Христової в Україні. Год. 10.30 — Служба Божа з молебном.
18. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
19. 12. (неділя і св. Чудотворця Миколая), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом св. Миколаю.
25. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
26. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.

Підчас служб Божих співає чоловічий хор під орудою дириґента К. Миколайчука, а підчас всенічних і вечірень з акафистами — мішаний хор.

Про порядок Богослужень УАПЦ на провінції будуть окремі повідомлення.

Настоятель Митрофорний Протоієрей В. Вишневський.

ПОДЯКА

Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві в Парижі цим приносить сердечну подяку усім тим українцям м. Кнютанжу, які на заклик о. Архипресвітера О. Новицького зложили добровільні пожертви на Дитячу Оселю в Руасі-ан-Брі в сумі 3100 франків; зокрема дякує п. Спендовській Ользі, з ініціятиви якої, за чашкою чаю в її помешканні, присутні гості офірували 2.200 фр.

Нехай Господь Милосердний допомагає у всіх ваших добрих ділах за те, що Ви не забуваєте за ваших найменших.

Голова Є. ПРОКОПОВИЧ
Секретар — К. СОЛОНАР

ТОВАРИСТВО ПО УТВОРЕННЮ СТАЛОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ПАРИЖІ

ЗАПРОШЕННЯ

Товариство має шану просити Вас вшанувати ласкавою присутністтю

КАМЕРНИЙ КОНЦЕРТ

який воно влаштовує Культурними Силами зі свого складу.

Концерт відбудеться в Неділю 26 Грудня 1948 року о годині 15 і 45 хв. в Салі «Марсо - Ш йо» на 31, rue Pierre I de Serbie, Paris 8e. Метро : Alma Marceau, Iena, Etoile і Franklin Roosevelt (Marbeuf). Число нумерованих місць обмежене. Щоб не залишились резервовані ЗАПРОШЕНИМ місця — просимо, при неможливості прибути на концерт — негайно вернути запрошення на адресу : 5, rue Gasnier Guy, Paris 20e.

На покриття видатків приймаються ДОБРОВІЛЬНІ ДАТКИ.

Неповернені Товариству запрошення вважаються за прийняті і Товариство числить на Вашу присутність та резервує для Вас місце.

ТОВАРИСТВО

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine – Paris 12e.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАІНСЬКОІ ГРОМАДСЬКОІ ОПІКИ У ФРАНЦІІ

Цим повідомляємо, що річні Загальні Збори Української Опіки у Франції відбудуться 26 Грудня ц. р. в Українському домі (13, rue Taine, Paris 12e). Початок о 15-ій годині.

Згідно статуту орґанізації — члени Громадської Опіки посилають по 1 предствникові від кожних 50 членів.

Всіх членів Громадської Опіки просимо вирівняти всі борги до Загальних Зборів, щоб таким чином не було ніяких заперечень що до права їхньої участи в рішеннях Загальних Зборів.

Прохаємо орґанізації зголосити їхніх делеґатів своєчасно, аби можна було їм підшукати помешкання.

Черга справ Загальних Зборів намічена така : 1. Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів 9. XI. 47 року. 2. Справа ОУРФ. 3. Звіти Управи Громадської Опіки, 4. Доклад Ревізійної Комісії і голосування про уділ абсолюторії. 5. Питання перетворення Української Громадської Опіки в Громадський Комітет у Франції. 6. Внески і резолюції.

Голова Української Громадської Опіки — інж. **С. Созонтів**
Генеральний Секретар — **Іл. Косенко**.

УКРАЇНСЬКА АРТИСТИЧНА ГРУПА В ПАРИЖІ
під мистецьким проводом Є. Чайки.
Хто бажає гарно забавитись і посміятись безжурним сміхом
приходьте
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 12 ГРУДНЯ 1948, В ЗАЛЮ
SALLE DES SOCIETES SAVANTES — 8, RUE DANTON, PARIS 6e
(Metro: Odeon ou Saint-Michel)
на веселу динамічну комедію на 3 дії
ТРІЙНЯТА
(ця комедія багато років іде з успіхом на европейських сценах)
В антрактах буфет — Режисер : Є. ЧАЙКА
Участь беруть професійні артистичні сили
<u>УВАГА :</u> **Починаємо рівно в 20 г. 30 хв**

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, **з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ»**.

Передплата :	**квартально**	6 ш.
	піврічно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число	....	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. **з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ»**.

Передплата :	**квартально** .	2.40 м.
	піврічно	4.80 м.
	на рік	9.00 м.
Одне число	....	0.40 м.

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff — Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

HROMADA

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

25 frs.

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 24

ДРУГЕ ЧИСЛО МІСЯЦЯ ГРУДНЯ 1948

Поштова марка
Української Національної Ради

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

ADRESSE : **HROMADA**

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :

C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

Au cours du 1er Congrès des Journalistes Libres de l'Europe Centrale et Orientale, des Pays Baltes et Balkaniques, M. Nicolas Livitzky, membre du Conseil National Ukrainien, représentant de la Délégation des Journalistes Ukrainiens, résidant en France, en Angleterre et dans les zones occidentales de l'Allemagne, a prononcé un discours, dont les passages essentiels nous publions ci-dessous :

C'est avec une grande satisfaction que les journalistes Ukrainiens prennent part au Congrès de la presse libre. Plus que tous autres, les journalistes Ukrainiens ont pu apprécier la valeur et l'importance de cette manifestation, puisque la situation faite au peuple Ukrainien depuis deux siècles est une négation flagrante des principes élémentaires du droit de l'homme et du citoyen, une négation flagrante des bases essentielles des régimes démocratiques de tout peuple civilisé.

Après des luttes séculaires contre les agressions des impérialistes étrangers, le peuple Ukrainien a perdu, au XVIIIeme siècle son indépendance politique. Mais à la suite de la révolution de 1917, le peuple Ukrainien a pu réconquérir, pour une courte période, la liberté tant espérée. Un Etat Ukrainien indépendant a été proclamé sur les territoires ayant été englobés avant dans les empires des Romanoff et des Habsbourgs. Le Parlement Pan-Ukrainien librement élu a proclamé, le 22 Janvier 1919, la République Démocratique Ukrainienne, souveraine et unifiée. A peine ressuscitée, l'Ukraine avait à se défendre contre des voisins agressifs qui lui disputaient le droit à une vie politique indépendante. En 1921, le gros des forces régulières de l'Armée Ukrainienne a du abandonner la lutte, avant tout sous les coups de l'Armée Rouge et après avoir formé le centre de gravité de la lutte anti-bolchéviste. A nouveau, le territoire ukrainien a été partagé cette fois entre quatre pays voisins. Mais le peuple Ukrainien n'a pas reconnu la domination étrangère imposée à ui par la force des armes et il lui a opposé toutes ses forces vivantes, organisées dans des vastes mouvements nationaux et révolutionnaires de libération. Le Gouvernement Ukrainien légitime, forcé à s'expatrier, a continué, à l'étranger, à défendre les droits violés de notre peuple.

Le régime bolchéviste introduit dans le pays a anéanti la presse libre en Ukraine même et notre presse n'a pu s'exprimer librement qu'en exil, où elle est devenue la porte-parole de tout notre peuple.

Pendant la période de l'entre-deux-guerre la presse ukrainienne a été l'objet de persécution intolérable. En Ukraine, alors, englobée dans l'Union Soviétique, des dizaines de milliers de journalistes écrivains ou savants ont été fusillés ou envoyés dans les camps de la mort en Sibérie.

La deuxième guerre mondiale, avec toutes les misères, apportées par elle, a particulièrement touché notre pays. L'Allemagne, désirant transformer l'Ukraine — colonie moscovite, — en Ukraine — colonie allemande, a introduit dans notre pays des méthodes qui ont coûté la vie à des millions d'hommes, de femmes et d'enfants. Mais les Ukrainiens ont opposé aux agresseurs allemands un magnifique mouvement de résistance tout en réclamant sans cesse la restauration de l'Etat Ukrainien indépendant. Nous

sommes fiers de ce que les hauts-faits d'armes de l'Armée des Insurgés Ukrainiens aient contribué à la victoire finale contre le régime allemand nazi — le rôle de cette contribution ukrainienne sera déterminée plus tard par l'histoire.

Aujourd'hui, l'Ukraine, presque tout le territoire ukrainien — se trouve placé sous la domination soviétique. En même temps l'Ukraine en tant qu'Etat soi-disant indépendant, fait partie de l'Organisation des Nations Unies. En accueillant l'Ukraine dans son sein, les peuples du monde entier ont reconnu notre droit à avoir notre Etat Ukrainien indépendant. Toutefois, il faut souligner avec force que le soi-disant Gouvernement de la République Socialiste Soviétique Ukrainienne, qui siège aujourd'hui à Kiev et représente l'Ukraine devant les Nations Unies — n'est pas l'émanation de la volonté du peuple ukrain en, mais une succursale moscovite imposée par la force à des fins démagogiques.

Pour faire face à la situation et unir leurs forces pour la cause commune, les groupements politiques ukrainiens se sont entendus il y a peu de temps pour créer un Parlement ukrainien, « Le Conseil National Ukrainien », qui a consolidé les bases politiques du Gouvernement légal de la République Démocratique Ukrainienne, Gouvernement créé par la volonté du peuple ukrainien et agissant en vertu du mandat confié à lui par le Parlement librement élu sur les territoires Ukrainiens.

L'Armée des Insurgés Ukrainiens continue sans répit son action en Ukraine occupée ; elle lutte pour chasser l'envahisseur et pour restaurer le régime démocratique dans un Etat Ukrainien, souverain et libre. Là, agit un centre révolutionnaire politique, « Le Conseil Général de Libération Ukrainienne ».

Nous, représentants de la presse ukrainienne libre, estimons qu'il est de notre devoir sacré de mettre toutes nos forces et toute notre énergie au service des porte-paroles mandatés de notre peuple. Nous nous acquittons de cette tâche aussi bien ici, comme émigrés politiques, que dans notre pays occupé, où existe une presse ukrainienne clandestine.

Nous savons que nous ne sommes pas isolés dans notre juste combat. La Moscovie Tsariste n'asservissait pas uniquement l'Ukraine. Sous son joug gémissaient également la Pologne, la Biélorussie, les Pays Baltes, la Finlande, les Pays du Caucase, les Pays Cosaques, le Turkestan et tant d'autres peuples qui se trouvaient dans la « prison des peuples » moscovite.

Ayant remplacé le régime tsariste par le régime bolchéviste la Russie est restée, aujourd'hui, la même force agressive et impérialiste. Du haut du Kremlin le bolchévisme étend sa main pour soumettre à sa loi tout le monde démocratique et pour y instaurer le régime d'un totalitarisme brutal.

Nous sommes fiers que ce soit ici, sur cette terre française hospitalière, dans ce pays de la liberté traditionnelle, que nous puissions proclamer que le peuple ukrainien et tous les peuples subjugués par Moscou, vivent et luttent contre l'agression, pour leur libération, pour leur indépendance nationale et pour ces nobles idées : « Liberté, Egalité, Fraternité », qui sont nées précisément en France. Et en luttant pour ces idées, nous, les journalistes ukrainiens, nous croyons lutter non seulement pour notre peuple, pour les intérêts de notre peuple, mais aussi pour les intérêts de tout le monde démocratique.

Одне з приміщень Видавництва « Громада »

ДАЙТЕ КОМУ ХОЧЕТЕ, АЛЕ ДАЙТЕ!

Кожна піч українська — твердиня міцна.
Там на чатах лежать патріоти.
Самійленко

За мотто беремо слова відомого українського письменника, якого сьогодні, особливо на еміґрації, починають забувати. Взяли ж ми це мотто для того, щоб нагадати кожному українцеві його прості і звичайні обов'язки. У нас, українців, з недавніх часів завелося вважати себе добрими патріотами, навіть коли ми для української справи нічогісінько не робимо. На зборах чи на з'їздах, на засіданнях чи на сходинах, ми заявляємо себе патріотами. А на ділі? На ділі ж воно, на жаль, далеко не так. І особливо це розходження слова з ділом виявляється в культурній ділянці.

Наприклад, на терені Франції знаходиться багато десятків тисяч українців. Здавалось би, що ці десятки тисяч мусіли б мати пропорційні своєму числу культурні потреби. Для цих десятків тисяч українців існує у Франції, як відомо, тільки одне-одиноке українське видавництво «Громада» і кілька газет чи журналів. На складі і в крамниці Видавництва «Громада» є сила різних видань, давніх і недавніх, старих авторів і молодих, видань різного

характеру : красне письменство, політика, наука, дитячі книжки, ноти, навіть видання чужими мовами. А скільки українців задовольняє свої культурні потреби, користаючись послугами цього Видавництва? — Дуже небагато.

Яка причина? Чи ж би це тому, що люди не вміють читати? Ні. — Чи ж би це тому, що бракує книжки? Ні. — Книжки є, їх треба тільки купити, треба здобутись на крихітку практичного патріотизму.

Тут ми не говоримо, щоб читати тільки книжки, що є у нас на складі, чи щоб читати тільки журнал «Громада». Ні, ми далекі від цього. Але ми закликаємо кожного українця, щоб не гаяв часу на чужині, щоб працював над собою, читаючи регулярно хоч один український журнал або газету, щоб він знайомився і з старими і з новими виданнями і тим самим поглиблював свій національний світогляд, зберігав і поширював знання своєї батьківщини. Працюючи над собою, розвиваючи свій світогляд, пізнаючи цінності, створені українським духом, ми тим самим працюємо і для свого народу. Сила народу міряється зусиллями і працею кожного зокрема і всіх нас разом. Отже не повинно бути серед нас, українських емігрантів, що перебувають на терені Франції, ні одного, який би нехтував цією величезною і вирішальною зброєю — друкованим словом.

Кожне українське видавництво є вповні свідоме того, що ні воно, ні редакції українських газет чи журналів не працюють так, як би це повинно бути, але совість наша чиста, бо ми добре знаємо, в яких умовах і якими засобами робиться ця робота. Ми пишемо ці прикрі рядки, щоб не затримувати на собі відповідальности за всякі недотягнення в ділянці українського друкованого слова. Українські робітники пера, у великій більшості сповняють свої обовязки як можуть, але т е п е р ч е р г а з а в а м и, г р о м а д я н е.

Ми закликаємо вас

— Читайте постійно хоч один український журнал або газету (і при чому не забудьте внести передплату),

— Читайте хоч час-від-часу українську книжку.

В-во «ГРОМАДА»

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА

Подаємо нижче інтерв'ю, дане Керманичем Закордонних Справ Виконного Орґану Української Національної Ради проф. І. Мазепою головному редакторові литовської ґазети Z i b u r i a i (Ауґсбурґ) Ю. Бітенасові в справах української визвольної боротьби та українсько-литовських відносин.

— Як українці орґанізовані і яким шляхом прямують до осягнення свободи для свого народу?

— *Українська визвольна боротьба провадиться двома шляхами : революційна боротьба в краю і визвольна акція за межами України.*

—В яких країнах українські осередки є найсильніші?

— *В різних країнах світу поза Україною налічується коло 2-х мільйонів українців. Найбільші українські колонії знаходяться : в Сполучених Штатах Америки, в Канаді, Аргентіні, Бразилії, Парагваю, Німеччині, Франції, Англії і Бельгії.*

— Яка роля українських еміґрантів, що знаходяться в Західній Европі?

— *Українська еміграція в Західній Европі відіграє важливу політичну ролю в житті цілого світового українства : тут зосереджені централі всіх українських політичних партій і організацій. Заходом цих партій і організацій створено Українську Національну Раду як представництво українського народу в його боротьбі за державну незалежність.*

— Яке положення українського народу в Батьківщині?

— *Становище українського народу під московсько-большевицькою окупацією незрівняно тяжче, ніж положення інших націй, поневолених Москвою. Ґеографічне положення України, її природні багатства і число людности роблять Україну рішальною проблемою для російського імперіялізму. Тому то большевицька Москва не тільки гнобить Україну політично, але руйнує господарськи і прямує до повної денаціоналізації українців та навіть до фізичного винищення нашого народу. Про це свідчить советська планова політика голоду, що вже кілька разів забрала мільйони жертв українського народу.*

— Що значить постійна втеча українських повстанців на Захід?

— *Повстанський рух на Україні провадиться підпільними революційними шляхами. Тому дозволю собі це питання залишити без відповіді.*

— Яким способом, на Вашу думку, Україна здобуде собі свободу?

— *Українські провідники сподіваються, що Україна здобуде собі свободу тим шляхом, який вказаний в декларації Української Національної Ради, це : об'єднання всіх творчих сил українського народу для боротьби за незалежну соборну Україну і спільна праця в першу чергу з народами, поневоленими советською Москвою. Визволення наших народів в немалій мірі залежить також від сприятливих міжнародніх обставин.*

— Яке становище Ваших сусідів до української визвольної боротьби й як вони, на Вашу думку, будуть розглядати цю боротьбу в майбутньому, якщо постануть конкретні питання, як границі і т. д.?

— *Сусідні з Україною народи ставляться прихильно до української визвольної боротьби, проте кордони, напр. з поляками, не зважаючи на довгу й вичерпну дискусію на цю тему в українській і польській пресі, ще не є узгіднені. Є небезпека, що претензії деяких польських чинників щодо західніх українських земель можуть привести до поновного польсько-українського конфлікту і пошкодити обом народам.*

— В минулому литовці й українці мали спільні відносини. Чого українці чекають від литовців і які почуття українці мають до литовців?

Як ви уявляєте осбі співпрацю литовців і українців тепер і в майбутньому?

— *Українсько-литовські відносини як в минулому, так і тепер визначаються приязним характером. Між українцями й литовцями не існує ніяких спірних питань. Це створює сприятливий ґрунт для якнайтіснішої співпраці українців з литовцями тепер і в майбутньому.*

— Яке становище українців щодо «Інтермаріюм-у» і ІНКОПФ орґанізації?

— *Такі організації як ІНКОПФ, що існують для спільної оборони правних і соціяльних інтересів еміґрантів різних національних груп, зустрічають з боку українців тільки прихильне відношення. Щождо «Інтермаріюм-у», то ця справа саме тепер дискутується в українських політичних колах.*

4-ий Собор УАПЦ 1944 року

СВ. УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

ПОЧАТКИ ХРИСТИЯНСТВА НА УКРАЇНІ (1 вік - 988 р.)

Подаємо короткий нарис історії нашої Православної Церкви, яка є істинною церквою більшости українського народу.

Отож та Божественна Установа на землі, якої значна частина вірних і духівництва на чолі з своєю Преємственно-Апостольською ієрархією перебуває з 1944 року на еміґрації й носить назву «Св. Українська Автокефальна Православна Церква», є історично-канонічною наслідницею св. Церкви Христової, яку заклав у 1 віці по Р. Хр. на землях України св. Ап. Андрій Первозваний, Основоположник Церкви Христової в Україні. Як переказують, він доходив до гір Київських, на яких поставив Хреста, і сказав своїм учням, що «на цих горах засяє благодать Божа, велике місто буде тут збудоване і багато церков тут постане».

У 858 році св. Брати Кирил і Мефодій, під час своєї т. зв. Хозарської Місії, побували на південних землях України і скріпили маленьку тоді церкву.

В наслідок зносин з ґреками і сусідніми слов'янами, які вже освічені були св. вірою, почало ширитися й в Києві християнство. Ми знаємо з документів, що в часи київського князя Ігоря частина його дружини, під назвою «Русь Християнська», присягає на додержання мирного договору з ґреками в церкві св. Ілії в Києві (р. 944).

Дружина кн. Ігоря, княгиня Ольга, що правила Київською Державою після смерти Ігоря, прийняла Христову Віру і охристилася у самого царгородського патріярха в 957 р. Ця св. княгиня намовляла свого сина кн. Святослава охристися, одначе войовничий князь відмо-

вився від прийняття Христової науки, але не переслідував християн.

Натомість син його, наш Великий Князь св. Володимтр Рівноапостольний, охристивши в 988 і в наступних роках нашу Батьківщину Русь-Україну, поставив Церкву нашу на твердих підвалинах, а християнську віру зробив державною. Цей св. Князь запровадив у нашій церкві постійну орґанізацію церковного управління за посередництвом благодатної ієрархії, яку було спроваджено з Царгороду. Св. Володимир також запросив з Болгарії священиків, які принесли з собою св. Письмо і богослужбові книжки в перекладі св. Кирила і Мефодія в мові слов'янській і тією ж мовою відправляли Служби Божі.

ЗВ'ЯЗОК КИЇВСЬКОЇ МЕТРОПОЛІЇ З ВСЕЛЕНСЬКИМ ПАТРІЯРХОМ (988 - 1686 рр.)

На чолі нашої церкви стояв Київський Митрополит, а вся церква в Київській Державі існувала як Київська Метрополія, залежна від Царгородського Патріярха, бо ж з Царгороду була прийнята віра християнська. Однак залежність Київської Метрополії, себто Української Православної Церкви, від Царгороду, яка існувала протягом 700 літ (988-1686 р.), обмежувалися, власне, тільки поставленням чи благословенством на київську катедру митрополитів. У внутрішнє життя нашої церкви Царгородська Патріярхія не вмішувалася, хоч на протязі 250 перших років історії її митрополитами в Києві були майже виключно ґреки. В церковно-історичній літературі про нашу церкву (Київську Метрополію) у проф. Московської Дух. Академії Є. Голубинського в його «Історії Руської Церкви» (том 1, стор. 231) знаходимо припущення, що при самому прийнятті християнства нашими предками при св. Володимирі ґреки були змушені дати автокефалію («незалежність, самоглавність»).

Право на автокефалію наша Українська Православна Церква мала з самого початку, бо найдавнішi к а н о н и (закони) в к а з у ю т ь д в і п і д с т а в и д л я ц е р к о в н о ї н е з а л е ж н о с т и : н а ц і о н а л ь н у — 34 правило св. Апостолів каже : «Єпископам кожного народу належить знати першого між ними»... і п о л і т и ч н у - т е р и т о р і я л ь н у — Правила 6 - I Всел. Собору, 9 - Антіохійського Собору і 17 - IV Всел. Собору, які кажуть : «В кожній області єпископам треба знати одного єпископа, що начальствує в метрополії»... «Коли царською владою засновано, або буде засновано місто, то розподіл церковних парафій нехай послідує за ц и в і л ь н и м та земським порядком»... Як бачимо, наша церква мала обидві вищенаведені підстави на незалежність і самоуправління : існував окремий народ український (руський) і була могутня Київська Держава.

Тому відомі факти поставлення на митрополитів Київських без згоди, а то навіть проти волі Царгороду українців : митрополита Іларіона (1051 р.) і Клима Смолятича (1147 р.) і болгарина митр. Григорія Цамбала (1415 р.). Цікаво, що коли посол з Царгороду настоював, щоб прийнято було замість митр. Клима Смолятича — митрополита ґрека, то великий князь Ростислав Мстиславович твердо заявив : «Я цього (ґрека) митрополита за шану і ласку царську (візантійського імператора) цим разом прийму, але як надалі патріярх, без відома нашого та нашого рішення, в противність правилам св. Апостолів, на Русь митрополита наставить, то не тільки не прийму, але й вічний закон поставимо, щоб обирали та поставляли єпископи руські з наказу великого князя» (Бог. Вісник 1948 р., No 1, стор. 37. Проф. І. Власовський. Кан. й істор. підстави автокефалії).

Але треба ще раз сказати,що та залежність від Царгороду нашої церкви була не тяжкою, а навіть до деякої міри корисною, бо дозволяла боронитися перед зазіханнями чужої державної чи церковної влади. Так, напр., перед самим підпорядкуванням Київської Метрополії Москві, на Церк. Соборі 1685 р. в Києві, українське духівництво, шляхта й міщанство, виступаючи проти того підпорядкування, називають Царгородського Патрярха «Батьком нашим споконвіку». «Боїмося, кажуть вони, відступити від нього, щоб не підпасти прокляттю, бо чи ж випадає дітям відрікатися від свого батька?» (Др. Є. Сакевич, Історія приєднання Київської Метрополії до Московського Патріярхату, стор. 8).

Тому проф. І. Власовський у своїй вищенаведеній праці (ст. 39) каже, що «історики мали підставу означати таке становище нашої церкви, як а в т о к е ф а л і ю д е ф а к т о».

Ми маємо приклади, що не зважаючи на тяжке становище становище Православнві Церкви в Польщі, з причини відомого акту 1596 р. в Бересті, православна ієрархія й духівництво у великій своїй більшості не бажало приєднання українців до одновірної Москви, не бажаючи під-

порядкування своєї церкви Московській Патріярхії. Так, р. 1654 Митрополит Сильвестр з вищим духівництвом відмовився присягати московську цареві, заявивши : що хоч гетьман з усім військом Запорізьким піддався цареві, в він, митрополит, з усім собором чолобитної до царя не посилав, і живе він з духівництвом с а м п о с о б і, н і п і д ч и є ю в л а д о ю. Таким чином після приєднання України до Москви 1654 р. (Переяславська Угода) Українська Православна Церква ще впродовж 32 років жила вільним життям у давньому зв'язку з царгородськими патріярхами. Митрополити Діонисій Балабан, Йосип Нелюбович-Тукальський, хоч останній ув'язнений був поляками 2 роки в Маріенбурзі, не підпорядкувалися моск. церковній владі. Навіть прихильний до Москви єпископ Мефодій Филимонович, що був призначений Москвою місцеблюстителем Київського митрополичого престолу (1661 р.), рішуче протестувать проти призначення митрополита Московським Патріяхом : «Якщо буде на те воля великого царя, щ о б в і д н я т и у н а с н а ш і в о л ь н о с т і і п р а в а і б у т и у н а с м и т р о п о л и т о в і з М о с к в и, а н е п о н а ш о м у в и б о р у, то нехай великий цар накаже всіх стратити, а ми з цим погодимося... Н а м к р а щ е с м е р т ь п р и й н я т и, н і ж м и т р о п о л и т а з М о с к в и». (Кор. Історія Прав. Церкви, ст. 79.)

Але жодні протести не помогли, і Москва цілковито підпорядкувала собі нашу церкву в рр. 1685-86, поставивши на митрополита Київського єпископа Гедеона Четвертинського, який присягнув на «вірність і послушенство» Московському Патріярхові Якимові. Тоді ж Царгородський Патріярх Діонисій, під натиском великого візиря (міністра) Туреччини та за дари, прислані патріярхові московським урядом, погодився на прилучення київської метрополії до Московської Патріярхії, зрікшися таким чином своїх прав, як ієрархічного зверхника Української Православної Церкви.

На протязі віків перебування Православної Церкви українського народа в юрисдикції Царгороду, народ наш розвинув багато особливостей в будові церковного життя, що можна окреслити, як і в житті інших християнських націй, іменем народу, — «українським православ'єм». І це було не тільки в добу Київської та Галицько-Волинської Держави, а й в добу поневолення нашого народу Польщею.

Ми не можемо тут заглиблюватися й деталізувати тему «Українського Православ'я». Можемо тільки загально зазначити, що під цим розуміємо вплив Церкви на світогляд нашого народу, на практику відносин в нашій історії між церквою й державною владою, форми церковного устрою в нашій церкві — соборність, виборність, спеціяльні обряди, братства, характер шкільного богословія, український стиль в будові церков і малярстві, спеціяльні мелодії церковного співу, кантати богогласника, колядки, щедрівки, вертепи і інтермедії на релігійні теми, переклади на живу мову св. Письма і молитов, спеціяльна вимова богослужбових текстів і наближення їх вимови до живої української тогочасної мови, щоб згідно з заповітами Божими (1 Кор. XIV, 6, 9, 19) та ідеями св. Рівноапостольних Братів Кирила і Мефодія зробити Службу Божу і науку зрозумілою для людей.

Як бачимо, «Українське Православ'є» — це цілий комплекс духової культури народу, твореної віками. А тому нема нічого дивного в тому, що православна віра українського народу в бурхливий XVII вік в його історії була однозначна з його національністю, була головним гаслом у боротьбі українського народу за волю і державність. «За благочестиву Віру й Отчизну нашу» — такий був поклик до повстання великого гетьмана Богдана Хмельницького.

Треба відмітити, що в лоні Української Православної Церкви, старанням її великих мужів і особливо незабутнього Митрополита Петра Могили, розцвіла КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ, яка була є д и н о ю д у х о в н о ю А к а д е м і є ю, а можна сміливо сказати й є д и н и м У н і в е р с и т е т о м д л я в с ь о г о т о д і ш н ь о г о п р а в о с л а в н о г о с в і т у.

З тим усім церковно-культурним набутком і війшла наша Українська Церква під правління Московського Патріярха.

Митрофорний протоієрей

В. Вишнівський

маґістр Богословії

(*далі буде*)

З ПРИВОДУ ОДНІЄЇ СТАТТІ

В «Українці у Франції» за 5-го грудня с. р. уміщено статтю д-ра Донцова про Українську Національну Раду.

Забираю слово з причини появи цієї статті не з метою критики д-ра Донцова, а з метою виясненняя деяких питань, які на нашу думку, повинні б бути прийняті нашим загалом, як підстави до трактування справи.

У своїй статті д-р Донцов у загальних формах гостро нападає на членів Української Національної Ради, при чому більша частина закидів відноситься до 1917-20 років.

Читач, який не ознайомлений з подіями 1917-20 років, не може зрозуміти власне, які ж причини в дійсності принесли нам поразку в цих роках, хто винен у цьому, та що необхідно зробити, щоб ми не зробили тих самих помилок у нашій майбутній праці, які були зроблені в 1917-20 рр.

Критика в загальних формах взагалі ніколи не може висвітлити об'єкт критики і крім запаморочення голови читачеві нічого не дасть.

Критикувати необхідно, тільки поділивши предмет критики на окремі конкретні питання, винайти їх від'ємні та додатні сторони і в цей спосіб зрозуміти дійсний стан речей.

Сьогодні ніхто не буде перечити, що в період 1917-20 років ми зробили безліч помилок та, може, навіть і злочинів, які принесли нам поразку, які вирвали з наших рук Українську Державу, але, на жаль, ніхто не насмілився критикувати в деталях події 1917-20 рр., і тим то помилки наші не окреслено. Ми їх більш відчуваємо, ніж розуміємо. Знову ж таки злочини, які дійсно були, переносяться нами на загал, який брав участь у боротьбі за державність. В цей спосіб особа, яка поповнила в той час злочини, прирівнюється до найбільш чесного, найбільш шляхетного патріота, яких було в той час безліч.

Отже, всі ми повинні прийняти засаду критики загально-суспільних політичних подій, але обов'язково виділивши окремі конкретні питання, які і висвітлити, знову ж таки взявши за базу щось незаперечне, незмінне, стале, а не проґрами партійних ідеологій.

Знову ж, коли ми приписуємо якісь помилки чи злочини, ми повинні приписувати їх окремим особам, які зробили їх, подаючи їхні ім'я та прізвища, а не приписувати ті помилки чи злочини цілому загалові. Тільки в такий спосіб ми зможемо нарешті виключити з політичногромадського життя тих осіб, які дійсно є елементом від'ємним, а то й шкідливим для нашої загальної мети..

А всі історичні події та чини, доконані окремими особами, ми критикуємо на підставі тієї чи іншої політичної ідеології, залежно від того, до якої партії належить критик. Дякуючи цьому вартість доконаних чинів та навіть сама Держава у нас набирає різні форми та образи, досить часто навіть форми дивовижні. У нас ніби існує декілька держав. Мельниківець має одну, бандерівець — другу, есер — третю, радикал — четверту і т. д., і т. д.. В дійсності ми всі знаємо, що існують головні підстави державности сталі і незмінні. Цими головними підставами є : 1) численність населення, 2) економічна потуга, 3) внутрішня орґанізація та військо. А жодна ідеологія сама по собі цих основних баз державности змінити не може. Держава з найкращою ідеологією буде миршава, коли не буде мати цих баз, і, навпаки, держава, яка посідає сильні ці бази, буде сильною, навіть тоді, коли її ідеологія буде ніби непоетична та нешляхетна. Отже для критики історичних подій та чинів базою ідеологія служити не може, як база нестала та непевна. На ідеологію ми мусимо дивитися скорше, як на прикрасу — ідею, яка поривае маси, але оцінку наших чинів та політичних посунень повинні давати на базі головних підстав державности.

Ідеологія, тактика та чини, які шкодять головним підставам державности, тобто коли та чи інша політична партія своєю тактикою та чинами руйнує ці бази (численність населення, економічна міць та внутрішня орґанізація й військо), нами повинна бути засуджена, які б не були гарні та шляхетні її ідеологічні гасла.

Коли ми будемо керуватися цими базами для критики, то напевно оздоровимо нашу суспільно-громадську думку, як рівнож витворимо державні поняття у нас самих.

Коли д-р Донцов підніс осуд проти Української Національної Ради, то це, на наш погляд, цілком неслушно. Ми ще бачимо ані одного чину чи виступу Української Національної Ради, що перечив би нашим державним змаганням. Навпаки, як бачимо, Українська Національна Рада не хоче улягти партійництву.

Ніхто не буде заперечувати необхідности єдиного Репрезентативного Українського Центру на еміґрації. За утворення цього Центру проводи політичних центрів та уґруповань сварилися майже два

роки. Ціла ж маса еміґрантів прагнула до цього без дискусій та, навпаки, робила натиск на свої проводи, щоб вони врешті дійшли до згоди.

Українська Національна Рада існує декілька місяців, і вже д-р Донцов закликає до палацового перевороту, до палацової революції.

Д-р Донцов своїм талановитим стилем намагається поглибити віковічну нашу хибу. Д-р Донцов хоче створити революцію і в революційній спосіб повалити Українську Національну Раду і забуває, що потім необхідно буде її створити в самий звичайний життєвий спосіб, що для нової Національної Ради потрібні будуть люди.

Не будемо дискутувати, навіть не будемо порушувати питань партійних доґм, щоб прийти до висновку, яка ж партія повинна б була перебрати Українську Національну Раду в свої руки, бо над цим питанням можна дискутувати цілими роками (що вже було на протязі років) і не дійти до остаточного вирішення. Одні будуть вважати свою партію гідною і правною, інші — свою. Ми подивимося на справу реально : в сучасний момент не існує ані одної політичної партії, ані одного політичного уґруповання, яке б величчю чи то своєї ідеології, чи то величчю своєї майбутньої державної системи, могли б об'єднати біля себе всю еміґрацію. Інакше говорячи, що наше життя в його реальній дійсности нам показує : розваливши сучасний Центр, ми його замінити не маємо ким і це нам принесе нову безконечну сварку.

Безперечно, що є натуральним, всі ми повинні стреміти до вищого, до більш досконалого, але в революційний спосіб досягнути цього не можна. Навпаки, громадський обов'язок кожного з нас є удосконалювати себе, набувати свою власну вартість в дусі вимог державности, а це можна осягти тільки упертою працею над самим собою та над цілим громадянством. В революційний спосіб можна мати ефективні чини, але ніколи не можна викувати твердих та сталих варто тей.

Ми не хочемо бачити дійсного реального життя та не можемо оцінити ту дійсну ситуацію, в якій ми знаходимося, рівнож не хочемо бачити реальну силу, яку посідаємо. Ми коримося своїй фантазії, малюємо все в грандіозних формах, чому не можемо погодитися з меншим, хоч і реальним. Завдяки цьому ми починаємо завжди з кінця — декляруємо і пропонуємо завжди щось надзвичайне; це надзвичайне без малого створити не можна, і це завжди має одні і ті самі наслідки — ми скоро розчаровуємося.

Д-р Донцов, виступаючи проти Української Національної Ради, головне своє обвинувачення базує на тому, що члени її, це — колишні діячі подій 1917-20 рр., Це було б цілком слушно, коли б д-р Донцов не пропонував те саме, що власне було головною причиною нашої поразки в 1917-20 рр.

Українську Державу в 1917-20 рр. ми взяли в свої руки, будучи в істоті своїй революціонерами та прихильниками різних партійних ідеологій. Будучи революціонерами, ми витворили революцію у всіх галузях державного життя, втягли масу в цю революцію, большевики використали цю ситуацію і створили у нас анархію, яка нас потім і повалила.

Будучи беззастережними прихильниками різних політичних ідеологій, ми намагалися державу підпорядкувати ідеології, а не навпаки.

На нашу думку, критикувати Українську Національну Раду ще завчасно. Ми можемо тільки побажати, щоб Українська Національна Рада не підлягала партійництву та стала справжнім Державним Центром, для чого її і створено.

Наш обов'язок допомогти їй в цій праці, а беззмістовну критику — відкинути.

Сотн. **В. Недайкаша**

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

— Закінчення Сесії ООН і нова війна в Азії

Третя сесія ООН офіційно закінчилася 12-го грудня в Парижі з тим, щоби продовжувати свої праці в квітні 1949 р. в Лейк-Сексесі в США. Які результати цієї сесії? Навіть найбільше ідеалістичні прихильники цієї міжнародньої установи, і ті виявляють, разом із жалем, своє неприкрите розчарування. Розчарування не від того, що не видко реальних результатів в справі налагодження миру в світі, а від того, що ООН — спадкоємиця колишньої Ліґи Націй — не набула бажаного авторитету, достатнього для насадження миру не тільки в серці і в голові людей, але і в ділах їхніх. І справді — протягом цієї сесії чого тільки не було: і війна в Ґреції, і війна в Палестині, і війна в Індії, і врешті війна на великих просторах Китаю. Що з того, що ця сесія ООН прийняла надзвичайно гарну, у деталях розроблену, декларацію прав людини і громадянина? Що з того, що комісії сесії виробили проєкти різних резолюцій, переведення в життя яких могло б сприяти покращанню людського життя? Одних резолюцій і постанов, винесених і прийнятих хоч би й подавляючою більшістю голосів, замало для того, щоб перевести їх у життя. Для того потрібна сама звичайна сила, і то сила реальна, матеріяльна.

Наведемо погляди про цю сесію відомого американського журналіста Едґара Анселя Маурера, які дуже знаменні. Він вказує, що оцінка цієї сесії, видана ґен. Маршалом, міністром справ закордонних США, ніби сесія має той успіх, що вона попередила нову війну і нове кровопролиття у великому маштабі — ця оцінка за оптимістична. Погляд же Фердинанда Куна, найблискучішого редактора американської ґазети «Уошінґтон Пост» про те, що сесія ця є фіяско і що США повинні продовжувати пересправи з Кремлем на базі взаємних уступок — на думку Е. А. Маурера — цей погляд є занадто песимістичний і далекий від дійсности.

Які ж висновки? Автор згаданої статті пише, що власне за згодою американців Совєтам вдалося накласти свою лапу на велику кількість народів, «які зовсім не хотіли йти під це панування». З другого боку, при сучасних обставинах кожне бажання американців заводити пересправи з Совєтами буде сприйняте Сталіним, як слабість Америки, яку він використає зразу ж, а зовсім не як добру нагоду для загального домовлення. І тому, пропонує Е.А. Маурер, треба перетворити ООН зразу ж у своєрідний парламент міжнароднього порядку, який повинен мати і реальну силу за рахунок обмеження у кожного учасника його суверенних прав. «Треба добитися, — пише він, — утворення понад-національного закону, який мусіли б поважати всі». Але що ж з того? Тим часом, коли Е. А. Маурер, висловлюючи надії на врятування миру у свій, властивий йому спосіб, то 15-го грудня в Парижі на засіданні Комітету Безпеки в Парижі, совєтський делеґат Малік поставив в імени СССР у двадцять дев'ятий раз своє вето в справі прийняття Цейлону до складу ООН. Це так би мовити совєтська відповідь на всі зусилля західніх держав.

І разом з тим події в Азії, розгортаючися з великою силою, показують, що Совєти по-за лаштунками ООН не сплять, а працюють повною ходою. Сьогодня китайські комуністи вже контролюють одну третину китайського населення, себто 175 мілійонів людей. Їхні війська вже тримають не тільки Манджурію, але і східні провінції і північний Китай разом з Пекіном. Лишаючи бо боці всі заяви лідерів китайських комуністів, що вони мовляв не на услугах Москви, що їхній комунізм є «буржуазний» і що методи їхні нічого спільного не матимуть з «московськими», — треба сказати, що ціле озброєння мілійонових армій Ма Тсе Тунґа, лідера китайських комуністів, прийшло з совєтської сторони, а з ним і сила «спеців» від азійських справ. А відомо ж кожному, що ніяка допомога даремно не дається. І справді китайські події показали, що совєти використали в Азії всі можливості для своїх цілей.

Новий 1949-ий рік покаже ще виразніше, що слово «мир» буде лише на фронтонах інституцій та на заголовках книжок. Життя йде своїм чередом і має свої закони, протилежні утопіям.

М. Антусь

Самофал (Буконвілль, E. і L.) прислав на пресовий фонд .... 100 фр.

З ПРИВОДУ ОДНОЇ СОВЄТСЬКОЇ ПОСТАНОВИ

Наприкінці жовтня ц. р. Рада Міністрів СССР і ЦК ВКП(б) видали «Постанову про заходи, направленні на забезпечення високих і сталих урожаїв у степових і лісостепових районах європейської частини СССР».

Як підкреслив кореспондент з Москви американської пресової аґенції «Юнайтед Пресс» — совєтський уряд, видаючи цю постанову — «опублікував 15-літню проґраму меліорації почви і 15-літній план боротьби з посухою».

Цим планом буде охоплено 120 мільйонів гектарів території. І ця територія, висловлюючися мовою варшавської газети «Ржеч Посполіта і Дзєннік господарські», «стане полем великої боротьби людини з природою... переможної боротьби за покорення сил природи і використання її в своїх цілях».

З нашого боку варто підкреслити, що ця постанова совєтського уряду направлена на зміну клімату і тим самим «змушення» землі впродовж певного часу стати більш плодючою, як досі.

Як кожна подія в Совєтському Союзі, так і ця — має і свою певну політичну ціль.

В цьому випадку йде про дві справи : 1) завдати удару по буржуазних лженаукових теоріях (тобто створених західніми вченими), які, мовляв, проголошують вічну залежність людини від сил природи, 2) в теперішньому часі, коли, мовляв, на заході панує воєнна істерія, і люди занепокоєні привидом нової світової війни і атомової загрози, висунути і спрямувати увагу людей — головно поза СССР, при допомозі відповідної голосної пропаґанди, на те, що в той же насичений воєнною загрозою час — уряд Совєтського Союзу зайнятий творенням довголітніх мирних планів, які ведуть до великого росту добробуту населення і збільшення багатства народів та до побудови фундаментів («щасливого і радісного»!) к о м у н і с т и ч н о г о суспільства».

У зв'язку з виданням «постанови про заходи, направлені на забезпечення високих і сталих урожаїв у степових і лісостепових районах Европейської частини СССР» — «Правда» з 28 жовтня 1948 р. у присвяченій цій темі передовій звертає увагу «на великі завдання, які постають тепер перед нашою пресою»... Конкретизуючи їх, пише дослівно :

«Рівночасно з роз'ясненням постанови Ради Міністрів СССР і ЦК ВКП(б), з популяризацією її окремих розділів, місцеві ґазети повинні висвітлити завдання боротьби за високі і сталі врожаї відповідно до особливостей кожного краю, кожної области і району. При цьому надзвичайно важливо озброїти колгоспників і колгоспниць аґрономічними заходами Докучаєва — Костичева — Вільямса і узагальнити досвід передових колгоспів, бриґад і ланок, які отримують високі урожаю в умовах любої погоди».

Переведенню в діло цього плану уряд Совєтського Союзу надав надзвичайної ваги. Як пишеться у вищеподаному числі «Правди» — «успішне здійснення грандіозного плану змінення природи впише ярку сторінку в історію боротьби совєтського народу за перемогу к о м у н і з м у в нашій країні».

Варто ще підкреслити, що в керівних колах СССР панує вже довгий час переконання, що в СССР за тридцять років його існування переведено на практиці і закінчено успішно побудову большевизму, період, який обумовлює перехід до побудови другої, вищої стадії розвитку безкласового суспільства — комунізму.

І ця нова постанова уряду Совєтського Союзу входить якраз у план побудови комунізму в СССР.

РОЗШУКИ

ФІЛЛ Пелагію й Анастасію, НАПОРА Івана, Григорія і Филипа, сестру НАПОРУ Олену — NAPORA (LUZECKA) Anna, DP Camp Frille, Kr. Minden HW, Allemagne.

КОВАЛЯ Андрія — KOWAL Tymko, 66, D. P. A. C. C. S. in Seedorf bei Zeven, Kreis Bremervoerde, Allemagne.

ТУРЖАНСЬКОГО Антонія — TURZANSKYJ Mykola, E. V. W. Hostel, Bontnewydd, Caernarvon, Angleterre.

ОЛІЙНИКА Якима — WUDKEWYTSCH Johann, Hergate 23, b. Lindau, Allemagne, Zone Franç.

ВАСЕЦЬКОГО Михайла та ГОРБЕНКА Тимофія — CHUDIAK Andrii, D. P. Camp Air Depot, 13a Post Raitersaich, Kr. Fuerth, Bayern, Allemagne, U. S. Zone.

ХРУНЬ Параску — SHYSHITA Stefan, E. V. W. Hostel Snetisham, The Beach Norfolk, Angleterre.

ГЛОБУ Лева — перебував у Франції в FFI-BUK, прошу подати свою адресу П. Номич на адресу «Громади».

З нашого життя

В ПАРИЖІ

В неділю 19 грудня ц. р. у гарних салонах Будинку Союзного Резістансу (53, Rue Francois I-er. Paris 16-e) Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві влаштував Музикальний чай з добірним артистичним проґрамом.

Пані Новицька, виконуючи українські пісні, передала всю теплоту Волинської землі й свіжість рідного пейзажу. У п. Вірсти, віртуоза-скрипака, що виконував класичні речі, проривався гарячий темперамент гірської Гуцульщини. Пані Е. Піотрович, як в арії з опери «Мадам Бутерфляй » так і в сольних композиціях показала силу приємного соковитого сопрано і майстерне мистецтво ним володіти. Пан Дольницький, вправний і талановитий баритональний бас, притяг увагу присутніх могутністю свого голосу і заслужив рясні оплески, особливо знаменитою арією Мефистофеля з «Фауста». На останку виступив улюбленець української публіки п. Міро Скаля, якого оце недавно анґажувала велика Паризька Опера. п. Міро Скаля виконав кільки арій та пісень французькою, італійською й українською мовами з надзвичайним піднесенням і властивим йому талантом.

Артистичний програм, приємна атмосфера й одповідний, як кажуть французи «амбіанс» — все це разом залишили у присутніх, українців і чужинців, глибоке враження. Разом із висловом повного вдоволення й щирої подяки Жіночому Комітету за цей вечір, хочеться, закінчуючи цю замітку, сказати—«ще!» Д. Гр.

---

12 грудня ц. р. в католицькій церкві св. Габріеля в Парижі, біля Пляс де Насьон, хор при Українській Православній Церкві під орудою п. К. Миколайчука виступив з концертом. У першому відділі виконано духовні речі композиторів Ґономаренка, Ломакина, Архангельського і «Отче Наш» Завадського з соло пані Е. Піотрович. Другий відділ складався з колядок та щедрівок. На закінчення виконано було думу про «Почаївську Божу Мати» з соло п. С. Топольського.

Велика церква була повна майже по береги, і український хор мав заслужений успіх. Настоятель церкви щиро дякував диригентові п. К. Миколайчукові за добре виконану добірну проґраму і висловив надію, що його парафіяне матимуть змогу і приємність почути нераз в майбутньому чудові українські мелодії.

У суботу 18-го грудня Т-во «Пісня Рідного Краю» відбуло свої річні загальні збори. Обрано нову Управу на чолі з п. Топольським. Дириґентом хору надалі залишається п. Миколайчук. Хор жваво готується до традиційного концерту колядок на Різдво, який має бути даний в Українській Автокефальній Православній Церкві. Вступ вільний. День концерту буде оголошено пізніше.

В ЛЬОНҐВІ

В неділю 12-го грудня цього 1948 року у м. Ніжанс-Льонґві (деп. Мерт і Мозель), заходами філії Товариства б. Вояків Армії УНР у Льонґві, відбулося Свято 1-го листопада і Свято Базару.

Свято відкрив вступною промовою Уповноважений філії п. сотн. Архип Рибалко.

Реферат, присвячнний Листопадовому Святу, прочитав секретар філії п. Сенятович Роман, а реферат Героям Базару — п. сотн. Гуля Грицько.

По закінченні офіційної частини Свята п. сотн. Архип Рибалко подав загальні інформації про Українську Національну Раду та її Воконний Орган, познайомивши присутніх із змістом Декляраціі і Комунікату Президії Виконного Органу.

Створення Національної Ради та її Виконного Органу всі присутні привітали і зложили на фонд Національної Ради 918 франків і з скарбниці філії 502 франки, які постановлено через Громадську Опіку переслати за призначенням. Від продажу національних прапорців під час Свята зібрано 750 франків.

Участь у Святі не зважаючи на дощову погоду взяло понад 30 осіб. Свято закінчилося співом Національного Гімну.

БЕЛЬҐІЯ

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УДК У БЕЛЬҐІЇ

Згідно постанови Першого Конґресу Українців у Бельґії на 20 листопада ц. р. скликано перше засідання Головної Ради УДК, що є консолідаційним органом українського життя в Бельґії. У засіданнях взяли участь : інж. Кішка від УДК, Скиба від УАПЦ (тимчасово). Сазюк від Т-ва б. укр. вояків, Герасимович від СУМ-у, Одлига від УпҐромади (тимчасово), Макаренко від ЦЕСУС-а (тимчасово), д-р Зелений від УНОТ-а, пані Витязь від Жіночої Секції та Якимчук від Пласту. На цьому засідання обрано Президію Головної Ради в такому складі : голова А. Кішка, заступник — Д. Сазюк, секретар — Б. Макаренко (тимчасово) та скарбник — Р. Герасимович.

З Церковного Життя у Франції

ЛЯ-ПОСТОЛЬ

В неділю 24 жовтня на фермі п. Недайкаші було вперше відправлено для наших сільськогосподарських робітників Службу Божу, на яку зійшлися околичні українці.

Після служби Божої гостинний господар запросив усіх присутніх на спільний обід. Щире спасибі п. Недайкаші, старанням якого відбулася в нашій околиці Служба Божа, як рівнож дякуємо о. Архипресвитерові О. Новицькому за відвідання нас. Маємо надію, що в скорому часі знову завітає до нас наш рідний душпастир.

РОБІТНИК з ферми

ЛОНҐВІ

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД ПРЕДСТАВНИКІВ ПАРАФІЙ У. А. П. Ц. в ЕЛЬЗАС-ЛОТАРІНҐІЇ

28 листопада б. р. в приміщенні протестантської кірхи відбулась у нас Служба Божа, на яку зібралися були українці м. Лонґві та околиць. На Богослуженні також були присутні представники всіх православних парафій У. А. П. Ц. з Ельзас-Лотарінґії.

По службі Божій було відправлено молебен за Українську Національну Раду і її Виконний Орґан з виголошенням многоліття Українському Народові, та його Проводові. Присутні також помолилися за вічну пам'ять усіх тих, щь за волю України життя своє положили.

По Богослуженні проведено було нараду під проводом о. Архипресвитера О. Новицького, на якій вирішено ряд пекучих церковно-орґанізаційних справ, зв'язаних з життям наших парафій. Між іншим ухвалено конечно по приїзді до Франції Голови У. А. П. Ц. Митрополита Полікарпа заснувати тут постійну парафію.

НАНСІ

Православні українці м. Нансі й околиць ухвалили заснувати тут парафію У. А. П. Ц., яку тимчасово має обслуговувати о. Архипресвитер Олександр Новицький. 29. XI ц. р. згідно з статутом УАПЦ було вибрано парафіяльну Раду в такому складі :

Голова — п. підполковник Петро Закусило,

Заступник Голови — п. сотник Зіновій Ямковий,

Секретар і Скарбник — п. Артамон Гришин.

Віримо, що новообрана Парафіяльна Рада УАПЦ, яку очолюють знані з своєї церковно-громадської праці люди, — докладе всіх старань, щоб якнайкраще орґанізувати тут церковно-громадське життя, а обов'язком кожного православного українця є якнайскорше вписатися в члени парафії.

До відома українських філятелістів

Центральний Економат і Експедиція вартісних паперів УНРади повідомляє, що вже появилась пропам'ятна серія поштових марок з нагоди відкриття 1-ої сесії Української Національної Ради.

Марки видано у зв'язку із схваленою постановою УНРади про поштові оплати у внутрішньо - українських поштових зносинах, що незабаром буде впроваджена в життя. Ціна серії марок УНРади, що складається з 6-ти купюр, становить 2.—НМ плюс кошти пересилки та опакування.

З огляду на брак доброякісного, гумованого паперу в Німеччині, тільки невелику частину накладу надруковано на гарному, білому, папері з водними знаками, яку зарезервовано передусім для українських і частинно чужинних філятелістів. Випущено теж обмежену кількість незубкованих серій, які відпускається замовникам, що одночасно замовляють 5 зубкованих серій.

Рисунки серії марок УНРади складають своїм змістом одну тематичну цілість. Два головні осередки Київ і Львів представлені на двох перших купюрах, підкреслюють керівну ролю цих міст в історії України, а зображені на них мотиви двох тамошніх святинь символізують християнську ідею, що об'єднує наш нарід на всіх його землях і пов'язує із іншими християнськими народами світу. Дальші три купюри, зображуючи низку історичних будинків, символізують етапи наших визвольних і державно творчих змагань та етапи розвитку українського парляментаризму. Мотив кінцевої купюри представляє декларацію УНРади проголошену дня 16.7 1948, що завершує, як останній хронольогічно державний акт, весь досі перейдений шлях будівництва Української Держави.

Хто з українських філятелістів бажає закупити зубковані та незубковані серії марок УНРади на доброякісному папері з водними знаками, зволить негайно надіслати замовлення на адресу :

ZENTRAL - EKONOMAT u. Expedition der Wertpapiere des UNRates 13a Regensburg Ganghofer-Siedlung.

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :	квартально	6 ш.
	піврічно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число		1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :	квартально	2.40 м.
	піврічно	4.80 м.
	на рік	9.00 м.
Одне число		0.40 м.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff   Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

ГРОМАДА

проблеми громадського життя

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 25.

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

Nº 1

СІЧЕНЬ 1949
(ПЕРШЕ ЧИСЛО)

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Піврічно .... 270 ф1.
На рік .... 500 фр·

c/c Paris 565.800

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

25 frs.

Добрий вечір тобі, пане господарю, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Застилайте столи та все килимами, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Та прийдуть до тебе три празники в гості, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Що перший то празник, Святеє Рожество, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Що другий то празник, Святого Василя, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Що третій то празник, Святе Водохреща, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.

Ой, видить Бог, видить Творець,
Що мир погибає.
Архангела Гавриїла
В Назарет посилає.
Возвістити в Назареті :
Стала слава в Вифлеємі.
Тріє, тріє, тріє царі
Несуть Йому дари.

Ливан, злато і кадило
Йому принесоша,
А вошедши у храмину,
На коліна падоша.
Ирод вельми засмутився,
Що Христос Царь народився.
Пішов Ирод аж до аду
К Люциперу на пораду.

Видавництво « ГРОМАДА »

бажає всім передплатникам, симпатикам і читачам щасливого Нового 1949 Року та Веселих Свят.

Щиро здоровлю всіх земляків з Новим 1949-им Роком і бажаю успіху й щастя.

Цим шляхом дякую всім, хто прислав мені новорічні привітання.

Інж. С. СОЗОНТІВ

З ЛАСКИ БОЖОЇ СМИРЕННИЙ ПОЛІКАРП

Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви, Голова Собору Епископів і Священного Синоду її —

До Преосвященних Архипастирів, Всечесного Духовенства, Преподобного Чернецтва і всіх Боголюбивих вірних

РІЗДВЯНЕ АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Христос рождається — славте !
Христос з небес — зустрічайте !

Так Свята наша Церква рік-річно кличе нас урочисто й велично прославити Христа Рожденного на землі, зустрінути Сина Божого, що благоволив зійти з небес для спасіння від моральної загибелі роду людського.

Тайну, як Бог стався людиною, не можна збагнути людським розумом. Але дійство її ось уже близько 20 віків відчуває в своїй історії від Різдва Христового рід людський. —

Різдво Христове весь світ осяяло світлом пізнання, дало нове життя народам на руїнах поганського світу. Християнська релігія освятила життя родинне, скріпила держави, зломила ярмо невільництва, привернула гідність жінки, збудила творчий геній людський в областях мистецтва, науки, філософської думки, дала зрозуміння й оправдання страждань і терпінь на землі. Скільки людей піднеслося через закон Христа до високого ступеня завершености, якого лише в стані чоловік осягнути ! Все гідне поваги й величі, що людство витворило за минулі віки від Святої Вифлеємської ночі, все те з'явилося через християнство.

І наш Український Народ, світлом Христової науки осяяний при Великому Князі Рівноапостольному ВОЛОДИМИРІ, все краще, що створив і має в своїй тисячелітній культурі, в діях своєї багатовікової історії, все те створив він під виливом своєї Христової віри і своєї Рідної Церкви. —

Скільки радости духовної, творчости релігійної, скільки тепла й любови родинної, глибокого сприймання Божого Світу, як створення Божого, — вкладено нашим народом в одні тільки обряди й звичаї, що ними рік-річно славила Українська земля Христа, що від Пречистої Діви народився! І які сірі, й сухі, і безрадісні, а часто і страшні наступило в Україні дні, подібні до тих днів, про які пише в Апокаліпсисі святий Апостол і Евангеліст Іван Богослов (гол. 6 ст. 8), коли « вершник з'явився на блідому коні, ім'я йому — смерть ; і пекло йшло за ним; і дана була йому влада над четвертою частиною землі вбивати мечем і голодом, і смертю, і земними звірями ». Життя під цим наїзником показало, чим є чоловік без Бога й як без Бога і Господа Христа занепадає життя, занепадає мораль і творчість і радість життя, а навіть над чисто тваринним життям всевладно починає тяготіти прокляття Боже, що Бог прорік їм у раю після їх падіння: « проклята земля за для тебе : в печалі й тузі харчуватимешся з неї » (Бит. 3, 16).

Любі мої діти, сини і дочки нашої рідної Української Автокефальної Православної Церкви !

За рік від останніх Різдвяних Свят багато з нас розкинуто вже по білому світі з місць першого вашого перебування на вигнанні — на цих « ріках вавилонських » в Німеччині. І далі йде ваше розселення... Де б ви не перебували, чи хто ще в Німеччині, чи в інших землях Західньої Европи, чи в далеких краях Америки, Канади, Бразілії, Арґентіни, Австралії, чи Африки — усі об'єднайтеся духом своїм у Святий Вечір Різдвяної ночі. Господь дасть, що цю радість християнського єднання відчують і брати і сестри наші на Великій Україні, які ще не схилили своїх колін перед наїзниками.

Розкинені по світі, посеред багатьох вір і народів, держіться кріпко своєї віри християнської православної : будуйте, де тільки можете, свої святині, як будували їх тут по таборах у Німеччині, організуйте своє церковно-суспільне життя. Цим ви збережете себе і національно, бо в усі віки Православна Церква нашого народу була для нього силою й кріпостю не тільки для вічного спасіння, а й у змінливій долі життя земного-історичного. —

Усім вам, любі діти мої, шлю своє Архипастирське поздоровлення з Великим Святом Народження Бога-Слова і молю Господа, щоб Він зберіг Вас у вірі батьків наших та послав вам кращу долю і повернув вас на вільну незалежну Батьківщину.—

« Боже Вічний і Надвічний, що як чоловік з'явився на землі, помилуй нас » (Догм.гол.5). Амінь.

МИТРОПОЛИТ ПОЛІКАРП

Дано в Таборі
ім. Гетьмана Богдана Хмельницького в Гайденау в Німеччині року Божого 1948 в м. грудні. —

Собор Епископів У. А. П. Ц. і Голову нашої Церкви Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, Виконний Орган і членів Української Національної Ради, Єпархіяльну Раду У.А.П.Ц. і Парафіяльну Раду у Франції і улюблених парафіян, братів і сестер — українців у краю та в розсіянні по цілому світі сущих, — вітаю з Різдвом Христовим і Новим Роком.

Нехай Всемилостивий Господь у цьому році пошле всім поневоленим народам волю, а нам, українцям, дасть силу витривало і з зрозумінням обов'язку перед Батьківщиною працювати Богові на славу і Україні на користь.

Шато де Руассі
Руассі-ан-Брі.
(С. і М.).

Архипресвітер
О. НОВИЦЬКИЙ
Душпастир Українського Православного Робітництва у Франції

Люби свого земляка - українця — звідкіля б він не походив — як рідного брата !

ВЕЛИКИЙ КРОК НАПЕРЕД

Окремим комунікатом дано знати нашому громадянству у Франції про постання Українського Центрального Громадського Комітету у Франції. Комітет цей склали вісім великих діючих українських організацій, а саме — Об'єднання Українських Робітників, Український Народній Союз, Союз Українців у Франції, Військове Т-во, Українська Служба Суспільної Опіки, « Українська Громада» у Франції, Союз Українок та Українське Академічне Т-во.

Одні із цих організацій є дуже давні, як Військове Т-во, Народній Союз і « Українська Громада », на чолі якої стояв пок. ген. Шаповал, інші-це організації, що вже постали по війні — Об'єдання Робітників, Служба Суспільної Опіки, Союз Українок та Академічне Товариство. Постала так само і зовсім нова організація — Союз Українців у Франції — організація, що має об'єднувати не тільки окремі гуртки і громади, що не належать до існуючих вже організацій, але і окремих осіб (одиночок) роскиданих по цілій Франції. На чолі останньої організації стоїть інж. С Созонтів, він же і Голова новоствореного Центрального Комітету.

Не будемо наводити довгий період творення самого Комітету, це був дуже болючий і тяжкий процес, була сила труднощів, але врешті уперте бажання ініціяторів дійти до згоди завершило справу.

Перед війною 1939 року українське громадянство було разбите на групові організації, що своєю взаємною боротьбою звужували інтереси і завдання кожної з організацій; одні нівечили зусилля других і, взагалі, витворювали нестерпну атмосферу взаємної незгоди і нетерпимости. На цьому особливо терпіло наше громадянство на периферії, яке не розуміло тих розходжень і яке од тої незгоди багато втрачало. З такої роз'єднаної і безвиглядної ситуації почала наша еміграція в 1945 році відновлювати припинене війною нове життя.

І отут власне, перед видатними і чільними діячами української еміграції, а з окрема п. С. Созонтовим, що очолив Українську Громадську Опіку, стала нагальна імперативна вимога часу: наше об'єднання, бо ми, українська еміграція у Франції, не спроможемося ні на які здобутки ширшого порядку, ні на які досягнення національного змісту, як що ми не будемо об'єднані во єдине, як що не зіллємо в одне русло всіх окремих наших стремлінь. Роля ж української еміграції у Франції та її завдання у загальному українському національному життю на континенті — підказали, що нам треба робити. І навпаки виступи окремих організацій самопас показали, що без об'єднаних зусиль годі думати про здобуття великих досягнень. А завдання, що станули перед нами, — виявилися справді великими. Спільний фронт навколо Української Національної Ради, спільна боротьба за українське ім'я, спільне напруження для здобуття найбільших результатів від ІРО, від демократичного світу, від сучасної доби, яка вимагає об'єднання — ось нагальні вимоги.

Тому на бік мусіли одійти давні непорозуміння і спори, мусіли стати на бік особисті амбіції і навіть власні інтереси, мусів бути прочищений шлях, по якому загальний віз міг би їхати запряжений всіма кіньми разом в одному напрямку. І по довгих спробах ближчого контакту і обговорення, по гарячих дискусіях і дебатах, в яких поховано було богато з минулого і в яких прояснилося трудне майбутнє — врешті запала згода представників згаданих організацій. Вирішено було перетворити Українську Громадську Опіку в Український Центральний Громадський Комітет на терені Франції, себ-то перетворити Українську Громадську Опіку в таку централю, в якій би всі українські організації тут у Франції знайшли своє місце і свою чинність.

Розуміється, практичне переведення в життя цієї постанови вимагатиме ще багато труду, багато такту і багато детального обмірковання. Але при добрій волі, при ясному розумінню цієї мети — треба гадати, що і решту формальних труднощів буде переможено.

Головне зроблено. Відозва до українського громадянства підписана всіма одповідальними чинниками нашого громадянства. Починає новий етап життя наша еміграція у Франції. Тепер на черзі пекучі завдання спільної діяльности у всіх напрямках — юридична охорона української еміграції, практична опіка над нею, допомога тим, хто приїздить на працю і т. д. і т. д. Сподіваємося, що у цій практичній роботі згладяться усі нерівності, спростяться, здавалося б, непереможні перешкоди внутрішнього характеру і.... настане час серйозного іспиту для керівників української еміграції у Франції, які мусять видобути з себе щонайменше стільки енергії, часу і труду для загального добра, скільки вони витрачали в недалекому минулому для взаємного поборювання. Ми гадаємо, що тепер наше громадянство цей іспит складе з честю, віримо в те, більше того — певні!

Ми знаємо, що наше громадянство на провінції, яке давно вже очікувало цього об'єднання, сприйме його з належною оцінкою і що воно, на місцях, таким же самим виявом об'єднання і порозуміння підтримає нову централю і тим самим скріпить її і наділить належним авторитетом і силою.

Зроблено великий і важливий крок наперед. Заяснішала дорога перед нами. Пильнуймо, щоб знову вона не заросла тернами, а щоб вона вивела нас із темряви сварок до величної мети — братньої згоди.

БОГДАН ВОЙНАРОВИЧ

КРИТИКА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

I

Українська Національна Рада продовжує з неослабною силою притягати увагу українців, розкиданих по всьому світі. Однак чуються не лише голоси задоволення, не лише привітання й обітниці підтримки. Ледве УНРада постала й подала цей факт до відома українського суспільства, не встигнувши ще якслід зорганізувати й розгорнути своєї роботи, як уже почулися голоси критики. Річ ця сама по собі не має нічого від'ємного, бо критика — критика позитивна і конструктивна — свідчить про зацікавлення громадянства даною справою і про його бажання внести свій вклад у справу керівництва нашою визвольною боротьбою .Проте, на жаль, критика УНРади в багатьох випадках набрала занадто гострого тону, зійшла на тори непотрібної міжгрупової полеміки і прийняла характер критики деструктивної, яка нічого не будує, лиш руйнує те конструктивне досягнення, що його з таким трудом далося здійснити. Поминаємо брудну лайку й нагінку на окремих осіб, яких, на жаль, допустилися деякі українські часописи. На таку « критику » не варто відповідати; належить висловити жаль, що дехто зійшов до такого некультурного рівня « полеміки ». Однак не можна проходити мовчки повз ті критичні голоси, які мають претензії на об'єктивність, хоч і висловлюються в тоні « непо-

мильности », що не допускає, мовляв, жодних заперечень.

Найбільше критики викликає і далі той факт, що УНРада ніби « створила » уряд, а це, мовляв, дуже « ускладнює справу », непотрібне для сучасних обставин, передчасне і т. д. При цьому не подається, властиво, жодних арґументів, а так просто собі твердиться : « ускладнює справу » і все. Отже, насамперед треба устійнити, що УНРада зовсім не « творила » уряду. Вона тільки переформувала і зміцнила Державний Центр Української Народньої Республіки, який посідає свої повновласті від вільно обраних парляментів Української Держави — Центральної Ради і Трудового Конгресу. Чи були якісь арґументи за те, щоб зліквідувати цей наш існуючий на чужині леґальний український уряд? Ми їх не бачимо.

Українцям, що є громадянами чужинецьких держав, ніщо не перешкоджатиме підтримувати цей уряд в його змаганнях до визволення батьківщини. Чи американським громадянам ірландського, норвежського або якогось іншого походження не вільно симпатизувати урядам країв їх походження ? Чи американським полякам заборонено підтримувати лондонський польський уряд ! Або,коли Україна стане нарешті фактично незалежною державою з своїм справжнім урядом в Києві — чи тоді американські українці уважатимуть за неможливе удержувати зносини з своєю колишньою батьківщиною ? Це могло б мати місце лише в тому випадку, якби Українська Держава ворогувала з Америкою і хотіла творити, як напр. гітлерівська Німеччина, п'яту колону з американських громадян українського походження. Але маємо певність, що Україна справжня ніколи на такий шлях не вступить, а сьогодні якраз наш запеклий ворог — червона Москва — творить п'яту колону на терені Америки.

Не має значіння і той арґумент, що сьогодні ніякі чужинецькі державні чинники не будуть, мовляв, офіційно розмовляти з українським урядом. Звичайно, якби створити на чужині якийсь комітет, що мав би своїм завданням, скажімо, полегшення долі українського населення під владою СССР, то може з таким комітетом хтось і розмовляв би « офіційно ». Але, що в сучасних обставинах, могли б дати такі розмови ? Хіба лише вислови співчуття з боку чужинців — і тільки. Коли ж міжнародня кон'юнктура зміниться настільки, що українська проблема стане актуальною, тоді будуть говорити і з урядом, може що-правда ще його за такий на початку « розмов » і не визнаючи. Однак нам ідеться про те, щоб на той час, коли події назріють, самим не втратити свого обличча, себто мати підстави заявити, що ми репрезентуємо і які права маємо. Наші домагання мусимо базувати на виразно висловленій волі українського народу. І власне для цього в імені України мусить промовляти її законний уряд, що походить з Києва.

30 літ тому проголошено незалежну Українську Народню Республіку і покликано до життя її уряд. Тепер в Києві сидить уряд т. зв. Української Соціалістичної Совєтської Республіки. Нам треба визначити наше відношення до цього « уряду » та до фіктивної української держави, що ніби існує під назвою УСРР. Оскільки ми приймемо пропаґовану деякими українськими політиками тезу, що уряд УНР втратив уже тепер свої права, то хто ж зайняв його місце ? Від цього один крок до того, щоб визнати УСРР за українську державу, а її уряд, репрезентований п. Мануїльським, за справжній український уряд. Стаючи на цей шлях, ми зводимо себе до ролі опозиції супроти власного ніби уряду і підпираємо тезу Москви, що Україна, — це внутрішня справа СССР, і тоді ми самі підкопуємо собі грунт для наших домагань на міжнародньому терені. Коли ж ми стверджуємо, що УСРР і її уряд — це фікції, накинуті українському народові силою, що « уряд » п. Мануїльського не має права репрезентувати України і не є виразником її волі, що справжня українська держава — це Українська Народня Республика, уряд якої був змушений внаслідок війни з зовнішнім ворогом відступити разом з військом закордон, до останнього метра боронючи рідну територію, і тут не втратив своїх прав репрезентувати Україну, — тоді ми ставимо українське питання в площину міжнародніх проблем і базуємо наші домагання на нормах міжнароднього права. Тоді ми — не опозиція, яка хоче тільки зміни режиму в своєму краю, але репрезентанти держави, яка домагається звільнення своєї території від чужинецької окупації.

Права уряду УНР фактом його 28-літнього перебування на чужині не є передавнені, так само, як не є передавнене і проголошення України самостійною державою 22-го січня 1918 і 1919 років. Бо за ці 30 літ український народ ні разу не мав змоги висловити свою справжню волю шляхом вільного голосування. Отже, тим самим зобов'язуючими до сьогодні є останні свобідно схвалені державні акти й установлена ними державна форма — Українська Народня Республіка з її урядом. Не перекреслює законности уряду і той факт, що внаслідок воєнно-революційних обставин до основних конституційних законів УНР дійшли деякі доповнення, які вимагалися розвитком подій : такі речі трапляються навіть і в державах, що живуть у зовсім нормальних обставинах. Верховна влада УНР з п'ятиособової Директорії перетворилася в одноособову владу Голови Директорії і Головного Отамана Симона Петлюри, по смерти якого його заступив тодішній прем'єр-міністр. Всі ці, обумовлені обставинами, зміни сталися на підставі цілком конкретних законодатних актів (зокрема закону з 11-го листопаду 1920 року). які були прийняті на основі виразних уповноважень Трудового Конгресу, останнього вільного українського парляменту.

Треба однак ствердити, що деякі українські політики не тільки заперечують леґальність законодатних актів Державного Центру УНР в роках 1919 і 1920, але в своєму груповому засліпленні ідуть навіть так далеко, що не вважають Трудовий Конгрес за вільний і повноправний український парлямент. Однак відмовити цього характеру Трудовому Конгресу, який репрезентував щонайменше 80 пр. українського населення (лише 80 пр., бо деякі території були тоді вже окуповані московськими большевиками, а мінімальний відсоток населення, головно зрусифіковані та сполонізовані поміщицько — фабрикантські кола, був позбавлений виборчих прав), Трудовому Конгресу, в якому були представлені Східня і Західня (Галичина, Буковина і т. д.) частини Української Народньої Республіки, який підтвердив проголошену Центральною Радою самостійність, а 22-го січня 1919 року прийняв акт злуки українських земель, акт Соборности, що його святкують тепер щороку всі українці,— заперечивши леґальність Трудового Конгресу, ми б зруйнували всі підстави, на яких ми базуємо нашу визвольну боротьбу й арґументуємо наші домагання перед міжнароднім світом. Тим самим ми б дали арґументи нашим ворогам, які твердять, що ми тільки купка « мазепинців-сепаратистів », за якими не стоїть воля українського народу. Це ж наші вороги-Москва всіх забарвлень — твердили і твердять, що Центральна Рада, Трудовий конгрес, Уряд УНР— це « купка інтеліґентів, чужоземна інтриґа, запроданці міжнароднього капіталу, бандити, вороги народу » і т. д., які не мають жодних законних підстав говорити в імені українського народу. Отже залишімо нашим ворогам труд доводити « незаконність » уряду УНР, бо це лежить в їх інтересах. Але пощо нам, українцям, висуваючи ті ж твердження, лити воду на млин нашого найлютішого ворога ?

Вносьте передплату !!!
Не гайтеся з боргами за 1948 р.

Мих. ТЛО

НОВОРІЧНИЙ ПОДАРУНОК

Тринадцятирічний Юрась устав, розбуджений матір'ю, 31 грудня 1945 р., дуже рано. Обов'язком його було — цілоденне носіння обгорілої цегли з руїн красуня Хрещатика.

— Як мені, мамуню, обридло оце раннє вставання !.. Коли я вже дочекаю татуся з Німеччини, щоб замінив мене в оцій важкій роботі ?..

Людські діти ходять до школи, я мушу, як каторжанин, працювати та ще й щодня так рано вставати..

— Коли ж мусимо, мій любий ! — озвалася на синову скаргу Марія Лебеденко. — Вставай, мій хлопчику !.. Одягайся, снідай та підемо, щоб не запізнився... Завтра Новий Рік, то вже доспиш...

Важко працюючи, Юрась погубив дні й числа. Не знав, отже, коли має бути й Новий Рік, хоч цей новий рік і не обіцяв якихось принад. Почувши ж, що завтра Новий Рік, Юрась нараз пожвавлено схопився з ліжка. Недавню сонливість ніби хтось рукою зняв.

— А це правда, мамуню ?..

— Що саме, синку ?

— А що завтра Новий Рік ?..

— А чому б же мала бути неправда ?.. — промовила матір запитом.— Авжеж правда.

— А чому ж ми, мамуню, не маємо цього року ялинки, як давніше бувало, при татусеві ?..

— Не до ялинки, синку !.. Їсти ось нема що. Ані купити ніде, ані купити нема що й защо... На ялинку ж потрібні гроші та й на прикраси, теж саме..

Мовчяли, поринаючи кожне в свої несолодкі думи.

Умиваючися, Юрась згадав і почав розповідати матері свій сон.

— Я, мамуню, бачив цю ніч такий сон, що аж плакав увісні.

— То-то я чула, що ти схлипував... — озвалась матір. — Розкажи же, любчику, що ти бачив у сні !..

— Снилось мені : неначе в нас було якесь, буцім то значне, свято. Я грав на скрипці. Не на цій, що мені татусь подарував у день моїх іменин, а ніби на якійсь ще кращій за мою. Людей було в нас — і не порахувати. І ось саме тоді, коли мені плескали в долоні, нараз прочинено двері й до хати зайшли якісь військові. Беруть вони нашого татуся й хочуть кудись вести, Я в плач.Кинувся обороняти татуся. Але не подолаю сам захистити й відняти його. Я тоді як не вхоплю скрипку, як не лусну з усієї сили військового по голові, аж струни задзвеніли, а сама скрипка геть розсипалась на шматки. Я й прокинувсь.

— Поганий сон, синку... А там, хтозна, може татусь приб'ється здалека...

— Якби це татусь приїхав ! — сумовито промовив Юрась, кінчаючи пити чай, заварений смородиновим і малиновим листям, хоч без цукру.

— І в нас би тоді був Новий Рік як і в людей — радісний, хоч голодний,— мудро закінчив розмову, як дорослий, аж у матері серце закам'яніло.

*****

Останній день року тягнувся в роботі невимовно довго й важко. Але ні важка праця, ні сильний мороз, що дошкуляв Юрасеві, легко зодягненому, не стали на заваді йому снувати свої думки-гадки. Сон йому не виходив з голови. Материні слова-здогади Юрась уже оформляв у дійсність. Мріяв про річ, яка конче зо сну стане явом. На душі в Юрася було чомусь і сумно і водночас тривожно радісно.

— Що, як з праці, а татусь уже в хаті ?.. А ну, чи правдивий сон був ?.. — загадував собі Юрась

Думка про рідного, дорогого татуся, якого німці силоміць завезли десь далеко на працю й якого Юрась не бачив ось уже три роки, цілий день не кидала Юрася й солодко хвилювала його дитяче серце. Але згадка про розбиту вісні скрипку вельми смутила його не знати чого. Та й не вірив чомусь Юрась, що так довго очікуваний його татусь прийде нарешті. Вельми бо довго вже він чекає свого татуся, животіючи з мамунею в голоді й холоді та нужді.

Особливо ночами проти неділь чи свят, мама в такі дні, напрацювавшись на фабриці, мусить ще йти співати десь, щоб мати більший заробіток. А заробітків тих однак було — як кіт наплакав.

З перетривоженим серцем, з невиразною надією й сумом на душі, діждав, нарешті, Юрась кінця робочого дня.

Біг до хати з праці, як наполоханий заєць з поля в ліс. Боліли ноги, як побиті, а дитячі, незміцнілі кості рук і спини нестерпно нили. Але до господи мчав — не почуваючи болю.

Струшуючи в сінцях сніг з подертих, що давно вже просять їсти, черевиків, Юрась прислухався чи не чути в хаті чоловічого голосу. Але чутно було лише, як поралась у хаті одна мамуня, що вже вернулася з праці.

— То нема татуся, мамуню ? — з затаєною надією, але й готовим, що чулося в голосі, розчаруванням, питав Юрась, ледь ступивши через поріг хати.

— Нема, синку... мабуть, уже й не буде... Чула я, що тих невільників, які прапювали на німців, завезено вже до холодного Сибіру. Мабуть, наш там татусь... — промовила матір, поглядаючи на старого годинника на стіні.

Юрась, сливе впавши на стілець з утоми, яку аж тепер виразно відчув, лише важко зітхнув.

— Роздягайся, синку, сідай вечеряти й лягай у постіль, бо в хаті холодно, а ти й так намерзся. А я мушу швидше впоратися та йти.

— І доки вже туди ходитимете, мамуню ? — з невдоволенням питав Юрась. — Чи вам не набридло ще це все ?.. Мені вже остобісіло одному в хаті спати !.. Завше сам та й сам ! Я вас майже не бачу : то на праці, то в сні. Чи я не така ж дитина, як інші, хіба ж я не заслуговую матірної ласки ?..

— Маєш рацію, мій любий !.. Навіть дуже маєш рацію... Але що ж маємо діяти ?.. В самої серце болить : і татуся нема й ти мусиш у такі роки поневірятися... Та хоч і рада б, дитино моя, більш приділити тобі часу, то не можу, бо щоб не довелося з голоду згинути. Мусимо працювати — виправдуватися перед владою... Бач же — батько наш співпрацівник німецький ! — і гірко усміхнулася Марія Лебеденко... Треба, отже, синку, працювати, щоб не довелося й нам Сибіру скуштувати, як десь, мабуть, смакує наш татусь та й інші разом з ним.

Постеливши постіль, упоравшися зо всім по хаті, Марія Лебеденко навіть уже цілком зодягнувшися до відходу, чомусь ніяк не могла вирушити з хати. Її ніби щось невидиме тримало при хаті, а на серці наростала незрозуміла тривога.

Як ніколи їй стало боляче за її єдиного сина. По дорослому висловлена ним заувага про ласку аж надто видалась їй важким докором. Відчуваючи, що запізниться, підійшла вона до Юрася, лагідно обняла його голівку й, як ніколи зроду, ніжно-ніжно поцілувала його в чоло.

— Де ж ви, мамуню, сьогодні співаєте ? Хоч би мене взяли туди..

— Не знаю, синку. Де пошлють. А тебе взяти й рада б, але ж ти такий утомлений, а до того ж і зодягтися нема в що...

І, зітхнувши, додала :

— Краще лягай, мій любий, та спи !.. Хай тебе Бог охороняє !.. перехристила вона сина прочуленим материнським хрестом, що мав би й у вогні не горіти й у воді не тонути.

Коли мамуня відійшла, звелівши Юрасеві замкнути за нею хатні двері з середини, хлопець, лишившися на самоті, впав у такий сум, що він не відчував своє стомлене дитяче тіло, пронизане болями праці, так боліла його душа. Він згадав недавно минулі роки, новорічні вечори з ялинкою й теплом у хаті, з подарунками від діда Мороза. І тоді не було медяно. Знав бо Юрась, що батько його одношкільця — Толі Гіршиголінського, як комуніст, діставав значно більше, як його, Юрасів, татусь. Але, хоча й важкувато бувало часом, та все таки жилося перед війною якось ліпше.

— Та тоді був і татусь! — гірко промовив Юрась.

І нараз жаль так міцно заскимлів на душі, і йому закортіло нараз заплакати так голосно, щоб аж татусь його рідний почув, де б він не був. Але з наболілого серця залунав лише важкий дитячий ображено-скривджений стогін. З очей упала пара гарячих дитячих сліз.

Знеможений важкою денною працею, Юрась не ліг, однак, спати. Він узяв улюблений і дорогий йому татусів спомин — скрипку й почав грати сумну мелодію, яка солодким лоскотним болем щеміла в рано намученому серці дитини-скрипаля.

Природнє обдаровання музики глибоко лежало в Юрасевій істоті. Він, не маючи потрібної школи музики, самоуком опанував скрипку. Але грав так, що музики-фахівці, здивовані, лише здвигали плечима, почувши, що хлопець-музика — тільки самоук.

Смичок із скрипкою в руках дитини не раз рятували в дні війни від голоду Юрася й матір. Він часто й тепер у вільний день, особливо влітку, ставав десь на людній вулиці або під кіно чи театром і грав свої любі сумні мелодії — дума про Морозенка, Доле моя, де ти бродиш — і лише коли-не коли бувало різане гопака або коломийку котрусь.

І, натовпом оточуючи юного музику, уважно слухала його гуляща публіка, щедро винагороджуючи.

Переигравши кілька мелодій, не втишивши долю знедоленого серця, Юрась раптом подумав:

— Чи не сходити спробувати щастя під якимось театром чи кіном?.. Адже сьогодні такий вечір!

Юрась нараз пожвавішав. Але, згадавши, що не спитав згоди в матері, завагався, трохи подумав. Однак, знаючи, що мамуня вернеться не швидко, рішуче надів шапку й татусевого лейбика. Ухопивши скрипку під пахву та замкнувши хатні двері, спустився сходами на вулицю.

Вулиця лунко дзвеніла морозом. Мороз від самого полудня що години міцнішав; рипів тепер під ногами, мов струни ліри. На небі чарівним блиском манливо моргали зорі. Морозні стовпи ще й досі стояли на заході, де давно вже згасло сонце.

Ступивши в гостре, морозне повітря, Юрась одразу відчув, що ледве чи пощастить щось цього морозного вечора заробити. Але не вернувся до хати. Запхнувши руки в широкі рукави лейбика, він попростував на Велико- Васильківську до кінотеатру «Ехо».

Другий сеанс ще не було розпочато, як надійшов Юрась. Людей біля кіно вешталося багато. Ставши недалеко біля каси, він, наладивши скрипку, почав грати. Грав прочулено й натхнено.

Програні кілька українських мелодій, в які Юрась намагався вкласти все своє вміння й, здавалося, душу, не дали жодних наслідків. Публіка, як ніколи давніше, проходила повз музику, сливе не звертаючи жодної уваги.

Збентежений, але не розчарований ще Юрась вийшов з «Ехо»?

— В театрі Франка сьогодні вистава «Ніч під Різдво»— згадав Юрась бачену вдень афішу.— Мабуть, там сила-силенна людей сьогодні... Спробую!— напівуголос промовив рішуче, йдучи по головному Хрещатику.

Театр Франка справді палахкотів зливами електросвітла. На чоловій стіні світлом сяяли написи: «З Новим Роком!..», «З новим соціялістичним щастям!..» Довкола театру натовп автомашин. Одні під'їздили, інші від'їздили. Люди, як у гарячці, бігали, комашились. В театрі гриміла оркестра.

Грати під супровід театральної оркестри, стоячи на вулиці — нікому було. Ті, що проходили з автомашин чи з вулиці, поспішали до теплого приміщення театру.

Наважився Юрась зайти до коридорів театру. Але й там нікому було слухати, бо всі спішили на виставу, яку ось-ось мали розпочати. Та не встиг Юрась закінчити другу мелодію, як придверник вигнав його зовсім, щоб, він мовляв, не заважав своїм сумом людям радіти новорічною радістю.

Дрижачи від холоду, тамуючи образу й біль у серці, рушив Юрась до театру Опери, де він давніше чомусь не насмілювався грати ні разу.

(далі буде)

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

КИТАЙСЬКА ЗАГАДКА

З приводу подій у Китаю у світовій пресі появилося багато статтей, в яких цілий рух і прогрaм китайських комуністів представлено у рожевому світлі. Цей рух, мовляв, є чисто аґрарним, китайські комуністи, мовляв, зовсім не проти приватної власности, вони не проти капіталу не тільки китайського, але й чужоземного. Мао-Тсе-Тунґ вживає дуже мудру і хитру тактику, залишаючи націоналістичу адміністрацію на місцях, не руйнує індустрії, не грабує банків, і взагалі поводиться, мовляв, дуже чемно. Витворюється враження, що комунізм в Китаї набуває чисто місцевого колориту, одмінного од московського. Він ніби є людяним, справедливим і корисним для Китаю режимом.

Отже у відповідь на ті всі твердження французька ґазета «Le Monde» з 29 Грудня 1948 р. містить статтю Андре Пьєра, який влучно ставить крапки над «і». Він наводить багато даних, які збивають наведені вище твердження і на закінчення пише, що не слід же забувати, що ще в осени 1947 р. китайська комуністична партія пристала до Комінформу і що вона одна з перших викрила «ухили» маршала Тіто. А крім того сам Мао-Тсе-Тунґ недавно в журналі Комінформу опублікував своє кредо, яке не лишає жадних сумнівів що-до «комуністичної чистоти» його проґрами і що-до його вірности Москві. «Комуністична партія Китаю — пише він — сформована на подобенство партії СССР і розвивається тими самими шляхами». Проголосивши славу «могутнім ідеям Маркса, Енґельса, Леніна й Сталіна,» Мао-Тсе-Тунґ запевнює, що «революція, яка зараз відбувається в Китаю, є інтеґральною частиною міжнародньої анти-імперіалістичної боротьби».

До того Андре Пьєр подав цікаві дані про виховання в Совєтах китайських комуністів, про пильну увагу уділену Совєтами цій частині світа і. т. д.

Отже, ті, які думають про «гуманність» комунізму в Китаю — щонайменше є людьми недалекозорими, як не сказати наївними. На теренах Російської імперії — московські комуністи теж не виявляли себе такими, якими вони себе показали через десять-п'ятнадцать років. Так само і в 1945 році вони грали ролю «визволителів» Польщі, Угорщини, Румунії, Чехословаччини, Болгарії... А тепер вже світ знає про їхні наміри і пізнав їхнє правдиве обличчя. Треба бути більш обережним і не вірити большевицькій тактиці.

З нашого життя • • •

ФРАНЦІЯ

В суботу 25-го грудня 1948 р. відбулися перші після другої світової війни Загальні Збори « Української Громади у Франції ». — Відкрив збори гром. Бондар Іван. В президії були пані Ант. Шаповал, дружина покійного голови Громади, Миколи Юхимовича Шаповала,— і пп. Проців Дм., Туркевич Павло і Жминда Василь. Проводила збори надзвичайно вправно пані А. Шаповал.

Було виголошено і відчитано багато привітань : між іншим від Об'єднання білоруських робітників, від «Народньої Волі» з Америки, від « Української Громадської Пори » в Детройті, від Укр Робітничого Союзу в Сполучених Штатах, від Т-ва Трудової Демократії в Бостоні, від проф. Григорієва з Саскатуну, від проф. Мат. Стахова з Мюнхена і т. д.

Від УНР і від Ц. У. Г. Комітету у Франції говорив інж. С. Созонтів. Від Академічного Т-ва і як укр. представник в ІРО говорив проф. Ол. Шульгин.

Вислухавши доповідь п. А. Шаповал на тему « Українська еміґрація в світі », Збори винесли між іншим таку резолюцію по відношенню до У. Н. Ради.

« Загальні Збори Української Громади у Франції вітають те, що Українська Національна Рада, як це видно з деклярацій, що вийшли до цього часу від її імени, стоїть за демократичні гасла світопорядку та за готовність боротися проти всякої форми тоталітаризму.

Вітаючи, Загальні Збори висловлюють побажання, щоб утворення Української Національної Ради спричинилося до консолідації та упорядкування політично - громадського життя всієї української еміґрації».

Збори визнали теж необхідне, щоб Українська Громада ввійшла до складу новоствореного «Центрального Українського Громадського Комітету у Франції».

Головою Т-ва Збори обрали пані Ант. Шаповал не тільки з вдячности за її дотеперішню роботу, але тому що вибір цієї особи вважали запорукою дальшого розвитку Т-ва . До складу Управи ввійшли п. п. Смук Павло, Бондар Іван, Максимів Іван, Моцик Пилип, Гринюк Іван, Дуда Микола, Чепіга Петро, Бондарева Анастасія, Малець Микола, Борсук Юрій, Жминда Василь, Бойко Каленик. До Ревізійної Комісії : пп. Туркевич Павло, Булич Омельян, Максимова Жюльєт. До Громадського Суду : пп. Бондар Іван, Смук Павло, Максимів Іван.

Під час цілих Зборів надзвичайно вражала обставина, що так присутня публіка, як і президія, — це перш за все робітники, але культурні і свідомі. Таке членство можна тільки вітати.

В неділю 26 грудня 1948 р. відбулися в Українському Домі збори Громадської Опіки. З огляду на те, що ґенеральний секретар Громадської Опіки п. І. Косенко нагло захворів і тому не міг прибути на збори і передати доклади з його ресорту, то присутні вирішили вважати ці збори надзвичайними, а звичайні збори відбути вже згодом після Нового Року. Головою зборів обрано було п. Ю. Бацуцу, а секретарем плоф. Голоту, делеґата з Страсбурґу. Голова Громадської Опіки інж. С. Созонтів зробив вичерпний доклад про життя і діяльність Громадської Опіки від останніх зборів 1947 року, проф. О. Шульгин подав звіт про свою діяльність і працю при ІРО в справі видання посвідок української національности, а інж. Д. Піснячевський зробив доклад, як голова ревізійної Комісії УГО. З провінції прибули ще між інш. делеґат з Одену пор. Калениченко і п. Л. Гузар мав мандат від «Просвіти» в Ліоні.

Збори найбільше присвятили уваги справі створення Українського Громадського Центрального Комітету в спосіб перетворення Української Громадської Опіки в цей Комітет. Обговоривши детально всі сторони цього важливого питання Збори прийняли резолюцію, згідно з якою запрошено представників всіх українських орґанізацій діючих на терені Франції в порозумінню з Радою Громадської Опіки практично перевести в життя цю справу.

Управа Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції та Управа Секції б. Вояків-Українців з французького Війська вітають всіх українських вояків у Франції та по інших країнах сущих з Новим 1949-им Роком та бажають у повному здоров'ю діждатися давно очікуваного часу стати під прапори нашого війська для боротьби за Волю і Щастя нашої Батьківщини.

Замовляйте Календар «ГРОМАДИ» на 1949 р. Ціна — 25 фр.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ФРАНЦІЇ

Довгі десятиліття перебування на чужині посіяли великі спустошення в рядах борців за волю і долю України та Українського Народу.

Українська Автокефальна Православна Церква,свідома своїх обов'язків, постановою Ради Паризької Парафії, рішила скласти Синодик всіх спочилих та вписати їх імена на «Почесну Дошку» при церкві.

Але не маючи документальних даних, вона рішила просити все громадянство прийти їй на допомогу надсилкою потрібних даних про померлих та теренах гостинної Франції.

Дані ці просимо подавати у такому вигляді :

1) Прізвище та ім'я.
2) Де й коли народився.
3) Ранга для військових, або звання для цивільних.
4) Коли помер та де похований.
5) Точна адреса того, хто подає відомості.

Вашим святим обов'язком, Громадяне, є подати ці відомості, щоб ні одна спочила особа не залишилася незареєстрованою, бо багато є таких, що померли й були поховані без участи представників нашої Церкви, або й без участи представників громадських інституцій, чи орґанізацій, а лише при участі родини, чи близьких друзів, у кого такі були.

Могили багатьох з них невідомі, або й забуті, але Церква хоче заопікуватися їх душами. Тому Рада Паризької Парафії просить Вас допомогти їй в цій справі і вірить, що її зусилля в цьому напрямку знайдуть прихильне ставлення з боку громадянства і в означений термін Церква Паризької Парафії матиме потрібні дані і на підставі їх складе згаданий Синодик.

Відомості просимо надсилати на ім'я Настоятеля Церкви : Митрофорному Протоієреєві о. Володимиру Вишнівському, 5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe.

Другі часописи і журнали просимо передрукувати це звернення.

Сердечно вітаю Уряд Української Національної Ради та Управу Товариства б. Вояків Армії У.Н.Р. і всіх побратимів по зброї як старих, так і молодих, — з Новим 1949 Роком иа Різдвом Христовим та бажаю й надалі утримувати дисципліну і спайку, плече-в-плече, нога-вногу, за Волю України.

Уповноважений Військового Товариства б. Армії У. Н. Р., Філія в Ґренoблі — Токайло.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

на місяць СІЧЕНЬ 1949 року в Українській Автокефальній Православній Церкві Св. Симона в Парижі.

6. 1. (четвер), год. 19 — Всенічна перед Різдвом.
7. 1. (п'ятниця — Різдво Христове), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
8. 1. (субота — Собор Пр. Богородиці), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Всенічна перед неділею.
9. 1. (неділя — 3-тій День Різдва Хр.), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
13. 1. (четвер), год. 19 — Всенічна перед Обрізанням Господнім.
14. 1. (п'ятниця — Обріз. Господнє св. Василя В.), год. 10.30 — Служба Божа.
15. 1. (усбота), год. 19 — Всенічна.
16. 1. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
18. 1. (вівторок — Нав. Богоявлення), год. 11 — Освячення води; год. 19 — Всенічна перед Богоявленням.
19. 1. (Середа — Богоявлення Господнє), год. 10.30 — Служба Божа; год. 12 — Йорданське Освячення Води.
22. 1. (субота) год. 19 — Всенічна.
23. 1. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 12 — Молебень з нагоди «22 Січня» год. 19 — Вечірня з акафистом.
29. 1. (субота), год. 19 — Всенічна.
30. 1. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 12 — Панахида за спокій Героїв з під КРУТ; год. 19 — Вечірня з акафистом.

Парафіяльна Церковна РАДА

Настоятель, Митрофорний Протоєрей Володимир ВИШНЕВСЬКИЙ

Париж.

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу: Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата: квартально	6 ш.
піврічно	11 ш.
на рік	1 ф.
Одне число	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. **з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата: квартально	2.40 м.
піврічно	4.80 м.
на рік	9.00 м.
Одне число	0.40 м.

Книгарня «ГРОМАДА»

	фр.
Евин С. — ЇХ БУЛО ТРЬОХ. Повість про безпритульних. Україна під час війни 1941-45 рр. 140 ст.	180
Кащенко А. — БОРЦІ ЗА ПРАВДУ. Істор. повість часі Хмельничини. 176 ст. 1947	150
Кащенко А. — З ДНІПРА ЗА ДУНАЙ. Оповідання з часів скасування Січі. 115 ст. 1948	150
Кащенко А.— ЗРУЙНОВАНЕ ГНІЗДО. Істор. оповідання	150
Кащенко А. — У ЗАПАЛІ БОРОТЬБИ. Істор. повість з часів XVII ст. 191 ст. 1947	150
Нечуй-Левицький І. — МИКОЛА ДЖЕРЯ. Повість. Українське село перед скасуванням панщини. 170 ст. 1948	150
Опільський Ю. — «ІДУ НА ВАС». Істор. оповідання з часів князя Святослава (960-972 рр.). 144 ст.	150
Самчук У. — ЮНІСТЬ ВАСИЛЯ ШЕРЕМЕТИ. Роман у 2-х частинах. 321 ст. 1946-47	300
Стороженко О. — ЗАКОХАНИЙ ЧОРТ. Гуморист. оповідання. 16 ст.	60
Стороженко О. — МАРКО ПРОКЛЯТИЙ. Фантастична повість з часів Хмельниччини. 163 ст.	130
Чайківський А. НА УХОДАХ. Історичне оповідання для молоді з часів постання козацтва на Україні у двох томах. 226 ст. 1947	240
Діма — БОЛОШКИ. Збірка поезій. Ст. 64. 1947	100
Шевченко Т. — КОБЗАР. У трьох томах. 381 ст. 1947	240
Багряний І.—КАЗКА ПРО ЛЕЛЕКУ ТА ПАВЛИКА МАНДРІВНИКА. 47 ст. 1947	200
ЛЕТЮЧИЙ КОРАБЕЛЬ та інші укр. народні казки. 56 ст. 1946	90
Радзикевич В. — ПРИГОДИ ЮРЧИКА КУЧЕРЯВОГО. Казка. 41 ст. 1948	120
Сторм Т. — ЮРЧИК МАНДРІВНИК Для дітей молодшого віку. Перекл. з нім. м. 16 ст. 1947	150
Костомаров М. — КНИГИ БИТІЯ Укр. Народу. Ред. І. Борщак. 75 ст. 1946	100
Мазепа І. — ПІДСТАВИ НАШОГО ВІДРОДЖЕННЯ. Міркування про минуле і майбутні укр. народу. 1-ша част. 180 ст. 1946	100

- **Книжки висилаємо поштою за попереднім одержанням грошей.**
- **На кошти пересилки просимо дочисляти 10 фр.**
- **Гроші просимо висилати чеком поштовим PARIS 565800**
- **Замовлення надсилати на адресу :**

« HROMADA »

5, Rue Gasnier Guy — Paris XX.

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff

Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

ГРОМАДА

проблеми громадського життя

видавець інж. С. Созонтів
редаґує колеґія

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 26.

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 2

СІЧЕНЬ 1949
(ДРУГЕ ЧИСЛО)

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Піврічно .... 270 фр.
На рік .... 500 фр.

c/c Paris 565.800

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

25 frs.

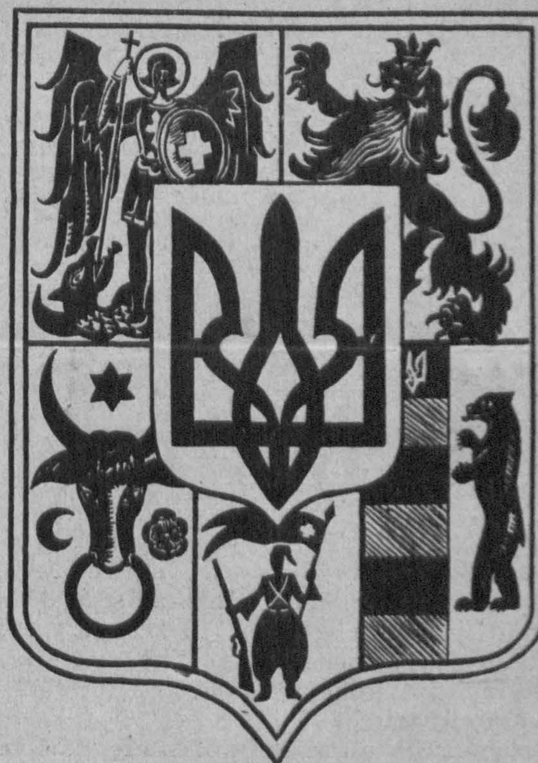

1918 – 1919

ВІД ВИКОННОГО ОРГАНУ
Української Національної Ради

(З приводу 30-тих роковин Соборности України)

22 січня минає 30 років з дня, в якому нова українська історія завершилася своїм найвищим осягом. 22 січня 1919 року рішенням вільнообраного народнього представництва, Трудового Конґресу України, — на підставі постанови Української Національної Ради Західньо - Української Народньої Республіки з 3 січня 1919 року та акту Директорії Української Народньої Республіки з 22 січня 1919 року — проголошено в Києві об'єднану, соборну українську державу. Четвертий Універсал Центральної Ради з 22 січня 1918 року і Перший Листопад, створюючи незалежні — східню и західню — українські республіки, дали підвалини під те завершення державної будови.

Після упадку другої української козацької держави українська нація пробудилася на початку минулого століття справді окраденою на пожарищі. Її провідна верства в великій частині перейшла до чужих займанців. Тож наше національне відродження мало своєю головною метою наново здобути втрачену духову, господарську і політичну незалежність. Це глибокий зміст визвольної праці і боротьби 19-го і початку 20-го століть, а революція 1917 і наступних років з її найвищими датами, завершеними 22 січня 1919 року — це остаточні державноправні оформлення здобутків тієї праці і тієї боротьби поколінь.

Оце здійснялася незрадна мрія українського народу про справедливий суспільний лад, про сім'ю вільну нову, в свобідній українській землі. Оце український дух остаточно скидав із себе пута, накладені російським царським режимом. Залунало по всій Україні вільне слово. Свобідна вже — саме 30 років тому — в січні 1918 року, волею українського народу і рішенням його віль-

ного уряду визволена з під російського ярма, Українська Автокефальна Православна Церква могла разом із вільною Українською Католицькою Церквою Західньої України, класти основи нового, праведного миру в душі народу. І як остаточне завершення тих подій прийшло постання двох українських держав і злиття їх в одну соборну республіку — 22 січня 1919 року.

Всі українці, де б вони не були, на батьківщині чи на чужині, на волі чи в тюрмах і засланнях, в тяжкій праці чи в кривавім бою з ворогом, — в той пропам'ятний день 22 січня повторятимуть незабутні слова великих документів : IV-го Універсалу з 22 січня 1918 року :

«Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою Українського Народу»

і слова проголошення Директорії УНР 22 січня 1919 року :

«Від нині зливаються в одно віками відділені одна від другої частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна в одну велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська Народня Республіка».

В тій дорогій і спільній для всіх українців — на батьківщині і на скитальщині, вільних і невільних — пам'яті, розкидані по всьому світу переживаємо в дні 22 січня нашу вже нерозривну єдність, якої не знищуть ніякі зазіхання теперішніх і колишніх займанців. Хай же в почутті тієї єдности зміцниться тверде рішення побороти всі сили, що намагаються повернути колесо історії назад і зробити ті акти не-

A NOS AMIS FRANÇAIS

22 JANVIER 1918-1919

Le 22 Janvier 1918 le Parlement de l'Ukraine — la Rada Centrale Ukrainienne, Parlement librement constitué à Kiev, capitale de notre Pays, proclama l'indépendance de la République Démocratique Ukrainienne.

Le 22 Janvier 1919, dans la même ville, le Congrès Pan-Ukrainien, auquel prirent part les représentants mandatés de toutes les provinces Ukrainiennes, y compris les représentants de l'Ukraine Occidentale, — proclama l'unification de toutes les terres Ukrainiennes en une seule République Démocratique Ukrainienne.

Cette date du 22 Janvier est devenue dorénavant une *Fête Nationale Ukrainienne* que tous nos compatriotes, dispersés de par le monde, commémorent solennellement, dans un esprit d'union, de compréhension mutuelle et d'espérance de voir un jour leur Patrie, meurtrie par l'ennemi, libre et heureuse.

Ces dates historiques dans la vie de la Nation Ukrainienne ne sont que l'expression de sa volonté séculaire de vivre indépendante. Depuis l'époque éloignée de la puissance des Grands Princes de Kiev dont la France garde le souvenir (le mariage de la fille du Grand Prince Ukrainien Yaroslav avec Henri Ier, Roi de l'Ile de France), l'Ukraine suivit pendant des siècles un chemin semé de lumière et d'ombre, de moments d'épanouissement glorieux et de défaites douloureuses, mais jamais elle ne faiblit dans sa volonté inébranlable de vivre libre.

Décrivant la brillante période de l'histoire Ukrainienne à l'époque des Hetmans Cosaques (XVI-XVIII siècles) Voltaire, dans son « Histoire de Charles XII », s'exprime ainsi : « L'Ukraine a aspiré toujours à être libre ». Ces paroles du célèbre Français, furent la louange pour l'Ukraine. Victor Hugo dans son poème « Mazeppa » n'a-t-il pas dit : « Il court, il vole, il tombe et il se relève Roi ». Quelle belle expression pour illustrer l'histoire mouvementée et colorée de notre Nation.

Remarquons en passant que dans la langue Ukrainienne le mot « Volia » a deux sens et exprime deux notions distinctes, mais liées dans la mentalité ukrainienne : « Liberté » et « Volonté ». Destin ou hasard ?

Après la révolution de 1917, l'Ukraine se releva, constitua son propre Gouvernement, et commença à organiser sa vie indépendante tout en faisant front à l'impérialisme russe qui, sous le masque des bolchéviks, se rua contre notre jeune Etat, à peine consolidé. Sous la conduite de son Héros National Simon Petlura, l'Ukraine lutta farouchement contre les envahisseurs russes pendant quatre dures années (1917 - 1921). Sans secours de l'étranger, incomprise et délaissée à son propre sort, l'Ukraine succomba de nouveau, mais son esprit et son âme restèrent fidèles à ses traditions millénaires de l'amour de la liberté. Le peuple Ukrainien, se trouvant sous l'occupation moscovite, la plus abjecte et la plus inhumaine que l'histoire ait connue, continua la lutte pour sa liberté. Ni les persécutions, ni les privations imposées, ni les peines subies n'éteignirent pas le feu sacré dans les masses de notre Nation pour se libérer du joug étranger, qu'il soit russe, qu'il soit polonais ou qu'il soit germanique. A la place de centaines et de milles des Ukrainiens, déportés ou exterminés par l'ennemi, le tchernoziom Ukrainien donne naissance à des millions de nouveaux patriotes, résolus et décidés, qui mettent au defi les usurpateurs étrangers et leurs armées d'occupation.

Ce jour d'anniversaire de la proclamation de l'indépendance, ce jour de la Fête Nationale, tous les Ukrainiens, recueillis devant la mémoire de leurs frères, tombés au champ d'honneur, suppliciés dans les caves de NKVD ou de Gestapo, où morts dans les camps terribles de concentration de l'immense empire soviétique, tous les Ukrainiens espèrent fermement et inébranlablement que le jour de la victoire de sa liberté viendra et que l'Ukraine trouvera sa place parmi les autres Nations libres.

C'est pourquoi ce jour d'anniversaire tous les Ukrainiens, la tête haute et le cœur ferme, chantent en chœur avec enthousiasme et avec une profonde conviction leur hymne national :

« L'Ukraine n'est pas morte,
Ni sa Gloire, ni sa Liberté... »

дійсними. Адже знову український дух у неволі й українські церкви у московсім полоні. І знову замість вільного демократичного суспільно-господарського ладу на наших землях нове чуже панство і нове кріпацтво. І місце української самостійної держави зайняла, для обману світу примарна ніби українська, совєтська республіка.

Тож на нас, українцях на чужині, лежить великий обов'язок супроти батьківщини в ярмі і бою: обов'язок зберегти прапори і заповіти січня 1918-1919 років. Мусимо тут, хоч у злиднях, але в свобідніших умовах, розбудувати і поглибити 30 років тому здобуту свободу і єдність духа, не піддаючися чужим підшептам, що намагаються знову розділити нас і розсварити, щоби і далі держати наш народ у неволі.

Мусимо зберегти і поглиблювати нашу політичну єдність, не допускаючи ворогові на втіху до нового розбиття на воюючі між собою групи. Українське орґанізоване громадянство достойно вшанувало великі роковини Самостійности і Соборности України, створивши одне політичне представництво нашого народу — Українську Національну Раду.

Українська Національна Рада донесе несплямленими прапори тих славних днів аж до свобідної батьківщини, щоб передати їх нашому народові, у по віки вже одній Самостійній і Соборній Українській Державі.

Хай живе Український Народ!

Хай живе Самостійна Соборна Українська Народня Республіка!

На чужині, в січні 1949 року.

Архиєпископ Мстислав Скрипник

Як відомо Високопреосвященніший Мстислав був делегований Святим Синодом Української Автокефальної Православної Церкви до Канади, де його було обрано архиєпископом УАПЦ всієї Канади. Тепер довідуємося, що українські православні в США обрали Владику Мстислава своїм душпастирем. Таким чином Владика Мстислав матиме тепер під своєю духовною опікою до 120.000 вірних в Канаді та до 40.000 вірних архидієцезії Сполучених Штатів Північної Америки.

ВІДПОВІДЬ
Виконного Органу УНР
На Новорічні привітання

Виконний Орган УНРади висловлює щиру подяку українським орґанізаціям, установам і окремим особам за надіслані привітання і побажання з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року.

Виконний Орган з великим задоволенням вітає той факт, що наше орґанізоване громадянство у всіх країнах світа, де є українські еміґраційні осередки, однодушно висловилося за всебічну піддержку Української Національної Ради як представництва українського народу в його боротьбі за державну незалежність. Так само на українських землях, під окупаційною владою Совєтської Москви, вістка про створення Української Національної Ради знайшла прихильний відгук і ожевляє надію на наше визволення.

Все це дає підставу вірити, що визвольна боротьба і праця всіх діючих українських національних сил як найскорше приведе нас до остаточної перемоги і відновлення Самостійної Соборної України.

Виконний Орган вірить, що свідомі українські громадяне як на рідних землях так і на чужині стоятимуть і надалі на сторожі єдности наших національних сил і всебічно будуть допомагати українському національно-державному центрові в його тяжкій і відповідальній праці.

ВИКОННИЙ ОРГАН
Української Національної Ради

Дня 15 січня 1949 року

Свято Державности — це підсумок усіх зусиль нашої багатої вікової історії. Свято Державности — це твердий ґрунт під нашими ногами в сучасному. Свято Державности — це широко відчинені ворота на ясний і освітлений Сонцем Волі шлях майбутнього.

Щиро дякуємо всім тим, що ласкаво надіслали свої привітання Видавництву «Громада» або особисто видавцеві інж. С. Созонтову. — Особливо дякуємо всім тим нашим передплатникам, що вирівняли при цій нагоді післяплату за 1948 р., або надіслали передплату на 1949 рік.

С. СОЗОНТІВ
Дирекція Видавництва

V-та КОНФЕРЕНЦІЯ

Українських Громадських Центральних Установ, яка відбулася в Лондоні в днях 31 грудня 1948 - 3 січня 1949 р.

В днях 31. XII 1948 — 3. 1. 1949 відбулася в Лондоні в приміщенні Союзу Українців у Великій Британії, на підставі постанови КОУДК з осідком в Авґсбурзі, V-та Конференція українських громадських центральних установ, на яку запрошено всі українські центральні установи в Европі, Азії й Африці — з метою остаточного оформлення Координаційного Осередку цих установ.

Конференція покликала до життя такий Координаційний Осередок і затвердила його статут.

Осередок, повна статутова назва якого звучить : «Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних Установ» (КОУГЦУ) є надбудовою українських громадських центральних установ, що діють поза українськими землями в країнах Европи, Азії та Африки.

На Конференцію приїхали представники центральних українських громадських установ з дев'яти країн і ці представники, підписавши статут Осередку КОУГЦУ, стали членами основниками цього Осередку. Статут підписали делегації таких центральних українських громадських установ : Бельґії (УДК), Великої Британії (СУБ), Голяндії (Українська Громада), Італії (УДК),, Німеччини (ЦПУЕ), Франції (Український Центральний Громадський Комітет), Швайцарії (УДК), Швеції (Українська Громада).

Згідно з статутом, метою КОУГЦУ є :

1. Координувати діяльність існуючих центральних громадських установ — своїх членів. 2. Допомагати творенню центральних допомогових громадських установ у тих країнах, де їх немає, а де живуть українці, 3. Репрезентувати назовні українські громадські і допомогово-харитативні установи. 4. Дбати про збереження етичних основ нашого громадського життя та українсвкого правопорядку. 5. Полагоджувати спірні справи між центральними українськими установами в різних країнах, якщо для цього зайде потреба.

Місцем осідку для Осередку Конференція визначила, тимчасово, місто Лондон.

Згідно з статутом обрано органи Осередку та Ділового Секретаря в тикому складі :

Президія КОУГЦУ :

Голова Президії — п. Василь Мудрий (ЦПУЕ Німеччина), Заст. Голови — п. Богдан Панчук (СУБ Вел. Британія), Секретар Президії — інж. Андрій Кішка (УДК Бельґія), Члени Президії : 1. інж. Симон Созонтів (УЦГ Комітет Франція) 2. о. Др. Іван Прашко (УДК Італія). Контрольна Комісія : Голова : проф. Михайло Вєтухів (ЦПУЕ Німеччина), Заст. Голови — п. Іван Попович (УЦГК Франція), Секретар — Мґр. Маріян Дзьоба (УДК Бельґія). Заступники членів Контрольної Комісії : 1. п. Валеріян Федорчук (Українська Громада Швеція), 2. п. Ярослав Пришляк (УДК Бельґія).

Діловий Секретар : п. Юрій Сальський (Лондон).

Конференція заслухала звіти з діяльности поодиноких крайових централь, з яких стверджено з вдоволенням постійний поступ в розбудові та зміцнюванні нашого орґанізованого життя на чужині, завершенням чого є створення УНРади.

Під час дискусій піднесено цілий ряд справ, розв'язання та ведення яких має ввійти в план праці новообраної Президії Осередку та Ділового Секретаріяту.

Матеріяльне забезпечення Осередку має бути оперте в головній мірі на членських внесках центральних крайових українських установ — членів КОУГЦУ. Всі члени-основники КОУГЦУ устами своїх делегатів зобов'язалися сплачувати місячно свої членські внески. Делегації Італії і Швеції сплатили відразу свої членські вкладки на кілька місяців наперед.

Свої наради Конференція оформила в ряді резолюцій, в головній мірі ділового характеру. Окремою постановою Конференція винесла подяку Бритійському Урядові за зроблення всіх можливих полегш делегатам в одержанні віз на приїзд до Вел. Британії, як також за позитивну розв'язку справи долі полонених, невелика група яких мала бути виселена до Німеччини.

ПРОЦЕС ВІКТОРА КРАВЧЕНКА в ПАРИЖІ

Як відомо, 24 січня ц. р. в Парижі має відбутися процес Віктора Кравченка проти французького тижневика «Les Lettres Françaises». Читачі пригадують, в чому полягає справа. Цей французький тижневик умістив статтю одного з своїх дописувачів із Америки, в якій автор статті нападає на Віктора Кравченка (автора книжки «Я вибрав свободу»), обвинувачуючи його в неправді, і в наклепах на Совєтський Союз і т. д. У відповідь на це В. Кравченко вчинив позов у французькому суді. Перший процес було відкладено на жовтень 1948 р. : редакція цього французького тижневика заявила, що вона не може викрити автора інкримінованої статті, бо тоді цей автор буде об'єктом переслідувань з боку американської влади. Тоді адвокат В. Кравченка притягнув до суду саму редакцію цього тижневика, яка повинна відповідати за все, що містить в своюму органі. Цей процес призначено на 24 січня ц. р. Треба додати що процес обіцяє бути сенсаційним.

Вістка про цей процес сколихнула світову громадську опінію. Само собою зрозуміло, що й українські кола теж живо зацікавилися цією справою, а деякі навіть занадто.

Мусимо пояснити останнє наше твердження. Ми признаємо, що книжка В. Кравченка «Я вибрав свободу», яскраво й талановито написана, виконала свою ролю : розкрити правдиве обличчя того соціального режиму, який панує на теренах СССР. Вона допомогла світовій громадській опінії усталити правдиве відношення до цього нелюдського режиму. І на цьому українці повинні були б поставити саму звичайну крапку. Бо ані в своїй книжці, ані в своїх виступах перед пресою В. Кравченко, хоч має українське прізвище, хоч походить з України, де провів більшу частину свого життя, — він ніде і ніколи не признавався до українства, вважав себе росіянином, і ані разу не висловив ніякого прихильного відношення до української проблеми і до українського визвольного руху. А в Парижі, на пресовій конференції 11 січня ц. р., на запити, поставлені йому українцями, відносно української проблеми, В. Кравченко ясно й недвозначно заявив, що він є противником самостійної України й ніколи не погодиться на відірвання України від Совєтської Росії.

Ми думаємо, що ці його заяви мусіли б вичерпати в декого з українців їх ризиковно надмірний інтерес до справи процесу Кравченка. — При таких умовах наставлення процесу й самого Кравченка, що нині стали наявними, було б наївним думати, що нагода процесу дасть надто велику можливість підняти українську справу перед світову опінію. Книжка Кравченка та його процес безперечно розвіють леґенду про щастя совєтських громадян «під сонцем Сталінської Конституції». Але ні його книжка, ні його процес не дадуть українцям того, що їм треба : підтвердження нашого морального права на наше вільне державне життя. Будьмо обережні, щоб наші добрі карти не грали чужої гри.

Впані Ольга Петлюра, Вдова по сл. п. Головному Отамані Симоні Петлюрі — в оточенні Управи «Союзу Українок у Франції» — на вечері ЛесіУкраїнки.

«Союз Українок у Франції» влаштував у неділю 19 грудня м. р. в великій залі при rue Madame, 61. Святочний Вечір у 35-річча смерті Лесі Українки. Свято відкрила вступним словом голова Товариства п. мґр. Ірина Книш, вітаючи на початку достойну Гостю, Впаню Ольгу Петлюру, яку приявні зустріли сердечними оплесками й квітами. Опісля сценічні картини з дитячих літ Лесі Українки, — Ю. Косача : «Лесина провесна» з фортепяновим супроводом проф. Лисенка захопили глядачів талановитою грою п. Родіони Галайко в ролі Касандри та Гені Браєрівни в ролі Лесі.

Близькими й глибоко сприйнятими були по них слова про Лесю Українку — молодої поетки, п. Діми Номич, що чітко передала героїзм і силу, мужність і динамізм, глибінь думки та пристрасті почувань у парі з ніжністю почуттів найбільшої поетки української землі. «Горить моє серце » та «Проліски» (муз. Лопатинського) найшли талановиту інтерпретацію в сольоспіві улюбленої співачки паризької публіки, оп. арт. Жені Піотрович. Першу частину програми закінчив декляматорський виступ п. Неоніли Василів, що з питомою їй силою передала траґічний патос «У пустині». Повною експресії й мінливих хвилювань була мистецька рецитація «Ритмів» і «Хвилі» у виконанні п. Родіони Галайко. Свіжо й небуденно звучали «Траґедія» й «Мрії» в речитативнім діяльоэі п. п. Олександри Кукловської та Ніни Миколенко, які виявили драматичний хист і вміння мистецької техніки слова. Та безперечно найбільш репрезентативною точкою вечора була інсценізація «Грішниці». Прольоґ перед завісою — передаючи переконливо плястику образів, виголосила п. Діма Номич. Вона теж опісля як Хвора-Грішниця створила справді високомистецький образ. Гідною партнеркою була п. Соня Луців, якої сценічний дебют у ролі Черниці пройшов незвичайно вдатно. На закінчення програми бездоганно виголосила «Казку про Велета» Петруня Браєрівна.

С. Б.

С. СОЗОНТІВ

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕСИ З КРАВЧЕНКОМ

11-го січня місяця о 4 год. по обіді відбулася конференція преси з Віктором Кравченко, автором книжки «Я вибрав свободу», в «Саль Жеоґрафік» на бульварі Сен-Жермен. Ця зала добре відома українському громадянству, бо там відбувалося чимало українських імпрез і національних святкувань. Вже коло 3-ої години на бульварі Сен-Жермен, а особливо біля ч. 184, з'явилась поважна кількість поліцистів в уніформі, а ще більше в цивілю. Видно, що конференція кимось режисується. Про рекламність цієї конференції свідчило й те, що вже біля 3 год. появилися десятки синеастів з апаратами, а ще більше фотографів різних журналів.

Публіка була інтернаціональна. Біля 4-ої години бічними дверима ввійшов так довго очікуваний В. Кравченко.

Дивне враження робить ця людина. Перш за все, неслов'янський тип, з напомаженою й покритою кучерями головою, з червоними повіками, певний в собі аж через міру, — і, так з боку, нагадує актора з губерніяльного театру, що виїхав на гастролі на провінцію. Зацокали фото-апарати, закрутилися під команду одного жвавого оператора чисельні кіно-апарати, при чому «господин» Кравченко мусів говорити для зйомки (з листка) по-анґлійськи.

Ця процедура повторювалася декілька разів. За якісь 15-20 хвилин удалося все таки втихомирити й синеастів і фотографів, які фотографували Кравченка і спереду і ззаду. На деякий час забрали пана Кравченка в суміжну кімнату, а всім присутнім роздали видруковані французькою мовою декларації для преси. Коли знову появився на сцені Кравченко, то було запропоновано присутнім давати запитання, на які Кравченко погоджувався відповідати. Питання, як і сама конференція, відбувалися, не зважаючи на закулісний «дирижизм», в хаотичному безпорядку. Ставилися різного роду питання : хто допомагав Кравченкові писати цю книгу? хто його матеріяльно підтримував і підтримує? які були його військові зобов'язання по відношенню до Совєтської Росії в момент, коли він «вибрав свободу» і чи не думає він, що його жінка буде свідчити проти нього? чи не робило йому рекламу Гестапо? чи не було на нього атентатів? чи не було для нього погроз перед тим, як він сюди приїхав? і багато інших. Було поставлено питання : чи Україна є дійсно федеративною республікою, чи колонією? На всі ці питання Кравченко відповідав або по-анґлійськи, або по-московськи. Щодо анґлійської мови, то не можемо сказати чи вона була добра, а щодо московської, то вона була мовою ані москаля, ані українця, що говорить московською мовою, а було щось третє... Щодо питання українців, то він відповів загально, явно ухиляючись від дискусії на цю тему, що Україна не посідає ніяких прав автономної республіки й що, коли експлоатується, то не «русским народом», а «совєтской властью», і що і він ні в якому разі не може погодитися на розривання на куски «моей родини». Роздали нам портрети, цього самого Віктора Кравченка. Якщо на портреті був Віктор Кравченко, то на сцені був хтось інший, а як на сцені чув Кравченко, то на портреті це не Кравченко.

На наше запитання з місця :

— Про яку родину ви говорите? — він зо злобою, тикаючи пальцем, закричав:

— Я не хочу єму отвєчать на єго вопрос.

Надіслали ми йому ще питання в справах українських, та й щодо його персональної, якої він національности — чи руський, чи українець, чи якоїсь іншої національности і чому він стоїть за неподіл сьогоднішньої Совєтської Росії. Чи через брак часу, чи з якихось інших причин; не зважаючи на те, що ці питання були неанонімні, а підписані нами, п. Кравченко поспішив закрити конференцію й не дав нам відповіді. — Свідчимо, що то не є козачий син.

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ДОВІРЛИВІСТЬ ЧИ ОПТИМІЗМ

Великого розголосу викликала в усіх англо-саксонських країнах заява президента Трумана на приватньому сніданку в Канзас Сіті, де він сказав, що « СССР загрожує мирові тому, що тримається такої системи моралі, яка не є мораллю. Я певний, що коли б російський народ, який є великим народом, мав би змогу дати себе почути з власної волі нам не було б чого боятися ». Цією фразою президент Труман, ніби, натякнув, що в Кремлі є великі розходження, що там є велика течія, яка змагається за порозуміння з США. Американські ґазети, ухопившися за цю фразу, нагадали ще одне речення президента Трумана з часів виборчої кампанії, коли він сказав, що « Я люблю цього старого Джо (себ-то Сталіна) : це добрячий тип, але він є в'язнем Політбюро ». Розпочалася полеміка на цю тему, як в американських, так і в англійських ґазетах, але як говорять телеґрами з Вашинґтону, в оточенні президента дуже пильнують, щоб цей оптимізм Трумана не обернувся у «засліплення».

Ми бачили, що з часу закінчення війни політика США визначалася справді великою довірливостю відносно СССР, і дуже поволі ця довірливість танула по мірі того, як американці на ділі, так би мовити, « знайомилися » із методами совєтської політики,. Спочатку це викликало у них здивовання, потім нерозуміння, далі обурення, а потім і рішучі контракції, Після того, як ці контракції було переведено в рішучий спосіб, остання заява президента Трумана викликає нове здивування у всього світу, Невже того всього матеріялу, що посідають США замало, щоб врешті устійнити своє відношення до Совєтів? Невже після усіх фактів, доконаних большевиками чи то у взаємних стосунках з США, чи то у відношеннях до держав сателітів, чи то на міжнародньому полі, невже тих виявів замало, щоб переконати президента Трумана в тому, що жадне мирне полагодження з совєтами не є можливе ?

Ми не входимо в те, чи є справді розходження в поглядах серед членів Політбюро чи ні. Ми знаємо лише, що якіб розходження там не були, все одно Сталін триматиме руку зверху і своїх планів і своїх намірень він не змінить. І в цьому відношенню більше реальним і правдивим є погляд лорда Вансітарта, бувшого підсекретаря закордонних справ. На запитання — чи він вірить у розходження поміж членами Політбюро і чи там є поміж ними такі, що не ставляться вороже до Заходу, лорд Вансітарт відповів : «Згадка президента Трумана що-до розходжень у московському Політбюро сама по собі є річчю давно знаною. Ми подібне чули й раніше, Наприклад, відносно Гітлера і його ґенералів, і ми знаємо, що сталося. І я в те не вірю, я скорше думаю, що це пропаґанда вигадана самими Совєтами, щоб збити з пантелику людей доброї волі. Всякі інформації про політичні розходження в тоталітарних країнах мусять бути прийняті з найбільшою резервою. Ми мусимо навчитися в ці часи бути більш обережними. Мало є різниці поміж німецьким фюрером і совєтським фюрером, і ні в тій, ні в другій системі немає місця для збочення. Диктатор говорить:« Як що вам не подобається те, що я роблю, то вам буде кінець ». Тому не є можливим якийсь роскол у тоталітарних державах ».

Мусимо ствердити, що лорд Вансітарт має глибоку і життєву рацію. В умовах совєтського режиму — щоб не думали члени Політбюро, але чини і дії совєтських політиків йтимуть таки по лінії Сталіна.А ту лінію ми знаємо, і вона не змінна: розбиття демократичного світу — підбиття під єдину московську руку всіх без винятку.

Але у твердженнях президента Трумана є ще один момент, на який мусимо звернути увагу. Він не раз висловлював, як це робили і де-які політики Заходу, таку думку: мовляв, і російський народ стогне під диктатурою і терпить усі невигоди тоталітарного режиму. Тому, мовляв, як би там змінити політичні умови, то тоді російський народ був би чистим і благородним. Ми далекі від того, що можна було б трактувати наше становище до Росії, як шовіністичне, але ми вкажемо на безперечний факт, що сьогодня під Совєтами російський народ є упривілейований, що по ньому мусять рівнятися всі інші народи СССР, що російська мова є панівною мовою в СССР, що Сталін вийшов переможцем з цієї війни лише завдяки тому, що заграв на російському націоналізмі, і що розвиток цього російського імперіялістичного націоналізму не вгаває й зараз, а навпаки протеґується і поширюються.

Аджеж завдяки цьому напряму в бік російського націоналізму Сталін придбав собі симпатії і признання серед російської еміґрації по цілому світі, бо росіяне чи то під Совєтами, чи то за кордоном відчули спільну мову і спільний пульс у затриманню «єдиної й неділимої» Росії.

І тому всякі трактування російського народу, як поневоленого, нещасного й пригніченого — не одповідають дійсности. Навпаки — російський народ не тільки в межах Совєтської імперії, а навіть і серед держав-сателітів став народом панівним, народом понелювачем, а не народом поневоленим. І в цьому світлі заява президента Трумана про те, що коли б дати волю російському народові, то, мовляв, він був би, як ягня — мусить бути трактована, як вияв неправильного розуміння тих всіх процесів, які сталися на просторах СССР. Ми розуміємо добре серце і благородність президента Трумана, але в даному випадку це добре серце і благородність чуття не може стосуватися до Совєтів, які вважатимуть ці вияви і сприймуть їх, як прояв слабкости американського президента.

Сильнішою і вразливішою для совєтів була заява Кеннета Ройла, військового міністра США, про те, що в СССР 13 міліонів людей знаходяться в концентраційних таборах, а саме: дев'ять міліонів росіян (туди очевидно зачисляє К. Ройл і українців. М. А.), два міліони німців, два міліони поляків, чехів та інших національностей. На цю заяву Совєти відразу зареаґували і подали «спростовання», правда, цілком голословне, мовляв, ця заява є «неправдою і наклепом на СССР». Видко, шо Кеннет Ройел вдарив в болюче місце Совєтів.

КИТАЙСЬКА ПЛУТАНИНА ЯСНІШАЄ

Події в Китаї розвивалися своїм чередом. Чанґ-Кай-Шек, бачучи, що він не зможе спинити наступ червоних китайців, які вже опанували твердо Північний Китай, запропонував був їм перемир'я. Але те перемир'я, по довгій мовчанці, Мао-Тсе-Тунґ, провідник китайських комуністів відкинув, очевидно на пораду Москви. А тепер він запропонував сам перемир'я, виставивши вісім точок, як умови. Серед тих умов — демісія Чанґ-Кай-Шека, розпуск Куомінтанґа, арешти «воєнних злочинців», і переслідування «ворогів народу». Умови такі, що на них видко московську печатку.

Отже після опублікования цих умов становище в Китаю яснішає. Леґенди про «гуманний» режим червоних комуністів розвіюються, як туман, і проступає ясно на світ Божий однаковий штамп «made in Moscow» на теренах Китаю. Яке буде до цього відношення Сполучених Штатів, по демісії Маршала, та Великої Британії — будемо бачити. Але гадаємо, що чим яснішим стане ситуація в Китаю, тим яснішим і буде те відношення.

М. АНТУСЬ

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК

На третій день Свят Різдва Христового, 9 січня ц. р., в Українській Православній Церкві в Парижі відбувся традиційний концерт колядок хору «Пісня Рідного Краю» під проводом п. К. Миколайчука. Програм концерту склали колядки та щедрівки гармонізовані К. Стеценком, Ѳ. Кошицем, В. Ступницьким та М. Лисенком. Концерт було закінчено співом «Боже Великий, Єдиний!». Всі колядки й щедрівки виконано було по мистецькому, з великим розумінням змісту кожної колядки й з чудовою настроєвістю. Щира дяка як дириґентові, так і всім учасникам хору, що цим концертом дали велике задоволення присутнім слухачам.

Успіх концерту був не тільки моральний. На заклик представників Парафіяльної Ради присутні склали на користь Церкви суму понад 9.000 франків.

СВЯТО ЯЛИНКИ

в Дитячій Українській Четверговій Школі м. Парижа

В неділю 16 січня ц. р. Дитяча Українська Четвергова Школа влаштувала для дітей Свято Ялинки, яке відбулося о 3-ій год. пополудні в приміщенні на rue Madame, 61.

Свято відкрив дитячий хор під керівництвом о. Жолкевича. В національних убраннях, мило і впевнено, виконали діти багато українських пісень і колядок. Хор співав «по дорослому», тобто не в унісон, а по голосах, і це ще більш говорило за ту дійсно велику роботу й любов до неї, виявлену керівниками по вивченню пісні, якщо прийняти на увагу, що тут були діти від 4-ох до 13-ти років. Після першого відділу почалися поодинокі виступи, декламації й танки. Маленькі дівчатка і хлопчики, які ніколи не бачили свого рідного краю, з любов'ю й запалом декламували про «нашу неньку Україну».

В перерві між другою і третьою частинами програми до всіх присутніх звернувся Голова Центрального Укр. Громадського Комітету у Франції інж. С. Созонтів. Промова була стисла, але кожне її слово змушувало українське громадянство ствердити, що не всі ми є на висоті свого національного обов'язку, і що нова українська еміґрація, розкинена по всьому світу, яка жила й живе в тяжких матеріяльних і моральних умовах — більш свідома й уважна до всього, що є національно-громадським. Наша ж українська колонія у Франції — це здебільша стара еміґрація, яка за 20-30 років поставила своє життя матеріяльно досить добре, але проте вона недосить свідома, а часто й зовсім байдужа. Це відчувають всі наші українські установи, а зокрема ця четвергова школа, яка нараховує 30 дітей. Інж. С. Созонтів звернувся з закликом серйозно підійти до цього, бо лише власними гуртовими допомогами можливо заснувати або підтримувати ту чи іншу установу, яка є дзеркалом нашої духової й національної сили.

Після промови була проведена збірка на потреби школи, яка дала біля 11.000 франків.

Від Академічного Т-ва привітав керівництво школи п. проф. Шульгин, звернувши увагу на тяжкі умови праці і віддану роботу виховальних.

І знову дали слово дітям, що на протязі 3-ох годин дійсно захопили присутніх. У кінці програму янгол роздавав дарунки й гарні мальовничі книжечки.

Свято залишило по собі прекрасне враження. Керівникам Дитячої Школи, Всечесним сестрам Служебницям та о. Жолкевичу велике спасибі за те, що вони дбають про виховання нашого молодого покоління, розуміючи, що це одне з найважливіших завдань нашої української еміґрації.

СВЯТО СВ. МИКОЛАЯ В СОШО

25 грудня 1948 р., заходами Управи філії ОУРФ влаштовано в Сошо свято св. Миколая. Свято відкрито було промовою Голови філії п. Щербаня Дмитра. Потім діти біля освітленої ялинки проспівали колядку «Бог Предвічний», Ігор Нестерчук продеклямував віршик св. Миколаєві. Місцевий аматорський гурток відограв картину в одній дії написану п. д-ром Нестерчуком «Святий Миколай серед українських еміґрантів у Сошо». У виставі взяли участь: п. п. Щербань Дмитро, Капко Марія, Копилов Марія і Міщук Микола. Потім роздано було дітям подарунки. Хворим українцям, що не могли прибути на свято, вислано було святочні посилки. Панна Хомич Анна, п. п. Дармохід Ілько і Левицький Василь склали на потреби орґанізації по 500 фр., за що їм щира дяка.

АНГЛІЯ

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ ВЕЛ. БРИТАНІЇ (С. У. Б.)

Союз Українців у Великій Британії був заснований в кінці 1945 р. для об'єднання всіх українців, що перебували в той час на теренах Англії. — Були це переважно українці з польського війська. Перший загальний З'їзд відбувся в 1946 р. — в Единбурґу. Другий З'їзд відбувся в 1947 р. в Лондоні; третій — в 1948 р. в Лондоні. Наступний четвертий З'їзд має відбутися в березні 1949 р. в Лондоні.

Дійсних членів, що платять членські внески, на сьогоднішній день записано 22.500 чол., які орґанізовані у 238 відділах СУБ-у (з виборними управами) та 108 осередках (з відпоручниками СУБ-у).

Головні орґани СУБ-у, це: Голова — сот. Б. Панчук, Рада Союзу і Ділова Управа. — Діловим директором є сотн. Ю. Сальський. Відділ культурно-освітний очолює п. Семчишин, він же є гол. редактором «Укр. Думки». Книгарнею і Видавництвом завідує п. Яворський.

СУБ побудований на власних матеріяльних засобах українців у Великій Британії і ні від кого грошової допомоги не одержує. Місячний бюджет СУБ-у виносить 1.500 фунтів (6.000 долярів), крім утримання всього ділового апарату.

Українці в Англії склали на фонд допомоги інвалідам 7.000 фунтів себто більше 10.000.000 франків; гроші ці лежать в банку на окремому рахунку.

За рік 1948, з 10 лютого по 31 грудня надійшло до канцелярії СУБ-у 29.000 листів. Вислали з канцерярії 33.000 листів.

Крім «Української Думки» видають журнал «Оса»; передплатників мають около 5.500; цифра ця постійно збільшується. — Книгарня робить місячний оборот біля 2.500 долярів (у рівновартости).

Як відомо, в Англії перебувало біля 9-ти тисяч бійців Української Дивізії «Галичина». Ці люди спочатку перебували на стані воєннополонених, а потім завдяки заходам Управи Союзу Українців у Великій Британії, на чолі якого стоїть сот. Б. Панчук, ці люди поступово були переведені на стан цивільних робітників. Управа СУБ-у дбала про те, щоб їх примістити на працю в самій Англії, чи то в індустрії, чи в сільському господарстві.

Але несподівано для Управи СУБ-у і для самих українців англійська влада, саме перед Різдвяними Святами, вирішила відправити до Німеччини біля 300 осіб, серед яких було більше сотні хворих та немічних. Треба було вживати рішучих заходів, мобілізувати всі впливи і зв'язки, інтерве-

ніювати перед належними чинниками для того, щоб відмінити видане розпорядження. Не зважаючи на незручний для таких заходів час — Різдвяні Свята — Управа СУБ-у справді виявила надзвичайну енергію й навіть вдалася з окремою петицією до його Величности Георга VI. Одночасно по філіях СУБ-у, у всіх частинах Англії, українські робітники, на знак протесту проти висилки їхніх земляків до Німеччини, оголосили страйк. І зусилля Управи СУБ-у дали позитивні наслідки : 29 грудня 1948 р. Міністерство Внутрішніх Справ Великої Британії видало надзвичайний комунікат, в якому сказано, що всі українці, які з причини непрацездатности були призначені до висилки, залишаються на терені Великої Британії. Про це було дано відповідні комунікати по радіо та в британській пресі. З числа призначених до вивозу будуть відправлені лише ті, які зголосилися їхати до Німеччини добровільно, та ті, які були карані підчас їхнього побуту у Великій Британії, а цих разом є біля 80-ти осіб. Решта ж — важко хворі (біля 105 осіб), та яким відмовили в праці з огляду на стан здоров'я (біля 73 осіб), як також ті, які спочатку відмовились від праці з різних причин у сільському господарстві (біля 70), залишаються в Великій Британії.

Приймаючи на увагу специфічні умови перебування чужинців на терені Великої Британії, треба вважати цю перемогу СУБ-у, як складення дуже тяжкого іспиту в його діяльності. Цим фактом СУБ показав свою організаційну силу, а разом з тим надзвичайне вміння переборювати труднощі, які стоять на його шляху.

Цей випадок і ця перемога нехай послужать прикладом для центральних організацій українських у всіх тих країнах, де перебувають наші еміґранти.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

11 січня 1949 р. в околицях Ліону після десятилітньої хвороби, помер на 51 році життя п. Щ е р б а Теодот — родом з Чернігівщини, підстаршина Охорони Головного Отамана Симона Петлюри. Покійний приїхав до Франції в 1925 р. Працюючи на чужині, захворів. Хвороба перейшла в тяжкі форми, що врешті й привело в траґічного кінця. Покійний залишив по собі вдову та 6 дітей, найменшому з яких 8 років.

Нехай чужа земля буде йому пером.

До редакції Громади надіслано дві відбитки д-ра Г. Лужницького з «Coup d'Oeil a l'Est» (1re Annee, Fascicu e 2) — «L aspect contemporain de l'Eg ise de l'Est» і «L'Emigration Ukrainienne». Ці замітки річево трактують порушені питання.

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПАРИЖІ

Нова Управа Української Студентської Громади в Парижі вибрана Загальними Зборами 10 січня 1949 р. складає отсим щиру подяку Його Ексцеленції Кир Іванові Бучкові, КоДУС-ові у Франції, Товариству «Учіться Брати Мої», Французькому Католицькому Координаційному Комітетові, Українській Громадській Опіці, всім Допомоговим Товариствам і всьому українському громадянству за принесену поміч студіючій молоді.

З огляду на те, що матеріяльний стан нашого студентства є надалі тяжкий, просимо о дальшу поміч і звертаємося до Українського Громадянства взагалі, а Допомогових Орґанізацій зокрема, підтримувати і надалі активно українське студентство.

Просимо всіх осіб, які посідають щонебудь з майна УСГ (як словники, книжки, меблі т і.) подати про це листовно до відома Управи УСГ на слідуючу адресу : Українська Студентська Громада, Paris, rue Taine 13.

Отсим повідомляємо всіх українських студентів Парижа, що 5-го лютого ц. р. о годині 15.30 в приміщенні Домівки УСГ (13, rue Taine) відбудуться Звичайні Ширші Сходини Студентської Громади.

За УПРАВУ УСГ :

Голова : КОДЕЛЬСЬКИЙ
Секретар : ГАРДЕЦЬКИЙ

ОГОЛОШЕННЯ

У неділю 30 цього січня, в день спомину свята Крут, в Паризькій УАП Церкв (5, rue Gasnier Guy) служба Божа почнеться о год. 10 а після неї о год. 11.30 буде відправлена урочиста панахида з виносом військових прапорів.

Після панахиди, там же в Українському Клюбі відбудеться Академія, підчас якої буде виголошено доклади п. сотн. Ґ. Василіва і учасника подій п. Шекуна.

ДО ПОБРАТИМІВ-ВОЯКІВ

Звертаюся до Вас з оцим закликом з приводу великих сучасних подій, які сталися серед українського суспільства, а саме : створення Української Національної Ради з її Виконним Органом, себто — підсилення свіжими політичними силами нашого всеукраїнського Державного Центру з 1917-1920 рр.

В такий час мимоволі в пам'яті нашій відроджується вся героїчна боротьба нашої Української Армії, в якій ми, дорогі побратими, брали найактивнішу участь — за ідеал нашого народу бути вільним господарем на своїй землі, творити лад у своїй державі, ні від кого незалежній.

Наш шлях до незалежности дуже тяжкий... Він густо усіяний жертвами нашого народу та политий щедро кров'ю... Але чи ж ми не знали, коли ставали до цієї боротьби, що воля не дається, а виборюється? Знали!.. І це не спинило й не спинить нашої боротьби, якою б кривавою й жертвенною вона не була... І хоч сьогодні ми розкидані по чужині, хоч сьогодні на наших землях шаліє скажений ворог — то все таки українська душа, як тут на чужині, так і там на рідних землях, живе в одному стремлінні — до незалежної Соборної Української Держави, й не спинити її нікому й ніколи, як не спинити сивого Дніпра...

В ім'я славного минулого й кращого завтра, — поки ще вийдуть відповідні урядові розпорядки, — я, кол. старшина-вояк Армії УНР, складаю на Українську Національну Раду свій денний заробіток 500 фр. (вплачую на пошт. конто «Громади») і закликаю всіх українців-вояків виконати цей святий для нас обов'язок.

З вояцьким привітом Сотн. ГУЛЯ

СПРОСТОВАННЯ

В ч. 23 «Громади» був приміщений надісланий допис з помилковою інформацією про призвіще особи, вінчання якої відбулося в Альгранжі. — Це було вінчання пана Дмитра Лоби з панною Ніною Івасенко.

Український Центральний Громадський Комітет у Франції

влаштовує

в неділю 30-го Січня 1949 р. точно о 20-тій год. 30 хв.

в «Саль Жеогр фік» — 184, Бульвар Сен Жермен Париж 6

з нагоди річниць проголошення Самостійности України та

Соборности Земель Її

Урочисту Академію

Просимо всіх українців чисельно прибути на це Свято.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 29-30

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 5-6

за БЕРЕЗЕНЬ 1949

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально	150 фр.
Піврічно	270 фр.
На рік	500 фр.

c/c Paris 565.800

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

50 frs.

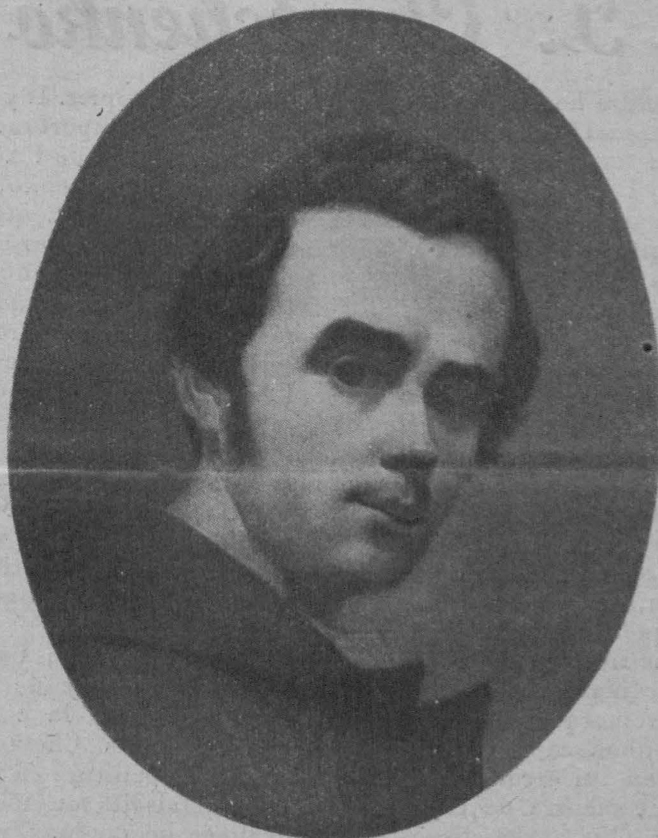

T. CHEVTCHENKO

TESTAMENT

« Quand je serai mort, enterrez-moi
Au milieu de la steppe
De mon Ukraine bien aimée
De façon que je vois les vastes campagnes
Et que j'entende le Dnieper mugir.

Lorsque de l'Ukraine à la mer bleue
Il emportera le sang de l'ennemi
Je quitterai ces monts et ces plaines
Et m'en irai vers Dieu
Prier. Mais, jusque-là,
Je ne connais pas Dieu.

Enterrez-moi et levez-vous!
Brisez vos chaînes
Et, du sang impur de l'ennemi
Abreuvez-la liberté!
Puis, membres de la grande famille,
De la famille nouvelle et libre
Ne m'oubliez pas et accordez-moi
Une bonne, une douce parole... »

«Khata» où était né Chevtchenko

T. Chevtchenko

Pour rendre hommage à notre Poète National Taras Chevtchenko, nous empruntons quelques pages de l'ouvrage remarquable de M. Roger Tisserand « La Vie d'un Peuple — l'Ukraine », paru à Paris en 1933, que voici :

Chevtchenko vit le jour le 25 février 1814 dans un village de la province de Kiev. C'était le dernier-né d'un pauvre serf qui élevait déjà une nombreuse famille. Il avait sept ans quand il perdit sa mère et dix quand son père mourut. Celui-ci, pensant au partage de son très maigre patrimoine aurait, raconte-t-on, prononcé cette parole prophétique : « A mon fils Taras, je ne lègue rien. Ce ne sera pas un homme ordinaire : il sera ou quelqu'un de remarquable ou un grand vaurien, donc mon héritage, de toute façon lui serait inutile. »

L'enfant montra de très bonne heure les plus vives dispositions pour l'étude et, spécialement, pour le dessin et la peinture. Il eut vite fait d'épuiser la science du pauvre maître d'école du village et celle du peintre de la bourgade voisine, qui était surtout fort dans l'art de boire. Il osa demander au régisseur de la propriété la permission d'étudier chez un peintre du district proche. La réponse fut d'aller immédiatement, en qualité de marmiton, aux cuisines du seigneur, un Allemand russifié du nom d'Engelhardt. Taras fut promu ensuite laquais et accompagna son maître dans ses voyages à Varsovie, Vilna, Saint-Pétersbourg. Là le seigneur, qui désirait avoir son propre peintre, l'autorisa à entrer comme élève chez un fabricant d'enseignes. Le professeur, qui ignorait tout de l'art de la peinture, occupait le jeune homme à couvrir de couleur des murs ou des clôtures à moins qu'il ne l'employât à des travaux domestiques.

Ce n'était point l'éducation qu'avait espéré le jeune homme, âgé maintenant de dix-neuf ans. Il allait promener sa rêverie dans le beau Jardin d'Eté tout rempli de dieux et de déesses de marbre qu'il s'essayait à copier. Il y fit une rencontre d'une importance capitale : celle d'un élève de l'Académie des beaux-arts, Sochenko, Ukrainien lui aussi, qui le présenta au fameux Carlo Brulov, professeur à l'Académie. Celui-ci reconnut tout aussitôt les beaux dons de Taras qui, malheureusement, parce qu'il était serf, ne pouvait suivre les cours de l'Académie. On demanda sa liberté, mais le seigneur refusa de la lui donner gratuitement. Pour réunir la somme nécessaire, Brulov fit le portrait du poète russe Joukovsky, familier de la cour. A vingt-quatre ans, car les négociations avec le seigneur furent longues, Chevtchenko était libre.

Elève favori de Carlo Brulov; ami d'artistes et de littérateurs; hôte assidu de la colonie ukrainienne, Taras Chevtchenko travaillait la peinture en même temps qu'il refaisait son instruction, si négligée jusque-là. C'est à ce moment qu'il fut visité par la muse poétique.

En 1840, il publia son premier recueil de poésie, sous le titre de *Kobzar*. Du jour au lendemain, son nom fut célèbre en Ukraine. Il y fit peu après un voyage triomphal. Petits et grands, puissants et humbles,riches et pauvres l'accueillirent avec un immense enthousiasme. La fille du prince Repnine, gouverneur général de l'Ukraine, s'éprit de lui et lui voua sa vie. Ainsi que nous l'avons vu, Chevtchenko fut nommé en 1845 professeur de dessin à l'Université de Kiev. Il voyait l'avenir se lever radieux quand un désastre s'abattit sur lui : le gouvernement apprit l'existence de la cônfrérie de Cyrille et Méthode dont Chevtchenko faisait parie. Cette société secrète qui avait pris pour devise la parole de l'Evangile : « Connaissez la vérité et la vérité vous affranchira» et qui s'était donné pour but l'abolition du servage, le réveil du sentiment patriotique, l'égalité et la fraternité par l'instruction et les principes de la morale chrétienne, vit tous ses membres arrêtés, amenés à Pétersbourg et condamnés.

L'emprisonnement dans une forteresse, puis la déportation en Asie centrale comme simple soldat furent le triste lot du poète et du patriote. Sur la sentence, le tsar ajouta de sa propre main : « Avec défense d'écrire et de dessiner. » Chevtchenko traîna de longues années de misère. Son supplice était aggravé du fait de l'interdiction barbare de l'empereur. Il eut l'audace, un jour, de prendre quelques croquis de la région désolée où il était. Pour ce crime, il fut jeté pendant huit mois en prison, puis transféré dans une garnison située au bord de la mer d'Aral. Il n'avait plus qu'à attendre la mort qui mettrait fin à son atroce destinée. Mais Nicolas Ier mourut, et les amis du poète obtinrent d'Alexandre II sa libération. Il rentra. Sa santé était ruinée, et il s'éteignait à Saint-Pétersbourg le 26 février 1861. Quelques jours après, Alexandre II abolissait le servage...

Sur le cercueil de Taras Chevtchenko fut déposée une couronne d'épines, symbole de son destin et de celui de sa patrie infortunée.

On respecta la volonté du poète. Sa dépouille fut transportée en Ukraine et, suivie par 60.000 hommes, ensevelie près de Kaniv sur une hauteur qui domine le Dnieper. De là, une vue grandiose s'étend sur la steppe infinie. Une croix blanche s'élève sur la tombe. Vers elle, pendant la belle saison, s'acheminent des milliers de pélerins...

L'œuvre de Chevtchenko est immortelle. En elle, se reflètent les aspirations et les rêves de l'Ukraine ses souffrances et ses espoirs.

Loin de la patrie, le poète songeait à elle, à son histoire héroïque, à sa riche nature. Devant ses yeux passaient les étonnantes figures des hetmans; se déroulait tout le cortège des nymphes, des fées, des sorcières; se dessinaient les vastes steppes semées de hauts kourgans. Dans sa mémoire, revivaient les croyances populaires relatives au soleil, à la lune, aux étoiles, aux arcs-en-ciel. Un sombre voile, tissée de mélancolie, recouvrait ces grandeurs, ces légendes, ces magnificences : l'Ukraine la sainte, la belle était violée et asservie...

70-ліття ПРЕЗИДЕНТА У. Н. РЕСПУБЛІКИ А. М. ЛІВИЦЬКОГО

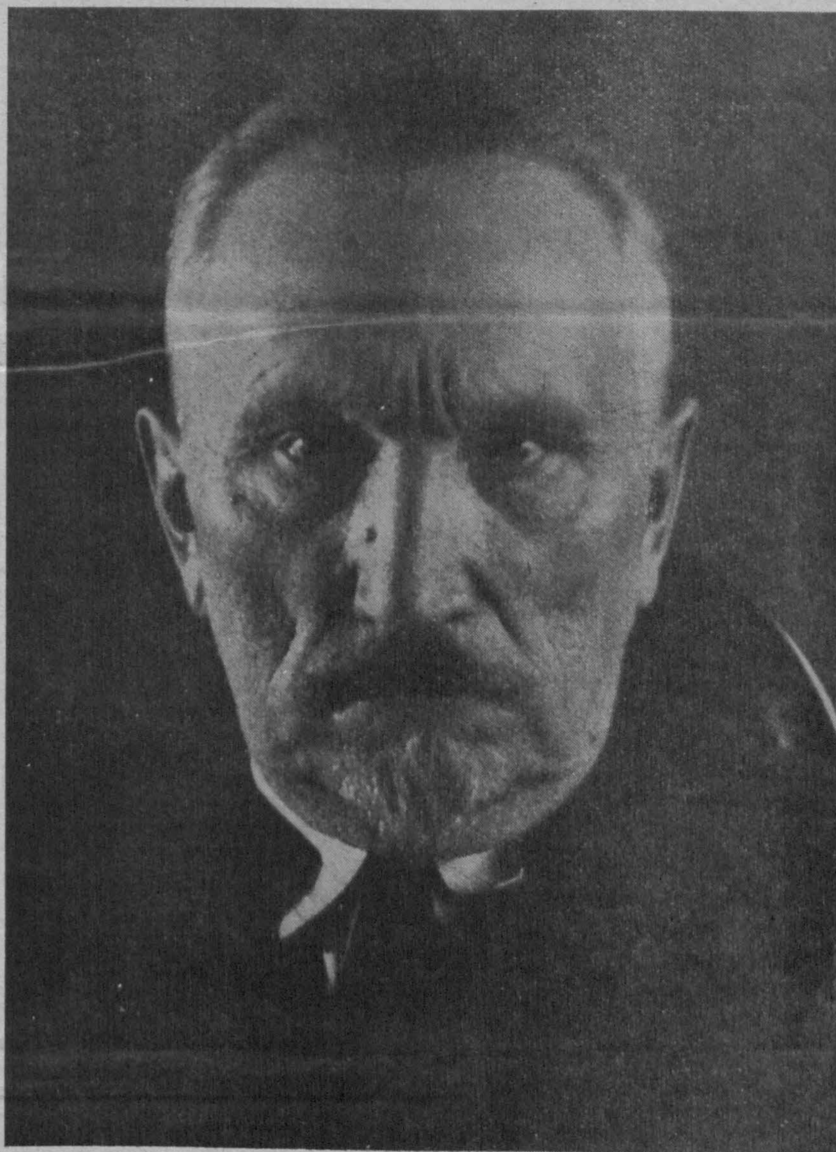

A. M. LIVITSKY
Président de la République Démocratique Ukrainienne

Президент Андрій Миколаєвич Лівицький, що походить з старовинного роду української козацької старшини, народився 27 березня ст. ст. 1879 р. в с. Ліпецькому на Полтавщині. Скінчивши в 1896 р. гімназію й вступивши до Київського Університету. А. М. Лівицький відразу зв'язався з українською соц.-демократичною орґанізацією й, як активний її член звертає на себе увагу царської поліції, яка й заарештвала його вперше в 1897 р. Після цілого ряду арештів і ув'язнень, А. М. Лівицькому нарешті вдається в 1903 р. скінчити Університет.

Під час перебування в Університеті ювілянт був головою Укр. Студентської Громади. Ще будучи студентом, в 1902 р. А. М. Лівицький вступає до революційної української партії, де працює з видатними укр. діячами, а по закінченні Університету повертається на Полтавщину, де стає на чолі Вільної Громади РУП.

Під час революції 1905 р. А. М. Лівицький вибирається всіма революційними партіями на голову спільного Комітету Полтавщини. Як голові, йому вдається вибороти право на орґанізацію відділу «Самооборони» для боротьби проти жидівських погромів. У ґрудні 1905 р. відбувається Всеукраїнський З'їзд РУП'у, на якому ця орґанізація перейменувала себе на Укр. Соц.-Демократичну Роб. Партію. На цьому З'їзді А. М. Лівицький вперше познайомився з Головним Отаманом С. Петлюрою. Революція йде на спад. Царська поліція переслідує революціонерів. А. М. Лівицький в 1910 р. (після однорічного ув'язнення) оселюється в Каневі, де працює як мировий суддя до 1917 р.

З вибухом другої революції (1917 року) він бере участь на робітничих зборах УСДРП, де було ухвалено змагатися за самостійність України. Згодом вибирають його на голову Волосної Народньої Управи, а потім повітовим комісаром. Він був першим українцем на такій посаді до того часу, аж поки був обраний Губерніяльним Комісаром. Вся губернія знала й пам'ятала про його політичну роботу й часи довгих ув'язнень і підпілля, маса народня знала його, бо А. М. Лівицький завжди був тісно зв'язаний з селом, знав психологію й прагнення селянина.

На першому Всеукр. З'їзді Селянської Спілки (як Голова З'їзду) А. М. Лівицький вперше познайомився з Митрополитом А. Шептицьким, і це знайомство пізніше перейшло в тісну дружбу цих двох великих мужів.

Політична кар'єра не прийшла до А. М. Лівицького з «благословення» Центрального Комітету однієї або другої політичної партії, вона випливла з маси народу, що мала його як свого провідника, орґанізатора й вождя, який для добра українського народу віддав усе своє життя й сили.

Під час повстання проти гетьмана П. Скоропадського ювілянт бере активну участь у орґанізації війська й знову перебирає пост Губерніяльного Комісара Полтавщини. Пізніше Директорія УНР іменує А. М. Лівицького радником Міністерства Внутрішніх Справ.

У 40-ву річницю свого народження А. М. Лівицький став Міністром Юстиції і заступником Прем'єр-Міністра У.Н.Р., а пізніше Прем'єр-Міністром уже екзильного уряду У.Н.Р. Після трагічної смерти Головного Отамана С. Петлюри — А.М. Лівицький, згідно з Тимчасовим Законом про Верховне Управління Української Держави, встановленим ще в 1920 р. на рідних землях, перебрав прапор Української Нації, і ми віримо, що донесе його переможно в столицю обновленої вільної Української Держави.

Люби свого земляка - українця — звідкіля б він не походив — як рідного брата!

Від Інформаційної Служби Виконного Органу Української Національної Ради

Останнім часом деякі українські ґрупи, що стоять в опозиції до Української Національної Ради та її Виконного Органу, почали посилену акцію в пресі і на публічних зібраннях проти Виконного Органу Української Національної Ради та проти його поодиноких членів, зокрема супроти Голови Виконного Органу, проф. І. Мазепи, якому між іншим закидається, нібито він ставиться неприхильно до визвольного революційного руху на Україні та до акції Української Повстанської Армії.

Для правильного поінформування українського громадянства Інформаційна Служба Виконного Органу Української Національної Ради стверджує :

1. Згідно зі статутом Української Національної Ради як Голова так і всі інші члени Виконного Органу за свою діяльність відповідають перед Національною Радою і провадять свою працю в контакті та порозумінню з окремими Комісіями Національної Ради, до яких входять представники всіх угруповань, що належать до Національної Ради. За ввесь час існування Виконного Органу ні Президія Національної Ради, що між пленарними засіданнями Н. Ради виконує її функції, ні Комісії Н. Ради, що досить часто відбувають свої засідання, ні разу не висловили своєї незгоди з політикою Виконного Органу і зокрема його Голови.

2. Голова Виконного Органу не словами, а ділами (напр. участь в Зимовому Поході 1920 р. і інш.) доказав свій патріотизм і революційність і не потребує ще окремих «атестацій» з будь-якої сторони. Отже він не може відкидати революційних форм визвольної акції на Україні, зокрема не може недоцінювати революційно - визвольних змагань Української Повстанської Армії, бо її героїчна боротьба — то вияв загальних визвольних змагань нашого народу і тому це насамперед справа всенародня, а не окремих політичних партій чи груп.

Кожна свідома людина розуміє, що такі відповідальні проблеми, як революційна боротьба в умовах большевицького терористичного режиму в Україні, в інтересі цілої нашої визвольної справи не можуть вирішуватися на сторінках преси чи на мітинґах. Для цих справ є інший форум, і про це добре знають ті люди, що для своїх вузько-партійних інтересів ведуть свою підривну акцію супроти Української Національної Ради і її Виконного Органу.

Дня 9. квітня 1949 р.

Марки УНР

Ціла серія марок поштових УНР 200 фр.

Рисунки цієї серії складають своїм змістом одну тематичну цілість. Два головні осередки Київ і Львів, представлені на двох перших купюрах серії за 5 і 10 шагів, підкреслюють керівну ролю их міст в історії України. Дальші купюри серії, а саме за 15, 20 і 50 шагів, зображаючи низку історичних будинків, символізують етапи наших визвольних і державно-творчих змагань та етапи розвитку українського парламентаризму. На купюрі за 15 шагів представлений будинок Центральної Ради в Києві, на купюрі за 20 — будинок Опери у Києві, де відбувався Трудовий Конґрес, і на купюрі за 50 шагів — будинок у Хусті, де радив Сойм Карпатської України в березні 1939 року. Мотив кінцевої купюри за 100 шагів представляє декларацію Української Національної Ради, проголошену дня 16. VII. 1948, що завершує, як останній, хронологічно, державний акт, ввесь досі перейдений шлях будівництва Української Соборної Самостійної Держави.

— Головне представництво на Францію має «Громада».

— Начальником поштової станиці УНР на Францію є п. Л. Полтава.

Замовлення надсилати на адресу : 5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe.

Гроші надсилати на конто «Громади» : Paris — C. C. 565800.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Для докладного поінформування про те, що й як діється серед українців у Вел. Британії, публікуємо заклик сот. Б. Панчука, дотеперішнього голови СУБ-у.

З нашого боку нагадуємо, що Союз Українців у Великій Британії, під керуванням сот. Б. Панчука й при співпраці людей, які разом з ним творять нині «Українське Бюро» в Лондоні, став найбільшою українською громадською орґанізацією в Европі. Місячний бюджет цієї орґанізації виносив біля 1500 фунтів (понад півтора мільйонів фр. франків). На допомогу українським інвалідам зібрали біля 7000 фунтів (28.000 долярів). За рік 1948 канцелярія отримала 29.000 листів і вислала 33.000 листів. Число членів зросло з 5332 до 22.090. Купили власний дім для приміщення орґанізації. Розвинули книгарню до того, що вона робила місячні обороти біля 2.500 долярів.

Люди, що пробробили отаку роботу, щось потраплять. Це не тільки великі патріоти, але й талановиті люди. Не диво отже, що вони зуміли гідно прийняти той удар, що був їм нанесений з боку бандерівсько-гетьманського табору. Ми дозволимо собі нагадати, що демократія в західньому розумінні, це не тільки більшість голосів, яку, як відомо, хоч би тільки в нас в Україні різні здобували різно. Демократія в західньому ро-

зумінні — це повна свобода вияву своєї думки й волі — і, що не менш важливе, вміння пошанувати волю й думку других. Суть західньої демократії — перш за все в засобах, як здобути більшість!

Звернення до загалу членства Союзу Українців у Великій Британії

Вісім місяців минає з того часу, коли в твердих і суворих умовинах загал української еміґрації в Европі, що примусово вийшов з рідних земель, взяв на себе тягар відповідальности за визволення України, створивши Українську Національну Раду, як найвище умандатоване політичне представництво українського народу поза межами Батьківщини. За порозумінням усіх, за винятком одної, українських діючих на чужині політичних орґанізацій і партій, які є речниками національно-державних стремлінь того народу, скликано на основі правно-державних норм Української Народньої Республіки Українську Національну Раду та зреформовано державний центр, виділивши з неї її Виконний Орган.

В той спосіб українські політичні прямування, які досі струмкували рівчаками партійного зрізничкування, влилися в одне спільне русло політичної консолідації всіх конструктивних сил. Свідомість відповідальности й журба за долю нашої Батьківщини об'єднала їх в один суцільний визвольний фронт. Цей політичний фронт є продовженням дієвого фронту, що на Рідних Землях ставить опір насильникові й кривавиться за долю нашого краю.

Створення законного й найбільш авторитетного речника українського народу стало переломовою подією сучасного етапу історії України. В нашім національно-державнім центрі лучаться діючі державно-творчі політичні чинники й двері УНРади відкриті для тих з них, які здібні поставити національно-державну рацію понад групову. Це дає запоруку, що нині міжнародні чинники мають українського партнера й що цим разом українці не програють, як то було по першій війні.

Від пропам'ятної дати 16 липня 1948 р., дати першої сесії нашого передпарляменту на чужині — вага й значення УНРади були належно оцінені нашим громадянством, яке устами своїх офіційних орґанів заповіло їй свою всебічну підтримку й доказало це грошовими датками. Громадські централі Німеччини, Франції, Бельгії, Голандії, Швеції, В. Британії, Австрії й Італії заявили свою національно-політичну підпорядкованість УНРаді, а такі ж централі ЗДА, Канади, Арґентіни, Бразилії, Уруґваю й Параґваю їх ідейно-моральну солідарність з нею.

За той час Виконний Орган нотифікував створення УНРади перед урядовими чинниками поодиноких країн Европи й Америки, які поставились до того з повною увагою. Він нав'язав стислі зв'язки й орґанізує співпрацю з національними представництвами поневолених Москвою народів, які признали УНРаду за національне представництво України і ставляться до неї з великою повагою. Своїми меморіялами до ООН і до урядів поодиноких держав, участю довірених осіб у різних міжнародніх конференціях і установах, зносинами тих осіб з чужинними чинниками УНРада вивела українську справу на міжнародню арену й її там авторитетно заступає. Ніяка групова орґанізація доконати того не може, бо право національного представництва перед чужинцями належить виключно національно-державному центрові.

Своєю резолюцією з дня 25 і 26 вересня 1948 р. Рада СУБ-у в В. Британії устійнила в імені цілого СУБ-у становище до УНРади в той спосіб :

«Рада Союзу Українців у В. Британії, яка репрезентує загал членства Союзу й є його найвище умандатованим органом, заслухавши на своєму четвертому засіданні дня 26. 9. 1948 р. доповіді голови Союзу про Українську Національну Раду та її Виконний Орган, прийняла такі резолюції :

1. Союз Українців у В. Британії, піддержуючи ідею української політичної консолідації, вітає факт створення Української Національної Ради та її Виконного Органу, вважаючи, що в процесі наших національно-державницьких змагань ця подія має далекосягле історичне значення.

2. Вважаючи себе орґанічною частиною українського народу, Союз Українців у В. Британії, як зорґанізована спільнота українського громадянства на цьому терені, вважає своїм основним обов'язком піддержати Українську Національну Раду та її Виконний Орган, а підтримуючи всебічно їх повагу, причинитися до поширення тих основних правд українського народу, які Українська Національна Рада репрезентує й здійснює.

3. Приймаючи до уваги постанову Виконного Органу УНРади, Рада Союзу вповні солідаризується з його рішенням встановити у В. Британії уповноважених Виконного Органу Української Національної Ради й почувається до морального обов'язку :

а) візвати загал свого членства до повної консолідації довкола найвищого українського політичного представництва,

б) дати Українській Національній Раді та її Виконному Органові всебічну підтримку».

Ми є політична еміґрація, яка залишила Рідні Землі, бо не годиться з теперішнім порядком, заведеним окупантом, але яка хоче допомогти визволити свою Батьківщину й повернутися до вільної Соборної Самостійної України. Без об'єднання довкола одного державно-політичного центру на еміґрації наша громадська праця стає неповна, а навіть часом позбавлена основних цілей. Громадські установи, як СУБ, не можуть бути ціллю самі в собі, вони мусять мати вищі цілі й ідеали — добро народу й Батьківщини.

І тому ні крихітки не сумніваюся, що загал членства СУБ вповні поділяє це становище й добачаю доказ цього в тих датках, які він зложив досі й дальше буде постійно складати в користь свого національно-державного центру.

В залученні подаю до відома всім членам СУБ-у Комунікат Представництва УНРади у В. Британії, і прошу поставитися до нього з найбільшою увагою й тою повагою, на яку заслуговують заторкнені в ньому справи. Хочу вірити, що наше членство є настільки політично й державно вироблене, що воно належно оцінить вагу тих справ і піде за вказівками Представництва УНРади.

Б. ПАНЧУК (—)
Голова СУБ

Лондон, дня 8 березня 1949.

ЗАКЛИК ПО З'ЇЗДІ СУБ-у

До Членів Союзу Українців в Англії

Внаслідок з'їзду СУБ-у, що відбувся в Льондоні 12 і 13 березня 1949 р., я перестав бути головою Союзу.

«Почести» проводу я ніколи не хотів і не шукав. Головування було на мене накинене насильно, так як цього року його насильно з мене скинено. Рік тому я погодився прийняти тягар становища голови СУБ-у з почуття обов'язку і відповідальности супроти Української дивізії, яка ще була в полоні, і супроти нових еміґрантів, які приїхали чи приїжджали і які шукали захисту та опіки. Погодився також з почуття відповідальности, щоби те все, що було зроблене на цьому терені Союзом Українських Канадійських Вояків (якого головою і основоположником я мав честь бути цілу війну) і Центральним Українським Допо-

моговим Бюром (яке я зорґанізував і очолював в імені наших заокеанських українців Канади й Америки) не було зведено нанівець. На жаль, ця загроза сьогодні дуже різко виросла знову. Особисто мені надзвичайно вигідно відійти. Але що мій відхід означає для загальної справи — про це мусять рішати самі члени. Тому, відходячи від проводу СУБ-у, я уважав за свій громадський і національний обов'язок звернутися до всіх з цим моїм останнім словом. Його сказати тим більше необхідно, що я і всі мої ближчі співробітники для добра справи багато речей замовчували тоді, як вороги робили свою роботу.

Зі звітів Ваших делегатів і з матеріялу, який подається в «Українській Думці», Ви зможете виробити свою думку про те, що сталося.

Мої співробітники в провідних органах СУБ-у за 1948 рік (більшість членів Ради, Ділової управи, Контрольної комісії) і я — приймаємо висліди з'їзду і перевиборів як доконаний факт. Мається поважні основи на те, щоб заперечити правильність цього з'їзду. Критикувати його можна як з боку внутрішньо-громадських прав, так і прав та законів британських. Але бій «за формальності» приніс би ще більше сорому і шкоди для нас всіх, натомісць не дав би найменшої певности, що «боляк» буде загоєний. Тут справа не у формальностях.

Ви самі знаєте, як вибиралися делегати на з'їзд. В нас є докази, що вживалися методи і способи, які були близькі до погроз і терору. Всі наперед мали точні вказівки, що і як мають робити та поступати. І цей наказ більшість делегатів сліпо і послідовно виконувала.

Ми передаємо всі справи і аґенди СУБ-у новообраній Раді і її відпоручникам. Передаємо з почуття морального обов'язку згідно з формальностями та звичаями громадського життя, заведеними між українцями. Передаємо так скоро, як лише отримаємо протоколи з'їзду (формальність) і як лише новий провід захоче їх перебрати. Ми не могли і не хотіли того робити на усну вимогу п. О. Монцібовича, коли він намагався перебрати справи негайно і без формальностей. Бо СУБ, це не лише українська громадська установа, але державна спілка з обмеженою запорукою та реєстрована харитативна орґанізація, і нас забов'язують звичаї і закони цієї країни — хоч як дехто намагається їх іґнорувати і ламати. Тому деякі формальності передачі мусять бути збережені.

Фактичну і правну відповідальність за СУБ, як орґанізацію, мають на собі новевибрані органи, навіть хоч би вибори і з'їзд були незаконні і неправосильні, від хвилини перевиборів, до тієї пори, поки не відбудуться другі вибори або поки останні збори не будуть уневажені. Маючи певні і обґрунтовані застереження щодо осіб, які увійшли до теперішньої Ради і керівних органів, і знаючи, які наклепи ширились проти нас, а супроти мене зокрема, нашими противниками і зовнішніми ворогами, ми мусіли мати ґарантію проти дальших надуживань правди. Щоб виключити можливість таких надуживань, для цього треба мати порядок і певний час.

Передаючи справи СУБ-у в інші руки, ми користаємо з нагоди звернутись до Вас цією дорогою, щоби Ви не були інформовані односторонньо, але щоби Ви почули дещо і від нас та самі розважили справи, які витворилися.

Поза фактичний стан речей є ще інші — може важніші. Це моральний бік справи.

Сталося так, що один політичний табір силою монопольно опанував СУБ. Ми завжди були проти монополії в громадськім житті, і то без уваги на табір. Тому в нашій практиці робилось усе можливе, щоби в складі Ради і Ділової Управи всі групи і угруповання були заступлені. Сьогодні, коли на з'їзді одна група насильством захопила СУБ, ми стоїмо перед вибором : чи прийняти цей факт без спротиву і схилитись перед цим моральним, а часом і фізичним, насильством, чи ставити спротив тому насильству. Ми мусимо ще рахуватися з думкою англійців, які також уже відчули і пізнали це насильство і постійне «підпілля».

Ми приходимо до висновку, що ані наша людська гідність, ані громадський обов'язок, ані добро цілої української справи не дозволять нам погодитися з насильством. Ми — в Англії. Часи насильства вже покінчилися. Це ані Москва, ані Німеччина. На щастя, в Англії є інші звичаї і методи. Коли би Ви, здорово думаючі і незалежні громадяни, не протиставились злу, тоді чужинці мали би право думати, що ми всі такі самі , або що нас загал безхребетний, негідний довір'я, невартий уваги, або що він до кореня розїїджений хворобою, яка так садно виявилась на з'їзді в сліпій і бездумній покорі вузько-груповому наказу.

Того враження полишити у чужинців ми не маємо права. Вони по нас судитимуть цілий український нарід. Не сміємо схилити голови перед наказом однієї групи, бо для нас найважніший наказ нації, загальне добро, яке не укладається в рямці однієї групи, хоч би і як вона не була чисельною. Більшість, яка не шанує права меншости, веде загал до поразки, а не до перемоги.

З всіх тих причин ми рішили ставити опір насильству і зайняти становище рішучої опозиції до теперішнього проводу СУБ-у, як такого, що став на хибний, згубний для української справи, шлях. До того закликаємо всіх здорово думаючих, незалежних безпартійних членів СУБ-у ставити опір і робити опозицію сучасному проводові СУБ-у. Це осягнути мусимо і можемо тільки леґальними способами. Треба виключати з нашої практики нечесні способи, якими боролись і, мабуть, боротимуться проти нас наші противники. В цьому ми не повинні наслідувати противну сторону, бо тим лише погіршимо загальну ситуацію.

Ми рішили заложити « Українське Бюро » порад, правної опіки і інформації. Про це напевно довідаєтесь з інших комунікатів. Головною метою Бюра буде допомагати нашим землякам і опікуватися ними, без уваги на те, чи вони належать до СУБ-у чи ні, і без уваги на їх релігійне, партійне чи політичне переконання. Нам важне, щоб в опіці Бюра був національно свідомий державник-українець. Бюро є покликане служити цілому українському громадянству у В. Британії. Через Бюро будемо допомагати також членам, які стоять в опозиції до сучасного проводу СУБ-у. Це вповні законне і лойяльне та по-демократичному. Це повинні зрозуміти всі наші прихильники і противники, як це розуміє народ, на якого гостинній землі ми опинились.

Розпочинаємо нашу акцію, щоб правна і моральна опіка над українцями робітниками на терені Великої Британії не переривалися. Праця ця тяжка і невдячна. Але ми праці не боїмося, як і не боялися її минулого року і перед тим. Наш нарід нас потребує. Наш обов'язок — служити народові і правді. Ми ухилятися від праці не можемо й не маємо права. Тут йдеться про щось більше, як особисті урази чи самолюбство, як групові амбіції чи вузькі інтереси групи чи партії. Йдеться тут про цілу українську справу на цьому важкому англійському терені. Не сміємо віддавати її в напевні руки і зводити її на манівці. Мусимо стояти грудьми дальше і дальше пильнувати СУБ-у і боронити його. Ми маємо ясну свідомість нашого права і нашого обов'язку. Маємо почуття, що боремося за правду і справедливість. Маємо певність, що служимо святій справі нашої знедоленої Батьківщини.

З такою постановою розпочинаємо нашу працю під гаслом :

Правда переможе!

Кличемо всіх щирих здорово думаючих українців і українок, які не засліплені вузьким партійництвом горнутися довкола Українського Бюра.

Бюро Вам дасть опіку і допомогу.

Бюро Вам дасть засвідчення Вашої української національности, яке напевно стане в пригоді.

Бюро поможе Вам в справах Вашої еміґрації.

Бюро дасть Вам пораду і інформацію у Ваших щоденних проблемах.

Підтримуйте Українське Бюро морально і матеріяльно, бо це єдина

установа на цьому терені, яка стоїть понад партії і служить всім українцям, без уваги на їх релігійні чи політичні переконання.

Всі разом єднаймося довкола єдиного нашого державного центру на еміґрації — Української Національної Ради, бо лише в «єдності сила народу!»

Зголошуйтеся і реєструйтеся в Українськім Бюрі. Творіть між собою орґанізовані гуртки для піддержки Бюра. Вибирайте з-поміж себе зв'язкового. Домагайтеся, щоби на Вашу адресу висилати Бюлетень Українського Бюра і Бюлетень Представництва Української Національної Ради на цьому терені. Подавайте до Бюра свою адресу, щоби можна на Ваші руки прямо висилати друки, обіжники і інформації.

З братерським привітом і щирою пошаною

Б. ПАНЧУК

Голова Допомогового Бюра

Льондон, дня 26 березня 1949 р.
64, Ridgmount Gardens,
Chenies Street,
London, W. C. 1.

КРАПКИ НАД «і»

Примітка Ред.: Ми друкуємо цю статтю, і то без змін і скорочень, з метою поінформувати наше громадянство про реакцію, що її викликують останні події нашого громадського життя.

Найперше кільки слів, так би мовити, «з боку». Редакція «Громади», містючи мою статтю «Гра в плутанину» в ч. 21-22 за місяць листопад 1948 р. так її «обчистила», чи то пак «счемнила», що я навіть здивувався, що я можу бути таким м'ягким та гречним. Інші статті, певно вже занадто гострі, не побачили світа. Боюся, що і ця стаття буде також «одшліфована», але то вже право редакції.

Прочитавши свіжі ґазети з Німеччини про «coup d'Etat» в ЦУПЕ та отримавши відомості з теренів Великої Британії про «революцію» на з'їзді СУБ'у, а також ознайомившися з статтями в паризькому «Українці» (з 27 березня с. р.) я... того, як би так чемно висловитися, «вирячив очі». Мені стало цілком ясним, що робиться в українськім житті і кудою йдуть і ведуть ті, які здіймають оті всі бучі. Врешті вже карти роскриті. Формула із згаданого «Українця» вже справді підіймає заслону над тим, що досі здавалося незрозумілим і неясним. А ця формула проста:

ОУН (так там пишеться, а треба розуміти, очевидно, ОУНр, — себто «бандеро-лебедівці», а не прихильники полк. Мельника) — УПА — УГВР — і... «воююча Католицька Церква». Так і написано.

Про «бандеро-лебедівців» писати нема чого. То явище всім знайоме, всім тим, хто придивлявся ближче до цього, скажімо, віруса серед різнородностей українського бактеріолоґічного парника. Це дуже активна група, що хоче всюди захопити «командні висоти», і раз захопивши, не справляється із завданнями. Претензії і апетити має колосальні, а даних для перетравлення проковтнутого — майже жадних. Про УПА нема чого писати. То питання всім знайоме. Відомо також, що ці «бандеро-лебедівці» хотять мати патент на керування УПА і на те, що, мовляв, вони діють не тільки на Західній Україні, але тримають в страху і в тремтінню московську владу на всіх просторах від Карпат до Кубані. Це при усій пильності і «увазі» совєтської армії і величезних скупченнях на Україні відділів МВД! Як-що «бандеро-лебедівці» хотять себе дурити манією величности, то це їхня справа, але нехай не смішать інших православних! Про УГВР я вже писав в своїй статті «Гра в плутанину». Не хочу повторювати вже писане, а лише підкреслю: чим далі йде час, тим більше неясним стає отой УГВР і навіть скажу більше, стає він загадковим. Чим далі ми одсуваємося від 1945-1946 років, тим менше видається той УГВР зв'язаний з суттю української проблеми і з її життєвим змістом. Чим далі, то леґенда про УГВР нагадує знане всім оповідання про того короля, який вийшов на «спацер» цілком голим, бо той кравець переконав короля, що він найкраще одягнений. Усі вельможі з почоту хвалили той «одяг» і робили компліменти королеві, а звичайний хлопець з народу, побачивши те видовисько, голосно викрикнув: «таж король голий...» Я думаю, що таких хлопчиків з народу сьогодня в наших масах, як на еміґрації, так і на рідних землях, вже є досить, щоб подібне сказати і про УГВР. Тому і не вертаюся до цієї теми.

Але останній чинник із згаданої формули — «воююча Католицька Церква» — це вже справа куди серьозніша. Поки паризький «Українець» містив великі статті і відводив багато місця католицьким справам — це була річ нормальна, бо ж частина українського народу — мілійонів з шість на сорок — є уніяти, і тому цілком зрозуміло, що Ватикан повинен пильнувати свою пастуї в цьому є велика його заслуга. Адже ж релігія — це одна із устоїв української національної ідеї. Але коли тепер, з тих статтей вміщених в паризькому «Українці» ясно випливає, чорним по білому, що «воююча Католицька Церква» включена, як четвертий чинник із наведеної формули, коли ясно виходить, що перші три чинники (ОУН-УПА-УГВР) мають повну підтримку «воюючої Католицької Церкви», і то допомогу далекойдучу, то приходиться лише жалкувати, що Ватикан заанґажувався у політичну акцію, яка навряд чи матиме підтримку не тільки серед українського народу, але і в масах української еміґрації. Це заанґажування випливає не тільки із згаданої формули паризького «Українця», воно — дуже приховано — видко у інтерв'ю апостольського візитатора Й. Ем. єп. Бучка, даного в Німеччині. На запитання про його відношення до Національної Ради, високий достойник української католицької церкви відповів, що «він вітає» її повстання, але, мовляв, шкода, що в її деклараціях «не згадано Бога». Інакше кажучи, як зрозуміти сокритий зміст цієї думки, то католицький єпископ звільняє всіх греко-католиків підтримувати Національну Раду, що ясно сходиться з паризькою формулою.

А хто ж веде одверту боротьбу проти Національної Ради? «Бандеро-лебедівці» і гетьманці. Але гетьманців — як кіт наплакав. «Бандеро-лебедівців» — більше. Що ж виходить? Виходить, що в запіллі загального українського фронту відкрито «другий фронт». «Cui prodest?» — кому на користь — говорить правнича формула. На користь тим, хто тримає Україну у своїх лабетах. Як зрозуміти цю залізну лоґіку фактів з українського життя? Як пов'язати чинність цих чотирьох чинників з відкритої врешті формули? Як зрозуміти, як прикласти її в життя? Чи ж не пора вже сказати — засьІ

Бо ж і проґрам намічений цими «Великими Чотирьма» веде всіх нас, як що не у сліпий завулок зо всіма експериментами, як Житомир 1941 року (вбивство Сеника-Грибовського і Сціборського), то принаймні на манівці.

Видно, що зайвим говорити до чинників з цієї «Чвірки» Шевченкові слова: «схаменіться, будьте люди...» Бо ж методи у них «модерні», які з тим, що ми звикли вважати мораллю, не мають нічого спільного. Не потрібно ж нам бути Дон-Кихотами!

Як вони не розуміють, що постатті Залізняків і Гонт на Україні можуть ожити, в наслідок чинности цієї «Чвірки» і що там почуття свого місця на землі теж не зникло і не вмерло, як не вмерла і сама Україна, то тим гірше для них. Наше діло сказати засьІ Наше діло попередити, їхнє — зважати. Оце і все, що хотілося б тимчасом сказати.

Василь КРЕЧЕТ

Ле Бріек.

ДРУГА КРАВЧЕНКОВА ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЯ В ПАРИЖІ

Після закінчення процесу, що відбувався в Парижі на протязі майже двох місяців, Віктор Кравченко влаштував другу пресову конференцію, яка відбулася 7 квітня ц. р. в приміщенні залі «Лютеція». Різким контрастом відрізнялася вона від першої пресконференції : невелика кількість фотографів, лише один синеаст, нечисленна публіка — все це ясно й недвозначно говорило про втрату уваги міжнародньої опінії як до самого плоцесу, так і до головного її персонажу. — Мурин зробив своє — мурин може відійти.

Це нетяжко було ствердити тому, хто був присутній на цій останній зустрічі й мав нагоду ще раз побачити Кравченка, тепер уже ще більше задоволеного собою, своєю перемогою й тим, що він ніколи не сумнівався в цій перемозі. В попередньому слові п. Кравченко подякував усім, хто вніс свою «лепту» і так чи інакше допоміг йому і «його народу» показати західньому світові большевицьку систему й всі її наслідки, і що модерного Чінґіс Хана можна бити, якщо знаєш, коли й куди бити. Тепер він ставить своїм завданням розвіяти страх серед народів Заходу перед комунізмом. Вступне слово на цьому й скінчилося, після чого п. Кравченко запропонував подавати питання (листовно), на які він і відповідав.

Питання були найрізноманітнішого характера, відповіді також. Найбільша зацікавленість зосередилася навколо питання, що буде далі робити п. Кравченко, які держави бажає відвідати й який політичний напрямок буде очолювати. На ці питання п. Кравченко відповів, що тепер, після закінчення процесу, він займатиметься закінченням другої своєї книги, назви якої не хотів подати, — не зважаючи на повторні запитання, — режисурою фільму на сюжет книги «Я вибрав свободу» й виданням стенографічного звіту процесу. Він думає відвідати Велику Британію, Італію, Швецію й Південну Америку і т. д. Про свою політичну платформу вважає, що тут не місце говорити на конференції преси, а цій темі приділить розділ у своїй другій книзі, яка має вийти в січнілютому майбутнього року (одночасно в 14 державах). Чи вважає п Кравченко можливою війну в недалекому майбутньому? Він відповідає неґативно, але не стверджує цього остаточно. На питання, що було б, якби замісць Сталіна був Троцький, він відповів, що, на його думку, в Совєтському Союзі особа не грає ролі, а лише система, з Політбюром на чолі. При чому при цій нагоді хтось злосливо його запитав : чи він не думає поїхати до Мексіко (?!?).

Про своє відношення до противників процесу (В'юрмсера й Моргана) Кравченко не має більше нічого сказати, як те, що, якби він вів процес лише проти цих двох персон, то від них залишилося б хіба «мокре місце».

На питання можливости реставрації монархії в Сов. Союзі (після ліквідації совєтської системи) Кравченко різко відповів, що це річ абсолютно неможлива й утопічна після всіх політичних і економічних змін, які відбулися на протязі з 1917 по 1949 рік, і що повороту до старого бути не може. Він персонально є абсолютним противником такого режиму й боротиметься з ним так само всіма засобами й силами як і проти існуючого там тепер комуністичного режиму. При чому ще раз підкреслює, що він нічого спільного не має з такими режимами як у Еспанії, що він проти фашизму, нацизму, расових теорій і т. п. і що він є демократ.

Питання приватного характеру як правило не підходять для висвітлювання в пресі, але бувають багатомовні; серед присутніх було багато жінок, які цікавилися такими питання, як то : чи думає п. Кравченко одружитися з француженкою, чи багато костюмів та краваток купив він собі, перебуваючи закордоном, чи не думає відчинити у Франції фабрику труб і т. п. дурниці, а також фінансовим положенням «героя дня», для цього запитували скільки коштував йому процес (23-25 мільйонів франків після відповіді самого Кравченка) і т. п. Це говорить також про повну відсутність зацікавлености закінченим процесом з політичного боку й Кравченком самим, як політичною фіґурою. До цього можна додати, що заля, яка має приблизно 350 місць, була тільки наполовину заповнена, й то серед присутніх була дуже велика кількість інспекторів поліції в цивільному. Конференція почалася о 4-ій годині, а вже з пів на п'яту почали залишати залю присутні журналісти.

Ця пресова конференція для Кравченка знаменувала повний «закат» його, як «ведети» на міжнародньому горизонті, він зійшов зі сцени так само раптово, як і з'явився, і з усього цього залишилось у спогадах «про процес» одне лише самодоволене обличчя «неслов'янського типу».

На закінчення герой Кравченко з пафосом і жестикуляцією, «от всей души», подякував усім, хто поміг йому, його «родінє» і його народові виграти процес і розпрощався до майбутньої зустрічі слідуючою весною (в що ми мало віримо), і тричотири оплески закінчили конференцію й славу п. Кравченка. Так відбулися похорони за останнім розрядом : покійник сам пішов на цвинтар...

* * *

Пригадуємо, що в справі т. зв. процесу Кравченка йшло про три процеси, які були ведені водночас і тому то суд видав потрійний присуд, тобто окремий присуд для кожної справи.

Перша справа:

Кравченко пізвав директора франц. журналу «Lettres Françaises» пана К. Моргана (Claude Morgan) за фальшиві твердження й публічну зневагу в поміщенні 13 листопада 1947 р. в його газеті статті американського журналіста Sim Thomas під заголовком «Як був сфабрикований Кравченко», де між іншим представили Кравченка як п'яницю.

Суд визнав п. Моргана за винного й засудив на

— 5.000 фр. кари
— 50.000 фр. відшкодовання п. Кравченкові
— оголошення присуду на першій сторінці «Lettres Françaises» тими самими літерами, що була опублікована стаття з 13 листопада 1947 р. і
— на сплачення коштів процесу.

Друга справа:

Кравченко пізвав дир. Моргана й ред. Вюрмсера (Wurmser) за знеславлення його в статті з 15 квітня 1948 р. під заголовком «Кравченко вундеркінд», де між іншим писали : «раніше, попередники Кравченка обороняли троцькістів... Кравченко є ворог нашої країни (Франції)... Кравченко є фіґурою made in USA...»

Суд визнав панів Моргана і Вюрмсера за винних і засудив обох солідарно на

— 5.000 фр. кари
— 50.000 фр. відшкодування для Кравченка
— оголошення присуду в «Lettres Françaises» і
— сплату коштів процесу.

Третя справа:

Кравченко пізвав п. Моргана за публічні зневаги й знеславлення трьома статтями 22 і 29 квітня 1948 року, де між іншим сказано : «Ми атакуємо Кравченка, ми готові виявити ті брехні, які є в книжці, що підписана його прізвищем і де він представляє СССР, як жертву поліційного терору» і де називають його «вульгарним зрадником» і т. д.

Суд визнав п. Морганa винним і засудив на

— 5.000 фр. кари
— 50.000 фр. відшкодовання Кравченкові
— оголошення присуду в «Lettres Françaises»
— і кошти процесу.

ЮВІЛЕЙ СВ. ОТЦЯ ПАПИ ПІЯ XII

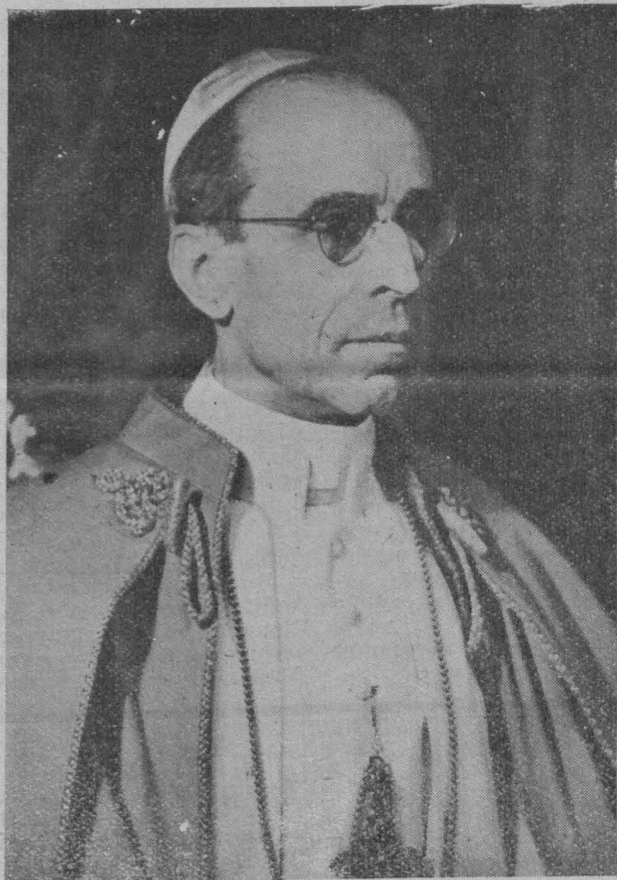

Св. Отець Папа Пій XII

3 квітня ц. р. Св. Отець Папа Пій XII, в миру Пачеллі, обходив 50-ліття священства і 10-ти ліття понтифікату. Св. Отець розпочав своє служення священика 3. IV 1899 р.

На початку першої світової війни — секретар Конґреґації для Надзвичайних Справ (добродійні справи, виміна полонених, потіха для родин і воєнних, поздоровлення й лікування ранених вояків). На третьому році цієї війни ВПр. Отця Пачеллі висвятили на архиєпископа і як папського нунція послали до Баварії, де він і перебував 12 літ.

В 1929 році стає кардиналом, а в 1930 р. стає на становищі секретаря стану. Відвідує Арґентіну, Францію, Угорщину США.

В березні 1939 р. Кардинала Пачеллі конклав вибирає на найвище становище католицького світу — Папу Римського з іменем Пія XII і на цьому пості він перебуває до цього часу.

Леонід ПОЛТАВА

ДОРОГИ ГЕНІЯ

У якого народу в найбагатшій бібліотеці й на найубогішому селянському столі лежить його «Кобзар» — книга, що стала євангелією нації?

А біографія почалася з ношення води, з нагляду чужих овець, з розмальовування чужих парканів.

І тут приходять десятки великих і малих АЛЕ, які завжди позначують життя великих людей.

На восьмому році життя, круглим сиротою, йде дитина, сповнена ще святої віри в добрість людей — до дяка в науку. Там, виконуючи часто непосильну фізичну працю, малий Тарас все ж опанував граматику, псалтир і часословець. І раптом дитина вибухає недитячим гнівом — відповіддю на знущання дяка-п'яниці: хлопчина щосили б'є «учителя» і, захопивши якусь книжку, втікає. Куди? — знову «в науку».

В Лисянці три дні носить воду й розтирає фарбу, доки переконався, що це і вся наука — Тарас знову мандрує, не маючи нічого, крім пильно захованої в кишені книжки. Приходить ще одна спроба вчитися великого мистецтва малярства — знову невдала; хлопчина йде в хитрий відступ : він буде пасти худобу в своєму селі, і — читати, читати, читати... цю чудову книжку з кунштиками!

Хлопчина росте. Доля змінюється : поміщик Енґельгардт забирає Тараса в свої покої служити козачком. Хлопець сяк-так виконує обов'язки : чистить чоботи, запалює Енґельгардтові люльку. Це вдень лише належить він своєму власникові Енґельгардтові! Вночі — потай від усіх Тарас малює. Вночі він не належить ні поміщикові, ні собі — він уже починає належати мистецтву. Це продовжується й в Петербурзі : світлими, т. зв. «білими» ночами, втікши від панського ока, молодий Шевченко змальовує статуї Літнього Саду. Тут вперше зустрів його маляр Сошенко, вперше писав Шевченко поезії, вперше було сказано велике слово «воля» — про можливий викуп з кріпацтва. Хоч відоме дитяче шукання «стовпів, що небо підпирають» — було вже першим проявом гону до волі.

Звільнений від кріпацтва Тарас Шевченко вчиться в Академії Мистецтв. І тут — нове АЛЕ : великий Брюлов — учитель Шевченка в Академії — це провідник і оборонець класичного стилю в малярстві, стилю з його релігійно-містичними темами, далекими від життя. Шевченко дуже любив Брюлова й малярство, але ще дужче любив він свій народ, який переживав тоді далеко не містично-релігійного порядку роки — і з маляра-Шевченка не вийшло те, що мало б бути. Сидячи над картиною — він раптом відкидав пензля й брав перо. Ніякі стилі тут його не сковували — він творив поезію, близьку народові — трепетну, зрозумілу, живу. Академія Мистецтв, Петербурґ і любов до вітчизни — зробили з Тараса Шевченка українця-европейця, культурну, всебічно розвинену, начитану, знаючу інші мови (польську, частково французьку, не кажучи вже про російську — спочатку цілком незрозумілу йому мову) людину.

Ні дяки-«вчителі», ні поміщик, ні омертвлюча (хоч і даюча знання) Академія Мистецтв, ні намовлення деяких «братів спід Москви» перейти на російську мову — не зробили свого. Геній переміг.

1817 року Т. Шевченка заарештовують разом з Кулішем, Костомаровим та іншими за приналежність до

Кирило - Методіївського Братства. Формально Шевченко не був у Братстві але фактично — був його душею. Хто ж бо сміливіше й палкіше висловював національно-революційні демократичні (в часи самодержав'я) думки?

Тепер уже поет говорить від імени цілого народу і захоплені відгуку звідусіль від людей, що читали його поезії — підтверджували йому це велике право.

Шевченкові було заборонено на засланні писати й малювати навіть Божу Матір! Але це ж тоді були написані т. зв. ««захалявні книжечки», які поет ледве проніс крізь обшук у 1850 році й які ввійшли в «Кобзар» (оригінали зберігаються в Києві).

По звільненні з заслання йому було дозволено перебувати й малювати в Петербурзі але — під наглядом поліції. Т. Шевченко знав про цей нагляд та ніде одним словом не згадав він про нього. Чи не найкращий приклад вияву своєї абсолютної зневаги. За доказ, що це не був собі звичайний острах, маємо останні поезії, між ними й «Царя до ката поведуть!» («Хоча лежачого», 20. X 1860 р. Петербург).

І все життя на дорогах Київщини, в багнах Петербургу в пісках Косаралу в безладних вулицях Нижнього-Новгороду все життя : Україна. Вона, як висока зірка, що світить всюди, що її видко з кожної країни. Поет жив нею.

Лежачи в ліжку, смертельно хворий, поет говорив М. Лазаревському про Україну, дивлячись у вікно, завішене в'язким петербурзьким туманом : «От, якби додому. Там би я може одужав».

Багато талантів вивозила Москва, багато виїздили з України самі. Одні — щоб згинути, другі — щоб стати ще більшими. Ті, які не поривали з Батьківщиною, — так чи інакше — ставали великими. Генії українського народу поверталися до нього. Повертався композитор Бортнянський : в глуху зимову ніч втікає він в убогу Україну з розкішного Петербургу; втікав філософ Григорій Сковорода в свою соняшну країну. Повертався й Тарас Григорович Шевченко — в оббитій червоною китайкою труні. Не лише духово (так він ніколи не виходив з України) але й фізично — хотів він бути там — і там, над рідним Дніпром він є навіки...

«Я любив його за те що він впродовж 20-літнього солдатського огидного життя не опаганив і не принизив своєї національної гідности (про українського солдата А. Оберемка, що був з Т. Ш. в одній військовій частині на Кос-Аралі).

З «Щоденника» (1857 р.) *Т. Шевченка*

«...Будь ласкав напиши до мене так як я до тебе пишу, не по-московському, а по-нашому»... «...Я твого листа не второпаю. Чорт-зна, по-якому ти його скомпонував, ні по-нашому, ні по-московському»...

З листа Т. Шевченка до брата від 15. *XII* 1838 і 2. III, 18 0 *оку.*

«Шевченко, пише Варвара Репніна, — був поетом у всім значенні цього слова : він своїми поезіями упокорював усіх... він поривав за собою старих і молодих, холодних і палких. Він був наділений більше, як талантом. Йому був даний геній».

З листа П. Куліша : «Посилаю тобі, брате Тарасе, «Оповідання» Вовчка... Як ти їх уподобаєш? Пиши щиро, бо ти в нас голова на цілу Україну...»

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

ПАРИЖ

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ РОКОВИНИ

В неділю 13-го березня ц. р. у одній із найкращих заль Парижу, а саме в залі «Військового Клюбу» на площі Сент-Огюстен, — заходами Українського Центрального Громадського Комітету влаштовано було цьогорічне Шевченківське Свято. З доручення Комітету орґанізаційною частиною Свята керував полковн. Д. Юськевич, Голова Паризької Філії Т-ва б. Вояків Армії УНР. Дуже гарний, стилевий і витриманий в тонах портрет Т. Шевченка виконано було арт. мал. Савченко-Більським.

Програма Свята складалася з вичерпуючого і цікавого по своїй задумі реферату п. ред. Чайковського, співів хору «Пісня Рідного Краю», сольоспівів та декламацій. Хор «Пісня Рідного Краю» під майстерним диригуванням п. К. Миколайчука виконав кілька річей. Де-які з них мали сольо у виконанні пані Е. Піотрович та п. С. Топольського. Ці ж солісти виступили і з окремими номерами, виконання яких викликали заслужені оплески. З декламаціями виступили між інш. артисти Паризької трупи пані Чайка, і пані Єщенко.

Свято, що розпочалося традиційним «Заповітом», закінчилося співом національного гімну. Треба одмітити, що прегарна заля «Військового Клюбу» була вповнена українським громадянством по береги (ок. 700 осіб).

---

10 квітня ц. р. Четвергова Школа влаштувала Шевченківське Свято. Програм складався виключно з дитячих виступів : декламацій, хору та вільних рухів до слів Дитяча Присяга, Батьку Тарас, Боже Великий. Вступне слово було сказане учителькою школи, пані Жолкевич.

Приємно було зустрітися з великою кількістю дітей в національних убраннях та ствердити, що те зацікавлення та любов, яку проявляють до своїх учнів керівники Української Четвергової Школи — панство Жолкевич та сестри-служебниці — дали добрі наслідки.

В неділю 6-го березня ц. р. Секція б. Вояків-Українців з Французького Війська згадала урочисто своїх товаришів, що згинули на терені Франції в боротьбі з німцями; після Служби Божої в Українській Православній Автон. Церкві відслужено було урочисту панахиду за спокій душ українських патріотів, полеглих за волю Франції. Потім у приміщенню Українського Клюбу влаштовано було поминки, на яких, крім Управи Секції і її членів, як також і членів Т-ва б. Вояків Армії УНР, були присутні інж. С. Созонтів, Голова УЦГК, митрофорний протоієрей Вол. Вишневський та інші. Прекрасне враження викликала маленька деталь поминок — це стародавня наша традиція — блюдо з коловом із запаленою свічкою посередині. Ґенеральний Секретар Секції п. Петро Номич, після колоткої вступної промови прочитав список полеглих товаришів. Промовляли потім член Секції С. Левицький, прот. В. Вишневський, інж. С. Созонтів, І. Рудичів і М. Ковальський.

Заля Клюбу заледве вмішувала усіх тих, хто зібрався віддати пошану полеглим молодим українцям, які своєю кров'ю скріпили дружбу України з Францією.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР СЕРЕД СТУДЕНТІВ

26 березня ц. р. Українська Студентська Громада в Парижі орґанізувала вечір «Української Літератури».

Програма вечора складався з основної доповіді, яку виголосив ред. Д. Штикало, та читання мистець-

ких творів (поезій і прози) студентами та студентками. Вечір охоплював літературну творчість останнього десятиліття (1939-1949 рр.).

ВЕЧІР БІЛОРУСЬКО - УКРАЇНСЬКОЇ ДРУЖБИ

19 лютого ц. р., за ініціятивою спеціяльного укр.-білорус. Комітету в Парижі, відбувся вечір українсько-білоруської приязні, що пройшов під гаслом дружньої співпраці обох національностей і підтримки їх у всіх напрямках діяльности. Від Білоруського Комітету на вечорі виступив з промовою президент Білоруської республіки п. Абрамчик, а від українців — п. Поліщук.

Обидва панове гаряче вітали цей перший спільний вечір громадян двох народів, які борються за свою незалежність.

Концерт, влаштований так само спільними силами обох Комітетів, пройшов з великим підйомом і був цікавий якраз тим, що в ньому були зібрані твори й зразки народнього фольклору обох народів.

ЛІОН

В річницю смерти голови Українського Товариства «Просвіта» в Ліоні, поручника Петра Лагошина, в місцевій церкві відслужено було панахиду за спокій його душі. Ця жалібна урочистість зібрала не тільки родину й приятелів покійного, але й численне громадянство м. Ліону. Особа ж покійного оточена великою пошаною серед місцевого громадянства, якому він віддав усі свої сили й енергію.

СОШО

20-го березня ц. р. Монбеліярська філія «Української Громади у Франції» відбула традиційне свято Т. Шевченка. Реферат відчитав п. Горбовий Петро. Промовляли про значення Т. Шевченка п. п. Проців та Онишко. Слідували далі декламації дітей : Солов'ївна, Горбові Зеник і Іринка, Гурманівна, Бойнівна, Онишків та Герунові Роман, Іван та Данило. З дорослих декламували : Солов'їва, Ферендович, Ождова, Горбова, Онишкова, Гайдучок і Барабан. Далі відбувалися співи хору, дуети та соло. Свято закінчилося співом національного гімну.

ЛЬОПІТАЛЬ

Українська Громада в Льопіталі (деп. Мозель) з сумом повідомляє, що в ніч на 17 березня ц. р., біля міста Льопіталь, загинув у шахті під час праці українець Мазурчак Василь. Покійний народився в 1924 р. на Лемківщині, був він неодружений. Залишив у товаришів теплий спогад про себе, як про доброго українця й гарячого патріота. Вічна йому пам'ять.

ЛЬОНҐВІ

10 березня ц. р. в Льонґві (деп. Мерт і Мозель) помер Лицар Залізного Хреста, учасник збройної боротьби 1917-1921 рр., член філії Товариства б. Вояків Армії УНР у Льонґві, п. Гайдук Іван. Покійний походив з Київщини. Перебуваючи на еміґрації, весь час належав і підтримував українські орґанізації, будучи зразковим членом і громадянином.

Поховано його на цвинтарі в м. Регоні. Ховав його прот. О. Новицький при великій участі місцевих українців. На похороні були присутні представники дирекції тієї фабрики, де покійний працював 19 років. Управа місцевої філії Т-ва б. Вояків висловлює сердечну подяку пор. В. Калиниченкові, уповноваженому філії Т-ва в Оден-ле-Тіші, члени якої майже в повному складі прибули на похорон їхнього бойового товариша. Так само щира подяка дириґентові хору п. Лисенкові Левкові й всім співакам з Оден-ле-Тішу, Вільрю та Льонґві.

ТУЛУЗА

Українське громадянство Тулузи та околиць заснувало філію Української Громадської Опіки і на своїх зборах від 3-го квітня ц. р.; вибрано до керуючих органів слідуючих осіб :

До Управи:
Головою — п. Брайко
Заст. Голови — п. Др Стефанюк
1-ий Секретар — п. Цимбалюк
2-ий Секретар — п. Іваницький
Скарбник — п. Саардак
Член Управи — п. Пащенко.
До Рев. Комісії :
п. Дмитренко, п. Франків, п. Павлюк.

БЕЛЬҐІЯ

«РУХ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПОРЯДКУ»

27 лютого 1949 р. в м. Льєжі відбулася нарада українців з метою створення на території Бельгії якнайкращих умов для праці найвищого українського політичного проводу — Української Національної Ради.

Нарада ухвалила скликати на 20 березня 1949 р. на 10 год. ранку в м. Льєжі Великі Збори українських патріотів Бельгії, присвячені УНРаді.

Після виголошення реферату про УНРаду нарада вважала за потрібне запропонувати створення окремої масової орґанізації українців Бельгії під назвою : «Рух українського правопорядку», що матиме на меті всебічно сприяти роботі УНРади. Після цього відбудуться установчі збори цієї орґанізації.

Для практичного здійснення цих планів нарада виділила ініціятивний комітет; персональний склад його такий :

Президія : Левко І. — голова, Роєнко — заст. голови, Цар М. — секретар, Олійник В. — орган. референт.

Члени : Бойко Ф., Макаренко Б., інж. Примак, Ромінський, Скиба І., Теслевич М.

Хай «Рух українського правопорядку» стане могутньою масовою підпорою всього українського громадянства УНРаді, а також грізною силою проти тих, хто намагається посіяти серед українців розбрат, хаос та безголов'я.

З'ЇЗД ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК

8-9 травня 1949 р. в м. Брюселі має відбутися перший З'їзд Українських Проф. Спілок для створення Конфедерації Українських Проф. Спілок в Европі. Делегатів Спілки даного терену, а там, де таких немає, — їх визначають проводи Українських Центральних Громадських Установ, які є членами КОУТЦУ. Цей З'їзд скликається ініціятивним Комітетом : Спілки Українських Робітників у Бельгії та Об'єднання Українських Робітників у Франції.

З ДІЯЛЬНОСТИ КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ СХІДНЬО-СЛОВ'ЯНСЬКИМ СТУДЕНТАМ

8 лютого ц. р. на річних Зборах Комітету Допомоги Східньо-Слов'янським Студентам у Бельгії, який, як відомо, спеціяльно займається українськими студентами та під опікою якого знаходиться укр. студентський дім у Лювені, вирішено іменувати директором укр. студентського дому в Лювені Впр. о. проф. Г. Ван ден Бранден. Сьогодні ця інституція опікується 60-ма українськими високошкільниками в Бельгії.

«ПРО УКРАЇНА»

28 грудня 1948 р. створено в Брюселі з ініціятиви інж. А. Кішки Комітет «ПРО УКРАЇНА», метою якого будуть студії українських проблем в загальному, а зокрема дослідча та документаційна праця над українською еміґрацією в Бельгії. Одною з дальших цілей цієї новоствореної інституції буде теж моральна, інтелектуальна, а по змозі й матеріяльна допомога більше ніж 10-тисячній масі укр. робітництва на терені Бельгії, що в сучасний мент здебільшого працює в вуглевій промисловості. Недалекий речинець закінчення контрактів праці вимагатиме нових конкретних заходів у зв'язку з новим положенням.

Президентом Комітету «Про Україна» є кол. міністр фінансів Бельгії та теперішній президент Бельгійського Банкового Товариства професор Янсен. Крім цього в склад Комітету входять : проф. Дюпріє — віцепрезидент, відомий адвокат Делєпелєр (в'язень німецьких конц. таборів) — скарбник, інж. А. Кіш-

ка — ґен. секретар, а п. Журден — бельгійський промисловець, М. Логуш, синдикальний представник та інші як члени.

(Лювен. П. Б.)

ГОЛАНДІЯ

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ В УТРЕХТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

1 лютого ц. р. відбувся в Музикознавчому Інституті Державного Університету в Утрехті (Голандія) вечір, присвячений українській музиці. Програму вечора складали : вступна доповідь п. М. Антоновича про укр. музику та її історію. В доповіді звернено увагу слухачів на музичну культуру Київської Руси та на укр. музик : Дилецького, Березовського, Бортнянського й інших, яких західньо-европейська музикознавча література визнає за російськими джерелами росіянами. Концертова частина складалася з українських пісень, у виконанні хору українських богословів з Кюлемборгу, та соловних пісень. Концерт цей відбувся на спеціяльне запрошення директора Інституту, відомого голандського музиколога, проф. Смайре.

(Лювен. П. Б.)

НІМЕЧЧИНА

— Високопреосвященного Владику Івана Бучка, Апостольського Візитатора для українців у Західній Европі, відзначено титулом Доктора «honoris causa» Укр. Університету.

— Наукове Тов. ім. Т. Шевченка обрало проф. І. Борщака своїм членом.

— На голову ЦПУЕ в Німеччині обрано знову заст. голови Виконного Органу Української Національної Ради п. Василя Мудрого.

ЗАСНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ ПРИ УВУ

Зважаючи на дедалі більше розпорошення нашої еміґраційної молоді, Професорська Рада Українського Вільного Університету схвалила проєкт Інституту Заочного Навчання при УВУ. Інститут цей творитиме автономну, але повязану з УВУ високошкільну установу.

Перша Професорська Рада складається з таких професорів : проф. Микола Васильїв, проф. д-ра Ілля Витанович, проф. д-р Володимир Кубійович, проф. д-р Олександер Кульчицький, проф. д-р Іван Мірчук, проф. Лев Окіншевич, проф. д-р Ярослав Падох, проф. Віктор Петров, д-р Микола Шлемкевич. Директором Інституту є проф. д-р Олександер Кульчицький.

Про матеріяльне забезпечення Інституту дбатиме спеціяльна Кураторія.

Навчання в Інституті спирається на спільній для всіх відділів Інституту однорічній українознавчій підвалині. По закінченні першого року, навчання провадиться в спеціяльних трирічних відділах : гуманістичному, правничому, економічному та журналістичному. Таким чином продовж чотирьох років студіюючі підготовлятимуться до маґістерського кінцевого іспиту. Іспит провадитимуть визначені університетським Сенатом іспитові комісії, що діятимуть в різних скупченнях української еміґрації.

Провадиться інтенсивне готування до розсилання курсів. Проспект Інституту з'явиться незабаром.

Адреса Інституту : Ukrainische Freie Universitaet, Munchen, Versaillerstr. 4, III, Allemagne.

АНГЛІЯ

12-13 березня ц. р. в Лондоні відбувся річний З'їзд Союзу Українців у Великій Британії. На Голову нової Управи СУБ'у обрано п. Фундака. Почесним Головою обрано сина б. гетьмана П. Скоропадського — інж. Д. Скоропадського, претендента на український престол.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

ПОМЕР Проф. РАКОВСЬКИЙ

28 лютого в Ньюарку помер проф. др Іван Раковський, сеньор українських учених та голова Наукового Товариства ім. Шевченка. Похорон відбувся 4 березня. Покійний видатний наш учений мав 74 роки. Під час подорожі з Европи до Америки проф. І. Раковський застудився й, прибувши до Нью Арку, тяжко захворів, пробувши на новому континенті тільки кілька тижнів. Українське Громадянство як у Европі, так і в Новому Світі, тяжко засмучене цією втратою.

ЗАГ. ЗБОРИ «САМОПОМОЧІ»

5 березня ц. р. в Нью-Йорку, в домівці Українського Демократичного Клюбу, відбулися загальні річні Збори орґанізації української іміґрації «Самопоміч». На зборах були присутні 62 делегати. Від Національної Ради вітав збори д-р Я. Зозуля. Збори уділили абсолюторій уступаючій Управі, а до нової Управи обрано : головою — Ю. Ревая, містоголовами : д-ра Т. Воробця, д-ра В. Пушкаря; секретарем — І. Слободяна; культ.-осв. референтом — проф. І. Паливоду, госп.-фінансовим референтом — інж. П. Красноноса, референтом суспільної опіки — М. Головейову, референтом молоді — проф. М. Лисогора, референтом преси і пропаганди — проф. М. Кокольського і членом Управи — о. Р. Боровського. Заступниками : В. Пришляка і М. Лапчака. Контрольна Комісія : д-р Р. Осінчук, мґр. М. Мадай, М. Головей, Р. Дацько і М. Дронь. Громадський Суд : д-р М. Багринівський, мґр. І. Заяць, д-р М. Куницький, д-р Т. Олесіюк, мґр. О. Сливинський.

Збори закінчилися відспіванням національного гімну.

КОНКУРС

Центральне Бюро Українських Науково-Дослідчих Інститутів цим оголошує конкурс на науково-дослідчі й політично - публіцистичні праці оголошені друком, або написані на протязі біжучого 1949 року. На цю ціль призначається сума 200 долярів. Авторові найкращої праці видана буде нагорода в сумі 60 долярів. Авторові другої праці — 40 долярів. Дальшим — 3, 4, 5 і 6 авторам по 25 долярів. Праці оцінить і нагороди присудить спеціяльний Конкурсовий Комітет, покликаний Центральним Бюро Українських Науково - Дослідчих Інститутів.

Умови конкурсу слідуючі :

1. Праця має бути написана доброю, літературно обробленою, українською мовою.
2. Розмір праці — до 48 сторінок друку звичайної вісімки.
3. Праця має бути подана в машинописі на одній лише сторінці, через рядок і з полями.
4. Праця має бути надіслана в двох примірниках до Секретаріяту Центрального Бюра У. Н.-Д. І. не пізніше 31 січня 1950 року. Праця повинна мати повний підпис автора і його теперішню точну адресу.
5. Додатки до праці, як то : фото, мапи, рисунки і т. п. — в обмеженій кількості.
6. Праці лишаються й надалі повною власністю авторів, однак Інститут Зеленої України матиме першенство в договорюваннях з авторами з приводу справ друку цих праць.
7. За порозумінням з авторами праці можуть бути друковані Інститутом, не чекаючи на результат конкурсу.
8. Праці, що на протязі 1949 р. будуть видруковані в інших видавництвах, можуть бути також надіслані на конкурс.

За Центральне Бюро У. Н.-Д. І.:
Генеральний Секретар —
Інж. Лев БИКОВСЬКИЙ

Адреса : Central Bureau of Ukrainian Scientific Research Bodies, P. O. Box 291, Cooper Station, New York 3, N. Y., U. S. A.

ШИЛО ВИЛАЗИТЬ

Як подає ґазета «Українська Громадська Пора», що виходить у Детройті (США) з 24 лютого ц. р.), на світ Божий вилазить деякі пікантні речі, зв'язані з процесом Кравченка. Як відомо, по стороні большевицької французької ґазети

«Lettres Françaises» виступав проти Кравченка американець Альберт Кан. Цей свідок, як виявляється. відомий в Америці своїми нападами на українців взагалі, а зокрема на проф. М. Григоріїва, якого він обвинувачував у націзмі. Проф. Григоріїв свого часу потягнув згаданого А. Кана до суду. Тоді Кан своє обвинувачення відкликав, а радіопромовець Вольтер Вінчел, який на основі інформацій Кана говорив по радіо, мусів заплатити 2.000 долярів за зоитки.

З наведеного прикладу ясно видно, що варте свідчення Кана на процесі Кравченка.

ПАРАҐВАЙ

УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В ПАРАҐВАЮ

(з дописів п. Вислоцького)

На протязі 1948 р. до Параґваю приїхало біля 30 родин скитальців переважно з Франції і Швайцарії, а потім і кілька груп з Німеччини. Першому скитальцеві укр. громадянство, як символичний дар, купило ферму, інші мусіли входити в нове життя власними силами й працею.

Хто з новоприбувших осів на ріллі, або відкрив власну майстерню, чи заорендував ферму — має сьогодні добрі умови життя. Це здебільшого селяне, які на землі всюди дадуть собі раду, а Парагвай якраз потребує переважно рільничу робочу силу. Люди інтелектуального труда, вчені, лікарі, артисти, вчителі, які отримали візи, як рільничі робітники, пишуть розпучливі листи, бо не мають ніяких можливостей влаштуватися за фахом. Але ж ці люди, їдучи з Европи, знали, що Параґвай (за еміґраційним законом) ввозить : 80 відсотків рільників, 15 відс. ремісників і фахівців і лише 5 відс. лікарів, священиків і т. п. Отже не треба легковажити й їхати на «якось то буде», бо, прибувши на місце й не знаючи мови, не маючи ніяких можливостей знайти працю за фахом — залишається одне : лаяти цілий світ і... бідувати. Еміґрація не є подорож на директорську посаду, а тяжка боротьба за кусень хліба. На жаль, багато з скитальців цього не усвідомили й досі.

Для людей фізичної праці, особливо на ріллі — Параґвай є країною вільною й можливою для поселення, особливо коли працездатною є вся родина. Спочатку можна найнятися рільничим робітником, набути досвіду в рільництві (яке є цілком відмінне від нашого) і за зароблені гроші самому купити або заорендувати землю. Невелика кількість ремісників (але з власним приладдям) могли також дістати порядну роботу. Для інших категорій праці тут дуже тяжко знайти працю й заробіток, а для професорів, акторів, юристів — абсолютно неможливо.

(Адреса п. Вислоцького : Wyslotsky I., Casilla de Correo 6, Carmen del Parana, Paraguay, South America).

КИТАЙ

З Китаю повідомляють, що тамтешня українська колонія помітно зменшується; українці виїздять на Філіпіни, до Австралії, а дехто й до Арґентіни. Акцію переселення веде ІРО. Українська Громада в Шанґаї працює як і досі, а може навіть і більш жваво, з огляду на велику небезпеку, що загрожує українським еміґрантам в китайському середовищі.

І. Р. О. вивезло з Шанхаю европейських біженців (12.000-13.000 людей) на острів Самар або на одну з бувших морських американських баз. Філіпінський уряд дав дозвіл тільки на 4 міс. перебування в цих місцевостях европейським біженцям.

Кількість українців у Шанхаї в цю пору приблизно 80 осіб.

З Преси

Ще трошки ясніше!

В «Укр. Трибуні», органі УГВР з дня 10. IV. 49 р. появилася стаття п. Олега Зеленецького під заголовком «Визвольний рух і наша еміґраційна дійсність», де між іншим написано :

Майже всьому українському загалові на еміґрації сьогодні вже відомо, що ОУН(р) і «Сурма» з одного боку та визвольний рух в Україні і УГВР, керівник цього руху, з другого, це зовсім окремі явища. Як відомо, ОУН(р) жадної революційної діяльности не веде, бо ця орґанізація існує тільки на еміґрації. Востаннє стало вже цілком ясно, що і духово її нічого не в'яже з визвольним рухом на Рідних Землях. Не зважаючи бо на всю її визвольно-революційну фразеологію, ОУН(р) стоїть на протилежно інших ідеологічно-програмових позиціях. Щоб про це переконатися, вистачить порівняти хоч би програму ОУН в Україні, чи збірку краєвих матеріялів «*Позиції українського визвольного руху*», перевидану на чужині, чи врешті статтю Полтави з органу ОУН в Україні «*Ідея і чин*» ч. 10, за 1946 р. «Елементи революційности українського націоналізму», — що її передрук іде саме тепер в «УТ», — з писаннями офіціозу ОУН(р) «Визвольна політика», чи з не опублікованими, на жаль, поглядами лідерів цієї партії, виголошеними на партійних конференціях, чи хоч би з писаннями Донцова, поміщуваними сьогодні в газетах, що стоять під впливом цієї партії.

Ми віримо п. О. Зеленецькому, що ОУН(р) не має ні організаційного, ні духового зв'язку з визвольними змаганнями України й за компетентні вияснення в цій справі ми йому щиро вдячні, бо це розкриває, так би мовити, майже власними руками, перед нашим громадянством велику частину цього блефу, яким від років обдурювали своїх легковірних земляків несолідні партійці.

Ми будемо не менш вдячні тим, які допоможуть розкрити й другу сторону цієї самої медалі. Патріотизму не можна спірати на міражах, бо це викликає згодом духове заломання й недовір'я навіть до найбільш слушних справ. Дійсність, серед якої живе в цю пору український народ, справді серйозна; нормальні люди бачать її такою, якою вона є, а слабі духом тікають в сферу власної хворої уяви, — ми їх не лаємо за це, вони ж не винні. Остерігати, проте, треба.

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦЬКЕ Т-ВО В ПАРИЖІ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

У.М.Т. поставило собі завдання сприяти всебічному розвиткові українського театрального мистецтва та споріднених з ним галузей української національної культури на чужині.

Для здійснення цього завдання Т-во намагається створити в Парижі сталий Український Театр, перманентну виставку укр. мистецьких виробів та ін., — як самовистачальну, тверду матеріяльну базу для наміченої своєї діяльности.

Не гуртковї чи персональні зиски, не визиск мистецьких сил, не комерційну конкуренцію з ким будь, — лише культурну співпрацю всіх діючих сил української еміґрації намагається орґанізувати УМТ. Українських артистів, митців, людей доброї волі, серце яких жвавіш тріпоче разом з думкою — про збереження укр. національної культури

на чужині, Т-во запрошує до співпраці.

Національна культура кожного народу — це його непереможна зброя в боротьбі за свободу, незалежність і добробут — за свою рівновартість з іншими культурними націями.

Істотна прикмета нації, це — наявність національної культури (мова, звичаї, вірування, мистецтво, спосіб господарювання і т. д.). Але вільний розвиток всіх творчих здібностей нації може забезпечити тільки наявність незалежної національної держави, тобто наявність національного Державного Центру.

Українська нація — свій Нац. Держ. Центр — УНРаду — має. Українська національна культура — з давніх давен знана цілим культурним світом, як пишна квітка серед інших культур.

Та сьогодні, у викривленому на всі боки житті людства, точиться запекла боротьба. Руйнуються національні держави. Винищуються національні культури й культурні діячі. В тому числі — і в Україні.

Українській національній культурі загрожує велика небезпека. Ненаситима імперіялістична гонитва Московії до панування над світом намагається винищувати все українське. Навіть назву України. І то з тим, щоб захопити багатющі українські землі, поневолити та визискувати українську людність, привласнити собі здобутки української національної культури.

Українське Мистецьке Т-во, саме зза отої загрози та нищення нашої культури, стоятиме за збереження й підсилення Укр. Нац. Державного Центру — УНРади, що єдиний стоїть на сторожі вільного розвитку творчих сил нашого народу та розвитку його культури. УМТ-во щиро й віддано співпрацюватиме з кожною українською національною орґанізацією. Саме тому УМТ-во закликає всіх людей доброї волі ставати в лави культурницьких робітників Т-ва, та спільними зусиллями й працею служити Українській Нації.

Як це зробити? — Немає на світі нездійснимого, коли людина справді того захоче. Справді хотіти — це значить: так хотіти, як хочеться їсти, пити, дихати. Щонайменше — так, як хочеться викурити цигарку. Це не жарт. Нехай кожен перевірить себе.

Практично: коли хочете збереження й розвитку Укр. Нац. Культури на чужині: — 1) забезпечте укр. мистецьким силам можливість праці за своїм мистецьким фахом.

2) Забезпечте матеріяльну можливість витягти з маси еміґрації талановиту українську молодь та дати їй змогу удосконалювати свої природжені здібності.

3) Забезпечте матеріяльно створення з а х о р о н к и для артистів-інвалідів, безробітних та молоді на час студій. Тим самим використаєте сили й здібності їхні, для добра нації.

4) Зацікавте та притягніть у свої лави чужі, сторонні мистецькі сили. Співпрацею з ними — себе посилите; а їм — покажете безпосередньо скарби української національної культури.

Для здійснення всього цього к о ж е н українець чи українка:

1) повинні вшанувати на кожну виставу, концерт чи що інше, уряджене УМТ-вом та приводити з собою приятелів чужинців;

2) повинні підтримувати Т-во: словом — порадою, ділом — співпрацею, продажем квитків на укр. мистецькі вистави;

3) підсилювати матеріяльні можливості Т-ва грошовими членськими вкладами;

4) підтримувати діяльність Т-ва критичними зауваженнями, хоч би й найгострішими, — але безпосередньо до Управи Т-ва скерованими (5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe).

УПРАВА

«Закон» -- справжня перемога Театрального Колективу У.М.Т.-ва в Парижі

Як відомо широким колам українського громадянства у Франції, кілька місяців тому в Парижі було створено Укр. Мистецьке Т-во, яке між іншим поставило собі за мету орґанізувати сталий Український Театр у Парижі. В склад цього Т-ва ввійшли всі наявні мистецько-артистичні сили, які перебувають на терені Парижу.

Драматичною виставою «Закон» Мистецьке Т-во включилося серйозно до сталої праці, бо перші два концерти — камерний і п. Міро-Скалі, помимо свого високого мистецького рівня, не були виразним показником праці Т-ва, як колективу, а лише досягненням індивідумів, — і, на жаль, не викликали належної уваги серед українського громадянства. «Закон» вніс нову, свіжу творчу ініціятиву й показав, що ми маємо всі дані для створення постійного Укр. Театру. Постанова «Закону» провадилася в тяжких умовах, участь у ній брали й актори й аматори, — але вистава стала на рівень справжнього мистецького показу й довела вміння наших людей — малими засобами робити великі речі.

Сама тематика вистави є життєвою, сучасною й людською, має в собі елементи реалістичної вистави, які підсилюються ще більш вдалою грою виконавців. Дехто з українців (може для того, щоб приховати дійсну причину небажання відвідати виставу) зауважує ненормальність самої ідеї «Закону» й вважає шкідливою її пропаганду зі сцени Укр. Театру. В теперішній час, коли на кожному кроці зустрічаються не тільки аморальні, а і злочинні, негідні людської істоти — речі й вчинки, яку аморальність можна закинути почуттям людського інстинкту — Богом даному, бажанню жінки мати дитину, для народження якої вона власне прийшла в життя! І якими б засобами вона не спромоглася здійснити свою мету —всі вони виправдують її — як матір. Хай як далеко не пішла емансипація жінки, — в своїй природі вона завжди залишається матір'ю, й єдине право, яке ніщо не може подолати — це право жінки мати дитину. Без неї нема родини, без неї нема щастя в подружжі. І це просто й ясно показав автор у своїй п'єсі. Чомусь, коли ми дивимося виставу, де люди лицемірять, грабують, насилують, — це не викликає в нас обурення проти від'ємного впливу такої вистави на глядача, а страждання жінки, що не має дитини, яке штовхає її на шлях авантур, — ці страждання ми вважаємо «аморальними».

Артистичне виконання ролей здивувало багатьох присутніх, бо серед виконавців, крім справжніх фахівців (п-ні Чайка, п. Дніпровий) були й молоді артисти-аматори (як п. Гріненко, панна Миколаєнко, паніКукловська). Під мистецькою режисурою п-ні Чайки всі вони знайшли себе в тих персонажах, які ними виконувались, і тому вся вистава робила враження професійного колективу талановитих акторів. Ця вистава пройшла з великим успіхом, при великій наявності глядачів, серед яких було багато чужинців, і зробила велике враження навіть на тих, хто скептично дивився на спроби поставити щось «скомпліковане» силами укр. акторів.

Постановка «Закону» переконує нас і зміцнює нашу віру, що ми на прямій дорозі до створення свого сталого Українського Театру в Парижі.

Е. ПІОТРОВИЧ

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА
ENTR'AIDE UKRAINIENNE
5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

ВІД РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

— Українська Громадська Опіка об'єднує допомогові, церковні, комбатантські, синдикальні, культурноосвітні, громадські та мистецькі орґанізації на терені Франції.

— УГО є неполітичною, всенаціональною орґанізацією, соборницькою, демократичною, вірною славним українським традиціям і ідеалам ліпших синів України : Мазепи, Шевченка, Франка, Петлюри.

УГО Є :

— *за дійсну соборність*

— *за релігійну толеранцію*

— *за* матеріяльну і моральну *підтримку українського Державного Центру УНР* на еміґрації.

Українська Громадська Опіка є проти політиканства, проти всякої диктатури, проти політичного чи релігійного інтернаціоналізму, за якими ховаються ворожі Украні імперіялізми, проти повітового сепаратизму, який вже стільки зробив зла українській справі, проти авантурницького підпілля (закордоном!), що своєю невідповідальною й безконтрольною діяльністю компромітує всеукраїнську боротьбу.

За два перші роки свого існування Українська Громадська Опіка здобула українській еміґрації у Франції:

1) право на визначення української національности в картах побуту й взагалі у всіх документах;

2) право мати свого представника в IPO;

3) право на допомоги для бідних укр. еміґрантів грошима й пакунками КАРЕ.

Все це Громадська Опіка здобула лише через те, що працювала не для якоїсь одної партії чи области, чи церкви, а для цілої української справи, для цілої української еміґрації у Франції. Все це вона здобула лише через те, що активна й чесна частина еміґрації зрозуміла її безінтересовну акцію й підтримала її заходи в належний спосіб.

В 1949 р. сповняється 25 років прибуття до Франції перших груп українських еміґрантів з польських таборів, в яких була інтернована Армія У.Н.Р.

Найкращим вшануванням цієї річниці буде зміцнення й довершення української орґанізації у Франції і в першу чергу Української Громадської Опіки, яка не словами, а ділами, довела свою відданість інтересам цілої української спільноти.

* * *

— Нові орґанізації, які б хотіли вступити в члени Громадської Опіки, повинні подавати про це прохання завчасно, а також одночасно вносити одноразові вступні внески — фр. 300.—

— Які обов'язки мають орґанізації на місцях відносно Централі УГО?

1. Орґанізації на місцях повинні дбати про збирання членських внесків (100 фр. на рік) і національного податку (одноденний заробіток).

2. Складати що-місяця списки осіб потребуючих допомоги харчовими пакунками «КАРЕ».

3. Дбати про те, щоб усі українці даної округи вибирали посвідки національности в IPO через Українську Громадську Опіку.

4. С гналізувати Централі У.Г.О. випадки, коли необхідна її інтервенція для захисту прав українських громадян.

5. Подавати Централі УГО, коли то необхідно, інформації про можливу працю для українських еміґрантів, ферми для винаймання і т. п.

— Секретаріят Української Громадської Опіки має незабаром розіслати орґанізаціям і окремим збирачам кв танційні кн ги для збирання членських внесків за 1949 р.

ВИРОБІТЬ СОБІ ПОСВІДКУ УКР. НАЦІОНАЛЬНОСТИ

— Рекомендується всім членам Громадської Опіки розпочинати заздалегідь справу одержання від І.Р.О. посвідок української національности, бо. І. Р. О. переобтяжене проханнями й не може належно швидко видавати цих посвідок.

Повідомляють, що проф. О. Шульгин подався на демісію з свого становища українського громадського представника при І. Р. О., лишаючись там же як урядовець. У скорому часі буде визначений новий український представник до І.Р.О.

— Щоб одержати посвідку в найкоротший час, треба заповнити анкету, долучити всі документи, яких вимагатимуть, і надіслати таксу 350 франків. — Документи в силати на адресу: Entr'aide Ukrainienne, 5, rue Gasnier Guy Paris X. Гроші надсилати на поштове конто : Paris-651.782.

— У випадках спізненого прохання на отримання посвідки, коли є загроза штрафу за несвоєчасне вибрання карти побуту, треба просити щоб І.Р.О. висилало так звану «конвокасіон», себто папір, який свідчить, що запізнення надіслання посвідки національности сталося з вини І.Р.О., а не прохача. Одержання «конвокасіон» є дуже важливим, бо без цього префектура, відносячи вину за несвоєчасне постачання посвідки національности на рахунок недбальства прохачів, будуть записувати їх чи росіянами, чи поляками й замість українських нансенівських марок будуть наліплювати російські чи якісь інші. Прибуток з цих марок тоді піде, звичайно, не незаможнім українцям, а російським і іншим збігцям.

— Українці, які не виберуть посвідку української національности й не будуть мати її визначеною в картах «ідентичности», не мають морального права на допомоги й на яку б то не було опіку Громадської Опіки.

* * *

Громадська Опіка одержала листа від п. Гришина, члена Орґанізації Українських Комбатантів. З огляду на зачеплені в цьому л сті справи, подаємо його б е з с к о р о ч е н ь і просимо українське громадянство бути обережними з «вовками» в овечій шкурі, такими, як той священик Ів. Мойжановський, про якого пише п. Гришін, а так само с к р і з ь і з а в ж д и н а с т о ю в а т и на тому, щоб французька адміністрація зазначала в документах нашу правдиву національність — українську та наліплювала спеціяльні «українські» марки.

* * *

До ВШановного Пана Голови Української Громадської Опіки у Франції.

ВШановний Пане Інженере!

Я в цьому році відвідав пару разів Моранж і Форбах-Шенек, де багацько працює на вугільній шахті новоприбувших українців із Німеччини «Ді-Пі». Ціль моєї поїздки була розглянути, в яких умовах перебувають наші новоприбувші еміґранти, і друге, аби відбувалась там українська православна Служба Божа. Про катастрофу, яка сталась в Форбах-Шенек, я уже зробив допис в «Укр. Слові» від 27.III. б. р. ч. 385, так що про це не буду згадувати. Але там, як відомо, москалі посадили свого «попа» із малоросів Івана Мойжановського, який ріжними пакетами і убранням тягне до себе українців; хто йде добровільно до москалів, то вольному воля, але цей піп-украïножер переходить границі своєї

боротьби проти українців. Він склав список всіх українців, які получали від нього щось і навіть що не получали; поїхав у Мец в Префектуру (Мозель) і переписав всім національність із українців на Russe, тепер люди дістають карт ідантіте — навіть продовжені, де раніше стояло українець, тепер зачеркнуто і поставлено Russe. Де-які заявляли свій протест, їм була дана відповідь, що за вас просив ваш «претр», аби вам була дана правдива ваша національність Russe. Він переписав не тільки виходців із бувших під Москвою, але навіть і галичан. От ці люди звертаються до мене, аби я вжив яких заходів де потрібно, щоб їм не писали Russe. Тому звертаюся до Вас, п. Інжене е, як Голови Громадської Опіки у Франції, і прошу зробити свій протест в Префектурі Мозель в цій справі. Будучи в Моранжу, мені теж там оповідали, що їм були попереміняли національність на «Russe»., але вони зробили відповідні заяви в Мерії і їх карти були одіслані назад до Мецу. Правдоподібно мені к зали там в Меці єсть на Префектурі якийсь руський інженер, який старається вліпити кожному українцю «Russe».

Я дістав карт ідентіте на 10 років, а також моя дружина, в яких зазначена національність українець, але марку Нансенівську приліпили нам обом «Russe»; я зразу став на диби, комісаріят послав до Префектури , я захватив із собою «Громаду», де єсть знимка укр. марки і кажу, що таку маєте ліпити для українців, таку як ліплять в Парижі, а для Парижа і Нансі я думаю, що однаковий «decret-loi». Вони довго не сперечал ся, позвали шефа бюра і той довго копався в декретах і потім каже, що ваша правда, але на жаль ми ще не маємо таких марок, як тільки дістану, зараз же потребую ваші карти через комісаріят, одклею ці, а приклею ваші українські. Треба на це теж звернути увагу, бо в цьому році найбільше дістають карти старі еміґранти і я думаю, що їм клеють так само московські марки, і москалі будуть мати від цього користь. Можливо (ще не скажу напевно), що приїду на З'їзд 30 квітня б. р. Громадської Опіки.

Я і дружина вітаємо Вас.

З пошаню
А. ГРИШИН

* * *

— Не ждіть нагадування й вносьте свій членський внесок до Громадської Опіки за 1949 р. — фр. 100 за кожного самостійного члена родини. Квинтація за сплату членського внеску буде вимагатися при всіх звернення до Громадської Опіки.

— Перед тим, як доручати комусь справу переселення, діставання віз, усяких посвідок і документів, запитайте поради Громадської Опіки. Громадська Опіка застереже Вас від спекулянтів і глитаїв, що здирають гроші з наївних прохачів і нічого не роблять.

— Посилайте гроші лише на поштовий рахунок Громадської Опіки по такій адресі : C. C. Postal 651782-Paris, E tr aide Ukrainienne, 13, rue Taine, Paris 12e. Для цього беріть червоненькі перекази, які є в усіх поштових бюрах; якщо самі не вмієте заповнити переказ, прохайте тих, що вміють.

— Пишіть ясно й повністю Вашу адресу, бо інакше лист з відповіддю не дійде. Новоприїжджим радимо звертатися за написанням адреси до господаря.

— Секретаріят Громадської Опіки прохає всіх, хто пише в справах, потребуючих відповіді, посилати поштові значки (15 фр. у Франції), чи інтернаціональний купон, якщо кореспондент живе закордоном, без оплати відповідь даватися не буде.

— Канцелярія Громадської Опіки відкрита щодня по обіді крім понеділків.

Пільговий Проїзд

на З'їзд Громапської Опіки 30. IV і I. V в Парижу

Делегати на З'їзд і члени Громадської Опіки, які захотіли б приїхати на Зї'зд як гості з з ижкою 20 відс., зволять негайно прислати про це їхні прохання з точною вказівкою їхньої адреси й станції, з якої вони поїдуть до Парижу. По одержанні такого прохання їм негайно буде вислано спеціяльні фішки для одержання по зниженій ціні залізничного квитка.

РОЗШУК

Просять особу, що одержала рекомендованого листа від п. Падковського, адресованого на ім'я проф Шульгина на 13, rue Taine, і яка розписалася в книжці листоноші іменем п. проф. Шульгина, негайно повернути адресатові цей лист, бо там були важливі особисті документи, призначе і для отримання посвідки національности.

Особі, яка може дати вказівку для відшукання цього листа, визначено нагороду в 5.000 фр. і загарантована таємницю. Звертатися до ген. секретаря п. І. Косенка.

РІЧНИЙ З'ІЗД УКРАІНСЬКОІ ГРОМАДСЬКОІ ОПІКИ ВІДБУДЕТЬСЯ 30 КВІТНЯ і 1 ТРАВНЯ 1949 р. В ПОМЕШКАННІ УКРАІНСЬКОГО ДОМУ 13, RUE TAINE — PARIS XII

З Канцелярії Єпархіяльної Ради УАПЦ у Франції ми отримали ось це спростовання. — Ред.

СПРОСТОВАННЯ

У відповідь на замітку в газеті «Українець» під заголовком «Розкол в У.А.П.Ц.» та на статті в російських журналах «Церковний Вестник» і «Русская Мысль», вважаємо за необхідне подати до відома нашого громадянства, що єдиним представником УАПЦ на Канаду й Америку Св. Синодом нашої Церкви визначено Архиєпископа Мстислава. З метою припинення ширення всякого баламутства зазначаємо, що решта українських єпископів, що перебувають на теренах Америки та Канади, або належать до іншої юрисдикції, або не підлягають нікому (напр., Митрополит Іларіон Огієнко).

Подаємо до відома нашого громадянства в м. Форбах та околиць, що священник Іван Мойжановський, що є кольпортером газети «Українець» та відпоручником Об'єднання Робітників у Франції по виставленню посвідок української національности, не є священиком У.А.П.Ц. а належить до одної з 3-ох юрисдикцій Митр. Володимира, 8, rue Daru.

Порядок Богослужень

на Страсний Тиждень і Великдень в Українській Автокефальній Православній Церкві в Парижі 5, rue Gasnier Guy. Metro : Martin Nadaud

21.4. (Страсний Четвер). Літургія св. Василія В. — 9.; Рання Великої Пятниці з читанням 12 Євангелій (СТРАСТІ) — год. 19.

22.4. (Страсна Пятниця). Велика Вечірня з виносом Плащаниці — год. 19.

23.4. (Страсна Субота). Сповідь і Літургія св. Василія В. — год. 9. Причастя дітей.

24.4. (Великдень-Пасха). З вечера читання Діяння св. Апостолів. Полунощниця. Пасхальна Заутрення — год. 21; ПАСХАЛЬНА ЛІТУРГІЯ і Освячення Пасок — год. 8 рано; Велика Вечірня — год. 19.

25.4. (Світлий Понеділок). Служба Божа — год. 9.

Увага: Вірні, які бажають поісповідатися й запричаститися повинні зголошуватися на годину перед відправою літургії.

Парафіяльна Церковна РАДА

31 березня 1949 р.
Париж

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff
Imprimerie Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris (5e)

ГРОМАДА

проблеми громадського життя

Видавець інж. С. Созонтів

Редаґує колеґія

ADRESSE :

HROMADA

5, Rue Gasnier Guy

PARIS XX

Рік 2. ч. 31-32

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 7-8

за КВІТЕНЬ 1949

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Піврічно .... 270 фр.
На рік .... 500 фр.

c/c Paris 565.800

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES

FONDATEUR S SOZONTIV

50 frs.

Як будете в церкві на 12 евангеліях,
слухатимете Слово Боже про страсті Христові, —
Як будуть носити Святу Плащаницю біля Церкви, —
Як співатимуть радісне «Христос Воскресе», —

Згадайте про мучеників України,
Згадайте про всіх, кого розстріляли большевики;
Згадайте й про тих, хто з зброєю в руках боронив
Нашу рідну Землю від Московських катів,
Своїх юд-запроданців —
Згадайте і помоліться за них!

Не за горами кари час!
Воскресне наша Україна, скине з себе Московсько-большевицьке ярмо
Не забувайте про мучеників і праведників наших.

Не забувайте про невинну кров
і готуйтесь до помсти над ворогами, що не дають жити нам по людському!

Великоднє звернення до земляків Гол. Отамана С. Петлюри, написане року 1926

З нагоди Великодніх Свят Президія Української Національної Ради та Виконавчий Орган сердечно вітають всіх українських громадян на Україні й поза Україною сущих.

В день цього великого Свята християнської любови кличемо всіх українців на Рідній Землі і розпорошених по світі об'єднатися навколо єдиного українського національно-політичного центру — Української Національної Ради і всебічно піддержати його у визвольній акції за Самостійну Соборну Україну.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Представник Виконного Органу Української Національної Ради на Францію С. СОЗОНТІВ

РАДА ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

засилає найсердечніше ХРИСТОС ВОСКРЕС! Національному Проводові Українського Народу закордоном, усім українським організаціям в розсіянні сущим і всім своїм членам.

З нагоди Великодніх Свят усім співробітникам, читачам та прихильникам — найкращі побажання та традиційне

Христос Воскрес!

засилає

Редакція «Громади».

A NOS AMIS FRANÇAIS

Les Œufs de Paques

La coutume ukrainienne d'orner les œufs de Pâques de dessins unis ou colorés remonte aux temps les plus reculés. Ces ornements des œufs de Pâques prennent leur origine à l'âge de pierre. Comme cette tradition se perd dans les temps lointains avant Jésus-Christ, nombreux sont les savants qui considèrent que cette branche de l'art national ukrainien est en rapport avec le culte paien du soleil. D'après leurs hypothèses l'œuf, le symbole du dieu de soleil, fut orné d'emblèmes ayant trait à cet idole.

Avec l'apparition du christianisme en Ukraine cette coutume trouve son expression dans la plus grande fête de la chretienneté, jour de la joie et de la lumière, c'est-à-dire à Pâques. La croix, ce symbole du christianisme, figure souvent comme thème de dessin sur les œufs de Pâques. Ce dessin prend souvent des formes archaïques et mêlées à d'autres motifs. Les traits d'un trident ou de la croix gammée («Swastika») ont été revelées au cours de fouilles à Tripillia, sur le Dniepr moyen, où se trouvent les traces d'une civilisation très developpée de l'époque néolithique.

On trouve la tradition de l'œuf de Pâques dans les croyances primitives et dans les jeux du printemps de l'époque paienne (conservés, d'ailleurs, jusqu'à maintenant en Ukraine). Ensuite cette tradition s'est accomodée aux rites de christianisme et resta vivante jusqu'à nos jours.

Cette tradition est très repandue dans toutes les provinces de l'Ukraine. Elle est connue également dans d'autres pays slaves, ainsi qu'en Roumanie et en Gèce.

En Ukraine les œufs de Pâques dessinés ornent les tables de fête printanière, les amoureux en font cadeau à ses compagnes, les fiancées les donnent à leurs bien-aimés. De même, le premier dimanche après Pâques on dépose un œuf de Pâques avec une brioche sur la tombe des parents — vestige du culte païen d'antan.

Dans chaque village il se trouve des spécialistes pour cette industrie délicate. Chaque province, et presque chaque village à ses dessins à lui, enrichis avec le temps par la fantaisie artistique.

La méthode la plus répandue de dessiner sur un œuf est la suivante : à l'aide d'un petit entonnoir rempli de cire fondue on fait un dessin sur la surface de l'œuf. Ensuite on plonge l'œuf dans un liquide colorée. Or les endroits non recouverts de la cire deviennent colorés, tandis que le dessin recouvert par la couche de cire reste blanc. Sa on veut obtenir sur les parties colorées un dessin supplémentaire on refait l'opération de la même façon. Si, au contraire, on désire avoir un dessin en couleur sur un fond blanc, on plonge l'œuf dans la cire fondue et ensuite on trace le dessin à l'aide d'un instrument pointu (un bout de fil de fer ou une épingle). Ensuite on plonge l'œuf dans un liquide coloré et on obtient l'œuf blanc au dessin coloré. D'habitude on emploie les couleurs organiques, extraites des plantes, des fleurs etc... L'emploi des produits chimiques pour colorer est très rare.

Pour exécuter les dessins compliqués, on le divise en parties symétriques et on procède de la taçon mentionnée avec la cire.

L'ornement en général est très riche et très varié. A part les motifs végétaux (fleurs, branches, feuilles, pots de fleurs, fruits) on utilise généralement un ornement géométrique dont la richesse comporte une diversité extraordinaire de dessin. L'ornement géometrique est souvent combiné avec les formes les plus divers : des râteaux, des moulins à vent, des clochers, des églises, ou bien des formes stylisées des animaux (coq, écrevisse, cheval, poisson).

Dans certaines régions de l'Ukraine (en Podolie, par exemple) on préfère les dessins blancs, jaunes et rouges sur un fond noir. En Volynie et en Polésie le rouge clair est la couleur de fond préferée.

Les œufs de Pâques des Hutzules démontrent une grande originalité caractérisée par des couleurs joyeuses. Sur le fond rouge un dessin extrêmement fin bien tracé, consiste en lignes blanches et jaunes, mélangées avec les dessins en vert, en bleu et parfois en noir.

Actuellement cette branche de l'art national ukrainien est en disparition en Ukraine Centrale à la suite du régime soviétique y installé depuis 1921 qui tend a détruire tout ce qui touche à la tradition ancienne ou aux coutumes de l'Ukraine.

Проблеми Укр. закордонної політики

(Проект Виконного Органу, прийнятий до відома Комісією Закордонних справ УНРади).

1. Справу визволення українського народу можуть вирішити два головні чинники : власні національні сили і сприятливий уклад міжнародніх відносин. Тому українська визвольна політика організує свої внутрішні сили для боротьби за незалежну українську соборну державу й шукає зрозуміння та прихильности для української справи в світі.

2. Традиції сучасної української політики сягають часів української держави 17-18 вв. Вже гетьман Богдан Хмельницький, заключивши договір з московським царем у 1654р., переконався, що Москва безоглядно прямує до знищення української держави. Тому 1656-57 р. Україна заключила договори з Семигородом і Швецією для забезпечення своєї незалежности. Також гетьмани України, як Іван Мазепа (1687-1709) і Пилип Орлик (1709-42), рішуче продовжували політику оборони ук-

раїнської державної незалежности проти Москви. Зокрема ж гетьман П. Орлик перший працював над орґанізацією союзу народів, поневолених московським царством.

3. Сучасна українська політика прямує до повної державної незалежности українського народу на його національній території і водночас обстоює право на незалежне життя та вільний розвиток всіх народів, поневолених Росією. Висуваючи цю засаду, як основу нового ладу на Сході Европи, українська політика спирається на природнє право національного самоозначення й на постанови Атлантійської Хартії про вольности народів і людини.

4. Російський народ ніколи в своїй історії не знав політичної свободи, ні пошани до свободи інших народів. Історія поширення російської царської держави — це постійні війни й насильства над сусідніми народами. Російський комуністичний уряд, потоптавши право самоозначення народів, у своїй міжнародній політиці пішов слідами царів і ще більше зміцнив традиції російського імперіялізму. Нині Совєтська Росія, послуговуючись комуністичною пропаґандою для опанування світу, творить ще більшу загрозу для світового миру і свободи народів, ніж німецький імперіялізм за другої світової війни.

5. Україна, а разом з нею й інші поневолені Москвою народи, борються не тільки проти большевизму і його диктатури, але й проти їх поневолення всякою чужою силою взагалі. Україна та всі інші гноблені Росією народи прямують до повного визволення з-під російського панування. Зокрема українська політика виключає всякий союз України з Росією, хоч би й на федеративних основах, маючи на увазі, що такий зв'язок, як це було в минулому, так і в майбутньому допровадив би до ліквідації української самостійности. Дійсний федералізм можливий тільки поміж народами, що здавна з покоління в покоління виросли в атмосфері пошани до свободи других.

6. Для успішного ведення визвольної боротьби українська політика вважає необхідною співпрацю й скоординовану акцію всіх народів, що борються за визволення з-під російського панування. Разом з тим, з огляду на їх спільні політичні, оборонні та господарські інтереси, українська політика також після визволення тих народів буде обстоювати потребу їх тісного зв'язку, обоснованого на добровільній співпраці незалежних націй для забезпечення вільного державного розвитку кожної з них та для осягнення їх спільних цілей і завдань.

При встановлюванні кордонів майбутньої незалежної України українська політика обстоює засаду етноґрафічну, як найбільш справедливу й доцільну для забезпечення тривалого миру.

7. Для забезпечення свободи народів, поневолених Совєтською Росією, та для їх оборони проти всякого чужонаціонального насильства, звідкіля б воно не походило, українська політика вважає доцільним створення політично-господарського союзу таких незалежних держав Східньої та Середньої Европи : Біла Русь, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Чехія, Словаччина, Україна, Козацькі Землі між Україною і Кавказом та народи Кавказу. До цього союзу можуть приєднатися також інші европейські народи, поневолені Совєтською Росією. Україна, як також інші з поміж цих народів, зможуть опісля ввійти як рівноправні члени до спілки Об'єднаної Европи.

Українська політика ставиться прихильно до державно-визвольних змагань Козацьких Країн і народів Кавказу, маючи особливо на увазі спільні з ними політичні, господарські та оборонні інтереси народів Східньої і Середньої Европи у відношенні до російського імперіялізму.

8. Цей проєкт упорядкування відносин на Сході Европи, очевидно, може здійснитися тільки на основі взаємної згоди, довір'я і тісної співпраці між вільними, незалежними народами.

(БЮЛЕТЕНЬ Ресорту Преси та Інформації Виконного Органу УНРади, ч. 2).

Комунікат Представництва Виконного Органу Української Національної Ради

У Великої Британії

Заходами Виконного Органу УНРади створено на терені В. Британії представництво УНРади. Представництво виконує вже завдання, які поклав на нього Виконний Орган, про що вважаємо за вказане поінформувати українських громадян у В. Британії, як теж вказати на ті обов'язки, які спадають на них у наслідок їх приналежности до української спільноти на чужині, в наслідок наявної ситуації сучасного історичного моменту.

За час своєї діяльности від початку цього року Представництво В. Органу УНРади у В. Британії старалось нав'язати контакти з чужинними чинниками на цьому терені та шляхом розмов і писем поінформувати їх про УНРаду і стан української справи в краю й на чужині. В порозумінні з В. Органом Представництво подбало, щоб Україна була заступлена на Конґресі Міжнародного руху Лібералів, який відбувся при кінці січня ц. р. в Лондоні. Заходами Представництва предложено Конґресові, а згодом ним прийнято резолюцію, яка вповні піддержує національно - державні змагання України та підкреслює вагу українського чинника в міжнароднім житті. Нав'язано теж зв'язки з Рухом Европейської Єдности, що відбув свій черговий конґрес у Брюселі з кінцем лютого ц. р.

В ділянці преси й інформації наладано зв'язки з національними об'єднаннями журналістів поневолених Москвою народів і ведеться постійна інформаційна праця про нашу справу через ту орґанізацію.

У фінансовій діяльності покеровано самочинною акцією збирання добровільних датків серед нашого громадянства для потреб УНРади, орґанізовано продаж поштових значків УНРади, як теж — згідно з вказівками В. Органу — планується дальші акції, які мають забезпечити наш державний Центр необхідними матеріяльними засобами.

В ділянці внутрішньо - громадських відносин праця Представництва щойно наладнується, бо обставини покищо не дозволили розгорнути на цьому відтинку потрібну роботу.

Це тільки початки діяльности Представництва. Для успішного здійснення завдань, які на нього наложив В. Орган УНРади, необхідна моральна і матеріяльна підтримка всього нашого громадянства у цій країні. Тому громадяни повинні розуміти свої обов'язки супроти свого політичного Проводу. Кожен український громадянин є зобов'язаний підпорядковуватися свому національно-політичному Центрові, яким є УНРада, та виконувати його вказівки, як це роблять громадяни кожної держави супроти свого уряду. УНРада на чужині не має екзекутиви, й її влада має характер моральний тільки, а не поліційний. А тому недодержання доручень УНРади є ще більшою моральною провиною, як зламання закону, на сторожі якого стоїть сила.

Щоб Представництво УНРади у В. Британії могло виконати свої завдання, треба, щоб українське громадянство в цій країні розуміло вагу УНРади, як політичного проводу. Треба, щоб тут витворився орґанізований фронт громадської опінії за тим проводом, треба, щоб була

свідомість, що всі ділянки нашого національного життя є тісно пов'язані між собою, але що без політичної акції не може визволитись Україна й не може постати Самостійна й Соборна Держава Українського Народу.

Оцим звертаємося в імені Української Національної Ради до нашого громадянства у В. Британії з наступними вказівками, які подиктовані вимогами сучасної хвилини :

а) треба поширювати й поглиблювати консолідацію українських сил, яку перевела УНРада, приєднуючи до неї ті елементи, що ще лишаються на боці національно - політичного об'єднання нашого загалу на чужині;

б) треба усувати належними способами прояви внутрішньої незгоди, групової нетерпимости, чи то партійної, чи то релігійної, чи провінціяльної і всіма силами та засобами змагати до духової соборности й національної солідарности. Треба пам'ятати, що ворог використовує всякі нагоди, щоб нас розбити, розколоти, нацькувати один на одного й згодом легко нас перемогти;

в) треба непохитно стояти при УНРаді, пам'ятаючи, що це єдина запорука успіхів української справи в колі тих народів, що боряться за волю й порядок у цілому світі. Ворожі удари були, є й будуть спрямовані насамперед проти УНРади. Стоячи при нашім політичнім проводі, не треба жалувати ні сил, ні гроша, щоб дати йому можність виконати його завдання.

Закликаємо всіх наших громадян у В. Британії засвідчити словом і ділом нашу національну свідомість, нашу політичну зрілість, нашу здібність до державного життя й організованости.

Ставаймо в ряди активних членів національного фронту, очолюваного Українською Національною Радою.

Секретаріят Представництва В. Органу УНРади на В. Британію

М. СЕНЧИШИН

Лондон, дня 5 березня 1949.

Від Ред. — Поміщуємо цей комунікат як доповнення інформацій про українське життя у Вел. Британії.

ПРО СОВЄТСЬКИЙ ПАТРІОТИЗМ

В найгрізнішу хвилину для існування СССР, під час другої світової війни, ми чули розпучливий заклик з Кремля: рятувати совєтську батьківщину, боротися за совєтський народ, виправдати совєтський патріотизм. — І війна ця удостоїлася високопарної назви : вітчизняної війни.

Люди ще не встигли звикнути до цього нового поняття, як Україна й Білорусь увійшли до складу ООН як незалежні республіки. І не тільки пересічні люди, але й високопоставлені в совєтській державній ієрархії діячі не знали спочатку, що це все означає. От, напр., Мануільський у перших своїх виступах закордоном, як представник України, складав свої заяви французькою мовою; пригадуємо вдоволений голос французького спікера, який для підкріплення своєї похвали на адресу Мануільського за його гарну французьку мову дав нам почути кілька фраз, сказаних Мануільським пофранцузькому. Але вже в наступних виступах цей пан Мануільський перейшов на «общепонятну» російську мову, — він зрозумів, чи радше йому дали зрозуміти, що на міжнародньому форумі він представляє Україну тільки з формально-тактичних причин, так би мовити про людське око, а по суті він є одним з членів делегації своєї совєтської батьківщини. І хай би посмів подумати інакше.

Відношення патріотизмів національних до ново-висуненого совєтського патріотизму й цього останнього до вселюдського патріотизму (інтернаціоналізму чи космополітизму) — це справа дуже мало висвітлена, й тому то не одному посковзнулася на цьому нога.

Почалося від інтернаціоналізму : всі комуністи знали, що вони борються за ліпшу долю «гнаних і голодних» усіх народів, за ліпшу долю людства. Але з самого ж початку вони наштовхнулися на національні питання й розв'язували їх, як уміли. В час же великої небезпеки треба було змобілізувати всі моральні сили; інтернаціоналізм, вселюдські ідеали виявилися занадто неясними, занадто далекими, нерідними, щоб маси народні пішли за них у бій. Спертися на патріотизми національні було небезпечно з огляду на бажання окремих народів жити незалежним життям. Треба було відновити стару«єдину неділиму»й одягнути її в модерну одежу совєтської батьківщини. Таким чином висуваються нові поняття : радянська батьківщина — радянський народ.

Подекуди аналогічні явища мають справді місце в Китаї, де крім патріотизму манджурського, тібетського, центрально - китайського і т. д. є «общий» патріотизм «китайський», — та в Індії, де крім патріотизму пакістанського, індійського (унійного), бірманського, цейлонського і т. д. є «общий» патріотизм «індійський». Але там ці явища базуються на кількатисячелітній історії і в першу чергу на докладному розумінні територіяльної обмежености; той їхній «общий» патріотизм ніколи не сягає за кордони їх «общої» батьківщини; вони добре знають, що є їхнє, а що чуже. — Ці великі простори, що їх окреслюють назвою Індії чи Китаю, кожний зокрема, становлять з географічного боку своєрідну характерну цілість, яка цілком наявно є посереднім звеном поміж територією одного народу (Бірма, Тібет, Манджурія і т. д). та цілим світом.

На поверхні земної кулі, людство, як відомо, не розташоване пропорційно до поверхні континентів; воно скупчується на таких просторах, які з огляду на свої природні якості найбільш підходять для поселення. Так, напр. : скупчення людське на просторах колишньої Китайської імперії жило своїм окремим життям, дуже відмінним, як іде про загальний характер, від, напр. індійського скупчення людей. Европейське скупчення людей значно молодше, але чисельно на тому самому рівні, що обидва попередні. Скупчення північно-американське (докладно йде про південно-східну частину континенту) й чисельно найменше й з огляду на загальний характер ще далеко неоформлене; воно ще в дуже великій мірі европейське. Скупчення південно-американське щойно народжується. А австралійське ледве чи оформиться, ледве чи стане рівним шести першим. На просторах поміж цими скупченнями, звичайно, теж живуть люди, але ці простори не мають першорядного значення — це широкі прохідні полоси, на яких схрещуються характери сусідніх скупчень і де місцевим елементам значно трудніше вибитися на перший план.

В обличчі такої дійсности концепція совєтської батьківщини досить дивовижна. Це не то задум оформлення одного скупчення европейського, не то світова концепція, — бо з одного боку їм недосить Европи, вони сягають по Китай і т. д., значить намагаються об'єднати території, що належать до різних людських скупчень; з другого боку пощо ж совєтського патріотизму з «общепонятною» російською мовою, якщо має бути світова концепція? Тоді вже радше триматися інтернаціоналізму. Під час війни, часово, концепція совєтського патріотизму була Москві дуже корисна, вона теж зберігається й нині з огляду на небезпеку продовження війни. Дуже багатомовними є недавні виступи совєтських критиків проти письменників «безрідних космополітів»; ці бідні люди так пильно відкидали націоналізм, що не счунялись, як потрапили в «космополіти» (вороги сов. батьківщини!). Але проте СССР переживає серйозну кризу (спр. Жданова), бо йому все ж таки треба определити себе; як матеріялісти, большевики не можуть тривало запере-

чувати ґеоґрафії і взагалі природи, вони мусять визнати, що Европа, як така, має деякі свої окремі інтереси, інші, відмінні від інтересів Китаю, Індії, Північної Америки і т. д., і що вона повинна їх захищати на світовому форумі так само, як це роблять і інші людські скупчення.

Прецедент Тіто наявно доводить те саме по відношенню до внутрішнього життя великих людських скупчень, він доводить, що також і комуністичні країни мають свої своєрідні інтереси, які не завжди однозвучні з інтересами інших комуністичних країн навіть цього ж самого (европейського) середовища, і що кожна країна бажає в першу чергу захищати свої національні інтереси, хоч очевидно старається це робити в межах спільного інтересу однорідного з нею скупчення. Ми пригадуємо, що, напр., індійці роблять все можливе, щоб виключити з свого скупчення чужі впливи (европейські чи американські); навіть коли вони ріжуться чи стріляють, то стараються робити це у власному заряді (справа Гайдерабату, Бірми і т. д.). Вони патріоти своїх окремих країн, але вони теж і патріоти свого індійського скупчення, як цілого.

До цього ж і йде в Европі, тільки дуже тяжко розвивається цей процес. Чому? Бо з огляду на надто велике число націй в Европі, расово чи радше мовно споріднені групи намагаються, а скорше намагалися поміж поняттям країни-батьківщини та Европи-батьківщини додати ще обласні патріотизми, напр., панслов'янський, пангерманський чи панлатинський. Історично витворилося не менш важливе протиставлення Заходу Сходові (ми це добре знаємо!). Для докладности нагадуємо теж і польську концепцію інтермаріума, яка до речі повинна б називатися концепцією інтерімперіума, бо ж поляки шукають забезпечити себе від двох сусідніх їм імперіялізмів і т. д., і т. д.

Нині на просторі Европи йде гострий бій поміж двома головними концепціями : концепцією англійською — Европейської Унії, значить европейського патріотизму, та концепцією совєтської батьківщини, яка хотіла б і Европу проковтнути й не відмовилась би від ще дечого.

Ми розуміємо ідею сов. батьківщини, як тактичний манер, як зроджений з потреби задум для осягнення практичної мети, як засіб для легшого опанування світу. Але ми й добачуємо в ньому смертельну загрозу саме для світового комунізму, бо відлучитися большевикам від ідеї сов. батьківщини, коли вона вже буде непотрібна, буде надзвичайно трудно, ледве чи можливо, з огляду на глибокий її корінь в ідеї «єдиної неділимої» і просто таки в російському імперіялізмі.

Розбудження европейського патріотизму підрізує в корені сучасну большевицьку політику, бо примушує большевиків передчасно відкрити карти, примушує їх або відректися поняття совєтської батьківщини, що дуже небезпечне з огляду на загрозу продовження війни, — або, обстоючи цю концепцію, виявляти себе цим самим щонайменше мало заінтересованими у світовому комунізмі.

До тепер совєтизм мав, як головного противника, національні ідеї, а тепер ще монтується проти нього блок патріотизмів «людських континентів» (Европа, Індії, Китай і т. д.). Панове з Кремля хотіли проскочити цю перешкоду, сягаючи до найвищої орґанізаційної форми людства : ООН, — але, як відомо, їх і там розкусили. Отже гарно попали : ні в кут ні в двері.

Ол. Яримович

СВ. УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

ТОМОС» ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІЯРХА ВІД 13. XI. 1924 р.

По першій світовій війні, згідно з Ризьким Трактатом від 20. III. 1921 р., значна частина православних українців (понад 3 мільйони людей) опинилися в межах Польщі. І ото старанням польського уряду, митрополита Юрія Ярошенка (українця), а пізніше митрополита Діонисія визнається незалежною від Московського Патріярха Православна Церква в Польщі. Це було оформлено Царгородським Патріярхом в його «ТОМОСІ» від 13. XI 1924 року, яким була визнана «АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА в ПОЛЬЩІ». Цей документ має величезне значення для Української Православної Церкви взагалі, бо «ТОМОС» уневажнив акт з 1686 р., яким було віддано Київську Митрополію під владу Московського Патріярха!

Визнання автокефальности Православної Церкви в Польщі базувалося на тому, що :

1. ВСЕЛЕНСЬКА ПАТРІЯРХІЯ СТВЕРДИЛА, ЩО ПРИЛУЧЕННЯ КИЇВСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ, тобто Української Церкви, до МОСКВИ в 1686 році ВІДБУЛОСЯ НЕЗГІДНО З КАНОНІЧНИМИ ПРАВИЛАМИ.

і 2. що МОСКВА НЕ ДОТРИМАЛА НІЧОГО, що «БУЛО УМОВЛЕНО В СПРАВІ ЦІЛКОВИТОЇ АВТОНОМІЇ ЦЕРКОВНОЇ КИЇВСЬКОГО МИТРОПОЛИТА, ЯКИЙ НОСИВ ТИТУЛ ЕКЗАРХА ВСЕЛЕНСЬКОГО ПРЕСТОЛУ».

Ця незаконність прилучення до Москви р. 1686 Київської Митрополії стала тепер за одну з головних підстав визнання автокефалії частині колишньої Київської Митрополії, яка опинилася в межах Польщі.

Зі змісту «Томосу» від 13. XI 1924 р. виникає безпідставність претензій Російської Церкви (Московської чи Зарубежної) до Української Церкви, як і до частини її в б. Польщі й тепер на еміґрації, як претензій ЦЕРКВИ-МАТЕРИ до ЦЕРКВИ-ДОЧКИ

МОСКОВСЬКА ЦЕРКВА, ЩО З КИЄВА МАЛА СВІЙ ПОЧАТОК, А КИЇВСЬКУ МИТРОПОЛІЮ в р. 1686 ПІДПОРЯДКУВАЛА, — за «ТОМОСОМ» 1924 р. НЕКАНОНІЧНО, — ЦЕРКВОЮ-МАТІР'Ю ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НЕ БУЛА Й НЕ Є.

Це ствердження має велике значення в справі міжцерковного становища Української Православної Церкви, тим більше, що автокефалія для Православної Церкви в Польщі була ВЛАСТИВО АВТОКЕФАЛІЯ Українсько-Білоруської Православної Церкви, бо в складі православної людности Польщі було 70 відс. — українців, 29 відс. — білорусів і 1 відс. — інших.

ТВОРЧІСТЬ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ в рр. 1921-1939

Користаючи з фактичної незалежности нашої церкви в Польщі від церкви російської, православні українці започаткували спеціяльну українську акцію, щоб надати своїй церкві давній національний характер. Початок її був на Волинському Єпархіяльному З'їзді в Почаєві в жовтні 1921 р., а особливої сили вона набрала після Луцького Церковного З'їзду 5-6 червня 1927 р. На тих з'їздах було ухвалено перевести українізацію всього апарату церкви, ввести українську мову в богослуження, де того зажадає більшість парафіян, і абсолютно скрізь на українських землях проповідувати Слово Боже й навчати Закону Божого по школах тільки мовою українською, а не російською, як це було до цього часу.

Далі на категоричне домагання українців висвячено було 10. IV. 1932 р. українського єпископа ПОЛІКАРПА, тепер Митрополита Української Православної Церкви, Голову Собору Єпископів УАПЦ на еміґрації.

Крім того на Волинь, яка нараховувала до 2-х мільйонів православних українців, зорґанізованих у 750 парафіях, було призначено в квітні 1934 р. правлячого архиєрея в особі покійного тепер митрополита Олексія Громадського (тоді архиєпископа) який працював у напрямку розмосковлення православної церкви.

Видавалася українська церковна преса («Духовний Сіяч», «Церква і Нарід» і інші), богослужбові переклади різних чинів і св. Письма (Псалтир і Новий Заповіт). А Варшавська Синодальна Друкарня з благословенства Блаженнішого Митрополита Діонисія видрукувала в 1938 р. мовою українською прекрасне Напрестольне Євангеліє великого формату, а в 1942 р. «Служебник» і «Требник» гарною кирилицею.

Головна Комісія для перекладу богослужбових текстів на мову українську була при Укр. Науковому Інституті в Варшаві, а підкомісії працювали в Крем'янці й особливо інтенсивно в Луцьку, де було Укр. Т-во ім. П. Могили, під керівництвом Владики Полікарпа.

Вислідом цього культурно-церковного руху було те, що в вересні 1939 р. на Волині в понад 400 парафіях цілком або частинно правили Служби Божі в мові українській, а церковна проповідь — всюди була в мові рідній.

Православна Церква відродила давні особливості православ'я на давніх українських землях і наблизилася до свого народу, стала йому рідною-національною. А тому спроба т. зв. неоунії або католицтва східнього обряду серед православних українців зовсім успіху не мала, а потім, в рр. 1936-39 акція навертання на чистий католицизм, сполучена зі спольщенням, як і пропаганда «польського православ'я», — зустріли твердий опір.

З тих часів пригадується героїчна оборона православних храмів у с. Жабче на Волині в р. 1926 і в с. Курашеві, Більськ-Подляського в. р. 1931, де православні, одібравши назад свої церкви від захватників-католиків східнього обряду, перебували в своїх церквах на протязі кількох тижнів, оточені кордоном польської поліції, яка вживала навіть спеціяльних бомб, щоб звільнити церкви від православних, але без наслідків.

А Костомолоти, Гриньки..., а многостраждальна Холмщина, де влітку 1938 р. урядові польські чинники розібрали й знищили 150 православних святинь, бачучи твердість у вірі православній холмщаків. Скільки ран, сліз, страждань... але й гордощів, радости, бо наша віра православна жила; вона була дорогоцінним скарбом нашого народу, за який варто було потерпіти...

Треба також відмітити, що в травні 1925 р. Голова Автокефальної Православної Церкви в Польщі, Блаженніший Митрополит Діонисій, створив при Варшавському Університеті Православний Богословський Факультет — високоякісне вогнище вищої богословської науки — і тим дав можливість нашим славним ученим-українцям, професорам, як Р. Смаль-Стоцький, Д. Дорошенко, В. Біднов, О. Лотоцький, І. Огієнко, В. Заїкин, П. Зайцев та інші — виховати впродовж 14 літ кадри свідомих пастирів-українців з вищою богословською освітою.

На закінчення цього розділу скажемо, що український церковний рух з його здобутками в Православній Церкві в Західній Україні під Польщею відограв значну ролю в церковному житті цілої України під час другої світової війни.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА в рр. 1941-1944

В перший рік війни Німеччини з СССР, коли большевики, від літа 1941 р., відступали на Схід, залишаючи українські землі, наступила друга доба відродження Української Православної Церкви в Східній Україні. Як відомо, Українська Автокефальна Церква (як і інші церкви) була цілком зліквідована, так що приблизно р. 1937 не залишилося в Україні з 2.000 парафій жодної парафії!

Однак на цей раз українці не опинилися в такому трагічному стані, як 20 років тому, коли не мали своїх українських православних ієрархів. Тепер великому ділу відродження церкви послужила УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ і то в найцінніший спосіб — вона дала їй Благодатну Преємственно-Апостольську Ієрархію.

Знаходячися в біді, без своєї ієрархії, православні українці звернулися в цій справі до Голови Автокефальних Православної Церкви в Польщі, Блаженнішого Митрополита Діонисія, який був згідно з вищезгаданим «Томосом» Вселенського Патріярха законним спадкоємцем б. Київської Митрополії й опікуном її вірних.

І ото цей Великий Ієрарх, з серцем милосердного самарянина, дав своє Святительське благословенство підлеглим йому архиєреям Олександру, Архиепископові Пинському і Поліському (*9. II. 1948 о., як митрополит) і Полікарпу, Архиепископові Луцькому і Ковельському (нині митрополит УАПЦ) в и с в я т и т и е п и с к о п і в д л я У к р а ї н с ь к о ї П р а в о с л а в н о ї Ц е р к в и.

В наслідок цього вищеназвані православні ієрархи за участю третього єпископа — Юрія Берестейського, *згідно з канонічними правилами і практикою Вселенської Православної Церкви, хіротонісали 8-10 лютого 1942 р. в м. Пинську двох перших єпископів-українців* : Ніканора — *нині Архиепископа й Заступника Митрополита УАПЦ* і Ігора — *нині Архиепископа і члена св. Синоду.* А пізніше, в травні того ж року й в літку, було висвячено, також згідно з канонами Церкви, ще 10 єпископів.

Таким способом, з волі і допомоги Господа Нашого Ісуса Христа відродилася наша благодатна ієрархія, за що Слава Богу на віки!

В середині літа 1942 р. в Україні були обсаджені такі єпископські катедри : Київ — Архиепископ Нікапор, Умань — Архиепископ Ігор, Січеслав — Архиепископ Генадій, Миколаїв — Архиепископ Михаїл, Кіровоград — Єпископ Володимир, Мелітополь — Єпископ Сергій, Лубни — Єпископ Сильвестр, Переяслав — Архиепископ Мстислав, Рівно — Єпископ Платон і Дубно — Єпископ Вячеслав. Високопреосвященний Митрополит Полікарп, Адміністратор Української Православної Церкви на визволених землях України, Голова св. Собору Єпископів УАПЦ, затримав свою катедру надалі в м. Луцьку, де була зосереджена Адміністратура всієї нашої церкви.

Високопреосвященний Митрополит Олександр, Архиепископ Поліський і Пинський, і його вікарій Єпископ Юрій Берестейський зі своєю паствою в повному складі (за винятком кількох священників-бунтарів) належали до УАПЦ. Треба однак відмітити, що Владика Митрополит Олександр, як Ієрарх-Добродій, займав спеціяльне почесне місце в нашій церкві.

До нашої церкви рівнож належали : старий ієрарх б. Рос. Церкви Феофіл, Митрополит Харківський, який лояльно співпрацював з Митрополитом Полікарпом, Фотій, еп. Чернігівський (позбавлений сану з канонічних причин), Мануїл, еп. Білоцерківський (виключений за зраду), Григорій, еп. Вінницький (позбавлений сану 1947 р. за зраду Прав. Віри), Дамаскин, Архиепископ Каменець-Подільський і Архимандрит Досифей, тимчасово керуючий Полтавською Єпархією, який в р. 1945 перейшов у Зарубежну Рос. Церкву.

Єпископи щиро взялися до праці, й можна сміливо сказати, що вони працювали не покладаючи рук, бо жатва була велика, а робітників — священства не було, треба було його відшукати серед недобитків, заохотити і знайти нових кандидатів, наскоро підготовити їх до високого чина й висвятити. І ото перші наші єпископи, Ніканор і Ігор, як ми їх називаємо «Брати Кирил і Мефодій», прибувши в лютому 1942 р. до Києва, мусіли щоденно правити Служби Божі й щоденно ж висвячу

вати нових ієреїв, яких зараз же забирали делегації з місць, бо скрізь була велика потреба на пастирів. З висвятою нових єпископів у травні 1942 р. справа пішла прискішеним темпом. Скрізь висвячувалися достойні кандидати на священиків, яких звичайно, згідно з старими українськими звичаями, рекомендувала місцева Христова Громада вірних.

Перероблені на клюби, театри, кіно й магазини православні храми очищалися від «всякої скверни», ремонтувалися й наново ставали «Домами Божими». Треба було бачити, з яким запалом працювали наші брати при відбудові церков. Великі роботи при цьому, на які нормально треба було місяців, а навіть років, — виконувалися на протязі кількох тижнів... і то все безплатно.

Поховані різні святощі з зруйнованих церков — ризи, образи, св. Сосуди, св. Антимінси, а навіть св. Миро — почали вірні діставати з сховищ і приносити до духівництва на використовування. Ми знаємо випадок, що одна побожна киянка принесла до Архиєпископа Ніканора цілий літр св. Мира, яке вона переховувала впродовж 20 років!

Українська Православна Церква воскресла. Тисячі парафій відновили своє буття. Здавалося віруючим, що безбожницька зграя, як проклята примара, навіки одійшла з овиду нашої Батьківщини в свою сторону.

Згадавши минулі, тепер уже історичні, кроки 1942-43, ми повинні з признанням сказати, що Ієрархія св. Української Автокефальної Православної Церкви, не зважаючи на великі перешкоди, добре послужила Господу Богу, Рідній Церкві і многостраждальному народові нашому!

Тут на місці буде згадати ті значні перешкоди, які зустріла в своїй апостольській діяльності наша ієрархія, їх було кілька.

Поперше, це було діяння т. зв. Автономної Церкви. Діло в тому, що при звільненні большевиками земель України, Білорусі й властивої Московщини, російські ієрархи, замість того, щоб поспішити до свого рідного по крові чи духу народу (Орел, Брянськ, Курськ, Тжев, Смоленск тощо), помогти йому визволитися від атеїзму, обслужити й освятити його св. Таїнствами, — кинулися в чужу для них овчарню, до побожного нашого народу. Тут вони заснували т. зв. Автономну Прав. Церкву, підпорядковану Московському Патріярхові. На чолі цієї Церкви став Архиєпископ-Митрополит Олексій, а для реклями використали ім'я Архиєпископа Іларіона (тепер митрополита), якого на соборі в Почаєві (серпень 1941 р.), обрано вибрали на архиєпископа Київського, в той же час призначаючи на це становище завзятого москвофіла, архиєп. Пантелеймона (Рудика).

Твердого грунту для свого розвитку в Україні Автономна Церква не мала. Українські віруючі маси горнулися до своєї Рідної Автокефальної Церкви. Тільки сильна підтримка німців дозволила існувати Автономній Церкві.

Наша ієрархія, бачучи зло, яке поставало з причини діяння двох конкуруючих церков—на своєму Соборі Єпископів УАПЦ 4. 8. X. 42 р. в Луцьку, постановила делегувати Архиєпископа Ніканора й Єпископа Мстислава до митрополита Олексія з пропозицією поєднатися в одну церкву. Місія ця була успішна, й в Почаєвській Лаврі 12. X. 1942 р. було складено акт про злиття двох церков в одну Українську Автокефальну Православну Церкву. Всі суперечності були погоджені, всі акти прещення, заборони в священнослуженні, позбавлення сану були відмінені й визнані за неіснуючі. Сталося Діло Боже — примирення. Але Райхскомісар України Кох категорично запротестував проти примирення церков і, викликавши до себе, до Рівного, митрополитів Полікарпа і Олексія, оголосив їм, що він не дозволяє їм з'єднатися. Не подобалося це поєднання й деяким злим духам, ненависникам українського народу (Архиєпископи Антоній, Симон, Пантелеймон, Агап і ін.), і вони маючи на увазі земне й забуваючи Боже, старалися далі бути в розколі.

Але характерно, що майже все рядове духівництво, дізнавшися про факт втручання німців у справу поєднання, припинило боротьбу між собою.

Другою перешкодою в діянні нашої церкви був німецький терор, який спеціяльно нищив наше свідоме священство, вбачаючи в ньому своїх ворогів, як правдивих носіїв національно-релігійних ідей українського народу! Цілі сотні наших священиків загинули в катівнях Ґестапо. Для прикладу подамо, що в одній єпархії Вл. Платона (Рівно-Крем'янець) розстріляно було 39 священиків-автокефалістів, в Луцькому повіті було спалено 18 церков з людьми, 13 священиків було забито, а в Ковельському повіті, тільки в одному селі Кортеліси, 24.XI. 1942 р. було спалено старовинну церкву, 1.200 господарств і забито понад 1.500 людей і т. д. і т. д. Це щось більше, ніж Чеські Лідіце, де було тільки кількасот жертв!

Восени 1943 р. німці арештували майже всіх повітових деканів на Волині, як закладників. В той же час «російствуюче» духівництво спокійно проживало по своїх парафіях.

І Владик наших не оминув німецький терор: Владика Митрополит Полікарп був деякий час під домовим арештом, при тому вночі у нього був переведений в брутальний спосіб обшук, а найближчі співробітники Адміністратури УАПЦ у Луцьку, проф. Б. Власовський і прот. М. Малюжинський, були ув'язнені; цей останній, щирий патріот, прекрасна людина, був розстріляний німцями влітку 1943 р. в Рівенській в'язниці.

Вічна пам'ять Вам, Брати-пастирі і вірні, що життя своє за Рідну Церкву, як ісповідники, зложили!

Інші наші ієрархи також потерпіли від німців: Архієпископ Київський Ніканор був заарештований Ґестапом, Архиєпископ Уманський Ігор був довгий час у блокаді й до нього нікого не допускали, Архиєпископ Мстислав за відмову виїхати на російські терени для архипастирської праці був німцями заарештований і по звільненні був 8 місяців під домовим арештом! Був переслідуваний Владика Платон і інші наші Владики.

НАША ЦЕРКВА НА ЕМІҐРАЦІЇ В РР. 1944-1948

З другої половини 1943 р. були змушені залишити Рідний Край Ієрархія Української Автокефальної Православної Церкви, багато духівництва й тисячі вірних.

В умовах релігійної свободи, після закінчення другої світової війни, Ієрархія, зорганізована в Св. Собор Єпископів УАПЦ, як найвищу владу, і св. Синод УАПЦ, як керуючий орган, на чолі з Митрополитом Полікарпом, за посередництвом свого духівництва, опікується православними українцями-скитальцями, зорганізованими в парафії. На кінець 1948 р. в зах. Німеччині та Австрії нараховувалося: 51 парафія, 103 священика, 18 дияконів та понад 20.000 вірних. Частина священиків діє у характері настоятелів, їх заступників і законовчителів, решта — резервові. Парафії переважно існують по таборах, але є й поза таборами, як, напр., в Мюнхені — св. Покровська і в Гайдельберзі — св. Миколаївська.

Треба відмітити, що крім нормально-періодичних сесій св. Собору Єпископів і св. Синоду, на яких вирішуються всі важливі питання нашого церковного життя, в днях 25-27. XII. 1947 р. відбувся в Реґенсбурзі Православний Український Церковний З'їзд. У склад його входили: св. Синод у повному складі, 4 єпископи і крім того 16 делегатів від духівництва і 19 — від вірних, обраних на місцях на підставі опрацьованої виборчої ординації, як рівнож 17 делегатів, запрошених від культ.-освітніх і громадських установ. Постанови цього З'їзду-Собору охопили всі ділянки життя УАПЦеркви й показали, якою дорогою є для нас наша Рідна Церква, як її треба любити, виконувати її накази

та боронити її чистоту й незалежність.

Для підготовки освічених кадрів духівництва вже два роки працює в Мюнхені вища теологічна школа, т. зв. Богословська Академія УАПЦ. Куратором її є Єпископ Володимир, а ректором — заслужений проф. П. Ковалів надзвичайно енергійна людина. Багато попрацював при організації академії перший її куратор — Архиєпископ Михаїл.

Св. Синод для об'єднання науковців-богословів зорґанізував «Богословський Науковий Інститут», який видає журнал «Богословський Вісник», богослужбові книжки та іншу релігійну літературу. Завдяки енергійному керівництву Директора Інституту, Архиєпископа Ніканора та б. п. ред. Н. Кибалюка Бог. Науковий Інститут розвиває жваву видавничу діяльність.

У зв'язку з розселенням наших людей по всьому світі, ієрархи й духівництво УАПЦ роз'їжджаються по різних державах і континентах для орґанізації церковного життя на місцях постійного оселення православних українців. Так, у Буенос-Айрес (Арґентіна) працює з 1946 р. Митр. Прот. Іван Ярославський. Туди мають виїхати Архиєпископ Ігор і Єп. Сильвестр. У Канаді з вересня 1947 р. очолює Гр. Православну Українську Церкву Архиєпископ Мстислав, яка обрала його на свого Первосвятителя. Старанням Вл. Мстислава Канадійська Церква спровадила вже тепер біля 10 священиків-скитальців. З весни 1948 р. в Англію прибув Митр. Прот. І. Губаржевський і приступив до орґанізації парафії. Там уже є 4 наших священики, які обслуговують всі скупчення наших вірних. Недавно в Лондоні відкрито постійну церкву. До Австралії в травні м. р. виїхав Прот. А. Теодорович і один диякон. Маємо відомості, що 31. X. 48 р. була відправлена перша Служба Божа в цьому найдальшому закутку землі. В серпні-вересні м. р. прибули до Франції два священики : автор цієї розвідки — настоятель Паризької парафії і о. Архипресвитер О. Новицький — душпастир українського православного робітництва. Цікаво, що в Парижі проіснувала з 1924 р. по серпень 1948 р. парафія УАПЦ, яка ніколи не зрадила ідеї «автокефальности», навіть у той час, коли змушена була користати з послуг православних священиків-неавтокефалістів. До Бельгії в жовтні 1948 р. виїхав Архиєпископ Михаїл і спроваджує до себе ще 4 священиків, на в'їзд яких уже є дозвіл. До Бразилії поїхав один священик.

На закінчення відмітимо, що крім Европи Українська Автокефальна Православна Церква має найбільше вірних у Сполучених Штатах Америки та в Канаді, де церковне життя має цілком орґанізований характер. Так, напр., стан Української Гр. Православної Церкви в Канаді, що її очолює Архиєп. Мстислав, є слідуючий : канадійська державна статистика рахує православних українців у Канаді на 120 тисяч душ; парафій — 250, які мають власні церкви, а число священиків тепер є до 50, які повинні обслуговувати по п'ять і більше парафій. Та ж церква має у Вінніпеґу Колеґію св. Андрія й при ній духовний семінар, в якому вже тепер є 15 богословів,у тому числі кілька чоловік з США. Викладачами колеґії є Декан проф. Мартиновський і наші недавні скитальці — проф. Д. Дорошенко і проф. І. Власовський. («Укр. Вісник» No 12, 1948 р., ст. 5).

В останній час робляться заходи для об'єднання всіх церковних осередків в Єдину Українську Автокефальну Православну Церкву. Першим кроком до цього ми вважаємо знаменний факт елекції Владики Мстислава, Архиєпископа Гр. Прав. Церкви в Канаді, на правлячого ієрарха Української Православної Церкви в Америці, яку очолював і далі буде в ній працювати Єпископ Богдан Шпилька. Факт цей стався на Соборі 125-ти представників духівництва й вірних, яких скликав Святіший Вселенський Патріярх-Елект Атенагорас на дні 8-9 грудня 1948 р. в Еллентавн (Пенсильванія — США).

Закінчую свою цю інформаційну коротеньку працю й ще раз звертаю свої вдячні очі в сторону наших великих добродіїв : Блаженнішого Митрополита Діонісія, Митрополита Олександра (нині покійного) і Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, сучасного Голови УАПЦ, за висвячення нашій церкві благодатної і канонічної ієрархії, яка, твердо віримо, ще буде працювати у Вільній Україні.

СЛАВА БОГУ ЗА ВСЕ!

Митрофорний Прот.
В. ВИШНЕВСЬКИЙ

М. СТАРИЦЬКИЙ

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ у ФРАНЦІЇ

Коли мова про Францію, то треба розуміти Париж, бо у провінціяльних французьких містах українських митців майже немає.

Париж сьогодні, це, так би мовити, осередок цілого культурного світу. На протязі одного року, а радше сезону, ви маєте можливість побачити чи почути майже всі найбільші величі мистецького світу з усіх континентів. Сюди приїжджають на виступи чи короткий побут люди з цілого світу. Одні приїжджають по славу, по ім'я, за що платять колосальні гроші, другі приїжджають продати набуту вже славу й заробляють колосальні гроші, а ще інші, і тих є найбільше, ведуть нужденне життя у багатому та ситому Парижі у вічній надії, що саме тут і вони здобуть і одне і друге. До них належать і всі українські митці, яких доля або випадок кинули у цей калейдоскоп нужди та добробуту. Українських митців тут небагато. Найчисленніше представлена група артистів-малярів, з яких тільки дехто з трудом прокладає собі дорогу до признання та заробітку, а всі інші, переважно молоді, живуть у злиднях, працюють у невідповідних умовах, а часто й не за своєю професією, та вірять у свою щасливу зорю.

Митців-інструменталістів було декілька, які не зважаючи на свою велику кваліфікацію, талант та признання місцевої критики, не могли знайти можливостей заробітку та існування і пороз'їжджалися куди хто, у світ широкий. Наразі слід по них загинув. Тобто, десь вони живуть, але у світовій пресі про них не чутно й не видно.

Майже така сама доля отих декількох співаків, які по війні опинилися в Парижі.

Доля кожного митця тісно пов'язана з долею народу, з якого даний митець вийшов. Навіть митці міжнародного значення та величини не можуть уникнути того. Доказом може бути хоч би доля багатьох великих митців різних народів після першої та останньої світової війни!

Про долю українського народу всі ми добре знаємо й тим самим дуже легко уявити собі та пояснити долю духових представників — митців. На французькому ґрунті інші речі входять в гру, які ставлять співакам майже непереборні труднощі. Найперше мова та вимова, це — велика, на протязі кількох літ, непрохідна гора. Французька мова дуже трудна не тільки граматично, але фонетично. Французи — народ дуже вибагливий та вимагаючий під цим оглядом. На брак артистичних сил зовсім не терпить, а на все, що не французьке, з крови й кости, дивиться згори та ставиться з великою резервою. На французький (вибачте за гостроту слова) шовінізм нарікають не тільки митці, але й весь зовнішній світ інших ділянок життя. Правда, у Франції свобода й вольному воля, але тільки тільки тоді, коли тому вольному під силу. Париж — місто пересичене від віків найкращими продукціями світу. Паризьку публіку ніхто нічим не здивує, бо все, що тільки на землі існує в мистецькому світі, в Парижі ви почуєте

й побачите. Справа тільки в грошах. Щоб звернути на себе увагу в Парижі, треба крім таланту, вміння та знання, ще багато грошей на рекламу. Реклама в нашу добу грає велику ролю й без реклами ніхто нічого нині не вдіє навіть з генїяльними даними. В Парижі напевно помер уже не один геній без відома.

Дехто запитає, чому ж,воно так, невже українські митці таки вже нічого не варті, що їм так трудно вибитися? Ні, не в тому річ. Хоч щоправда є й такі українські митці, які думають, що коли десь там, на якомусь українському концерті, він виступив, своя публіка здорово поплескала, та ще й написали потім багато приємних та великих слів в українській таборовій газеті, то він уже справді великий артист. Таких я не маю на увазі, а тільки справді талановитих та висококваліфікованих українських митців, які здобули вже і не одне признання чужинецької поважної критики та публіки. В чому ж тоді річ? А в тому, що на так звану кар'єру якогонебудь митця, не тільки українського, складається багато чинників.

Найперше треба мати направду непересічні здібності, які треба працею та наполегливістю довести до найвищого ступеня розвитку. Потім треба мати зв'язки, знайомства, де треба, протекцію, гроші та нарешті необхідне не тільки митцеві, але й кожній людині й в кожній професії — щастя. Талант, праця й щастя — це три головні чинники. Велику ролю в нинішні часи грає політична кон'юнктура. На жаль, вона рідко буває сприятливою для українських митців. Тому то багато українських митців, як навіть зробили колинебудь кар'єру, — то найчастіше під чужим іменем. Українське громадянство тут багато завинило супроти своїх митців не тільки в краю, але й на еміграції ще більше. Українське громадянство не підтримувало ніколи й не підтримує своїх митців так, як це роблять інші народи.

Як виглядає матеріяльне забезпечення українських митців, всі ми, мабуть, добре знаємо. Тому хто з українських митців хотів би їхати до Парижа, хай розраховує лише на (себе і) сліпе щастя. З виступів на українських імпрезах жити не можна, бо це переважно виступи «почесні». Українська публіка в Парижі, у великій більшості, не розуміє як слід мистецтва. А французького глядача, слухача чи взагалі споживача українського мистецтва можна здобути лише справді високоякісним продуктом і то посередньою дорогою. На це, як я вже сказав, треба грошей і то великих. Тих грошей українські митці не мають, а ті громадяне, що мають, за дуже малими винятками, не дадуть на мистецтво та на підготовку добрих митців, бо українці ще не дійшли до того, що світ здобути та переконати можна перш за все поширюванням своїх духових вартостей. Політика добра тоді, коли за нею стоїть реальна сила. Мистецтво натомість — це сила, що перемагає без зброї й без страху, що колинебудь когонебудь будуть саджати до тюрми за пропаганду рідної культури чи мистецтва. На жаль, у нас гроші завжди знайдуться на різні сварки, колотнечі, поїздки різних людей по цілому світі (часом з цілою родиною та цілим штабом приятелів), але на такі важливі та необхідні речі, як пропаганда української культури у світі, — грошей ніколи не було й немає.

Українські великі таланти тиняються недоуками по світі, або ідуть на службу до ворогів, а ми тільки критикуємо та цькуємо їх, бо служити у польській, російській чи навіть німецькій армії й діставати різні «георгіївські» медалі чи різні «кройци» не було нечестю чи національним злочином, але співати російську чи німецьку оперу, яку співає цілий світ, це злочин і зрада. Співати сьогодні французьку оперу, це честь в очах українців у Франції, але ніхто не знає, чи за якийсь час не будуть каменувати українських митців і за це. Оце є доля українського митця тепер у Франції. Ні між своїми, ні між чужими. Між своїми й на сіль до кислого молока не заробиш, а між чужими трудно, та ще й свої за це б'ють.

ПРО МИКОЛУ КОСТОМАРОВА

«КНИГИ БИТІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ»

Панславізм та три месіянізми на Сході Европи

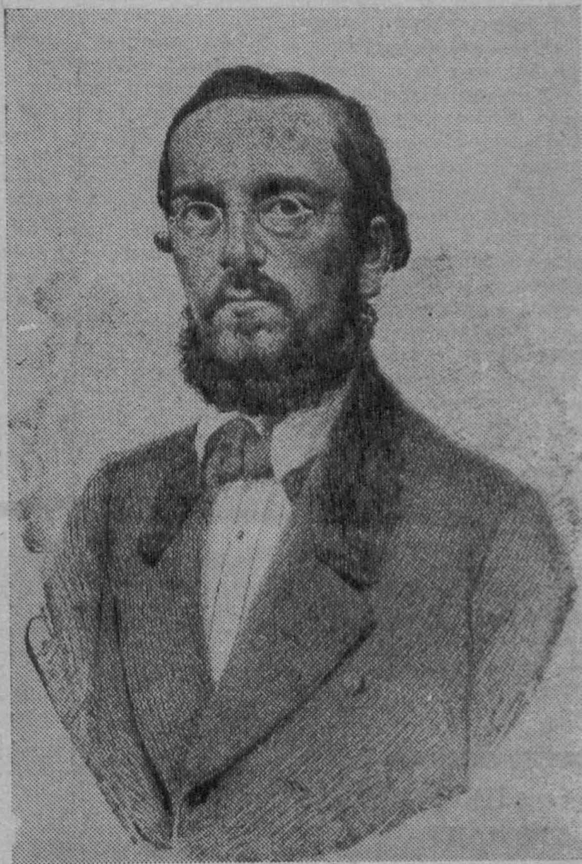

МИКОЛА КОСТОМАРОВ (4. V. 1817 - 1885)

Сто років тому над Европою віяв свіжий революційний вітер. Цим вітром, що міцно бив у мури самодержав'я, були, насамперед, думки ідеологів французького соціялізму — Сен-Симона, Люї Блана, Фур'є, книги яких читала передова Европа; цим вітром було польське повстання проти Росії в 1831 р. — і чисельна польська еміграція в Парижі з її демократичною пресою; і дужі голоси чеських письменників Шафаріка і

Коллара — «будителів» чеського народу; і «Малоросійське Товариство», що прагнуло відокремити Україну від Росії.

Сто років тому месіянізм (тобто — призначення зверху) був таким же модним, як у першій половині XX ст. націоналізм.

Так, польські патріоти, ще закурені димом невдалого протиросійського повстання, кидали гасла про революцію в Польщі, Литві та Україні, про здобуття слов'янськими народами державної незалежности і встановлення християнсько-демократичних урядів, — але все це під проводом Польщі.

Так чехи, притиснуті габсбурзьким імперським чоботом, — вимагали й боролися за те ж саме, що й поляки, вірили в месіянізм, тільки не Польщі чи самої Чехії, а Росії. Вона, за їх думкою, мала об'єднати всі слов'янські народи на основі національної незалежности й рівноправства.

Так і на Україні, під впливом думок із Заходу, тяжкої української дійсности того часу та не так давньої романтичної Козаччини, — виникло в Києві в 1846 р. в колах української інтелігенції «Кирило-Методіївське Братство» (в російських документах його названо «Украіно-Слов'янське Товариство»), що проповідувало теж боротьбу за волю слов'янських народів, але — під проводом України.

Завданням «Кирило-Методіївського Братства» була популяризація ідеї утворення самостійної демократичної України у політичному союзі з іншими самостійними демократичними слов'янськими країнами, скасування кріпацтва, організація шкіл для народу, поборення релігійної та расової ненависти. Кожна країна (сюди братчики зараховували українців, росіян, поляків, чехів, словаків, сербів, хорватів і болгар) мала б свій уряд, що спирався б у керуванні країною на основи християнської моралі. Загальний Слов'янський Сейм вирішував би всі важливіші справи такого вільного Слов'янського Союзу; Сейм мав збиратися у Києві, на горах, які благословив св. Андрій.

До основоположників Кирило-Методіївського Братства належали: Микола Костомаров, Панько Куліш, Микола Гулак, Тарас Шевченко (хоча в списках, знайдених Російським Третім Відділом, і не було його прізвища), Василь Білозерський, Опанас Маркович та інші — українські вчені, письменники, етнографи, студенти.

Микола Костомаров (народився 4 травня 1817 р., помер у 1885 р.) — учений і письменник, автор цінних книг, між ними особливо цінної «Книги Битія українського народу», читав лекції в Київському Університеті св. Володимира, безперечно знав писання французьких соціялістів — передових людей Европи того часу; захоплювався романтичним минулим України, особливо Козаччиною, та «історією Русів» — високопатріотичною, овіяною романтичним духом, книгою. Ця всебічно розвинена, свідома національно, вдумлива людина не могла не реагуючи дивитися на поневолення України Росією. У вислідί — Костомаров став організатором Кирило-Методіївського Братства та автором «Уставу» цього Братства.

Ідея українського месіянізму, як ми вже підкреслили, характерна як така взагалі для того часу, висловлювалася Костомаровим так: «Вільні, шляхетні, зігріті любов'ю до Христа, єдиного царя і вчителя, зберуться Слов'яне з берегів Волги Дунаю, Висли, Ільменя, з помор'я Адріатичного й Камчатського в Київ, город великий, столицю слов'янського племени, заспівають гімн Богові всіма язиками своїми, і представники всіх племен, воскреслих з теперішнього приниження, визволених з чужих кайданів, засядуть на горах цих, загуде вічевий дзвін біля св. Софії, урадують благочестивих, устрашать невірних, —суд і правда і рівність запанують...»

«Книги битія українського народу» М. Костомарова — надзвичайно революційний на той час, глибоко патріотичний, написаний поетичною мовою твір — недаремно став як би євангелією й самого Братства й передових українців того часу. Цей твір ходив по руках у рукопису. Аж у 1911 р. журнал «Русское Богатство» відважився опублікувати лише уривки з «Книги битія українського народу» — журнал був негайно конфіскований царськими опричниками.

На жаль, на початку 1847 р. одну з розмов братчиків підслухав студент Петров і доніс про неї в царський Третій Відділ. Братчиків було заарештовано й засуджено. Самого Миколу Костомарова, не дивлячися на його намагання не визнати провини — було вислано з України в 1847 р. в Саратов.

Революційний вітер ще гуляв над Европою (хоча б, знов же невдале, протиросійське повстання поляків у 1863 р.). Але ні ідея месіянізму, ні ідея панславізму себе не оправдали — аж дотепер.

Проголошення Польщі, як Месії, що визволить з неволі і з'єднає слов'ян — було лише наслідком підігрітого патріотизму та впливів романтичного переможного періоду (успішна боротьба Степана Баторія в 1576-86 рр. з Московщиною) в історії Польщі. Сама Польща змогла здобути собі державність аж по першій світовій війні і то на короткий час.

Чеське «росіянствування», тобто проголошення Росії — Месією для слов'ян (що вже й тоді частину слов'ян поневолювала!) скінчилося аж сьогодні трагічно й для самої Чехії, яка потрапила в руки «всеслов'янського визволителя».

Український месіянізм був наслідком аж надто сильного впливу романтичного минулого України (додаймо сюди ще т. зв. українську філософію серця). Реального впливу ідея українського месіянізму в Европі не мала,, але в самій Україні вона підклала нових дров у пригасаюче тоді полум'я української національної свідомости. І в цьому, властне, чи не одинока історична заслуга українського месіянізму.

Це зрештою — і роля всіх «месіяністів» на Сході Европи.

Благородну ідею об'єднання слов'янських народів брутально використала Москва. Але провісники тієї ідеї — Міцкевич, Шафарик, Костомаров чи Шевченко — передові люди Европи, які сміливо виступали сто років тому проти деспотії й поневолення, — можна сказати виступають і сьогодні своїми творами проти новітнього тирана й самодержавця.

Не зважаючи на те, що ідея Союзу самостійних і демократичних слов'янських держав так сплюжена Росією — сама ідея не вмерла. Можна в принципі погодитись, що в якійсь формі вона колись і зреалізується, лише реалізація її можлива тільки через перекреслення «месіянства», як і розвинутого із нього в XX в. безбожного націоналізму, що не має нічого спільного з благородним патріотизмом Куліша, Костомарова чи Шевченка.

В. Г.

ЙОСИП ГІРНЯК

Це ім'я відоме широким колам сучасної еміґрації, тим тисячам Д. П., що, поступово залишаючи Европу, розпорошуються по всьому світі й несуть з собою спогади про життя й творчість цієї надзвичайної людини.

Студія Гірняка, що дуже недавно виїхала до США, набула собі заслуженої слави й високої оцінки з боку всіх громадських і культурних кіл української еміґрації та чужинців, а творчий рівень її вистав висунув цей млодий театр у перші ряди сучасного українського мистецтва. 20-річна діяльність керівника й орґанізатора студії, Йосипа Гірняка, має за собою десятки майстерно збудованих образів персонажів та героїв, що ввійдуть в історію українського театру, як зразки художньої сили й творчого таланту.

Питомий характер артистичної діяльности Гірняка склався в часи, коли з галицькою армією він перейшов річку Збруч. Перші аматорські виступи, праця робітником сцени, бутафором — не зменшили жадоби до театру, який став для Гірняка його життьовою метою.

В 1922 році Йосип Гірняк вступив до мистецького об'єднання «Березіль», заснованого в Києві, і з цим часом зв'язані перші шукання себе, як актора, не загубленого традиційного українського театру. Співпрацюючи з великими драматургами й митцями, Гірняк, наслідуючи їх спадщину, створює новий індивідуальний сценічний образ, перед якими блїднуть ті зразки, які були для нього прикладом у його роботі. Характерною ознакою всіх персонажів, які були створені Гірняком, являється їх реалістичність. Через неї жива людина стає настільки правдивою й життєвою, що гра перестає бути грою, перетворюючись у дійсність. Театр «Березіль» був колискою Гірнякового мистецтва, в якому з молодого аматора виріс першокласний актор, що разом з Курбасом, Хвильовим і Кулішем творив українське реалістичне мистецтво.

Прийшов розгром «Березіля», арешт і висилка Гірняка, розстріл кращих його товаришів по праці. Але чи доля була милосердна, чи помогла війна, у всякому разі ми бачимо Гірняка на еміґрації. Окупанта не цікавило українське мистецтво, йому потрібна була екзотика, розваги. Затиснутий в залізні кліщата голоду й холоду, український театр був змушений пристосуватися до нових вимог і смаку. Зваживши обставини, Йосип Гірняк, перебуваючи у Львові, починає працювати як режисер в існуючому там українському театрі, потім у Відні, а по закінченні війни стає Д. П.-Жалюгідне життя в таборі Ландек, погрози репатріяції та хитке становище сьогочасного еміґранта — відкрили нову сторінку життя Гірняка. Разом з О. Добровольською в таборі Ляндек в грудні 1945 р. Гірняк відроджує драматичну студію. Таборові умови життя, складні еміґраційні обставини та інтриги — ніщо не стало на перешкоді цій справі. І тут Гірняк виявляє себе, як неподоланий орґанізатор і керівник, як вмілий драматурґ і актор, що в усяких умовах вміє провести національну українську ідею в тій галузі життя, де це є найважче в мистецтві. Шукаючи синтези новаторства й традиціоналізму, він знаходить те, що ставить його студію-театр зразком глибокої виразности української ментальности, а не чимось в роді вистави національного одягу, тобто фолькльору. Плекаючи нові, молоді кадри акторів і творючи з ними разом високоідейні й національні вистави, Йосип Гірняк став монументальною фігурою на фоні буденного й бідного творчістю життя еміґрантів.

Е. ПІОТРОВИЧ

Райдужні вечори Корнійчука та Ванди Василевської

13 квітня у Парижі, в Палаці Мютюаліте, перед спеціяльно для того зібраними французькими комуністами, виступали сьогоднішній голова Спілки Радянських Письменників України Корнійчук і, як непевно зазначено на квитках, — совєтська письменниця Ванда Василевська. Це мав бути літературний вечір, присвячений відомому романові Ванди Василевської «Райдуга», після вечора — перегляд однойменного фільму.

Коротко говорив про соціялістичний реалізм і ще коротше про сам роман один з представників совєтської преси у Франції — редактор «Юманіте». Потім говорив Корнійчук. Ні про книжку, ні про фільм, ні про авторку Василевську — ані слова. Драматурґ говорив про дружбу французького й совєтського народів, про «каналью» Кравченка, про те, що тепер вирощують на Україні кок-сагиз, який дає з одного гектара більше кавчуку, як один гектар кавчукової рослини у Бразилії, що на Україні будують нові модерні хати й за кілька років не стане української традиційної хати, що на Україні цвітуть сади й що він з задоволенням помічає, як починають зацвітати сади й у Франції, що про війну в СССР не говорять, не тому, що не розуміють небезпеки війни, а тому, що знають : більшість людей на землі не хоче війни — і вона війни не допустить ...

Звичайно, український драматург Корнійчук говорив, як і в столиці України, по-російськи, а на запит із залі «чому?» — відповів, що перекладач не знає української мови та додав кілька речень по-українськи, аби люди вірили, що він їй мову знає.

Ванда Василевська була ще більш відверта. Основні її думки : 1. совєтські письменники виконують замовлення на книжки від читачів-колгоспників чи робітників, які самі дають теми й вимагають, щоб писали про них, про чудодійний коксагиз і модерні українські хати... 2. совєтська література відображує події лише сьогоднішнього дня, живе тим, чим в даний момент живе совєтський народ. Іноді письменники відстають від темпів життя СССР — і тоді їх підганяють. 3. Найкращий шлях письменника в цілому світі — це шлях совєтського письменника (оплески). «Те, що робиться в СССР, — це небачена річ!» (ще гучніші оплески).

Другий відділ вечора — запитання з залі. Хто скаже, що це не демократично! Але 34 особи, що віднесли свої записки-запитання до стола — дочекалися всі однієї відповіді : «Часу немає, бо мусимо дивитися фільм». Лише на один голосний запит із залі, чому в СССР не дозволяють в'їздити — Корнійчук мусів дати відповідь і він її дав коротко : «Кому?»

Очевидно, багатьом із присутніх у цій тисячній залі, що прийшли сюди з червоними стрічечками на грудях, можна було б в'їхати в СССР, тільки дозвіл дав би їм може не Корнійчук, а Комінформ. — Отак-то Корнійчук і Ванда Василевська об'їздять Америку й Европу, пропонуючи наівним або проданим «райдужні вечори» на нерайдужні теми.

Л. П.

НАШИМ ДІТЯМ

УКРАЇНА

Україна — це велика земля. Її призначив українцям Бог. Україну ми назвали своєю батьківщиною. Вона вкрита родючими полями, лісами, квітучими луками, перепоясана повноводними річками. Дніпро — найбільша річка України. Дніпро протікає через усю Україну і впадає в Чорне море. На березі Чорного моря кінчається український степ. Над Дніпром стоїть головне місто України Київ. Це місто велике і прекрасне. Тому Київ знають усі люди світу.

В Україну часто приїжджають чужинці. Їм дуже довподоби наша земля, наші щирі люди. Українці радо приймають гостей з чужини, коли вони не роблять зла.

Але найбільше любимо Україну самі ми, бо це наша земля. Коли ми живемо на чужині, нам хочеться повернутись до рідних сіл і міст. Там ми народилися, там живуть наші рідні, там наші будинки, садки й поля. Там ми хочемо мирно жити і працювати.

Леонід Л-Н

ВЕСНЯНІ УСМІШКИ

Сонячний потік затопив землю. Земля раділа весняному сонцю. Раділа і Марійка, щойно прийшовши зі школи. Поклала на стіл книжки, хутчіше скинула пальто й вибігла на двір, до того чудового весняного сонця.

Сліпий дід Остап сидів на призьбі й теж дивився на сонце. Хоча не бачив його, але відчував. Гладив правою рукою ліву, на якій лежав теплий сонячний промінь, і промовляв : «Оце воно й є, сонечко, радість людська»...

Внучка підбігла й засміялася :

— Діду, з ким це ви розмовляєте, адже біля вас нікого немає?

— Нікого немає, кажеш, — відповів дід, посміхнувшись, — а ось сонце є. На руці у мене лежить і слухає, що я говорю. А ти, Марійко, вже зі школи?

Марійка насупилась. Вона боялася й не хотіла, щоб дід її запрошував на спільну прогулянку, бо навесні йому завжди хочеться слухати, як шумить Дніпрова крига. Не хоче Марійка нікуди сьогодні йти з сліпим дідом, набрид він їй.!

— Так, зі школи. А що хіба?

— Може ти маєш час пройти зі мною на берег, до Дніпра?

— Ні, не маю часу, — відповіла коротко й побігла геть до своїх подруг.

Перебігаючи вулицю, Марійка побачила жінку, яка несла в кошику маленького песика. Бачила її не вперше й щоразу хотіла запитати, чому вона так носить, і сьогодні запитала. Жінка зупинилась : «Що ж робити, коли бідна тварина захоріла, ось уже десять місяців, як не може рухатись. Нелегко їй тепер такою бути, а їй також на сонечко хочеться». І жінка провела рукою по нерухомому тілі звіринки.

Тоді Марійка побачила, як з великих, розумних очей песика побігли сльози, — і почула як боляче защеміло її серце. Вона згадала про дідуся, що самотньо сидить на призьбі й не може сам піти на берег Дніпра, послухати як шумить крига. А він, коли Марійка була ще зовсім маленькою, носив свою дорогу внучку на руках подивитися на прекрасну ріку Дніпро.

Жінка ще щось говорила тихим, лагідним голосом, а Марійці здавалося, що це її боляче б'ють по обличчі — їй стало соромно, що не пішла з дідом... Непомітно відійшла від жінки і, втираючи сльози, хутко побігла додому. На воротах — зустрілася з дідом Остапом, який, мацаючи палицею перед себе, кудись ішов.

— Куди ви, дідусю?

— Та я, Марієчко, хочу все ж таки піти на берег.

— А хіба ви самі дійдете?

— Сам ні, а попрошу когось з людей, кому по дорозі, то й доведуть.

Тоді внучка міцно схопила дідову руку :

— Я нікому не дам вас вести, дідусю. Я сама піду з вами й завжди ходитиму, як тільки ви мене попросите... Пробачте мені, що була така недобра...

— Гаразд, гаразд, внучко, я на тебе не сердився. Ну, а тепер гайда!

І дід посміхнувся теплою усмішкою. Дивлячись на нього, посміхнулась Марійка, міцно тримаючи старечу добру руку. І дивлячись на них, радісно посміхалося тепле весняне сонце.

Д-а

ВЕСНА

Тануть глибокі сніги,
Річка шумить голосна,
Повні води береги —
Буде вже, діти, весна!

Вітрик з мітелкою їде,
Хмари із неба мете,
Вам на потіху веде
Сонце з-за гір золоте.

Вийдіть стрічати гуртом
Кралю-весну молоду,
Перші бруньки за вікном,
Першу комашку в саду.

Тануть глибокі сніги,
Річка шумить голосна,
Повні води береги —
Ось вона, діти, весна!

Роман ЗАВАДОВИЧ

Киця – Мама

Сіра киця тишком-нишком
Підкрадається до ліжка...
Бо заснули мама й татко,
А маленьке їх дитятко
Пробудилось серед ночі
І, відкривши ясні очі,
Розглядає всю кімнату,
Бо не хоче більше спати.
І дитя приспати лише
Сіра киця порішила...
То ж підкравшись тишком-нишком
До його малого ліжка,
Примостилась в нім клубочком
І, примружуючи очки,
Тихо пісеньку чудову
Заспівала колискову,
І приспівувала «няв»,
Щоб маленький хлопчик спав.
Кицю слухаючи милу,
Зразу ж спати захотіло
Дитинча мале у ліжку...
І заграла сну усмішка
На його яснім обличчі.
Так приспала киця ніччю
(Ніби мама люба-мила)
Немовля, що пробудилось...

Д-а

З нашого життя

СПРАВА СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ

Виконним Органом Національної Ради був виготовлений проект статуту Світового Союзу Українців, тобто об'єднання орґанізацій Координаційного Осередку Укр. Громадських Установ в Европі, т. зв. КОУГЦУ з Пан-Американським Українським Комітетом, т. зв. ПАУК, і Укр. Канадійським Комітетом (У. К. К.). В сучасний момент між американськими й европейськими українськими орґанізаціями, через їх центральні орґанізації, ведеться підготовча робота для скликання світового Конґресу українців, при чому відповідним місцем для Конґресу вважається або Париж, або Вашінгтон, або Лондон. Більшість схиляється, що з матеріяльних причин найбільше надається для цієї цілі Париж.

УКРАЇНА

— У Київський Музей передано з Естонії знайдені досі невідомі малюнки Тараса Шевченка (три чоловічих і один жіночий портрети).

— Твори Тараса Шевченка вийшли якутською мовою у видавництві Якутської С.С.Р. при співпаці кращих письменників Якутії та України.

— Експедиція Академії Наук України знайшла й розкопала біля м. Миколаєва оселю скитів (кавказько-іранський народ, що жив на Україні в III-IV вв. до народження Христа; в українській мові й досі є залишки скитських мовних впливів).

ФРАНЦІЯ

МОНБЕЛІЯР

Користаючи з нагоди двох днів латинських Великодніх Свят, Монбельярська філія Української Громади у Франції влаштувала виставу «Козацькі діти». У цій виставі брали участь такі особи : режисер — п. Дрозд, характеризував — п. Горбовий, виконавці — п. Ферендович, пані Ождова, панна Онишківна, панна Соловіївна, п. Герунів та п. п. Дідух, Крицький, Гайдучок, Ожда, Федорук і Левко.

Після вистави гості залишилися до самого ранку.

ВІЗІН ШАЛЕТ

17-го квітня заходами місцевої «Громади» у Везіні-Шалеті та «Просвіти» було запрошено Архипресвитера Олександера Новіцького. В приміщені будинку «Громади» відбулася богослужения. Дбайливо прикрашено вишиваними рушниками престол, а на стінах — зелені галузки.

Відбувається Служба Божа, співає хор під орудою п. Замши, треба відмітити, що хор дуже слабенький. Спереду заквітчані голівки маленьких діточок, далі стоять старші. Людей зібралося багато, а особливо молоді, чого ніколи не помітно в Парижі. Проповідь на тему, як Христос вїздив до Ерусалиму, чудово повязана з нашим сьогоднішнім життям, зробила велике враженя на присутніх.

Кінчається служба, виходимо на двір, чути старе наше українське присліня : «Не я б'ю — верба б'є, від нині за тиждень Виликдень».

Цим нагадується рідна Україна. Мимоволі приходить на думку, що ще один Великдень зустрічаємо на чужині. Але сьогоднішній весняний соняшний день розвіває тінь смутку і на душі робиться легко.

ПРИСУТНІЙ

НІМЕЧЧИНА

— У Франкфурті на Майні незабаром буде відкритий великий пам'ятник (коштом збірок між українцями) на могилах 2.200 українців, що загинули тут у часі війни. Пам'ятник доставлено з кам'яноломні Вертгайн у Франкфурт на Майні на п'ятьох вантажних автах.

— Німецький проф. барон Ріхтгофен у залі «Дойчес Музеум» (Мюнхен) зробив доповідь на тему німецько-українських взаємовідносин. Визнавши ганебну поведінку німецьких армій на Україні, доповідач заявив, що свободолюбивість, ідеалізм і революційність українців переконують кожного, хто з цим народом зустрівся, що українського народу нікому не доведеться довше поневолювати.

ЖЕНЕВА

З ДІЯЛЬНОСТИ ІРО

За 18 місяців праці ІРО, з 1 липня 1947 р. по 31 грудня 1948 р. :

Повернено до своїх країв ..	60.319
Перевезено з Німеччини до інших країн :.........	354.286

Перевезено було до слідуючих країн :

Англія	80.865
Палестина	73.972
Канада	48.540
Франція	24.659
Бельгія	21.689
Америка	21.689
Арґентіна	21.550
Австралія	15.87 9
Венецуела	11.777
Другі країни	33.593

На кінець грудня 1948 р. ІРО утримувало 523.859 осіб, з них :

в Австрії	35.298
в Німеччині (438.466) :	
Американ. зона	252.305
Британська зона	151.200
Французька зона	34.961
в Італії	16.296
на Близькому Сході	5.877
в інших місцях	27.922

По національності :

поляків (без жидів)	132.961
балтійців	122.709
жидів	98.118
українців	78.334
інших	92.737

ГОЛАНДІЯ

ЗБІРКА УКР. ПАМЯТОК

«Український Музей» при УВАН в Авзґбурзі (Німеччина) уповажнив п. М. Брика для збирання українських пам'яток в Голяндії для музею. Збірка провадиться під гаслом «Україна в Голяндії». Мається на меті зібрати всі друковані речі в українській мові, як рівнож й речі про Україну що появилися в голяндській пресі. Все це просять пересилати на адресу :

Mr. M. BRYK, Kerkhotweg 240. Overdinkel (Overijsel). Holland.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

— В Українській Книгарні в Лондоні є 193 назви книжок художньої літератури, 13 назв — релігійної, 126 назв — наукової та суспільно-політичної літератури. Книги видані здебільшого в Німеччині за останні 4 роки.

— Англійський Науково-Дослідний Інститут криці й заліза незабаром видасть нову наукову працю українського вченого-дослідника, проф. Герасименка, який працює тепер у В. Британії як дослідник у хемічній металурґії.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

— В Архіві-Музеї Союзу Українок Америки переховується 32 великі фото-альбоми — документи праці українських жінок на еміґрації в Німеччині за 1945-48 рр.

— Відомий український диригент і композитор, проф. Барнич, прибув до С. Ш. А. Сюди ж незабаром прибуде Театр-Студія осипа Гірняка та капеля бандуристів ім. Тараса Шевченка під керівництвом Григорія Китастого.

— Як повідомляє агентство Денаройтер. «Голос Америки» передаватиме незабаром нові щоденні півгодинні пересилання у фінській, українській, арабській, турецькій, гебрейській та перській мовах.

БЕЛЬҐІЯ

З комунікату У. Д. К. в справі еміґрації до Бразилії.

У зв'язку з великою зацікавленістю скитальців щодо умов життя, праці та добробуту в Бразилії подаємо деякі загальні відомості та відповіді на запитання, що з ними звертаються до УДК в Бразилії сотні людей.

1. УДК не відповідає на розшуки, що йому надсилають у великій кількості, передаючи їх до часопису «Хлібороб» (який їх вміщує безкоштовно).

2. Ніяких допомог приватним особам не уділяє (бо всі кошти йдуть на перевіз і допомогу тим скитальцям, що вже прибули до Бразилії).

3. Ніяких формальних документів на в'їзд до Бразилії не робить і афідевітів не виставляє. Цим займаються відповідні консульства, ІРО і бразилійські Місії в Европі.

4. Кліматичні особливості Бразилії не є загрожуючі для життя, а в малярійні місцевості наші люди не зобов'язані їхати працювати. Найбільші можливості до праці можуть мати ремісники : кравці, шевці, фризієри, кваліфіковані робітники (слюсарі, техніки, токарі), а також будівельні робітники и служниці. Вчителі, працівники бюра — дістати праці за фахом не можуть.

5. Рільникам кредитів і земельних наділів не дають. Вони зобов'язані працювати на тих плантаціях, куди підписали контракт.

Платня залежить від працедавця й здібностей робітника. Кваліфіковані робітники отримують майже подвійну платню.

Гірним робітникам найліпше приймати пропозиції на працю в Ріо, пров. Ріо Гранде до Сул, Мінас, Жераїз, Сан Павльо.

Ті, хто можуть зорґанізувати власні варстати праці, — мають для цього всі можливості. Так само можна купити землю, будувати будинки навіть в розсрочку.

6. На терені Бразилії існують лише бразилійські школи, без закінчення якої неможливе дальше навчання дітей.

Подаємо кілька практичних порад :

Виїждаючим з Европи радимо брати всі теплі речі, інструменти, предмети домашнього вжитку, медикаменти і т. д. Це все тут дуже дорого коштує, а уряд при перевозі не робить жадних труднощів.

Матерям з малими дітьми запастися конденсованим молоком та крупами, бо діти на перших днях хворіють на шлунок. Грошову допомогу, що видає ІРО в Бразилії (10 дол.), не витрачати зразу, бо інколи на ці кошти треба жити 1-2 місяці.

Кожна українська група в транспорті мусить мати свого провідника, що репрезентував би їх в Укр. Комітеті.

ЩЕ ПРО ПАРАҐВАЙ

Листом від 30 січня ц. р. п. Созонтів, як член Управи КОУГЦУ звернувся до Президії з проханням перевірити умови перебування наших людей в Параґваї, при чому він надіслав копію того листа, що він його одержав від своїх знайомих з Параґваю, про жахливі умови поселення й праці там наших людей. Лист був поміщений у «Громаді» No 3-4 (27-28)) стор. 14.

В березні місяці ц. р. п. Созонтовим був одержаний слідуючий лист від КОУГЦУ, а також копія листа від Міжнародньої Орґанізації Збігців (ІРО), адресованого до СУБ-у, які тут і містимо.

* * *

Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних Установ в Лонодоні.

3 березня 1949 р.

ВПан
Інж. С. Созонтів — Париж.
ВПане Інженере!

У справі наших людей в Параґваю ми, як про це Вас вже повідомляли, написали негайно листа до ІРО та до нашого Комітету в Параґваю.

Тепер ми одержали письмо з ІРО у відповідь на наше письмо, якого копію Вам в прилозі надсилаємо. Воно багато дечого у справі вияснює.

Ми рівнож одержали письмо від нашого Комітету в Параґваю, в якому нас помідомляють, що всі наші люди, які туди приїхали, уміщені є на праці, хоч спочатку й були трудності для цього.

Про відносини в Параґваю пише також і п. І. Віслоцький, який там постійно перебуває, копію цього Вам теж в прилозі надсилаємо.

Тому у світлі того всього видається нам, що справа представлена п. Рибаком у листі до Вас, є дещо перебільшена, та що інтелігентам, які не є хліборобами, тяжко привикнути до тяжкої праці і на тому тлі певні нарікання мусять бути.

З правдивою до Вас пошаною
Ю. САЛЬСЬКИЙ
Діловий Секретар

* * *

Міжнародня Орґанізація
Збігців (ІРО)
(Переклад)
Союз Українців у Вел. Британії

17 лютого 1949

Високоповажні Панове,

Ми отримали Ваш лист від 9 лютого 1949. До нас звертався вже п. Рибак в цій справі і ми поінформували його, що еміґрація цих людей відбувалася за запорукою Укр. Доп. Комітету, який зобов'язався їх прийняти і влаштувати в Параґваю. Ми тому вважаємо, що п. Рибак повинен звернутися за допомогою до цього Комітету.

Ми не будемо розглядати можливості позички, для якої ми не маємо бюджету, а теж дальше переселення було би в суперечності з засадами нашої діяльності.

Хочемо ствердити, що, здається, лише ця одна група зустріла такі труднощі і звіти отримані від інших громад, не подають так жахливого поселення в Параґваї.

З другої сторони наш агент в Параґваї отримав звіт з 2-го лютого 1949, який стверджує, що всі члени групи о. Куницького, за виїмком одної особи, найшли працю навіть з несподівано високими платнями.

Остаємось, Панове, з правдивою пошаною

(—) H. A. CITROEN
for R. Innes
Керівник Переселення

КОМУНІКАТ КОУГЦУ
з дня 7. IV. 49 р.

У зв'язку з еміґрацією до Параґваю поширюються різні інформації так приватно, як і у пресі.

Перевіривши справу та зібравши інформації, вважаємо своїм обов'язком довести до відома наших громадських установ та нашого громадянства слідуюче :

Можливості поселення у Параґваю мають тільки р і л ь н и к и які готові поселитися на ріллі, і хто за рільника подається тільки на те, щоб туди дістатись, а плянує потім знайти якесь інше заняття, робить це на власний риск і мусить числитись з тим, що іншої праці не дістане та опиниться в дуже тяжкій ситуації, як це було сталося з групою наших інтелігентів, які поїхали туди.

Але також рільники, що приїжджають на поселення до Параґваю, на початку зустрінуть труднощі. Тамошній уряд, в наслідок специфічних обставин, не є в спроможності перебрати на себе навіть таких невеличких видатків, як 10-тиденне утримання еміґрантів по їх приїзді та їх безплатний переїзд до місця праці.

Наш Допомоговий Комітет у Параґваї теж не має фондів на покриття таких видатків.

Але ті наші еміґранти, які вже поселились як рільники на землі в Параґваї, на загал вдоволені.

Збираючи все вищесказане, доводимо до відома українського загалу, що до Параґваю можуть їхати тільки дійсні рільники, готові поселитись на ріллі, які крім цього мають бодай по 100 долярів на перші видатки.

За Президію КОУГЦУ :
Василь МУДРИЙ, в. р. — Голова Президії
Мгр Теодор ДАНИЛІВ — за Ділового Секретаря

РОЗШУКИ

Сестер Катерину й Мільку КРАСА та Анастазію ДУША (нар. Краса) — KRASY Jurko, Mittenwald, Pionierkaserne, B. Kueche N, Z. 6, Germany, US Zone.

ЧАВҐАНА Юрка — DANYLUK Mychaylo, Naeg Hostel Netner, Nr. Retford Headon, Ntts., Great Britain.

Дочку ЛОЗОВУ Наталію — ULBINA (Lozowa) Fenja, Schleswig-Holstein (24b), Kremerup, Post Husbi bei Wilhelm Petersen, Deutschland, Brit. Zone.

РЕБЕҐА Дмитра — PARCEJ Wasyl, D. P. Hospital — Senne I (21a), Friedrichsdorf ü|Gutersloh, Germany, Brit. Zone.

БОНДАРА Василя — SOKYRA Pelahia) (24b) Neustadt|Holst, U-Schule, B. 4|23 Nord, Deutschland, Brit. Zone.

Сестру РОЖАК Марію — KOHUT Peter, YSTRPD Mynach Hostel, Hengoed, Glam, S. Wales, Great Britain.

Дядька КУПРІЄНКА Василя та знайомих — TOCKYJ Mykola, E.V.W Hoste, Methwold Hythe, Nr. Thetford, Norfolk, England.

КРУШЕЛЬНИЦКУ Марію та знайомих з с. Ковтів (Галичина) — KRUSHELNYCKY John, Berks, A. E. C. Hostel, Mortimer, Nr. Reading, Berks, England.

ТУПОТУ Андрія — BUHAJ Anastasia. Писати на адресу : Szepel MYCHAJLO, 13b Stephanskirchen, IRO Lager, Germany, US Zone.

ПИЛИПА Дмитра — TYMES Stepan, (21a) Rheine-Westf., Damloup Kaserne, Germany.

БАСАРА Данила з родиною — KUCZMA (Basara) Anna, Polnische Lager Niderlanstein, bei Koblenz (Rheinland), Bl. 8, p. 95, Germany, Franz. Zone.

Брата ДРОБЕНЬКА Матвія — DROBENKO Marie, Administration des Mines de Bouxwiller, Bas Rhin, pour Moroz Marie.

Тітку МЕЛЬНИК Марію (зам. ФЕДОРИЧКО) — ЯЦИШИН Оксана. Відомости подати на адресу : Paul PYRoHANYCZ, (24b) Kiel-Friedrichsort, Baltic D. P. Camp No 38, Bl. 3, Zimm. 11. Fritz Reuter Str., Germany. Ms. Anastasia. PYROHANYCZ (for Oksana J.), 44, London Road, Gloucester, England.

ДУЛІБУ Стефана — DULIBA Wolodymyr, Moorby Hoste, Reqesby Nr. Boston, Lincs, Great Britain.

ДЕМКОВА Савку, НОЧКО Лідвіну (нар. ДЕМКІВ) — BILAS Mycha'o, No 5 Camp, Graqen Hi l, C. O. D. Bicester, Oxon, England.

Сестер Катерину та Марію ФРУЗИНИХ і ЗУБАЛЬСЬКОГО Івана — KRENTA Stefan, Hostel — Site 4. East Laqant, Nr. Chichester. W. Sd, England.

Брата ГАВРИЛЕНКА Петра — KOWALENKO Aleksander, (13b) D. P. Camp, Wayern, Krs. Miesbach, Oberbayern, Germany, US Zone.

КУРКА Михайла — ONULAK Stefan, Trier, Feyn Camp D. P., Bl. 5, Z. 89, Germany, Zone franç.

ПОНА Михайла, ГРИЧАКА Феська, ГРИЦЬКА Степана, КАШТЕЛЯНА Касько та СІТУЖАК Юлію — MAKAROWSKYJ Stefan, Winfield-Hostel, Berwick-on-Tweed, Scotland, Great Britain.

НОВОБОРСЬКОГО Ілію — NOWOBORSKY Larissa, (20) Leese Kr. Nienburg (Weser), D. P. Camp «Warta», Germany.

ЛИХОПОЯ Бориса — LYTWYNENKO Alex., St. Ingolstadt Ukrainian Camp B, Zim. 108, Gerany, US Zone.

Брата ВАСИЛИНКУ Миколу — WASYLYNKA Mychailo, Rodmell Hostel, Nr. Lewes, E. Sussex, England

Бажаю познайомитися з українкою від 18 до 24 років — TOCKYL Mykola, E.V.W. Hostel, Methwold Hythe, Nr. Thetford, Norfolk, England.

ЛОГВИНЕНКІВ Никифора, Федора та Григорія — Szepel MYCHAJLO, 13 b. Stephanskirchen, IRO Lager, Germany, US Zone.

ДУБРОВСЬКОГО Олексу — розшукує рідня. Відомості подати на адресу : Welfare Office, (21a) Rheine (Westfalen), Damloup Kaserne, Bl. 2, Germany.

БАБІЯ Федька та ДУТЧАКА Миколу — MYCHAJLYSZYN Mykola, Y. M. C. A. Hostel, Rawreth Lane, Rayleigh, Essex, England.

КРИСТОФОВИЧА Казика — WADZINSKI Stefan, bei Jossef Blaille, Uslar Solling, Kr. Northaim, Domane Stamke, Germany, Brit. Zone.

ЧОРНЕНЬКОГО Стефана, КУЛІШІВ Миколу й Михаїла, ПАЛЕСВІТА Миколу — KULISZ Stefan, D.P. Camp Puerten II, Kraiburg bei Muhldorf, Germany, US Zone.

РЕКЛІНСЬКОГО Михайла та СЕНЧУК Евдокію — BUER Mychalo, D. P. Camp Purten II, Kraiburg bei Muhldrorf. Germany, US Zone.

МІКІКІЯ Петра — MIKIKIJ Jozef, K. A. E. C. Hostel, Wes Malling, NR Maidstone, Kent, England.

СТРИХАЛЬСЬКОГО Олексу з родиною — RUDYK Jaroslaw, Zoldyr Lindeman No 148, Limburg, Belgivue.

ЯБЛОНСЬКУ Анну — KONYK Wasyl, chez Mr Goude, La Sillerie à Antran par Chatellerault (Vienne)

НОГУ Теодору — CEREGA Alexander, (13a) Regensburg, Gangfhofer Siedlung 452, Germany, US Zone.

КАЧМАР Катерину — ROZAK Peter, YSTRAD Mynach Hostel, Hengoed Glam, S. Wales, Great Britain.

ЄНСІОРА Людвіуа — JESIOR Michalina, (21a) Rheine-Westf., Damloup Kaserne, B. 3-37, Germany.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА
ENTR'AIDE UKRAINIENNE
5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

— Українська Громадська Опіка об'єднує допомогові, церковні, комбатантські, синдикальні, культурноосвітні, громадські та мистецькі орґанізації на терені Франції.

— УГО є неполітичною, всенаціональною орґанізацією, соборницькою, демократичною, вірною славним українським традиціям і ідеалам ліпших синів України : Мазепи, Шевченка, Франка, Петлюри.

УГО є :

— *за дійсну соборність*

— *за релігійну толеранцію*

— *за* матеріяльну і моральну *підтримку українського Державного Центру УНР* на еміґрації.

Українська Громадська Опіка є проти політиканства, проти всякої диктатури, проти політичного чи релігійного інтернаціоналізму, за якими ховаються ворожі Украні імперіялізми, проти повітового сепаратизму, який вже стільки зробив зла українській справі, проти авантурницького підпілля (закордоном!), що своєю невідповідальною й безконтрольною діяльністю компромітує всеукраїнську боротьбу.

За два перші роки свого існування Українська Громадська Опіка здобула українській еміґрації у Франції:

1) право на визначення української національности в картах побуту й взагалі у всіх документах;

2) право мати свого представника в ІРО;

3) право на допомоги для бідних укр. еміґрантів грошима й пакунками КАРЕ.

Все це Громадська Опіка здобула лише через те, що працювала не для якоїсь одної партії чи области, чи церкви, а для цілої української справи, для цілої української еміґрації у Франції. Все це вона здобула лише через те, що активна й чесна частина еміґрації зрозуміла її безінтересовну акцію й підтримала її заходи в належний спосіб.

ЗРАЗОК ПРОХАННЯ

(на звичайному папері)

для одержання копії карти ідентичности, що її вимагає І. Р. О. при видаванні посвідки національности :

Monsieur, le Maire, (Préfet), *

J'ai l'honneur de vous prier de bien vouloir me faire faire une copie de ma Carte d'identité demandée par l'Organisation Internationale pour les réfugiés, 7, rue Copernic, Paris 16e, afin de me délivrer un certificat de nationalité.

Veuillez agréer, Monsieur le Maire, (Préfet) avec mes remerciements anticipés, l'assurance de ma haute considération.

*) переписати тільки le Maire, або Prefet залежно від того, до кого звертаєтеся.

СПЛАЧУЙТЕ ЧЛЕНСЬКІ ВНЕСКИ

до Громадської Опіки — 100 фр. за рік 1949

ЯК ЗВЕРТАЄТЕСЯ до ГРОМ. ОПІКИ присилайте поштові значки і зазначайте No квитанції за сплачені членські внески.

Інформації про Загальні Збори УГО з дня 1. 5. 49 р. буде подано в наступному числі.

УВАГА!

Диригенти й хорові співаки!

Появився новий випуск партитур на чоловічі хори в виданні Бібліотеки Інституту Народньої Творчости :

1. Вербицький : Ще не вмерла Україна.
   Січинський : Не пора.
2. Н. Нижанківський : Гей на горі там женці жнуть.
   Кудрик : Засвистали козаченьки.
3. Гайворонський : За рідний край.
   Гайворонський : Сповнилась міра
4. М. Колесса : Ми йдемо в бій.
   М. Колесса : Ой зза гори чорна хмара.
5. Воробкевич : Зазвенімо.
6. Ярославенко : За Україну.
7. Ярославенко : Крутянська Пісня
8. Ярославенко : Гей пластуни.
9. Ярославенко : Пластовий марш.
10. Нар. револ. пісня 1944 : В Карпатах сум і жаль.
    Нар. револ. пісня 1944 : Ми зродились.

Ціна одного номера 50 фр.

Замовляйте в «Громаді».

Марки УНР

НОВА СЕРІЯ
Кожна марка 25 фр.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НА ЕМІҐРАЦІЇ

Перший випуск поштових марок УНРади стрінувся з прихильним відгуком серед широких кіл нашого громадянства на еміґрації, а особливо серед українських і чужинних філятелістів. Замовлення та запити зі всіх кінців світу свідчать найкраще про велике зацікавлення цими марками та їхньою рисунковою тематикою, яка ілюструє один розділ історії українського народу, а саме його змагання до незалежного буття новішої доби.

З метою відзначення інших знаменних подій історії українського народу, випустив Поштовий Відділ УНРади нові поштові марки, а саме :

1. Пропам'ятну марку з нагоди 300-річчя здвигу Б. Хмельницького, двобарвну, з рисунком відзнаки гетьманської влади.
2. Пропам'ятну марку з нагоди 30-річчя Листопадового Зриву, двобарвну, з рисунковим мотивом оборони Львова.
3. Пропам'ятну марку з нагоди 30-річчя проголошення Соборности Українських Земель, двобарвну, з рисунком Софійського Майдану в Києві.

Всі три пропам'ятні марки вийшли в двох відмінах під оглядом барви, зубковані і незубковані — разом 12 різних марок.

Пропам'ятні марки стануть дорогою пам'яткою для кожного співучасника сьогоднішніх подій, тому повинні найти прихильний відгук не тільки у філятелістів, але й серед широких кіл нашого старшого й молодшого громадянства.

Ціна кожної з цих марок 25 фр.

Замовляти марки можна на адресу: Mr. Wasyl Haltschuk, Editions «Hromada», 5, rue Gasnier-Guy, Paris (XX-e).

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ФРАНЦІЇ

Українські студенти в Парижі потребують допомоги. Тепер ми стоїмо перед іспитами, але наші матеріяльні обставини не дозволяють далі студіювати. Українське громадянство вже доказало свою готовість і зрозуміння для студентів і тому, заохочені попередніми успіхами, звертаємося в цей критичний для нас час до громадянства з закликом : допоможіть студіюючій молоді!

Просимо складати пожертви на адресу Вашої установи, яка нам їх передасть.

Укр. Студентська ГРОМАДА

ПОВІДОМЛЕННЯ

Українська Студентська Громада в Парижі повідомляє, що в неділю 22 травня 1949 р. в залі 61, rue Madame, Paris 6e, metro : St-Sulpice, заходами цієї ж Громади відбудеться доповідь п. Александра Лагутенка на тему «Вступ до українського мистецтва», ілюстрована 30 світлинами.

Вхід до залі за добровільними датками.

Щиро запрошуємо все українське громадянство.

Українська Студентська
ГРОМАДА в Парижі

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff Imprimerie BERESNIAK, 12, rue Lagrange, Paris (5e)

ГРОМАДА

проблеми громадського життя

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 33-34

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 9-10

за ТРАВЕНЬ 1949

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Півріччо .... 270 фр.
На рік .... 500 фр.

c/c Paris 565.800

50 frs.

СИМОН ПЕТЛЮРА
(22. 5. 1879 — 25. 5. 1926)

ДІМА

Неминучий Меч

Червоного терору вартовий
Довкола дивиться лякливо і понуро
І раптом — брови супить злий, —
Почув ім'я Петлюри.
Хто смів згадати це ім'я
Ненависне, — питає.
А тисячі сміливих «Я»
У відповідь лунає...
Кого ж найпершого в Сибір,
Кого до смертної вписати картотеки?.
Насупився, мов дикий звір,
Лякливий вартовий червоної безпеки.
Розбіглись очі — не зловить
Всіх тих, що «Я» насмілились
сказати.
Й даремно хоче вартовий
Ім'я безсмертне розстріляти.

Очима лютими шука
Побачити жовто-блакитний колір,
І вже тремтить його рука
Стріляти в тих, що хочуть волі.
І раптом — відповідь проста —
Шукати довго колір той не треба.
Ряснють жовто-золоті жита...
Ну, а блакить...
Блакить і в самім небі.
Який би він не був жорстокий, злий
Той вартовий з його прокльоном, —
Та кров'ю жита не залить,
І небо не зробить червоним.
Хай супить брови, — скоро час
Його наказів згине,
Від неминучого меча
За вільну Україну.

A NOS AMIS FRANÇAIS

La carte ukrainienne

Actuellement dans le monde politique la carte Ukrainienne est sur la table. Elle sert d'atout aux joueurs de Kremlin. Les potentats de Moscou, n'ayant pas demandé à la nation Ukrainienne de leur confier des lettres de créance, tout simplement nécessitaient les capacités de notre jeune nation en pleine force, alors ils ont mis cette carte dans leur jeu.

Pourquoi le Kremlin a-t-il besoin aujourd'hui de cette carte? Pourquoi s'en sert-il aujourd'hui, quand hier encore il l'a negligé au forum international ?

Et pourtant c'est clair. En effet, les Ukrainiens comptent plus de 20 % de toute la population de l'URSS. Pour obtenir ses succès et ses réussites, même des victoires, les dirigeants de Moscou ont su utiliser la force vitale Ukrainienne tant physique qu'intellectuelle. Des miliers des Ukrainiens, mobilisés par le Kremlin, avancent victorieusement avec les armées de Mao-Tse-Toung. Vers quel but? Vers quelles limites?

Nous, les réfugiés Ukrainiens, nous nous permettons d'attirer l'attention de l'opinion publique occidentale sur le fait de la noncompréhension tragique et regrettable de ce qui se passe derrière le rideau de fer. Nous sommes inquiets, et pour cause, du fait que le monde démocratique met trop d'enthousiasme dans l'affaire de Victor Kravtchenko, un réactionnaire echappé, et applaudit frénétiquement aux aspirations de ses semblants, ces « cadavres vivants » à la Kerensky. La même erreur commettait, il n'a pas longtemps, l'Allemagne hitlerienne — et Dieu merci pour le résultat — écoutant ses conseillers, les anciens généraux tsaristes, experts prétendus des questions de l'Europe Orientale.

Au lieu de les traiter — ces spécialistes-là — comme des pièces de musée, les restes d'une époque déjà passée et bien revolue, malheureusement on les prend au sérieux en songeant de l'avenir, et même on imagine qu'ils peuvent jouer un rôle important au cours des événements à venir.

L'idée romantique d'une Russie « une et indivisible » appartient déjà à l'histoire. Elle ne pourra ni arrêter ni corriger la direction de la poussée gigantesque qui caractérise actuellement l'état des choses dans le monde soviétique.

Celui qui désire être présent parmi les regisseurs de la pièce à jouer, celui qui veut être à la page de la situation actuelle, celui qui aspire à préserver l'humanité des perspectives deplorables, celui-ci doit être, au moins, aussi habile et aussi fort, au point de vue idéologique, que le sont les premiers rangs de la marche soviétique. Celui qui étudie les traces des roues de la voiture de l'Histoire peut écrire l'histoire, mais non la créer.

C'est avec profonde tristesse qu'il faut constater que ce n'est pas le monde démocratique qui a mis la carte Ukrainienne dans le jeu mondial (l'Ukraine parmi les membres de l'ONU) et que ce même monde n'a pas l'air de comprendre l'importance et la valeur de cet atout tenu entre les mains de l'URSS. Si les Soviets pouvaient faire passer en silence le problème Ukrainien, ils l'auraient fait sans aucun doute, car ils savent, plus que les autres, les aspirations justes de la nation Ukrainienne de devenir libre et indépendante. Ils ont peur de la force évidente de ces aspirations, mais, étant réalistes et craignant les conséquences indésirables pour eux, conséquences qui peuvent dépasser leurs moyens de contrôle et provoquer les événements contraires aux vues de Kremlin, les Soviets habilement la jouent, cette carte Ukrainienne.

L'Ukraine d'aujourd'hui ce n'est pas seulement l'antracite de Donbass ou le blé de Podolie, l'Ukraine actuelle — c'est les millions des travailleurs jeunes, forts et bien spécialisés, c'est presque le quart de l'armée soviétique, c'est le pays d'origine de Vychinski, c'est la patrie de Chtemenko (général, chef d'état-major-général des forces armées de l'URSS), de Vassilevsky (maréchal, ministre soviétique de la guerre), de Kapytzia (professeur éminent chargé des recherches atomiques) etc, etc...

La carte Ukrainienne a une grande valeur, et si les Soviets la jouent aujourd'hui, contre leur gré, ceci prouve que cette carte est bonne.

РОСІЙСЬКА ЛІҐА БОРОТЬБИ ЗА НАРОДНЮ СВОБОДУ І УКРАЇНА

В російській пресі в Америці в березні цього року оголошено «Основні тези» програми новоствореної російської «Ліґи Боротьби за Народню Свободу». Згідно з цією програмою російська Ліґа має завдання боротися проти комуністичної диктатури і за встановлення в Росії демократичного ладу.

Створення російської Ліґи для боротьби проти комуністичної диктатури є фактом, що зміцнює сили світової демократії в боротьбі проти большевицької Росії. Однак, з української сторони є рішучі застереження проти тих тез згаданої Ліґи, які торкаються народів, поневолених Совєтською Росією, в тім числі й України.

З цього приводу Інформаційна Служба Виконного Органу УНРади констатує слідуюче :

Комуністична диктатура в Росії — це витвір історичного розвитку російського народу, що в своєму минулому не мав вільного політичного ладу і не знає пошани до свободи інших народів. Коли в Росії після упадку царату 1917 р. запанувала диктатура комуністичної партії, інші народи бувшої царської імперії утворили свої незалежні демократичні держави, як балтійські народи, Україна, народи Кавказу і інші. Совєтська Росія після довгої кривавої боротьби своєю мілітарною силою окупувала ці країни і тримає їх під своєю владою терором. Без російської воєнної сили комуністична диктатура не могла би запанувати над цими народами, бо місцеві комуністичні рухи серед цих народів були й є слабі, а зокрема на Україні до приходу московської окупаційної вла-

ди взагалі не було ніяких у к р а ї н с ь к и х большевицьких організацій.

Російський імперіялізм не є якимсь новотвір комуністичного режиму, він глибоко вкорінений в політичній традиції Росії. Тим то всі російські політичні групи — від монархістів до соціялістів — як раніше (до і під час революції 1917 р.) так і тепер не хочуть визнати права народів, поневолених Росією, на вільне самоозначення.

Ця тенденція виявляється і в програмі російської «Ліги Боротьби за Народню Свободу». Вже сама назва органу Ліги — «Майбутня Росія», в якім поміщено основні тези платформи Ліги, показує, що Ліга має на увазі збереження російської великодержави (на території СССР), яка й надалі панувала б над народами, що були до неї прилучені силою. Хоч в основних тезах платформи Ліги говориться на вступі про «союз народів створений вільним порозумінням», але з другого боку категорично заявляється : «Тільки Установче Зібрання, обране всіма народами країни,... буде мати право остаточно встановити порядки для майбутньої визволеної Росії». Це значить, що долю народів, поневолених Росією, вирішав би російський народ, який має чисельну більшість в СССР. Таким чином, проголошені російською Лігою кличі про вільну згоду народів і їх свобідний розвиток — це лише слова, що прикривають д і й с н у тенденцію Ліги — відновити після упадку комуністичного режиму «єдину неділиму Росію», хоч би й проти волі неросійських народів, що належать тепер до СССР.

Тому Інформаційна Служба Виконного Органу УНРади заявляє :

1. Програма російської «Ліги Боротьби за Народню Свободу» фактично не визнає права поневолених Совєтською Росією народів на вільне самоозначення. Ця програма не бере на увагу того, що неросійські народи, як українці та інші, після революції 1917 року створили свої незалежні демократичні держави і поклали великі жертви в боротьбі за свою свободу і вільний розвиток. Революційна боротьба, між іншим у формі повстанських рухів, не припиняється ввесь час на територіях поневолених Росією народів. Зокрема на Україні не вщухає визвольна акція Української Повстанської Армії, а на чужині діє Українська Національна Рада як представництво українського народу в його боротьбі за державну незалежність.

З цих причин програма російської «Ліги Боротьби за Народню Свободу» не може мати довір'я в українському народі, як і серед інших народів, поневолених Росією. Всяке накидання форм міжнаціональних взаємин з г о р и українці і інші поневолені народи вважатимуть за насильство над своїм правом і будуть проти цього всіма силами боротися.

2. Запроектований російською Лігою план упорядкування міжнаціональних взаємин шляхом скликання Установчого Зібрання «всіх народів» колишньої Росії не може вирішити проблеми поневолених Росією народів. Такий план міг би, навпаки, ще більше загострити національні противенства на Сході Европи і стати наново загрозою для свободи й миру на цьому просторі і в цілому світі. Установче зібрання, вибране «всіма народами» колишньої Росії, фактично було б висловом волі р о с і й с ь к о г о народу як більшости в СССР і не могло б забезпечити прав інших народів на свободу і і вільний розвиток.

Зокрема щодо українського народу, то тільки власні, демократично вибрані законодатні установи незалежної України можуть створити владу, відповідаючу інтересам України, і рішати, на основі рівноправности, про взаємовідносини української держави з іншими народами. Для забезпечення свободи українського народу перед загрозою російського імперіялізму українська політика вважає за доцільне включення України в систему міжнаціональних союзів з іншими вільними европейськими народами, на якій мав би спертися новий лад Об'єднаної Европи.

ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА
ВИКОННОГО ОРГАНУ У. Н. РАДИ

Головний Отаман СИМОН ПЕТЛЮРА

(Спогад - спроба характеристики)

Головний Отаман С. Петлюра мав дуже велику повагу до західньо-европейської культури; він був, можна з певністю сказати, ентузіастом її великих духових надбань. Хто хоч раз мав нагоду про це з ним говорити, той ніколи не забуде його захоплення Шекспіром, Гете, Мольєром, Дантом, Вольтером, Бетховеном, Моцартом, Гуно, Рафаелем і іншими літературними й мистецькими корифеями Заходу.

Через те, коли він восени 1924 р. приїхав до Парижу, він знайшовся в країні своїх мрій і захоплень; він захотів наочно побачити все те, що звик цінувати й вважати загальним добром людства; він відразу кинувся оглядати музеї, архітектурні пам'ятки, картинні галереї; Лувр, Люксембурґ, Музей Родена, Трокадеро, Пантеон, Клюні, замок Інвалідів виправдали його сподівання. Нотр Дам де Парі, Версаль зробили на нього незабутнє враження; про них він згадував при всяких нагодах.

Зокрема щодо політики, то С. Петлюра, будучи проводирем українського патріотизму, завжди відкидав націоналістичну вузькість, самозамкнення; як себе, так і Україну він хотів бачити «в сім'ї новій, вольній» і то европейській.

Одночасно, щодо цього, то він був характерним представником українського народу, який ніколи не замикався в собі, не хотів китайської стіни, не виявляв тої виключности, яка характеризує, напр., московську націю, що перевищила найбільш дику практику відмежування азійських князьків і тепер дійшла до божевільної ідеї повного самозамкнення.

Характерно, що Симон Петлюра впав забитий тоді, коли оглядав книги в книгарні на розі вулиці Расіна... Він мав незвичайну повагу до тих ідей, що в них зафіксовані, — що їх викував Захід, спадкоємець Греції і Риму.

Здавалося б, що духовна семінарія мусіла накласти на ідейність Петлюри певну печать дидактичної вузькости, певної ідейної обмежености. Проте, він не мав і сліду їх; наша ідейна широта XVII-XVIII віків, наш козацький націоналізм надто сильно просякли національний дух, щоб кращі представники українського руху підлягли понурим ідеям самозамкнення і самовистачальности. Всі писання С. Петлюри, всі його промови дихають широтою ідей, свідомістю не лише українських інтересів, але европейського громадянства.

Треба було колективного божевілля і неуцтва деяких европейських кіл, що підлягли пропаганді большевицьких платних агентів, щоб думати, що Петлюра був диктатором, фанатиком, фашистом, що українська національна ідея полягає в розбудові «залізної стіни».

С. Петлюру часто характеризують, як соціял-демократа, марксиста. Це і правда і неправда. Головний Отаман на початках своєї політичної свідомости захоплювався марксизмом, як певною методою думання і студіювання, як зручною системою класифікування соціяльно-економічних фактів; але в реальному житті він одійшов далеко від східньо-марксистської доктрини і підійшов до ідеалістичного соціялізму французького типу. Особливо глибоко розійшовся з матеріялістичною мораллю, яку собі

засвоїли крайні марксисти типу Леніна, що наслідували єзуїтів і їхніх учнів, пруських стратегів типу Клаузевіца. Симон Петлюра мав морально-соціяльні ідеї свого народу, але підпав як вся українська інтеліґенція, і впливам гасел Великої Французької Революції (: братерство, рівністьі і свобода).

Які були релігійні ідеї С. Петлюри? Він же був семінаристом, Ісусовою піхотою, як він і любив сам казати. Як і український народ, його мало цікавила метафізика, він був з одного боку раціоналістом, а з другого — моралістом, для якого, як і для Вольтера, важливі були не тогосвітні досягнення, а удосконалення тут на землі. Це особливо яскраво він висловив у своєму славнозвісному «Як будете в церкві на 12 євангеліях...»

За свого життя С. Петлюра виявив велику фізичну і моральну хоробрість. Згадаймо лише заклик до війська на станції Гребінка, участь у самій гущі бою в арсеналі,декларацію в «Украинской Жизни» з приводу війни 1914 р., відвідини ліній боїв на фронтах, постання Директорії і т. д.

Він виявив себе історичною фігурою, діяпем, який не підлягав історії, а робив її сам нарівні з нашими кращими історичними людьми, як Хмельницький, Мазепа. Втілення ліпших національних прикмет вкупі з духом стремління до нового, величного, що витворила европейська культура, роблять С. Петлюру і після смерти духовим проводирем цілого українського народу.

І. ЗАТАШАНСЬКИЙ

Американці не все можуть...

Часто доводиться чути, що, мовляв, світ поділився на дві частини : совєтську й американську. У зв'язку з цим, одні вважають кожний програш американської політики за крок до катастрофи людства, за крок до опанування світу большевиками; другі захлистуються від радости, от-от і будуть переможцями, от-от і опанують цілий світ. Однією з найяскравіших подій останнього часу є провал політики Спол. Штатів у Манджурії і в Китаї. Скажім собі правду, при цій нагоді, що ц е не перший і, напевно, не останній провал.

За останнє людське покоління перед американською закордонною політикою стояли, в загальному, ось такі три головні завдання, а саме : 1) консолідація південно - американських держав, 2) розбудова співзвучного собі режиму в Китаї і 3) підтримка собі співзвучних режимів у Европі.

Відносно Південної Америки писав ще недавно «Таймс» (Times), що «південно-американські держави наближаються до авторитарних режимів, таких як Перона в Арґентіні. Загальновідомо, що ця реакція на страх, правдивий чи удаваний, перед комунізмом має жалюгідні наслідки. Вона спричиняє послаблення поміркованих елементів, яким весь час було дуже трудно втриматися в цій частині світу». Коли додати до цього часті державні перевороти в тій чи іншій південно-американській державі, навіть, коли орґанізаторами цих переворотів є симпатики Спол. Штатів, то доводиться ствердити, що американська політика на цьому відтинку не надто успішна.

У Китаї американці почали були, здавалося, добре для себе : вони давали, між іншим, протягом кількох останніх десятиліть масово стипендії молодим китайцям на студії в Спол. Штатах. В цей спосіб вони сильно зв'язували молоде покоління з своєю цивилізацією (а тільки слабо з культурою). Ця молодь не репрезентувала цілої суспільности, а тільки одну, і то найвищу верству народів китайської імперії. Люди ці є у великій мірі зв'язані з Спол. Штатами, хоч би з огляду на знання мови, за посередництвом якої мають доступ до світової літератури. Люди ці, навіть щиро, захищають дотеперішній традиційний режим, який в їх уяві найбільш підходящий для Китайської імперії (вони ж бо сини напівфеодальної аристократії або з нею близько споріднені), — але широкі маси народу радше прислухаються до голосу з Кремля; це для них не менш чуже за перше, але щонайменше обіцяє соціяльні блага.

А Европа? — У своїх спогадах син Рузвельта Еліот кпить собі з Черчіля і з британської політики і приписує це своєму батькові, пригадуючи, що при кожній зустрічі з американськими політиками Черчіль висував потребу атакувати завойовану німцями Европу від Балканів, протиставляючися совєтсько-американському планові другого фронту в Зах. Европі. — У висліді й на цьому відтинку виступ Спол. Штатів у світовій політиці не пощастив : половина вільної донедавна Европи опинилася під совєтським режимом.

І на майбутнє, навчені досвідом, не вимагаймо від американців нового «відкриття Америки». Не числім одиноко й виключно на казкового американського вуйка, а дивімося правді ввічі, навіть якщо вона для нас з тих чи інших причин неприємна — і хоч ми вповні оцінюємо добру волю американців.

В одному, проте, треба Рузвельтові признати в деякій мірі правду, бо він був мабуть першим високопоставленим американцем, який зрозумів, що друга світова війна пропагандивно спиралась на розходження світоглядові. Він відчув потребу якогось гасла, якогось окреслення, названня американського світогляду. І він його називав християнською демократією. Термін цей видається нам дуже влучним, і клич такий міг би бути цілком успішним, якби йшлось тільки про боротьбу проти Німеччини. Але що ж це гасло говорило народам Близького Сходу, чи народам Китаю в боротьбі проти Японії, з яких ні одні, ні другі, ні треті й не християне й не демократи (в американському розумінні).

Як бачимо, виступ американців у світовій політиці хоч наробив багато шуму, не відзначився надто великими успіхами.

Розтрощили невелику Німеччину ціною зміцнення великого Совєтського Союзу, а тепер знову відбудовують Німеччину. — У противагу цьому всьому ми бачимо подивугідну майстерність, з якою, напр., Вел. Британія чи Франція перевели повоєнну відбудову ; Вел. Британія мала при цьому до розв'язки між іншим грандіозну проблему Індій, а Франція — крім справи Індокитаю, грізну внутрішню політичну кризу. Все це доводить нам, що Европа не може передати Спол. Штатам своєї повної спадщини на полі світової політики, — що без европейців, які кілька століть мають справу з світовими політичними проблемами, — самі американці світової політики не змайструють; у цьому відношенні вони ще, так би мовити, «неповнолітні».

Ол. ЯРИМОВИЧ

III З'ЇЗД
Організацій Укр. Громадської Опіки

Учасники III-го З'їзду Української Громадської Опіки 1 травня 1949 р.

30 квітня і 1 травня ц. р. в приміщенні Українського Клюбу (5, Rue Gasnier Guy Paris XX-e) відбувся третій З'їзд Української Громадської Опіки.

Взяли участь у З'їзді ось такі організації : Бібліотека С. Петлюри, Т-во б. вояків Армії УНР, Студентська Громада, Православна Парафія, Академічне Т-во, Євангельське Об'єднання, Союз Українок, Жіночий Комітет при Православній Церкві, Пісня Рідного Краю, Секція б. вояків у Франц. армії, Ліонський Допомоговий Комітет, Об'єднання в м. Оден-ле-Тіш — Вільрю, Громада в Шалеті, Філія Об'єднання Укр. Робітників у Шільтіґгеймі, Громада в Опіталь, Опіка в Тулузі, Гурток у Сен-Елуа.

Відкрив З'їзд голова УГО інж. С. Созонтів. До президії ввійшли : полк. Вержбицький, як голова, — о. мітрат Вишневський та протопресвитер о. Новицький, як заст. голови, — проф. Голота, як секретар, і п. Левицький, як другий секретар.

На почесного члена президії запросили ген. Удовиченка.

З'їзд вислав, крім традицийного привіту Французькому Урядові, привітання п. Президентові УНР Андрію Лівицькому, УНРаді та її Виконному Органові, Американсько-Канадійському Комітетові і дружині Головного Отамана п-ні О. Петлюрі.

По вислуханні звіту Управи і вичерпній дискусії було уділено уступаючій управі абсолюторій.

Голова З'їзду полк. Вержбицький, виносячи подяку Голові УГО інж. Созонтову за його жертвенну працю, запропонував З'їздові затвердити його і надалі як голову УГО, але інж. Созонтів, дякуючи за довір'я й пошану, просив звільнити його від функцій голови з причини його поганого здоров'я і перенобтяження працею.

Усі особи, що забрали голос у цій справі, а саме : полк. Закусило, п. Лубенець, п-ні Книш, п. Ковальський, полк. Юськевич, проф. Голота, ґен. Удовиченко, о. Новицький, д-р Мусіянович і п. Довженко, апелювали до інж. Созонтова залишитися дальше головою УГО. Врешті інж. Созонтів погодився на пропозицію п. Довженка, що він залишиться дальше головою з функцією зовнішньої репрезентації УГО, а вся інша праця буде покладена на діючу Управу.

З'їзд прийняв кандидатуру інж. С. Созонтова на голову УГО гучними оплесками.

З черги на пропозицію окремої комісії З'їзд обрав десять членів Ради УГО, голосуючи за кожну особу зокрема : на містоголів — інж Піснячевського і о. Новицького, на ґен.-секретаря — п. І. Косенка і на його заступника — п. Левицького, на членів Ради — п-ні Лукіянович, інж. Кобилко, д-ра Ол. Яримовича, ред. Р. Голіяна, п. Шекуна і п. Роговського.

До Ревізійної Комісії вибрані : полк. Вержбицький, п. Бацуца, п. Ковальський, п. Номич і п. Василів.

До Громадського Суду ввійшли ґен. Удовиченко, п. п. Довженко, Солонар, Бацуца, Миколайчук.

Як представників УГО на провінції з правом членів Ради, обрано ось таких осіб :

д-р Мусіянович — Ліон, полк. Закусило — Нансі, проф. Голота — Страсбург, інж. Пащенко — Тулуза, інж. Туркало — Марсель, сот. Гришин — Домбаль, п. Основич — Опіталь.

З промови голови УГО інж. С. Созонтова

під час зустрічі в суботу 30. IV. 49.

Інж. Созонтів привітав присутніх і подякував їм за добровільну й безкорисну співпрацю. Він подав широкий огляд українського життя по всіх усюдах нашого розсіяння, а зокрема на терені Франції.

Говорячи про Укр. Американсько-Канадійський Допомоговий Комітет, він сказав : «Дякуючи цьому Комітетові, представником якого на Францію я маю за шану бути, мені, як голові Громадської Опіки, вдалося бути на двох сесіях Міжнародньої Орґанізації ІРО в Женеві і спільно з представниками інших національностей — поляками, латишами, литовцями, білорусами, югославцями й грузинами, дякуючи надзвичайно прихильному ставленню до народів Д. П. і зокрема до нас, українців, п. амбасадора Понсо, а також при підтримці п. Пана, кол. голови Нансенівського Офісу, голови Делегації ІРО на Францію п. губернера Валянтен Сміта та завідуючого адміністративними справами п. Бремона, вдалося спочатку провести через Комісію ІРО постанову про тісну співпрацю Секретаріяту ІРО з національними групами, — а зокрема нам, українцям, удалося після довгих клопотань добитися

головного для нас, а саме визнання за нами нашої правдивої національности — української».

Інж. Созонтів згадав широко роботу УДБюра в Лондоні, а зокрема досягнення сот. Панчука, пані Храпливої та п. Яремовича, а також д-ра Смука та його бюра в Німеччині.

Говорячи про Арґентіну, Бразілію, Параґвай, Австралію і т. д., інж. Созонтів висловився : «Характерно є, що всі ті, що поїхали, скажемо, з Франції, не зважаючи на чрирікання перед від'їздом писати правду про своє життя-буття, за дуже рідким виключенням, не подають про себе вістки».

В Німеччині все «потроху ліквідується, люди роз'їзджаються й незабаром там лишаться лише старики та хворі, і в що потім перетвориться українське життя на цих теренах — зараз трудно сказати».

Приступаючи до обговорення нашого положення у Франції, інж. Созонтів ствердив : «Я рахую, що нас є на терені Франції більше як 50 тисяч. Українська Громадська Опіка в перші дні свого оґранізаційного існування поставила собі за мету зробити перепис. Крім великих технічних трудноців ми зустрілись з ясною опозицією деяких груп і організацій в цій роботі. У висліді перепис не був переведений; докладна кількість українців на терені Франції невідома. — Другим завданням, яке собі поставила Громадська Опіка, — це створити такий центр, в імені якого можна було б говорити як з представниками адміністрації й уряду тієї країни, де ми перебуваємо, так і представляти українське громадянство на зовні в наших українських національних орґанізаціях Був момент, коли ось-ось ця висока мета могла бути досягнена. Поза межами Громадської Опіки лишалася тільки одна орґанізація, а то Народній Союз, з яким велися переговори про умови спільної роботи. І от же в той момент Об'єднання Укр. Робітників, почувши себе ображеним у справах дрібних і непринципових, рішило залишити, після довгих, болюче неприємних дискусій, Громадську Опіку. З цього моменту орґанізаційне життя у Франції, в його конечному прояві центрального представництва, було дуже й дуже загрожене. В момент створення Національної Ради представникові Виконного Органу, п. міністрові внутрішніх справ Вєтухову, вдалося посадити за один стіл представників усіх на той час існуючих, т. зв. центральних орґанізацій. Вдалося створити на паритетних началах, себто по одному представникові від кожної з восьми орґанізацій, Український Громадський Центральний Комітет. Склад цього Комітету змінявся і сьогодні є такий : головою — інж. С. Созонтів, заступником — п. Попович, секретарем — пані Шаповал, скарбником — пані Книш. Членами є : від Єдности (що постала з орґанізацій б. Народнього Союзу) — п. В. Лазовінський, від Військового Т-ва — п. Ковальський, від Академічного Т-ва — п. Шемет і від Суспільної Опіки — о. Леськович. Громадська Опіка йшла на якнайдалі йдучі уступки. Громадська Опіка, яка мала позиції забезпечені і в урядових чинників і в ІРО, мала свій статут централі — все це вона принесла до розпорядження Центрального Комітету, аби він відразу став на ноги і відповідно й гідно діяв. Ось скоро буде рік, як постав центральний Комітет, і ми, на жаль, не можемо нічим похвалитися позитивним, навіть не можемо певно сказати, що завтра-післязавтра представники цих перечислених орґанізацій лишаться сидіти за одним столом»... бо «всі засідання Комітету відбуваються в сильно напруженій, зовсім не товариській атмосфері.

Ми тут на терені Франції не маємо нашого українського шкільництва, як не рахувати 2-3 животіючі четвергові школи, ми не маємо тут на терені Франції гідно нас репрезентуючого культурно-освітнього центру, ми не маємо притулку для старих, громадської допомоги студентству. Ще до недавна на терені Франції, в місцях нашого розселення, Париж включно, відбувалися в один і той же день дві-три імпрези, святкували два-три, а то й більше національні свята, в той момент, коли наше громадянство ледве могло спромогтися матеріяльно забезпечити одно. Центральному Комітетові з великими зусиллями вдалося влаштувати спільно Свято Самостійности й Соборности й Шевченківське свято. Але якби ви знали, що то коштувало нервів часу для полагодження різних непорозумінь...

Долі хотілося, щоб не тільки заставити нас перебувати під чотирма різними окупаціями, але ще наділити нас двома, хоч і християнськими релігіями. — Ми всі маємо одну мету : Українську Самостійну Соборну Державу, але ми йдемо різними шляхами, боремося за цю ідею різними методами. І сьогодні, коли ми зібрались на цей річний з'їзд Громадської Опіки, то я думаю, що ми, присутні, визначимо собі й спільну дорогу, і спільні методи для нас, українців, членів нашої орґанізації. Я вважаю, що для нас основною напрямною мусить бути слідуюче положення : ми є за Національну Раду, ми є за її Виконний Орган, як засіб переведення в життя постанов Національної Ради; ми є за всебічну підтримку цієї нашої національно-державної репрезентації, як моральну, так і матеріяльну».

Звіт з діяльности УГО

за час з 11. XI 1947 р. по 30. IV 1949 р.

Загальні зауваження

Діяльність Ради у відчитному періоді направлена була вже на інші об'єкти, як у попередньому. Оскільки раніш її зусилля хилилися до леґалізації установи, влаштування гуртожитку, їдальні, школи, допомоги одягом і оплатою подорожів, остільки в новому періоді, хоч дещо з попередніх завдань докінчувано, реалізовано нові, значно важливіші досягнення, як радикальна зміна на краще юридичного положення укр. еміґрації у Франції, введення в систему допомоги укр. еміґрації пакунками й грошима.

Статут Громадської Опіки

Статут Громадської Опіки, як федеративної національно-допомогової установи, затверджено було 25.III 1948 р. Міністерством Внутрішніх Справ, зареєстровано Префектурою 10. IV і опубліковано в « Журналь Офіс'єль» з 23 квітня 1948 р. на стор. 3984.

Фінанси Громадської Опіки

На 30 квітня 1949 р. залишається готівкою в касі 10.744 фр.; на поштовому рахунку — 16.673 фр. і 31 америк. доляр.

Нема ніяких боргів супроти третіх осіб ані фізичних, ані моральних.

Головною фінансовою базою до існування УГО був національний податок (нині це називається членський внесок, бо національним податком називаються тепер сплати на Укр. Національну Раду).

Боротьба за юридичне положення укр. еміґрації

Як відомо, першим актом визнання прав укр. еміґрації було визнання представника УГО до ІРО проф. Шульгина, другим — визнання укр. національности у формі посвідок національности. Проте це право хоч визнане ІРО, було опубліковане французьким урядом лише 1. X 1948 р.

Допомогова акція

Переселенча

Допомога переселенська виявилася головно в персональних інтервенціях п. Голови в Національному Іміґраційному Офісі і в іміґраційних центрах у Мо і Нансі, в частих листовних інтервенціях на користь переселенців в іміґраційних центрах і

в роботодавців. Був запрошений в Нансі п. полк. Закусило відпоручником Громадської Опіки; він часто інтервенював у захист збігців і вміщав їх на працю. Поновлено зв'язок з фабрикою Гутчінсона в Шалеті й завдяки йому приміщено там кілька родин збігців.

Коли виявилася потреба допомогти новоприбуваючим на роботу збігцям перетримуванням дітей, з поради п. голови і з його допомогою, Жіноче Допомогове Т-во при Православній Церкві найняло Шато де Руасі-ан-Брі, що стало постійною захоронкою для дітей і почасти для збігців. За загальним майже правилом наші писемні інтервенції перед франц. адміністрацією й господарями дають позитивні наслідки й виправляють непорозуміння й почасти надужиття.

Пакункова допомога

Громадська Опіка одержала в листопаді 1947 р. на руки від КАРЕ за рахунок Американського К-ту й розподілила — 50 пакунків.

Так само за рахунок Укр. Американського К-ту й на його прохання Громадська Опіка подала до КАРЕ список кандидатів на 96 пак. і 7 пачок, які КАРЕ й задовольнило.

Починаючи з березня місяця 1948 р. за умовою з ІРО і за його рахунок ми подали списки КАРЕ на розіслання пакунків КАРЕ в такій кількості: березень — 30, квітень — 30, травень — 30, червень — 30, липень — 30; додатково за червень-липень — 50; серпень — 60, вересень — 60, жовтень — 60, листопад — 60, грудень — 35, січень — 35.

Помимо цього, безпосередньо на руки п. Голови було одержано 55 пакунків КАРЕ Канадійського К-ту (з кількости, присланої на Джемборі).

Нансенівський фонд

Громадська Опіка одержала на руки свого голови за перший триместр 1948 р. — фр. 85.000; за другий триместр — 86.250; за третій триместр — 50.000; разом фр. 221.250; з яких грошей було п. голови видано за ухвалою Ради позичково Укр. Офісові 10.000 фр. і на допомоги різним особам за списком, ухваленим розподільчою комісією — фр. 45.000 — і нарешті недавно решту фонду розподілив Центральний Комітет.

Допомога одягом і взуттям Американського К-ту

Лишилося від попереднього року згідно зі світом 24 балі і 6 скринь. Протягом року розпечатано й передано Сестрам Служебницям до розподілу, 6 скринь і 21 баль.

Один баль вислано до Страсбургу Філії Об'єднання Укр. Робітників; таким чином на складі лишається ще нерозпечатаних 2 балі.

Збирання національного податку, що його була встановила Громадська Опіка у Франції в 1948 р.

За звітний період Громадська Опіка випустила 45 квитанційних книжок. Національний податок збирали такі особи, поминаючи членів Ради: О. Бабенко, Лагошин, Рибалко, Гораїн, Довженко, Камінас, Мельник, Зубенко, А. Шаповал, Куліш, Бондаренко (Крезо), Кучерявенко (Марсель), Сокіл, Білик, д-р Мусіянович, Кінайчук (Камбре), Голота (Страсбурґ), Кузан.

Всім збирачам нац. податку Рада Громадської Опіки приносить якнайсердечнішу подяку. В дальшому, згідно з розісланим обіжником, Громадська Опіка буде збирати членські внески й нац. податок для Національної Ради.

Деякі статистичні дані

Рада мала 36 запротокольованих засідань.

Увійшло більше 3500 листів. Вийшло більш як 2.200 листів.

Висновки й думки
(зі звіту п. І. Косенка)

Українське громадянство у Франції ще шукає найліпшої форми своєї орґанізації; ми певні, що воно її знайде, оскільки буде це робити правно-демократичним шляхом і шукатиме дійсно практичного об'єднання всіх живих сил українських для користи національної справи й допомоги всім членам української спільноти.

Чи ця орґанізація буде називатися Громадським Комітетом, чи Громадською Опікою, чи якось інакше, — справа не в назві, а в суті. Орґанізація мусить бути загальною, демократичною й діловою. Є у нас багато орґанізацій, але майже ніде немає доброї дитячої школи; наші переселенці, що приїздять на контракти, часто-густо не дістають швидко добрих порад і терплять не лише через свою безпомічність, але й через громадський гріх той, що є забагато орґанізацій і замало ділової роботи.

Я певен, що лише при умові об'єднання можна створити потрібний укр. еміґрації у Франції діловий апарат і що тільки з таким апаратом можна рішуче поліпшити українське становище в цій країні.

Коли хочемо дійсно щось доброго творити, візьмімось до може малої і дрібної роботи, але дійсно потрібної, яка в мільйон разів більше корисна, ніж те, що завелося в нас останніми часами й що є показником глибокої хвороби. Наше майбутнє в наших руках. Лише треба, щоб ми чесно робили те, що належиться, для користи справи, а не для власної пихи чи вигоди.

Резолюції III-го З'їзду УГО

В справі УНРади:

Річний З'їзд Орґанізацій Укр. Громадської Опіки у Франції засилає своє щире привітання Українській Національній Раді та її Виконному Органові, як єдиному національно-державному представництву українців на еміґрації, та запевняє в своїй повній підтримці не тільки словом, але й ділом.

З'їзд одноголосно схвалює перебрати на себе збирання національного податку на бюджет Виконного Органу на терені Франції в розмірах і після припису фінансового Ресорту Виконного Органу Національної Ради.

В справі У. Ц. Г. Комітету у Франції:

Заслухавши інформації Голови УГО інж. С. Созонтова про різні фази творення та праці Українського Центрального Громадського Комітету у Франції, З'їзд висловлює свою згоду з діяльністю свого представника п. Созонтова і підкреслює ще раз конечну необхідність об'єднання українських еміґрантів та теренах Франції, як в інтересах їх власних, так і в інтересах українських загальнонаціональних. З'їзд стверджує, згідно з статутом, що орґанізація Української Громадської Опіки і надалі залишається складовою частиною Центрального Комітету, а її представник мусить вживати всіх заходів, аби У. Ц. Г. Комітет у Франції, переборовши зрозумілу хоробу росту, проявив максимум енерґії для сконсолідування й координації українського життя на теренах Франції.

З огляду на те, що УЦГК створив свій статут і не потребує, як юридичної бази, статуту УГО, згідно з постановою спільного засідання У.Ц.Г. Комітету й Управи УГО З'їзд вважає непотрібним змінювати дотеперішню назву УГО на Союз Українців у Франції, під якою наші орґанізації були до цього часу записані в складі У. Ц. Г. Комітету. Про це довести до відома У.Ц.Г. Комітету.

Просити У. Ц. Г. Комітет приспішити з визначенням представника української еміґрації у Франції до ІРО.

В справі Американсько-Канадійського Комітету

З'їзд висловлює свою сердечну подяку Управі Об'єднаного Американсько-Канадійського Комітету, всім членам цієї орґанізації та всім жертводавцям, а зокрема Високодостой-

ному Діловому Директорові цього Комітету, п. д-рові Галанові, за моральну й матеріяльну підтримку нашого членства на теренах Франції, а також за ласкавий дозвіл користуватися домом Укр. Комітету на rue Taine.

В справі ОУРФ:

Прийняти до відома бажання ОУРФ вийти зі складу Громадської Опіки.

Просити Управу ОУРФ пророблти формальності в справі передачі до скарбниці УГО зібраних ними грошей на провінції для Укр. Громадської Опіки в сумі 14,565 фр.

Списати з боргу за ОУРФ 9.000 фр., як вступні ОУРФ до Укр. Громадської Опіки за їхніх 30 делегатів на зборах 9 листопада 1947 р.

Визнати претензію газети «Українець у Франції» до УГО на суму 30.000 фр. за недійсну, стверджуючи, що УГО такого зобов'язання ніколи не затягала.

В справі боргу п. проф. О. Шульгина:

Просити п. проф. Шульгина позику 10.000 фр., яка була йому дана з Нансенівського фонду на уможливлення його праці в IPO до моменту одержання ним відповідних коштів від самого IPO, повернути Укр. Громадській Опіці. Згадана сума мусить бути повернена на те, на що вона була призначена, а саме на допомогу бідним нансенівцям.

НАРОДЖЕННЯ НОВИХ ОСЕРЕДКІВ УГО НА ТЕРЕНАХ ФРАНЦІЇ

На теренах Франції, в усіх її закутках, знаходиться багато українських еміґрантів, які, десятки років перебуваючи на чужині, часто відірвані від центральних міст, плекають на французькій землі свої рідні національні традиції. В деяких місцях ці люди зовсім відділені від усяких проявів громадського життя і при всьому своєму бажанні не мають змоги включитися в нього. Великі загально-громадські зміни у вищих колах нашої політичної еміґрації, конструктивні сталі реформи і т. ін., часто приходять у ці осередки нашого громадянства набагато пізніше після їх переведення в життя, а інколи зовсім не доходять до них.

З метою ознайомлення цих людей з ситуацією всесвітнього українського руху та діяльністю Української Національної Ради і УЦГКомітету, інж. С. Созонтів, представник УНРади і голова УЦГК на Францію, почав проводити в життя виїзди на провінцію, в місця найбільшого скупчення українців.

Один з таких виїздів відбувся 21. V ц. р. в департамент Кальвадос (м. Кан). Українська колонія нараховує тут коло 400 чол. Переважно це старі еміґранти-селяни, що в 20-их роках прибули на заробітки, а з часом осіли і залишились у Франції. У спільних життєвих умовах українці Галичини і Наддніпрянщини поріднились і цим самим стерли всяку територіяльну межу, що має ще місце серед наших людей. Надзвичайно вражає братерське відношення цих людей один до одного, їхня єдність і щире прагнення соборності. Перебуваючи по 10-20 років на еміґрації і сприйнявши всю специфіку французьких умов життя, вони залишились українцями і то щирими і відданими своїй батьківщині. Дітей, що були вже народжені у Франції, батьки виховали патріотами України, хоч вони її ніколи не бачили.

Тим відрадніше для серця, після різних непорозумінь, що існують в колах нашого українського громадянства, почути й побачити спільну волю й бажання українців у справі творення нашої держави, а тут на еміґрації — державного репрезентаційного центру — Української Національної Ради. Одверта душа нашої людини, не спокушена пропагандивною отрутою лідерів різних політичних партій, прагне соборної України і не на словах, а на далі, у всякий спосіб помагає здійсненню цієї мети. Приїзд представника УНРади, п. інж. Созонтова був надзвичайною подією колонії в Кан.

За весь час існування цієї укр. колонії тут була заснована філія молодих укр. комбатантів у франц. війську, яка пізніше влилась у філію ОУРФ, але з причин некоректного ставлення керівника цієї організації до своєї філії, вона, проіснувавши недовго, розпалась, відбивши охоту до тих організаторів, що так невміло, а може й шкідливо для загальної української справи роблять своє неправе діло.

Останній приїзд п. Созонтова й одночасно представника ОУРФ п. Поліщука сколихнув українців у Кан. Люди з'їхались з усіх околиць; збори нараховували до 200 людей. Інформаційна доповідь представника Нац. Ради п. Созонтова познайомила присутніх з громадським життям усього світу, зокрема країн найбільшого скупчення укр. еміґрації, а звіт про діяльність Нац. Ради і її Виконного Органу створив наглядну картину праці й умов, в яких існує наш український уряд, що репрезентує всю укр. політичну еміґрацію на чужині. Доповідь п. Поліщука мала більш обмежений характер, бо охоплювала собою лише вузьку тему чисто професійного характеру. Мова йшла про Укр. Секцію французького Робітничого Християнського Синдикату, що має своїм завданням охорону професійних прав робітництва.

Виявляючи велике зацікавлення цими інформаціями і зрозуміння справи, присутні висловились за необхідність створення єдиної громадської організації на теренах Кан, що мала б за завдання всебічну опіку й розв'язання всіх громадських справ з церковного, культурно-освітнього життя, допомоги бідним і т. ін.; усі присутні бажали створення філії Укр. Громадської Опіки. Ця єдина пропозиція, що виникла в наслідок потреб укр. громадянства, була одноголосно прийнята зборами і тим більш підкреслювала, що українці з Кан знають, чого прагнуть, знають і бачать, яким шляхом об'єднання вони прийдуть до головної мети всієї укр. нації — Соборної України.

До Управи цієї Філії УГО було обрано: головою — п. Сидорчука (укр. комбатанта у франц. армії), секретарем — п. Волинського, скарбником — п. Ріпака, а також п. Підгайного і пані Захаревич.

В атмосфері дружньої і родинної обстановки зустрілися після зборів представники нової Управи з о. Бачинським у п. Глиняного. Дійсно братерське, щире й сердечне прийняття влаштував п. Стецюк з родиною представникам з Парижу, який опікувався прибулими так, як лише наш українець може гостити свого брата-українця.

Прості наші люди, часто малописьменні, весь вік тяжко заробляючи на кусень хліба, вони не мудрими словами, не політичними комбінаціями, а здоровим розумом прагнуть і борються за укр. політичну консолідацію, за всебічну поміч і згуртування навколо нашого провідного українського центру — Укр. Національної Ради. І як не хитрять ті, що самі блукаючи в темряві, намагаються задурманити голови цих людей, вони на ділі самі переконують ся в даремності своїх намагань.

Не високопарними фразами, що часто ховають за собою інший зміст притаєних політичних напрямів, а розумними, здоровими і реальними ділами ми можемо досягнути того, щоб мати свою укр. державу.

Ще в багатьох околицях Франції перебувають сотні наших українців, що стоять поза межами громадського життя. Їм треба приділити належну увагу, — і такі інформаційні виїзди на провінцію мусять затвердитись як один з головних засобів для об'єднання нашої еміґрації в одну українську родину.

Е. П.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ЩО ВИ УКРАЇНЦІ

(вражіння новоприбувшої)

Приїхавши до Франції, зрозуміло, що мене в першу чергу потягнуло до української громади, так потягнуло, що я рахувала години, які залишилися до неділі, бо тільки в неділю коло церкви можна побачити наших земляків.

Може декому таке почуття буде незрозуміле, але коли припинився большевицький терор, починаючи з 1941 року українці звикли жити більше громадським життям, спільними інтересами, завжди бути в гурті. Російська мова, на якій ми вчилися, якою ми розмовляли за царату та большевиків, стала нам такою огидною, що ми не могли її чути. Ті, що за часи страшних окупацій забули свою мову, або погано розмовляли, почали швидко вивчати її крадькома, пригадувати, а поки що в товаристві старалися якнайменше розмовляти, щоб не робити помилок. Виїхали ми, нова еміґрація, на еміґрацію великими групами, теж весь час всі трималися гурту, старалися допомагати один одному, а головне старим та самітнім жінкам з дітьми. Поки не прийшли американці та не перевели до таборів, було дуже тяжко, бо багато людей вискочило з дому без речей, в чому стояли. Треба було на першій зупинці, яка тривала 3 місяці, шукати будьяку тяжку працю, щоб заробити на шматок хліба. Так тривало до 44 р. Але як не тяжко було, та люди відчували, що вони не самітні, а в українському оточенні. Коли в решті решт, по закінченні війни, ми всі потрапили до таборів, то там уже розгорнулася велетенська громадська праця, а непривітні німецькі касарні швидко перетворилися в гарні, чистенькі українські оселі, де влітку ви мали змогу бачити наших стареньких дідусів та бабусь, які, сидячи на своїх городах серед соняшників та різнокольорового маку, переносилися думками на свою далеку батьківщину. Коли ви до них підходили, то вони, зітхнувши, казали : «Правда, мій городчик нагадує домашній?»

По таборах жилося добре і погано, були сварки з різних причин, але ви відчували, що ви живете серед українців, які мають різні хиби, належать до різних угруповань, одні вживають більше польських, другі — російських слів, але всі вони українці, які люблять свою батьківщину, свою мову, свою історію.

І так про Париж... Нарешті дочекалась я неділі і в православній церкві побачила невеличку кількість людей. Після церкви до розпорядження громади — чотири гарні кімнати, але на таку кількість людей — це забагато. Де ж ті тисячі українців, що мешкають у Парижі? Де вони? Що роблять? Невже не мають потреби, після шестиденної праці, піти до церкви, провести 2-3 години після Служби Божої в рідному товаристві, поговорити, обмінятися думками? Ну думаю, це я випадково нещасливо потрапила. Приїхала в слідуючу, другу, третю, четверту неділю. Картина та сама : ті самі люди в кількості 50 осіб, нових немає.

Як я потім придивилася, ця невеличка група й є українська православна громада (з католицькою я ще не познайомилася). Її члени займаються громадською працею, дехто просто жертвенно, віддаючи весь свій вільний час і велику кількість грошей. Ще раз питаю — де решта? В якому чужому таборі сидять? — — Відповіді не маю.

З кого складається українська еміґрація? Здебільша з вояків Української Армії, їхніх родин, урядовців Українського Уряду з родинами та просто українців, які втекли з совєтського раю. В чому ж справа? Це все люди, які самі, або їх батьки билися за волю та долю своєї батьківщини, віддаючи своє життя, а коли потрапили до Франції, то почали перетворюватися на все, що завгодно — малоросів, росіян, французів, людей абсолютно байдужих до всяких національних та громадських питань.

Страшна, жахлива, огидна картина!!! За ці два місяці мого перебування в Парижі я вже встигла зустріти українців різного ґатунку : одні походять з славних старшинських українських родин, які не тільки не знають своєї рідної мови, але й заперечують її існування — цілком перетворилися на росіян ; другі вважають себе українцями російської культури — це тільки малороси; треті, нічого не кажуть, але розмовляють самі й в родині тільки французькою мовою ; четверті вважають себе українцями, але кажуть, що їх зараз цікавить тільки матеріяльна сторона й крім того вони не бажають нічого іншого знати й нікому не будуть допомагати, бо їм ніхто в свій час не допомагав.

Зустрічала ще й таких — свідомі українці, громадські діячі, а їх діти або зовсім не знають рідної мови, або розмовляють як чужинці, роблячи безліч помилок. Батьки це пояснюють тим, що вони не мають часу навчати дітей. Нащо навчати? В родині, де вживають рідну мову, діти вивчають її з пелюшок. У Франції не тоталітарний режим, який вимагав би, щоб крім французької не вживали ніякої іншої мови. Тут люди цілком вільні. Українські діти, в якій країні вони не живуть, обов'язані любити й досконало знати свою рідну мову, свою історію та літературу. Ми багато говоримо, пишемо, співаємо про Вільну Незалежну Україну, а що робимо в дійсності? Ще не пройшло й 30-ти років, а ми не спромоглися зберегти наших дітей від повної асиміляції. Хто винен?

В тяжких умовах паризька громада утворила четвергову українську школу, але батьки цієї школи не підтримали, не дали відповідних на неї коштів. Тільки завдяки тому, що цю школу зараз перебрали сестри — служебниці у Кат. Місії на Францію, так сяк вона ще існує. А якби кожна родина взяла за обов'язок щомісяця вносити певний податок на свою рідну школу, то цю школу можна б добре організувати і крім цього можна було б мати добру бібліотеку дитячих книжок. Не відмовляйтеся, що ви на це не маєте грошей, бо, я певна, що кожний з вас витрачає місячно не 10 фр., на «бістро», а чомусь оплатити навчання ваших дітей та внести членські внески до українських громадських організацій у вас завжди невистачає грошей. Ми маємо добрий приклад з жидівської нації : сотні років вони не мали своєї батьківщини, жили розпорошені, майже у всіх країнах світу, але ніде й ніколи не втрачали свого національного обличчя, не забували своєї мови. Де й коли ви чули, щоб жид вживав чужу мову без акценту? Ніде. Чому так? А тому, що в родині завжди розмовляли вони тільки своєю рідною мовою й кожна дитина обов'язково ходила до свого хедера (школи), яку утримувала громада. Чужинецька мова там вивчалася постільки, поскільки це було потрібно, щоб порозумітися з населенням тієї країни, де вони жили. Які були від цього наслідки? Весь світ зрозумів, що жидівська нація дійсно існує й має право на свою незалежну самостійну державу. Таку державу жиди тепер мають.

Які ж завдання зараз стоять перед нашою еміґрацією ? — Зберегти себе й дітей національно, триматися своєї громади й бути підпорядкованими одному державному центрові, який ми зараз маємо. Всі наші громади, де б вони не знаходилися, мусять збільшуватися, а не розпорошуватися. Я певна тому, що в усіх «малоросів» та українців російської орієнтації б'ється українське серце, до якого можна знайти шлях. Ці шляхи ми мусимо шукати й повертати наших братів до рідної хати.

Дорогі брати й сестри, не критикуйте один одного, не сваріться, не рахуйте, головне, що «моя хата з краю...», а всіма силами й можливостями будемо допомагати тому невеликому гурткові нашої громади, який вибивається з сил на громадській ниві.

В. ЛУКІЯНОВИЧ

ІРО ПЕРЕД РЕФОРМОЮ

Голова Українського Центрального Комітету та представник УНРади у Франції інж. С. Созонтів мав розмову з керівними колами ІРО в Парижі. Перебіг цієї розмови передаємо нижче.

ІРО, як організація в сучасній її формі, існуватиме ще біля року, та вже тепер іде підготовка до ліквідації.

Керівні кола ІРО не вірять в абсолютну ліквідацію такої потрібної, особливо в Европі, інтернаціональної допомогової організації.

Очевидно, ІРО буде переформоване. Зокрема у Франції, в бюрі делеґації, почалася дискусія над питанням : в якій формі буде провадитися в цій країні правна опіка над чужинцями? Чи майбутня допомогова організація буде національною, тобто підпорядкована французькому урядові (і так у кожній країні) і чужинці матимуть справу лише з урядовими чинниками даної країни, —чи ця допомогова організація буде, як і тепер, інтернаціональною, тобто : чужинці, підлягаючи законам даної країни, матимуть ще свій окремий, інтернаціональний захист допомогової організації, незалежно від уряду країни.

Сьогодні ІРО — організація інтернаціональна. 18 країн дають великі грошові суми для її праці, але не можуть до кінця сконтролювати, як витрачаються ці суми. Чи буде ліпше, як завтра уряди кожної країни будуть мати самі «власне ІРО» і самі допомагатимуть; полагоджуватимуть справи чужинців?

Інж. С. Созонтів обстоював інтернаціональну, тобто сьогоднішню, форму праці ІРО. Адже уряди в країнах змінюються; можуть бути різкі хитання і вліво і вправо — такі хитання відбиватимуться на правній опіці над чужинцями, чого теперішня інтернаціональна форма ІРО не знає. Наприклад, в Чехо-Словаччині ІРО урядує й сьогодні, допомагаючи чужинцям (в тім числі й українцям) виемігрувати звідти на захід — хоч це є небажаним для червоного уряду теперішньої Чехо-Словаччини. Сьогоднішнє ІРО — не зв'язане з урядами країн, де воно працює (особливо у Франції, Бельґії та Німеччині). Національне ІРО завтра — було б своєрідною експозитурою уряду даної країни. Сьогодні, наприклад, французький уряд в дружніх відносинах з Польщею, але ніякі домагання Польщі, неприємні для нас, не матимуть успіху, бо українцями у Франції опікується незалежне ІРО яке має свої закони, і ці закони — шанує уряд Франції як міжнародні. При національній формі ІРО, французький уряд, щоб підтвердити свої дружні відносини з Польщею, можливо, був би змушений в більшій мірі рахуватися з вимогами Польщі — тоді він уже не зміг би спиратися на закони інтернаціональної допомогової організації.

Дискусія в урядових колах ІРО щойно починається. Тяжко ствердити, яка думка переможе. Можна припускати, що уряди більшости країн будуть за національну форму ІРО, небажану для нас. Про хід дискусії інформуватимемо згодом.

Леонід ПОЛТАВА

ШЛЯХ ДО ЛЕГЕНДИ

20 літ приховував столяр Мовчан своє життя за фальшиві папірці-документи. А найціннішу річ, що її за ціле життя придбав, приховував ті ж літа ще певніше — в землі. Жив, стругав дошки і на колиски і на труни, посміхався і сумував, вирощував синів. Отак, як його завжди бачили, накульгуючи, та проте спритно обминаючи хитро наставлені пастки, він пройшов 20 літ від того часу, як гаряча куля впилася в коліно. Перебила коліно — а ціле життя навпіл розділила.

Про Мовчанове життя мало хто знав, а про ногу розпитували. То стара історія, ще з 1919 року : ішов вулицею — а якийсь бандит стрельнув — от і кульгає людина. Так і говорив : «Якийсь контрреволюційний бандит стрельнув» — і дивився в сільраді чи райкомі прямо в очі, бо це він їм говорив «бандит».

І коли позавчора німецькі панцерники просто через сади, вулиці й огороди промчали вслід останній червонозорій танкетці — столяр Мовчан, широко перехрестившись, взяв лопату. За кілька годин трудної праці лопата стукнулася об бляху, показалася позеленіла від вогкости скринька. Він вирвав її з тяжких земних обіймів, схвильовано притис до грудей і кілька хвилин стояв у ямі, повний такого щастя, ніби з неї встав давно померлий найвірніший друг.

Мало не до ранку блимало світло в столярсь[illegible] хаті, а з вікна аж далеко на поле — падала велика, неспокійна тінь. Щойно ввійшовши в село, вояки з низько насадженими на очі шоломами сторожко позирали на ту тінь. Один з вартових підійшов і заглянув у шибку : людина стояла біля столу і — не рушницю, не пістоль, а якусь не звичайної форми шапку — вичищала щіткою. Вояк прищулив око, а потім передумав і непомітно відійшов геть. Незабаром світло погасло.

Раннім ранком хтось постукав у вікно. Кликав старий виконавець направляти моста. Кликав і плакав. Мовчан не зрозумів тих сліз : може чоловік з радости, адже он, розповідають, у місті — на всіх вулицях наші прапори вивішено!

Швидко йшов до мосту, як тільки може йти людина з простріленою ногою. На болотистому березі збилися люди, авта, панцерники з чорними хрестами на грудях, перевтомлені коні і щепеляві вози — все рвалося на другий бік : одні — додому, другі — далі на Схід. Він ледве пробився крізь стовпище людей та заліза. Міст дополовини згорів. Біля самого берега, у воді, боком лежала червонозора танкетка, впершись цівкою кулемета в піщане дно неглибокої річки. А на березі... Боже, тяжкий був учорашній день столяра Мовчана, як і вчорашнє його життя : на піску лежали танкісти. Одного — не пізнати; другий, молодий — був Олексій.

В тій ямі, де ще учора була захована скринька, посивілий Мовчан поховав свого молодшого сина-танкіста Олексія. Багато народу йшло за домовиною, бо цього веселого, дотепного хлопця любило село. Якось два роки тому йшов Олексій у армію. Батько глянув на його комсомольський значок, сплюнув убік, а тоді міцно обняв сина. Олексій чув батькову любов і розумів добре, що означало «Як ти мене любиш — то й Україну любиш», але комсомольського значка обтер від пилу і, прощаючись промовив : «Тату, люблю, але так треба...»

І ось учора поховав свою надію під дубом, у заповітному місці. Це був другий скарб, який берегла Мовчанові його земля.

Уночі, не втираючи сліз, він несамовито орудував сокирою. В світлі прожектора — свіжі тріски злітали над рікою як золоті риби; німці-сапери працювали якось непевно, оглядаючись, з лайкою й перемовляннями; приплив людей і заліза на цьому березі наростав і наростав.

«Ось... вам... шлях... схід!...» — і з кожним словом Мовчан люто кресав сокирою по дубині. «Двох... синів... взяли!...» — німецькі вояки дивувалися з його праці. «Андрія... в Сибір... Олексія...» — і знову бив сокирою. Ледь світало — міст був готовий. Панцерники, авта, люди і коні — все полилося через моста дивовижною сірою рікою впоперек голубої придніпрянської річки...

А сьогодні була неділя. Перша недільна неділя за двадцять років : сонячна, гожа, пахуща. Тонкоголосий дзвоник імпровізованої церкви з недалекого міста співав про цю неділю, про волю, про жовто-блакитні прапори над містом. А ті, чужі прапори — як з ними? Гей, хто рахується з темною цяткою на чудовому блідому обличчі дівчини, про яку стільки мріяв?! І столяр Мовчан не встигав і не хотів думати сьогодні про чужі прапори. Дзвоник кликав весело, зазивно — не можна було не піти. Перед відходом Мовчан узяв із скриньки маленьку річ, ту, що двадцять років чекала господаря в землі.

І ось він іде головною вулицею міста. На нього поглядають одні зі здивуванням, інші з сльозою на оці, щось згадуючи. А столяр Мовчан іде не тротуаром, тільки серединою вулиці, по бруці, твердому як і його життя; сьогодні він ще менше накульгує, сьогодні гарну, ледь посивілу голову тримає високо й гордо. Гордо, бо сьогодні він — в тій, такій дорогій його серцю папасі, що два десятки літ лежала захована в землі.

Папаха ніби звичайна, лише дві китиці — жовта і блакитна — надають їй надзвичайної краси. Та надзвичайною була вона для Мовчана не лише через двадцятилітнє чекання! Ще в 19 році, коли червона куля пробила йому коліно — сам Головний Отаман Симон Петлюра підняв злетілу з голови цю папаху й підтримав його — козака Армії Української Народньої Республіки. Підкликав санітарів, і як Мовчан уже лежав на ношах — Головний Отаман нахилився над ним і подивився так ніжно, глибоко й тепло, що Мовчану неодмінно захотілося щось сказати, таке ж глибоке й тепле. А що слів ніяких не знайшлося бо в голові шуміли і сніжні метелиці, і кулі, і колеса потягів, — то козак Мовчан сказав коротко :

«Нічого, пане Головний Отамане, що папаха впала... Аби голова...» і зімлів.

І йде тепер столяр Мовчан гордо серединою вулиці, пригадує, а в вологих очах, наче крила велетенських птахів, відбиваються рідні жовто-блакитні прапори, що хвилюються над містом.

Тоді зненацька мотоцикл, як постріл, вирвався зза рогу — збилась курява, крикнули гальма :

— Генде гох! — і офіцер, відкинувши полу шинелі, рвучко висмикнув пистоля: — Шапку... шапку!... — визвірився він і вдарив Мовчана в обличчя. Папаха впала на брук. На цей раз її нікому було підняти.

Через годину, під загрозою розстрілу, було дано наказа : негайно зняти і здати німецькому командуванню всі жовто-блакитні прапори.

* * *

Ранком, здригаючись і христячись, перехожі читали написану олівцем, наспіх табличку : «Столяр Мовчан — повішено за співпрацю з комуністами».

* * *

А десь за три місяці, коли по селах і містах пішла чутка про український загін, — в таємнім льоху говорив до повстанців старший син столяра Мовчана Андрій :

— Цю папаху здійме з мене хіба куля! А як здійме — бережіть її, хлопці, носіть — бо вона, оця папаха — то герб мого роду. Роду не панського, не большевицького, не фашистського — а простого, столярського українського роду.

Повстанці любили і вірили Андрієві. Багато з них знали його ще з шкільної лавки — цього чорноокого заводія й першого учня в школі. А ось виріс, зумів вирватися з Сибіру, і батькову папаху з рук гестапівців вирвав.

— А як загинемо всі — ще буде двадцять років папаха в нашій землі лежати. В нашій землі вона не пропаде. Аж поки не проростуть оці дві зернини, — і показав рукою на китиці, таким прапором, що всю Україну огорне!..

З Преси

— «Українські Вісті» в Німеччині з дня 15. V. 49.

З нагоди останніх подій в ЦПУЕ і СУБ-і старий галицький політик д-р Степан Баран пише ось таке :

«...Обидві події помітні тим, що одна українська політична група — з новою назвою Організації Українських Націоналістів революціонерів (ОУНр) своїм суспільно-політичним світоглядом, організацією й практикою виразно тоталітарна й антидемократична, а тим самим і крайньо реакційна — обняла провід у згаданих двох найважливіших українських громадських установах...»

«Спілка ОУНр (бандерівців) з гетьманцями в межах ЦПУЕ і СУБ-у не здивувала нікого, бо взаємне кокетування, а далі й співпраця існували між ними вже давненько. Ця спілка політично неприродна, бо ж гетьманці не тоталісти з усіма дальшими послідовностями тоталітарної системи, вони хоч трохи демократи, принаймні в теорії...»

«...Це союз кон'юнктурний, з розрахунком. Діти шукали прибраних батьків, а бездітні батьки прибраних дітей. І вийшла принагідна адоптація без судової, а в даному випадку політичної легалізації. Тому вона й нетривка...

Інша річ з УНДО. Самий факт, що голова УНДО п. Василь Мудрий, дотеперішній голова ЦПУЕ, обняв командування над злученими силами ОУНР і СГД в середовищі ЦПУЕ і що кілька членів УНДО увійшло до керівних органів ЦПУЕ... викликав у пресі й серед громадянства коментарі, некорисні, а то й шкідливі для самого УНДО».

«Більшість Президії УНДО з тим фактом не погоджується, з тоталістами й безоглядними ворогами справжньої демократії у її західньому розумінні ніхто з УНДО не мав нічого спільного й не має. Тим більше голова УНДО, партії з старою демократичною традицією, не може й не сміє фірмувати тоталістів. А бандерівці залишилися тоталістами з тоталітарним суспільно-політичним світоглядом, тобто ідеологічною програмою, організаційною схемою й тактикою. Демократами не були вони ніколи, не стали й тепер. Від створення своєї організації в 1929 р. до травня 1945 р, завжди і всюди вони висміювали демократичний лад і його явно поборювали. Лише при зміненних політичних повоєнних обставинах по капітуляції фашистівської Італії, а зокрема по капітуляції гітлерівської Німеччини вони почали голосно кричати перед світом, що якраз вони найперші й найчистіші демократи серед усієї української громадськости. Галасували також, що ніхто інший, тільки вони борються за здійснення української державної суверенности й соборности.

Зміна вивіски за одну ніч не змінила в тоталітарної групи ні дотеперішньої програми, ні організації й тактики. На внутрішньому відтинку зосталось усе по-старому. Залишилися при вихованні молоді й старі десять заповідей, цей нечуваний глум з старозавітного декалогу, головної основи християнської віри й моралі. Про свій декалог тепер ані ду-ду. Мовчать, очевидно, і про свою братовбивчу практику з часів останньої війни.

Не згадують ніколи й про те, що якраз їх до ґрунту антихристиянський світогляд та його практика, що часто суперечила Божим і людським законам, були причиною одноодушного виступу проти них і проти ширеного від них масового морального розвалу, такої високої церковної установи, як єпископат Української Греко-кат. Церкви в особах усіх її єрархів під проводом митрополита Андрея Шептицького.

У спільному пастирському посланні дев'ятьох українських ґреко-католицьких єрархів у листопаді 1943 р. „..підкреслили сумний і загрозливий факт здичавіння й масових убивств, що їх доконувала частина української галицької молоді. Яка це частина всім добре відомо, хоч виразно не подано там її партійної форми.

Дикий і неперебірливий у засадах фанатизм цієї групи залишився прикритий тільки патріотичними фразами, а востаннє й фразами про свободу народів і свободу людини, що її природні права згадана група топтала й топче на кожнім кроці.

Вона і тільки вона викопала цю широку й глибоку прірву на шкоду нам усім між західньою, точніше галицькою й наддніпрянською галуззю в українській еміґраційній спільноті... з можливою шкодою для самої державної соборницької ідеї...»

«Вплив на молодь, зокрема галицьку, у формуванні її суспільно-політичного світогляду залишено тим, хто самі потребують довгого основного духового лікування. Одначе духове й моральне лікування молоді можливе тільки при збірній активності всього громадянства. Теперішній склад органів ЦПУЕ не багато дає надії на допомогу згаданих органів у цьому лікуванні. А пора крайня, бо ж годі випускати молодих духових і моральних калік у справді демократичний світ.

Мені було боляче, дуже боляче писати ці рядки... А таки треба було це зробити, бо ж невідклична конечність провести остаточно «денацифікацію» серед частини молодшого галицького суспільства та його лікування з нацистичного зараження. Не слід допустити до того, щоб чужі чинники зробили це за нас.

«...Мабуть найбільше мені боліла поява на галицькому політичному овиді суспільно-політичного тоталітарного світогляду, зовсім чужого для української ментальности, що його принесла із заходу ОУН. Я бачив зразу велику руїнницьку загрозу для нас від цієї чужої новини та остерігав супроти неї в своїх статтях. І не помилився : тепер бачимо, яку вона принесла велику духову й моральну руїну в рядах ОУНр і спричинилася до роз'єднання громадян з обох боків річки Збруч.

На щастя, бачимо вже світанок на темному небосхилі. Фронт ОУНр розвалюється, наш національний організм сам усуває з себе чужу отруту. Недавні події в межах ЦПУЕ залишаться тільки кошмарним спогадом. Та найвідрадніше, що частина галицької молоді сама пробуджується з тоталітарного дурману, збільшує лави тієї нашої галицької молоді, що ніколи не піддавала тоталітарному захоруванню.»

Від Ред. «Громади» :

Д-р Степан Баран — це визначний гал.-укр. суспільний і політичний діяч; він народився 1879 р. Ще як студент він був редактором студентського журналу «Молода Україна», першого самостійницького, державницького й соборницького органу українською мовою. Опісля він був довгі роки співробітником, а з часом і редактором популярного й дуже до 1914 р. поширеного в краю тижневика «Свобода». Переходово, в 1912 р. був редактором «Діла», постійним співробітником якого остав майже 40 літ. В р. р. 1913-18 він був головним секретарем Народнього Комітету і в р. 1914 — членом Головної Української Ради та її секретарем. У 1915-18 р. р. був членом загальної Української Ради у Відні, а теж членом Національної Ради і міністром земельних справ Західньої Української Народної Республіки (1918). Він був автором проекту конституції української держави в 1920 р. А потім довгі роки він був послом до польського Сейму з сесій 1928, 1930 і 1935. — Всюди і завжди він дбав про те, щоб молоде українське покоління виховувалося в демократичному дусі, на активних і морально здорових українських державників соборників і щоб була реальна співпраця українських громадян з усіх земель.

З нашого життя ● ● ●

УКРАЇНА

МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ — НА ЗАСЛАННІ

Як повідомляє голандський часопис «Де Ліні» та австрійський « Дер Фолькcботе», Львівський Митрополит Йосиф Сліпий терпить тяжкі тортури на засланні у Воркуті. Ватикан одержав з достовірних джерел повідомлення, що Митрополит Йосиф Сліпий в наслідок катувань лежить тепер у бараці для хворих у концтаборі у Воркуті (Сибір).

— На Україні постійно зростає число спортових гуртків. На Вінничині, наприклад, за минулий рік число спортових гуртків зросло від 108 до 632. Пояснити такий темп зросту можна тим, що спортові гуртки перетворені в осередки не стільки спортової, скільки військової підготовки.

ФРАНЦІЯ

ПАРИЖ

СВЯТКУВАННЯ ПЕТЛЮРІВСЬКИХ РОКОВИН

26. V ц. р. о 2-ій год. на могилі Головного Отамана С. Петлюри відбулася урочиста панахида. Відправив її о. мітрат Вишневський; співав хор «Пісня Рідного Краю».

О четвертій год. цього ж дня відбулася урочиста академія в залі Географічного Т-ва. Відкрив академію полк. Юськевич і передав слово ґен. Удовиченку, який у формі спомину говорив коротко й ясно про Гол. Отамана С. Петлюру словами, пройнятими любов'ю і пієтетом до особи того, кому був одним з найближчих співробітників. — Реферат про Гол. Отамана виголосив ред. Р. Голіян, який, як старшина укр. армії, сам переживав ці події, про які тепер прийшлось йому говорити. — Хор «Пісня Рідного Краю» виконав між іншими улюблену пісню Гол. Отамана «Журавлі».

ЛЕКЦІЯ п. О. ЛАГУТЕНКА ПРО УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

22. V. у Парижі відбулася лекція п. О. Лагутенка, влаштована Студентською Громадою, на тему «Передмова до історії укр. мистецтва». Лекція була ілюстрована зразками різних мистецтв, які існували на території України, починаючи з найстаріших.

Як завжди, лектор захоплював авдиторію знанням нашої старовини і своєю щирою любов'ю до мистецтва.

ВИСТАВА «НАЗАР СТОДОЛЯ»

Цю п'єсу ставив в Парижі аматорський гурток «Української Громади» в Пюто. Режисер Е. Писарчук.

На особливу увагу заслуговує те, що всі без виключення виконавці ролей — це українські робітники й робітниці, які після праці на фабриках знайшли час і енергію не лише проклямувати словами свою любов до українського мистецтва — але й реалізувати її у формі хоч недосконалої, але такої маркантної вистави.

СВЯТО ГЕРОЇВ

В неділю 14 травня ц. р. після української православної Служби Божої, за ініціятивою членів Філії Т-ва був. Вояків Армії УНР в Моранжі, відбулася панахида по бл. пам. Головному Отаманові С. Петлюрі і полк. Є. Коновальцю.

Архипресвитер п.-отець О. Новицький звернувся до присутніх з дуже зворушливим словом щиро помолитись за душі спочилих найславніших наших героїв, які все своє життя працювали на користь Батьківщини і життя віддали за неї.

Після панахиди уповноважений

Українські шахтарі в Рорбах-Шенек (Мозель) з своїм душпастирем о. архипресвитером Новицьким

Філії Т-ва п. В. Ткаченко запросив усіх присутніх зібратись о 2-ій год. в домі п-ва Ятенків, на академію.

О 2-ій год. майже всі зібралися в кімнаті, гарно прибраній українськими прапорами, тризубом (вишитим мистецьки п-ні Є. Костенковою) і листівками з портретами С. Петлюри і Є. Коновальця.

Академію відкрив запрошений на це свято член Ради УГО у Франції на периферію Моранж-Форбах п. А. Гришин, який запропонував присутнім обрати на почесного голову Академії п. Архипресвитера п.-отця Новицького. Змістовний реферат про двох великих українців прочитав п. А. Гришин.

Велику палку промову сказав о. Архипресвитер О. Новицький, закликаючи усіх українців до братньої єдности для здійснення того святого ідеалу, в ім'я якого загинули наші герої.

Свято закінчилось співом «Не пора, не пора».

ВЕЗІН ШАЛЕТ

В суботу 30 квітня ц. р. у залі Жосістів, заходами Громади у Везін Шалет, виставлено було під режисурою п. В. Іщука п'єсу «Сватання на Гончарівці». Вистава пройшла з великим успіхом, при повній залі глядачів, серед яких були й чужинці.

Вдало підібраний склад виконавців (пані Миколенко, пані К. Марущак, п. п. Батицький, Ємець, Іщук, Реґан, Серга та Сачок) спричинився до бездоганно проведеної вистави. Не можна не згадати особи режисера п. В. Іщука, який вклав найбільше праці для проведення вистави. Крім того він, як актор, провів свою ролю (Стецько) надзвичайно добре.

По закінченні вистави Уґрава Громади частувала виконавців вечерею, під час якої голова Громади п. Мандрика побажав всім виконавцям і надалі успішної праці. Після вистави, у сусідній залі, був влаштований баль, який затягнувся до шостої години ранку.

НІМЕЧЧИНА

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ НІМЕЧЧИНИ

Так зветься новостворена громадська орґанізація, що має за мету служити загальним інтересам усієї укр. еміґрації. На З'їзді, що відбувся а Авґсбурзі, було гостро критиковано працю ЦПУЕ, яке нічого не зробило для консолідації творчих сил укр. еміґрації, останній час було безавторитетне, а в англійській зоні Німеччини, як заявив делегат цієї зони — не було признане взагалі. Учасники З'їзду заслухали цікаві доповіді полк. Кирила Дацька та п. М. Бігуна, які, між іншим, вказали й на те, що тепер найкращою формою орґанізованого життя є принцип громадської орґанізації на правах членства. В кінці було обрано керівні органи Союзу Українців Німеччини. Голова управи — інж. В. Ржевський.

* * *

В «Часі» за 15. V. ц. р. опубліковано Комунікат президії УНДО, в якому повідомляється, що УНДО не має нічого спільного з орґанізаціями ОУН(р) та гетьманцями; осуджується ці орґанізації за спосіб переведення виборів нової Управи ЦПУЕ, бо й ОУН(р), і гетьманці «знехтували вимогу згоди, порозуміння та об'єднання всього нашого еміґраційного громадянства, як основу його орґанізованого життя, — а застосували систему диктатури». Комунікат підписали : д-р Степан Витвицький (містоголова) та д-р Любомир Макарушка (головний секретар УНДО).

* * *

В Ганновері Товариство Прихильників УНРади постановило вітати УНРаду та її Виконний Орган, як єдиний загально-український політичний центр; закликає всіх українських громадян, незалежно від їх світогляду, до ширення серед української маси ідеї моральної і матеріяльної підтримки Української Національної Ради; закликає до створення по всіх країнах світу Товариств Прихильників УНРади; засуджує явища деструкції, розпалювання релігійної, політичної чи територіяльної ненависти, бо останнє знецінює й знесилює нашу спільноту.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС

«Український Голос» — тижневик політичного, суспільного й культурного життя — новий український часопис, що почав виходити в Німеччині на місце газети «Промінь». Редагує Вол. Маруняк.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

6 травня 1949 р. помер у м. Ерлянґені (Німеччина) проф. Євген Храпливий — видатний український учений і громадянин, автор кількох наукових праць, автор 30 популярних книжечок для фахового вжитку, член НТШ, учасник визвольних змагань, співробітник української Загальної Енциклопедії.

Наше громадянство понесло з смертю проф. Євгена Храпливого незаміниму втрату.

ГОЛЯНДІЯ

— В м. Утрехі нещодавно відбувся концерт, присвячений українській музиці. У вступному рефераті п. А. Антонович оповів голяндським слухачам про українську музичну культуру.

БЕЛЬҐІЯ

КОНҐРЕС ПРОФЕСІЙНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ

8 і 9 травня ц. р. в Брюселі відбувся перший Конґрес Українських Вільних Професійних Орґанізацій (КУВПО). В ньому взяли участь представники професійних орґанізацій Бельґії, Франції та Англії.

З'їзд вислухав звіти про працю професійних орґанізацій, доповіді та в кінці обрав керівні органи КУВПО.

Мистецький вечір по З'їзді пройшов з великим успіхом. Перед делегатами виступив оперовий співак

Міро-Скаля і хори українських вуглекопів.

* * *

В м. Ромзе працює приватна українська школа під керівництвом пані В. Михайлової. Діти з цієї школи грунтовно знають українську мову, історію і географію та приймають участь у всіх національних святах.

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ

Звільнення вояків бувшої Першої Української Дивізії і їхній перехід до цивільного життя майже закінчився. Виняток становить лише група біля шестидесяти людей — інвалідів, калік та недужих, яких уряд Великої Британії мав намір депортувати при кінці грудня 1948 р. до Німеччини, але зрікся цього в наслідок численних інтервенцій.

Ця група перебуває тепер у спеціяльно призначеному для неї таборі під опікою Міністерства Суспільної Опіки. Є надія, що з бігом часу і поступового покращання їхнього стану здоров'я, їх теж пощастить влаштувати на працю.

Відзначаючи ту енергію і зусилля, які вклав в успішне полагодження цієї болючої і хвилюючої все українство справи голова Українського Бюра п. сот. Б. Панчук, українське громадянство Німеччини надіслано йому грамоту з подякою.

КАНАДА

ЛИСТ АРХИЄПИСКОПА МСТИСЛАВА ДО АСАМБЛЕЇ ООН

Вінніпеґ. Архиєпископ Української Православної Церкви в Канаді Мстислав (Скрипник) вислав листа д-ру Гербертові Еватові. В листі, висловивши задоволення з приводу порушення в ООН справи кардинала Міндсенті та 15-ти протестантських духовників, Архиєпископ Мстислав нагадує ООН про жертви України для підтримки Христової правди. Тільки від 1920 по 1940 рр. в Сибірі або від кулі загинуло 32 українські єпископи і понад 3.000 священників Української Православної Церкви ; від 1945-47 р. р. на Україні знищено українську греко-католицьку церкву, — пише Архиєпископ, — а її єпископів та священників депортовано в напрямку, загальновідомому.

* * *

— Заходом Вс. Архиєпископа Мстислава видано українське напрестольне св. Євангеліє. Це надзвичайно гарне видання, в двох фарбах, з гравюрами з XVIII ст., скопійованими з ікон Києво-Печерської Лаври.

* * *

— Пастор укр. євангелістської церкви В. Боровський, вступивши в члени канадійської церковної орґанізації, своїми інформаціями ґацікавив широкі канадійські кола як українським питанням взагалі, так і долею українських скитальців Европи зокрема.

* * *

— У м. Ванкувері будується українська православна церква.

* * *

— В Торонто засноване нове українське видавництво «Наш Вік», очолюване п. І. Гладуном. В-во видаватиме часопис «Наш Вік», редагований проф. Д. Кислицею в співпраці з найвизначнішим сучасним українським прозаїком Уласом Самчуком.

* * *

— Третій концерт відомої української співачки Донни Гресько передавали всі канадійські радіостанції.

* * *

— Багато канадійських часописів знову відзначають великі успіхи української балерини Роми Прийми.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ

СЛОВ'ЯНСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

В Нью-Йорку, у видавництві «Філософської Книгарні», вийшла в світ об'ємиста, подаюча широкі дані про слов'янські народи « Slavonic Encyclopedia».

Редагував енциклопедію Йозеф С. Ручек (Унів. Бріджепорт) у співпраці з українцями, чехами, сербами, словаками, росіянами і т. д. З численного списка співавторів виділяється кілька українських прізвищ: Я. Чубатий, С. Гординський, М. Григоріїв, І. Мандрика.

Загально беручи, Україні приділено не надто багато місця; більшість назв подано в українській транскрипції (не Харьков, а Харків і т. д.)

З прикрістю приходиться ствердити деяку поверховість роботи : в книзі є вже інформація про Кравченка, але водночас, напр., про Новаківського чи Труша пишеться, що це сучасні малярі, подається дати народження, але ні згадки про дату смерти; взагалі про події і діячів України подано так, ніби Україна існувала лише до двадцятих років цього століття.

Ця енциклопедія — в англійській мові, видана на гарному папері, стор. 1446, рік видання 1949, місце — Нью-Йорк.

ВЕНЕЦУЕЛЯ

ВЕНЕЦУЕЛЯ ЗНОВУ ВІДКРИВАЄ ДВЕРІ

В урядових часописах Венецуели з'явилося повідомлення, що Венецуеля знову приймає до себе збігців з Европи. Тепер оголошено лише про план прийняття збігців з Німеччини. Щомісця вивозитимуть до Венецуели понад 500 осіб. З Венецуели Український Комітет подає до відома українцям, які бажають переселитися, що 1) хворі на серце й легені не мають чого туди їхати, рівнож як і старші віком люди; 2) здорові, молоді люди мають вигляд на добрий заробіток; 3) по прибутті до Венецуели ІРО виплачує 33 пезо на особу й на цім опіка ІРО кінчається.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ВЕНЕЦУЕЛІ

Управа тимчасової підготовчої Комісії Української Громади у Венецуелі (голова інж. Лазаренко), перемагаючи великі труднощі, має все більші здобутки : Міністерство Внутрішніх Справ Венецуели визнало У. Г. як правну орґанізацію. В м. Каракас відбувається служба в ґр.-кат. обряді (о. Хрущ); в цьому ж місті нещодавно відкрито православну церкву (о. Петро Ковальчук). Управа У. Г. одержала, як подарунок, від ґен. В. Майєра багато одягу й взуття та іграшок, які передала українцям; ґен. Маєр дістав від армії США церковне устаткування та Біблії й передав через Управу обом укр. церквам. Жіноча Секція орґанізувала свято Миколая и роздала дітям подарунки; українці Венецуели почали виписувати багато часописів з Европи та Америки; Управа У. Г. нав'язала зв'язки з Укр. Комітетами цілого світу и надіслала привітання Українській Національній Раді та повідомлення про підпорядкування Українській Національній Раді ; з добровільних дарів покладено основу для створення української бібліотеки; до переходового табору в Е. Тромпільо щомісяця виїздять два члени Управи зустрічати новоприбулих українців та допомагати їм у перші дні.

Українська еміґрація у Венецуелі є наймолодшою в Південній Америці. З матеріяльного боку вона слаба, але все можливе для полегшення перших кроків новоприбулих іміґрантів-українців вона робить охоче, старанно й пильно.

БРАЗІЛІЯ

— В Бразілії працює тепер три українські друкарні, які видають журнали та часописи «Хлібороб», «Праця», «Місіонар» та «Наша Думка».

— Директором радіостанції в м. Малеті працює українець о. К. Прийма. Ця радіостанція часто робить передачі в українській мові.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА
ENTR'AIDE UKRAINIENNE

5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

Згідно з постановою III З'їзду Української Громадської Опіки у Франції, місце осідку канцелярії Громадської Опіки перенесено на : 5, rue Gasnier-Guy, Piris 20e.

Секретаріят приймає щоденно від 17-19 год. крім четверга.

* * *

1. Не забувайте на листування присилати поштові значки.

2. Коли подаєте кандидата на пакунок КАРЕ, то пишіть його прізвище й адресу друкованними латинськими літерами.

Разом подавайте про нього всі відомості, які доводять, що він дійсно потребує.

НА УВАГУ НОВОПРИБУЛИМ ДО ФРАНЦІЇ

У Франції прийнято, коли пишуть на конверті адресу, писати вгорі прізвище, під прізвищем на другій лінії номер вулиці і її назву, далі на третій лінії місто і нарешті на четвертій лінії назву департаменту.

Писати адреси треба не польськими і німецькими літерами, а так, як їх пишуть французи, інакше французькі поштарі не будуть розбирати.

На конверті ззаду треба завжди писати адресу того, хто висилає листа.

* * *

П. Коченаш Андрій надіслав 500 фр. на українських гірників. Гроші передані до Української Громадської Опіки для приділення потребуючим українським гірникам.

ОПОВІСТКА

Секретаріят Громадської Опіки прохає панів Легкого і Репецького, що працюють в департаменті Saône et Loire подати їхні точні адреси, бо адреси, які вони подали, неповні, і листи не доходять.

ВИРОБІТЬ СОБІ ПОСВІДКУ УКР. НАЦІОНАЛЬНОСТИ

— Рекомендується всім членам Громадської Опіки розпочинати заздалегідь справу одержання від І.Р.О. посвідок української національности, бо І. Р. О. переобтяжене проханнями й не може належно швидко видавати цих посвідок.

— Щоб одержати посвідку в найкоротший час, треба заповнити анкету, долучити всі документи, яких вимагатимуть, і надіслати таксу 350 франків. — Документи висилати на адресу: Entr'aide Ukrainienne, 5, rue Gasnier Guy Paris X. Гроші надсилати на поштове конто : Paris-651.782.

— У випадках спізненого прохання на отримання посвідки, коли є загроза штрафу за несвоєчасне вибрання карти побуту, треба просити щоб І.Р.О. висилало так звану «конвокасіон», себто папір, який свідчить, що запізнення надіслання посвідки національности сталося з вини І.Р.О., а не прохача. Одержання «конвокасіон» є дуже важливим, бо без цього префектури, відносячи вину за несвоєчасне постачання посвідки національности на рахунок недбальства прохачів, будуть записувати їх чи росіянами, чи поляками й замість українських нансенівських марок будуть наліплювати російські чи якісь інші. Прибуток з цих марок тоді піде, звичайно, не незаможнім українцям, а російським і іншим збігцям.

— Українці, які не виберуть посвідку української національности й не будуть мати її визначеною в картах «ідентичности», не мають морального права на допомоги й на яку б то не було опіку Громадської Опіки.

РИНОК ПРАЦІ

Редакція отримала такого листа : «Мені, як учасникові у французькому резистансі під командуванням одного з директорів великої фабрики, вдалось осягнути запоруку того ж самого директора на влаштування на працю в цій фабриці кількох укр. робітників, навіть за їх фахом.

Влаштування на працю буде не раніш як за 5-6 місяців.

Бажаючих влаштуватися на цій фабриці, де найліпше забезпечують життя робітника, прошу надіслати мені такі відомості : 1) прізвище та ім'я, 2) дата народження, 3) фах, 4) сімейний стан і 5) точна адреса (по-французьки). — Документи мусять бути в порядку : 1) карт д'ідантіте, 2) карт де травай (видана бюром праці), 3) сертифікат від попереднього працедавця, що вільний на зміну праці.

До списку буду заносити тих українців, які не на словах українці, а й на ділі. Треба сплатити податок на Укр. Національну Раду — одноденний заробіток, бути зареєстрованим в Українській Громадській Опіці і сплатити членський внесок 100 фр. річно, або належати до будь-якої української організації, що підтримує Укр. Національну Раду.

Відомості прошу надсилати на адресу : Mr. Grychine Artemon, 6, rue Collot, Dombasle s-Meurthe (M. et M.).

ОПОВІСТКА

Козолуп Оксана, 16 bis Aq. du Bas-Meudon a Issy-les-Moulineaux (S.) бере роботу додому, а саме : пере білизну, штопає, латає, в'яже.

В ЄДНОСТІ СИЛА !

Співпрацюйте самі і дбайте, щоб Товариства і Установи, яких Ви є членом — ще тісніше співпрацювали з

УКР. ГРОМАДСЬКОЮ ОПІКОЮ У ФРАНЦІЇ

L'ENTR'AIDE UKRAINIENNE EN FRANCE

5, rue Gasnier Guy, Paris XX

Церковні справи

ОГОЛОШЕННЯ

Як вже повідомлялось в «Громаді», (No 1, 1949, ст. 7) при Паризькій УАПЦеркві споряджується СИНОДИК померлих українців у Франції, щоб молитися за спокій їх у положені дні, а імена їх зберегти для майбутнього.

До цього часу усталено понад 150 імен, але це не всі наші брати і сестри.

Ще раз просимо родичів і друзів, як рівнож організації надіслати нам: прізвище і ім'я померлого, рангу, дату і місце народження, дату і місце поховання.

Термін надсилання : 15 червня ц. р., після чого приступаємо до виготовлення пам'ятної таблиці «Синодику», яка буде знаходитися в Церкві.

Адреса : Archipretre V. Vichnewsky, 5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe.

Парафіяльна РАДА УАПЦ
в Парижі

ЖЕРТВИ НА РАЗБУДОВУ УАП ЦЕРКВИ у ФРАНЦІЇ до 10 КВІТНЯ

— Підписний лист ч. 6. Париж. Разом 9.700 фр., а саме : С. Созонтів — 5.000 фр., Чехівський О. — 1.000 фр., Меринів — 1.000 фр., Синявський — 500 фр., Гораін — 700 фр., Спасска Галина — 500 фр., Гмиря — 1.000 фр.

— Окремі жертводавці з Парижу — разом 2.550 фр., а саме : Титаренко — 100 фр., Окатий — 200 фр., NN — 50 фр., Вержбицький — 100 фр., Бренашевський — 100 фр., Плевако П. — 1.000 фр., Качура — 500 фр., Пані Гораін — 500 фр.

— Підписний лист ч. 471. Нансі. Разом 11.300 фр., а саме : Пані Др. Віра Закусило — 10.000 фр., Гришин — 1.000 фр., Ямковий — 200 фр., Стешенко — 100 фр.

— Підписний лист ч. 475. Віллєрю. Разом — 12.950 фр., а саме : Загній Яків — 500 фр., Гохович Леон — 500 фр., Шевченко Євген — 500 фр., Лукіяненко Іван — 500 фр., Сідлер Сергій — 600 фр., Житній Андрій — 500 фр., Коломієць Потап — 600 фр., Щербак Петро — 500 фр., Жураківський Іван — 600 фр., Гумен Михайло — 600 фр., Калениченко Всеволод — 500 фр., Білецький Лаврентій — 500 фр., Костюшко Федір — 500 фр.

— Підписний лист. Оден ле Тиш. Разом — 6.050 фр; а саме : Клер — 500 фр., Упиренко Іван — 500 фр.; Ступницький В. — 500 фр., Ярешко Василь — 500 фр., Мельничук Тим.— 500 фр., Спіжавко Петро — 250 фр., Підопригора — 250 фр., Кузь Микола — 500 фр., Вінницький Микола — 500 фр., Нікіфорець Ілько — 400 фр., Григорович Іван — 250 фр. Стасій — 300 фр., Куприненко Алексій — 500 фр., Сімоненко Гордій — 100 фр., Ляшко Микола — 500 фр.

Єпархіяльна Рада щиро дякує жертводавців за їх щедру допомогу для розбудови життя УАПЦ у Франції і закликає решту братів і сестер відкликнутися зі своєю жертвою, пам'ятаючи, що «добровільного жертводавця любить Бог» і «хто своєчасно дає-подвійно допомагає». Жертви слати на адресу: M. Horain, 6, rue Gustave Rouanet, Paris 18e.

Продовження цього списка буде подано пізніше.

17 травня 1949 року

ЄПАРХІЯЛЬНА РАДА УАПЦ у ФРАНЦІЇ

В неділю 19 червня ц. р. о 17-ій год., в приміщенні УАПЦ в Парижі, відбудеться духовний концерт хорів :

а) чоловічого — під орудою п. Миколайчука К.
б) мішаного — під орудою п-ні Новицької О.

В програмі твори : Архангельського, Бортнянського, Веделя, Кошиця, Леонтовича і Понамаренка.

Вступ за добровільними датками.

Парафіяльна РАДА УАПЦ в Парижі

В неділю 19 червня ц. р. о 12-ій год., після Служби Божої, відбудуться Річні Загальні Збори парафіян УАПЦ в Парижі.

На порядку денному :
1. Зачитання протоколу Надзвичайних Зборів від 9 січня 1949 р.
2. Звіт Голови Ради Парафії, скарбника і Ревізійної Комісії.
3. Демісія Парафіяльної Ради і вибори нової.
4. Біжучі справи.

Парафіяльна РАДА УАПЦ в Парижі

В суботу 18 червня б. р. в salle de Geographie, 184, Bd. St. Germain Paris 6-e відбудеться перший репрезентативний

КОНЦЕРТ

українських митців п-ні Інни Роговської — арт. філармонії (сопрано) та п. Грудини — проф. Консерваторії (піяніст).

Початок о 21-ій год.

Квитки набувати : в приміщенні «Громади», в Укр. Домі, 13, rue Taine і в касі (в день концерту).

На Пресфонд « Громади » сплатили :

	фр.
п. Грицик Микола з Suzemont (Haute Marne)	100
п. І. Сірко з Ain-Sefra, Algerie	155
п. Щербань Дм. з Сошо (Дуб)	180
п. Щербак П.	475
п. Прихинський з Ерльє	100

Щира їм за це подяка.

УВАГА !

Диригенти й хорові співаки!

— Появилися перші випуски так дуже потрібних хорових партитур у виданні Бібліотеки Інституту Народньої Творчости, добре нам відомої з своєї діяльности в краю, а головно з Першого Крайового Конкурсу українських хорів у Львові. Цей факт дає найкращі гарантії доброї редакції видань та правильного підбору творів. *Наша Книгарня*, що *має виключність кольпортажу* цих гарних і цікавих *видань на Францію*, має вже на складі перші випуски Літургічних Пісень на мішаний хор найкращих українських композиторів та гарно зредагований збірник народних пісень (30) на одноріднй хор. Оформлення мистецьке. В підготовці видання дальших творів релігійної музики на мішаний та чоловічий хор, а також партитури найкращих укр. композиторів — народніх, патріотичних, козацьких, стрілецьких та інших пісень на мішані й чоловічі хори.

— Видання було заплановане так, щоб не тільки диригент, але кожний співак міг набути готові ноти, в цей спосіб переборено велику трудність з розпискою нот.

— Видання це подає подвійний текст : старо - український і сучасний; його можуть уживати так православні, як і католицькі церковні хори

Вже є в продажу :

Три партитури : Сл. Єдинор ...	90
Три партитури : Святий Боже ..	50
Чотири партитури : Алилуя ...	50
Дві партитури : Херувимська ..	90
Одна партитура : Милость Мира	50
Одна партитура : Отче Наш ...	50
Одна партитура : Да Ісполниться	50
Дві партитури : Отпуст і Буди Ім'я	50
30 нар. пісень на однор. хор ...	100

Замовляйте в «Громаді»

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff
Imprimerie Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris (5e)

ГРОМАДА
проблеми громадського життя
ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ

ADRESSE :
HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 39-40
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ
Nº 15-16
за СЕРПЕНЬ 1949

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Піврічно .... 270 фр.
На рік .... 500 фр.

c/c Paris 565.800

HROMADA
COLLECTION BI-MENSUELLE
EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

50 frs.

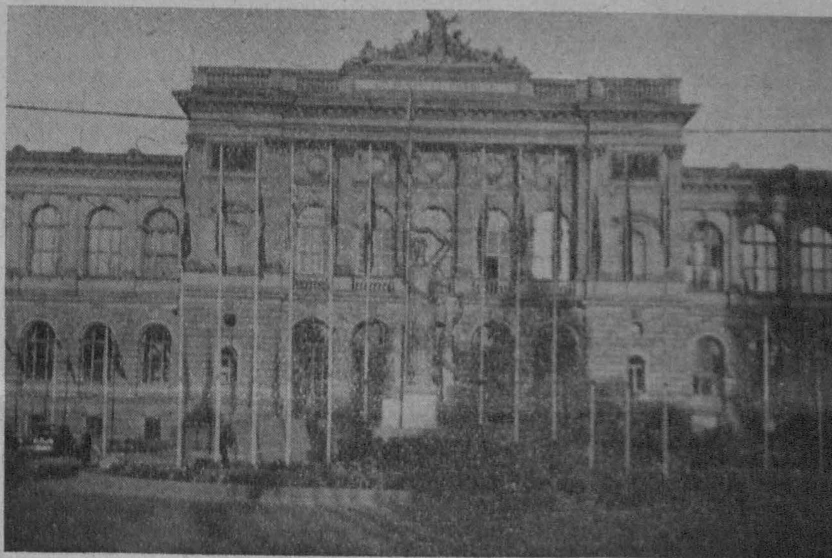

Будинок Страсбурзького університету, де відбулась перша сесія Европ. Ради

Перша Сесія Европейської Ради в Страсбурзі

10-го серпня ц. р. з'їхались до Страсбургу 101 репрезентант 13-ти західньо- і південно-европейських держав та міністри закордонних справ цих же 13-ти держав, а саме: Великої Британії, Франції, Італії, Ірляндії, Люксембургу, Бельгії, Голяндії, Данії, Швеції, Норвегії, Греції, Туреччини та Ісляндії.

Міністри закордонних справ увійшли в склад Комітету Міністрів, який є виконним органом Европейської Ради, — а репрезентанти всіх держав увійшли в склад Дорадчих Зборів Европейської Ради, так би мовити европейського парляменту.

Статутарні права, можність діяння Европейської Ради є ще дуже обмежені. Дорадчі Збори можуть тільки дораджувати Комітетові Міністрів, а цей може висловлювати свої побажання до урядів европейських держав; при чому є спеціяльне застереження, що постанови міністрів закордонних справ, які беруть участь у Комітеті Міністрів, не в'яжуть урядів навіть тих держав, які виделегували цих же міністрів, значить — постанови Европейської Ради є самостійними постановами, з якими европейські держави можуть погоджуватись або ні. Крім цього ціла Европейська Рада, тобто обидва її органи, зобов'язані не займатися військовими справами.

Зараз же з самого початку сесії Дорадчих Зборів зазначився серйозний конфлікт, коли йшло про прийняття запропонованого Комітетом Міністрів порядку нарад, бо головно репрезентантам Великої Британії, людям, які звикли до найстаршої европейської парляментарної традиції, трудно було погодитися з одним приписом статуту Европейської Ради, на основі якого Дорадчі Збори можуть нараджуватися та висловлюватися тільки щодо справ, передбачених в запропонованому Комітетом Міністрів порядку нарад. Конфлікт цей, що скінчився компромісовою розв'язкою в межах статуту, сам по собі може не надто важливий, але він виявив, що европейський парлямент не може працювати тими самими методами, що парляменти окремих держав, хоч би як класичний вже нині парлямент Великої Британії. Страсбурзька сесія це великий експеримент. Там зібралися репрезентанти 13-ти держав з метою започатковувати створення европейського парляменту, тобто парляменту цілого континенту, — члени якого, так звані репрезентанти, не вибираються безпосередньо народами. В цьому відношенні теж ще нема твердого правила, бо репрезентантів Франції вибрав французький парлямент, але, наприклад, репрезентантів В. Британії виделегував велико-британський уряд.

(Продовження на стор. 3)

LE GROUPEMENT RUSSE „LA LIGUE POUR LA LUTTE DES PEUPLES POUR LA LIBERTE" ET L'UKRAINE

La presse Russe d'Amérique fit paraître au mois de Mars a. c. « Les Thèses Principales », extraites du programme d'une organisation récemment fondée sous le nom de la « Ligue pour la lutte des Peuples pour la Liberté ». Conformément aux idées qu'elle y exprime cette Ligue Russe se propose comme but de lutter contre la dictature communiste et de rétablir en Russie un régime démocratique.

La création même de cette Ligue Russe pour la lutte contre la dictature communiste renforce les efforts de la démocratie mondiale dans sa lutte contre la Russie bolchévique. Pourtant les Ukrainiens croient de leur devoir de formuler énergiquement des réserves vis-à-vis des idées exprimées par cette Ligue concernant les peuples opprimés par la Russie Soviétique, y compris l'Ukraine.

A cet effet le Service d'Information du Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien précise que:

La dictature communiste en Russie n'est qu'un phénomène logique issu du développement historique du peuple Russe qui n'avait, dans son passé, aucun régime libre politique et ne savait jamais respecter la liberté d'autres peuples. Après la chute du tsarisme en Russie en 1917 et la prise du pouvoir par la dictature du parti communiste, les autres peuples de l'ancien Empire Russe créèrent leurs propres Etats indépendants, à savoir : les Etats Baltes, l'Ukraine, les peuples du Caucase, etc... Mais la Russie Soviétique, après une lutte longue et sanglante, occupa manu militari ces pays et les tient actuellement sous son régime de terreur. Sans la force militaire, la dictature communiste n'aurait pas pu conquérir ces peuples, car les tendances communisantes y étaient et sont aujourd'hui très faibles, surtour en Ukraine. Jusqu'à l'arrivée du pouvoir moscovite, il n'y avait en général aucune organisation bolchéviste Ukrainienne.

L'impérialisme Russe n'est point une nouveauté créée par le régime communiste, c'est un phénomène profondément enraciné dans les traditions politiques de la Russie. Ce qui explique que tous les groupements politiques Russes — des monarchistes jusqu'aux socialistes — jadis (avant et au cours de la révolution de 1917), ainsi qu'à présent ne reconnaissent pas le droit aux peuples, opprimés par la Russie, de vivre librement.

On comprend bien cette même tendance dans les visées de la nouvelle organisation Russe « Ligue pour la Lutte des Peuples pour la Liberté ». Le nom même de l'organe de la Ligue — « La Russie Future » — où ces thèses sont publiées, démontre que cette Ligue tient à conserver la domination de l'Empire Russe (sur les territoires de l'URSS) qui gouvernerait dans l'avenir les peuples annexés par la force. Bien que le préambule proclame « l'union des peuples créée librement », d'un autre côté on trouve la déclaration catégorique suivante :

« Seule une Assemblée Constituante élue par tous les peuples du pays... aura le droit de décider définitivement de l'organisation de la Russie future libérée ». Ceci indique clairement que le sort des peuples opprimés par la Russie serait résolu par le peuple Russe qui détient la suprématie numérique en URSS. Par conséquent les thèses proclamées par la Ligue Russe concernant l'assentiment libre des peuples et leur développement indépendant, ne sont que des paroles qui cachent la tendance véritable de la Ligue, notamment après la chute du régime communiste, la restauration de la « Russie Une et Indivisible », contre la volonté des peuples non-Russes englobés actuellement dans les cadres de l'URSS.

Par conséquent le Service d'Information du Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien déclare :

1. Le programme idéologique de l'organisation Russe « Ligue pour la Lutte des Peuples pour la Liberté » ne reconnaît effectivement pas le droit des peuples opprimés par la Russie de disposer d'eux-mêmes. Ce programme ne prend nullement en considération que les peuples non-Russes, comme les Ukrainiens et autres, ont créé après la révolution de 1917 leurs Etats démocratiques indépendants et ont beaucoup sacrifié dans leur lutte pour la liberté et pour leur libre développement. En outre, une lutte acharnée, émanation de la résistance révolutionnaire contre le régime communiste Russe, se poursuit tout le temps sur les territoires occupés par les Russes. En particulier l'Ukraine est le théâtre de la lutte héroïque de l'Armée de Libération Ukrainienne, tandis qu'à l'étranger le Conseil National Ukrainien, représentant la Nation Ukrainienne, mène une activité inlassable pour la restauration de l'Etat Ukrainien indépendant.

Pour cette raison les idées émises par la Ligue Russe mentionnée ne peuvent avoir de crédit auprès de la population Ukrainienne, de même qu'auprès des autres peuples asservis par la Russie. Toute tendance à la pression de quelque manière que ce soit sur les rapports internationaux sera considérée, comme un acte de violence sur leurs droits, par les Ukrainiens et autres peuples qui s'opposeront de toutes leurs forces contre de pareilles tendances.

2. Le projet proposé par la Ligue Russe pour l'organisation des rapports entre peuples par la convocation d'une Assemblée Constituante de « tous les peuples » de l'Ancienne Russie, ne peut aucunement résoudre le problème des peuples opprimés par celle-ci. Au contraire, un plan semblable ne peut qu'envenimer les controverses à l'Est de l'Europe et devenir une menace nouvelle pour la liberté et la paix non seulement sur ces territoires, mais dans le monde entier.

Перша Сесія Европейської Ради в Страсбурзі

(Продовження з стор. 1)

Основним і то принципіяльного значення недоліком страсбурзької сесії було те, що там зібралися тільки міністри і репрезентанти майже виключно одного району Европи, а саме Західньої Европи. Ідеологічно страсбурзька сесія мала на меті започаткувати европейський парлямент, але фактично це була пробна сесія західньо-европейського парляменту. Цей власне недолік став темою меморандуму української делегації від Виконного Органу Української Національної Ради до президії сесії; українська делегація прибула до Страсбургу з метою слідкувати за працею сесії та з метою інформувати її учасників про українську справу.

У своюму меморандумі з 11 серпня ц. р. українська делегація звернула увагу сесії на небезпеку скостеніння страсбурзького новотвору ще в стадії, коли він фактично є західньо-европейським парляментом. Ініціяторам сесії йшло про творення парляменту цілої Европи і тому то, коли вже раз сказано, скільки мають репрезентантів Вел. Британія, Франція і т. д., так повинно бути водночас сказано скільки місць зарезервовано для репрезентантів тих народів, які перебувають хвилево під большевицькою диктатурою і не можуть безпосередньо вислати своїх репрезентантів, щоб включитися в загальноевропейську організацію. А це вже друге діло, що ці місця можуть бути частинно вакуючі до моменту їх обсадження чи то повноправними репрезентантами, чи то репрезентантами-обсерваторами від екзильних урядів відносних народів.

Така постановка справи переконувала б усі народи Европи у правильності і далекозорості генерального задуму новопочатого діла. Вона теж заохочувала б ті народи до дальшої праці і жертв, бо не було б навіть і тіні сумніву, що тут йде про добро цілої Европи.

Ми не знаємо чи то у висліді меморандуму української делегації, чи цього вимагала сама необхідність поставлення проблеми, але, як подає «Le Monde» з 21 серпня ц. р., п. Андре Філіп говорив на сесії про народи, які не можуть приєднатися до нової европейської організації та запропонував зарезервувати для них в залі нарад певну кількість місць, щоб це було символом, що Европейська Рада вважає своїм каліцтвом неприсутість народів, які позбавлені свободи. Цю ініціятиву підтримали Уінстон Черчіль і Жорж Бідо.

Ми пригадуємо, що на обох великих конґресах, так би мовити, приватного характеру, з участю організацій прихильників европейського об'єднання, які попередили першу сесію Европейської Ради в Страсбурзі, ще минулого року так у Брюселі, в лютому місяці, як і в Гаазі в травні місяці, теж говорили про «екзильні краї» і, як висловився Черчіль, про «европейські країни, які перебувають в цю пору під диктатурою ще більш руїнницькою, як гітлерівська». Цієї проблеми не можна промовчати. Усі свідомі її великої ваги, але в більшості не вистачає ще ясности думки, чи, може, відваги її рішуче розв'язати.

Помимо всіх недостач, усіх недосконалостей побудови Европейської Ради, страсбурзька сесія заіснувала і вже дійшла до певних вислідів, бо існує незломне бажання створити організацію Об'єднаної Европи, яке не тільки звело цих людей разом, але й помагало переборювати всі перешкоди до знайдення спільної мови, перешкоди, які мають своє глибоке коріння в густій сітці европейських державних кордонів.

Як слушно заявив представникам преси голова Президії міністр Спаак, страсбурзька сесія Европейської Ради це тільки спроба, експеримент. До неї не можна було ставити занадто великих вимог. — В Страсбурзі зійшлися люди доброї волі, які свідомі свого европейського патріотизму, що базується на сукупності сентиментів і інтересів, які є спільні всім народам Европи. Існування в Европі народів-нуждарів та народів-рабів відбивається нині тяжким пятном на долі всіх европейських народів. Це незаперечний факт, що існує багато економічних та культурних проблем капітального значення для всіх народів Европи, правильну розв'язку яких можна знайти тільки щонайменше трактуючи їх в континентальному маштабі. Нині не йде вже про загибіль, або збереження того чи іншого народу, а про добро, або руїну цілої Европи.

Справа: сотн. Б. Панчук, інж. С. Созонтів, д-р Ол. Яримович.

Думка про долю Европи, бажання зберегти її культурні та цивілізаційні надбання, журба про її найближче майбутнє — оце психологічне підложжя, на якому виросла страсбурзька сесія.

Західня Европа може тільки оборонитись, але щоб перестало бити джерело зла, повинен бути очищений від большевицької диктатури схід Европи. Успішно протиставитись большевизмові може нині тільки ціла Европа. Блискучим осягом на дорозі до об'єднання Европи є власне страсбурзька сесія Европейської Ради. Ми радіємо її успіхами й віримо, що це тільки початок великого діла.

Ол. ЯРИМОВИЧ

Cette Assemblée Constituante ne serait qu'une émanation de la volonté du peuple Russe qui est en majorité en URSS et ne pourrait aucunement garantir aux autres peuples leurs droits à la liberté et au libre développement.

En ce qui concerne le peuple Ukrainien ,ce sont seulement les institutions législatives qui lui sont propres, élues démocratiquement et librement, en Ukraine indépendante, qui peuvent former un pouvoir correspondant aux intérêts de l'Ukraine et décider le caractère des rapports d'Etat Ukrainien avec les autres peuples, prenant comme base le principe d'égalité dans ces rapports. Pour garantir la liberté du peuple Ukrainien contre la menace de l'impérialisme Russe la politique Ukrainienne considère conforme à ses buts l'inclusion de l'Ukraine dans le système des unions internationales des autres peuples libres de l'Europe, système qui pourrait servir de base à l'ordre nouveau de l'Europe Unie.

SERVICE D'INFORMATION DU COMITE EXECUTIF DU CONSEIL NATIONAL UKRAINIEN.

З діяльности Української Делегації на першу Сесію Европейської Ради

Українська делегація в складі: інж. С. Созонтів, сот. Б. Панчук та д-р Ол. Яримович, — що прибула на сесію Европейської Ради в Страсбурзі з доручення п. Голови Виконного Органу Української Національної Ради проф. І. Мазепи та з уповноваженнями від Українського Комітету для Об'єднаної Европи, переслала на адресу голови Комітету Міністрів Закордонних Справ п. Ван-Зеелянда і президента Дорадчих Зборів Европейської Ради п. Спаака привітання від Виконного Органу УНРади та меморандум від Українського Комітету для Об'єднаної Европи. Крім того делегація передала тим же самим особам меморандум, базуючись на своїх спостереженнях, зроблених уже на місці в Страсбурзі.

Копії всіх цих документів з додатковими інформативними матеріялами про Україну та її визвольні змагання були доручені всім міністрам, репрезентантам (членам Дорадчих Зборів Евр. Ради), та представникам світової преси (понад 400 осіб).

Українська делегація використала всі можливості безпосереднього контакту з репрезентантами різних народів, напр., з п. Гермодом Ланонґом (постійним представником Данії в ООД), членами британської делегації і т. ін.

З ініціятиви української делегації відбулися дві наради з представниками інших поневолених народів, а саме: Болгарії, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини та Югославії. У висліді ухвалено спільний комунікат до представників світової преси.

З нагоди свого перебування в Страсбурзі українська делегація відбула зустріч і з українським громадянством міста Страсбургу й околиць, що на заклик свого голови проф. Голоти чисельно зібралися.

Члени делегації п. п. Созонтів, Панчук та Яримович подали інформації про перебіг засідань Европейської Ради, про їхню там роботу, а також про Українську Національну Раду, її Виконний Орган та загально про життя всієї української еміґрації.

З життя Української Православної Церкви

Подаючи до відома громадян «Соборне Архипастирське Послання» Високопреосвященних Архиєпископів Мстислава і Іоанна, вважаємо за свій обов'язок дати певні роз'яснення, що властне сталося в Нью-Йорку в днях 26-28 серпня б. р.

Як відомо, в США існує кілька десятків літ дві галузі Української Православної Церкви, а саме: УП-Церква, очолювана до грудня м. р. єпископом Богданом (Шпилькою), а тепер — Владикою Мстиславом, якого на Надзвичайному Соборі в Алентавні в днях 8-10 грудня м. р. вибрано на Архиєпископа Американської Православної Церкви. При тому зауважуємо, що Архиєпископ Мстислав є незаперечно канонічним єпископом Православної Церкви, що й визнав сучасний Царгородський Патріярх Атенагорас підчас побуту його Архиєпископом Грецької Православної Церкви в Америці.

Друга галузь — це т. зв. Українська Православна Церква, заснована в 1924 р. і очолювана до цього часу Владикою Іоанном Теодоровичем, єдиним з живих ієрархів посвяти 1921 р. в Києві. Як відомо, Владика Іоанн був неканонічної посвяти, бо висвячували його єпископи, які не мали апостольсько - єпископської хіротонії, бо перших єпископів «Ієрархії 1921 р.», а саме: Митрополита Василя Липківського і Архиєпископа Нестора Шараївського, під примусом тодішніх обставин, висвятили руками пресвитерів і мирян. Ця неканонічність Владики Іоанна була «Ахілловою п'ятою» і цілий час утруднювала розвиток очолюваної ним Церкви, не дивлячись на прекрасні ідеї, які присвічували всій діяльності самого Владики і його талановитого духовенства. Цей факт хіротонії був «не місцем опору, а болісним місцем», за словами Владики Іоанна, «яке треба було боронити» і тим витрачати енергію так потрібну на інші цілі.

Не секрет є для нас, що є багато наших православних людей, які не розуміють значення такої важливої інституції, як наша Українська Православна Церква, і до цього часу блудять по інших чужих овчарнях. Таких людей треба навертати до віри в Бога, привести до свідомости стати в ряди релігійного народу й поставити в лави дійсних побожних членів своєї Української Національної Православної Церкви, яка єдина піклується всіма духовними потребами православних українців.

Але без об'єднання всіх українських церковних галузей Церкви це було й є дуже утруднено. А об'єднання можливе тільки ієрархів однакового канонічного посвячення.

Владика Іоанн Теодорович цілком це відчував і стремів усім своїм єством до доповнення своєї хіротонії руками православних єпископів. І ото з 1946 р. ведеться переписка в цій справі з Св. Собором Єпископів УАПЦ в Німеччині. Згідно з постановою останнього у травні 1947 року Високопреосвященні Владики Митрополит Полікарп і Архиєпископ Ніканор уповноважені були виїхати до Америки, щоб там «доповнити недостаюче». Тільки умови скитальчого життя наших єпископів не дозволили своєчасно довершити постанову Єпископів.

Тепер наспіла радісна вістка з Нью-Йорку, що 26 серпня ввечері о. Іоанн Теодорович постригся в ченці, а 27 серпня був урочисто рукоположений во єпископи за чином св. Православної Церкви. Хіротонісали його два ієрархи: Екзарх Александрійського Патріярха Христофор, Митрополит Пентаполісу, і Архиєпископ Мстислав, Голова Гр.-Православної Церкви в Канаді і Архиєпископ-Елект Канонічної Американської Православної Церкви при сослуженні численного українського і грецького духовенства.

Таким чином Владику Іоанна, згідно з усіма правилами Св. Східньої Вселенської Церкви, прийнято на лоно канонічної Вселенської Православної Церкви. Тому від нині Владика Іоанн є канонічним православним Ієрархом. Разом з тим, справа «Ієрархії 1921 р.» переходить до історії, як сторінка славної боротьби українського народу за свою Автокефальну Православну Церкву.

Як результат повищої дії, сталося рівнож через спільну Службу Божу у одного Престола молитовне єднання наших українських Владик Архиєпископів Мстислава і Іоанна з представниками Вселенської Православної Церкви в особах Екзарха Александрійського Патріярха, Митрополита Христофора і його духовенства.

В день Успіння Святої Богоматері відбулась у Соборі св. Володимира в Нью-Йорку соборна Служба Божа Високопреосвященних Владик Мстислава і Іоанна, при участі численного українського духовенства, щоб наочно довести до відома українців про єднання в вірі й молитві наших ієрархів.

Як наслідок повищих важливих подій в житті Укр. Прав. Церкви в США, наступить, у що твердо віримо, об'єднання обох галузей Православної Церкви в Америці на Надзвичайному Соборі в грудні ц. р.

Дальшим етапом є скликання Всесвітнього Собору православних українців поза Україною сущих у цілі об'єднання всіх існуючих українських православних церков. Ідея такого Собору стала дуже популярною в усіх країнах світу, де лише є православні українці і старої і нової еміґрації. Св. Синод УАПЦ вже вибрав Передсоборну Комісію, яка з'ясовує можливість скликання Собору і підготовляє для нього матеріяли. Комісію очолює Митрополит Полікарп, Архиєпископ Никанор і Єпископ Платон.

Високопреосвященний Архиепископ Іоанн

СОБОРНЕ АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Високопреосвященніших Архиєпископів ІОАННА і МСТИСЛАВА

ДО ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА і БОГОЛЮБИВИХ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

Високопреосвященний Архиепископ Мстислав

Слава Ісусу Христу!

Всечесні Отці, Дорогі Брати й Сестри!

Милосердний Господь — джерело невичерпаної ласки й благодаті — вислухав щирі благання нас недостойних і поблагословив наше гаряче бажання, щоб обоє ми — архипастирі перебували в молитовнім єднанні.

Урочистий акт нашого поєднання відбувся згідно з Правилами Св. Православної Соборної і Апостольської Східньої Церкви підчас св. Літургії 27 серпня с. р., а братню участь у ньому взяв Екзарх Александрійського Патріярха, Високопреосвященніший Христофор, Митрополит Пентаполісу.

Сповіщаючи про цю радісну в житті нашої Св. Церкви подію всіх православних українців, одночасно звертаємось до Всечесного Духовенства й побожних вірних обох Українських Православних Церков в ЗДАмерики з сердечним закликом : — разом з нами віддати подяку Всемилостивому Господу за цей акт взаємного порозуміння й любови, який довершено нами не для задоволення наших людських слабостей, а в повній свідомості й з наміром чесно й нелукаво послужити Господу, Його Св. Українській Православній Церкві і всьому многострадальному Українському Народові, який кожним днем все голосніше кличе своїх дітей до миру, любови й єднання.

Будемо безмежно вдячні Господу, коли акт нашого молитовного поєднання стане початком об'єднання всіх православних українців у ЗДА в єдину Українську Православну Церкву в цій державі, а слідом за цим і об'єднання всіх православних українців, по всьому світі сьогодні розсіяних, під одним Духовним Проводом, соборно нами обраним та взаємним довір'ям обдарованим.

Для осягнення цього й виконуючи волю якнайширших мас православних українців у ЗДА, — оцим одночасно проголошуємо скликання на місяць грудень 1949 року Загального Українського Надзвичайного Православного Собору Духовенства й Мирян в ЗДА, завданням якого було б : — об'єднати в одну Українську Православну Церкву в ЗДА існуючі дотепер на цьому терені дві її галузі.

Для переведення передсоборної праці покликуємо Передсоборну Комісію в складі всіх членів Координаційного Комітету й по двох світських членів від обох Консисторій, даючи одночасно Комісії право кооптації дальших членів так з-посеред Духовенства, як і Вірних.

За головні завдання Передсоборної Комісії ставимо : — устійнення точної дати й місця Загального Собору та приготовання всіх необхідних для праць Собору матеріялів, зокрема проєкту статуту єдиної Української Православної Церкви в ЗДАмерики.

Одночасно з проголошенням вищеподаного, звертаємось до всіх православних українців у ЗДА з проханням : — допомогти нам у здійсненні заміру об'єднання всіх нас в ограді єдиної Української Православної Церкви в ЗДА. Для цього в першу чергу ми повинні обдарувати себе взаємним довір'ям й братньою любов'ю, посилити в парафіях церковну дисципліну та якнайтісніше співпрацювати в ділі об'єднання з нами — єпископами й Всечесним духовенством. Окрім того всі ми повинні пам'ятати, що Боже Провидіння поклало на нас — громадян Свободолюбивої Країни Вашінґтона — обов'язок допомогти Українському Народові переховати його духові скарби, в обороні яких наші брати й сестри на Рідних Землях, ось уже тридцять років, складають найвищу офіру крови й життя найкращих своїх синів і доньок. Українська ж Православна Церква на протязі цілої нашої історичної минувшини, як і тепер, була й є найціннішим скарбом нашого народу.

З вірою, що Всемогучий Господь і далі не лишить нас своїх ласк і щедрот, просимо Його, щоб благодать Господа нашого Ісуса Христа й любов Бога і Отця й спільність Святого Духа перебувала зо всіма нами. Амінь.

Дано в Богомбереженому місті Нью Йорку,

Року Божого 1949, місяця серпня, 28 дня.

Архиєпископ МСТИСЛАВ
Архиєпископ ІОАНН

Щасти Боже всім нашим ієрархам у їх побожній і відповідальній праці на добро рідної Православної Церкви й на користь всього українського народу.

Митрофорний Протоєрей
В. ВИШНЕВСЬКИЙ

Серпень 1949 р.
Париж

ВДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ

З нагоди радісної події в Українській Православній Церкві в Америці, а саме прийняття до лона Св. Православної Церкви Владики Іоанна Теодоровича, в Українській Православній Церкві в Парижі, в неділю 11 вересня ц. р., після Служби Божої, відправлено урочистий вдячний молебень, на якому було відчитано Соборне Архипастирське Послання Владик Мстислава і Іоанна й пояснено значення цих церковних подій, які сталися в Нью-Йорку в днях 26-28 серпня б. р. Молебень закінчився многоліттям Високопреосвященним Владикам Митрополитові Полікарпові і Архиєпископам Мстиславу і Іоанну.

На тяжкому шляху

(Думки на тему нашої дійсности)

Становище українського народу в постійній грі ворожих імперіялізмів на Сході Европи ніколи не було легке. Воно вимагало величезної расової вітальности, величезних самозбережних сил, щоб у ході найбільш несприятливих історичних подій не допустити до повної національної загибелі.

Ці сили в нашому народі, на щастя, були й вони переховали потенціял і обличчя нації до сьогодні.

Не знищили українського народу величезні втрати останнього 30-ліття, не знищила остання війна, не знищила й не знищить врешті остання тотальна московсько-совєтська окупація, що охопила рештки української етнографічної території.

Нині проходить там, на цілому просторі українських земель, нова хвиля винищування найкращих сил нашого народу, який не дає себе зломити і своєю боротьбою кричить до світу за справедливість.

А проте світ цього крику, від якого насправді біліє волосся — все ще не чує, а радше — чути все ще не хоче.

Саме у цьому вся трагедія, вся тяжкість нашого положення.

Бо ми, українська еміґрація, чуємо цей крик удень і вночі, в праці й в молитві, почерез сон, почерез турботи злиденного існування, почерез людське незрозуміння, врешті — почерез гамір власних суперечок. Вони, ці суперечки, повні взаємної нетерпимости, родяться з гарячкового, часто підсвідомого почування вини, з шукання за винуватцями, з огірчення, з поривів гарячих і спішних, з бажання протесту, чину, що стався б якоюсь тотальною революцією не тільки створених обставин, але й душі, думок, поглядів цілої української спільноти...серед бараків еміґрантського побуту.

Така є дійсність навкруги нас і в нас самих. Її треба зрозуміти, збагнути, перетерпіти й передумати до самих її глибин, — щоб не потонути в розпачливій зневірі.

* * *

Положення української визвольної справи на міжнародньому терені не є зовсім прихильне. Прислонює її весь час нашої історичної Голготи невідлучна й настирлива тінь Москви і Польщі.

Ці два імперіялізми століттями жирували на тілі нашої Батьківщини, жирували, як заговірні держави і як хижацькі нації, поки один з них сам не впав жертвою віроломного спільника.

Нині, в аспекті неминучого двобою між Заходом і Сходом, відроджуються на Заході наново, поруч плянів знищення совєтської потуги, небезпечні для нас концепції відновлення обох цих імперіялізмів у новій, приємливій для західнього світу, формі.

Не знаємо, як далеко скристалізувалися ці пляни. Знаємо натомість, що московська й польська пропаганда працює повною парою. Що мають успіхи. Що використовують старі свої впливи, які здавна закорінилися на Заході, особливо в Америці, Англії та Франції.

Проти цієї акції білої Москви і білої Польщі наша пропаганда й наша закордонна політика нерівномірно слабі.

Факт цей, нині вже загально відомий українській еміґрації, стався причиною, що деякі наші політичні кола... прийшли до досить дивовижних висновків. На їхню думку, слід нам обмежити наші зусилля на міжнародньому терені, як зовсім непродуктивні, а головну увагу й максимальний натиск повернути на : «власні сили». Ці «власні сили» — це в першу чергу все більше зростаюча бойова повстанська акція на наших землях. Єдино ця акція може — на погляд цих теоретиків — перекреслити всі пляни ворожих імперіялізмів щодо України.

Теорія дуже смілива... і дуже небезпечна, як взагалі всяка теорія «власних сил» у сучасних умовах.

На наш погляд — «власні сили» без попереднього створення сприятливих міжнародньо-політичних умовин, зовсім не вистачають. Гасло «власних сил» тільки демобілізує політичну еміґрацію, бо крім бойового запалу за кордонами Батьківщини ніякої практичної користи тій Батьківщині не дає. Зате відбирає віру в себе, у свою спроможність і в доцільність усякого пропагандивного зусилля на еміґрації взагалі.

«Власні сили» — небезпечна омана в сучасних умовах змагань і плянування імперіялізмів. Ще зовсім свіжо маємо в пам'яті те, що змогли ми зробити власними силами, коли на Сході нищилися взаємно два імперіялізми, які не визнавали за нами рації державного існування. Пам'ятаємо теж свіжо вогненну трагедію власних сил на Карпатській Україні. А далі — катастрофу «власних сил» самої Німеччини, потім Польщі, Мадярщини, Болгарії, чи Балтійських держав, — народів, що мали свій державний апарат і регулярну армію.

Цим ствердженням не хочемо очевидно сказати, що «власні сили» не мають значення. Навпаки, їхнє значення величезне, як співчинника всякого природнього творення. Але тільки й виключно як співчинника! Другим, нерозривним співчинником, важливішим за перший, — є кон'юнктура. Вона є сумою цих зовнішніх, сприятливих обставин, що дають власним силам успішно розвинутися, а тим самим виправдати рацію заіснування держави.

Болгарія, Сербія, Греція — в недавньому минулому, а Польща, Чехо-Словаччина і т. д. — в останньому історичному періоді після 1919 р. — відбудували свою втрачену колись державність при сприятливих умовах чужої, більше чи менше заінтересованої, підтримки, а навіть військової допомоги. Власні сили в усіх цих випадках використали лише кон'юнктуру.

Ірляндія, — на яку дехто так радо любить покликуватися — виборола свою самостійність довгою конституційною й революційною боротьбою, але серед мирних і, — як би не було, — демократичних обставин. Наша боротьба в Західній Україні, до війни, базувалася подекуди теж на ірляндських зразках, якими захоплювався тодішній західньо-український загал.

Але... Але Ірляндія не вела мілітарної війни з англійськими арміями! О'Коунел не був вояком зброї, але — слова, киданого з парламентської та вічевої трибуни. Союз ірляндських «фенієрів» був перше армією пропаганди в цілому світі, поки пішов на барикади. Повстання Кейзмена було вже тільки епілогом, останнім ударом у вже розхитані двері національної в'язниці.

В мілітарному бою Ірляндія була б скінчила напевно не краще , як бури в Трансвалі.

Куди не глянемо навколо, ні один народ новітньої історії не здобув держави тільки власними силами. Для нас, українців, ніяка надприродня сила не встановила законів боротьби й перемоги інших, — від цих, що існують все ще в нашому хижацькому світі.

Пишемо це все (хоч воно так дуже, так до переситу відоме... але, на причуд, забуване), —не тому, щоб «гасити дух» в інтересі якоїсь там ворожої потуги. В інтересі тієї потуги є власне, щоб цього не писати й не говорити.

Пишемо це, бо громадська думка сучасної української еміґрації, здається, все частіше відходить від дійсности, від реальної оцінки фактів та їхнього значення.

Пишемо це врешті в інтересі тієї потуги практичного людського діяння діяння, що називається : *тверезим, критичним розумом.*

Цього розуму з його послідовністю, з його холодною калькуляцією, боїться ворог найбільше. Боїться його в тій самій мірі, в якій легковажить прояви національної меґаломанії й самодурства в противника.

вистраждала після Б. Хмельницького через прилучення до Москви, і про те, що змусило Хмельницького йти в царську кабалу, могла би послужити їй доброю наукою» (Див. «Вибрані твори Мих. Драгоманова», т. І, Прага, 1937, ст. 13, 23-24).

Так от, чи вважає теперішня організована російська національна демократія оці Герценові думки (висловлені, до речі, задовго до цілковитого пробудження українського народу, од створення Української Народньої Республіки й до тотального сталінського погрому України!), чи вважає вона оці Герценові думки за слушні, які й вона сама цілком визнає, себто : визнає за Україною законне право на цілком незалежне, самостійне політичне життя? Чи може вона, теперішня російська національна демократія, тримається того погляду, що його висловив Денікін на початку другої світової війни у меморандумі до французького уряду, в якому писав : «Ніколи жодна Росія, чи то тоталітарна, чи то демократична, чи то республіканська, чи то монархічна не допустить відділення України» (Див. : «Соборна Україна», ч. 3-4 за 1947 р., ст. 129).

6. І останнє. Ми, представники української демократії, хочемо для свого народу на його власній землі такої ж свободи й незалежности, яку мають усі вільні народи у себе дома, як от, скажімо : швайцарці, шведи, норвежці, данці і багато інших. Ми не заперечуємо, і навіть бажаємо, щоб таку ж свободу мали й усі інші народи, а в тому числі й росіяни. Українські демократи нікому нічого не хочуть нав'язувати силою й ошуканством, але не хочуть, щоб і їм будь-хто нав'язував щось за допомогою озброєного кулака або ошуканства. Ми проти всякого насильства народу над народом. Ми хочемо, щоб усі життьові суперечки між народами були розв'язані за принципом цілковитої справедливости, рівної для всіх.

А чого хоче російська демократія? Чи того ж самого?

Отож, давайте будемо говорити чесно й ясно! Точна і чесна відповідь на оці шість питань може поставити крапки над усіма «і» та показати, чи ми справді маємо справу з демократією, чи лише з демократією в лапках. Вона може показати, чи є будьяка база для дальших розмов і порозумінь, чи такої бази немає і не може бути, як не було та не могло й бути її у Вовка з Ягням із згаданої вже байки.

Дм. С-вий

Слово дається російській національній демократії, зокрема Лізі боротьби за народню свободу. Ця остання мусить для ясности розкрити, за свободу якого народу вона зібралася боротись : чи то за свободу українського, чи то грузинського, чи, може, за свободу московського народу, бо, як відомо, в Росії-СССР різних народів, все ж таки, є досить! Ми вважаємо, що Ліга зібралася боротися за волю московського народу, що ця боротьба цілком виправдана і законна, але хочемо, щоб це офіційно було підтверджено.

Осип Федькович

Яскраво змальовує дику красу й поезію Буковини мрійник-романтик Федькович : «Нема кращого світа понад гуцульські гори. Небо над ними чисте, як дорогий камінь, смеречина зеленіє, пташка не втихає». Там він блукав у гуцульській «ноші», додержуючись селянських звичаїв, слухаючи милозвучні рідні пісні, хоч зпольщені або знімечені панки докоряли йому за те, обзиваючи диваком і відлюдком.

Син урядовця, він змалу тягнувся до народу : його хрома сестра, яка співала так, що «каміння плакало би», знала багато народних казок і пісень, що ними забавлявся хлопчик-брат її, і всі такі співанки та казки перейняв. Спочатку, під впливом німців — маляра Роткеля і поета Найбауера, писав він вірші німецькою мовою, їх Найбауер визнав гідними кожного німецького лірика. Але буковинські громадські діячі, Антін Кобилянський і Горбаль, відхилили його від чужинців, і він почав писати гарні, натхнені вірші рідною мовою. Деякий час він служив у австрійській армії (дослужився навіть до офіцера), але нудився військовою службою, що відбилося в його віршах про жовнярське життя, сповнених тугою жовняра по гуцульських горах та лісах. У рідній селі його обрали війтом, і він уперто захищав права селян, порушені поміщицькими сервітутами. Нарешті виявив себе талановитим педагогом, перебуваючи шкільним інспектором і даючи цінні вказівки учителям : «Штука цвіте і нидіє через артистів, а школа — через учителів. Кожна школа є завжди така, як її учитель; вона є його духовою фотографією».

Дуже вплинула на нього творчість Шевченка : «Шевченко, соловію! хто сріберного твого голосочку хоч раз чув, чи може той жєбиного крікоту дожидати!» Читав він — не начитавшся Шевченка, Квітку, Вовчка, Куліша та давав читати їх і своїм жовнярам, що як стали ті книжки читати, то тільки шмаття залишилось... Він хотів «своїми плугами крутогорими зорати свою Буковину», як наш Тарас, його тато, навчив його орати. Цього він досяг остільки, що російський поет Тургенєв назвав його поезію «гірським, свіжим струмком живої води». Але його чудовий талант не підтримувало відстале буковинське суспільство — навпаки часто ставило поетові, людині нервовій, вразливій, пригніченій ненормальними родинними стосунками, шкідливі перепони.

Своїм зайлам - панам він чинив своєрідний опір: так, спокійно вислухавши одного разу гострі закиди одного професора («виправте се, те..») що не дуже розумівся на поезії, він низенько вклонився йому та поцілував йому руку, тобто зробив як селянин-гуцул, що нібито смириться перед паном, але — не послухає його. Не дивно, що, на думку Франка, «видно у поета якесь заглиблення в самого себе, він потрапляє в песимізм, не вірить у свої сили..» Біда Федьковича була в тому, що він набагато років випередив свою добу..

З глибоким жалем ставився до нього Драгоманів. Прийшовши до Драгоманова, він відсунув тарілку з витребеньками — тістечками, щось незрозуміло пробовкуючи; витягнув капшук з штанів своєї гуцульської «ноші», скрутив цигарку й почав з найбільшою флегмою курити.

ОСИП ФЕДЬКОВИЧ
(8. VIII. 1834 - 11. I. 1888)

«Нарід мені не вірив би, коли би я не був у народній одежі. Жию між

народом, люблю той нарід і нарóдної одежі не покину!» — не раз упевнено казав Федькович. «Федькович видавсь мені капіталом, — пище про нього Драгоманів, — який і сам себе не вміє вжити як слід, і ті, що навколо нього, не вміють, і який через те просто щодня пропадає...» Оце саме, що ніхто не підтримав його неспокійний, невдоволений дух, удався він до астрольоґії та навіть усякого дивацтва...

Зразковий лірик, Федькович був і не гіршим повістяром. Драгоманів ставить його як повістяра нарівні з Ауербахом, Жорж Занд, Тургенєвим, Квіткою й М. Вовчком. З багатьох його повістей слід відзначити «Любу-Згубу», «Серце не навчити» і «Опришок». У повісті «Любя-Згуба» розповідається, як один нарубок, закохавшись у дівчині, яка вийшла згодом за його брата, вбиває себе і брата. Майже той самий сюжет і в повісті «Серце не навчити» — буйне кохання двох леґінів-приятелів до однієї красуні, той же трагічний кінець. Тут панує гуцульська романтика, що так подобалась Федьковичу : мальовничий одяг, старовинна золочена зброя, гучні трембіти, загартовані, енерґійні люди, лицарство, глибокі почуття, що ведуть до загибелі... Сила містики, жаху й мерців — і в драмі «Довбуш», де герой, тільки вмираючи, дізнався, що любив своїх сестер...

Трагічна була творчість Федьковича, трагічна була й доля цього фантаста-поета-астролога... Але своїми оригінальними творами, хоч іноді й далекими від реального життя, він піднісся на таку височінь у Буковині, як відомий Шашкевич у Галичині. Деякі критики набирали сміливости порівнювати його навіть з «соловйом»-Шевченком, але у всякому разі він своїм поетичним широким льотом залишив далеко по собі попередніх буковинських поетів (Проданів, Ферлеєвича та ін.), і недаремно його звуть співцем і збудником Буковини.

П.

КУРС ГОРОДНИЦТВА

Вийшла з друку довгождана книжка «Курс спеціяльного городництва відкритого ґрунту» відомого спеціяліста по городництву дипл. інженера Юрія Гюбнера, доцента Укр. Техн.-Господарського Інституту в Реґенсбурзі.

Книжка написана доступною для читачів ширшого загалу нашої еміґрації мовою. З фахового боку подає легкий до засвоєння матеріял, для кожного бажаючого працювати в галузі городництва.

Книга ця охоплює 192 стор. циклостильового друку і містить у собі всі головніші культури городництва з усіма способами їх вирощування.

Детально розроблені розділи плекання всіх видів капусти, культур кореневих, як : морква, червоні буряки, редька, ріпа, салєра, скорцанера, шпараг, пастернак; овочеві культури : помідори, сині баклажани; стручкові : перці, огірки, дині, кавуни, гарбузи. Всі рослини салатні; рослини цибулеві; всі городні стручкові культури; рослини специфичні запахові — майоран, кріп, фенкіл, кмін, коляндра, острогін, любисток і ін.

Добре опрацьований відділ хвороб городничих рослин, їх шкідників та боротьба з ними.

Книжка видана позаочним сектором У.Т.Г.І. в Реґенсбурзі для студіювання кореспонденційною методою. Але головний плюс цієї книжки є в тому, що учбовий матеріял в ній подано в легко доступній формі до засвоєння не лише для студента «позаочника», а й для городника практика.

Ціна книжки з керівництвом 15 н. м., а без керівництва 10,50 н. м.

Всі інформації, як і самий курс можна дістати в Позаочному Секторі Інституту.

Адреса:
Ukrainisches Technisch - Wirtschaffliches Institut (UTWI), Abteilung fuer Fernunterricht, REGENSBURG, Ganghofer Siedlung, Paul-Heyse Str. 2, Allemagne, U. S. Zone.

ІНШІ ДНІ

(про книжку новель Софії Парфанович)

«Інші Дні» — це третя книжка Софії Парфанович — лікаря і письменниці-реалістки.

Автор вміло веде читача палаючими вулицями Львова, сибірськими трактами, слідом за колонами засланих українців; і через шпиталі, де лікарі приймають новонароджених, а в будинку гасне світло, або навколо падають бомби; і через Київський вокзал, звідки саме відходять транспорти «остарбайтерів» на Берлін.

Майже всі новелі оповідають про тяжкі, а то й трагічні події, та в кожній з них чути непохитну волю і любов до життя. Книжка кожною новелею наближає нас до далекої Батьківщини, зігріває спогадами не одно, холонуче на чужині, українське серце. Як пише в післямові до цієї книжки видатний критик Григорій Шевчук, «Збірка новель Софії Парфанович вносить свою пайку в заселення нашого серця постатями й почуваннями рідної землі».

Л. П.

СХІД І МОСКВА

Сірієць Павло Аненський, секретар Антіохійського Патріярха, побувавши у Москві і на Україні в роках 1654-1656, писав :

«Цілі два роки в Москві колода висіла на наших серцях, а розум був геть чисто стиснений і придушений, бо в тій країні (Московщині) ніхто не може почувати себе хоч трохи свобіднішим і задоволеним, хіба лише ті люди, що там виросли, а всі інші, от хоч би ми, навіть ставши панами цілої країни (як патріарх!), ніколи не перестануть бентежитися та відчувати в серці неспокій. Зате Козацька країна (Україна) була для нас начебто наш власний рідний край, а її мешканці були нашими добрими приятелями та людьми, неначе ми самі!»

* * *

ХАРАКТЕРИСТИКА УКРАЇНЦІВ

Французький інженер Боплян, що в першій половині XVII ст. був на польській службі і перебував на Україні, писав про українських козаків, що вони «хоробрі побідники, загартовані у боротьбі, завжди готові по першому наказу, за тиждень, виступити в поле... Не можна надивуватися, з якою сміливістю вони перепливають море... Підчас плавання козаки зовсім не п'ють горілки і взагалі не беруть її з собою, а хто знайдеться у човні п'яний, то його отаман наказує кинути за борт... Козаки з природи сильні і рослі, люблять вбиратися, але лише тоді, коли вертаються переможцями... Небагато з них вмирає на ліжку і то у великій старості; більша частина залишає свої голови на полі чести...»

* * *

ФРАНЦУЗ ПРО УКРАЇНУ

Французький публіцист і член Міністерства Закордонних Справ Charles Louis Lesur у своїй праці «Histoire des Kosaques» (Париж, 1812 р.) так характеризує українців :

«Українці більш великодушні, більш одверті, більш ввічливі, більш гостинні і мають більший торговельний хист, ніж росіяне. Вони — українці — являють собою живий доказ перемоги свободи над людьми, що народилися в неволі».

З книжки Володимира Січинського «Чужинці про Україну», французький переклад якої виходить незабаром, як 6-те видання.

* * *

Ми, українська еміґрація, маємо в сучасний мент одне основне завдання : *об'єднатись якнайтісніще навколо Української Національної Ради, цього єдиного загально нами визнаного національно-визвольницького центру, завданням якого було б власне розвинути якнайширщу пропаганду української визвольної справи!* Центру, який повинен повести негайно політику переговорів, зв'язків, інспірації віч, демонстрацій, включно навіть до такої, на вигляд дрібної, справи, як писання листів до міністрів, послів, письменників, світових вчених, українських поселенців у різних частинах світу і т. д., і т. д. Ніякий поважний середник не є злий, якщо зможе принести пропагандивну користь!

Хто говорить, що світ нас знає, той не знає дійсности. Правда, нас знають москалі й поляки, і то досить для себе неприємно. Нас знають ще й німці, як ліричне населення недобутої колонії. До нині за нами шкодують і обіцяють поправитися.

А поза цими трьома?.. Може ще дехто з безпосередніх сусідів, а зокрема чехи, які потуґою ніколи не були й не будуть і які з захопленням русифікували «Підкарпатську Русь»!

В Англії, Франції, Америці, в десятках держав ближчих і далеких, знають про нас у східніх відділах міністерств закордонних справ. Знають і дивуються, що ми ніяк не хочемо бути віткою одного великого російського народу, з мовою, що є тільки... діялектом! Щось на зразок каталонців, бретонців, або македонців! В Австралії нас зараховують до балтів!

А інтелектуальні кола, широкий загал?.. Якщо цікавляться, то шукають у своїх енциклопедіях. Там знаходять пояснення... тотожне з оцінкою міністерства закордонних справ.

Це називається, — що про нас знають!

Кожний український еміґрант у всіх цих країнах з досвіду знає, скільки зусиль коштує переконати чужинця про національну й расову відрубність українського народу, або й пояснити саму назву «українець». І як, у таких умовах, переконати світову опінію, що українське повстання — це не відрух соціяльного бунту поневоленого большевиками російського народу, але збройний, державницький рух української нації?..

Ні, — пропаганда нам потрібна і то така, що могла б надробити занедбання десятків літ!

Це ж не міністерські кабінети, але публічна опінія світу зробила з поляків, після парцеляції їхньої держави 1772 р., «націю в жалобі», про яку чужинці писали поезії, складали протести і підготовляли жест Наполеона з Польським Королівством. Пропаганда Падеревського була не менш епохальна для Польщі, як Масарика і Бенеша для Чехо-Словаччини, що тоді крім кон'юнктури мала тільки один леґіон «власних сил».

Очевидно, сама тільки пропаганда теж не зробить чудес, бо чудеса є чимраз рідші у світі, а життя чимраз тяжче. Таке чудо трапилось нам раз, коли завалилася царська Росія і розлетілася спорохнявіла Австрія. Тоді можна було створити силу, але багато з нас бачило ще речі «на червоно». Марилося «вселюдське братерство!» Тимчасом Махно гуляв по Україні, робив пропаганду анархії, а Франція та Англія влаштовували авантури Денікіна, Вранґеля і Колчака. Найшовся Моркотун... В час, коли творилася самостійна Фінляндія, Латвія, Естонія і Литва (!!), наша армія здобувала Київ голими багнетами. Не було ні зброї, ні одягу, ні чобіт... Була тифозна солома в «чотирикутнику смерти».

Так, сама пропаганда не зробить чудес. Але безперечно на спілку з політикою спопуляризує нашу справу, може статися причиною ревізії поглядів і плянів, які своєю короткозорістю є політичним абсурдом, а з морального боку, своєю несправедливістю — злочином уже в зародку, плодом обману й закулісних махінацій маклерів на біржі імперіялізмів.

Здвиг «власних сил» у рішальну годину не зустріне тоді вже напевно глухої мовчанки в культурному світі, а об'єднання до спільної акції таких же сил інших, поневолених Москвою, народів може, в сприятливих умовах початої перебудови європейського Сходу, відіграти величезну ролю. (Праця «А. Б. Н.» під українським проводом має тут першорядне значення.)

* * *

Щоб українська політична еміґрація виконала свою історичну місію в культурному світі, мусить серед неї наступити не тільки формальне замирення, але й повна, щира співпраця на фронті закордонної політики. Ніякої двоторовости, ніякої дволичности, ніякої спекуляції на «вирвання» в серійному порядку.

Боротьба партій та політичних організацій в лоні нашої еміґрації, боротьба за «владу», більше уявну, як дійсну (бо вона є тільки логічно в кожного з нас обоснованою організацією національної солідарности) — є не лише явищем неповажним в обличчі величезної небезпеки, але й грізним хворобливим проявом. Вона є провісником найтяжчої хвороби кожної еміґрації, що нею є забування власної ролі та обов'язків супроти народу й яку ворог називає слушно : «загниванням еміґрантського смітника».

Мусимо уяснити собі, що немає партій чи політичних організацій «ліпших» і «гірших». Вони тільки різні. Вони різняться між собою лише соціяльним світоглядом, методом діяння, державно-устроєвими концепціями. Якщо вони національні, — заслуговують на нашу пошану й на наше признання для всіх своїх зусиль, що служать українській визвольній справі. Зневажлива критика, а що гірше — лайка, нікого ще не переконали в помилковості його поглядів. Міжпартійні різниці можуть бути великі, але одну, головну, ідею маємо спільну : це ідея національно-державницька!

На еміґрації вона і тільки вона, що є ідеєю національного визволення, мусить стати на першому пляні, все інше, — це речі другорядні.

Хто, проте, думає, що змагання захопити виключну владу над еміґрацією, всіма середниками, навіть за ціну громадського розбиття, є річ важливіша за об'єднану боротьбу в обороні прав своєї нації перед світом, — той взагалі думати поважно не хоче, або не може. Ніякі ідейні міркування не виправдають такого поступовання. Не виправдають хоча б тому, бо всяке насильне накидування поглядів є запереченням моральної функції ідеї взагалі. Бо ідея, — цей найбільш шляхетний твір вільної людської думки, — не годиться ніяк з поняттям поневолення тієї ж думки.

Натомість вільна гра сил, розумова конкуренція ідеологій в лоні кожного суспільства — це все були й будуть речі нормальні, й зле було б якщо вони не існували б. Тоді втратило б суспільство найбільшу цінність свого правопорядку, а саме спроможність громадської контролі та засаду відповідальности всіх виборних органів національного, організованого життя.

Проте, зовнішній фронт — особливо в мент загальної національної мобілізації — мусить бути одностайний, без прогалин і без виломів. Щоб співтворити визвольну політику, в нашому положенні, на еміґрації, треба здобутися на максимальну громадську дисципліну, без тріскання дверима й без образ, які тільки шкодять власному престижеві та гідності справи, за яку цілий народ і ціла його еміґрація бореться.

Роман ГОЛІЯН

КОЖЕН УКРАЇНЕЦЬ,
ПІДТРИМУЮЧИ
УНРаду,

наближає цим час здійснення нашої найвищої мети

ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

з комуністичного ярма!

ЧОГО ХОЧЕ РОСІЙСЬКА ДЕМОКРАТІЯ ?

До з'ясування проблеми майбутніх українсько-російських стосунків

Російська преса демократичного напрямку, особливо «Бюлетень Ліги боротьби за народню свободу — Майбутня Росія», останній час містить чимало статтей, в яких зачіпає українське питання, полемізує з українськими газетами тощо. Але цілком ясно своєї позиції не виявляє. А що найголовніше — не висловлює ясно своїх думок у цій справі й Ліга, цей орган московської національної демократії, який почав свою діяльність з того, що привласнив собі право говорити від імени всіх народів, підбитих СССР.

Чого хоче від різних національностей російський тоталітарний большевизм — не лише нам, українцям, це добре відомо, але поволі стає ясним і для цілого світу. Кричачи голосним фальцетом про «права націй», «про самовизначення» тощо — російський большевизм уперто й послідовно прямує до цілковитого підкорення, до цілковитого проглинення слабших народів або до фізичного винищення їх, якщо вони борюкаються й не дають себе проковтнути. Досить буде згадати тут для прикладу більш як 7.000.000 українців, що їх пляново винищено протягом тільки 1932-1933 рр., німців Поволжя, що безслідно зникли, також долю кримських татар або, нарешті, балтійських народів, яких зараз також пляново винищують. Отже, з'ясовувати тут вже нема чого: все ясне! А сперечатися — безцільно.

Чого хоче російський монархізм та російський фашизм як старої, так і нової марки — також давно вже й добре відомо. «Не було, немає і бути не може» — цю пісню від 1863 року безупинно й на всі лади співають до сьогоднішнього дня різні Валуєви-Пурішкевичі - Волконські-Чухнови. (Див., наприклад : І. Бутенко : «Что должен знать каждый об украинцах», Мюнхен, 1948; статті в газеті «На переломе» за кінець минулого й початок поточного року тощо). Тут також все ясне й сперечатися немає потреби, бо це була б Сізіфова робота.

Отож, і в першому і в другому випадкові для в'язнів російської тюрми народів, а в тому числі й для українців, лишається тільки одно — боротися й боротися, захищаючи своє життя, своє існування, як при зустрічі, скажімо, з диким хижим звірем або отруйною гадюкою. У таких випадках сперечання смішні, як смішні були сперечання Ягняти з Вовком з добре всім відомої байки. Хіба можна переконати голодного вовка, щоб він не їв ягняти?!.. Ні, мусиш напружити всі свої сили й пробувати оборонятися чим можеш, хоч і зубами, інакше бо загинеш...

Так справа стоїть з двома яскравими політичними російськими напрямками, що ось до останнього моменту один по другому стояли і стоять при державному кермі Росії-СССР.

Але чого хоче російська демократія, цей третій політичний напрямок, що виступає зараз новим претендентом на керівництво тим самим державним кермом, в разі загибелі тоталітарного режиму в СССР? Чого хоче російська національна демократія, яка, ніби, засуджує всякий гніт, усяке насильство? Чого хоче російська національна демократична еміґрація в образі різних російських еміґрантських груп, особливо ж в образі новоствореної «Ліги боротьби за народню свободу»?

Ця російська національна демократія, як бачимо, виступає перед світовою громадськістю з прогресивними, ніби, гаслами, з доцільними, ніби, твердженнями, виходячи з найкращих, ніби, принципів демократії. А проте... її діла у відношенні, скажімо, до українців, м'яко кажучи, дуже підозрілі, а висловлювані нею думки в українському і взагалі національному питанні такі хитромудрі й такі плутані, що виникає потреба поставити цій демократії низку питань руба й вимагати цілком ясної відповіді на них. Короткі, точні й ясні відповіді на ці питання конче потрібні для нас, бо лише тоді зовсім ясно стане :

а) з ким українська демократія має справу,

б) як організована національна російська демократія тлумачить саме поняття демократії (бо вже ми, як і цілий світ, добре ознайомлені з одним московським варіянтом тлумачення демократії.),

в) чи є або чи можлива будьяка база до порозуміння для демократій народів, що їх пригноблено зараз в СССР, з російською національною демократією, яка готується стати у керма «Майбутньої Росії».

Оці наші питання до російської національної демократії, зокрема до Ліги, будуть такі :

1. Чи організована російська національна демократія дійсно хоче після перебудови СССР зробити з колишніх в'язнів російської тюрми народів вільних сусідів-приятелів, чи вона воліє за краще мати й далі колоніяльних рабів, хоча б і вороже настроєних?

2. Чи російська національна демократія дійсно шукає шляхів справедливого розв'язання національного питання при перебудові СССР, цієї новітньої в'язниці народів, і буде обстоювати задоволення всіх законних з погляду демократії вимог колись силою або ошуканством підкорених і віками гноблених Росією-СССР народів, як це зробила зараз англійська демократія, давши самостійність колишнім рабам своєї імперії — Індії, Пакістану, Цейлону, Ірляндії, Киренаїці тощо? Чи може вона, російська національна демократія, в спосіб запаморочення голів нам і світові хоче зберегти й продовжувати надалі сучасне колоніяльне становище підкорених Росії-СССР народів, яке гарантує їй, російській національній демократії, панівне становище в новій тюрмі, знову перефарбованій, під новою вивіскою, яку вона створить?

3. Як взагалі російська національна демократія розуміє принцип свободи народів? Чи вона беззастережно визнає його лише тоді, коли мова йде про свободу її власного, московського, народу, чи вона визнає це право на свободу, на вільний всебічний розвиток і за всіма іншими народами, незалежно від того, чи вони вже тримають у руках напоготові добрі буки, щоб луснути напасника по голові, чи стоять вони обеззброєні або навіть із зв'язаними руками та спутаними ногами, як от у даний момент українці, білоруси, грузини, вірмени тощо?

4. Чи вважає російська національна демократія, що у кожного підбитого Росією-СССР народу є право вільно й самостійно порядкувати всіма своїми справами — політичними, господарськими, культурними, чи вважає, може , що в цих паріїв російської імперії такого права немає, а що це право й надалі лишається за розбійником, який ці права у свій час одібрав у них силою, та за ними, спадкоємцями того розбишаки, тобто : Росії-СССР?

5. Нарешті, ще одно питання. Ми маємо дуже цікаві висловлювання на тему про Україну. Року, наприклад, 1857 славетний російський демократ Герцен у своєму «Колоколі» писав : «Україна (за часів Богдана Хмельницкого) була козацькою республікою, побудованою на демократичних й соціяльних підвалинах. Коли Україна, пам'ятаючи всі утиски москалів — і кріпацтво, і рекрутські набори, і безправство, і грабіж, і батіг, з одного боку, та не забуваючи, з другого, як їй було під Річчю Посполитою Польською з жолнерами, панами та коронними урядниками, не захоче бути **ні польською, ні руською** (підкреслення Герценове), то, на мою думку, питання вирішується просто : «**Україну треба признати в такому випадкові свобідною й незалежною** (підкреслення наше — Д. С.).

А в 1863 р. з нагоди польського повстання він же, Герцен, у «Колоколі» писав : «Нам було би дуже шкода, якби Україна, покликана вільно виявити свою думку, не зуміла залишитися при повній незалежності», бо «згадка про те, що вона

З нашого життя

Україна

Чай у Львівській області. Цього року посаджено в Львівській області 2000 кущів чаю. Крім цього почато теж засаджування винної лози, яка досі прийнялася лише в Заліщиках над Дністром. Завдяки большевикам примандрували на західні українські землі субтропічні рослини, але чи цим збільшиться добробут населення Західньої України? (УБІ).

Цитрини і апельсини на Закарпатті. В Ужгородській окрузі посаджено цього року навесні вперше цитрини й апельсини. Окрема делегація науковців з Ґрузії привезла сюди розсадники, допомагаючи рівночасно в тереновій праці. (УБІ).

— На західніх українських землях почалась посилена агітація за колективізацію селянських господарств. У Львівській області було 797 колгоспів, що об'єднували 92 відс. біднецько-середняцького елементу; в Тернопільщині — 800, в Станіславівській області — 350; Волинська область колєктивізована на 80 відс. (У. Б. І.)

— Музей Тараса Шевченка в Києві займає 21 кімнату і має 6.000 експонатів. Між ними є 800 акварелів Шевченка. (УБІ).

— У Львові, з нагоди 375-ліття першої української друкованої книги — вийшла книжка про Івана Федорова — основоположника друку в Україні.

— В м. Черкасах відбулася нарада працівників у галузі каучуку. На нараді було порушено питання про збільшення плантацій каучуконосної рослини кок-сагизу на Україні.

БОЛЬШЕВИКИ ДЕПОРТУЮТЬ ЖИДІВ З УКРАЇНИ Й БІЛОРУСІ

Рештки жидів, яких не встигли зліквідувати гітлерівські душогуби в Україні й Білорусі, доконують тепер большевики своїми випробуваними методами. Жидівські кола в Стокгольмі, що стоять у близьких відносинах з Американською Жидівською Лігою проти комунізму, інформують, що біля 400.000 жидів на західніх землях України й Білорусі впали саме жертвою большевицьких депортацій на Сибір.

Це вперше в історії Совєтського Союзу провадиться така широко закроєна протижидівська акція. Як відомо, вона підготовлялася вже від січня ц. р. на сторінках совєтської преси замаскованими випадами проти «космополітів» у мистецтві, літературі й критиці. Тому що держава Ізраїля не стала знаряддям Кремля, то очевидно жиди в Совєтах — досі там найлояльніший і впливовий елемент — раптом стали неблагонадійними. (Стокгольм — УПК).

Франція

ГОЛОВА ВИКОННОГО ОРГАНУ УНРАДИ І. П. МАЗЕПА В ПАРИЖІ

Голова й керманич ресорту закордонних справ Виконного Органу УНРади — проф. Ісаак Мазепа у липні місяці ц. р. відвідав Париж. Метою цієї подорожі було нав'язати тісніший контакт з українськими колами у Франції, а також поінформувати українські кола про працю й завдання УНРади та її Виконного Органу.

Представник Виконного Органу на Францію інж. С. Созонтів 13-го липня, в залях клюбу Видавництва «Громада», влаштував зустріч українського громдянства з Головою В. О. На зустріч зібралося до 50 осіб — представників українських установ, організацій і товариств та запрошених гостей. Було виголошено низку привітань, після чого відбувся обмін думками та інформаціями про важливі питання українського життя, зокрема на французькому терені.

Проф. І. Мазепа виголосив довгу промову, в якій з'ясував найважливіші завдання УНРади та пляни на майбутнє.

ВИЗНАННЯ СЛОВАЦЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ

В часописі «Словенски Народ» (ч. 10, Франція) надруковано на першій сторінці велику статтю під заголовком «Словацькі сусіди за право словаків на самостійність».

З статті довідуємося, що Словацька Народна Рада за Кордоном (СНРзК), створена в 1948 році, одержала офіційні повідомлення від екзильних урядів Чехії (генерал Прхала), України (президент А. Лівицький), Польщі, (президент А. Залєський) та Угорщини (президент Варґа Бела) про її визнання й повну підтримку цими урядами у справі виборення словацьким народом своєї незалежної держави.

В підрозділі «Визнання СНРзК Народною Радою» читаємо : «З неменшою радістю треба нам зареєструвати листа від голови Виконного Органу УНР (в тексті помилково написано «президента УНР» — *Ред.*) п. Ісаака Мазепи (датованого 24 березня 1949 р.). Репрезентуючи всіх українців закордоном, пише в листі, між іншим, так : «Сердечно вітаємо утворення Словацької Народної Ради і з радістю будемо утримувати з вами зв'язки для спільної праці за визволення наших народів, уярмлених Москвою»...

Далі автор статті додає : «Це сказано від великого українського народу, який, під вправним керівництвом Української Народної Ради домагається своєї власної держави. Як ми — за свою словацьку державу, так ми і за те, аби українці мали свою власну державу також».

КОНҐРЕС ЛІБЕРАЛІВ

У м. Довіль 7-13 липня ц. р. відбувся конґрес Світового Об'єднання Лібералів. На Конґресі були представники 24-ох країн (США, Канади, Австралії, В. Британії, Франції, Швеції, Норвеґії, Данії, Бельгії, Еспанії, Італії, Швайцарії, Туреччини, України, Німеччини, Мадярщини, Румунії, Чехо-Словаччини, Польщі, Білорусі, Литви, Латвії, Естонії).

Українці в цьому конґресі взяли дуже активну участь. До складу української делеґації входили члени проводу Центрального Комітету Союзу Українських Лібералів в особах : Б. Панчука — голова, М. Опаренка — м. голови, Ю. Сальського — секретар і М. Сахна та Р. Горіна, як членів. Участь у конґресі, як спостерігач, узяв також п. інж. Д. Андрієвський — член Української Національної Ради. Від українських журналістів був присутній п. ред. М. Семчишин.

До Центральної Ради та Екзекутиви Світового Об'єднання Лібералів вибрано двох українців : Б. Панчука і Ю. Сальського.

Швайцарія

В Швайцарії вийшла книга «Війна на сході» Джіованні Мессе, кол. коменданта італійського корпусу проти СССР, в якій Мессе заявляє : «Україна творить собою національно ясно означену цілість, що мовно і етнічно опирається на старій традиції»... Між іншим Мессе визнає, що армія Петлюри в вирішальній мірі допомогла Пілсудському перемогти большевиків над Вислою. (УБІ).

Австрія

З Австрії повідомляють, що там до тепер мешкають 10.600 українців. З них 297 студентів, 491 — члени Пласту, 327 — члени СУМ-у, 60 осіб — члени Спілки українських науковців, письменників і митців.

Чехо - Словаччина

— Заарештовані чехами в Пряшеві українські Сестри-Служебниці були передані польській поліції. З варшавської в'язниці їх переслано в руки НКВД. Тепер Сестри-Служебниці перебувають у спеціяльному таборі при вул. Янівській у Львові (Брюссель, П. Б.).

— Чеська влада, офіційно не забороняючи діяльности українським еміґрантам, практично унеможливлює працю та всіляко впливає на погіршення навіть матеріяльного стану українців-еміґрантів. Так, пакунки КАРЕ, висилані з Америки різними організаціями, від тепер не доручаються українцям, бо влада видала наказ вручати КАРЕ пакунки лише організаціям, другим наказом — заборонила існування українських організацій на терені Чехо-Словаччини.

Німеччина

ДРУГА СЕСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Друга сесія Української Національної Ради відбулася на протязі п'яти днів (23-27 червня ц. р.) в одному з міст західньої Німеччини. Сесію скликав Президент УНР Андрій Лівицький окремим декретом.

Сесію відкрив Голова УНРади проф. Б. Іваницький, який передав слово п. Президентові А. Лівицькому. П. Президент виголосив промову, в якій привітав членів УНРади та закликав до однозгідної праці. Були зачитані численні привітальні листи й телеграми.

Після урочистої частини Сесії члени УНРади відбували засідання, на яких вислухали звітну доповідь Голови УНРади проф. Б. Іваницького, звітну доповідь Голови Виконного Органу проф. І. Мазепи та керманичів ресортів : д-ра Л. Макарушки (про фінансові справи), інж. С. Довгаля (про діяльність ресорту преси та інформації, а потім ресорту народнього господарства), ген. М. Капустянського (про військові справи). Про діяльність ресорту освіти прочитав звітну доповідь д-ра М. Шлемкевича, що перебуває в США, державний секретар В. Соловій. Державний контрольор проф. І. Кабачків доповів пленумові УНРади про висновки контролю діяльности всіх органів УНРади.

Після заслухання звітів відбулися докладні дискусії й критика діяльности.

Пленум УНРади прийняв до відома звіти про діяльність та ухвалив по них відповідні постанови.

27. VI. 49 створено новий Виконний Орган під головуванням проф. І. Мазепи. До нового складу Виконного Органу обрано було :

1. Голова Виконного Органу і ресорт закордонних справ — проф. І. Мазепа (СУС).
2. Заступник Голови ВО — д-р Витвицький (УНДО).
3. Керівник ресорту внутрішніх справ — А. Рябишенко (УРДП).
4. Керівник ресорту військових справ — ген. штабу ген-хор. М. Капустянський (ОУН).
5. Керівник ресорту судівництва — В. Соловій (УНДС).
6. Керівник ресорту освіти — Ю. Бойко (ОУН).
7. Керівник ресорту господарства С. Довгаль (СУС).
8. Керівник ресорту фінансів — Л. Макарушка (УНДО).
9. Керівник ресорту преси й інформації — М. Лівицький (УНДС).
10. Державний секретар — С. Підгайний (УРДП).

Співом національного гімну закінчилася друга Сесія УНРади, що пройшла під знаком солідарности та консолідованої праці українських політичних сил.

Після смерти А. Рябишенка (24-го липня ц. р.) його заступає тепер Заступник Голови В. О. д-р Ст. Витвицький.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УСХС-у

У Мюнхені 10 липня ц. р. відбулося пленарне засідання Головної Ради УСХС, складеної з представників Української Автокефальної Православної Церкви, Української Католицької Церкви, Центрального Представництва Української Еміґрації, Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, Патронату й Об'єднання Української Кооперації «Унія» та інших українських центральних установ і представників та делегатів підбудови Української Санітарно - Харитативної Служби. Основними питаннями засідання були : звіти уступаючих органів, прийняття нового статуту, вибір нових органів, ухвалення бюджету та схвалення напрямних діяльности УСХС на майбутнє.

За останній рік видано допомоги грішми хворим 45.735,88 РМ і 13.724,18 НМ, інвалідам — 40.280, 82 РМ і 10.884,28 НМ (у тому 6.700 з фонду ЗУАДК-у на протези), вдовам і сиротам — 31.050 — РМ і 1.497,25 НМ, полоненим і в'язням — 9.658,98 РМ і 1.167,73 НМ, воякам УПА — 337.004,45 РМ і 7.646,99 НМ та іншим категоріям потребуючих — 12.043,50 РМ і 3.299,01 НМ. Окрім цього дано велику допомогу потребуючим у харчах, одягах, ліках та лікарській допомозі

У зв'язку з масовим виїздом нашого громадянства за океан, змінено статут у напрямі примінення його до нових еміґраційних умов та поширення діяльности УСХС на інші країни поселення нашої еміґрації. Сама назва установи тепер звучить : «Українська Санітарно - Харитативна Служба», в скороченні : «УСХС».

— На Конґресі української націоналістичної студентської молоді, що відбувся в Мюнхені, створено Об'єднання Українських Студентських Т-в Національного Солідаризму під назвою «Зарево». В резолюції Конґресу читаємо між іншим : «Стоїмо на засаді, що наша ідеологія має право якнайбільшої гегемонії, а тому будемо в духовій площині (добре, що тільки в духовій! *Ред.*) рішуче поборювати всі ті ідеологічні напрямки, основні заложення й діяльність яких іде в розріз із інтересами українського націоналізму й тим самим української нації»...

Бельгія

ПРЕЗИДЕНТ КОМІТЕТУ «ПРО УКРАЇНА» — ДЕРЖАВНИМ МІНІСТРОМ

П. А. Е. Янссен, президент Комітету «Про Україна», професор лювенського університету, відомий бельгійський вчений економіст, кол. міністр фінансів і губернатор державного банку, директор різних фінансових інституцій, економічний дорадник бельгійської християнської партії, іменований на основі королівського декрету державним міністром.

«ПРО ЕВРОПА» — МІЖНАРОДНІЙ СОЮЗ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ-СКИТАЛЬЦІВ

17 серпня ц. р. відбулися в Брюсселі, в приміщенні Комітету «Про Україна» на вул. Ґюмар, 7, перші інформативні збори інтелектуалів-скитальців, на яких були присутніми 20 делегатів, що репрезентували 11 національностей. Зборами керував інж. А. Кішка, якого, як відомо, остання Асамблея «Пакс Романа» в Люксембурзі умандатувала зорганізувати окремий Секретаріят Допомоги Інтелектуалам-Скитальцям.

Зібрані погодилися створити Міжнародній Союз Інтелектуалів-Скитальців. Інтелектуали з країн поза залізною завісою мають включитися в загально-европейське життя й довести, що вони борються за ідеї християнства і свободи, дорогі кожній людині.

Прийнято також пропозицію інж. Кішки створити Підготовчу Комісію що випрацювала б докладний план праці та оформила б статутово Міжнародній Союз Інтелектуалів-Скитальців «Про Европа». До її складу ввійшли : від українців : п. п. А. Кішка і Б. Макаренко; від поляків : п. п. Бжовскі, Свідра і Талько; від грузинів : п. Тугуші; від латвійців: п. Расеніс і від югословян : п. Божич.

(Брюссель, П. Б.)

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ

Довідуємося, що 1 серпня ц. р. на засіданні Королівської Академії Наук у Брюсселі проф. брюссельського університету Генрі Ґреґуар, світової слави візантолог, відчитав частину студії доктора п. Ігора Шевченка на тему п. з. «Літературний і філософічний спір у Візантії та його закулиси». Як відомо, п. І. Шевченко є студентом лювенського університету і б. стипендистом

КоБОЗО та веде свою докторську працю під керівництвом знаного візантолога Роме, проф. лювенського університету, у співпраці з вищезгаданим проф. Ґреґуаром.

Нам приємно поділитися вісткою, що п. І. Шевченко одержав від гарвардського університету в США 10-місячну стипендію в розмірі 2.000 ам. дол. на проведення його наукових розшуків.

(Брюссель, Ґ. Б.)

Швеція

ЮВІЛЕЙ ШВЕДІВ З-НАД ДНІПРА

На шведському острові Ґотлянді, 1-го і 2-го серпня ц. р., кількасот колишніх українських горожан з діда-прадіда, шведів з сіл Староіпведське, Новошведське і Шведська Поляна над Дніпром на Херсонщині, святкували двадцятилітній ювілей свого врятування з червоного пекла. Двадцять літ пройшло з того часу, коли українські шведи, в 1929 році, покинули свою улюблену колонію над Дніпром і — можна без перебільшення сказати — свою улюблену Україну. 887 осіб, втікаючи перед благоденствами започаткованої колективізації, прибули тоді до Швеції. За цей час вони встигли пустити нові коріння в шведській землі, своїй властивій батьківщині, але образ України, що була їм батьківщиною протягом 150 років, залишився незатертим у їх серцях.

— Кореспондент УЦК в Стокгольмі повідомляє про тяжке положення 50.000 українців, примусово перевезених із Зах. України на Східню Прусію. За їх вороже наставлення до совєтської влади — вона не дала їм ніякої допомоги для розбудови господарств.

Англія

— По всій Англії йде організація гуртків «Самопоміч» — під керівництвом Українського Бюра (п. сот. Панчук). До гуртків «Самопоміч» можуть вступати українці, які визнають і підпорядковуються УНРаді та її Виконному Органові й осуджують монопартійне підпорядкування українських організацій.

— Представництво УНРади та Управа Українського Бюра домовилися з Англійським Товариством Міжнародного Порозуміння, що одно з чисел місячника цього Т-ва буде повністю присвячене українським проблемам.

— Українське Бюро приступило до створення Профспілки Українських Робітників у Англії.

— Українське Бюро видає серію листівок про Україну та український народ для розповсюдження їх між англійцями.

— Заходами Українського Бюра виходить у світ брошура англійською мовою «Україна під Совєтами в 1918-1939 рр.»

— В Лондоні відбувся З'їзд трьох, раніш організованих, військових організацій : СУВ, УНГ та Т-ва Укр. Військовиків. Всі три організації, об'єднавшись, за ухвалою з'їзду створили тепер Союз Українських Вояків. Новоповстала організація — зразок конструктивної праці. Головою СУВ обрано сот. М. Опаренка. Членами Управи — О. Титаренка, Г. Осідка, Ю. Сальського, Ф. Винника, М. Сахна, Ю. Вовка, С. Онисько і К. Калиновського. З'їзд вислав привітання п. Президентові УНР А. Лівицькому.

Канада

— «Українці Канади домагаються від закордону визнання УНРади, як єдиного легального представника українського народу», — такі постанови приймають українці Канади на зборах, що їх переводить д-р Ст. Росоха, член УНРади -«У. Дума» ч. 24).

— Канадійські урядові чинники запланували збільшити імміґрацію в Канаду з Европи на цей рік. Потрібні робітники-фермери, домашні обслуги, доглядачі хворих, виробники меблів, металюрги і т. д. Українські допомогові організації в Канаді роблять все можливе для збільшення числа еміґрантів-українців з Німеччини та Франції.

— Вийшов перший зошит великої (на 1000 сторінок) «Історії України». В повідомленні не зазначено імен авторів «Історії України» І. Крип'якевич і М. Голубець, лише ім'я видавця цієї книги — І. Тиктор.

* * *

У жовтні місяці ц. р. в Манітобському університеті відкривається слов'янський відділ. Професором цього відділу призначено недавно прибулого з Европи проф. Ярослава Рудницького, що є добре відомий в наукових колах Европи, як один з найкращих молодих професорів. До Канади проф. Я. Рудницький прибув у січні ц. р. і до теперішнього часу працював як лектор та член відновленої на американському континенті Української Вільної Академії Наук, секретарем якої він є.

Спол. Штати Америки

— Нью-Йорська «Свобода», одинокий український поденник на чужині, помістив статтю «Що треба знати про УНРаду і що треба робити».

Раніше «Свобода» ставилася до УНРади з деякими застереженнями. Сьогодні читаємо : «УНРада — єдиний правдивий репрезентант українського народу і захисник його інтересів на міжнародньому політичному форумі... Розбиття УНРади або паралізування її роботи означатиме а) недорозвиненість громадсько-політичної свідомости як серед широких мас укр. політеміґрації, так і серед її провідної верстви, б) занепад визвольних змагань серед еміґрації, в) зневіру щодо позитивних наслідків визвольної боротьби серед широких мас українського народу на батьківщині, куди підуть чутки про розбиття або безсилля укр. політцентру на еміґрації, г) дискредитацію громадсько-політичних сил української еміґрації перед зовнішнім світом». Часопис з Англії «Українська Думка», з якого передруковуємо це повідомлення, робить висновок : «Вміщення такої статті в «Свободі» свідчить, що ідея УНРади остаточно перемогла серед українського громадянства в Америці».

— Великий часопис «Дітройт Н'юс» подав багато світлин (фотографій) та широкі відомості про українську капелю ім. Тараса Шевченка під керівництвом Григорія Китастого -«Укр. Гром. Пора» ч. 18).

— Американська преса високо оцінила картини молодого маляра Олександра Мусійчука, які були виставлені в Музеї в м. Клівленд. Олександр Мусійчук здобув на виставці нагороду, а в Артистичному Інституті в Клівленді, де він вчиться — йому запропоновано посаду професора малярства.

— В Нью-Йорку відбулася велика вистава «Гомін України», присвячена 300 річчю тріюмфального в'їзду гетьмана Богдана Хмельницького в Київ. Загальна кількість виконавців — понад 100 осіб. Під час цієї величної вистави були вперше виконані нові твори композитора Михайла Гайворонського. Дохід з вистави призначений на рятунково-допомогову працю ЗУАДК.

Венецуеля

— Відома українська малярка п-ні Галина Мазепа-Коваль працює в м. Каракасі в ділянці рисованого фільму (мультиплікація). Працям Галини Мазепи венецуельська преса присвячує великі позитивні статті.

Парагвай

— Все українське організоване життя концентрується навколо «Української Громади» в Монтевідео, столиці Уруґваю. «Українська Громада» вже має власний будинок та філії «Просвіти».

Арґентіна

З Буенос Айресу повідомляють, що українці Арґентіни протестують проти слов'янського конґресу, влаштованого т. зв. «Союзом Слов'ян в Арґентіні». Цей «Союз» одержує гроші від Москви і робить все можливе, аби викликати недовір'я урядових кіл Арґентіни до еміґрантів слов'янського походження.

В предмісті Буенос Айреса, Авежанеда, товариство «Відродження», при чисельній участі своїх членів та членів Т-ва «Просвіта», посвятило нову площу й домівку.

Українська колонія в Буенос- Айресі відбула прощу в м. Люхан. У прощі взяли участь біля 2.000 українців. Під час походу співано церковних пісень та роздано арґентінцям проклямації, в яких розповідалося про боротьбу українського народу за своє місце під сонцем. (Брюссель, П. Б.).

Філіпіни

На острові Самар (з групи Філіпінських островів) перебуває зараз ґрупа українців, яких у цьому році було евакуйовано сюди з Шангаю. Група ця складається з 150 чоловіків, жінок і дітей всякого віку. Серед цих українців є люди різних професій : ремісники, техніки, нафтові знавці і кваліфіковані рахівники. На початку липня ц. р. було там відкрито українську школу для дітей цієї української колонії. Також відкрито було медичні й електроінженерні курси.

Але ця група має право перебувати на острові Самар тільки до жовтня ц. р., коли всі українці повинні відтіля виїхати, і перед ними стоїть зараз проблема — куди саме. Більшість має надію виїхати до США. Є також перспектива виїхати до Австралії, Сан-Домінґо, Еквадору, Парагваю та до Голяндської Колоній, переважно на сільсько-господарські роботи.

ВІД РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

Рада Громадської Опіки у Франції в своїй декларації вміщеній в двотижневику «Громада» ч. 5-6 за березень ц. р., заявила свої принципові позиції. Отже, виходячи з них, вона рекомендує всім своїм членам у пропагуванні ідей організації серед громадянства дотримуватися таких правил :

1. Ні в якім разі не послуговуватися ні сумнівними даними, ні гострими по формі нападами проти противників, а виключно річевими доказами.
2. При всіх обставинах вимагати постійної співпраці між українськими організаціями.
3. До всіх виявів громадського життя застосовувати демократичні форми : виборність, вільне обговорення, одверте голосування, контролю; рішуче побивати яку б то не було диктатуру і фюрерство.
4. При засновуванні власних організацій уникати всякої боротьби з існуючими вже на місці другими укр. організаціями, навпаки, тримати з ними контакт і старатися бути чинником з'єднання і координації.
5. Ні при яких обставинах у внутрішні спірки і конфлікти не вмішувати чужинців і тим оберігати добре ім'я української еміґрації на зовні.

ДУЖЕ ВАЖЛИВО

Беріть в ІРО посвідки національности і інші документи, бо якщо в 1950 році ІРО припинить свою діяльність, то цих всіх документів не можна буде одержати вже.

Пильнуйте справи вибрання *посвідки національности.* Ця справа дуже важлива, бо без посвідки національности ніхто з еміґрантів не зможе вибрати у префектурі своїх паперів, як українець, чи у випадку, коли він продовжує свою «карт д'ідантіте» чи її щойно виробляє.

Посвідка національности є важлива також і через те, що вона є водночас урядовим документом бездержавности. Хто не має т. зв. нансенівських паперів або посвідки національности українського Бюра І.Р.О., той не вважається французькою владою бездержавним, але громадянином тієї держави, з якої приїхав, отже чи то Польщі, чи то Совєтів, чи то Румунії і т. п. Всі потрібні урядові засвідчення мусить він тоді брати з консулятів т. зв. «своєї держави», з якою найрадше не мав би нічого до діла, але якій нажаль підлягає доти, доки не відрікся тієї підлеглости, вибираючи посвідку національности І.Р.О.

Посвідка національности І.Р.О. — це не тільки конечний урядовий документ, це також посвідка, що ви бездержавний українець, що стоїте під опікою Міжнародньої Організації, що не підлягаєте ніяким наказам консулянів країни, з якої ви приїхали, що ви не є зобов'язані довійськової служби в армії тієї країни, що на випадок війни не підете до концентраційних таборів, як громадяне ворожої держави, — словом, це залізний лист вільної людини у вільній державі, що дала вам захист і працю.

Це величезне значення Посвідки Національности мусите як слід вияснити всім землякам вашої околиці й спонукати їх якнайскоріше ці посвідки вибрати.

Щоб отримати посвідку національности, чи які інші документи, необхідно таке :

1) Заповнити по-французьки чи по-українськи анкету, яка видається в Громадській Опіці.

2) Представити копію (докладний відпис) перших трьох сторінок карти д'ідантіте (чи ресепісе), завірену на мерії. Для тих, що зеертаються особисто до бюра в Парижі, завіряти копію непотрібно.

3) По можливості треба надсилати в оригіналі документи, на підставі яких прохач в'їхав до Франції, та, коли мається, то й метрику народження.

4) Члени українських організацій повинні подавати також посвідки про приналежність до цих організацій.

(Оригінальні документи повертаються рекомендованим листом).

6) Гроші на оплату самої посвідки в І.Р.О. — 240 фр., та 110 фр. на поштові та інші витрати бюра, а разом — 350 фр. від особи, належить висилати поштовим переказом на поштовий рахунок Громадської Опіки No 651782 — Paris, Entr'aide Ukrainienne, 5, rue Gasnier;Guy, Paris 20e.

— Звертається увагу всіх прохачів національної посвідки, що треба посилати прохання, анкету, засвідчену копію карти ідентичности, всякі інші документи з дому і з еміґрації, що доводять їхню якість еміґрантів, о д н о ч а с н о. Неодночасне надсилання анкети, документів і такси призводить лише до непорозумінь і зайвого листування. Надалі буде даватися хід лише проханням, що відповідають зазначеним вгорі умовам.

— Нагадується знову всім дописувачам, що для відповіді належить посилати поштові значки або гроші, в противному разі відповіді може й не бути.

В СПРАВІ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ І НАЦІОНАЛЬНОГО ПОДАТКУ

Прохається всі організації Української Громадської Опіки і зокрема уповноважених збирачів членських внесків і національного податку прискорити збирання як того, так і другого. Збір національного податку належить цілком закінчити до 1.ХІ, при чому гроші вносити на поштовий рахунок Громадської Опіки.-

Entr'aide Ukrainienne, 5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe, No, 651.782 a Paris, а квитаційні книги пересилати до секретаря Громадської Опіки.

ЧЛЕНСЬКІ ВИКАЗКИ УГО

Члени Громадської Опіки, які бажали б мати членську картку з фото і з посвідченнями їхнього членства двома мовами, мусять надіслати їхні фото, розмір як для карти ідентичности, і 50 фр. на листування та оплату видання.

ДОПОМОГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ

Допомогова діяльність Громадської Опіки з часу З'їзду 1 V ц. р., яку проводить п-ні д-р В. Лук'янович, виявилася в значній кількості посвідок національности і всяких інших документів, здобутих від IPO а рівнож в різного роду порадах, інформаціях і особистих інтервенціях у державних установах на користь членів Громадської Опіки.

Бажаючі одержати побачення й допомогу п-ні д-р Лук'янович зволять звертатися до Секретаріяту Громадської Опіки.

* * *

Починаючи з місяця серпня ц. р., всі прохання допомоги мають робитися на спеціяльних бланках, що їх буде розсилати Громадська Опіка на прохання організацій і заінтересованих осіб. Долучати поштові значки на листування.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Контрольна Комісія Української Громадської Опіки у Франції, в складі п. п. Вержбицького, Ковальського, Василіва, Номича, Бацуци, на засіданні своєму зробила такий розподіл обов'язків :

п. Бацуца — голова Контрольної Комісії,
п. Василів — заступник голови,
п. Номич — секретар,
п. п. Вержбицький і Ковальський — члени.

* * *

Рада Громадської Опіки на своєму засіданні 3 серпня ц. р. ухвалила таку резолюцію :

«Беручи на увагу доручення З'їзду Громадської Опіки 1. V ц. р. подбати про організацію видавничої справи, Рада Громадської Опіки постановляє :

1. Вважати, що журнал «Громада» ідейно є органом Громадської Опіки.
2. Закликати все членство до сталої передплати цього журналу.
3. Створити пресовий фонд Громадської Опіки і закликати громадянство до його поповнення.

* * *

Рада Громадської Опіки на своєму засіданні 28. VI. 49 ухвалила :

ВІДПОВІДЬ ЧЛЕНАМ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ — СИНДИКАЛІСТАМ :

На запит деяких наших членів, що належать до синдикатів, про те, чи не варто створити свою власну українську синдикальну організацію, — повідомляємо, що Рада Громадської Опіки не думає, що така акція є на часі, бо це могло б призвести лише до зайвої боротьби серед робочих кіл української еміграції. Зокрема, що стосується «Об'єднання Українських Робітників», що є філією Синдикату Християнських Робітників, то Громадська Опіка не ставить ніякого заперечення про участь в ньому своїх членів для захисту їх професійних інтересів, але не політично-національних, які не входять в обсяг синдикальної діяльности.

РАДА Громадської Опіки

П о п р а в к а. Оцим виправляємо прикрий пропуск, який трапився з технічних причин, а саме: у звіті Громадської Опіки, в списку збирачів національного податку, пропущене прізвище п. Кузя з Вільрю. Як і всім іншим збирачам, висловлюємо йому сердечну подяку і запевнення щирої пошани.

* * *

Якщо хочете мати хліборобську роботу, як робітник, чи найняти ферму в департаменті Drome, звертайтесь за порадою до українського фермера п. Возняка Якова (Mr. J. Vozniak, Poyols-en-Diois, Drome).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 13 серпня 1949 р. після довгої недуги помер в Кольомбель (Кальвадос) хорунжий 3-ої Залізної Стр. Дивізії Військ УНР бл. п. Микола БАЧИНСЬКИЙ, нар. в 1890 р. в Новій Ушиці на Поділлі.

Покійний перед смертю висповідався, прийняв Св. Тайни і заповів, щоб його, як православного вояка УНР, поховав український православний пан-отець, що й було виконано. Старанням української колонії запрошено було настоятеля Паризької УАПЦеркви о. Мітрата В. Вишневського, який 16. 8. 49, в присутності численних українців обох обрядів, росіян, поляків і французів, відправив повний чин похорону над покійним. Зворушливе слово п.-отця про чесноти покійного викликало не в одного присутнього сльози.

Після, при співі «Святий Боже», відправили покійного на кладовище. Над відкритою домовиною промовляв великий приятель покійного п. Дзюба, який в теплих словах переказав зібраним біографію покійного, а на самий кінець п.-отець знову подякував всім друзям і знайомим, що не дивлячись на робочу пору так численно взяли участь у похороні п. Б. Миколи Бачинського.

Чужа земля нехай буде йому легка, а пам'ять його нехай переховується з роду в рід.

* * *

Дуже прикре враження залишив по собі факт, що священник російської церкви з Кольомбеля відмовив права українській православній похоронній процесії зайти до церкви, щоб там відправити панахиду. Тим більше, що це є церква збудована фабрикою для обслуговування православних робітників. А покійний Микола Бачинський довгі роки працював на цій фабриці і заслужив на молитву у фабричній православній церкві...

Треба ствердити, що коли наші священники зверталися з подібною просьбою до католицьких чи протестантських священників, то їм ніколи відмови не було.

Не відмовив би в тій просьбі й Господь Наш Ісус Христос... Це підтвердять, думаю, російський священик з Кольомбелю і його дорадники, які взяли на свою совість повище... КАЛЬВАДОСЕЦЬ

РОЗШУКИ

ВАТАМАНЮК Ольгу, з с. Стойчаків, пов. Коломия (Галичина), яка виїхала до Франції 1929 р. і проживала в околицях Парижа, розшукує її рідний брат ЯНУШАК Василь з Англії. Відомості про неї надсилати на адресу : JANUSHAK Wasyl, Y. M. C. A. Hostel, Wynols Hill, Coleford, Glos, England.

СУКМАНОВСЬКУ Ольгу —SUKMANOWSKI Fedor, A. E. C. Hosrtel Robertsbidge, Sussex, England.

МІЛАНА Степана та ДОЛИНУ Петра — PUSZCZYNSKYJ Paul, H. Goffin, 66, An. Liege, Belgivue.

САПЕЛЮК Анну та Марію — сестра ISKIW Jawdokia, Seraing s/M, Cité Pré Soret 8/3, Belgique.

НЕМЧЕНКО Леоніда — NEMTSCHENKO Maria, Inninga Holz Kaufhaus Angermeier, (13b) Post Taufkirchen am Vils O-Bayern, U.S. Zone.

МАСЛЮХА Лукаша — син MASLUCH Stanislaw, Dept. of Works Housing, Woormerer Via Pimber, South Australia.

Брата АНДРІЯШИКА Михайла — ANDRIASZYK Wasyl, 22 Crossfild Place, Rochdale Lancs, England.

Тітку ЩОРЯК Анну — DOWZYCKYJ Semen, Ingolstadt, Ukr. Camp «B» (13), Germany U. S. zone.

ЯСЬКЕВИЧА Петра, з села Береги, повіт Самбір, Галичина. Від 1944 до 1945 р. працював на фабриці в Німеччині. В кінці квітня 1945 р. виїхав до Чехії. Розшукує Катерина Павлів і Петро Децек. Писати на адресу : PAWLIW Katherina, chez Georges Peyrin, 12, rue de Paris, Grenoble (Isere), France.

ВІЙТОВИЧ Анну — BUMBAR Iwan, AEC Hostel, Robertsbridge, Sussex, England.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ФРАНЦІЇ

В останньому часі Представництво Української Національної Ради розіслало до всіх українських еміґрантських осередків у Франції відозви в справі підтримки для УНРади. У відозвах з'ясована історія постання, ціль і дотеперішня діяльність цієї найвищої української національної установи, на якій почив весь тягар загальної репрезентації та пропаганди життєвих прав нашої Батьківщини перед культурним світом, боротьби за ці права, як також незвичайно важлива роля об'єднання всієї української еміґрації на фронті її боротьби.

Щоб УНРада могла успішно переводити в діло своє високе завдання, щоб могла посилити свою многогранну акцію, — потреба фондів. Ці фонди може й мусить дати тільки українська еміґрація, без огляду на партійну приналежність окремих прошарків громадянства, бо УНРада у своєму змісті, своїй праці та у своїх цілях є надпартійна, є виявом стремлінь усіх українських національно-самостійницьких партій і бореться за найвище універсальне право націй.

Тому складайте, без зайвої проволоки, **національний податок у висоті** Вашого **одноденного заробітку** на цілі УНРади. Гроші сплачуйте на руки мужів довір'я Представництва УНРади Вашого осередку, або на руки Управи Вашої філіяльної організації на місцях або пересилайте безпосердньо на чекове поштове конто, Paris 651782, Entr'aide Ukrainienne з допискою для УНРади. Список сплачених сум від окремих осіб та організацій буде оголошений в пресі у фінансовому звіті Представництва.

ПРЕДСТАВНИЦТВО В. О. УНРади у Франції

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА В ПАРИЖІ

в суботу дня 24 вересня 1949 р. в залі «Cercle Militaire», 8, Place St. Augustin, metro St.-Augustin

уряджує

на відкриття осіннього сезону

БАЛЬ

з різноманітною програмою при співучасті кращих українських мистецьких сил Парижа

Початок о 9 год вечора

Щиро запрошуємо все наше громадянство — приходьте з Вашими приятелями- чужинцями

УПРАВА УСГ

ВІД ФІНАНСОВОЇ РЕФЕРЕНТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ФРАНЦІЇ

Цим повідомляється, що у Франції згодилися переводити збирання національного податку такі організації : Українська Громадська Опіка, «Єдність», Товариство б. вояків Армії УНР і Жіночий Союз. Щодо решти організацій, то на запрошення збирати податок вони не відповіли.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ ГРОМАДИ

За останній час у місцевій українській пресі появився ряд статтей з нелояльними нападами на Українську Національну Раду і Виконний Орган, з образливими назвами на адресу нашого закордонного Парламенту і з гумористичними викривленнями діяльности Виконного Органу і II-ої Сесії УНРади.

Автори згаданих пасквілів явно хочуть знищення нашого парламентарного життя й демократичних методів регулювання розходжень в середині нації... Очевидно для того, щоб натомість поставити якусь невідповідальну диктатуру, що буде залежати від якоїсь національної формою і інтернаціональної духом мафії...

Не вважаючи потрібним полемізувати з явно недобросовісними, антинаціональними виступами реакційно авантуристичних писак, я бажав би застерегти людей доброї волі і запропонувати їм подвоїти боротьбу проти розкладових елементів, прихильних до сталінсько-гітлерівських методів.

Хай живе Українська Національна Рада і геть з диктатурами і мафіями.

Читач К.

Вже в найближчому часі появиться перший зошит

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА,

книги знання про Україну,

Енциклопедія Українознавства видається заходами Наукового Товариства ім. Шевченка на відзначення 75-ліття його існування.

Разом 800 сторінок великого формату, багато ілюстрована, з кольоровими картами і кольоровими таблицями, виходитиме з друку в десяти щомісячних зошитах.

	фр фр.
Ціна в одноразовій передплаті	6.000
двома ратами (3.500 фр фр.)	7.000
в передплаті зошитами (по 800 фр. фр.)	8.000

Просимо жадати вичерпного проспекту!

Всі інформації подає і приймає замовлення та сплати : Verlag «Molode Zyttia», Munchen, Dachauerstrasse. 9.II, Germany.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО в ЛОНДОНІ

UKRAINIAN BUREAU
123, High Street,
Notting Hill Gate,
London, W. 11.

КОМУНІКАТ

З уваги на численні запити, які одержуємо, та на різне пояснювання тих цілей, які привели до створення Українського Бюра, бажаємо цією дорогою подати слідуючі вияснення:

Поважна частина українського громадянства у Вел. Британії у повному розумінні потреби і ваги існування такої української інституції на цьому терені, яка заступала б політичні інтереси України та українців та яка займалася б постійним інформуванням чужинців, а особливо бритійців про ідею і стан української визвольної боротьби — постановила покликати до життя під кінець березня цього року — **Українське Бюро.**

Сучасне Українське Бюро поставило своїм завданням продовжувати цінну діяльність того Українського Бюра, яке існувало в Лондоні ще перед війною, і Центрального Українського Допомогового Бюра, яке діяло на цьому терені після війни, з тою однак різницею, що коли, з уваги на відсутність української еміґрації на терені З'єдиненого Королівства, вищезгадані інституції були тоді засновані і удержувані українцями Америки й Канади, то теперішнє Українське Бюро є витвором **волі і бажань українців**, яких доля кинула на ці острови.

І хоч Українське Бюро нараховує тільки чотири місяці свого існування, проте ми вже можемо записати за ним певні успіхи, які вдалося нам осягнути.

Крім вище з'ясованої основної ділянки праці, ми почували своїм обов'язком віддати себе в розпорядження УНРади і Представництва її Виконного Органу на терені Вел. Британії.

Тим способом ми допомагаємо нашому Державному Центрові у його праці і одночасно стараємось дати наш скромний вклад у боротьбу за визволення Рідного Краю.

Лондон, 17. 8. 1949 р.

(Б. ПАНЧУК)
Голова Українського Бюра

Просимо вносити ПЕРЕДПЛАТУ за «ГРОМАДУ»

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ « ГРОМАДИ »

Альбом - біографія С. Петлюри числиться за чотири числа (11-14).

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff Imprimerie BERESNIAK, 12, rue Lagrange, Paris (5e)

100 frs.

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ ІНЖ. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

Симон Петлюра

АЛЬБОМ - БІОГРАФІЯ

ПАРИЖ
1949

Кліше цього видання є власністю Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

Головний Отаман
СИМОН ПЕТЛЮРА

22. V. 1879 — 25. V. 1926

Мазепинщина і петлюрівщина

Понад 200 років тому в степах України гули українські гармати. Це великий Гетьман Іван Мазепа підняв Україну проти Росії. Разом з військами шведського короля Карла XII, героїчні козаки Мазепи твердою рукою наводили гармати на північ, твердою рукою стинали ворожі голови, бо іншої дороги до волі — не було.

І все ж російські війська перемогли. Шибениці, розстріли, пливучі плоти з повішеними на Дніпрі, проклинання в церквах «мазепинщини», — все те мало не лише фізично знищити передових синів України, але й духово; їм треба ьуло знищити кожен найменший пррояв українського національного мислення.

А мазепинщина, помимо всіх анатем і заклинань — виявилася безсмертною. Воно й не могло інакше бути, бо ідея самостійности така ж безсмертна, як і нарід, що її має.

На зміну мазепинщини через два століття прийшла петлюрівщина.

Перший Генеральний Секретаріят Української Центральної Ради 1917 р. Сидять справа : Симон Петлюра, О. Єфремов, В. Винниченко, Х. Барановський, І. Стешенко. Стоять : Б. Мартос, М. Стасюк, П. Христюк

Білявий бурсачок

Хто очолив цю боротьбу? Хто був Петлюра, що його йменням названо цілу героїчну добу в новій українській історії?

В незаможній козацькій родині, що переїхала з села в місто Полтаву, 1879 р. народився син, названий Симоном.

Першу освіту дістав Симон Петлюра в полтавській Духовній Бурсі, куди посилано в той час здебільша дітей незаможних батьків. В «Споминах про С. Петлюру» Василя Королів-Старого знаходимо малюнок, що характеризує малого Симона, як чутливого, вміючого знайти вихід у тяжких обставинах, гордого хлопця. Однокласники побили були одного разу В. Королів-Старого, як свіженького бурсака. Він у сльозах повертається додому : «Разом зі мною вийшов один білявий бурсачок у такому ж парусиновому одязі, такий же білявий та малий, як я. Між нами відбулася така розмова :

— Як тебе звати? — спитав мене мій новий супутник.

— А тобі яке діло? — відповів я, лихий на цілий світ.

— Тю, дурень, та я ж тебе не зачіпаю! Мене звуть Симон Петлюра, а тебе?

— Королів Василь.

— Коли будеш ревіти, то тебе зватимуть бабою, — поінформував мене Петлюра.

— Як я малий, а вони мене б'ють, — відповів я.

— Я теж малий, а мене не б'ють!.»

Твердо на своєму...

Скінчивши бурсу, Симон Петлюра перейшов до Духовної Семинарії. Він, як згадує Іван Рудичів в «С. Петлюра в молодості», «належав до тих одиниць, що вміють гуртувати коло себе товаришів і впливати на них» та «відзначався великою енергією в переведенні всяких планів і прямотою в трактуванні різних дражливих питань».

Та ось, вже із старшої богословської класи, його виключають. Після довгих умовлянь духовних отців покаятись і пожаліти батьків — Симон твердо відповів, що він лишається «на своєму». І його було виключено з «вовчим білетом» — тобто двері школи були вже назавжди зачинені. За що? До Полтави приїхав славетний український композитор Микола Лисенко. На гарячому прийнятті в міському театрі — юнак Симон не втримався : він відверто висловлював свою любов до творця української національної музики, відверто виявив свої українські симпатії, чого цілком вистачало при тодішньому режимі не лише на «вовчий», але й на «ведмежий» білет.

В степах Кубані

Зовсім не лякаючись такого невеселого стану справи, юнак з «живим, симпатичним обличчям, що надовго зачаровує вас своїм духовим виразом» (за Ф. Щербиною) мандрує аж на Кубань, де влаштовується на працю вчителя.

Перед нами спогади Ф. Щербини «Симон Петлюра на Кубані». З них довідуємося, що недовго довелося вчителювати С. Петлюрі, бо «з Петербургу було прислано секретний наказ, яким заборонялось йому, як людині «неблагонадежній», учителювати і взагалі бути в безпосередніх зносинах з народом». Кубанський громадський діяч Ф. Щербина, що займав у той час відповідальну

службову посаду на Кубані, викликає Петлюру до себе і влаштовує на праці, яка була для Петлюри джерелом і радости, і науки, і глибшого вироблення свого політичного й національного кредо. Петлюра працював над розбором архівів Запорізької Січі, Забужжя, Кубані і Чорномор'я.

Доросла юність

Згодом Симон Петлюра їде у Львів, бо там у той час горіло вогнище національного руху; там він міг слухати лекції у Львівському Університеті, читані українською мовою; там же юнак Петлюра вступає до Революційної Української Партії (РУП), яка, несучи на своєму прапорі величне гасло відновлення української державности, вишколювала й гартувала політичні кадри для національної української революції; гартувала вона й юнака Петлюру, якому судилося стати вождем цієї революції.

Справа: Симон Петлюра, січ. 1918

Внизу: III Укр. Військовий З'їзд у Києві, кінець жовтня 1917 р.

До Центрального Комітету
Укр. Соц.-Дем. Партії

З огляду на нові міжнародні моменти в українській Державній Справі Ц. Ком. Укр. С-Д партії виніс ухвалу про відкликання своїх членів з складу Директорії та Ради Міністрів. Разом з тим Ц. Ком. висловився за те, щоб члени партії не залишали менш відповідальних урядових посад і допомагали Уряду як в обороні України так і в захисті її суверенітету.
Виходячи з того, що сучасна ситуація для України надзвичайно складна і тяжка, я вважаю, що в данний момент всі сили творчі нашого краю повинні взяти участь в державній праці, і не вважаю для себе можливим ухилятися од виконання своїх обов'язків, яко сина свого народу, перед Батьківщиною і буду, доки це можливо, ставати і працювати при державній праці. З огляду на це я тимчасово виходжу зі складу членів Укр. С.Д. партії.

С. Петлюра

Винниця. 11/II. 1919 року

Власноручний лист С. Петлюри до ЦК Української Соціял-Демократичної Партії 11. II. 1918 р.

Київ

В 1905 р. Симон Петлюра переїжджає зі Львова в Київ уже сформованою індивідуально й політично людиною. Три роки він працює секретарем у «Раді», а потім редагує соціял-демократичне «Слово». Певно, така праця привернула особливу увагу царської охранки. І ось 1907 р. ми бачимо Симона Петлюру в далекому Петербурзі, бо на Україні для нього були відкриті двері всіх політв'язниць.

Місто без сонця, світла й тепла...

В Петербурзі скаржився якось Симон Петлюра майбутньому дипломатичному представникові УНР у Празі — М. Славінському, що йому «душно в цьому болоті без сонця, світла і тепла»... Так скаржилися в цім місті над Невою й інші великі українці : і філософ Григорій Сковорода, що втік з царського палацу пішки в убогу, але рідну Україну; і композитор Бортнянський, що тікав на Україну в сніжну, люту ніч; і геніяльний Тарас Шевченко, що тужив за Україною, а вже тяжко хворий — надіявся, що тільки на Україні він би видужав. Доля ніби на випробування — залишиться чи не залишиться? — посилала великих людей України в Петербург. Не лише доля. З провінційної Малоросії видатні наші люди їхали в Росію вчитися імперського (але українського!) способу мислення; вчилися мислити широко і тверезо.

Цивільні вояки або «Украинская Жизнь»

Та в той час на Україні йшло таке жорстоке переслідування по-українськи думаючого, що про більшменш нормальну працю серед народу, а Петлюри зокрема — не могло бути й мови. Тому ми й зустрічаємо його незабаром у Москві, де Петлюра зупиняється надовше, де й одружується з панною Ольгою Більською (в Москві ж народилася у них і єдина дитина Леся).

Від 1912 року по 1917 рік Саліковський і Петлюра працюють в Москві редакторами журналу «Украинская Жизнь». Цей чудово редагований журнал друкувався в російській мові (що було в українській не-

можливо). Щоб уявити характер журналу, виписуємо кілька заголовків статтей : «Українці між політичними засланцями» (П. Чижевського), «Український архітектурний стиль», «Українство і російська преса» (М. Грушевського), «До питання економічних відносин України до Великоросії та Польщі», «До питання про культурну творчість»... Остання стаття написана С. Петлюрою, де він м. ін. заявляє : «Руху всерівно не спините, а особливо в житті нації, що відроджується».

За цей час остаточно сформувалося громадсько-політичне обличчя Симона Петлюри. Мабуть найяскравіше виявилися його думки в «Українському маніфесті » (поширеному в окремих відбитках по Україні і Росії), в якому Петлюра рішуче вказав місце України в складі народів, що були носіями европейського політичного демократизму.

В цей період праці в Москві, ще перед революцією 1917 р., про Симона Петлюру сказав українцям академік Корш : «Українці самі не знають, кого вони мають перед собою... Він — з породи вождів, людина з того тіста, що колись в старовину закладали династії, а в наш демократичний час стають національними героями».

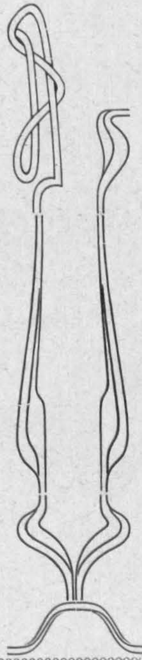

С. Петлюра в Кам'янці в 1919 р.

В Росії — Ленін, в Україні — Петлюра

Лютий 1917 р. — місяць остаточної катастрофи старої Росії. Вибухли революції : соціяльна — в самій Росії, і національно-соціяльні революції — в Україні, Білорусі, Литві, Ґрузії і т. д.

В Росії очолив революцію Володимир Ленін, в Україні — Симон Петлюра. Чому саме Петлюра? Адже були на той час значно відоміші українські діячі — Грушевський, Винниченко та інші. Тому, що його увага сконцентрувалася на найважливішому в цьому періоді важелі національної машини — на організації української республіканської армії.

Голова Українського Військового Генерального Комітету

Перший Всеукраїнський Військовий З'їзд 22 травня 1917 р. в Києві. Один за одним виступають промовці, між ними проф. Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, — але коли на трибуні виступив Симон Петлюра, заля шаліла від вигуків «Слава!» схвального брязкоту зброї й оплесків. Вояки відчули в цій невисокого росту, сухорлявій, високочолій людині — вождя нації. Промовляючи спочатку тихо, аж безбарвно, Петлюра щодалі то підвищував голос, оживав; його сіро-сині очі блищали, захоплююча задушевність промови влучала прямо в серце.

Симон Петлюра був обраний головою Українського Військового Генерального Комітету. Почала творитись збройна сила України.

Все, що нам належить по праву — нашим і буде!

Українські частини творились для підтримки законної влади на Україні — Центральної Ради. Найпершими військовими формаціями були Полуботківський полк, полк Вільного Козацтва, полк Богдана Хмельницького...

На другий Військовий З'їзд прибуло вояків-делегатів більше, як на перший: 2.308 делегатів від 1.600.000 озброєних українців російської армії.

В середині червня 1917 р., у велетенській залі київського міського театру, гаряче вітали Петлюру. На другому Військовому З'їзді було відчутно, що година України пробила. З'їзд одноголосно дав Генеральному Комітетові право головної команди всіх збройних українських сил.

Учасники з'їзду мали від своїх частин наказа : «Без автономії України назад не повертатись». В Центральній Раді, при активній співучасті Петлюри, було створено Перший Універсал. В нім ще не до кінця висловлено дійсне бажання українського народу про цілковите відокремлення України від будьякої Росії—та це вже був величезний зрух вперед.

Вождь - воїн

В час схвалення Четвертого Універсалу Центральної Ради, що проголосив повну самостійність Української Народньої Республіки (22. I. 1918 р.), але одночасно замінював постійну армію міліцією, — Симон Петлюра вже не був у Генеральному Секретаріяті. Дрібні «пацифістичні»

С. Петлюра на перегляді новобранців в Старокостянтинові 1919 р.

С. Петлюра зі штабом підчас молебня перед присягою молодих козаків 1919 р. в Старокостянтинові

опозиціонери не дали йому змоги там працювати.

Петлюра знав, що доля батьківщини віднині вирішуватиметься лише гарматами. Він формує на Полтавщині Гайдамацький Кіш; звідти, б'ючи подорозі большевицькі загони — поспішає на Київ, рятувати столицю від большевиків, що вже були захопили частину міста та Арсенал (січень 1918 р.).

Вискочивши з вагонів, гайдамаки зразу ж пішли в наступ. Арсенал, перетворений большевицькими повстанцями на фортецю, було тяжко здобути. Петлюра йде спереду гайдамацької лави. Ось він дає наказ : «Стріляти з димових набоїв!» Коли дим сивою пеленою завісив фортечні стіни Арсеналу, Петлюра скомандував :

— Вперед прапор! Гайдамаки, вперед!.. — і сам, з рушницею в руках, кинувся в першій лаві. Арсенал було взято : 300 забитих і 300 полонених, багато амуніції, зброї і військового майна залишилося в його стінах. Таких епізодів у житті Симона Петлюри багато, — і військо до глибу душі любило вождя, називаючи його батьком.

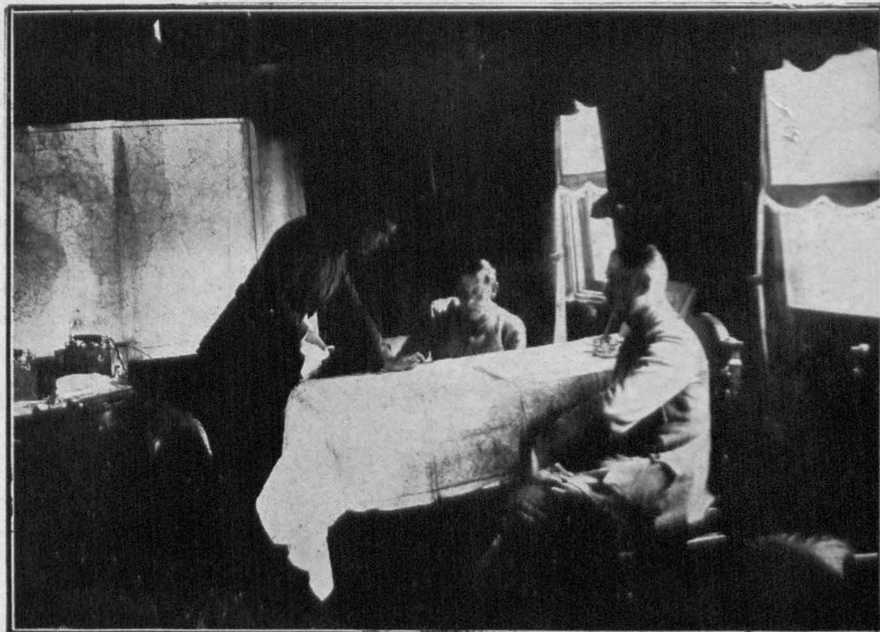

Симон Петлюра на фронті у вагоні 1919 р.

Симон Петлюра серед старшин 1919 р.

Симон Петлюра в українській в'язниці

25.IV. 1918 р. П. Скоропадський проголосив себе, після ним же вчиненого державного перевороту, «гетьманом всієї України». Було скасовано всі закони й декрети Центральної Ради (про землю, українську автокефальну церкву, суд...), відновлено фактично дореволюційне російське законодавство, аж нарешті в кінці «гетьманування» — проголошено більш як здивованій і здезорієнтованій Україні федерацію з «єдиною неділимою»!

Симон Петлюра на той час відійшов від військової і державної праці більшого масштабу. Проте, він добре знав де стати. Тим місцем був Земський Союз. Працюючи в Земстві, Петлюра використовував його для налагодження і планування праці по будівництву українських шкіл, шляхів та мостів, піднесенню добробуту бідної частини населення. В одній з промов він відверто висловився, що великі землеволодіння тримаються на чужих багнетах.

Через кілька днів після цієї промови, на вимогу німецького штабу та кількох осіб з гетьманового оточення, Симона Петлюру заарештовано.

Популярність Петлюри після арешту зросла ще більше. Про нього співали пісні.

Симон Петлюра біля бронепотягу на фронті 1919 р.

Врятування чести Української Держави

Нарешті, на ультиматум міністрів-українців, Симон Петлюра був звільнений. Того ж дня він відбув у будинку Земського Союзу зустріч з таємно прибулими військовими. На нараді було вирішено : коли гетьман не відмовиться від маніфесту про федерацію з Росією і не створить національне міністерство — Петлюра веде українські війська проти «федеративного» гетьмана.

Гетьман України не виконав вимог своєї країни.

З району Білої Церкви виступили на Київ полки Української Народньої Республіки, очолені Симоном Петлюрою. 14. XII. 1918 р., після тяжких боїв, вони ввійшли в Київ.

Скінчились гетьманські « карні загони » і поновне насаджування поміщицтва, а тим більше чужого національно. Народ не стерпів цієї зневаги.

Дійсно самостійний уряд України Директорія — почав свою працю.

Зустріч Симона Петлюри на станції в Кам'янці 1920 р.

Орієнтація на Україну

Відчуваючи, який тягар і яка відповідальність лягають йому на плечі та бажаючи віддати себе загальнодержавній праці для цілого народу — Симон Петлюра 11. II. 1919 р. виступає з членів української соціял-демократичної партії. Багатогранність його особи вже переростала межі всяких партій. Петлюра говорив від імени цілої України і на таку ж цілість спирався.

22. I. 1919 р. в Києві було урочисто проголошено Акт про з'єднання Західньо-Української Народньої Республіки та Української Народньої Республіки в одну самостійну соборну Українську Народню Республіку.

Хто не покинув поля бою?

Внутріпартійна гризня, відступ з Києва, зміни урядів, боротьба на два фронти (большевицький — на сході та півночі, і польський — на заході, де боролась УГА), наростання отаманщини на зразок Ангела чи Гуцола; тертя між урядами ЗУНР і УНР, залишення Антантою Одеси і Чорноморського побережжя, і т.д. і т.д.— ввесь цей безлад, попри ввесь героїзм простого вояка, здавалось був здібний зломити найміцнішу керівну постать. Але — за спогадами міністра внутрішніх справ УНР Ісаака Мазепи: «Творення держави»— « В цей момент із старих авторитетів.. не покинув поля бою один Петлюра».

Утворено Штаб Головного Отамана армії УНР, яка налічує в той час біля 85.000 людей і 15.000 українських повстанців, що співпрацювали з армією завдяки впливові С. Петлюри.

На фронті поруч з вояками

Перемоги і відступи, відступи і перемоги. Плаваючі фронти. Тиф. Брак ліків. Погане забезпечення. Все ж напівголодні українські курені вміли перемагати ворога й тоді. На лінії тяжких проривів, просто в полі, майже щодня, з'являвся в сірій вояцькій шинелі між свого війська Головний Отаман. Він вмів терпіти так, як терпіла армія. Петлюра говорив з вояками просто й щиро, нераз нехтував очевидною небезпекою, підбадьорював і поздоровляв своїх вояків з перемогою.

Контакт із світом

Спільними зусиллями армій ЗУНР і УНР 30 серпня 1919 року було здобуто Київ. Столиця радісно зустрічала свою армію. Адже на цей раз у ній були вояки з усіх земель великої Вітчизни. Це була дійсно така знаменна подія, що день 30 серпня згодом може відзначатися як День Української Армії.

Уряд УНР розвиває тим часом все активнішу дипломатичну діяльність. Наші дипломатичні місії працюють в Італії, Англії, Чехо-Словаччині, Бельгії, Голяндії, Греції, Швайцарії, Німеччині і т. д. Европа перевтомлена війною. — Чого вони бажають, ці дипломати невідомої країни? «Ні одного су, ні одного вояка», заявляють у Франції, подібне і в Англії (між іншим, відвертим ворогом самостійної України виявив себе тоді Уінстон Черчіль). І майже всюди : коли не пряма ворожість, то вичікування.

Симон Петлюра активно листується з дипломатами, які вже мають певні успіхи в справі торгівлі і значно більші — в справі актуалізації українського питання закордоном...

Симон Петлюра в Кам'янці 1920 р.

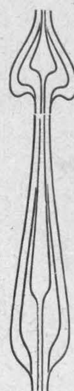

С. Петлюра в Парижі 1925 р.

Знову дві окремі армії

В наслідок недоброго забезпечення, тифу, браку одягу, дезорієнтації та фальшивої надії Начальної Команди УГА на Антанту і світоглядових ріжниць між урядами УНР та ЗУНР — 17.XI. 1919 р. Українська Галицька Армія заключила договір з Денікіним, хоч багато її вояків та офіцерів середніх ранг були проти цього. Армія ж УНР, вірна Головному Отаманові С. Петлюрі, пішла далі з ним.

Перехід УГА (в якій, між іншим, був один полк. ім. Петлюри, що говорить про популярність цього імени однаково і в Галичині) на бік загально-українського ворога був дошкульно відчутий армією УНР. З боями вона відступає на північ і північний захід.

В огненім кільці

В районі Чортории армія УНР була з усіх боків оточена військами большевицькими, білими й польськими. В такому трикутнику, за розрахунком ворожих штабів, вона мала самознищитись.

Даремні були сподівання! Армія, що разом з УГА нещодавно зуміла нанести рішучу поразку червоній армії на Правобережжі — не самознищилась і її не знищили вороги. 4 грудня 1919 року на нараді уряду

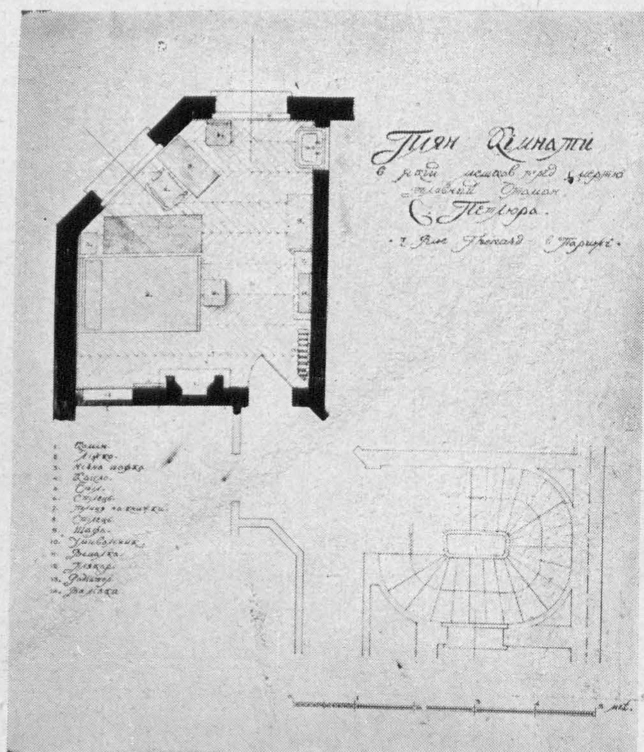

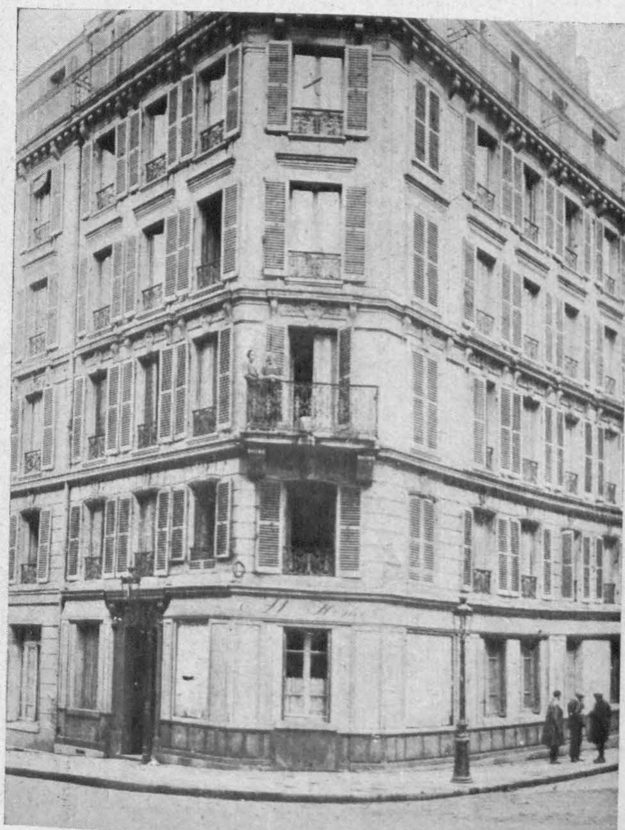

Будинок, де жив Головний Отаман в Парижі, 7 rue Thenard

і Штабу, під головуванням Петлюри було вирішено про тимчасовий перехід на новий, партизанський метод боротьби. Армія УНР готувалась до Великого Зимового Походу.

За спогадами Арнольда Марголіна

Про Симона Петлюру в ті часи маємо цінні, безсторонні спогади Арнольда Марголіна в книзі «Україна і політика Антанти» (стор. 190. 192) : «Нарешті я говорив особисто з Петлюрою... Петлюра щиро розповів мені про безвихідне положення, в якім у цей час знаходилась армія. З'підкупляючою щирістю він ганив і себе і інших за цілий ряд помилок у минулому. Ніякої демагогії, ніякої пози, лише один здоровий глузд і безмежна любов до свого народу просвічувались крізь усе те, що він мені говорив. Потім він почав розпитувати мене про мої закордонні враження. По самій постановці питань я бачив, що ця людина вже чудово розбирається в західньо-европейській політиці... Саме в цей час до нього прибула з Варшави спеціяльна військово-дипломатична місія. Він говорив, що згоди з Денікіним не може бути, рівнож як не може бути й мови про згоду з большевиками. Чулося в його словах, що він надіється на допомогу Пілсудського й Польщі в боротьбі з большевиками...»

Головний Отаман С. Петлюра з дочкою Лесею в Парижі 1925 р.

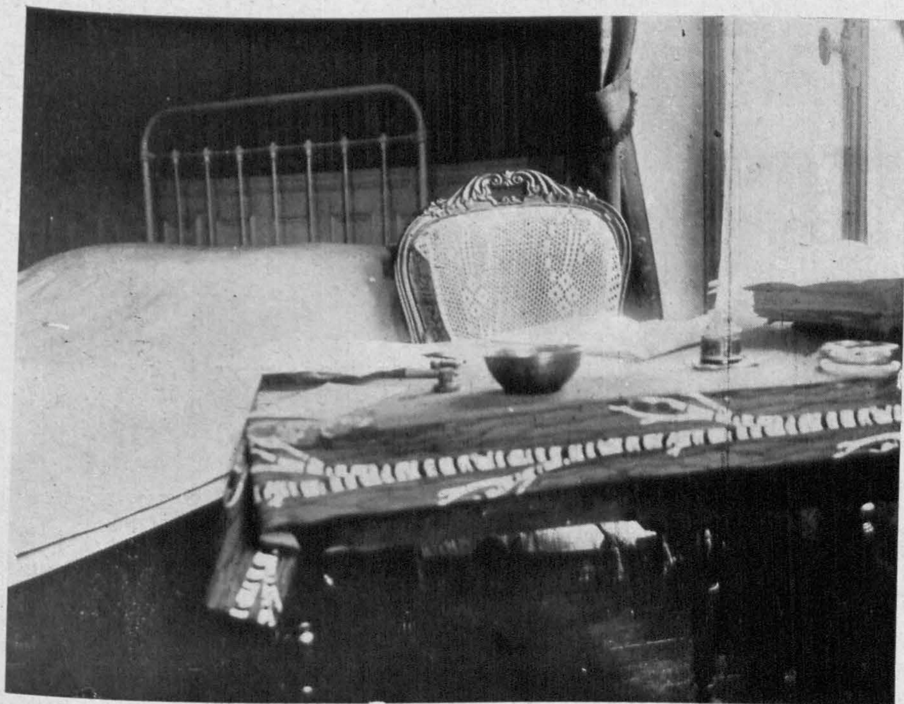

Кімната на 7, rue Thenard, *де жив Головний От. С. Петлюра*

Дійсно, 5 грудня 1919 р. в м. Любарах відбулося засідання уряду, на якому було ухвалено від'їзд Петлюри в Польщу. Перед від'їздом Симон Петлюра призначив ген. Омеляновича-Павленка командуючим армії (на місце тяжко хворого Василя Тютюнника).

Він від'їхав у супроводі начальника свого Штабу та двох осаулів. При прощанні був мовчазний і спокійний.

Вісім тисяч героїв

Під керівництвом генерала Омеляновича-Павленка війська УНР пішли в Зимовий Похід — безприкладний похід героїв. Їх було 8000, а з них тільки 2000 були боєздатними; вони мали лише 12 гармат і майже не мали набоїв. Добуваючи в боях зброю, приєднуючи свіжі сили, вони пронесли стяг Петлюри — стяг української волі і демократії — по вже залитій болошевицькими військами Україні.

В цей час Симон Петлюра кладе на стіл східньо-европейської політичної і мілітарної гри ризиковану кар-

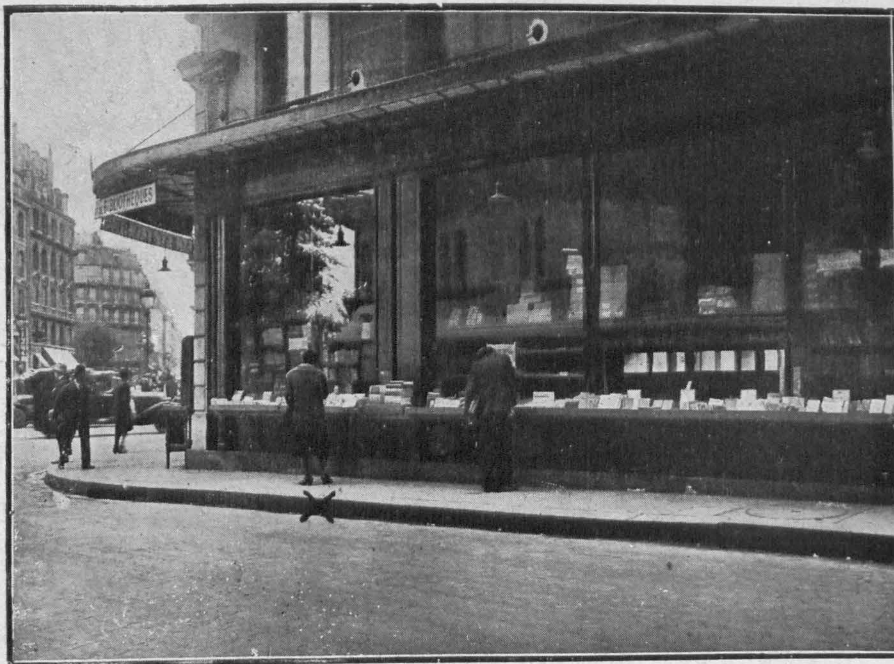

Місце, де було вбито С. Петлюру (x) на вул. Расін (біля книгарні Жільбер)

Труна Гол. От. С. Петлюри в румунській церкві

ту. Він не хотів, вірніше — не міг скласти зброї, щоб змінити її собі на перо, а воякам — на чужі плуги. Вояки армії УНР були готові навіть заключити спілку з Польщею, аби лише мати змогу й далі змагатись за свою державу.

Польська вірність

21 квітня 1920 р. був підписаний військовий договір з урядом Польщі (він не був ніколи ратифікований ні Україною ні Польщею).

Українські війська, разом з польськими, громлячи большевиків, 8 травня 1920 року здобули Київ. Та вже 10 червня він був залишений. Остаточній перемозі не сприяли три головні фактори: українського війська було мало (14000 вояків, 600 скорострілів, 60 гармат); успіхи большевицької пропаґанди на Україні були великі; вітаючи свою армію з Петлюрою на чолі, українське населення стріляло вслід польським військам, бо розглядало їх як окупаційні.

Українська армія допомогла врятувати Польщу. «Чудо над Вислою» сталось не без крови 6 Січової Стрілецької Дивізії, що захищала варшавський відтинок.

Нарешті Польща, замість нового наступу на большевиків, заключила з ними (тобто і з Радянською Україною) в Ризі 11 жовтня 1920 р. мирний договір, чим було ясно заперечено договір від 21. IV. 20 р., що й заявила офіційно делегація уряду УНР під проводом сен. Шелухина польському урядові. (Заяву про уневажнення Варшавського договору було повторено 16 липня 1948 р. на відкритті першої Сесії Української Національної Ради).

18. X. 1920 скінчились бої між поляками й большевиками. Українська армія залишилась сама проти багатотисячних большевицьких армій. 20.000 найвірніших синів України ще по-спартанськи змагались на вузькій смузі української землі. Під шаленим тиском большевицьких військ 1 листопада 1920 р. українська армія перейшла Збруч на територію Польщі. З прокляттям на устах вояки здали зброю. Лише не здали вони своєї віри в Україну, в Петлюру і кінцеву перемогу.

»Льодовий« і дипломатичний походи

Вночі з 3-го на 4-те XI. 1921 р. півтори тисячі українських вояків, розбитих на три групи, вийшли в останній похід на Україну. Пішки, по засніжених рівнинах Поділля, Волині і Київщини (група полк. Палія прорвалась з боями аж під Київ), майже голі й босі, зігріті

Посмертна маска Гол. Отамана С. Петлюри

лише вогнем любови до батьківщини — вони ще раз пронесли жовто-блакитне знамено Української Народньої Республіки на просторах понад 700 кілометрів. 359 козаків згинуло під Базаром 21. XI. 1921 р. з гаслом «Слава!», своєю кров'ю підписавши безсмертність ідеї самостійности України.

В цей час Симон Петлюра, разом з урядом, використовуючи всі, зведені тоді до мінімуму можливості, активізує нашу закордонну політику, попереджуючи Европу і цілий світ про нових гунів XX століття.

Симон Петлюра розцінював положення як передишку. Він використовував її для підготування дальшої боротьби.

На широкі води

Польща. Осінь 1923 року. Табір інтернованих українських вояків.

Петлюра продумував і планував дальшу працю. Вона вимагала виїзду в світ.

30 грудня 1923 року у Варшаві в швидкий потяг, що йшов на Відень-Будапешт, всіли Степан Могила — начальник пресової служби Української Місії в Будапешті і з ним — торговельний агент Угорщини. Це їхали під прибраними прізвищами Симон Петлюра та Вячеслав Прокопович. У той час у Будапешті і Женеві ще працювали українські дипломатичні місії.

Де закинути якір?

У Відень вони прибули саме на Новий Рік.

Нежданих новорічних гостей з сльозами радости зустрів П. Чижевський — основник укр. парламентарної громади в Першій Думі і голова укр. торговельних делегацій в Швайцарії, Є. Чикаленко — видатний громадський діяч та інші старі друзі по боротьбі. Петлюра обговорював з ними положення, дістаючи важливі інформації.

Перед від'їздом на вокзал Симон Петлюра з своїм супутником ще встигли оглянути цікавіші дільниці прекрасного, особливо в той новорічний морозний день, Відня. Цей віденський день, проведений з друзями, в атмосфері столичного міста — відсвіжуюче вплинув на Петлюру, який тяжко переживав відступ свого війська й закиди збоку опозиціонерів. Тоді шукали причин невдачі і, звичайно, їх найлегше було приписати Петлюрі. Люди забували, що не лише Україна, її сила чи воля вождя грали ролю у всеевропейській розгрі. Недаремно пише ген. хор. Капустянський в «Похід укр. армій», част. 3, стор. 197 : «Сві-

Пані Отаманова з дочкою Лесею виходять з румунської церкви, де була поставлена домовина Гол. Отамана.

това війна... Велика революція, боротьба народів за національно-державне відродження — шукали своєї розв'язки на Сході, особливо на українських землях, створюючи там дуже скомпліковану ситуацію. Тому нашу визвольну боротьбу необхідно розглядати на тлі цих різнобарвних і важливих явищ, як один із її складників».

Того ж дня о 8-ій год. вечора Симон Петлюра і В. Прокопович виїхали на Будапешт, щоб звідти згодом їхати в Женеву.

Легендарний герой на Україні (і спочатку об'єкт майже ненависти на еміґрації) Симон Петлюра, як колись Пилип Орлик ще з мазепинської еміґрації XVIII ст. — разом з урядом розпочав розвивати дипломатичну діяльність на міжнародньому полі.

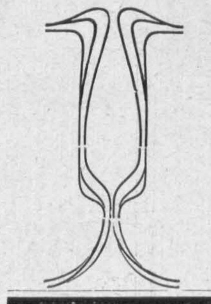

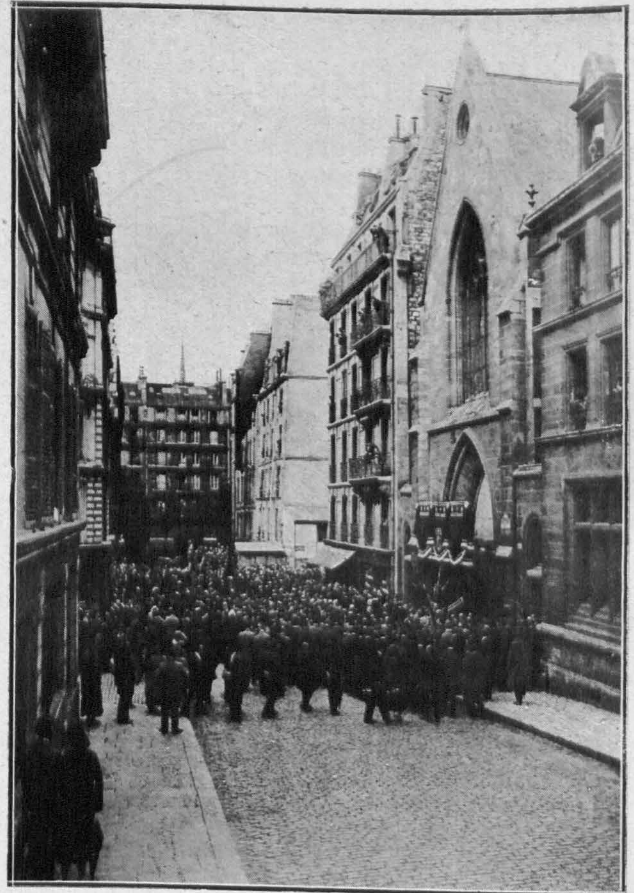

Перед румунською церквою підчас виносу труни

Надихані його душею

В 1925 р. Симон Петлюра з родиною оселився настало в Парижі.

Тяжко перелічити все, що було зроблено ним за час перебування на еміґрації. Можна сказати, що абсолютна більшість зробленого нашою еміґрацією — постало завдяки його енергії, плянуванню і зв'язкам; надихане його душею. Багато з запланованого Симоном Петлюрою реалізувалось уже після його смерти.

Перед румунською церквою підчас виносу труни Гол. Отамана С. Петлюри

Портрет

Коли в спогадах за 1912-1920 роки ми читаємо про Петлюру як про людину неспокійну, що палить багато цигарок, що іноді годинами сидить, низько схилившись на стільці, і вислухує звідомлення — щоб потім зірватись і давати накази, бігти до авта, поспішати на першу лінію фронту... — то на вулицях Парижу ми зустрічаємо його значно зміненим.

У скромнім двохкімнатнім мешканні на вулиці Тенар, біля Сорбони, йшла велика, кипуча діяльність. Між тим, приватне життя мешканців цієї квартири : Симона Петлюри, його дружини й доньки — було скромне, просте.

Як тоді зовнішньо виглядав Симон Петлюра? Його часто можна було бачити на вулицях Парижу. Ходив сам, цілком байдужий до самоохорони; лише обідати виходили до ресторану втрьох. Він носив добре, акуратно прасоване убрання; любив іти повільним, розмірним кроком, несучи в руці палицю й майже не спираючись на неї. Зовні виглядав спокійно, зрівноважено. Волосся над важким білим чолом зачісував хвилею назад; очі говорили про мудрий

Винос труни Гол. Отамана С. Петлюри з румунської церкви

спокій людини, що багато пережила, багато пізнала, багато переболіла. Лише іноді в тих очах пролітали сині іскорки глибокого, непоказаного назовні хвилювання; хвилювання й турбот не за себе...

25 травня 1926 року

На вулиці Расіна людина в пальто, спершись ціпком на брук — розглядає книжки. Час від часу проходять перехожі. З протилежного боку вулиці хтось перебігає на цей бік і вигукує «Петлюра!»

Симон Петлюра відриває очі від книжки і повертається на оклик. Перед очима майнула чорна цівка пістоля і відразу ж — постріли. Петлюра впав, закривши рукою обличчя. Постріли лунають далі. Перелякані прохожі розбігаються. На пішоході тонкими струмочками кров.

З'являється поліцист. Вихоплює з рук убивці зброю. Збирається натовп. Люди накидаються на вбивцю — і лише поліція рятує його від смерти. Пораненого п'ятьма кулями (останні шоста і сьома влучили в дерев'яний настіл) Симона Петлюру відвозять до шпиталю, де він, не прийшовши до притомности, і помер о 2 год. 40 хв. дня.

Так загинув той, хто не боявся найнебезпечніших місць на фронтах України, кого обминали тисячі куль, стріляних у груди, а не по-злодійськи ззаду. Европейська преса заговорила про подію. Українці-еміґранти надягли жалібні стрічки; далеко на Україні шепотом пройшла тяжка вістка про смерть Петлюри. На Україні, де кожний шлях, горбок і балка, кожне село й місто знали його — там розуміли і знали, кого це було забито.

« Месник»

Затриманий вбивця назвав себе Шварцбардом. Він заявив, що, забивши Петлюру, помстився за жидівські погроми на Україні в 1917-20 рр., за які, мовляв, винен Петлюра.

Обвинувачення Симона Петлюри в жидівських погромах було таке ж негідне, як і самі погроми. На Україні в період УНР з'явилися українські гроші, на яких були написи і жидівською мовою; при уряді УНР було окреме міністерство жидівських справ; в імені України у світі виступав дипломат Арнольд Марголін — цей видатний не лише український, але й жидівський політичний діяч; в 1918 р. Рада Міністрів одноголосно асигнувала 3 міл. карб. на допомогу погромленим жидам; це асигнування підписав С. Петлюра і гроші видавалися.

Це було зроблено у той період, коли денікінці, наприклад, оголошували жидівське населення поза законом. І денікінців підтримувала Антанта — України не підтримав ніхто.

Так і паризький Суд Присяжних засудив убивцю на символічну кару одного франка, зачисляючи вже відбуту до присуду тюрму.

Далеко від України

Похорон Головного Отамана відбувся 30 травня 1926 р. в Парижі, на кладовищі Монпарнас. Звідусіль з'їхались тисячі українців, між ними багато білорусів, синів Кавказу, вірмен... провести востаннє Симона Петлюру. Натовп плакав. Сльози стояли в очах обвітрених боями українських генералів, і членів уряду, і простих трудящих людей, що покинули Україну з любови до неї...

Жалібний похід вулицями Парижу

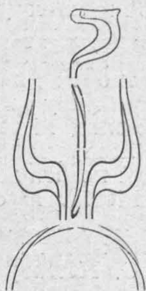

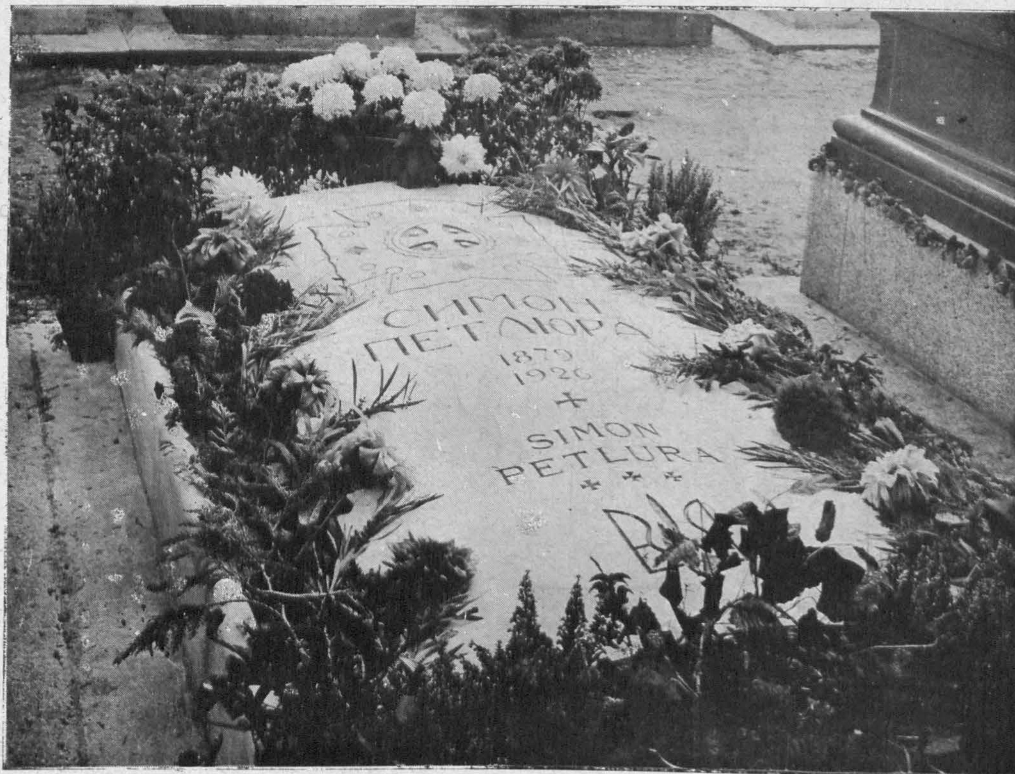

Могила С. Петлюри на Монпарнаському кладовищі в Парижі

Як на Україні, використовуючи найменшу змогу, тисячі людей ідуть щороку вклонитись могилі Тараса Шевченка, так від пам'ятного 1926 р. ідуть українці-еміґранти на могилу Головного Отамана.

Його ім'я

Ім'я Симона Петлюри. Де ми його не знаходимо! Воно прокладає собі дорогу навіть там, де за одну згадку про нього — розстрілюють; воно веде в бій повстанські загони, воно дає натхнення вільним українським митцям.

Сьогодні ім'я Петлюри, як символ незалежности й поступу, на устах сотень тисяч. Завтра воно буде на устах мільйонів, як світла легенда про Вождя-Героя. Адже українська армія під проводом Петлюри, самотньо змагаючись на сході Европи проти большевизму — змагалась не тільки за волю і державність України, вона боролась проти всесвітньої загрози. І тому світла постать Симона Петлюри, як персоніфікація того незакінченого й досі змагання України — вже тепер заслуговує на вселюдський поклін.

Париж
1949 р.

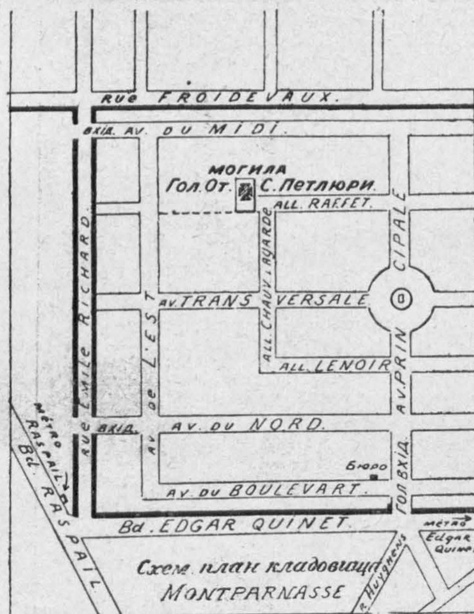

План кладовища Монпарнас з могилою от. С. Петлюри

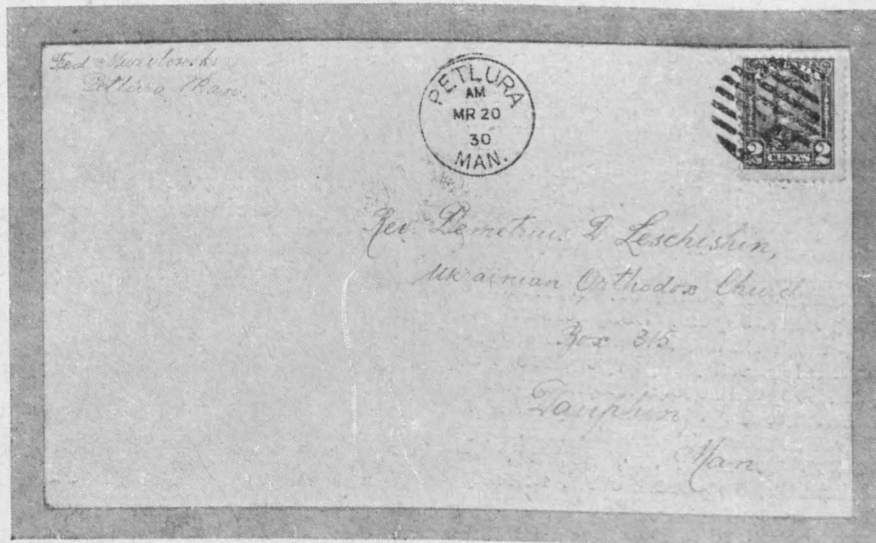

Поштовий штемпель станиці Петлюра в Канаді

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff
Imprimerie Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris (5e)

HROMADA

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 19-20

МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

50 frs.

БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ

Голова
Української Національної Ради

ADRESSE : HROMADA

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :

C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	....	150 фр.
ПІВРІЧНО	....	270 фр.
НА РІК	....	500 фр.

30e anniversaire du Ir Novembre

Le 1er Novembre de cette année les Ukrainiens célèbrent le 30e anniversaire de la création — dans les territoires qui appartenaient avant à l'Empire Austro-Hongrois — d'un Etat Indépendant Occidental Ukrainien. Cet événement fut réalisé à Lviv par le représentants mandatés de cette partie de la Nation Ukrainienne; se basant sur le droit des peuples de disposer d'eux-mêmes, ces représentants décidèrent de proclamer la République Démocratique Occidentale Ukrainienne. Les populations de la Galicie, de la Bukovine et de l'Ukraine Carpathique suivaient ainsi le chemin de l'Ukraine Orientale qui avait proclamé son indépendance à Kiev le 22 Janvier 1918 par la Rada Centrale Ukrainienne.

Ces deux faits historiques ont été bientôt couronnés par l'acte du 22 Janvier 1919, proclamé également à Kiev, capitale de l'Ukraine, où les représentants de tous les territoires Ukrainiens, réunis au Congrès Pan-Ukrainien proclamèrent l'unification de deux Etats Ukrainiens en une seule République Démocratique Ukrainienne, unifiée et indépendante.

Entouré de tous côtés par des ennemis, le jeune Etat Ukrainien, non consolidé, tomba bientôt sous le joug étranger, malgré une résistance acharnée qui dura plusieurs années. La Moscovie bolchéviste l'attaqua du Nord, les restes des armées tzaristes poussaient du Sud, la Pologne, nouvellement restaurée, et la Roumanie avançaient de l'Ouest. A cette époque, l'Entente victorieuse dans la première guerre mondiale, apporta son soutien non à la jeune République Ukrainienne dans sa lutte contre l'ennemi du monde civilisé — Moscou communiste, — mais, au contraire, secourut les forces qui s'acharnaient à subjouger l'Ukraine.

Aujourd'hui le monde paie chèrement cette faute capitale. La Pologne et la Roumanie se trouvent, comme jadis l'Ukraine, sous le joug moscovite. Les Puissances Occidentales, encore mal gueries des blessures de la deuxième guerre mondiale, sont obligées, dans leurs propres pays, de lutter contre la cinquième colonne moscovite et en même temps procéder à un réarmement pour défendre la liberté et l'ordre devant la menace de l'impérialisme moscovite.

S'inclinant humblement devant la mémoire des héros du 1er Novembre, en face des événements qui s'approchent, au nom de la Nation Ukrainienne, le Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien, declare :

— Nous sommes conscients que seule une entente, basée sur l'égalité et le droit d'indépendance, entre les peuples de l'Europe Orientale et Centrale et d'Asie, asservis par Moscou, peut leur assurer la liberté acquise au cours de la révolution de 1917 après la première guerre mondiale.

— Nous sommes conscients que seul un front unique de ces peuples avec les nations libres de l'Europe Occidentale et d'Amérique peut arrêter, une fois pour toutes, l'offensive de l'impérialisme moscovite.

Les Ukrainiens n'ont aucune prétention sur des territoires de ses voisins et sont prêts pour cette collaboration amicale et nécessaire et pour la lutte pour la liberté. Mais les Ukrainiens désirent la même reciprocité de la part des autres peuples, en particulier de la part de ses voisins.

L'UKRAINE OCCIDENTALE — C'EST LA PARTIE INTEGRALE DE L'ETAT UKRAINIEN UNIFIE.

Le souvenir de l'anniversaire glorieux du 1er Novembre unit tous les Ukrainiens, tant dans le pays même qu'en exil, dans un sentiment com-

mun. Que dans ce sentiment se forge aussi la même décision commune :

— renforcer et approfondir l'unité spirituelle pan-ukrainienne et detruire toutes les traces des séparations d'antan imposées à nous par les étrangers, pour former un front unique, solide et inébranlable, pour la défense de notre indépendance et de nos frontières nationales.

Vive la Nation Ukrainienne Libre.

Vive la République Ukrainienne, Indépendante et Unifiée.

LE COMITE EXECUTIF
du Conceil National Ukrainien

1948.

(Traduction non-officielle)

30-ті роковини 1-го Листопаду

1-го листопада минає 30 років з того дня, коли волею українського населення земель, що належали до австрійської держави, постала незалежна західньо - українська держава. Чином 1-го листопада 1918-го року, яким уповноважене представництво тих земель, спіраючися на право самовизначення народів, рішило проголосити Західньо - Українську Народню Республіку. Галичина, Буковина, Карпатська Україна пішли за Східньою Україною, що Четвертим Універсалом Центральної Ради в Києві 22-го січня 1918-го року, визнала себе самостійною і від нікого незалежною державою.

Ті два акти дістали незабаром своє остаточне завершення : — 22-го січня 1919-го року, в українській столиці — золотоверхім Києві — представники всіх земель України, зібрані на Трудовому Конґресі, проголосили об'єднання обидвох українських держав в одну Самостійну і Соборну Українську Народню Республіку.

Оточена з усіх боків ворогами, молода, неокріпла ще держава, — після кількох років героїчної оборони, — попала під чуже панування. З півночі сунула на неї большевицька Москва, з півдня рвали її недобитки царських армій, із заходу напали нововідроджена Польща та Румунія. А рішальна тоді, переможна в першій світовій війні Антанта давала піддержку не молодій українській республіці в її боротьбі проти ворога цивілізації — комуністичної Москви, але навпаки допомагала силам, які підривали Україну.

Сьогодні світ дорого платить за свою велику помилку. Польща і Румунія знайшлися, як колись Україна, під московським пануванням. А західні держави, не загоївши ще ран другої світової війни, мусять у своїй власній хаті поборювати підлазку московської п'ятої колони і одночасно зброїтися для оборони власної свободи та власного порядку перед зазіханнями московського імперіялізму.

Схиляючи голову перед пам'яттю 1-го листопада, — і в обличчі великих подій, що надходять, ВИКОННИЙ ОРГАН УНР — іменем українського народу — заявляє :

— Ми свідомі того, що тільки згода між поневоленими Москвою народами східньої і середньої Европи та Азії, на основі рівноправности і державної незалежности, може привернути їм свободу, здобуту революцією після першої світової війни;

— Ми свідомі того, що тільки

спільний фронт тих народів з вільними державами західньої Европи і Америки може спинити раз на завсіди натиск московського імперіялізму.

Українці не ставлять ніяких домагань до чужих земель і готові до тієї конечної, дружньої співпраці і боротьби за свободу. Але українці вимагають такої ж постави і від інших народів, зокрема від своїх сусідів. ЗАХІДНЯ УКРАЇНА — ЦЕ НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Пам'ять славних роковин 1-го листопада з'єднує всіх українців — на батьківщині і в чужині — одним спільним переживанням. Хай же в його огні засталиться також спільне рішення:

— зміцнити і поглибити всеукраїнську духову соборність і знищити всі сліди колишніх, чужинцями накинутих нам поділів, на те, щоб одностайним фронтом стояти твердо і непохитно в обороні нашої державної незалежности і на сторожі наших національних меж.

Хай живе свобідний український народ!

Хай живе Самостійна і Соборна Українська Республіка!

ВИКОННИЙ ОРГАН
УКР. НАЦ. РАДИ

Листопад, 1948,

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

«Коли ви вмирали,
ревіли гармати
і зорі вмивались сльозами».

Пожовкле листя на паризьких пішоходах дивно вражає нашу емігрантську душу, воно навіває чимось рідним, чимось таким нам близьким. Помимо волі, а навіть проти волі, — бо з певним острахом згадуємо про це, — в уяві нашій випринають із забуття сірі осінні дні і пожовкле листя львівських каштанів. В уяві нашій виринають мрячні образи, коли ми в товаристві наших друзів стояли десь у кутку просвітянської домівки і з здержаним віддихом прислухались до слів бувшого старшини, що нам розказував про справжні «Листопадові дні».

Ми чули, як ще недавно вірні австрійській короні «тирольці Сходу» проголосили свою українську державність і зо зброєю в руках перебрали владу своєї країни. Понад сто тисяч добровільців, людей, які пройшли всі фронти першої світової війни, стали до зброї і боролись, як тільки вміли. — Вони пройшли всю епопею визвольних змагань. Вони вписали в нашу історію такі сторінки, як героїчна Чортківська офензива. Ми не можемо забути картини, коли вояки — без сорочки, в подертому піджачку, босі, з крісом в руках, хоч і без набоїв — ішли вперед, щоб здобути хоч десяток куль: бо нічим було стріляти. Артилерія наша, що проти всіх законів військового діла висувалась перед фронтову лінію, вистрілювала останні набої.

Патріотизм виливався крізь вінці. Любов до рідних міст не дозволяла гарматчикам стріляти по них. — З бажання прогнати ворога з рідної землі і то зараз, траплявся нечуваний деінде рід дезертирства з запілля на фронт.

У висліді, як відомо, ми програли на цьому відтинку українських виз-

Катедра Св. Юра у Львові — *картина Ол. Новаківського*

вольних змагань. — Але ці «Листопадові дні» залишили нам на майбутнє, крім величного спомину, ще й наявний доказ того, що для творення державного життя народу не досить льокального патріотизму. — І не помилився один наш визначний історик, кажучи, що в час першої світової війни ми не були ще зрілі до творення держави і тому мали їх дві, а то й більше. — Акт 22-го січня 1919 р. формально об'єднав всю Україну. А похід на Київ освятив його спільно пролитою кров'ю. — На жаль це було запізно, і навіть об'єднаних сил уже невистачало.

На протязі останнього десятиліття щораз рідше згадують листопадові роковини. Весь питомий тягар, все значення визвольних змагань концентрується на подіях з 22-го січня. Не забуваймо проте, що ці, так би мовити, галицькі змагання боронили західні кордони цілої України і давали змогу київському урядові всеціло присвятити свої сили боротьбі з північним сусідом. Не забуваймо, що це неспівмірне зусилля, яке зробила західна частина українського народу підчас визвольних змагань першої світової війни, є загально-українським добром, бо кожна краплина крови, пролита за Україну, є всенаціональне добро. «Листопадові дні» це вже свято кожного українця.

Стрілецька пісня подає нам, що зівяло галичанам « сорок тисяч цвіту». Як ми ниці хочемо чимнебудь виявити нашу подяку оцим борцям за волю, то перш за все віддаймо їм належне : вони боролися не за галицькі села і містечка, а за всю Україну, вони обороняли її західні кордони. Одним із перших, що збагнули всеукраїнський характер цих змагань, був. Гол. Отаман С. Пет-

люра; його найулюбленіша пісня, з якою теж і проводили його на вічний спочинок, це стрілецькі «Журавлі», — пісня, яка зродилася над свіжими могилами вояків західнього фронту. — Нині цілий український народ може бути гордий за тих, що створили листопадовий міт, що кров'ю своєю раз на все зафіксували західні кордони України.

яр

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ПІРЕНЕІ ЧИ РЕЙН

Одним із найважливіших питань, яке останнім часом обговорюється й дискутується на Заході і в США — це питання про те, де треба робити оборонну лінію перед можливим совєтським наступом — на лінії Британські острови — Піренеї чи на лінії Гамбурґ-Рейн-Швайцарія.

Як відомо читачам із щоденної преси наради П'ятьох (Велика Британія, Франція, Бельґія, Голандія, Люксембурґ) по воєнних питаннях закінчилися утворенням спільного воєнного орґанізму, на чолі якого став маршал Монґомері, а додано йому французьких й анґлійських ґенералів та адміралів. Ця, так би мовити, найвища воєнна рада розроблює деталі оборони західньої Европи, що-до участи всіх заінтересованих країн, можливостей їхніх зусиль, щодо поставки відповідної кількости дивізій і т. д.

Але одночасно постало питання — де робити оборонну лінію : на Піренеях чи на Рейні? Як виявляла преса анґло-саксонських держав, теза Великої Британії та США спиралася більше на лінії Піренеїв, в той час, як франко-бельґійсько-голандська теза тримається лінії Рейну. І воно зрозуміло: ці держави не хочуть зазнати знову розкошів окупації, на цей раз, військами червоної Москви. Боязкість анґло-саксів підтверджується заявою ЦК французької компартії про те, що французький народ, мовляв, не буде воювати проти Совєтського Союзу, інакше кажучи, французькі комуністи все зроблять, щоби пустити на терен Франції совєтські війська на випадок конфлікту. Але заява французьких комуністів — це одне, а бажання французького народу — це друге. Досі ще преса всіх країн дебатує це питання, остаточне вирішення якого очевидно буде залежати від внутрішньої стабілізації головним чином, у Франції, як також в Бельґії та Голандії. Одначе, треба гадати, що французька теза про лінію Рейну переможе у майбутньому, бо знищення европейських країн аж до Піренеї не до прийняття цим країнам, хоч би ціною і майбутнього їхнього визволення.

У цих дебатах не зайвим буде навести хоч би уривки із статті американського журналіста Едґара Анселя Маурера, який обстоює французьку тезу — себ-то оборонну лінію на Рейні.

«Щоб примусити французький нарօд, — пише він, — погодитися, хоч би і з філософським стоїцизмом, на той воєнний план, який таїть в собі майже абсолютну певність, що східні війська окупують їхню країну, то воєнним французьким знавцям треба було б переконати своїх компатріотів в тому, що Західній Союз, навіть підтриманий Америкою є нездатним забезпечити оборону Франції.

Отож найвище поставлені французькі знавці думають, що всякі тенденції що-до захисту Европи на лінії Анґлія-Еспанія потягне за собою швидку втрату і цих двох країн, а з ними і цілої Европи. Це вони

мені сказали і я певний, що вони так поставили справу і перед своїми воєнними колеґами чужинецькими. Згідно з їхньою думкою треба почати оборону Европи на Рейні. Вони вважають, що цю оборонну лінію можна цілком утримати менше, ніж 30-ма дивізіями доти, аж поки атомна американська зброя зможе відвернути напрям розвитку подій в користь Заходу. Але, що є найважливішим, це їхнє переконання в тому, що Західній Союз, підтриманий Америкою, зможе за кілька місяців мати досить дивізій для того, щоб обсадити Рейн. Французькі знавці мали враження, що ґенерал Альберт Ведемайєр, підчас свого побуту в Парижі цього літа, ніби поділяв їхню думку.

«...Французи твердо стоять на своїй позиції, що алїянти мусять обороняти Рейн або зовсім відмовитися від спільного оборонного плану. Вільно є Вашинґтонові та Лондонові упиратися на свойому плані оборони на лінії Анґлія-Еспанія. В цьому випадку вони змушені будуть відмовитися від опори на Францію і очевидно на Бельґію та Голандію».

Не претендуємо бути пророком, але ми певні, що теза лінії Рейну переможе.

СПРАВА БЕРЛІНУ

Читачам вже відомо з щоденної преси — цілий перебіг Берлінської справи в ООН. Західні держави, вважаючи блокаду Берліну, як акт насильства і як загрозу для світового миру, рішили поставити це питання на розгляд в Раді Безпеки. У ноті, що її Західні держави передали 30-го вересня ц. р. ґенеральному секретареві ООН п. Триґве Лі говориться, що СССР блокадою Берліну порушив постанови Хартії ООН. Там підкреслено так само, що совєтська політика в Берліні не є наслідком технічніх непорозумінь окупаційних держав, але виразним намаганням Москви при допомозі нелеґальних і насильницьких засобів реалізувати свої політичні цілі. Оскаржено СССР, що він намагається опанувати Берлін і влучити його до совєтської зони Німеччини і тому саме він примінив такі засоби, як виголодження берлінського населення.

Після відбутих вже кількох засідань Ради Безпеки, після довгих пересправ кулуарного характеру, справу полагодження Берлінського конфлікту, доручено було т. зв. «комісії невтральних», на чолі з арґентінським представником Брамулія. Ця комісія висунула була ось такі побажання для прийняття Радою Безпеки : — відкликання всіх обмежень щодо транспорту, комунікації й торгівлі, прийнятих окупаційними владами поміж одповідними зонами чи то в Берліні чи деінде, — скликання конференції чотирьох воєнних ґубернаторів в Берліні, одночасно із зняттям усіх цих обмежень, для обговорення уніфікації грошевої у бувшій столиці Німеччини на базі східньої марки, — і нарешті заклик до ради міністрів закордонних справ, щоби вона зібралася для відновлення переговорів що-до загальної проблєми цілої Німеччини.

Висунення невтральними державами такої пропозиції створило було певну атмосферу відпруження. А це допомогло Західнім державам показати світовій опінії всю дволичність та забріханність совєтської політики та їхнє небажання мирного співжиття з іншими народами.

Бо ж делеґат СССР — Вишинський — висував у своїх промовах твердження, що Рада Безпеки не має права розглядати берлінського

питання, бо це належить в першу чергу компентенції ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, а крім цього — на його думку — не можна розглядати справи Берліну, не розглядаючи рівночасно справи цілої Німеччини.

Згадана «комісія невтральних», себ-то представники Арґентіни, Колумбії, Сирії, Бельґії, Канади й Китаю, вишукали вищенаведену формулу, яку і запропонували Совєтам. Як відомо Совєти її відкинули і справа Берліну застрягла знову.

Були чутки, що Совєти задумують в найближчому часі вивести свої війська з Берліну і з совєтської зони Німеччини і запропонувати зробити те саме і західнім державам відповідно до західніх окупаційних зон. Це був би «великодушний» крок у «мирному» полагодженні берлінського і взагалі німецького питання, а рівночасно підступна відплата західнім державам за поставлення справи Берліну перед Радою Безпеки. Одночасно це була і своєрідна провокація для опінії, мовляв, Совєти «мирслюбиві». Ця чутка має своє підтвердження в тому, що до Берліну прибув німецький ґенерал фон-Зайдліц, який був головою «Комітету вільної Німеччини» в Совєтах разом з іншими полоненими-німцями. Ніби ґен. фон Зайдліц прибув до Берліну для організації німецької поліції в совєтській зоні. Але гра Совєтів що далі, то стає яснішою для всіх і в ООН совєтської лінії тримаються лише совєтські сателіти. Опінія цілого культурного світу набирає що-далі, то виразніших і гострих форм щодо Кремля, але для того, щоб ця опінія мала під собою довготривалу підставу потрібний час. Тому то особливо анґло-сакси, які могли б давно зробити належні висновки, хоч би тільки з Берлінської справи, не упускають ніякої можливости для спроб мирного, а не воєнного розрішення давно вже утвореного конфліктного стану.

М. АНТУСЬ

Повчальні рядки

Не рідко можна спостерегти серед українського ґромадянства, як також і на сторінках української преси, різні сперечання про політику Великої Британії, про її методи, про її завдання. Нам видається, що найкращою, а разом з тим і найавторитетнішою відповіддю на це питання служитиме уривок із спогадів відомого англійського діяча і політика Уінстона Черчіля, взятий з його книжки виданій в 1947 р. під заголовком «Спогади про другу світову війну» (Розділ XII. «Поміж миром і війною». 1936-1937 р. р.).

З огляду на ясність зачепленого питання і подекуди і на живу актуальність авторських спостережень, подаємо ці уривки в перекладі:

«Врешті тут треба викласти головні напрямні европейської політики Вел. Британії, якими я керувався протягом довгих років і яким я вірно служив. Я гадаю, що я означу їх найкраще в той спосіб, що повторю ті самі слова, якими я їх визначив ще в березні 1936 р., коли члени комісії закордонних справ консервативної партії запросили мене приватно висловити мої думки.

Протягом чотирьох століть закордонна політика Вел. Британії полягала в тому, щоб противитися якій-будь державі, що є найсильніша, найаґресивніша і найбільш панівна на континенті, і зокрема перешкодити, щоб Голандія та Бельґія не підпали під панування тої держави. Взявши цю лінію через призму історії, ці чотири століття постійного спротиву з тою ж однаковою метою, — проз стільки змін назв, фактів, ситуацій чи обставин, ці чотири століття укладаються так логічно і так беззаперечно у найвизначніші здобутки, що їх могли б дати цілі раси, нації, держави чи народи. Але що є ще більш видатним, то це те, що при всяких обставинах Вел. Британія завжди вибірала найтяжчий шлях. Ставлячи чоло проти Пилипа II-го Еспанського чи проти Людовика XIV-го, в часи Вільгельма III-го і Мальборо, чи то проти Наполеона чи проти Вільгельма II-го,

— було б дуже легко — і у всякому разі дуже спокусливо — пристати на бік найсильнішого та розділити з ним здобутки його завойовань. Одначе, навпаки, ми вибірали постійно найтрудніші шляхи, роблючи союзи з менш сильними, формуючи з ними коаліції, з метою здобути перемогу над тираном, що мілітарно запанував на континенті який би той тиран не був і яким би народом він не керував. Таким чином ми зберегли свободу Европи, ми сприяли зростові народів у всій їхній живучій різнородності. І переживши чотири величезні змагання, ми вийшли з них, збільшивши нашу репутацію, розширивши нашу імперію, а незалежність Голандії та Бельгії кожног« разу була забезпечена. Такою є надзвичайна й інстинктовна традиція закордонної британської політики. Всі наші засади ще сьогодня спираються на цій традиції. Я не бачу нічого такого, що могло б обмежити чи зменшити дух справедливости, мудрости, хоробрости і обережности, які були властиві нашим предкам. В тому, що спало на долю людській натурі, я не бачу нічого такого, що могло б скомпромітувати хоч би у найменшій мірі вартість висновків наших предків. Так само, в царині військовій, політичній, економичній чи науковій я не бачу нічого такого, щоб давало нам право думати, що ми сьогодня менше здатні чи ми не повинні, або не спроможні йти тимиж шляхами. Як що я беру сміливість поставити перед вами цю загальну засаду, то це тому, що мені здається, що, оскільки її буде прийнято за базу, то решта видається дуже простою.

Зауважте, що британська політика не завдає собі труду знати, хто є тим народом, який має охоту панувати над Европою. Не йдеться про те, чи то буде Еспанія, чи французька монархія, чи французька імперія, чи ґерманська імперія чи гітлерівський режим. Нашій політиці зовсім не є важливо, які і народи і хто їхні вожді, єдине, що нас інтресує — це знати, — хто є найсильнішим, яким би він не був, тираном чи хто готується ним стати. Тому нам нема чого боятися, що нас будуть обвинувачувати в тому, що ми франкофіли чи ґерманофіли? При протилежних обставинах ми будемо в однаковій мірі ґерманофілами й франкофобами. Це є закон нашої національної політики, згідно з яким ми живемо, а не простий політичний крок, диктований припадковими обставинами, симпатіями чи антипатіями, або якими будь іншими почуттями.

Тому постає питання означити, яка є сьогодня найсильніша европейська держава, власне хто намагається накласти своє панування у небезпечний і деспотичний спосіб. Зараз у цьому році, і напевно ще й підчас частини 1937 року, французька армія найсильніша в Европі. Але ніхто не боїться Франції. Кожний знає, що Франція бажає, аби її залишили в спокою і що в данному випадку вона посідає звичайні засоби оборони. Цілий світ знає також, що французи є пацифістами і що над ними тяжить почуття небезпеки. Вони одночасно хоробрі, здецидовані, прив'язані до ідеї миру, але їх гризе непевність. Вони являють з себе ліберальну націю, що має вільно обрані парламентарні інституції.

Німеччина ж, з свого боку, не боїться нікого. Вона озброюється і то таким темпом, що її історія подібного ще не знає. Нею керує жменька тріумфуючих авантюристів. Гріш у них — рідка річ, невдоволення зростає під деспотичним режимом їхніх керівників. Дуже скоро прийде час, коли їм треба буде вибирати поміж економично-фінансовим крахом, чи навіть і революцією, і війною, яка не матиме іншої мети, а у випадку перемоги не матиме іншого результату, як тільки тотальна ґерманізація Европи під керівництвом нацистів. Мені видається, що виринають старі обставини і що в наслідок того, наш національний рятунок вимагає ще раз щоб ми об'єднали европейські сили з метою тримати у респекті, спинити, а коли буде треба, то й знищити німецькі почини до панування. Бо повірьте мені, що коли б якась інша сила, скажімо, Еспанія, Людовик XIV-ий, Наполеон чи кайзер Вільгельм II-й, за нашою допомогою стала б паном Европи, то та сила на другий день своєї перемоги намагалася б нас стиснути, зробити з нас незначну націю і довести нас до загибелі. Зепевнити збереження й стійкість британської імперії, як також і велич цього острову — ось яка мета повинна стати нашим першим завданням і ми не повинні колисати себе якимось ілюзорним видовищем ідеального світу, ілюзією, яка тільки дозволить іншим силам, і то найгіршим, стати на наше місце, запевнюючи собі керівництво світом у майбутньому.

Отож у цих обставинах являється капітальним елементом ота широка концепція і така важлива орґанізація, як Ліґа Націй. З практичного боку Ліґа Націй є концепцією британською, вона чудово гармонізується з ідеями і чинами нашої історії. Вона також в повній гармонії з тими концепціями, які нами керували, з принціпами справедливости і несправедливости і з засадами миру основаного на боротьбі проти головного напасника. Ми хочемо, щоб запанувала справедливість і свобода поміж народами і в самих народах, і це власне для того, а не за що інше, трудилися, билися й перемогли ті, які колись збудували нашу славу, нашу цивілізацію і нашу велич. Британський народ завжди мріяв про те, щоб постала ера

міжнародньої законности, в умовах якої всі непогодження могли б бути залагодженими шляхом терпеливих дискусій, але завжди в дусі законности і справедливости. Не можна недоцінювати впливу такого ідеалу на модерну британську демократію. Ніхто не знає, яким чином ці зерна посіяні були вітрами віків у серцях наших працюючих верств. Вони, ці зерна, зросли, ростуть, і то так міцно, як і любов цих людей до свободи, і ми не можемо знецінювати їх, бо вони є квінтесенцією ґенія нашого острова. Тому ми вважаємо, що розвиваючи і скріпляючч Лігу Націй, ми однайдемо найпевніший спосіб забезпечити нашу країну і разом з тим утримати ті великі світові принципи, з якими наші власні інтереси так часто знаходилися у природньому погодженню.

Ось мої три головні висновки :

1. Ми мусимо протиставитися кожному можливому претендентові на панування чи на напад. 2. Німеччина під сучасним режимом нацистів з її незвичайним озброєнням, так швидко розвиненим, втілює в собі саме цього претендента. 3. Ліґа Націй об'єднує багато країн і наш народ так само входить у склад тої жЛіґи Націй. Наша ж участь в ній активна й чинна для протиставлення згаданому напасникові. Я дозволяю собі представити ці три пропозиції на ваш розгляд. Решта — лоґічно з того випливає.

Завжди легшим є винайти й проголосити загальні принципи, аніж перевести їх у життя. Зокрема ми мусимо мати на увазі наш справжній союз з Францією. Це зовсім не означає, що ми мусимо плекати почуття ворожости до Німеччини. Нашим обов'язком і в наших інтересах — тримати найнижчу температуру поміж цими двома країнами. В цьому відношенню ми не матимемо жадних труднощів відносно Франції. Так само, як і ми, ця парламентарна демократія має великі упередження проти війни, і так само, як ми, вона значно спізнилася у приготованню своєї оборони. Тому я стверджую, що ми повинні уважати наш союз із Францією за основний. Всю решту мусимо уважати за другорядне, саме зараз, коли вдарила година рішень і небезпеки. Ті ж, які мають солідні доктрини і міцно вкорінені переконання, що випливають з тих доктрин, будуть у кращому становищі перед поривами бурі і життєвих несподіванок, ніж ті короткозорі люди, які піддаються природнім відрухам і які вступаються перед впливом того, що вони прочитають в щоденній пресі. Перше , що треба зробити, це — усвідомити те, що ми хочемо. Що-до мене особисто, то я є прихильником озброєння Ліґи всіх народів, або всіх тих, кого можна було б об'єднати проти можливого напасника під проводом Вел. Британії та Франції. Не втратьмо нічого з того, що є в наших спроможностях з метою поставити на ноги цей великий міжнародній орґанізм. Як що це завдання виявиться понад наші сили, або слабодухість одних чи зла воля інших спричиниться до фіяско цього завдання, то по крайній мірі постараймося бути певними, що Франція та Вел. Британія, ці два величні народи Европи, будуть в стані зустріти чолом будь яку грозу, із доброю і твердою надією дібратися до портового пристанку, і на цей раз, живими і здоровими».

Після цього викладу, який стосується становища у 1936 році, автор його додає нині від себе наступні слова :

«Як що ми долучимо Сполучені Штати Америки до Великої Британії й Франції, якщо ми змінимо назву можливого напасника, як-що ми замінимо Ліґу Націй Орґанізацією Об'єднаних Націй, а замісць Ляманшу підставимо Атлантійський океан, та Европу замінимо цілим світом, — то вище наведені міркування можуть знайти, може, практичне прикладення і сьогодня».

Нам нічого не лишається додавати до висновків видатного політика. Вони ясні, як день.

Б. С.

Галина ЛАЩЕНКО

СТУК

(З совєтського побуту)

У великім помешканню сутеніло. Довгий передпокій в сутінках став ще похмурніший, і серед багатьох дверей і поворотів здавався заплутаним лабіринтом. В кухні коло печі поралась бабуся, а Фрося, мешканка кімнати на розі, колола тріски. Фросю покинув чоловік, і вона служила кондукторкою. З однієї кімнати чути було нервову суперечку бухгалтера з жінкою, що мешкала з двома підростаючими чадами. За стіною плакала хвора дівчина і коли вона переставала плакати, було чути лише суперечку подружжя. В довгій кімнаті з кавалками розбитого віконного скла, обережно заліпленого папером, біля сто-

лу креслив старенький інженер, а його дружина приправляла вечерю на примусі, що шумів. Під цей гармідер студент технологічного Інституту, що займав комірку з вузеньким віконцем у двір, пробував готуватись до іспиту, затуляв вуха і при сильних вибухах плачу хворої дівчинки, нерви його збиралися в жмут, як від болю.

В передпокою цілком стемніло, а в кімнатах почало несміливо запалюватись світло. І здавалось, що це було не помешкання з шости кімнат, колись однієї родини, а корабель з каютами.

На дворі дихала повна пахощів розквітлих рослин весняна ніч. Але в душах людей був страх. Вони поховалися в свої нори і хотіли лише одного : як би непоміченими прожити й цю весняну ніч.

Бабуся вже спала в своїй кімнаті. Фрося на кухні доїдала рештки вечері. Хвора дівчинка перестала плакати. Тільки студент ще вчився, а інженер креслив, зігнувшися над столом.

Раптом на сходах почувся шум. Бухгалтер висунув шию зпід ковдри й прислухався... Шум наближався... Тоді він не витримав і штовхнув сплячу жінку. На чолі його виступив піт.

— Що? Що сталось? — протирала вона заспані очі. Тепер і студент почув шум і теж напружено прислухався... І інженер перестав креслити й глянув на жінку.

— Чуєш?

Мати хворої дівчинки відчинила двері до передпокою. Її великі очі наче хотіли навскрізь переглянути темряву. Рука намацувала вимикач електричного світла.

Шум наближався... Зразу відкривалось до передпокою кілька дверей.

— Що це є? Що це? — безпомічно питав інженер. Ніхто не відповідав йому. Шум на сходах завмер, але потім щось загримало ще сильніше. Серед нічної темряви почувся жіночий крик. Десь бухали в двері. «За ким прийшли? Кого відведуть? Чи прийдуть сюди?» була одна думка у всіх.

— Треба щось робити! заметушився бухгалтер. Він був в нічній білизні, босий, але не помічав цього. Інженер нервово складав папери. Він сам не знав, чому так робив, мабуть від нажитої звички все від усіх ховати. Потім розглянувся по кімнаті й усе це наспіх сунув у піч. Бабуся, забувшись, почала всіх навколо хрестити. В їх двері застукано. Всі завмерли. Застукано знову, ще сильніше. Фрося штовхнула бухгалтера.

— Йдіть ви! Відчиніть! — Той дико на неї подивився й чкурнув у протилежний кінець передпокою, на чорний хід.

— Міша! бігла за ним жінка, — вони можуть бути й там!

В двері з новою силою забухали. Мати хворої дівчинки билась на підлозі в істериці, а дівчинка в гарячці, вся розпалена, злізла з ліжка й над нею стояла. Студент пішов до своєї комірки, ліг й... прислухався. Фрося увійшла до його комірки й завмерла. Серед темряви чути було тільки дихання двох істот. В двері бухали, але ніхто не йшов відчиняти.

— Я піду, сказав нарешті інженер і крадькома почав наближатися до дверей.

— Шурочко, стрівай! — кликала його жінка. Застукали засови, а вони з німим стогоном закрили долонями обличчя...

Двері з шумом відчинились. За дверима була задихана сусідка з найнищого поверху.

— Скорше! Поможіть!.. Ніхто не відчиняє! Мавра помирає!

У всіх, хто причаївся за дверима кімнати, відлягло від серця.

«Слава Богу! Тільки й всього!»

З Совєтської преси

З новим навчальним роком в УССР розпочало працювати 29.490 шкіл, в яких вчиться біля 6 мілійонів дітей, — 578 технікумів, в яких навчається коло 190.500 юнаків і дівчат, 160 ВУЗ'ів, в яких налічується 150.000 студентів. В самому Києві є 123 школи, в яких навчається понад 100.000 дітей.

* * *

У зв'язку з початком нового шкільного року в пресі друкують репортажі про перший день навчання. Ось—наприклад, як це відкриття відбулося в 21-ій хлоп'ячій середній школі в Києві («Радянська Україна» з 2. 9. 48 р.) :

«...Світлий клас. У розчинені вікна доноситься відгомін міста. На столі учительки — вперше роскритий перед класом буквар і роскішні букети квітів. Учителька Марія Микитівна Волковицька починає урок (!?). Вона розповідає дітям про їх обов'язки в школі, про більшовицьку партію і радянський уряд, про їх великі турботи про учнів. І коли вона запитує учнів, хто найбільше піклується про дітей, всі вони хором відповідають
— Сталін!»

Яка поезія! Буквар і квіти! Обов'язки, партія, радянський уряд! І це для дітей, які починають вивчати лише читати й писати! А потім, яка патріотична більшовицька відповідь : — Сталін! При цьому ентузіязмі дітей, ясно, що, коли б учителька запитала дітей : «А хто піклується про ваших батьків?» , то діти напевно так само хором і так само з захопленням відповіли б : НКВД!

* * *

Та ж сама ґазета запевняє, що в Київській 33 жіночій школі «учнів завчасно забезпечено зошитами, олівцями, перами...» А у Дніпропетровську : «всі учні забезпечені необхідним приладдям». Очевидно ґазета ставиться до своїх читачів так, як до маленьких учнів. А чим же діти в школах повинні бути забезпечені? Адже ж не цвяхами, не парашутами й не картами до гри в бридж!

Знов таки та сама ґазета містить допис з. Миколаєва під заголовком «Чому в Миколаєві зривається будівництво жител». Замітка зовсім не пасує до ентузіястичних дописів про відкриття шкільного року. Справді бо :

«Будівництво в значній мірі гальмується внаслідок неохайно складених проектів. Так, наприклад, у будинку по вулиці Великій Морській ч. 49 забули передбачити... кладку димарів».

От тобі і раз! А куди ж дим буде виходити? Навіть ґурони чи ірокези, оті індиянські племена, що жили й живуть ще в шатрах, і ті передбачили дірки у горі, щоб дим виходив, а тут в країні ґеніяльного Сталіна, що все передбачує, не передбачили димарів.

Далі ще краще :

«В Області не дбають про розширення місцевих підприємств будівельних матеріялів. Замісць цього почали довозити деякі будівельні матеріяли з інших областей. Бутове і штучне каміння завозять на віддіть 780 кілометрів, а вапно на віддаль 1.200 кілометрів. Тимчасом, якщо орґанізувати видобуток усіх будівельних матеріялів на місці, можна з'економити 6 міл. карб.»

Це вже підриває всякий ентузіязм. Якщо каміння і вапно до Миколаєва везуть із місцевостей на віддалі у тисячі кілометрів, то певне олівці та пера для Київських шкіл везуть з Чити чи Челябинська. Щоб, значить, був рух, була шамотня, «більшовицька орґанізація»! Над тим всім чатує зорке око всемогутнього опікуна — Сталіна! Яка поезія!

* * *

В позному дезакорді знаходяться й інші справи, більше прозаїчні. «Радянська Україна» ч. 212 з 7. 9. 48 р. містить допис про стан сівби в Кам'янець-Подільській області :

«Більшість колгоспів і МТС області недопустимо відстали з підготовкою до осінньої сівби і з самою сівбою... Строк минув, а на 1 вересня завдання виконано трохи більше, ніж наполовину. Жаден район не закінчив оранки... За два тижні посіяно 32,4 відс. до плану... Не зважаючи на те, що область одержала багато нових машин, використовуються вони незадовільно. Продуктивність тракторів дуже низька... В ряді колгоспів немає більшовицької боротьби (!) за суворе додержання вимог аґротехніки... Тільки 30 відсотків потрібного насіння обмінено на сортове...»

І як же можна погодити ці факти з телеґрамою - запевненням «ґубернатора» Хрущова до Сталіна, надрукованій в «Радянській Україні» (з 5. 9. 48 р. ч. 211) про те, що

«колгоспники і колгоспниці, працівники МТС і радгоспів, спеціялісти і всі працівники сільського господарства України вже тепер розгортають боротьбу за високий урожай в 1949 р. Колгоспи і радгоспи Республіки проведуть сівбу озимих в кращі строки і на високому аґротехнічному рівні забезпечать виконання плану підняття зябу і тим самим закладуть міцний фундамент високого врожаю наступного року».

А ми спитаємо : де ж правда? Чи в словах кореспондента з Кам'янець - Подільської области, чи в запевненню сатрапа Хрущова, що «всі плани виконано?» Треба гадати, що проза кореспондента правдивіша від поезії Хрущова.

* * *

В СССР тепер є сильна тенденція виявляти, що мічуринське аґрономичне вчення є краще і в практиці приносить більше користи, ніж якесь інше — буржуазне, «лженаукове» : вейсменістсько-менделівське.

«Літературная Ґазета» за 22 вересня ц. р. ч. 76 подає конкретний доказ цього:

«ще не закінчився збір хмелю, а по колгоспах житомирської области уже пронеслася вістка про замітний успіх бригадира сільськ. - господарської артілі ім. «XVIII-го партз'їзду» — Марії Нестерчук. Актом зафіксований, достигнутий нею урожай молодих посадок хмелю дав по 14,5 цент. з гектару. Цей результат перевищає всі відомі цифри урожаїв першого року в Німеччині, ЗДА, Франції, Австрії, Австралії.»

А як добилася колгоспниця Нестерчук такого успіху?

«...колгоспниця, — пише ґазета далі, — дізнавшися про праці І. В. Мічурина і Т. Д. Лисенко, сміло примінила мічуринське вчення у своїй щоденній роботі».

І на закінчення :

«Успіх, досягнений тов. Нестерчук, ще раз свідчить про те, що може дати співз'єднання мічуринської науки з колгоспною практикою».

Браво! Таки, значить, «перегнали» не тільки буржуазну Европу, але й Америку а з нею і Австралію! Тепер зрозуміло, що не тільки у галузі хмелю приміняють Совєти мічуринське вчення, але і в галузі «славословія» і возвеличання «ґеніяльного батька народів» Джуґашвілі-Сталіна, возвеличання, яке росте стахановськими темпами на всіх просторах «необ'ятного» СССР...

* * *

Відповідно до указу президії Верховної Ради СССР з 16 вересня 1947 р. про одержання високої продуктивности тваринництва при виконанні колгоспом обов'язкових поставок сільс.-господ. продуктів і плану розвитку тваринництва всіх катеґорій худоби — тепер слідують нагороди «передовиків-героїв» і опублікування їхніх імен в пресі. В останньому часі цьому присвячується на шпальтах ґазет багато місця.

Ось кілька прикладів нагороджених указом президії Верховної Ради СССР з дати 2 вересня ц. р.

Савченко Марії Харитонівній, доярці колгоспу «Червона Зоря», Лебединського району, сумської области — присвоєно звання «героя соціялістичної праці» і вручено орден Лєніна та золоту медалю «Серп і Молот» за те, що вона одержала від 8 корів по 5.810 кґ. молока з вмістом 231 кґ. молочного жиру в середньому від корови на рік.

Орденом Лєніна нагороджено Баган Уляну Максимівну — свинарку колгоспу «Політвідділ», Великобагачанського району, полтавської области, яка виростила від 7-ми свиноматок у середньому на свиноматку по 22 племінних поросяти до 4-х місячного віку, з них еліти 10 голів і першого класу 9 голів. Як видно, як що математика не підводить, із 152 поросят лише 10 доросло до «еліти», а 9 — до першої класи. А решта — 142 так і зосталися «невігласами»? чи просто подохли від ентузіязму чи напруження «перегнать»! Ну, це між іншим!

Орденом Трудового Прапору нагороджено Когана Абрама Берковича, завідуючого фермою колгоспу ім. Кагановича, київо-святошинського району, київської области, який одержав від 32-х корів по 3.719 кґ. молока з вмістом 138 кґ. молочного жиру в середньому від корови на рік. Видно, що Коган Абрам «підкачав», бо відстав від Марії Савченко.

Теж орденом Трудового Червоного Прапору нагороджено Скородзвон Марину Пантелеївну — свинарку колгоспу «Крив-буд», криворізького. району, дніпропетровської области, яка виростила до відлучення від 7-ми свиноматок по 19 поросят у середньому на свиноматку за рік, при середній живій вазі в 2 місячному віці 16 кґ. — І ця відстала від Уляни Баган. Але справа не в тому.

Ґазета навмисно вже не зазначила, що, поминаючи особливу сталінську математику що-до обов'язків вирощення поросят чи добування молока, усі ці Савченки, Багани, Когани і Ко приміняли напевно «єдино-правдиве вчення» тов. Мічурина, головною ідеєю якого є знане совєтське : «дайош!» А чи результати одповідають завданням чи ні, чи поро-

сята доживають до «еліти» чи ні, чи доярки доять лише руками, а може вже і ногами, — це ролі не грає. Цифри треба для пропаґанди і для підгону інших, невідзначених медалями та орденами. Ось в чому секрет усіх цих повідомлень і самої теорії академіка Мічурина.

Бо коли вірити всім цим даним у пресі, то чому ж в совєтах бракує м'яса, молока, сала, масла? І чому у багатьох районах України э правдивий голод? Власне — чому?

* * *

«Радянська Україна» з 7-го вересня ц. р. ч. 212 подає, що відбувся V-ий пленум київського міськкому КП(б)У, який обговорив питання «про масово-політичну роботу і виховання аґітаторів у міській партійній орґанізації».

> «Доповідач і промовці, — читаємо там, — що виступили в дебатах говорили про те, що міськом і райкоми КП(б)У і первинні парторґанізації ще не добилися повного усунення зазначених у постанові ЦК КП(б)У від 29.VI.1948 р. великих хиб у керівництві масово-політичною роботою серед трудящих, — доборі, розстановці і вихованні аґітаторів.

> Учасники пленуму вказали на зовсім недостатнє залучення комуністів до аґітаційної роботи, зокрема в ленінському районі, в якому лише 18 відсотків членів і кандидатів ВКП(б) э аґітаторами, а в печерському і жовтневому 22-23 відсотків.

> Пленум міськкому відзначив, що робота будинків культури, клубів, червоних кутків та інших культурно-освітніх установ міста продовжує відставати від зрослих вимог і часто провадиться у відриві від завдань по достроковому виконанню плану після воєнної сталінської п'ятирічки».

Агов! Таке признання в совєтській пресі межує з катастрофою! Виявляється, що «план сталінської повоєнної п'ятирічки» зовсім не різниться від передвоєнних, бо таке ми чули і читали перед війною. Виходить, що справді «скільки вб'єш — стільки в'їдеш!». Як не комунізують совєти український народ, а він ніяк не хоче «просвіщатися» сталінською наукою. Все верне від неї. А аґітаторів все меншає. Ясно, що тут і Мічуринські теорії не помагають. Енкаведистські методи кращі, тому то кадри енкаведистів не зменшуються у «найдемократичнішій у світі державі», а навпаки збільшуються.

З Широкого Світу

— Голова чехословацького уряду комуніст Запотоцький в промові до Празького Парламенту оголосив дальший план радикальної большевизації Чехословаччини і утворення з неї сімнадцятої совєтської республіки.

— Югославські партії на еміґрації заснували Спільний Комітет для боротьби за демократичний режим в Югославії.

— В російському Туркестані, а саме в Туркменії великий землетрус наробив багато шкоди і спричинив 6.000 ранених.

— В північній частині Атлантійського океану мають відбутися в листопаді ц. р. великі військові маневри американської флоти й авіяції. Візьме участь 65 кораблів, 30 ескадр літаків і 31.000 старшин і вояків.

— Радіо-Москва розповсюдила чутку, що американці пристосовують норвезький аеродром коло Ставангера для приймання «летючих фортець».

— Уряд Сполучених Штатів визнав новим представником Латвії в Вашінґтоні еміґраційного латвійського дипломата п. А. Дінберґса і цим зайвий раз потвердив, що він і далі продовжує не визнавати анексії Совєтським Союзом Прибалтійських Республік.

— Гітлер має бути формально засуджений Мюнхенським Трибуналом денацифікації, що таким чином сконфіскує все майно фюрера, що дорівнює 200.000 марок плюс авторські права за книжку «Майн Кампф».

— Італійські соціялісти - більшовики висловилися проти позиції міністра закордонних справ Сфорци, щоб Італія військово належала до західнього блоку.

— Совєтська місія в ізраїльській столиці Тель-Авів має у своєму складі 50 душ лише одних нафтових спеціялістів; ціла місія ніби складається більш як з тисячі членів, що мають завдання зруйнувати на близькому Сході англо-американські впливи і нафтову промисловість яка є їхньою підставою.

— Комінформ добився того, що застрайкували робітники уранієвих шахт бельґійського Конґо, що працюють

для атомічної промисловости Сполучених Штатів.

— У Парижі вийшов 4-ий том Енциклопедичного Словника Інтернаціональної Дипломатичної Академії.

— Конґрес французького комуністичного робітничого синдикату, так званого Се-Же-Те, виніс резолюцію проти всякого нового ввозу чужинецьких робітників до Франції.

— Московська «Правда» заявила, що совєтська промисловість досягла довоєнного рівня продукції.

— В наслідок економічної політики Москви на Карпатській Україні вибух голод і пошесть сипного тифу.

— Драма Лесі Українки «Лісова Пісня» має йти в перекладі фон Гінтера в Берлінському театрі.

— С. С. С. Р закупив значну кількість кінематографічних фільмів у Сполучених Штатах; це викликано безпорадністю совєтської продукції.

— Філіппінський уряд заборонив комуністичну партію.

— Поет П. Тичина звільнений від обов'язків міністра освіти Совєтської України.

— Коло Станіславова загинув від руки повстанців генерал совєтського Г.П.У. Москоленков.

— Американський уряд закликає 10.000 бувших військових пілотів заступити тих їхніх товаришів, що в цей час кінчають свою службу в повітряній флоті, яка обслуговує постачання Берліну через повітряний коридор.

— Визначення виборців, що мають обрати нову французьку Раду Республіки (Сенат), дало такі результати :

комуністи	10,3 відс.
соціялісти	17,7 відс.
радикали	12,4 відс.
незалежні і селяни	21,3 відс.
де Ґоль	13,1 відс.
М. Р. П. (катол.) ...	9 відс.

— В 1938 році у Франції 74.000 шахтарів поверхні і 158.600 шахтарів глибини продукували 182.000 тонн вугілля денно; в 1948 році 101.000 шахтарів поверхні і 206.000 глибинних продукують лише 168.000 тонн денно. Поза тим продукція одиниці в 1948 році є супроти 1938 р. на 25 відсотків меншою.

— В серпні довіз з Сполучених Штатів до СССР і сателітів дорівнявся 14 мільйонам долярів супроти 5,3 млн. в липні.

— В Парижі в Павільйоні Марсан відкрито виставку трьохсотліття приєднання Альзасу до Франції.

— М. Гофман, адміністратор плану Маршала заявив своє вдоволення поступом европейської економічної співпраці.

— Ходять чутки про те, що в 1949 р. Сполучені Штати заключать військовий союз з Канадою і з Західно-Европейським Союзом.

— Флота СССР числить біля 250 активних підводних човнів; з них певна частина бувші німецькі і італійські. Для поповнення старих одиниць будують 100 нових підводних човнів.

— Японський прем'єр Йошіда заявив, що американське військо з огляду на слабість японської поліції мусить лишитися в Японії і після підписання миру.

— 100 еспанських молодих старшин мають виїхати для студій до Сполучених Штатів.

— Іракський уряд звільнив усіх урядовців жидівського походження, заборонив торгівлю жидівським купцам і арештував головного рабина.

— В 1944 році СССР мала 750.000 душ техніків і робітників в аеронавтичній індустрії і випустила 40.000 літаків. У 1948 році з огляду на великі зміни й удосконалення конструкції літаків СССР випускає лише 15.000 літаків, з них : 6.000 переслідувачів, 1.600 бомбовиків тяжких, 3.500 легких, 1.500 транспортерів, 3.000 різних.

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

З ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ ЕЛЬЗАС - ЛОТАРИНГІЇ

Нарешті після довгого очікування наша парафія у Вільрю мала можність вітати у себе Архипресвитера Олександра Новицького, що з благословення Його Блаженства Митрополита Полікарпа прибув до Франції для несення духовної опіки православним українцям розкиданим по всіх закутках Франції.

Дня 26-го Вересня ц. р. в місцевості Оден-ле-Тіш в приміщенні протестантської церкви відбулося богослуження, на яке зібралися всі українці, що мешкають в тих околицях. Досить добре співав наспіх зорґанізований хор під орудою досвідченого дириґента п. Х. Сидоренка, учні якого сьогодня вже самостійно провадять хори. Виголошена о. архипресвитером проповідь на тему «Хто вірує — спасеться» і заклик не впадати у зневіру, плекати братерську любов і єднання усіх українців в боротьбі за ті святі ідели, що мусять нас лучити і тут на чужині, зробила сильне враження на присутніх.

В кінці служби Божої, довідавшися від о. архипресвитера про діяльність Жіночого Допомогового Комітету при Українській Православній Церкві в Парижі, зложили на зорґанізований Комітетом Дитячий Притулок в Руасі біля Парижу — 2. 364 франки.

Користаючи з нагоди перебування у Вільрю рідного душпастиря члени нашої парафії охрестили троє дітей. На заклик батька новохрещенного Святослава Глуханюка, присутні зібрали підчас обіду 900 фр. на той же притулок.

На другий день 27-го вересня на місцевому кладовищі, де поховано вже багато членів нашої парафії, відбулася загальна панахида за спокій душ всіх спочилих і полеглих за волю України. Того ж дня відбулося зібрання усіх членів місцевої парафії, на якому було обговорено всі пекучі справи задоволення релігійних потреб наших людей. Треба одзначити добре проведену працю теперішньої Управи Парафіяльної Ради УАПЦ в тій околиці на чолі з Головою Ради п. Житнім тв скарбником п. В. Калениченком, які, не зважаючи на відсутність свого душпастиря у тому районі, працю свою вели і парафію втримали.

Думаю, що буду виразником усіх парафій наших, коли при цій нагоді подякую нашій Єпархіяльній Раді УАПЦ в Парижі, а особливо Голові її п. інж. Созонтову за ті зусилля, що їх вони приклали в справі спровадження наших панотців до Франції.

Д. Р.

СВЯТО ПОКРОВИ У КОЗАКІВ САМОСТІЙНИКІВ

— Дня 17 жовтня ц. р. Союз Козаків Самостійників святкував день Покрови.

— В Укр. А. Православній Церкві була відправлена Панахида за спокій душ отаманів і козаків, що життя своє віддали за віру і козацтво. Потім було відправлено Молебен за здоровля і добрий успіх всього козацтва.

— Опісля в приміщенні клюбу «Громади» відбувся банкет в приявності чисельно зібраного козацтва і запрошених представників українців, поляків, естонців і ген. секретаря франц. Союзу комбантантів. Голова Союзу Козаків от. Білий не міг нажаль прибути на свято; привіт від нього передала присутнім його дружина. В бадьорій атмосфері серед чисельних, повних надії промов свято протягнулось до пізних годин.

НІМЕЧЧИНА

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВА УНІЯ

Під такою назвою на загальних зборах в Штутґарті 11 і 17 вересня ц. р. створено нову станову організацію українських купців, промисловців і ремісників на еміґрації.

Для росту українських підприємств на еміґрації існування такої установи потрібне особливо тому, що торговельний розвиток наших поодиноких підприємців на еміґрації залежить від їхньої станової організації значно більше, ніж в умовах самостійних держав. Члени головної управи переконані в тому, що існування Унії не тільки збільшить і так велике число наших організацій, але конкретними фактами докаже свою життєздатність. Одним з прикладів нехай послужить участь членів Унії в осінньому інтернаціональному взірцевому ринку у Франкфурті, де перший раз після війни будуть виставляти свої товари і закордонні фірми.

Здобуття відповідного місця нашій продукції і включення наших підприємців у процес світової торгівлі є кардинальним завданням Української Світової Торговельно-Промислової Унії. Управа УСТПУ, що має тимчасовий осідок в Штутґарті, а контрольним і водночас дорадчим та репрезентаційним органом є Торговельно - Промислова Рада. На голову Головної Управи вибрано п. Івана Купчика (Штутґарт), а на

голову президії Торговельно-Промислової Ради п. інж. Созонтова (Париж).

Заінтересовані особи (купці, промисловці і ремісники) повинні звертатися у всіх справах, а також за анкетними листками для прийняття в члени і інформаціями в справі статуту, на адресу : M. S. SOZONTIV, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe.

Ів. КУПЧИК, Stuttgart N., Koenigstrasse 14 (Suedwesttextil). (-ець)

УТВОРЕННЯ «КНИГОЦЕНТРУ»

30. 9 ц. р. в Мюнхені в помешканні кооперативу «КОС» відбулося закінчення Установчих Зборів «Книгоцентру». На збори прибуло особисто 28 членів-основоположників, що заступали : ЦПУЕ, НТШ, три високі школи (УВУ, УТГІ, Богослов. Академія), Об'єднання Науковців, Об'єднання письменників дитячої літератури, 8 видавництв, 4 книгарні, 3 друкарні та 11 авторів і редакторів. Крім того, 4 книгарні і 3 особи з провінції надіслали поштою свої заяви вступу в члени-основоположники; отже, на зборах було заступлено 40 установ, фірм та осіб.

Збори після незначних змін прийняли запропонований Тимч. Управою статут (2 редакцію) та обрали керівні органи «Книгоцентру», а саме : Надзірну Раду, Управу «Книгоцентру» та Контрольну Комісію. На Голову Надзірної Ради обрано редактора Р. Ільницького («Час»), на голову Управи «Книгоцентру» — проф. Даманицького (УВУ, УТГІ).

В перерві були заложені п'ять секцій «Книгоцентру» : 1) «Авторів та їх об'єднань», що її заложили 5 установ та 11-осіб, —разом 16; 2) «Редакторів, рецензентів та критиків» — 3 установи, 1 об'єднання письменників, 8 осіб, — разом 12, 3) «Видавництв» — 3 установи, 9 видавництв, 3 особи, — разом 15 осіб; 4) «Друкарень» — 3 друкарні; 5) «Книготорговель» — 8 книгарень.

Установчі Збори винесли низку рішень. Зокрема, рішено проголосити місяць жовтень «місяцем української книги», допомогати влаштуванню по таборах тижнів і днів української книги, влаштуванню виставок укр. книги, організувати місцеві Відділи «Книгоцентру» та приєднувати до нього нових членів. В пляні праці є видання масового інформаційного журналу «Рідна Книга» та систематичних каталогів укр. видань на еміґрації; в дальшому — організація «Інституту Укр. Книги», що мав би студіювати не лише тематику, мову та оформлення укр. книги, але і її економіку, попит на книгу тощо.

Видавництво «Громада» (5, rue Gasnier Guy, Paris XXe) зложило заяву вступу в члени «Книгоцентру».

ІЗ ЖИТТЯ УТГІ

Відбулися в Реґенсбурзі перевибори керівних орґанів УТГІ. Обрано ректором — проф. Іваницького, проректор 1-ий — проф. П. Зайців, проректор ІІ-ий проф. Драбатий, декани : економичного факультету — проф. Шрамченко, аґролісового — проф. Городецький, інжинерного — проф .Комарецький, ветеринарного — проф. Розгін та фармацевтичного — проф. Вертипорох.

БЕЛЬҐІЯ

АРХИЄПИСКОП МИХАЇЛ ВІДВІДУЄ ПРАВОСЛАВНІ ПАРАФІЇ В БЕЛЬҐІЇ

Новоприбулий Владика УАПЦ в Бельґії — Архиєпископ Михаїл, почав свою діяльність по тих укр. робітничих осередках, де живе більший відсоток православних українців. В дні 3. X. ц. р. Високопреосвященний Владика зробив посвячення каплиці в Жемап біля Льєжу, а дня 10. X. ц. р. відправив Архиєрейську Службу Божу у Вам, біля Монсу. Присутність Владики Михаїла благодійно впливає на православних уклаїнців, які з повним довір'ям звертаються до нього у всіх справах. (Лювен. П. Б.).

ЕКС. КИР ІВАН ПРИЇДЕ ДО БЕЛЬҐІЇ

У своїй поїздці по країнах Зах. Европи, Екс. Кир Іван, Апостольський Візитатор Українців у Зах. Европі, відвідає теж Бельґію в другій половині листопада ц. р. З цього приводу радіє укр. католицька громада в Бельґії та підготовляється гідно зустріти свого Владику. (Лювен. П. Б.).

ЗБІРКА ФОНДУ НА КУПІВЛЮ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ В БЕЛЬҐІЇ

Зібрані на Координаційній Конференції, в дні 29 серпня ц. р.,в Лювені, представники укр. громадянства в Бельґії одноголосно порішили придбати на власність Український Дім у Бельґії. Саме під цю пору, серед 10-тисячної укр. скитальської громади в Бельґії йде жвава збірка на купівлю того дому. Треба надіятися, що ця збірка знайде теж зрозуміння серед нашої еміґрації в Европі, як рівнож і за океаном. (Лювен. П. Б.).

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УНОТ'а в БЕЛЬҐІЇ

В Бельґії існує від року Українське Науково-Освітнє Т-во, яке заступає в скромних розмірах тутешній укр. еміґрації такі т-ва, якими були на Рідних Землях «Рідна Школа» чи «Просвіта». З уваги на виїзд Голови УНОТ'а, Впр. о. Др М. Германюка, на постійно до Канади дня 10. X. ц. р., відбуто Надзвичай-

ні Загальні Збори для обліку дотеперішньої діяльности й вибору нової Управи. За заслуги покладені для УНОТ'а першому Голові Т-ва, Впр. о. Др М. Германюкові надано титул почесного члена. На тих же Зборах обрано нову Управу, на чолі якої став Проф. Др. інж. П. Зелений, як Голова. (Лювен. П. Б.).

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У БЕЛЬҐІЇ

Дня 31 жовтня і 1 листопада 1948 р. відбувся у Брюсселі Конґрес Українців Бельґії.

Перший день Конґресу (неділя 31 жовтня 1948) мав характер виключно святочний. Його програма слідуюча :

1) Богослуження в обох українських обрядах.

2) Святочне відкриття і посвячення Української Домівки.

3) Зложення вінка на Могилі Незнаного Вояка делеґаціями існуючих у Бельґії українських організацій і установ.

4) Заслухання доповідей, намічених Діловим Комітетом Конґресу.

5) Святочна Академія для вшанування 30-ліття Листопадового Зриву і 4-ої річниці смерти Великого Митрополита Андрея Шептицького.

Другий день Конґресу (понеділок 1 листопада 1948) був присвячений виключно праці. В ньому взяли участь тільки умандатовані делеґати українців Бельґії.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ЛЕОНІД МОСЕНДЗ

13-го жовтня ц. р. по тяжкій хворобі помер видатний поет і письменник Леонід Мосендз.

Народжений 20 серпня в Могилеві на Поділлі, Леонід Мосендз еміґрував в 1918 р. на Словаччину. В Подєбрадській Академії отримав докторат хемії. Він жив постійно в Братиславі, звідкіля вже тяжко хворий мусів вдруге еміґрувати до Інсбрука. Стан здоровля примусив його переїхати до Швайцарії, куди прибув саме на Свят Вечір 24 грудня 1946 р. і примістився в санаторії Мотекс, недалеко від Монтре, на висотах Леманського озера. Тут він і помер та похоронений на цвинтарі в Бльоней, недалеко від переходового табору ІРО в Мон-Пожерен.

Похорони відбулися дня 15 жовтня ц. р. при участі делегатів укр. колонії в Швайцарії і хворих та персоналу санаторії Мотекс, в атмосфері правдивої любови і жалю.

Сестри санаторії дали про його смерть оголошення в місцевій ґазеті Льозани й приятелі його написали некрольоґ в «Journal de Genève». Могила його буде утримувана в порядку сестрами діяконесами санаторії Мотекс.

УЧХ вислав до санаторії вдячного листа за опіку і любов до свого великого земляка та склав на його могилу вінок жовто-блакитних квітів.

Е. де Б.

Женева, дня 17. X. 1948.

ПОРУЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ ПЕТРО ЛАГОШИН

23 серпня 1948 р. в м. Ліоні, після тяжкої недуги, помер поручник Української Армії Петро ЛАГОШИН, 55 р., чільний український діяч, голова Ліонської Просвіти, артист і режисер, праця якого широко відома на терені Франції.

Похорон відбувся 26 серпня, на якому були присутні понад 150 чол. З Парижу на похорон прибув генеральний секретар Управи Народнього Союзу п. Небелюк, з Ґренобля — голова Громади Відродження, з Мусолі — голова Просвіти, з Вени — секретар Просвіти, а також представник від Вільного Козацтва, від Дирекції, де працює дружина покійного. Службу правив о. Братко, а величний хор співав під орудою пп. Попеля та Іщенка.

Надгробне слово пам'яті небіжчика сказали о. Братко, п. Мусіянович та п. Небелюк. Слова їх зробили велике враження на присутніх, і не в одного з козаків полилася сльоза з очей, бо, треба визнати, невблаганна смерть вирвала з наших рядів одного з твердих і непохитних борців за наші соборницькі ідеї.

Усі свої сили, всі матеріяльні засоби покійний віддавав для улюбленої рідної справи...

Вічна йому пам'ять та хай чужа земля буде йому пухом!

З. РІЗНИКІВ

Технічні труднощі спричинили спізнення публікації того некролога.

Ред. «Громади».

ВАСИЛЬ КОНЮШИН

24 вересня ц. р. помер в Крезо б. вояк Української Армії Василь Конюшин. Народився покійний в 1897 р. в м. Решетилівці на Полтавщині. Служив в 4-ій Київській дивізії, в 3-му курені, в кулеметній сотні. Він був учасником першого Зимового Походу, за що був нагороджений Залізним Хрестом.

Орґанізацію похорону взяла на себе місцева філія Т-ва б. Вояків Армії УНР в Крезо. Сам похорон відбувся 27 вересня, на який зібралися не лише вояки-побратими, товариші покійного, але й багато місцевих громадян. Поміж членами Т-ва було переведено збірку на хрест на могилі покійного.

Покійний залишив по собі дружину. Вічна пам'ять товаришеві по зброї.

П. Г.

З життя Т-ва б. Вояків Армії УНР У Франції

— В неділю 10 жовтня 1948 р. Паризька філія Т-ва відкрила сезон своєї діяльности влаштуванням Свята Покрови. З ранку в Українській Православній Церкві відбулася урочиста служба Божа, а після неї молебен. Після того в приміщенні клюбу Громади відбувся обід, на якому, крім членів філії, були присутні п. сотн. С. Созонтів, Голова Укр. Громадської Опіки, обидва наші душпастирі о. о. протопресвітери В. Вишнівський та О. Новицький, пані Є. Прокопович, Голова Жіночого Допомогового Комітету при Укр. Православній Церкві та видатні члени української Паризької колонії.

Відкрив свято привітанням од імени філії, полк. Д. Юськевич, Голова Паризької філії. Потім взяв слово генштабу ген.-пор. О. Удовиченко, Голова Т-ва, який в довшій промові зробив підсумки як минулої збройної боротьби, так і перегляд теперешніх зусиль українського народу в боротьбі за свою волю. Сотн. Созонтів привітав зібраних від Виконного Органу Української Національної Ради та закликав чинно підтримати її і виконати всі обов'язки супроти неї. Отець протопресвітер В. Вишнівський виголосив теплу і зворушливу промову. Слово забрали потім М. Ковальський, генеральний секретар Т-ва, — п. П. Номич, генеральний секретар Секції б. Вояків-Українців з Французької Армії, — сотн. П. Василів, від Парафіяльної Ради, — сотн. В. Солонар, — сотн. В. Могилівський та окремі члени філії. На обіді були присутні й члени Т-ва з ближчої провінції, як також і адмірал В. Савченко-Більський. Як саме свято, так і обід пройшов у дружній атмосфері.

Управа філії складає щиру подяку всім, хто допоміг в його влаштуванню, а з окрема паням Броварник й Бойко, які приклали немало труду для організації обіду.

— В суботу 16-го жовтня ц. р. Секція б. Вояків-Українців з Французької Армії влаштувала вечірку-баль. У артистичній програмі взяли участь Хор «Пісня Рідного Краю» під орудою п. К. Миколайчука, п. п. В. Солонар та С. Топольський, які виконали кілька сольоспівів, панна Н. Миколенко, що протанцювала циганський танок, п. Діамара Номич, п. Арабковінський, п. підполк. В. Григораш та Осадчук, що виконали кілька декламацій. Співакам акомпаніювала пані Киреева, а обов'язки конферансьє мав п. В. Солонар.

Вечірка пройшла з успіхом подвійним — вона дала задоволення присутнім, а організаторам принесла дохід.

* * *

— Управа Т-ва подає до відома всім членам Т-ва наступне : користаючися з ласкавої згоди Редакції журналу «Громада» дати свої сторінки для Т-ва б. Вояків Армії УНР, Управа Т-ва постановила не випускати більше бюлетеню Т-ва, чим викликано буде економію у видатках Управи. А Управа Т-ва рекомендує всім членам Т-ва, замісць пожертв на пресовий фонд, виписати самий журнал «Громада». Щире спасибі редакції журналу «Громада» за її гостинний дозвіл користатися її сторінками.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Із-за важливих причин загальні збори Союзу Українок у Франції не вiобулися, Про день, місце та програм нових зборів буде оголошено своєчасно.

Управа Союзу Українок у Франції

СЕРЕД КНИЖОК.

СЕРІЇ КНИЖОК ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА. В-во «Бистриця» у Міндені (Німеччина). 1948 р.

Заходами видавництва «Бистриця» дитяча та юнацька література збагатилася на нові книжки. Вид-во розпочало видання двох серій під назвою «Дитячий книгозбір» та «Юнацький книгозбір». У першій серії вже вийшли з друку «Казки» бр. Ґрімм та «Біда навчить» Лесі Українки. Друкуються ще казки І. Франка, М. Коцюбинського та Г. Х. Андерсена.

У серії «Юнацький книгозбір» одна книжечка подає три оповідання Акселя Мунте та І. Франка на ту саму тему про ведмедів. У другій знаходимо історичне оповідання з козацьких часів М. Вовчок — «Степовий гість». Ще одна, у простій і приступній для підлітків формі, дає малюнок з часів кам'яної доби. Це оповідання Ірини Винницької «Кам'яна сокира».

Книжки непогано оформлені з зовнішнього боку; всі вони малого формату і мають по 16-20 стор. кожна, за винятком грубшої «Кам'яної сокири», що має 59 сторінок. Звертає увагу невелика ціна — 10-15 фр. залежно від розміру. На жаль, не обійшлося без хиб — досить значної кількости друкарських помилок. Це взагалі прикра річ, особливо ж у виданнях для дітей.

К. ЯВОРСЬКИЙ - В. РОСОВИЧ. — *Навздогін за ворогом.* Повість. 75 стор. Книжкове Т-во «Універс. Біб-ка» 1947.

Людська доля мало чим відрізняється від примхливої жінки; ніхто ніколи не може передбачати, що може їй заманутися і які несподівані речі можуть трапитися на життєвому шляху людини. Але найбільших несподіванок судилося, мабуть, зазнати людям відірваним від рідної землі, тим, що блукають по світах, на чужині. Вдячна тема, щоб написати роман чи повість. Отож привабила вона й К. Яворського та В. Росовича, в наслідок чого з'явилася пригодницька повість, що описує надзвичайні пригоди двох українців. Оточення? Найрізноманітніше: «столиця світу» Париж, простори океану, екзотична Індія. Чи не є ж це те, що так захоплює юного читача, який з великими зацікавленням стежитиме за розвитком подій, за відвічною боротьбою двох начал, доброго й лихого. Хто переможе?

Можна закинути авторам певний схематизм і примітивізм у самому оформленні теми, але ж для повісти це не є таке страшне.

Федір ДУДКО. — Заметіль. Оповідання. 123 стор. Авґсбурґ. 1948. Ціна 80 фр.

Оповідання «Заметіль», що ним названо всю збірку, дає картину тих часів, коли український нарід завзято бився й боронив свою країну від подвійного ворога — большевиків та денікінців. Один з епізодів, що яскраво показує, з якою самовідданістю провадили українські вояки залеклу боротьбу проти загарбників і яку підтримку вони знаходили серед населення.

Інші оповідання збірки з давніших часів. Мирна панська садиба над Сеймом, затишний хутір, хороший симпатичний дідусь Яків, спокій жіночого манастиря... Далекі, далекі спогади, оповиті опалевим серпанком. Але ж і там, за тим спокоєм, ховалися людські пристрасті, буяло життя. Лише були це вузькі рамки, а пристрасті особисті.

Чи не тому оповідання «Заметіль» вміщене в збірці останнім, щоб останнім враженням лишити в читача не малюнки окремих маленьких людей, а картину на широку суспільну тему?

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Два рази прочитав я в останніх числах журналу «Громада» про складення п. п. Довженком та Мусієнком сум на підтримку нашого Національного Центру.

З свого боку вважаю необхідним, щоби Національна Рада встановила певний національний податок, який мусіли б сплатити всі українці, незалежно від того уґруповання чи партії, до яких вони належать. Як знаємо, Національна Рада, як і її Виконний Орґан, складаються з представників різноманітніх партій та орґанізацій політичних, отже цілком лоґічно, що всі українці мусять реально підтримати сучасний всеукраїнський Національний Центр. Ходить лише про те, в який спосіб українці повинні виконати свій обов'язок — чи то податком добровільним, чи то внесенням свого денного заробітку.

Гадаю, що це питання цікавить не тільки мене, але й тисяч українців, і тому з нетерплячістю очікуватиму певних інформацій в цій справі.

Прийміть вислови глибокої поваги
М. ДОРОЖИНСЬКИЙ (—)

РОЗШУКИ

ФЛЯК Андрія і Григорія, ЧАЙКОВСЬКОГО Панька, ЛАБОЙКО Данька, СТРОГАШ Олексу й Івана — FLAK Mychailo, E. V. W. Hostel, Clay Gross, Chesterfield, Angleterre.

САВКА Антона і Стефанію — SAWKA Volodymyr, Sheriff Hales Hostel, A. E. C. Shropshire, Angleterre.

БРИКСА Катерину і Володимира, БАЛЮХ Марію, Параску, Анну й Олексу, СОРОКУ Михайла та КУЦЛО Івана — SZATYMECKI Roman, 9, rue Dr Poeil Didag, Lyon 3, (Rhône), France.

КОРДИБАНА Осипа — TOMENCZUK Iwan, Hostel Wing, Site 10/300, Leighton Buzzard, Beols, Angleterre.

БОГАЙЧУКА Дмитра та ШЕШУРАК Анну (зам. БАРДЮК) — TEMCHUK Mycola, K.A.E.C. Hostel, St. Mary's, New Romney, Ashford, Kent, Angleterre.

ВОЗНОГО Петра — PAUK Anastasia, chez Mr Stevenot, Polinkove par Audruicq (P. de C.), France.

НАЗАРЕНКА Ісаака Борисовича — SERDIUK Petro, Ettlingen-Baden, A. C. 690, Allemagne.

ЗАБОЛОТНОГО Петра Васильовича — SLIPCZENKO Nikifor, Ettlingen-Baden, A. C., Allemagne.

ГЕМБА Петра і Мілька — STRUCZKO Ewhen, A. E. C. Hostel, Broadwell Shilton Oxon. Oxford, Angleterre.

ЯКУБОВИЧА Олександра — JAKUBOWITSCH Georg, Office National d'Immigration, Centre de Toulouse-Bordelongue.

КИРИЧЕНКА Миколу Опанасовича — SCHEIN Anna bei Kern, (13a) Nurnberg, Wodanstr. 78/II, USA Zone, Allemagne.

РУСНАКА Миколу — MEDWEDEW Andrii, A. B. T. C., N. C. B. Birley, Colleery, Woodhouse, Sheffield, Angleterre.

САДОВОГО та САДОВУ Мотрону, а також знайомих з Гологори (Галичина) — SIWAK Stepan, Cité Cowette No 7.B, Beyne-Hausay, Liège, Belgique.

БАТОВСЬКОГО Сергія — BATOWSKY Mychailo, Munchen (Bayern), Freimann, S. S. Kaserne, Lager DP, Bl. G, I, Zim. 47, Allemagne.

ВАСЕЦЬКОГО Михайла та ГОРБЕНКО Тимофія — CHUDIAK A., DP Camp Raitersaich, Post Rosstal, Kr. Fuerth, (13a), Bayern, Allemagne.

ФІЛІПОВИЧ Явдоху — FILIPOWYCZ Olexa, Huntlozen b. Oldenburg, D. P. Hospital, Allemagne.

Рідних і знайомих — KUSYN Wasyl, E. V. W. Hostel, Clay Cross, Chesterfield, Angleterre.

НЕСТОРА Василя — NESTIR Mykola, Emigration Centre, Fallingbostel, Block 33, Boden, Allemagne.

БЕНЯ Стефана і РОДАЧИНСЬКУ Любу — BEN Roman, Camp Lysenko, Bl. 2/58, (20a) Hannover, Moeckernstr. 21-27, Allemagne.

ІЦЦІРКО Олену і КОНДРАТА Павла — ILNYCKYJ Julian, D. P. Wolkering, Post Koefering bei Regensburg, US Zone, Allemagne.

ТОМЯК Марію (по чол. ГРИБИК), БАЗЮК Катерину, БУНЯК Анну — HUK Michel, Bedhampton Hostel, New Road Havant Hants, Angleterre.

ЛИТВИНА Максима і ЛИТВИНА Андрія — CHOROLSKYJ Panas, Scottish A. E. C., Balado Hostel, near Kinross, Scotland, Grande Bretagne.

ЛЕМУ Федя — LEMA Ivan chez Ulysse Pelissier, Quartier St.-Martin, Montfouet (Vaucluse).

Брата СКИБУ Юрія (Георгія) та односельчан СКИБУ Андрія, ФОМЕНКО Олександра і КРИВИЦЬКОГО Івана — SKYBA Iwan, Fleron-Fort Camp No 79, Liège, Belgique.

СОЛОВІЯ Дмитра, ДРАСА Антона і ФАНОН Ганю — SOLOWIJ Mychailo, Stuttgart, Zuffenhausen, Grenadier Kaserne, Allemagne.

АНТОШКА Тольцю — KOCZERKIEWICZ Volodymyr, Saint-Wast, Liberty 51, Hainaut, Belgique.

ЛЕСИП Анну та ЛЕСИПА Дмитра — LESYP Catherine, Baraque 4, Caserne Cissey, Morhange (Moselle).

ЛУЧИНА Михайла та Івана — CHROBAK Danylo, (21a) Rheine (Westf.), Damloupkaserne, 23 D. P. A. C. Brit. Zone, Allemagne.

ХОЛОД Юлію — HOLOD Pawlina, Niederlohnstein bei Koblenz, Lager, Bl. II, Zone franç. Allemagne.

ДИТИНЯКІВ Яна та Анну — DYTYNIAK Michael, C. O. H. Shack, Gang. Camp 433, White-River, Ont, Canada.

ПІДГАЙНОГО Нестора — PIDHAJNYJ Ostap, (13a) Neumarkt Opf., Nowa Howerla, Bayern, Allemagne.

ПЕТЕШ Рузю і Касю — PETESZ Wasyl, Ganghofer Siedlung, Maria Herbert Str. 12/417, (13a) Regensburg, Allemagne.

ШВЕЦЬ Агафію — PUTKO Mychailo, Somme-Kaserne, Bl. III/27, Augsburg, USA Zone, Allemagne.

ПОПОВИЧА Григорія — LAURYNCIW Mykola, E. R. W. A. E. C. Hostel, No 2 Site, Selby, Yorkshire, Angleterre.

ЛАБУРЕНКА, полк. — сот. Ладиченко. Писати на адресу : WLADYK Peter, Bremen, Buergerstr. 7, Allemagne.

ШЕВЧЕНКІВ Евстафія й Лонгина — LAZARCZYK Wladymir, (14a) Heilbronn a/ Neckar, Caecilienbrunnenhaeusle, Allemagne.

СМОТИН Женовефу — RACZKOWSKI Antoni, Hunts, A. E. C. Hostel, Airfield Kimbolton, Huntingdon, Angleterre.

КИРЕЄВИХ Семена, Миколу, Віктора та Сергія — TSCHALYSCHEW Semen, Mainz-Kastel Wiessbaden, DP Camp Golzkaserne, Bl. 3, Zim. 28, Allemagne.

СТУКАЛА Павла — STUKALO Hnat, Gravenhurst Hostel, Bolhey, E. Sussex, Angleterre.

ПОПОВИЧА Гринька та РОМАНИЦЬКОГО Михайла — писати на адресу : Editions «Hromada», 5, rue Gasnier-Guy, Paris 20e.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА
13, Rue Taine — Paris 12e.

ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ ОСОБАМ, ЯКІ ХОТЯТЬ ЕМІГРУВАТИ З ФРАНЦІЇ ДО ІНШИХ КРАЇН

Емігранти, які виїздять з Франції, мусять мати пашпорт або titre de voyage, *на який ставиться виїздна і в'їздна віза. Для того, щоб цей пашпорт мати з тієї префектури, де емігрант живе, треба їй подати посвідку національности, яку видає І. Р. О. для українців через Генерального Уповноваженого Української Громадської Опіки у Франції.* (A. Choulguine, 13, rue Taine, Paris 12e.) *Крім пашпорта майже всі країни поселення вимагають посвідки про несудимість і звичайно піддають іміграніпів медичній контролі.*

Щодо коштів переїзду, то особи, які доведуть, що вони «ДеПі» і незаможні, мають право вдаватися до ІРО з проханням взяти їхній переїзд на рахунок цього ж ІРО.

Одержання віз

Умови одержання віз до різних країн різні, а саме :

КАНАДА

Допускає лише близьких родичів своїх підданих, що видають імігрантам належні посвідки про утримання й роботу (афідавіт). Допускають також лісорубів і шахтарів, якщо їм якась канадійська фірма надішле контракт. Медичний огляд дуже суворий, формальности довгі.

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ

Пускають лише на афідавіти близьких родичів і за доброю їхньою гарантією, багато формальностей, серйозний медичний огляд.

ВЕНЕЦУЕЛА

В'їздити вільно, особливих умов не ставлять; охоче приймають хліборобів і ремісників. Приїжжим дають на перший час підтримку.

БРАЗІЛІЯ

В'їзд вільний, особливих умов не ставлять, але більш охоче приймають хліборобів і фахівців, які вже мають обіцянку роботи.

АРГЕНТІНА

В'їзд вільний, особливих умов не ставлять, більш охоче приймають хліборобів і фахівців.

ПАРАГВАЙ

В'їзд вільний, особливо охоче приймають групи хліборобів.

Раніш ніж починати справу переселення добре подумайте і порадьтеся.

ПРО КАРТУ ПОБУТУ
(карт д'ідантіте)

Імігранти, які прибувають до Франції по контрактах, спершу одержують тимчасовий дозвіл на побут, або так зване «ресепісе», згодом вони дістають тривалий дозвіл або «карт д'ідантіте». Щоб у Вашій «карт д'ідантите» Вам визначили Вашу українську національність, треба представити до мерії (де нема префектури) чи префектурі посвідку про українську національність. Цю посвідку видає ІРО через Генерального Уповноваженого Української Громадської Опіки у Франції. З 1 жовтня ц. р. такса, яку буде брати ІРО за посвідки національности, видавані українцям, буде складати окремий фонд для допомоги старим, немічним і незаможнім членам української колонії. Через те треба, щоб усі українці, як один, брали свої посвідки національности, а не чужі, з яких такса буде йти в чужі нам руки.

ПРО ПАКУНКИ КАРЕ

Щоб Українська Громадська Опіка записала на пакунок КАРЕ, треба подати прохання і дати або лікарську посвідку, або посвідку організацій чи поважних осіб.

Ніяких пакунків Українська Громадська Опіка на руки не одержує, лише подає списки кандидатів на них ІРО, а це останнє їх передає КАРЕ до виконання.

Кандидатські списки на КАРЕ складає Господарська Комісія Української Громадської Опіки, підписують їх Голова Укр. Громадської Опіки і Генеральний Секретар

Списки кандидатів не публікуються в газетах із зрозумілих причин, але як все діловодство Укр. Громадської Опіки, так само і ці списки, підлягають перевірці Контрольної Комісії Укр. Громадської Опіки.

В травні місяці ц. р. Укр. Громадська Опіка оголосила список 94 кандидатів, яким Укр. Американський Комітет дав пакети КАРЕ, і це спричинило протести заінтересованих осіб. Подібних списків не публікують також ні російяне, ні інші нації, які їх одержують.

Щоб одержати відповідь, треба прислати поштову марку чи її вартість.

Не забувайте помічати Вашу адресу на листі і в листі.

Всі збирачі національного податку повинні негайно повернути квитанційні книжки, одержані від Укр. Громадської Опіки, і внести зібрані гроші на поштовий рахунок Укр. Громадської Опіки No 651782 — Paris, Entr'aide Ukrainienne, 13, rue Taine, Paris 12e.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

В Українській Автокефальній Православній Церкві св. Симона в Парижі, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe, Metro : Martin Nadaud.

30. 10. (субота), год. 19 — Всенічна.

31. 10. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа і молебен з нагоди Листопадового Свята; год. 19, вечірня з акафистом.

1. 11. (понеділок), год. 16 — Панахида за спокій Великих Мужів України — Гол. Отамана С. Петлюри, Митрополита Андрія, Митрополита Василя, Побожних Князів, Гетьманів, Вождів і всіх героїв Листопаду. (*Цвинтар Монтпарнас, Могила Головного Отамана. Доїзд : Метро* Raspail).

6. 11. (Дмитровська субота), год 10, — Служба Божа і панахида за спокій батьків і матерів наших; год. 19, — Всенічна.

7. 11. (неділя), год. 10,30. — Служба Божа; год. 19. — Вечірня з акафистом.

13. 11. (субота), год. 19. — Всенічна.

14. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа; год. 19. — Вечірня з акафистом.

20. 11. (субота), год. 19. — Всенічна.

21. 11. (неділя), год. 10.30. — Служба Божа і панахида за спокій Героїв Базару. год. 19. Вечірня з акафистом.

27. 11. (субота), год. 19. — Всенічна. Запусти на Пилипівку.

28. 11. (неділя), год. 10.30, — Служба Божа; год. 19, — Вечірня з акафистом. Підчас Служб Божих співає чоловічий хор під орудою п.Миколайчука, а під час Всенічних і вечірень з акафістаами — жіночий хор.

Про порядок Богослужень УАПЦ на провінції будуть окремі повідомлення.

Настоятель Митр. Прот.

В. ВИШНЕВСЬКИЙ

ПОДЯКА

Вважаю своїм обов'язком подякувати Єпархіяльній Раді У. А. П. Ц. у Франції і особливо п. інж. С. Созонтову — голові Укр. Громадської Опіки, за всі старання зроблені для спровадження мене і моєї родини з Де-Пі табору до Франції.

Нехай Господь Милосердний дасть їм сил, здоров'я та многії літа для праці на добро нашої Церкви і Народу.

о. Архипресвітер

Олексадр НОВИЦЬКИЙ

Руасі-ан-Брі.

10 жовтня 1948 р.

Просять допомоги одягом і білизною недавно звільненому з полону на адресу : M. Mychaltczyszyn Miron, Colonie, Fosse 8, Lens, Nord.

ВІД БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

Перша збірка на Бібліотеку ім. С. Петлюри принесла — 1395 франків : члени Т-ва «Просвіта» в Труа зложили : Гл. Адам — 200, Ів. Кузьма — 200, Пав. Кіріенко — 100, Вол. Андрієвський — 100, Мик. Лисенко — 100, Петро Ситник — 100, Вас. Моравський — 100, Мир. Сорока — 50, Ол. Гаполяк — 50, Ів. Бондар — 50, Юр. Келер — 50, Вакха Кліш 29, Мих. Куцак — 50, Мих. Мелашук — 50, Ост. Кузьма — 100, Ів. Данивчук — 25, Ігор Олеський — 25, Тар. Богданець — 25. Разом 1395 франків. Всім жертводавцям красна подяка, а Україні — Слава!

РАДА БІБЛІОТЕКИ

По одержанні всіх підписних листів, Рада Бібліотеки надрукує повне справоздання.

ОСІБ і УСТАНОВИ, котрим було розіслано в травні місяці підписні листи просять вернути їх до Бібліотеки, хоч би на них і нічого не зібрано.

ОСІБ і УСТАНОВИ, що випозичили з Бібліотеки книги в міс. в е р е с н і і раніш, просять вернути їх якнайскорше.

Молодь і студентство — книжок з Бібліотеки не читають, бібліотеку не навідують. ЧОМУ?

Головна маса читальників — це робітники.

Бібліотека відкрита : ч е т в е р — год. 19. С у б о т а — год. 15-18.

Адреса : 24, rue de la Glacière, Paris 13e Metro : Gobelin *або* Glacière.

БІБЛІОТЕКАР

ВІД ЖІНОЧОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ ПРИ УКР. ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В ПАРИЖІ

Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві в Парижі цим складає сердечну подяку усім тим громадянем, що на заклик о. архипресвитера Олександра Новицького, підчас Богослуження в Оден-ле-Тіші дня 26 вересня с. р. склали пожертви на користь Дитячого Притулку в шато Руасі-ан-Брі в сумі 2.364 фр. Рівнож сердечне спасибі малому Славкові Глуханюкові, на хрестинах якого батьки та присутні на ту ж саму ціль склали суму в 900 фр. Нехай росте здоровим Богові на славу, а Україні на користь.

Щире спасибі о. архипресвитерові О. Новицькому за його ініціятиву щодо цих збірок.

Так само Жіночий Комітет щиро дякує і окремим особам, що вже поштою надіслали свої пожертви на туж ціль (C. C. Postale 66 8853, Paris).

Є. ПРОКОПОВИЧ (—)

Голова Комітету

Париж, 15. 10. 1948.

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, **з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата :	**квартально**	6 ш.
	півручно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число	....	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. **з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата :	**квартально** .	2.40 м.
	півручно	4.80 м.
	на рік :....	9.00 м.
Одне число	....	0.40 м.

Повідомлення

Маю за шану довести до відома Високошановних громадянок та громадян, що зволили надіслати мені листи, майже зі всіх країн нашого розселення, з ріжного роду запитаннями та проханнями, що з огляду на велику переобтяженність, як громадськими, так і своїми професійними справами, я не в стані персонально відповісти всім на їх ласкаві листи, а так само не можу завжди уділити, переїзжаючим через Париж, побачення — за що прошу мене вибачити.

Високошавновних п. прохачів про позички, або грошові допомоги, як з моїх персональних, так і громадських фондів, прошу не турбуватись, бо наразі не роспоряджаю ні одними, ні другими, щоб задовольнити їх навіть цілком слушні подання.

Для того, щоб не залишити потребуючих без необхідної для них поради, редакція «Громада» буде друкувати в майбутньому ще більщ докладні інформації та практичні вказівки для полагодження складних формальностей, як в справі в'їзду до Франції, так і в справі виїзду з Франції, як до Північної Америки і інших країн нашого поселення.

Так само повідомляю, цією дорогою, шановних прохачів, що контракти на працю, мешкання, полагодження ріжного роду справ, як купівля необхідних книжок, підручників, прилад, пересилку грошей і інших доручень, що я не в стані фізично ці справи полагодити своєчасно, і тому прошу мене вибачити за спізнення, або не виконання їх прохань і раджу звертатись як до громадських так і до професійних укр. установ, що існують тут у нас, у Франції.

С. СОЗОНТІВ

Париж, дня 26. X. 48.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

50 frs.

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 21-22

МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

(*Дереворит М. МАТОРИНА*)

ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

ADRESSE : HROMADA
5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :
C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

L'ART UKRAINIEN AU LOUVRE

Très peu de gens savent que dans cet immense réliquaire de l'art de tous les temps et de tous les peuples, l'abeille ukrainienne a, elle-même, apporté quelques gouttes du miel odorant de ses steppes parfumés.

Le musée de Louvre possède deux tableaux peints chacun par l'un des plus grands maîtres ukrainiens du XVIII« siècle le portrait de la princesse Galitzine par D. Levytzkyi et le portrait de l'impératrice Elisabeth par V. Borovykovskyi.

L'Ukraine au XVIII° siècle, quoique devastée et ruinée par les barbares du Nord, a toujours gardé et cheri la millenaire tradition de sa culture artistique. Des écoles de peinture florissant à Kiev, surtout celle de la Lavra — celèbre monastère fondé au X° siècle et qui au cours des siècles a joué un rôle préponderant dans l'histoire ukrainienne.

Là, l'enseignement des maîtres étrangers s'apparaît à celui des professeurs ukrainiens et il était d'usage que tout élève sortant de l'école fasse un long séjour à l'étranger avant de devenir un maître.

G. Levytzkyi, célèbre graveur, a passé sa maîtrise en Allemagne d'où il revint, son talent enrichi par les traditions des artistes allemands comme Duerer et Holbein.

Son fils, Dmytro Levytzkyi (1735-1822) grandit sous la fructieuse influence artistique de son père. Il passa sa jeunesse à Kiev, où il peignit ses plusieurs tableaux, mais c'est à St. Petersbourg qu'il developpa toute la vigeur de son talent de portraitiste et l'ampleur magnifique de son génie de coloriste qui le placent parmi les premiers peintres du monde.

A cette époque la Moscovie barbare commençait s'entr'ouvrir à la civilisation européenne. Les costumes, les modes, les titres de noblesse empruntés trop nouvellement à l'Europe et adaptés trop hativement ne pouvaient naturellement dissimuler toute la rudesse de cette société semi-barbare, où les pommettes trop saillantes d'un descendant mongol étaient fardées du rouge importé de Paris, où une perruque à la mode de France couvrait une tête aux yeux bridés.

C'est ainsi que cette société bizarre et grotesque fut peinte par Levytzki, homme d'une autre race, d'une autre culture, celle de l'Europe. Les nouveaux comtes et princes moscovites étaient riches, et notre peintre, homme de labeur, nous a laissé plus d'une centaine de tableaux authentiques ; la galerie qu'ils composent est l'une de plus captivante du monde.

Fin psychologue ce peintre mit dans ces portraits tout le sarcasme de son humour, ce sentiment d'ironie si propre à tous les ukrainiens.

C'est à Goya qu'on peut comparer Levytzkyi dans la vérité impitoyable de ses portraits. Mais, de son côté,

l'équilibre, la finesse subtile dans l'interprétation de l'éclat changeant de la soie, du ton éteint du velours le placent au niveau d'un grand peintre espagnol : Velasquez.

Le portrait de la princesse Galitzine montre toute la splendeur de sa palette, bien que ce ne soit qu'une étude de tête. Par quelques copies en miniature qui se trouvent au Louvre dans la collection Schlichting on peut se faire une certaine idée de ce qu'est Levytzkyi coloriste.

Son élève V. Borovykovskyi (1757-1825), né près de Poltava, était fils d'un officier ukrainien. Il travaille jusqu'à l'âge de 30 ans en Ukraine, et c'est seulement à la fin du XVIIIe siècle que nous le voyons à St.-Petersbourg auprès de Levytzkyi.

Dans la peinture de Borovykovskyi a prévalu un autre côté de la nature ukrainienne qui est la sentimentalité mélancolique. C'était un peintre plus indulgent, plus intime ; brillant coloriste, il a su fixer dans ses tableaux toute la gamme vibrante du jeu des couleurs et de la lumière.

Le portrait de l'impératrice Elisabeth (1813) nous donne un aperçu du talent de ce peintre durant la dernière période de sa vie, alors qu'il était un maître reconnu, chef d'une grande école et peintre de la Cour.

Les œuvres de deux célèbres maîtres Ukrainiens que possède le Musée de Louvre ne représente pas, malheureusement, la totalité de l'art ukrainien, car ce ne sont que deux fleurs arrachées de steppes ensoleillés de notre pays.

On nous prie d'annoncer que l'inhumation de

DIMITRI DANILENKO

mobilisé au début de la guerre de 1939 et tombé au champ d'honneur le 9 Juin 1940

a eu lieu le Samedi 13 Novembre 1948
à 15 heures 30 précises
au Cimetière de Perreux s/Marne (Seine)

Cette pieuse cérémonie s'est déroulée en présence de la famille du défunt et d'une nombreuse assistance Ukrainienne qui a rendu le dernier hommage à leur jeune compatriote glorieusement mort pour la France.

Збагнім їх, і будуть нас розуміти

Усі ми добре пригадуємо, як сильно реаґував цілий демократичний світ на вістку про смерть чехословацького міністра закордонних справ Яна Масарика. Смерть цієї людини зрушила до глибин сумління західніх демократів, що знайшло свій вияв не тільки у світовій пресі чи радіо, не тільки в урочистих заявах найвище поставлених державних мужів і цілих парляментів, — але, що важливіше, воно виразно прискорило монтаж західнього блоку, ставлячи його на сторожі тих демократичних свобод, що в їх обороні згинув Ян Масарик.

У нас подія ця викликала дивну реакцію : з одного боку люди з тим чи іншим темпераментом виявляли своє вдоволення, що західні демократії ще раз дістали показову лекцію совєтської дійсности; з другого боку, однак, відчувалась нотка невдоволення, майже заздрости...

Чому то ці західні демократи так заметушилися, коли одна хоч і високо поставлена людина скочила через вікно з першого поверху палати міністерства закордонних справ у Празі? Чому то ці демократи не виявляють ніколи такої чи хоч би подібної реакції, коли тисячі, десятки і сотні тисяч наших найкращих громадян сходять кров'ю й гинуть у боротьбі?— Так, це прикро, але правдиво.

Можна було б не дуже зосереджувати увагу над таким явищем, якби не наявність того факту, що це не виняток, а засада. Бо прикладів можна навести багато. Ми добре знаємо як виглядала партизанка чеська, австрійська і т. д., але про них говорили значно більше, ніж про нашу.

Ще тепер часто доходять до нас вістки про новоспеченого американця Віктора Кравченка. Книжку його «Я вибрав свободу» розкупили в Сполучених Штатах у кількості понад один мільйон примірників; у Франції пєнад чверть мільйона примірників; кожний член британського парляменту дістав її даром. Людина ця складала під присягою зізнання перед сенатом Сполуч. Штатів і т. д., і т. д. — А з нашого боку... Він же родом з України, в його жилах тече українська кров, він виріс на українському хлібі, він добре знає українську мову, він був в Україні, коли народ наш змагався за свободу і будував незалежну Укр. Державу. Припустімо, що йому підходила ідея єдиної неділимої, але хіба сама лояльність супроти історії і сучасної дійсности не вимагала від нього хоч словом згадати при якійнебудь нагоді, що там, на сході Европи, український народ бореться за свободу? Це є наші закиди йому, — але все таки ми бачимо як західній світ прийняв його. Чому це так?

На прикладах цих виявляється, що поміж західнім світом та нами є якась прірва, якась перешкода, що не дає нам змоги зговоритись. — На прикладі Кравченка ми добре бачимо, що тут справа не в крові, ані в територіяльному походженні, бо він все таки зговорився з західніми демократами. Справа навіть не в мові, бо Кравченко писав свою книжку по російськи, а потім її переклали на англійську мову, а все таки його зрозуміли, — бо сам він збагнув їх духовість.

Зрештою, навіщо нам оперувати прізвищами не дуже то добре знаних нам осіб. Розгляньмось довкола себе. Ті з поміж нас, що недавно

прийшли на еміґрацію, живуть у великій мірі окремим життям від тих, що вже «старі» еміґранти. Звернім увагу як важко буває зговоритися тим, що вже вродились поза батьківщиною, з тими, що прибули тепер. Як часто легкодушно кидаються взаємні обвинувачення замість розважного замислення над причинами цього лиха.

Деякі українці, навіть демократи, нервуються на вістки про діяльність Воллеса і бажали б заборонити йому вести свою пропаґанду. Запитаний у цій справі один американський громадянин відповів, що якби Воллесові уряд заборонив промовляти, то вибухла б революція в Сполучених Штатах і то з участю противників Воллеса. Воллесові може не дати промовляти публіка, до якої він звертається, але цього не може зробити уряд. — Ми повинні бути дуже обережні в оцінці того, що роблять західні демократи, бо наша українська духовість формувалася щонайменше в останніх десятиліттях у надзвичайних, ненормальних умовах і в тому то треба бачити основну причину того дивного непорозуміння з рештою світу, який жив вільним, нормальним людським життям.

Ми були й є противники совєтського режиму, але все таки цей режим — помимо нашої волі — наклав досить помітне тавро на нашу духовність : кількадесят літ ворожої роботи не пройшли безслідно. Ми не можемо надто гостро обвинувачувати декого з-поміж нас, коли, напр., в роздратованні він бажав би поборювати большевиків їх власними методами. Це природньо : ворожа акція викликає таку ж реакцію. Це явище прикре; боротьба з ним вимагає довголітньої праці, але якщо ми хочемо — і то скоро — повернути, як збірнота, до нормального духового стану, то треба постійно звертати на це пильну увагу.

Маючи уяву про духові і матеріяльні надбання західніх демократів, ми не можемо запідозрювати їх у тому, що вони менш розумні за нас і попросту не розуміють, що саме ми являємо з себе для них; а запідозрювати в них брак доброї волі доводиться вважати просто за наївне.

Ми не хочемо в цей спосіб сказати, що нам треба переставити нашу духовість на західні демократичні рейки і добачувати у західніх демократах початок і кінець всього доброго; — в жодному разі.

Всі і всюди ми конче повинні лишитися собою, але якщо нам інтересно в цю пору бути партнером західніх демократів, ми повинні збагнути в чому вони найбільш заінтересовані і які є всім їм спільні головні основи світогляду. Ні лайка, ні безпідставні нарікання на весь світ, ніби нас кривдять, нічого нам не дадуть.

Демократичний світ не має такої пекучої потреби розуміти нас, яку маємо ми в тому, щоб він нас розумів. Тому то в першу чергу нам треба братись за діло. Вони нас зрозуміють тільки тоді, коли ми їх збагнемо, коли зуміємо знайти спільну мову.

Ол. Яримович

ВИБОРИ ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІЯРХА

31-го жовтня ц. р. в Царьгороді відбулася спеціяльна сесія Святійшого Синоду для виборів нового Патріярха Вселенської Церкви на місце Патріярха Максимоса, який по хворобі не міг повнити своїх обов'язків. Вибрано Високопреосвященнійшого Владику Атенаґороса, православного Митрополита Нью-Йоркського, який отримав на загальну кількість 17 голосів — 11 голосів при 6-ти, що утрималися.

Поминаючи видатність самої особи теперешнього Вселенського Патріярха, мусимо одзначити і політичну сторону цієї події. Большевицька Москва, хитро маневруючи московським патріярхом, як своїм сліпим знаряддям, давно вже хотіла бачити на Вселенському Святійшому Престолі, як що не свого слугу — московського патріярха, то, принаймні, особу, яка йшла б в стопи її політики на секторі православної віри. Але Святійший Синод у Царьгороді прекрасно розумів тонку гру Совєтів і вибором Митрополита Атенаґороса звів на нівець усі плани большевицької Москви.

Тим більше, що кандидатура Митрополита Атенаґороса зустріла прихильне відношення, як з боку ґрецького уряду і духовенства, так і з боку уряду Туреччини, на території якої перебуває спокон віків Вселенський Патріярх.

Розуміється, вибір Владики Атенаґороса викликав сильне обурення в Совєтах та серед їхніх сателітів православної віри, але для нас, українців, цей вибір є дуже симптоматичний, бо з одного боку, православні матимуть тепер рішучого противника проти зазіхань Москви, а з другого, цей вибір довів життєвість принципу політичної не-підвладности Вселенського Патріярха в супереч ясній підвладності московського патріярха большевицькій Москві. З окрема, можливо, що з цим вибором одкриються певні можливості і для нашої Української Афтокефальної Православної Церкви.

-Ч.

Пані РУЗВЕЛЬТ про українських скитальців

Ґазета «Le Monde» з 28. 10. 48 р. містить статтю пані Е. Рузвельт про її враження з побуту в таборах ДП. в Німеччині. В тій статті пише вона і про українців. Подаємо цей уривок в перекладі.

«В таборі українців я оглядала виставку ручних робіт і мені спало на думку, що треба було б знайти засоби для цих збігців, аби вони могли скласти своєю працею невеликий капітал і отримати сировину з тої країни, куди вони наміряються переїхати. Наприклад, якщо ті, які хотять їхати до Сполучених Штатів, могли б отримати, взамін за їхні вироби, матерію, шкіри, дерево то-що, а так само й гроші — які складалися б на їхньому конто в Сполучених Штатах, — то це дало б їм більше певности й почуття забезпеки. Вишивки їхні чудові, а з незугарного матеріялу, який їм попадається, вони виробляють чудесні блюзки, столову білизну і навіть убрання. Чоловіки роблять чоботи й черевики, що їх може носити з гордістю найкраще вдягнений франт. Вони виробляють також гарні вироби з дерева з інкрустацією».

Дякуючи шановній пані Е. Рузвельт за її теплі слова відносно долі наших людей, ми з свого боку вважаємо, що її думки дуже реальні, і варто було б нашим Комітетам в Америці подумати над тим, як би ті думки перевести в життя.

ПАН СУПЕРІНТЕНДЕНТ ВАСИЛЬ КУЗІВ В ПАРИЖІ

Переїздом з Німеччини до Сполучених Штатів затримався в Парижі п. суперінт. В. Кузів.

З уповноваження Світової Ради Церков в Женеві, до якої належать всі євангельські церкви і де мають своїх представників деякі православні церкви (наша українська православна церква там не належить) він провадив під покровом ІРО на протязі двох років допомогову роботу нашим скитальцям в Австрії і Німеччині. Бюро його є в Авгзбурзі.

Допомога ця була дуже різноманітна. — Ведена була опіка над старцями, розшуки свояків, допомога студентам. Треба було займатись і такими справами, як допомога дістатись до шпиталя, допомога дістатись до табору, чи переїхати з одного табору до другого і т. д. В Ляуф під Нюрнбергом була, між іншим, заложена школа анґлійської мови, де навчається около 70 українців. Однією з дуже важних функцій була і є допомога в переїзді до Спол. Штатів особам, які не мають там свояків. Для цієї мети треба роздобувати в Спол. Штатах потрібні заяви і потім допомагати в проведенні всіх формальностей.

Повертаючи до Спол. Штатів п. суперінтендент Кузів бажає продовжувати свою допомогову роботу біженцям.

Як загальний висновок ми почули від достойного гостя, що «найбільший здобуток нашої еміґрації це УНРада.«Я чув, що у Вас тут у Франції не всі вдоволені..., — я вважаю, що створення УНРади це великий здобуток українського національного життя. В теперешній час, коли люди творять фантастичні концепції, треба конче досвідченої керми, а для цього не вистачає ґрупових проводів. В УНРаді люди є на своїх місцях; приходиться дивуватися, що серед нас є стільки людей належного формату».

Родом з Тернопільщини п. суперінтендент В. Кузів живе вже в Спол. Штатах від сорока років. Контакт з новими еміґрантами дав йому дуже багато, він заявив: «мою віру в українство скріплює те 1) що наша

Пан Суперінтендент Василь Кузів

заокеанська еміґрація, яка довго була майже несвідома, надзвичайно розвинулася, 2) а еміґрація европейська прекрасно сповняє свої завдання».

На цьому місці приходиться ствердити, що п. В. Кузів доказав своєю працею двох останніх років, як непомітно, здавалось би, маленькими вчинками можна доконати великих діл. За це йому від европейських земляків велике спасибі.

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ВИБОРИ В США І КИТАЙСЬКІ ТІНІ

Із справжнім спортовим темпераментом пройшли вибори в Сполучених Штатах Америки 2-го листопаду ц. р. Як і завжди, дві партії стали одна проти другої : демократи з уступаючим президентом Труманом і республіканці з своїм кандидатом у президенти Дьювеєм. Так звана партія проґресистів на чолі з Генрі Уолесом, приятелем Совєтів, правалилася з великим шумом. Уолес отримав заледве один мілійон голосів, в той час, як демократи Трумана отримали 22.031.686 голосів, а республіканці Дьювея отримали 20.217.515 голосів.

Як відомо, в Сполучених Штатах більшість, отримана на визначенню виборців, вже передбачує й вибір цими виборцями через кілька місяців і самого президента США, який згідно з конституцією має дуже великі права. Згідно з останніми виборами Труманова партія демократів матиме в палаті депутатів 246 місць проти 188 місць, що їх мають республіканці, а в сенаті Труман матиме 54 своїх сенаторів, а республіканці — 42.

Перемога демократів здивувала світову опінію, бо, здебільшого, особливо в Анґлії думали, що на цей раз переможуть на виборах республіканці. Але в даному випадку сталася дуже ориґінальна річ. За партією Трумана голосували великі синдикати робітничі і то власне з тим розрахунком, щоб не дати пройти республіканцям, себ-то секторові більш правому. Коли б синдикати голосували б, скажім, за Уолеса, то цим би вони все одно Уолесові не помогли, але одірвали б голоси від Трумана, і тоді більшість здобув би Дьювей. А покинувши Уолеса, вони дали перевагу Труманові проти Дьювея.

Хоч Труман і отримав величезну більшість своїх депутатів в палаті і в сенаті, проте йому доведеться, як що він буде обраний президентом в січні 1949 року, мати до діла із серьозною опозицією, яка має і матиме не аби яку вагу і значіння в країні.

Як одіб'ються вибори ці на закордонній політиці США, зараз ще трудно сказати, одначе є певні вказівки, що в засаді попередня лінія буде дотриманою, хоч, можливо, буде змінено ближчих співробітників президента.

Москва ж знайшлася в дуже скрутному становищі, бо увесь час совєтські ґазети трубили про майбутню перемогу Уолеса і тепер московській пропаґанді дуже трудно пояснити повний крах свого приятеля. Тим більше, що голоси мілійонів синдикованих американців пішли на користь Трумана, а не в сторону Уолеса.

Одночасно з виборами в США вирисовувалися у всій їхній величині і події в Китаю. Як відомо, Труман і його уряд занадто заанґажувалися в европейські справи (план Маршала, Ґреція, Палєстина, Ближчий Схід) і майже занехаяли такий важливий для Америки сектор, як Китай, де зараз сталися великі прикрості для приятеля американців Чанґ-Кай-Шека. Адже китайські комуністи Мао-Тсе-Тунґа, за московською підтримкою і підмогою, майже цілком опанували цілу Манджурію та ведуть наступ через Північний Китай в напрямі на Нанкін, столицю Чанґ-Кай-Шека. Сам Чанґ-Кай-Шек з Куо-Мінґ-Танґом, не дочекавшися видатної допомоги від уряду Трумана, покладав всі надії на те, що виберуть в Америці прихильників Дьювея, який, на їхню думку, реальніше і скорше дасть їм бажану поміч. Тепер же ситуація виявилася дуже складною. Вся американська опінія, без вийнятку, як демо-

кратів, так і республіканців, не ховає свого розгублення. Одні неприкрито висловлюють своє розчарування у режимі Чанґ-Кай-Шека, критикують його політику і чини. Другі думають про створення нового блоку, який пойняв би Індію, Індо-Китай, Південний Китай, Японію й Філіпіни, для створення антикомуністичного фронту проти червоної небезпеки у цій частині земної кулі.

Справді бо, втрата прекрасно устаткованої з погляду індустрійного і багатої на сировину Манджурії, можлива втрата теж індустрійного і багатого, особливо на прекрасний антрацит, Шанґ-Тунґу, сусіднього з Манджурією, — це грізне memento для американського капіталу, американського промислу та торгівлі, бо, навіть тоді, як буде і усунено з президенства Чанґ-Кай-Шека і як буде зреформовано новий уряд на коаліційних з комуністами Мао-Тсе-Тунґа підставах, то не знати, якими шляхами піде розвиток внутрішніх подій у Китаї і чи втримають там американці контрольні пости, хоч і кинуть туди, в Китай, міліярди доларів. Чи не заведено буде тоді в Китаї хоч би і націоналізацію всіх тих підприємств, в яких інвестіоновано є і буде американський капітал, так, як це сталося в Румунії, в Югославії, в Польщі, в Чехії?

Яка причина поразки Чанґ-Кай-Шека? Виявляється, що його невдачі спричинено не тільки наступом червоних комуністів, яким безперечно помогла Москва. Причина та скорше внутрішнього, а не зовнішнього характеру. Спеціяльна американська преса, що знає досконало китайські справи, вважає, що режим Чанґ-Кай-Шека загубив свою динамику, і, так би мовити, заплісніві, втратив рушійність і живучість, а надбав рутини. У «Pacific Reppcrt» дає вичерпуючу відповідь сам китаєць, Шієн-Туанґ-Ченґ, який пише, що вже протягом цілого покоління провідну верству в Китаю складали військові, які не вміли добре адміністрували і не хотіли себе підпорядкувати не тільки центральній цивільній владі, але взагалі не дбали про ідею спільноти Китаю, що нароховує понад 450 міліонів населення. Цей китайський автор каже, що протягом років китайські ґенерали із ролі ґубернаторів перетворювалися на своєрідних властелинів, феодальних маґнатів, і у своїх провінціях робили лише те, що самі собі бажали, не звертаючи уваги на інструкції чи заряджения центральної влади. Інакше кажучи, влада, як така, здеґенерувала і тому втратила силу спротиву. Тим і пояснюється той факт, що перед наступом армій Мао-Тсе-Тунґа, вождя китайських комуністів, цілі дивізії китайських націоналістів здавалися в полон без бою, з цілим своїм озброєнням і знаряджениям, не ставлячи жадного спротиву.

Американська опінія не знаходить виходу із тої заплутаної ситуації. Що треба робити американцям в Китаю? Чи ефективно допомогти Чанґ-Кай-Шекові? Чи спертися на Південному Китаю, де чудесно адміструє, але знов таки незалежно від Нанкінського уряду, Сунґ, шваґер Чанґ-Кай-Шека, і там творити бази спротиву проти втраченої Півночи? І де творити оборонні лінії? Чи в Жовтій річці — Гоанґ-Хо, чи на Блакитній — Янґ-Тсе-Кіянґ? Чи створивши оборонний пояс на півдні, творити і коаліційний уряд з комуністами? Але ж чи піде Мао-Тсе-Тунґ на коаліцію, тримаючи тепер в руках блискучу перемогу? Чи базуватися лише на японських островах та на Філіппінах, але і ті і другі далекі від азійського континенту, а ще далі лежать від американського?

Зараз в Нанкіні перебуває видатний американський дипломат і ясний політичний розум — Булліт, бувший американський посол в Парижі, а пізніше у Москві. Які його висновки із тамтешньої ситуації — не знати поки що.

Тим часом знаменною є заява япон-

ського прем'єр-міністра Йошиди, який відносно подій в Манджурії сказав:

«Японія, без жадного непокою, передбачає можливість тотального завоювання Китаю комуністами. Комуністичний Китай в дійсності зостанеться націоналістичним і ксенофобним, або таким швидко стане, а його стосунки з нашою країною не зазнають великих змін, не зважаючи на результати сучасної там горожанської війни».

Що хотів цим сказати японський прем'єр — ясно. Він вважає, що китайці вже остільки еволюціонували за сорок років з часів останньої імператриці Тсеу-Гі і революції Сун-Я-Тсена, що вони настільки вже індустріялізувалися і унезалежнилися від чужинецького капіталістичного керівництва, що зараз і комуністичні і проґресивні течії будуть вважати білу расу, як зайшлу, як непотрібну і ворожу їм, а тому гасло «Азія для азіятів», що набрала живої динамічної сили вже давно, буде йти нарівні з гаслом «визволення пролетаріяту».

В кожному разі китайські події, яким вторять заколоти в Бірмі, в Індо-Китаї, в Індонезії — сколихнули трохи приспану увагу світу, себ-то увагу білої, панівної сьогодня, раси.

Побачимо, як обернуться далі події і у віщо вони виллються.

КРЕМЛІВСЬКІ СПРАВИ

Повсюди, за вийнятком Китаю, Кремлівські справи пішли на спад. Той антимосковський фронт, що почав творитися не тільки в Европі, але й у цілому світі, вже конкретно виявив свою силу спротиву, а подекуди вже пішов і у наступ.

Ми вище згадували про невдачу в Америці Генрі Волеса, якого так старанно підтримувала Москва. Його партія проґресистів потерпіла блискуче фіаско. Можливо, що Уолес тому й програв, що занадто заанґажувався у ролю приятеля Кремля. І його погром на виборах показує, що опінія в США вже почала розбіратися у справах і належно оцінювати вартість Кремлівської дружби.

При кінці жовтня у Великій Британії головна рада трейд-юніонів, себ-то найвищий чинник анґлійських синдикатів порадив Світовій Синдикальній Федерації припинити свою діяльність. Річ в тому, що у цю Світову Синдикальну Федерацію Москва провела своїх людей, які зайняли там де-які командні висоти. Анґлійські синдикати побачили, куди веде ця централя і вирішили діяти рішуче і в корінні зрізати небезпеку кремлівського проникнення через цю світову установу. Вони зрозуміли, що всяка боротьба полємичного чи опозиційного характеру не приведе ні до чого, і що з кремлівськими людьми треба боротися іншими засобами, ніж переконування чи дебати. Вони зрозуміли, що ця світова установа є нічим іншим, як відділом ґенерального штабу Комінформу, відділом, який мав би керувати, так би мовити «п'ятою колоною» в кожній країні. І тому анґлійці, без жадних дебатів, без жадних очікувань на збори чи з'їзди запропонували законспірованій в Світовій Синдикальній Федерації головці — припинити діяльність Федерації. І все.

Програли кремлівські люди і у Франції. Програли на двох фронтах. Читачам вже відомо, як закінчилися страйки в копальнях. Відомо так само, що ці страйки викликали почуття невдоволення проти підпалювачів заколотів серед робітництва. І страйки, які були розгоралися на початках у бунти та подекуди й криваві сутички, почали вшухати і тратити на силі. Мобілізованій поліції та військовим частинам не було вже тяжко навести лад

і порядок. Але кремлівські симпатики програли і на іншому фронті, а саме на виборах до Ради Республіки, які відбулися 7-го листопаду. Тут справді вже стався цілковитий погром. В той час, як у попередньому складі Ради Республіки (що після війни замінив бувший Сенат), комуністи мали 59 радників, або 29,5 відс., тепер же вони мають лише 16 радників, або 6 відс. Отже картина для них не весела.

Отже цілком зрозуміло, що невдачі Кремль передбачував ще раніше і тому зрозумілим є інтервью, яке Сталін дав «Правді», в якому він не тільки перевернув ролі у процедурі полагодження Берлінського конфлікту, але виразно закинув англо-саксам та Західній Европі, що останні, мовляв, приготовляють війну. Цим своїм виступом, несподіваним і неочікуваним, «отець народів СССР» виразно показав свої плани, себ-то свої наміри готуватися до війни. Після цього виступу в СССР підуть не п'ятирічки в три роки, а десятирічки в один рік. Базуючися на заяві Сталіна большевицька влада тепер буде «прикручувати гайки», вимагати «супер-стахановських» темпів у всьому : у військовій індустрії, у тяжкій індустрії, у хліборобстві і т. д. З приводу ж свята Жовтневої революції в Москві промовляв Молотов, який, м'якше, правда, висловив думки Сталіна відносно англо-саксів, бо, ніби, прихильно зустрів побіду Трумана в США, але за те сильно вилаявся по адресі «реакціонера» Дьювея. Все ж таки в загальних рисах він обвинуватив американців в тому, що вони хотять запровадити «імперіялістичний мир». А гостріше промовив на святі-параді маршал Тимошенко, який з'явився з небуття і який приймав парад. Він, в імени совєтського уряду, розвинув тези промови Молотова, обвинувачуючи західні держави в тому, що вони, мовляв, ведуть політику аґресії і тому, мовляв, червона армія повинна бути постійно на поготівлі до чину.

Таким чином всі ці три офіційні виступи без сумніву доводять, що Совєти, потерпівши фіяско в середині західніх держав, готують населення СССР до війни, бо іншого шляху для них немає. Тенденції їхні — зірвати з середини капіталістичний, як вони звикли говорити, устрій Заходу за допомогою своєї «п'ятої колони», не вдалися, бо врізують їм пальці. Триматися ж постійно в стані напруження (п'ятиліток, стахановщини, терору, поліційного режиму) не є можливим, отже треба готуватися до війни, бо лише психоз приготування оправдає це напруження.

Отже входимо тепер в стадію приготування, яка, можливо, буде тягнутися і довго, але тепер вже карти Совєтів відкриті.

М. Антусь

ГРА В ПЛУТАНИНУ

Най пробачать мені, провінціялові, наші високі політики, що забіраю слово у важливих справах і що цій своїй статті даю вищенаведений заголовок. Не політик я, ані з природи, ані з фаху, але вважаю потрібним де-які свої думки подати просто так, руба, без підходів і без викрутасів.

Прочитав я в «Часі» (ч. 43 з 24 жовтня ц. р.) статтю «Документи української внутрішньої політики на еміґрації», підписану літерами Р. І. Автор статті трактує т. зв. «паризьку постанову» про співпрацю громадських орґанізацій з Виконним Орґаном УНР та критикує діяльність члена Виконного Орґану проф. Вєтухова, який, ніби, хоче перемінити неполітичні орґанізації в кожній країні на політичні (?), бо «голови центральних громадських орґанізацій мають виконувати обов'язки керівника ресорту внутрішніх справ на поодинокі країни». В другому місці автор статті пише, що ця «постанова є протизаконна (??), бо суперечить статутам усіх наших центральних громадських орґанізацій». А далі такі «убійчі» твердження : «такі постанови, як паризька, мусять підривати почуття правовости в українській суспільності і викликати заник довіря до власних законів» (???).

Спинимося поки-що на цих «плутаних» твердженнях : що означає це твердження «перемінити неполітичні на політичні»? Чому паризька постанова є «произаконна?» Що це за «заник довіря до власних законів?» Яких законів?

Зразу ж кидається у вічі, що шановний автор з ясної справи робить зовсім неясну і до того несмачну саламаху. Насамперед зазначу, що не знаю, яку температуру мали наші люди в Німеччині, коли творили Національну Раду, але вкажу авторові, що у Франції, особливо на провінції, постання Української Національної Ради, як доконаний факт порозуміння різних наших партій, ґруп і орґанізацій, викликало, як не ентузіязм, то повне, довго ждане задоволення. Нарешті! Сталося нечувзне чудо! Порозуміння серед українців, і то на таку широку і глибоку шкалю!

А коли довідався я про резолюції наших земляків у Великій Британії, в Бельґії, в Канаді, в США, у Північній Америці, — то мене, простого смертного, українського еміґранта, не-політика і не-партійця, пройняло справжнє почуття ентузіязму, більше того, груди мої напнулися від почуття гордощів. Ми, українці, думалося мені, тепер вже підросли, дозріли не тільки думати державно, але й здобулися, по довгій перерві, на чин державницького порядку. Ми таки створили Національну Раду і її Виконний Орґан! Думаю, що не помилюся, коли скажу, що такі самі почуття переживали десятки, а може й сотки тисяч наших людей, розкиданих по всіх усюдах. А коли ця звістка докотилася до наших рідних земель, то уявляю собі ту глибоку радість, що пойняла серця поневолених наших братів, які завжди з затаєним віддихом слідкували за всіма проявами нашого об'єднання на чужині!

Почин об'єднання в Німеччині, що увінчався створенням Національної Ради, лоґічно мусів би одбитися так само і по окремих країнах, де перебувають наші люди. Тому, як що мене не підводить моя звичайна лоґика, паризька постанова про створення центральної громадської інституції у Франції мусіла б бути лоґічним висновком з наших подій в Німеччині. Об'єднання веде за собою консолідацію і централізацію зусиль у всіх галузях. Але мені не зрозуміло, чому автор статті не годиться з цією лоґикою дій? Може тому, що шановний автор, граючи на модному зараз «демократичному» клявірі, не розуміє тої лоґики дій? Може тому, що він, наприклад, не бачив на власні очі, як функціонують демократично створені орґанізми?

Мої припущення, здається, таки правдиві, бо доказом тому твердження автора про те, що Голови центральних громадських установ в кожній країні, на його думку, будуть політичними фіґурами, оскільки вони стануть представниками Виконного Орґану Української Національної Ради. В цьому твердженню автора, вбачаю як що не помилку автора, то принаймні бажання його навмисне «сполітизувати» цілу справу і затуманити її.

Зауважу шановному авторові, що на Заході, з давніх давен, прийнято вважати кожен уряд, складений з представників різних партій чи різних відтинків політичної думки, не політично-коаліційним комплєксом, а просто урядом, себ-то носієм авторитету влади, розпорядження якої є однаково правосильні і обов'язкові, як для симпатиків даного уряду, так і для його опозиції. Особи, які належали перед сформуванням уряду до різних партій, були політичними фіґурами. Коли ж уряд сформовано і коли він отримав вотум довіря палати депутатів, то ті особи робляться офіційними представниками влади державної, аж поки той уряд не буде скинено, знов

таки, у парламентарний спосіб. Най мені пробачить шановний автор, що так рудиментарно викладаю знані на Заході речі, але роблю це навмисно, бо бачу, що є велика різниця між німецько-таборовими розуміннями демократії (що їх виявляє шановний автор), і західніми розуміннями, тутешніми, кількавіковими.

Тому не розумію, чому «паризька постанова» є протизаконна — чому і як? Так само не розумію, чому вона має вона «підривати почуття правовости в в українській суспільності і викликати заник довірря до власних законів?»

Думаю, що як раз навпаки. Бо ж для нас, українців, всіх заразом бравши, що в партіях чи в ґрупах перебувають, чи в розсіянню непартійному сущих, для нас Виконний Орґан Української Національної Ради не тільки є надзвичайно великим і неоцінимим здобутком на шляху консолідації наших сил і наших зусиль, але й найвищим і загальним представником авторитету державно-національної ідеї, реальної ідеї на шляху виборення нашої державности. Виконний Орґан УНРади для нас усіх, для української спільноти, не є політичним з'єднанням, а загально-національним конкретним проявом державницької думки, а не внутрішнє - політичним, вдало чи не вдало зліпленим конґломератом представників від різних течій. Інша річ — на зовні, перед світом, перед чужинцями. Тут він є політичним чинником, але в широкому національному розумінню цього слова, бо лише він, а не окремі ґрупи чи партії, лише він представляє збірноту українську, в імени тої спільноти чинить, в імени її керує зусиллями окремих частин розсіяного по світі українства. Нас не повинно інтересувати, хто є по своїй партійній чи ґруповій приналежності, той чи інший член Виконного Орґану, нас інтересуватиме, як справиться він із покладеними на нього завданнями. І тут ми, рядові еміґранти, не повинні чекати й дивитися, а ну що він зробить, що він скаже? Ні, ми мусимо нашому Виконному Орґанові і кожному з його членів чи його представників зразу ж помогти виконати його завдання, мусимо зразу утворити ту атфосферу, в якій, як Виконний Орґан, так і кожний член його, могли б чинити і діяти. І перша наша допомога — це дати їм довірря наше. Цього то я і не бачу у шановного автора і це шкода!

В цьому то і є різниця між шановним автором і мною, і ця різниця ще більше проступає, може й тому, що шановний автор належить до окремої політичної ґрупи (нижче він це сам викриває — він належить до ОУН(Р), себ-то до т. зв. «бандерівців»), а я є звичайним еміґрантом, що не належить ні до якої партії, але має звичайне національне сумління і просту, людську совість.

Ось що далі пише автор згаданої статті : «треба було думати, що М. Вєтухів займеться упорядкуванням наших внутрішніх політичних відносин і доведе до відпруження на тих відтинках, які ще дальше творять небезпеку для нашого внутрішнього замирення. Ми маємо тут на увазі взаємовідносини між УГВР і УНРадою та між теперішньою опозицією в УНРаді і Виконним Орґаном». І далі : «відповідальні мужі Виконного Орґану повинні тямити про це, що працездатність цього Орґану не буде можлива на довшу мету так довго, доки в опозиції до нього й надалі стоятиме наша найбільша політична орґанізація».

Ось де собака зарита! Тут вже шановний автор не скупиться і на свого роду погрози. Що в УНраді є опозиція, це є нормально і невіть потрібно. Нагадаємо шановному авторові показний випадок з початкового життя єгипетського парламенту, коли король Єґипту наказав створити опозицію і визначив навіть імена депутатів, які мусіли грати ролю опозиції. Так, опозиція потрібна. Це кожному буде зрозуміло, не тільки українцеві, але й чужинцеві. Але що таке УГВР? Що це таке : «наша найбільша політична орґанізація?» Тут вже годі дібрати розуму.

Чув я багато про УГВР. Навіть колись читав в «Українській Трибуні» за підписом Зенона Пеленського приблизно таку фразу : «коли б можна було провести плебісціт в Україні, то тоді б за УГВР голосувало б 80 відс. народу». Тоді вже врізалося б у вічі оце «коли б» — «тоді б», оці фатальні ознаки подвійної умовности. А недавно читав навіть декларацію Орґанізації Українських Націоналістів (Революціонерів) зложену на першій сесії УНРади з 16-го липня ц. р. в якій Провід ґрупи С. Бандери пропонує надати Виконному Орґанові Державного Центру форму Комітету, а центром революційної боротьби, мовляв, є і має бути в дальшому УГВР. В тій же декларації ясно сказано й таке : «УГВР не протиставляє себе б[illegible] яким українським чинникам, тим [illegible]ьше...), «[illegible]едставляє себе українськ[illegible]), «[illegible]ному державному центрові». П[illegible] останнім — як видко — Провід О[illegible](Р) признає сам державний центр, і як бачимо, м'якше ставиться до сучасних внутрішніх українських «політичних» проблем, ніж автор згаданої статті.

Мені автор статті, а з ним і цілий провід ОУН(Р), може закинути, що я є, мовляв, некультурний! Як так? Не знати нічого про УГВР? Про Українську Головну Визвольну Раду? про те, що вона панує в Україні, що вона керує діяльністю УПА?

Так, це я і мені подібні чули вже давно. Але все ж таки — що таке УГВР? Хто ця «найбільша політична орґанізація?» І чому вона найбільша? Де її члени? Скільки їх? А головне — імена! Аджеж склад УНРади ми знаємо. Голова її — видатний вчений і заслужений громадянин. Склад Виконного Орґану теж знаємо. Голова його — заслужений і видатний політичний діяч, учасник Першого Зімового Походу. Ці найменшя говорять кожному українцеві не щ о с ь , а в с е. В цих найменнях є вся національна проґрама, повторюю, національна, проґрама нашої боротьби за державність. А що говорять рядовому українцеві літери УГВР? Н і ч о г о ! Так, шановний авторе, нічого! Хіба що нагадують одеський анекдот про пойнтера. Колись при іншій нагоді подам його авторові до відома, як що він його не знає.

Одною пресою із палкими статтями, одною невтомною пропаґандою, одними відозвами та летючками — не можна створити леґенди, що жила би в реальності, тим більше не можна здобути і патенту на першенство. Шановний автор, пишучи такі безапеляційні твердження, мусів би знати, що перед тим, як видається патент, а особливо на провідництво, то треба знати к о м у цей патент надається, а по-друге, н а щ о буде вживано той патент.

Ми вже навчилися, на практиці читання совєтської преси, читати й поміж рядками і тому розуміємо сокриту поміж рядками думку автора. Не нам, простим смертним, давати поради УНРаді чи йти їй на порозуміння з УГВР чи ні, але думалося б, що перед тим, як розпочинати якісь розмови з УГВР — треба було б дати до загального відома — що таке УГВР, хто його складає, яка питома вага цих законспірованих осіб і в чому виявилася і чим зафіксована національна робота тих осіб, що складають цей фантом — УГВР?

Для ясного розрішення кожної проблєми потрібні й ясні данні. На українському виноколі є одне лише невідоме — оте «х» — УГВР. У загальних формулах української спільноти для його вияснення і означення це ж так легко зробити. Довго[illegible]айні алґебраїчні правила в цьому рад[illegible] Стал[illegible]ють. І найкраще і найлегше, на мо[illegible]ку, це можна було б зробити самому авторові згаданої статті.

Можливо, що автор статті буде мене запевнювати, що це не можливо зробити з огляду на конспірацію, з огляду на те, що члени УГВР чи навіть і вся УГВР знаходиться «в краю» і т. д. Отож наперед можу сказати, що такі пояснення були б, може, під стать десь у Бібрському повіті, а не у вільній Европі, та ще й при сучасних умовах щільно замкненої «залізної заслони». Не радив би дивитися на нашого брата, як на дітей або як на наївних провінціялів.

А хто хоче зберегти собі інкоґніто, то — воля його. Лише за бриджовий столик в порядному товаристві інкоґніто не саджають. То є засада знана і загально прийнята. Винятків в такому випадку коли ходить особливо про «порозуміння» — бути не може. Або — або.

Такі думки, чи як то колись писали «ремінісценції», прийшли мені в голову після прочитання згаданої статті.

* * *

А тепер з другої опери. Присилають мені земляки, спасибі їм, і українські часописи, що виходять в Америці. Отож надибав я статтю в ґазеті «Америка», ч. 78-77, про УНРаду. Стаття без підпису, значить, редакційна. Радіє ґазета, що політичне порозуміння поміж скитальцями настало, але невдоволена вона тим, що створено Виконний її Орган. Нехай би була вже, мовляв, Президія УНРади, а то Виконний Орган, ніби уряд! З цим фактом не може погодитися редакція Америки. Чому? А ось чому. Мовляв, «ідеєю американських та канадійських українців, як і Секретаріяту ПАУКонференції, було довести до всесвітнього об'єднання рівнорядних г р о м а д я н с ь к и х уґруповань — Комітетів чи Рад — з усіх країн земської кулі, де лиш засіяна українська, стара, чи нова, еміґрація — і то як рівних з рівними. Висунення на чоло якогось «уряду» стає поважною перешкодою в цім процесі об'єднання, бо вводить нерівнорядний, псевдоофіційний чинник, що збирається кермувати (?) цим об'єднанням. Для американських (а таксамо канадійських) українських комітетів ц е в и к л ю ч е н е».

Далі : «Зокрема ми є американці і хочемо, як американці, помагати нашому Старому Краєви» (схороннюю правопис редакції «Америки» : «громадянських » замість «громадських», «земської кулі» замість «земної кулі», «краєви» замість «краєві»).

Не знаю, чи є якісь претензії у Виконного Органу УНРади «кермувати» українськими американцями. Думаю, що ще рано про ці претензії говорити. В кожному разі в тутешній українській пресі не помітив навіть натяків на такі претензії.

Але йдеться тут про ширші проблеми. Як видно з писань редакції ґазети «Америка», не вийшло так, як їй хотілося б, і вона заздалегідь уже трактує Виконний Орган УНРади, як «посторонній, — хоч би й на вигнанні — уряд». Що хотіла редакція сказати словом «посторонній?» Трудно вгадати, бо слово «посторонній» — на нашій мові означає «чу-

жий», органічно не зв'язаний. Але це ж абсолютно не в'яжеться з тим, чим є дійсно Виконний Орган УНРади. А може для редакції Америки Виконний Орган УНРади є таки справді «посторонній», себто чужий? Хто його знає.

Але, як видно, в словах ґазети «Америка» криється гірше, ніж невірно переданий зміст слова «посторонній». А саме — «ми, американці і хочемо як американці помагати Старому Краєві». В чому ж в першу чеѳу виявляється ця допомога? У «виключенні» такої інституції, як Виконний Орган УНРади.

Як не прикро, а прийдеться нагадати редакції ґазети «Америка» приклади інших американізованих націй : ірландців, чехів, поляків, жидів. Нехай би замість свого «виключення» ґазета «Америка» подала не тільки своїм читачам, американізованим українцям, але й нам, що лишилися жити еміґрантами-безбатченками по Европах, хоч би короткі історичні дані про життя й діяльність іміґрантів згаданих народів та про їхню допомогу своїм політичним центрам, що боролися за визволення своїх країв спід чужої неволі. Хіба постали б Польща або Чехія, якби не моральна, підкреслюю, моральна, і так само матеріяльна допомога їхніх же свояків в Америці? Чи стала б незалежною Ірландія, якби не активна і глибоко патріотична робота замериканізованих ірландців у Новому Світі? Чи тепер могла б постати Ізраїльська держава, коли б не дали їй політичну і матеріяльну (і то яку) підтримку жиди-американці?

Не хочеться думати, щоб згадана стаття «Америки» свідчила про дуже низький рівень політичного розвитку українців в Америці. Певно, мета цієї статті має спеціяльне призначення, але в кожному разі та мета не йде тим шляхом, яким ішли ірландці, чехи, поляки і жиди.

Мені написали були з Парижа, що там цього літа був представник Американсько - Українського Комітету і на якихось зборах сказав ніби таке : «Українці в Америці на допомогу скитальцям за цілий рік зібрали 150 тисяч доларів, а жиди протягом одного вечора на допомогу Ізраєлеві зібрали 12 мільйонів доларів». Хочеться спитати в редакції ґазета «Америка» : чи жиди, які за один вечір зібрали 12 мілійонів доларів, «виключали» свій «Виконний Орган?» Або у часи першої світової війни поляки чи чехи теж «виключали» Падеревських, Масариків, Бенешів? А чи ірляндці колинебудь теж виключали Де Валєру?

Згадана ж стаття в ґазеті «Америка» до того ж цілковито розходиться у своєму внутрішньому змісті з промовою сеньора української політичної думки, загальновідомого в Україні і на американському континенті українського громадського діяча, журналіста й політика, Д-ра Льонґіна Цегельського, доречі й редактора тої ж самої ґазети «Америка», члена Екзекутиви Українського Конґресового Комітету та віце-президента Української Панамериканської Коеференції, — промовою, виголошеною 23 вересня цього року в Едмонтоні (Канада) і в якій сказано :

«треба об'єднати всі українські національні творчі сили, щоб таким загальним, якнайширшим об'єднанням заімпонувати нашим приятелям, знищити наших ворогів і створити таку непереможну спільну силу, яка не тільки потрапить допровадити до звільнення України з московської неволі і до створення самостійної, соборної, від нікого незалежної Української Держави, та до побудови внутрішнього життя народу на вічних засадах християнської етики й моралі, але також, що найважніше, забезпечити існування такої соборної, самостійної Української Держави навіки і раз на все».

«До такої єдности — єдности для України — на старості літ своїх, я вас, українці Канади, закликаю...»

Хіба ж ці слова не є вповні програмою УНРади і її Виконного Органу? Як же погодити редакційну статтю «Америки» про «виключення» нашого нового Виконного Органу з наведеною заявою редактора тої ж ґазети? Незрозуміла та таємниця!

Так само, як погодити «виключення» ґазети «Америка» з постановою, наприклад, першого з'їзду УНО, УСГ, ОУК і МУН західньої Канади, який відбувся в тому ж Едмонтоні 2-3-4 липня 1948 р.? А та постанова звучить :

«З'їзд вітає створення Української Національної Ради на скитальщині та висловлює сподівання, що вона вилонить з себе авторитетний єдиний політичний провід для всіх українців, який гідно репрезентуватиме воюючу Україну перед світом та мудро й доцільно вестиме збройну і політичну акцію за її визволення».

Отже УНРада і «вилонила» з себе справді авторитетний єдиний політичний провід для всіх українців, себто Виконний її Орган.

А статті «Народнього Слова» (США), «Громадської Пори» (США), «Українського Вісника» (Канада), «Нового Шляху» (Квнада), що не тільки подають фактичний матеріял про УНРаду та її Виконний Орган, але й прихильно коментують той матеріял — хіба ж то не голос українського громадянства в Америці і Канаді?

А Комунікат Комітету Українців Південної Америки, яким вітають ці уклаїнці постання УНРади і її Виконний Орган — хіба ж то не голос таких самих людей, як і сотень тисяч подібних патріотів?

Коли українці в Америці, за словами їхнього представника, спромоглися лише на 150 тисяч доларів, то редакція ґазети «Америка» у своїх висновках відносно наших внутрішніх справ повинна б робити скромніші і більш реальні висновки, а не «виключати» новоствореного нашого єдиного репрезентвтивного центру і не ховатися зразу ж за своє «американство».

А propos, як кажуть французи, при цій нагоді не радив би редакції ґазети «Америка» прилучати до своїх висновків і українців з Канади. Бо, як давно вже бачимо і знаємо, українці в Канаді на своєму активі національної роботи мають більше, ніж американізовані українці з редакції «Америки». Поминаючи наведені позитивні і неголословні голоси канадійських українців про підтримку УНРади і її Виконного Органу, різні їхні постанови і комунікати, зазначу, що одні виступи посла Антона Глинки в Оттавському парламенті в обороні українського імени, то є золоті сторінки сучасної української історії. Діяльність членів Канадійського Комітету у Великій Британії, в окупованих зонах Німеччини, на міжнародньому терені, в Женеві, в Парижі,—конкретна, реальна чорна робота наших канадійців показала, що вони по іншому і, на мою думку, тверезіше дивляться на українську дійсність, ніж то пише ґазета «Америка».

Решту ж закидів ґазети «Америка» — чи то на адресу політичного провідництва сучасного нашого центру, чи то щодо процедури постання УНРади, — залишаю по боці, бо то вже полеміка і до того нудна. То вже справи, які залежать від смаку : хто любить «Lucky Strike», а хто «Camel», а хто «Chesterfield».

Мене цікавить те, чи розуміють наші земляки у Новому Світі їхню відповідальну сьогодні ролю і значення, чи ні? Наведена стаття «Америки» свідчить, що редакція її не стоїть ще на належній височині того розуміння. Але вірю, що те розуміння мусить прийти і в людей з редакції «Америка», тим більше що ці люди могли б взяти приклад з історичних фактів життя ірландців, чехів, жидів, поляків.

* * *

Тепер читачам стане ясним, чому я своїй статті надав заголовок «Гра в плутанину».

Думаю, що треба вже бути нам, всім українцям, серйозними, бо і час і пора на те настали, і справи, що стоять перед нами, теж серйозні. Не годиться сьогодні робити або вигадувати те, що було ще можливим два-три роки тому.

Спромоглися на серйозну і важливу річ — створення Української Національної Ради — будьмо ж і далі серйозними.

Василь Кречет

Ле Брійек

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ГРАБУЮТЬ УКРАЇНУ

В московській та київській центральній пресі повінь телеграм з цілого СССР про виконання зобов'язань щодо здачі і перевиконання норм здачі державі хліба.

Всі вони написані майже ідентично. Змінені тільки назви місцевостей та цифри. Нижче містимо цікавіші. Ось повний текст одної такої телеґрами :

«Москва. Кремль. Голові Ради Міністрів Союзу ССР товаришу Сталіну, Йосифу Віссаріоновичу.

Доповідаємо Вам, дорогий Йосиф Віссаріонович, що колгоспи і радгоспи Чернігівської области з честю перевиповнили взяте на себе зобов'язання щодо здачі державі понад план 250 тисяч пудів хліба.

За станом на 25 вересня 1948 р. здано державі понад план 535 тисяч пудів хліба.

Понадпланова здача хліба продовжується.

Секретар Чернігівського Обкому КП(б)У України — М. Рогинець
Голова Чернігівського Облвиконкому — С. Костюченко
Уповноважений Міністерства Заготівель по Чернігівській области — Т. Поплевкін
Начальник Обласного Управління Сільського Господарства — С. Клименко »

(«Правда», 27. 9. 48, ч. 271).

Станіславівська область, ніби переконала своє зобов'язання про надпланову здачу державі 300 тисяч пудів хліба і на день 20 вересня 1948 р. колгоспи і сільські господарства области здали державі понад план 445 тисяч пудів хліба.

(«Правда», 28.9.1948, ч. 272).

Колгоспи і радгоспи Запорізької области виконали своє зобов'язання про надпланову здачу державі 2.500 тисяч пудів хліба.

За станом на 26 вересня 1948 р. здано державі понад план 2.542 тисячі пудів хліба.

(«Правда , 29 вересня 1948 р., ч.273)

Колгоспи і радгоспи Сумської области достроково 31 серпня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. У цьому році здано державі більше ніж у 1947 р. пшениці і жита на 2.363 тисяч пудів, гречки на 369 тисяч пудів. План здачі продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 119 відсотків.

(«Радянська Україна , 4 вересня 1948 р., ч. 210).

Колгоспи і радгоспи Житомирської области достроково, 31 серпня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. Здано державі хліба більше на 1.081 тисяч пудів, ніж у довоєнному 1940 р. Державний план заготівель продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 112 відсотків. Здано пшениці і жита на 1.098 тисяч пудів більше ніж у 1947 р.

(«Радянська Україна», 4 вересня 1948 р., ч. 210).

Колгоспи і радгоспи Полтавської области достроково 3 вересня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. Здано пшениці більше ніж у минулому році на 7.560 тисяч пудів, жита — на 13.070 тисяч пудів. Усього продовольчих культур — пшениці і жита — здано на 123 відс. до плану.

(«Радянська Україна , 7 вересня 1948 р., ч. 212).

Колгоспи і селянські господарства Дрогобицької области достроково 2 вересня 1948 р. виконали державний план хлібозаготівель. План хлібозаготівель продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 121 відс.

(«Радянська Україна», 7 вересня 1948 р., ч. 212).

Колгоспи і селянські господарства Тернопільської области достроково виконали державний план заготівель. Здано хліба державі на 667 тисяч пудів більше, ніж у 1947 р. Державний план заготівель продовольчих культур — пшениці і жита — виконано на 104,6 відс. Здано пшениці і жита на 1.015 тисяч пудів більше, ніж у 1947 р.

(«Радянська Україна», 5 вересня 1948 р., ч. 211).

За такою формою можна перерахувати всі 25 областей УРСР.

Дня 3 вересня 1948 р. минуло 175 днів, тобто п'ять місяців і 25 днів, коли колгоспники України поклялися «повністю і достроково виконати свої зобов'язання щодо здачі державі хліба, м'яса, молока та всіх інших сільськогосподарських продуктів .

І в цей день — 3 вересня — як виходило з телеґрами Хрущова-Коротченка, «колгоспи, радгоспи і селянські господарства достроково, на місяць і 7 днів раніше, ніж у минулому році, виконали державний план хлібозаготівель.

Здано державі хліба на 115 мільйонів пудів більше, ніж у 1947 р. і на 33 мільйони пудів більше, ніж у довоєнному 1940 р.

Державний план заготівель пшениці виконано на 127 відс., жита на 132 відс.. Пшениці заготовлено в цьому році більше, ніж у минулому році, на 176 мільйонів пудів, жита на 40 мільйонів пудів.

Питома вага продовольчих культур у хлібоздачі 1948 р. значно зросла, порівнюючи з 1947 р. і довоєнними роками і становить 86 відс.

Колгоспи і радгоспи, селянські господарства України взяли на себе зобов'язання здати понад план не менше 31 мільйона 600 тисяч пудів хліба .

(«Радянська Україна», 5 вересня 1948 р., ч. 211).

У здачі державі хліба понад план Україна викликала — як це водиться за совєтським звичаєм — колгоспи і радгоспи Сибіру та Далекого Сходу (чи це має бути відгук до земляків-українців, які на тих теренах становлять поважну кількість?).

Наведені нами цитати і цифри говорять тільки про те, скільки хліба здано державі. Промовчується однак те — скільки мільйонів, тисяч чи сотень пудів залишено для населення.

А ці цифри — наявно виказали б експлуатаційну роботу совєтів в Україні!

Повідомлення

Маю за шану довести до відома Високошановних громадянок та громадян, що зволили надіслати мені листи, майже зі всіх країн нашого розселення, з ріжного роду запитаннями та проханнями, що з огляду на велику переобтяженність, як громадськими, так і своїми професійними справами, я не в стані персонально відповісти всім на їх ласкаві листи, а так само не можу завжди уділити, переїжджаючим через Париж, побачення — за що прошу мене вибачити.

Високошавновних п. прохачів про позички, або грошові допомоги, як з моїх персональних, так і громадських фондів, прошу не турбуватись, бо наразі не розпоряджаю ні одними, ні другими, щоб задовольнити їх навіть цілком слушні подання.

Для того, щоб не залишити потребуючих без необхідної для них поради, редакція «Громада» буде друкувати в майбутньому ще більш докладні інформації та практичні вказівки для полагодження складних формальностей, як в справі в'їзду до Франції, так і в справі виїзду з Франції, як до Північної Америки і інших країн нашого поселення.

Так само повідомляю, цією дорогою, шановних прохачів, що контракти на працю, мешкання, полагодження ріжного роду справ, як купівля необхідних книжок, підручників, прилад, пересилку грошей і інших доручень, що я не в стані фізично ці справи полагодити своєчасно, і тому прошу мене вибачити за спізнення, або не виконання їх прохань і раджу звертатись як до громадських так і до професійних укр. установ, що існують тут у нас, у Франції.

С. СОЗОНТІВ

Париж, дня 26. X. 48.

Хор «Пісня Рідного Краю»

ТОВАРИСТВО
«ПІСНЯ РІДНОГО КРАЮ»

Ми, українці, маємо чудові пісні і видатних композиторів. Проте, пісня наша не досить пропаґована на чужині, та багато є й українців, які самі не знають скільки чару є в ній.

Громадянство відчувало необхідність мати хор і складом і репертуаром суто українським. Постала ініціятивна група, до якої ввійшли : пані Коваль, п. проф. Парамонів, інж. Ольховий, п. Гмиря, а згодом пані Гораїнова, пп. Миколайчук, Очеретний і Могилівський. Перша співанка відбулася 17.XI 1945 р. в складі 17 співаків і співачок і цю спробу було ухвалено загальними зборами 6. IV. 1946 р. вважати датою заснования Товариства, привласнивши йому назву «Пісня Рідного Краю».

П. Миколайчук дав ласкаву згоду бути дириґентом хору і веде Товариство до цього часу, як голова Т-ва і диригент. Користаючись повагою і любов'ю членів Т-ва, він зумів полагоджувати всі тертя та непорозуміння серед членів Т-ва і створив ансамбль, яким можна пишатися.

Метою Т-ва є : 1. Плекати українську народню пісню,

2. Втягати до Т-ва нашу молодь і знайомити її з красою пісні українського народу.

3. Гідно репрезентувати нашу пісню перед нашим українським громадянством і перед чужими.

4. Твердо зберігати цю мету (традицію) і мати в складі Т-ва тільки українців.

Майже жодне національне свято чи імпреза не пройшли без участи Т-ва «Пісня Рідного Краю . Подаємо в хронологічному порядку виступи хору Т-ва, починаючи з 17. II. 1945 р. по цей час.

Початком діяльности хору Т-ва була «Коляда» у п. інж. Созонтова 5. I. 1946 р., де хор проспівав кілька колядок. Щедрий дар п. Созонтова (10.000 фр.) підняв дух членів Т-ва і бажання працювати. Т-во прийняло п. Созонтова почесним членом до свого складу.

13. I. 1946 р. хор виступив на концерті У. С. С. О. Ф.

20. I. 1946 р. чоловічий хор узяв участь в академії з нагоди проголошення Самостійности і Соборности Української Держави 22 січня 1918 р.

27. I. 1946 р. Т-во дало концерт «Ко-

лядок та Щедрівок» в Українській Автокефальній Православній Церкві.

В кінці січня 1946 р. хор Т-ва нараховував у своєму складі 37 співаків.

16. II. 1946 р. хор узяв участь в концерті У. С. С. О. Ф. з нагоди першого конґресу «Об'єднання Українських Робітників у Франції».

В лютому місяці Управа Т-ва подала заяву до Об'єднання Укр. Роб. у Франції з проханням прийняти її як Секцію при Централі Об'єднання, з метою управнити своє існування.

6. III. 1946 р. частина хору виїхала разом з нашим артистом співаком п. Др. Тисяком до м. Руану і дала концерт у передмісті його, а 7. 3. 1946 р. — концерт у самому Руані (цирк).

24. III. 1946 р., під час Хрестопоклонної Неділі, чоловічий хор співав Літургію в Ґреко-Католицькій Церкві. Увечері того ж дня відбулося «Свято Т. Шевченка», на якому хор під керуванням п. Миколайчука виконав «Кантату» — Жалібний марш Лисенка у супроводі оркестри, яку підготовив п. Білошицький.

За 4 місяці праці Т-во нараховує 44 членів.

26. 5. 1946 р. — участь в Академії в честь Головного Отамана Симона Петлюри і полк. Коновальця.

1. VI. 1946 р. — участь частини членів Т-ва у комедії «Тіні минулого флірту» під режисурою пані Чайки.

8. VI. 1946 р. частина членів Т-ва виступає в драмі «Хмара». Реж. п. Гусак.

15. VI. 1946 р. — концерт-баль Т-ва «Пісня Рідного Краю».

22. VI. 1946 р. — участь в концерті-балі, влаштованому б. «В'язнями концтаборів у Німеччині».

30. VI. 1946 р. чоловічий ансамль Т-ва співає на «Святі відновлення Державности у м. Львові».

7. VII. 1946 р. — сходини членів Т-ва.

25. VII. 1946 р. — посвячення Українського Дому на 13, rue Taine і того ж вечора зустріч гостей з Америки на урочистому засіданні Військового Т-ва, де чоловічий хор співає військові, а мішаний — народні пісні.

5. X. 1946 р. — участь в концерті-балі на користь Української Православної Автокефальної Церкви.

29. XII. 1946 р. — концерт «Колядок та Щедрівок».

31. XII. 1946 р. — зустріч Нового Року, орґанізована Військовим Т-вом.

6. I. 1947 р. — спільна Св. Вечеря. Хор Т-ва виконує кілька колядок та щедрівок.

2. II. 1947 р. — Академія. Доповідь Владики Єп. Мстислава.

9. III. 1947 р. — на Святі Т. Шевченка хор Т-ва виконує кантату «Умер поет» Лисенка.

23. III. 1947 р. — доповідь Владики Мстислава. Чоловічий склад хору приймає участь у концертовому відділі

6. IV. 1947 р. — доповідь Владики Мстислава. Приймає участь чоловічий ансамбль.

25. V. 1947 р. — «Свято Героїв» на 61, rue Madame, а ввечері того ж дня «Академія в пам'ять Гол. Отамана Військ УНР Симона Петлюри».

21. VI. 1947 р. — комедія «Мартин Боруля» силами членів Т-ва. Реж. Топольський.

10. XI. 1947 р. — Загальні Збори Т-ва ухвалюють продовжувати працю далі, залишаючи стару Управу, і пропонують готуватися до традиційного концерту «Колядок та Щедрівок».

20. XII. 1947 р. хор Т-ва бере участь у концерті, влаштованому «Об'єднанням Укр. Роб. у Франції».

На 1 січня 1948 р. Товариство нараховує 46 діяльних членів.

18. I. 1948 р. — Традиційний концерт колядок і щедрівок.

31. I. 1948 р. Т-во бере участь у Святі Незалежности і Соборности, влаштованому Українською Громадською Опікою.

28. III. 1948 р. — участь окремих членів Т-ва в драмі «Ой, не ходи, Грицю» Старицького. Реж. Гусак.

18. IV. 48 р. — Свято пам'яти Т. Шевченка, влаштована Т-вом. Виконано поему «Іван Гус», муз, Лисенка.

Щоб мати повну уяву про працю Т-ва, наведемо кількість проб : у 1945 р. було їх 14, у 1946 р. — 54, у 1947 р. — 65.

Товариство показало свою життєздатність; співаки і співачки свідомо жертвували свій час, а подекуди і кошти для Т-ва.

Кожний співучасник гордиться своїм Т-вом, спільною працею доведеним до теперішнього ансамблю.

На закінчення наводимо замітку, вміщену в ґазеті «Українець у Франції» від 25 січня 1948 р. з приводу концерту «Колядок та Щедрівок», що відбувся 18 січня того ж року :

«П. Миколайчук та усі хористи вложили стільки енерґії і праці, що їх треба подивляти та бути вдячним за любов до рідної пісні — за плекання її на чужині та за посвяту при підготовці концерту і ширення краси та чару нашої пісні серед української колонії на чужині».

Поминаючи кілька виступів хору навесні і влітку, хор «Пісня Рідного Краю», осінний сезон розпочав виступом на вечірці, що її влаштували був. вояки українці з французького війська в суботу 16 жовтня п. р.

Хорист

З Широкого Світу

— На відозву відомого американського півбольшевицького синдикального діяча Джона Левіса на користь французьких шахтарів, французькі синдикати шахтарів «Робоча сила» (соціялісти) і «Християнський» відповіли, що страйк викликали «Комінформ» і совєтський уряд.

— Китайські комуністичні армії майже витіснили урядове військо з Манджурії і вступили в провінцію Шанзі, столиця якої Тай-Юан віддалена лише на 300 кілометрів від Нанкіна.

— В Манджурії націоналістичний уряд Шан-Кай-Шека втратив найбільші шахти вугілля Фу-Щун.

— Французькі військо і поліція витіснили з вугляних шахт всіх страйкарів, що там були засіли і не давали працювати більшості робітників.

— Хуан Пабло де Лохендіо, уповноважаний міністр Еспанії в Урагваї, що бере участь в еспанській неофіційній делеґації на сесії «ООН» в Парижі, заявив, що Еспанія має лише одного ворога — комунізм, що вона взагалі нейтральна, прихильна до Франції і бажає, щоб ООН не втручалася в дипломатичні зносини Еспанії з країнами, які входять в неї.

— Американці знов посилили на 24 важких літаки їхню повітряну ескадру, що обслуговує постачання Берліна.

— З огляду на большевізацію Берлінського університету, що знаходиться в совєтській зоні, професура цього університету вирішила відкрити вільний університет в американській зоні.

— «ТАСС», що кілька день не знав, що говорити про втечу двох совєтських пілотів до Лінцу, нарешті заявив, як завжди, що втікачі є злодіями і бандитами; американці, що зробили слідство, категорично спростували брехливу заяву «ТАСС».

— Відновлено регулярний повітряний зв'язок між Парижем і Мадридом.

— Компетентні американські чинники заявили, що в разі большевицької атаки фронт по Рейну буде втриманий.

— Чеський парламент прийняв закон про примусову роботу «ворогів народу» і утворення відповідних концентраційних таборів.

— Одночасно вибухли повстання в Болівії, Параґваї, Панамі, Чілі і Перу; міжнародня преса приписує їх ворохобницькій діяльності «Комінформу».

— Відомий український видавець п. Тиктор прибув з Інсбруку до Канади.

— Вбито лідера яванських комуністів Мусо, що недавно повернувся з Москви і за наказом Комінформу розпочав повстання проти законного індонезійського уряду.

— Норвезький уряд озброїв 90 тисяч політично надійних і морально певних громадян.

— Пресове бюро німецької соц.-демократичної партії оголосило дані про совєтських дезертирів в анґлійській зоні. За останній час їх було там 10 тисяч і серед них 25 ґенералів, славнозвісний фізик Браїловський, директор економичних справ північних народів Молодовський і ін.

— 7. XI ц. р. в Амстердамі відбулися загальні збори Об'єднання українців у Голландії.

З нашого життя

БЕЛЬҐІЯ

ПЕРШИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ У БЕЛЬҐІЇ

В днях 31. X та 1. XI. ц. р. відбувався в Брюселі Перший Конґрес Українців у Бельґії, що його підготовляла Головна Управа УДК у співпраці з іншими українськими громадськими орґанізаціями. З приблизно 10-ти тисячної маси українців, що тепер в більшості, працюють вуглекопами в Бельґії, прибуло на Конґрес понад 1500 людей.

Конґрес розпочався відправою Богослужень. В церкві Св. Йосипа правив кат. Сл. Божу Впр. о. Ван де Мале, Ґен. Вікарій Екс. Кир Івана. В той самий час відправив від УАПЦ Богослужбу для православних в Українському Домі о. Бачинський. Після закінчення Богослужень доконано акту посвячення нового Українського Дому в Брюселі. Цей репрезентативний будинок є в центрі міста, де містяться різні дипломатичні представництва.

В 11-ій год. починають формуватися перед Українським Домом всі учасники Конґресу, щоб маніфестаційним походом дійти головними вулицями столиці до пам'ятника бельґійського Невідомого Вояка. Незабаром похід рушає. Своєю чисельністю та доброю орґанізацією справляє він на недільну брюссельську публіку прекрасне враження.

На переді делеґація українських вуглекопів, у шахтярських одягах, несе великий вінок. За ними три великі прапори : по середині український, а по боках бельґійський та бельґійського Конґо. Далі почесна президія Конґресу Голова УЦК інж. А. Кішка, Впр. о. М. Ван де Мале, Ґен.-Вікарій Екс. Кир Івана, о. Бачинський від УАПЦ та представник Українських Комбатантів. За ними йдуть українські священики, почесні гості й представники чужинецьких орґанізацій. Потім слідують зі своїми прапорами українські шахтярі в робітничих одягах, комбатанти, делеґації в національних строях, СУМ в одностроях, Пластуни, українські студенти з Лювену, жіноцтво — та безконечні ряди учасників Конґресу. Коло 12-ої години дійшов похід до могили Невідомого Вояка, де вже чекало багато бельґійських журналістів та фоторепортерів. Інж. А. Кішка складає вінок і всі присутні в шановують хвилиною мовчанки полеглих бельґійських героїв. Орґанізовано вертається похід до Українського Дому, де до зібраних з балькону промовив А. Кішка, голова УДК в Бельґії.

В обідню пору всі учасники мали нагоду оглянути гарну і вміло зложену виставку сучасної української преси на скитальщині та виставку українського народнього мистецтва. Після обіда відбулося у великій залі «Ежідіюм» перше спільне віче для всіх учасників Конґресу. Насамперед відчитано цілий ряд привітів, між ними і від УНРади та вислухано усні привіти від різних орґанізацій. Інж. А. Кішка, привітав почесних гостей та подякував всім присутнім за таку чисельну участь. Цей Конґрес має дві цілі, говорив голова УДК : як найкраще зафіксувати українське ім'я серед бельґійського населення та обговорити й вирішити проблеми українського життя в Бельґії на будуче. Зокрема він подякував укр. студентів з Лювену за допомогу в підготовці Конґресу. Далі присутні вислухали дві доповіді : Мґр. Дзьоби та п. Дуран-а про синдикати й О. Когаля про виховання молоді. На залі в той час успішно проведено збірку на УНРаду. На пропозицію Президії Конґрес висилає привітальні телеґрами до Св. Отця Папи Пія XII, до Реґента Бельґії Принца Карла, до Примата Бельґії Кардинала Ван Руї і до бельґійського прем'єр міністра Спака.

О год. 17-ій відбувається в тій-же залі Концерт українських робітників у Бельґії, присвячений 30-ій річниці Листопадового Зриву та 4-ій річниці смерти Великого Митрополита Кир Андрея. На концерті бере участь також чисельна бельґійська публіка. Святочну промову по французьки виголошує А. Кішка, в якій згадує значення обидвох історичних подій, з'ясовує політичне обличчя сучасної української еміґрації та конфронтує українську політичну дійсність зі західним світом. Опісля промовляє по українськи М. Логуш. Концерт, у проґраму якого входять хорові співи, деклямації та живий образ, виконують українські робітники з різних частин Бельґії. На цьому концерті, що дав черговий доказ культуролюбивости нашого робітництва, закінчився перший день Конґресу, що мав репрезентативний характер.

Другий день почався знову Богослуженнями, а вже о год. 10-ій починається перше пленарне засідання мандатованих делеґатів, що репрезентують українську еміґрацію в Бельґії. Засіданням проводить А. Кішка, а в президії займають місця представники всіх, діючих у Бельґії українських орґанізацій. Насамперед уділено слово Владиці УАПЦ — Архиєпископові Михаїлові, який висловив цілий ряд глибоких думок, що відносилися до праць самого Конґресу та побуту українських скитальців у Бельґії.

По закінченні пленарного засідання делеґати працюють по різних комісіях, що займаються розв'язкою різних важливих питань українського еміґраційного життя в Бельґії. Комісії випрацьовують резолюції, що їх опісля заслуховує та затверджує пленарне засідання. Прийнято резолюції таких комісій : виховно-собичаєвої та молоді, еміґраційної, соціяльної та економічної, жіночої, рідношкільної, орґанізаційної та статутарної.

Одну з найважніших постанов винесла статутарна комісія, що вирішила покликати до життя Головну Раду УДК, що складатиметься з представників обидвох Церков і всіх у Бельґії діючих українських орґанізацій та буде найвищим сконсолідованим центром українського життя в Бельґії. Перед кінцем Конґресу вирішено вислати привіти до : Преосвященного Владики Кир Івана, Апостольського Візитатора для українців католиків в Західній Европі, Владики УАПЦ Митрополита Полікарпа, УНРади та героїчній УПАрмії. Конґрес закінчено національним гимном.

Можно об'єктивно ствердити, що Перший Конґрес Українців у Бельґії пройшов з великим успіхом, вирішив цілий ряд важних питань українського життя в Бельґії та гідно прославив українське ім'я між бельґійцями. Урядова бельґійська пресова аґенція «Бельґа» видала про Конґрес спеціяльний комунікат, бельґійське радіо оповіщало про перебіг Конґресу два рази по-французьки та по-флямандськи, цікаві і довгі репортажі зі знимками про Конґрес подало на чолових місцях більше 20-ти бельґійських столичних ґазет, в тому числі всі найбільші щоденники, які зокрема підчеркували значення цього Конґресу, широко коментуючи важніші місця з промови А. Кішки на Академії. З Конґресом вступила українська еміґрація в Бельґії до нового етапу творчої, сконсолідованої праці для добра цілої української справи, служачи дороговказом праці для українців в інших країнах.

(Лювен — П. Б.)

АНГЛІЯ

ПОМІТНЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ СПРАВОЮ СЕРЕД АНҐЛІЙЦІВ

До Союзу Українців у В. Британії звернулося чимало анґлійців з проханням дати їм відповідну літературу про Україну, українську визвольну справу, якою почали цікавитися більше, ніж досі. В міру можливостей і обставин, Союз старався забезпечити їх потрібним інформативним і пропаґандивним матеріялом про Україну, хоч його запас друкованих публікацій в цьому відношенні дуже скромний і далеко невистачальний.

Та живе слово успішніше від друкованого. На запрошення поважних анґлійських установ, з доповідями про Україну виступили в останньому часі голова СУБ-у п. Б. Панчук і діловий директор п. Ю. Сальський.

Перший з них був запрошений на день 26. X на прелеґента до Академії Політичних Наук при Лондонському університеті, де перед численною авдиторією професорів, студентів і запрошених гостей виголосив доповідь на тему «Росія й українська справа», а після неї давав відповідні на запити присутніх.

З доповіддю п. н. «За що змагаються українці» виступив 27. X перед членами найповажнішого британського Клюбу «Ротарі Кляб» п. Ю. Сальський. Доповідач зупинився на найосновніших моментах української визвольної боротьби впродовж нашої історії, висвітлив часи визвольних змагань і звернув увагу на продовжування визвольного чину Українською Повстачою Армією на Рідних Землях. Він підкреслив, що теперішня т. зв. совєтська Україна — це пародія держави, а її представник до ООН, Мануїльський, — це рупор Москви.

Обидві доповіді викликали загальне зацікавлення, і треба подбати про те, щоб інформація про нашу справу набрала зорґанізованого і тривкого характеру.

НІМЕЧЧИНА

НА ПОРОЗІ НОВОГО АКАДЕМІЧНОГО РОКУ УТГІ

Минулий 1947-48 акад. рік становив третій рік праці УТГІ в Реґенсбурзі і передостанній рік студій для наших студентів першого прийому. Цей рік був часом найбільшого орґанізаційного розвитку нашої політехніки. До основних факультетів : Аґрономічно-Лісового, Інженерного й Економичного долучилися й розвинулися два нових (у Мюнхені — Ветеринарний, що постав спочатку, як відділ Аґрономічно - Лісового, та фармацевтичний — спочатку відділ Інженерного факультету). Число семестрів становило з кінцем року 25, чинних членів лекторського персоналу було 128 осіб, а кількість студентів в кінці зимового семестру доходила до 677, на кінець другого півріччя зменшившися до 569.

Скрізь, де тільки було можливо, орґанізовувалися власні навчальні заклади. Це стосується як реґенсбурзьких, так і мюнхенських факультетів. Дослідно-показне поле з лісовою шкілкою і хемічна лабораторія в Реґенсбурзі, велика хемічна лабораторія та лабораторія з

фізіологічної хемії й фізіології, просектор та інші установи в Мюнхені були власними навчальними установами. А німецькі молочарні, тартаки, сільськогосподарські фільварки, тракторно-ремонтні майстерні, м'ясні різні й утилізаційний завод, державні й приватні лісові об'єкти — служили так само студентам УТҐІ, як навчальні заклади, що були місцем для фахових вправ та знайомили з технікою й орґанізацією господарства.

Наукова праця УТҐІ розвивалася в Науковім Секторі і в минулім році виявилося 14 науковими доповідями та друком «Наукових Записок» (15 арк.), де вміщено 10 ориґінальних розвідок. Виготовлення високошкільних підручників, складення інформаційних розвідок з науки, техніки й економіки для окремого розділу «Енциклопедії Українознавства» (НТШ, Аґрикультура, Лісівництво й Техніка), деякі моноґрафії й й публікації в німецькій мові — усе це свідоцтва наукової ініціятиви й праці лекторського персоналу УТҐІ.

Фахову й науково-дослідну працю провадять в інших краях (Нового й Старого Світу) ті члени УТҐІ, що з персональних причин мусіли залишити Німеччину.

Сектор Ґозаочного Навчання продовжував розвивати свою працю в декількох напрямках : 1) виготовлення рукописів (12 праць), 2) розмноження підручників (12 курсів на 109 аркушів), 3) розповсюдження їх розійшлося в 3532 екз., 4) провадження позаочного навчання (1920 студійних вправ) і 5) створення закордонних представництв в Анґлії, Бельґії й Канаді.

Ґо Сектору середніх шкіл та курсів у відчитнім році було по різних таборах у Баварії 61 учбовий заклад з 2313 учнями та 363 учителями.

26 і 27 вересня ц. р. відбулися звичайні річні збори Проф. Ради УТҐІ, на яких вибрано нові адміністративні орґани.

Новий 1948-49 акад. рік УТҐІ почав 1 вересня ц. р. на всіх факультетах на 24 семестрах з чинною участю 112 осіб лекторського персоналу. Вписи студентів ще не закінчено.

З'ЇЗД ЦЕНТРАЛЬНОГО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКОГО СТУДНТСТВА У МЮНХЕНІ

У різних високих школах Західньої Европи сьогодні є около 2.500 українських студентів. З цього числа найбільше їх у Німеччині, бо к. 60 відс., в Австрії 20 відс., а далі — в Бельґії, Еспанії, Голяндії, Франції і Швайцарії.

В днях 9 і 10 жовтня ц. р. у Мюнхені вібувся з'їзд ЦЕСУС'а, що є центральним союзом усіх українських студентських громад в Західній Европі, який постав 25 років тому у Відні і завжди користувався великим загальним інтересом серед громадянства. З'їзд ЦЕСУС-а — це 14-ий з черги звичайний з'їзд. Цьогорічний з'їзд відбувся в атмосфері громадського замирення, яке на студентському відтинку встановлено влітку минулого року на фрайманському з'їзді в Мюнхені. Оті «фрайманські тези» про внутрішній мир визначали теж цілорічну працю управи ЦЕСУС-у, яка на цьому з'їзді могла звітувати про низку конкретних здобутків у дальшім упорядкуванні і розбудові студентського життя. Ґодбано про наладання зв'язків з міжнародніми студентськими орґанізаціями і національними тих країн, де існують студентські громади. Ґоважні здобутки мав ЦЕСУС у ділянці матеріяльного забезпечення студентів. У звітовому році ЦЕСУС започаткував видавання «Студентського Вісника», який своїм рівнем та новим підходом до проблем студентства і загально - національного життя вибився на перше місце серед студентських періодиків. Управа ЦЕСУС 'а зуміла згуртувати довкола себе людей, що вже покінчили університетські студії, і серед них знайшла відданих помічників у своїй праці.

Ґро завдання студентства і студентські проблеми загалом забрав голос цілий ряд промовців. Із промов, як і з ходу всіх дискусій, склалося враження, що після фрайманських постанов серед студентства перемагає дух громадського замирення. Заговорила совість молодих душ, яка боїться розбрату і громадянської війни. В дусі фрайманських постанов обрано також нову управу з др, Залуцьким на чолі і з заступництвом на діловому принципі представників всіх ідеологічних напрямків, що діють серед студентства.

ДАНІЯ

ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛОНІЇ В ДАНІЇ

До часу створення Українського Допомогового Комітету в Данії, який — при визначній допомозі інших українських інституцій поза Данією — розпочав боротьбу проти примусового вивозу українців, багато українських скитальців у рр. 1945-46 було заарештовано, а потім і передано большевикам. Українська Колонія в Данії, тобто ті, що врятувалися від примусової репатріяції, були змушені в найкоротшому часі знайти можливість виїзду за межі цієї держави. 21. X. 1948 р. з пристані Антверпен відплила до Арґентіни остання українська ґрупа з Данії. Й. Гвоздецький, голова УДК в Данії, заповідає, що з днем 30.X ц. р. припинить свою діяльність також і очолювана ним установа.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО УКРАЇНУ

В журналі «East Europe» уміщено вістку про створення Української Національної Ради. Цей журнал займається проблемами Східньої Европи.

МЕМОРАНДУМ УКК ДО УРЯДУ США

«Розчленовання совєтської імперії та встановлення цілого ряду незалежних держав — України, Білорусі, Балтійських держав та народів Кавказу : Ґрузії, Вірменії, Азербайджану та інших — є єдино можливим і справедливим шляхом для увільнення всіх волелюбних народів світу від совєтської загрози. Тільки така розв'язка проблеми Східньої Европи може запевнити і запевнить рішальні для нашої цивілізації мир і безпеку» — сказано в новому Меморіялі Українського Конґресового Комітету, що його зложив в департаменті у Вашинґтоні в дні 29 вересня б. р. голова цього Комітету, Степан Шумейко. Меморіял з офіційною назвою : «Меморандум про реорґанізацію Східньої Европи з метою виключення російської аґресії», старанно приготований та має 11 розділів : 1. Причина теперішньої непевности; 2. Помилки минулого; 3. Важливість України; 4. Перевірка нашої політики у відношенні до Росії; 5. Російські завоювання в минулому; 6. Розчленування Російської імперії; 7. Теперішні пропозиції; 8. Альтернативні пропозиції; 9. Мотиви для відділення України від Росії; 10. Українська державність, як стабілізаційний фактор та 11. Висновки. В поодиноких розділах коротко і річево з'ясовано теперішні проблеми міжнародньої політики у зв'язку з совєтською загрозою та на їх базі пороблено переконливі наведені вгорі висновки. «Подаючи цей меморіял, підписані вважають це своїм патріотичним обов'язком у відношенні до Злучених Держав та моральним обов'язком у відношенні до людства. Вкінці, вони вважають, що «інформуючи наш уряд(*) правдиво про відносини в Східній Европі»,вони допомагають теж своїм рідним в країні своїх предків,що тепер перебуває під брутальною і нелюдською тоталітарною диктатурою Совєтської Росії» — закінчується підписаний С. Шумейком меморіял УККомітету. Меморіял передано на руки керівника европейських справ в державному департаменті, Лівеліна Тамсона, з яким опісля відбуто довшу розмову на зачеплені в Меморіялі теми.

(*) Підписані вживають слова «наш уряд», бо автори є американські громадяне українського походження і тому, цілком зрозуміло, вони мають право називати Уряд США — своїм урядом. Ред.

ФРАНЦІЯ

СВЯТО 1-ГО ЛИСТОПАДА

В неділю 31 жовтня в Українській Православній Церкві, по Службі Божій, відбулася урочиста панахида за спокій душ усіх героїв, що віддали життя своє в боротьбі за волю України. О. протопресвитер Володимир Вишнівський виголосив з нагоди свята чуле слово, закликаючи всіх вірних молитвою до Всевишнього вшанувати пам'ять наших героїв, поляглих за державність України.

— Того ж дня, по обіді, у чепурній залі на rue Madame Спілка комбатантів-добровольців ім. Григора Орлика влаштувала свято 1-го листопада і 300-ліття повстання проти Польщі гетьмана Богдана Хмельницького. Сцена і заля були гарно удекоровані портретами наших вождів, прапорами і квітами. Велику і змістовну доповідь виголосив п. Цвікула. В проґрамі артистичній були деклямації та співи чоловічого хору під орудою молодого дириґента п. Мар'яна Кузана. Присутні нагородили всіх виконавців заслуженими оплесками. Свято пройшло в атмосфері великого піднесення.

— А увечері того самого дня, в залі на бульварі Сен-Жермен, відбулося також свято 1-го листопада, яке влаштовувала філія ОУРФ в Парижі. Перед тим, о 7-ій годині вечора, у ґреко-католицькій Церкві відбулася панахида за спокій душ поляглих у визвольних змаганнях України, а о 8-ій год. в згаданій залі розпочалося саме свято. З рефератами виступили п. І. Ходан та ред. Д. Штикало. Тут були так само деклямації та співи мішаного зору під керуванням о. Володимира Жолкевича. Прикрасила артистичний проґрам участь нашої молодої співачки панни Люби Кобрин, що виконала кілька річей з надзвичайним успіхом. Виступ її доводить, що перед п. Любою Кобриною, яка вже здобула собі належне місце серед чужинецького мистецького світу, стелиться широка дорога в майбутнє. Щасти їй Боже!

— В понеділок, 1-го листопада, о 3-ій год. по обіді, на могилі Головного Отамана Симона Петлюри відбулася велика урочистість, присвячена пам'яті всіх, що своє життя й душу віддали на вівтар Батьківщини. Могила національного українського героя — Симона Петлюри —в цей день стала символом всеукраїнської прощі і всеукраїнської шаноби до нашого героїчного минулого. В цей день ця могила потопала у квітах і національних стрічках. Виділявся великий вінок від Виконного Органу Української Національної Ради. Коротке слово виголосив о. протопресвитер В. Вишнівський, а після нього промовляв п. інж. С. Созонтів, яко представник

Виконного Органу Української Національної Ради. Панахида, що її правив о. протопресвитер В. Вишнівський в сослуженні діякона Пишного і під час якої співав хор під орудою п. К. Миколайчука, випала надзвичайно урочисто і справила глибоке враження не тільки на присутніх наших земляків, але і на багатьох чужинців, що з зацікавленням прислухалися до наших чудових релігійних співів.

Треба відмітити, що на цій панахиді були присутні представники всіх українських орґанізацій в Парижі, які соборно прийшли віддати пошану нашим героям і їхній пам'яті.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В СОШО

Був свіжий, імлистий, холодний осінній ранок, такий як 30 років тому у Льва-Городі. З далеких місцевостей спішать українці до свого осередка в Сошо, де заходами філії ОУРФ і членів Товариства Українських Комбатантів має відбутися Листопадове свято. Об 11-ій год. о. Др. О. Сидорів, який приїхав з Ліону з чудовим прапором української душпастирської Ліонської округи, відправив співану Службу Божу за кращу долю українського народу. Під час Служби Божої о. Др. О. Сидорів сказав палку проповідь про листопадовий зрив і його значення для українського народу.

Після короткої обідньої перерви о год. 14-ій знову численно зібралася українська колонія в місцевій французькій церкві, де над символічною могилою з березовим хрестом і терновим вінком та почесною сторожею укр. комбатантів о. Др. О. Сидорів відправив панахиду за спокій душ св. п. Великого Митрополита Андрея Шептицького й українських героїв. Незабутній цей момент, коли під сумну мелодію «Вічная пам'ять» похилився додолу прапор, а наші серця складали присягу піднести цей прапор у радісний момент здійснення нашого найбільшого ідеалу, виписаного на цьому прапорі : «Соборна, Незалежна Українська Держава».

З церкви українська колонія громадно пішла до домівки ОУРФ, де відбулися святочні листопадові сходини. Свято відкрив голова філії ОУРФ п. Щербань Дмитро короткою промовою, а потім п. Др. Нестерчук Володимир сказав змістовну доповідь про листопадовий зрив і чого він нас учить. По доповіді вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять усіх поляглих героїв. Потім слідували декламації наших найменших, а саме : Ігор Нестерчук декламував : «Перший Листопад», Геня Гайдукевич : «Я росту в чужині», Надя Андріїшин : «Там мій рідний край». — О. Др. О. Сидорів поділився з присутніми своїми спогадами про 1 листопада у Львові, після чого під проводом учительки п-ні Нестерчук Марії відбулася віршована відслона під назвою «Україна», з участю наших маленьких, а саме : Леся Нестерчук (Україна), Ігор Нестерчук (хорунжий), Зеновій Горбовий (наддніпрянець), Осип Андріїшин (закарпатець), Надя Андріїшин (буковинка), Ірена Горбова (галичанка). Малих виконавців присутні нагородили рясними й довготривалими оплесками. Після того виступила ще з декламацією «Туга» Геня Гайдукевич(дуже симпатична і гарна декламаторка) і Осип Андріїшин — «Гомін». Незабутнє враження зробив наш доріст, що в усіх його щирих словах-декламаціях виявлялася туга за рідним краєм і готовість стати на кожний поклик любої Батьківщини.

П. Др. Нестерчук Вол. у палкому слові про значення українського незалежного закордонного представництва на міжнародньому форумі закликав усіх присутніх скласти добровільні датки на фонд УНРади. Переведена збірка виказала суму 3.000 фр., що було найкращим доказом солідарности нашої колонії з нашим законним урядом.

Закінчено це велике свято відспіванням Національного Гімну й подякою тим, хто влаштував його.

УЧАСНИК

— Після 8-літньої перерви почало знову виходити в Парижі «Українське Слово», тим часом у формі журналу, друкованого на циклостилі. Вже вийшло кілька чисел його. Бажаємо новорозпочатому орґанові повного успіху і переходу на ширший розмір.

З Церковного Життя у Франції

В неділю, 31 жовтня ц. р., в Ліоні, в Ґрецькій Церкві о. Архипресвитером Олександром Новицьким, душпастирем українського православного робітництва у Франції, було відправлено Службу Божу при великій участі місцевого українського громадянства. Не одному з присутніх довелося в перший раз в житті почути Службу Божу в рідній мові, — почути молитву за Україну, слова якої глибоко зворушували серце кожного присутнього на Богослуженні.

Це направду вперше українська колонія в Ліоні одними устами й одним серцем молила Всемогутнього Бога, стоючи на колінах, щоб Милосердний Господь подав сили та розуму усім провідникам нашим і послав їм та цілому народові щирої єдности та братерської любови в боротьбі за волю України, бо лишень тоді омита кров'ю, огнем очищена, стане до нового життя наша многострадальна Батьківщина, і всі сини її, по цілому світі розсіяні, зможуть повернутися до Рідного Краю.

Під час Служби Божої співав добрий хор під керівництвом п. Попеля. По прочитанні Євангелії о. Архипресвитер виголосив глибоко зворушливу проповідь на тему : «Люби Бога і ближнього свого». Проповідник підкреслив особливо потребу нашого часу усіх українців, без різниці обряду і територіяльного походження, шукати перш за все те, що усіх нас єднає і не витрачати марно нашої енерґії на партійну боротьбу, натомість спільними силами боротись проти наших зовнішніх ворогів, бо лише тоді ми зможемо осягнути ті святі ідеали, за які бореться сьогодні весь наш народ як в Краю, так і на еміґрації.

По Службі Божій, на прохання уповноваженого Військового Т-ва, було відправлено панахиду за спокій душ бл. п. старшин і козаків Армії УНР, які загинули під Базаром смертю хоробрих, але Батьківщини не зрадили. Перед панахидою о. Архипресвитер сказав слово про значення боротьби за волю України її найкращих синів, вказав на те, що кров, пролита в обороні Рідного Краю, ніколи не засохне, що, як казав бл. п. Головний Отаман Симон Петлюра, вона все буде тим ферментом, що кликатиме прийдешнє покоління довершити те, що не вдалося сучасникам, — доказом чого є героїчна боротьба в наші дні УПА.

По Службі Божій того ж дня, о 3-ій год. пополудні, відбулися парафіяльні збори, на яких було одноголосно ухвалено заснувати в м. Ліоні постійну парафію УАПЦ з осідком тут православного українського душпастиря. Справу організації постійної парафії доручено новозатвердженій зборами Парафіяльній Раді, на чолі з п. Ярмолою А. На зібранні крім парафіян були запрошені гості — представники різнородних громадських інституцій м. Ліона. Надзвичайно добре враження зробив на присутніх голова Об'єднання Українських Робітників у Франції, п. Коронацький, який в коротких, але щирих словах привітав нашого Архипресвитера й висловив свою радість з того приводу, що нарешті його брати по крові, православні українці, мають змогу молитися у своїй церкві і з своїм рідним душпастирем. Висловив переконання, що члени Філії ОУРФ в Ліоні, в міру сил своїх, радо допоможуть в праці Парафіяльній Раді, при зорґанізуванні в Ліоні постійної парафії УАПЦ.

Рівнож привітав о. Архипресвитера в імені членів Товариства «Просвіта» її голова п. Гринчук та висловився за конечну потребу в якнайскоршому часі заснувати постійну парафію УАПЦ в Ліоні. Присутні на зібранні члени УАПЦ зложили подяку за дотеперішню працю Управі Парафіяльної Ради і просили надалі вести інтенсивну роботу для добра Церкви і народу.

На закінчення зборів забрав голос о. Архипресвитер о. Новицький і коротко, але суттєво оповів присутнім про значення УАПЦ для нашого народу, підкреслюючи те, що УАПЦ є дійсно нашою, ні від кого незалежною, самостійною Церквою. Подякувавши присутнім за привітання його, о. Архипресвитер просив усіх українських громадян м. Ліона й околиць, щоб усі вони, без різниці віровизнання або територіяльного походження, взаємно себе шанували і спільно йшли до сповнення величних заповітів батьків наших — до створення Самостійної, Соборної Незалежної України.

На другий день, 1-го листопада, з ініціятиви Парафіяльної Ради, о. Архипресвитер відвідав усі три ліонські цвинтарі, на яких є поховані українці і б. вояки Української Армії, і заробітчани. На їх могилах було відправлено вселенську панахиду за спокій душ їх — героїв будня, — як казав у своєму слові пан-отець, як рівнож за всіх тих, що за волю України життя своє положили.

ЛІОНЕЦЬ

ҐРЕНОБЛЬ

На запрошення місцевих громадян-українців, 7 листопада ц. р., відвідав наше місто новопризначений Владикою Полікарпом, Головою УАПЦ на еміґрації, о. Архипресвитер Олександер Новицький — душпастир українського православного робітництва у Франції. Службу Божу було відправлено в місцевій ґрецькій Церкві при участі української колонії м. Ґренобля й околиць.

Велике спасибі п. Черновецькому, який приклав багато старань для орґанізації в нашому місті українського православного Богослуження. По Службі Божій усі присутні на богослуженні разом з о. Архипресвитером відвідали місцеве кладовище і над могилою пор. Армії УНР бл. п. Леоніда Кушнїра було відправлено панахиду. Після панахиди п. Токайло, уповноважений Військового Товариства, виголосив коротке, чуле слово над могилою товариша по зброї і висловив віру в те, що в скорому часі тіло його буде перенесено до звільненого від зухвалих чужинців Рідного Краю. Пізніше в помешканні п. Токайла відбулося скромне прийняття усієї невеличкої колонії м. Ґренобля, на якому було вирішено піддержати добрий намір православних українців у Ліоні в справі створення там постійної парафії УАПЦ, — вписавшись в члени парафії.

УКРАЇНЕЦЬ з Ґренобля

З ЕЛЬЗАС І ЛЬОТАРІНҐІЇ

5 жовтня ц. р. відбулися у Вільрю річні загальні збори Парафії УАПЦ в м. Оден-ле-Тіш і Вільрю. Присутніх на зборах було 21 чол. По обговоренні всіх питань, зв'язаних з працею попередньої Парафіяльної Ради, присутні уділили членам уступаючої Ради абсолюторія. На наступний рік обрано більшістю голосів Парафіяльну Раду в попередньому складі і мимо відмови від головування в Раді, п. Житній під впливом наполегливої просьби більшости, згодився залишитись на своєму становищі. Треба сподіватися, що наш голова Ради, п. Житній, і його співробітники п. Калініченко — скарбник і п. Глуханюк — секретар, які так добре спричинилися своєю працею для добра нашої Церкви, як свідомі громадяне і вірні сини нашої многострадальної Батьківщини, і надалі працюватимуть для нашого загальногромадського добра.

— Заходами Української Православної Парафії м. м. Одена та Вільрю на оденському цвинтарі впорядковані могили померлих українців та посаджені квіти.

1 листопада уповноважений Філії Військового Товариства п. А. Житній та голова Корпорації Лицарів Залізного Хреста п. пор. В. Калініченко поклали квіти на могилу генерала Башинського.

ПАРАФІЯНИН

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

Гроші для Української Громадської Опіки просимо надсилати на її поштове конто No 651782, *Париж. Для цього треба користуватися з червоненьких блянків переказів* (mandat-carte de versement). *Переказування грошей способом поштового конта є дешевшим за звичайне переказування.*

Сила й слабість СССР

СССР має колосальну територію, що складає 1|6 земної поверхні й що може бути цілком самовистачальною економічно, але натуральні багатства цієї території ще майже не розроблені, і «годуюча» площа є меншою за ту, яку мають Сполучені Штати Північної Америки. Через те ця держава є сирівцево і хліборобськи бідною і періодично підлеглою голодові на довгий час.

Індустріяльно СССР ледве-ледве доганяє цифри продукції, які Сполучені Штати мали 50 років тому, при чому як обладнання, так і технічний людський кадр є маловартісні і гетероклітні, що вимагає ще довгої школи.

Крім того, що Росія завжди була жахливо відсталою країною індустріяльно, в час останньої війни вона ще більше відстала, бо втратила до 50 відс. продукції сталі, 45 відс. продукції електричної енергії, 55 відс. продукції вугілля, 1|4 рогатої худоби, мільйони будівель, до 60 відс. ваґонів і паротягів. Перед війною економічний потенціял Росії дорівнював 42 відс. американського, по війні впав до 25 відс. Зокрема разючою є різниця в продукції нафти, яка відіграє тепер таку велику ролю в світовому господарстві. Совєти планують здобути в 1951 році 60 мільйонів тонн, себто те, що Америка здобувала 30 років тому. Щоб бути точними, скажемо, що Сполучені Штати в цьому році певно доведуть виріб нафти до 300 мільйонів тонн. Та сама картина є і в інших галузях продукції. Але чи не найслабшим місцем СССР є комунікації і транспорт. На цілу свою територію Росія має лише 92.000 кілометрів залізниць, в той час як Америка має 365.000 кілометрів. Совєтські шляхи і дороги відомі, як непроїзні і непрохідні; пересічна живучість російського автомобіля є 13 тисяч кілометрів.

СССР після останньої війни ніби збільшила свою територію і можливості продукції за рахунок сателітів, але разом з тим вона збільшила цим армію пригноблених народів, що дадуться в знаки під час війни.

Росія має не менший імперіялістичний гін, ніж Гітлер... Ми знаємо чим кінчився блискавичний наступ Гітлера... Проте Гітлер був значно сильніший за свого союзника. Совєтські аґітатори страхають західньо-европейського буржуа атомічною бомбою... Можливо, що Совєти вже знають як її робити; але цього мало. Для того, щоб її дійсно робити треба цілого такого комплексу, як американський.

Отже сила СССР полягає лише в ґеографічному положенні, в розмірах, в чисельності населення, до певної міри в удосконаленості розкладницької пропаґанди слабих народів, в безпринціпності політики. Очевидно такої сили є досить для оборони, але не досить для наступальної війни. Протягом цілого 19-го століття і половини 20-го Росія довела, що вона була здатна вести наступальну війну лише проти Абдул Гаміда. Але що торкається захисної війни, то вона змогла вигнати Наполеона і Гітлера. Большевицькі стратеґи і політики це все добре знають і через те найбільшу надію покладають не на гармати, атомічні бомби й літаки, а на розкладницьку соціяльну пропаґанду, на дезорґанізацію економічну противника і на його деморалізацію взагалі.

І. ЗАТАШАНСЬКИЙ

ВІД БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

По одержанні всіх підписних листів, Рада Бібліотеки надрукує повне справоздання.

ОСІБ і УСТАНОВИ, котрим було розіслано в травні місяці підписні листи просять вернути їх до Бібліотеки, хоч би на них і нічого не зібрано.

ОСІБ і УСТАНОВИ, що випозичили з Бібліотеки книги в міс. вересні і раніш, просять вернути їх якнайскорше.

Головна маса читальників — це робітники.

Бібліотека відкрита : четвер — год. 19. Субота — год. 15-18.

Адреса : 24, rue de la Glacière, Paris 13e Metro : Gobelin *або* Glacière.

БІБЛІОТЕКАР

Просять допомогти одягом і білизною недавно звільненому з полону на адресу : M. Mychaltczyszyn Miron, Colonie, Fosse 8,. Lens, Nord.

На допомогу Українському Студенству

«Комісія Допомоги Українському Студентству» в Німеччині надіслала до редакції «Громади» комунікат; подаємо витяги з цього комунікату.

«Грошова реформа поважно захитала матеріяльне становище українського високошкільного студентства, що опинилося майже в цілості без засобів до життя і змоги продовжувати або кінчати свої студії, і є тепер здане цілком на поміч свого громадянства.

Цією справою займалися докладно останні Пленарні Засідання «Комісії Допомоги Українському Студентству» («КоДУС»), що відбулися в днях 30 червня і 4 серпня ц. р. На засіданнях стверджено, що грошова реформа поставила під загрозу працю «КоДУС-у», що дотепер ніс головний тягар допомоги українському студентству й признав між іншим у минулому році 569, а за 9 місяців цього академічного року вже понад 500 місячних стипендій на загальну суму 439.636,93 марок.

«КоДУС», щоправда, в останньому часі зустрів поважну допомогу з боку ЗУАДК, що за посередництвом «КоДУС»у приділив 450 українським студентам 229 кер-пакетів, одначе це не вичерпує широкого запотребування «Комісії Допомоги Українському Студентству», яка своєю працею охоплює всю нашу еміграцію та між іншим дбає теж про приміщення українських студентів на закордонних високих школах. «Комісія Допомоги Українському Студентству» не думає спиняти своєї праці, а навпаки хоче докласти всіх зусиль, щоб повести далі допомогову справу для українського студентства.

Обидва Пленарні Засідання по вислуханні реферату Голови «КоДУС»у схвалили одноголосно звернутися до українського громадянства з щирим проханням не відмовляти й надалі в дотеперішній допомозі, хоч і в пристосуванні до нових обставин, і складати як досі пожертви на збіркові листи, вплачувати відповідні суми на самооподаткування і підтримати посилену збіркову акцію на «КоДУС» і «Український Науковий Фонд», що традиційно відбувається в вересні і жовтні кожного року. Збори «КоДУС»-у вирішили далі просити наші підприємства не забувати про стипендійний фонд «КоДУС»у і звернути увагу на конечність продовжування дотеперішньої успішної акції створення фондацій та патронатів.

Зокрема Збори уповноважили Президію поробити всі потрібні заходи перед Центральними Европейськими і Заморськими Допомоговими Комітетами, щоб вони прийшли з належною допомогою «КоДУС»ові для того, щоб принаймні допомогти соткам кращих студентів закінчити свої студії, а початківцям через закордонні стипендії дати змогу вчитися за кордоном.

Бюрові д-ра Романа Смука висловлено у зв'язку з тим сердечну подяку за дотеперішню поміч, а Відділові Суспільної Опіки ЦПУЕ за активну підтримку допомогової акції.

З великою вдячністю Збори прийняли до відома сердечне відношення Преосвященного Кир Івана Бучка до справ українського студентства та праці «КоДУС»у і схвалили одноголосно скласти йому щиру подяку за поміч уділену в формі закордонних стипендій.

Вкінці Збори вирішили пригадати колишнім стипендіятам «КоДУС»у постанову Загальних Зборів з грудня минулого року і зажадати від усіх що мають змогу, вплачувати свої давніші зобов'язання.

РОЗШУКИ

ГРИГОРЧАК Марію і її дочку ГРИГОРЧАК Юстину (жінку ЛЄВАНДОВСЬКОГО) — MOSIUK Zacharij, Annsmuit Hostel, Ladybank, Tife, Scotland, Grande Bretagne.

ГЛИВ'ЯКА Михайла RADYK Mychajlo, Boughton Park, YMCA Hostel, Northampton, England.

ОЛІЙНИКА Олексу, ЛОБУР Марію, СТРЕЛЬЧУК Марію, КОЦІХ Анну, БІЛОНОЖКУ В. (Тарнопільщина) — JANISZEWSKI Michal, Huthwaite Camp, Common RO, Nr Mansfield, England.

БОРИСА Дмитра — БОРИС Ілько; ЗАЛИПСЬКИХ Івана і Антона — БОРИС Анна; писати на адресу: BORYS Ilko, (20b) Goettingen, Luetsch Kaserne, Block C, Zim. 18, Allemagne, Zone Brit.

КІШЧУКА Івана — FEDORCHUK Hryhori, Kinnel Camp, Friochheim, Angus, Scotland, Grande Bretagne.

ДРОБЕНЬКО Матвія, Івана і Давида — MOROZ (DROBENKO) Marie, chez Mr Turaih, Malguigny par Guise (Aisne).

ЧІКАЛО Анну — PUCHTA Theodor, Sivry-Gourtry (S. et M.) France.

Сотника АНТІПОВА — KOSTEZKYJ W., Heidenau-Tostedt, Kreis Harburg, D. P. Camp Baracke 102/12, Allemagne.

КОТОВСЬКУ Анну (з дому ІВАНИЦЬКА) — BARAN Stefan, Unterleningen (Teck), Muehlstr. 9, ueber Plochingen, US Zone, Allemagne.

ШЕВЧУКА Василя — SZYMKIW Petro, chez Mr Leclercq Henri, Aibes par Conslore, (Nord), France.

МУХУ Володимира — KOSZCZUK Eugene, Ottmarsheim, Bar. 28, Chambre I, E. D. F. H. Rhin, L'Alsace France.

Інж. СКОРЮКА Василя — Dr BRYZHUN Konstantin, Regensburg, Ganghofersiedlung, Paul-Heyse Str. 2, Bavaria, US Zone, Allemagne.

КИТЧЕНКА Корнія з Харківщини — рідний брат KYTSCHENKO Petro, Regensburg, Ganghofersiedlung, Raj 8, Zim. 238, Allemagne.

ЛЕПЕХІНА Петра — Priest Prof. DANYLEWSKYJ Konstantin, Regensburg, Ganghofersiedlung, Lager D. P., Bl. 4, 88, Allemagne.

о. ШПОРТАКА Пилипа з Пиника — Erspriester Paul FALKO, (13a) Dinkelsbuehe, Turmgasse 3, Allemagne, US Zone.

Брата ЛУКОВИЧА Івана — LUKOWYCZ Wladyslaw, Camp Mittenwald, Pionier Kaserne, Block 1, No. 3, Allemagne.

Дітей своєї сестри Анни МЕДВІДЬ: Розалію, Йосипа, Михайла — KOTLIAR Marie, Buges, Corquilleroy (Loiret) France.

ОМЕЛЬЧЕНКА Евграфія Гавриловича — DEREWJANKO Kalistrat, Wotzdorf 72 Post Hauzenberg (13b) b. Passau, Bayern, Allemagne, US Zone.

ОВСІЄНКА Сергія — SEMKA F., Augsburg VIII, (13b) Stadtbergerstr. 32, Bayern, Allemagne, US Zone.

ҐРИЦІВА Івася — HRYCIW Anna, Koblenz Norchheim, Gniazno Kaserne, Allemagne, Zone franç.

ПИЛЬНОВА, ТОНАРЧУКА, КІТНОВСЬКОГО та інших з Біловіжі — MALKEWICZ Mykola, Lag. Ganacker, Post Haidelfing, b/Wallersdorf, Kr. Landau/Isar, (13b) Allemagne, US Zone.

СВИЖЕНКА Анатолія та КОНДРАТЮКА Савву — TOPOLIUK Lew, Regensburg, Ganghofersiedlung, Belke Strasse 3, Zim. 67.

Стрия ЛЕМУ Федя — LEMA Iwan, chez Ulysse Pelissier, Quartier St. Martin, Montfouet (Vaucluse).

ЛИСЕНКА Василя, ШАМІЛЬ Ніну і ГОЛУБОК Олю (з Катеринославщини) — STOUPAK Nicolas, Merens-les-Vals (Ariege).

СІЛАЄВА Александра — TSAPKO Iwan, Muenchen, Dachauerstr., 146-0, Allemagne.

ҐЕРУ Івана — ZAJAC Mychailo, K. C. A. E. C. St. Mary's Hostel, New-Romney, Ashford, Kent, England.

ГРАБОВСЬКОГО Олександра — HRABOWSKYJ S., Hostel Storwood, Melbourne, Yorks, England.

ПАХОЛЧИШИНА Михайла — ПАХОЛЧИШИН Анна; писати на адресу: JAWORSKIJ Iwan, Goslar (am) Harz, D. P. Camp 5, Petersberg Lager I, Germany, Brti. Zone.

СТАДНИК Тетяну і Юлію — STEZKIW Tatiana, (16) Korbach Waldeck, D. P. Camp, Block 4, Germany.

ТУРЖАНСЬКОГО Антонія — TURZANSKYJ Mykola, E. V. №. Hostel, Bontnewyld, Caernarvon, England.

ТАНЧАК Катерину — DUBANOWYCZ Iwan, 86 E. V. №. Hostel, Lockerbie (Dumfrieshire), Scotland, Great Britain.

ПОДЯКА

Управа Жіночого Комітету при Українській Православній Церкві в Парижі складає щиру подяку всім тим, що під час Богослуження в Ліоні зложили на дитячу оселю в Руасі-ан-Брі 2.100 франків.

3. 11. 48 р.

З листів до Редакції

До Управи
Української Громадської Опіки в Парижі

Вп. Голово Інж. Созонтів.

Управа Філії ОУРФ та члени Філії Комбатантів в Сошо деп. Дуб висилаємо Вам щирий привіт та просимо Вас не гніватися, що ми Вас турбуємо справами, які може до Вас не належать. Але ми не знаємо, хто цим займається, тому турбуємо Вас.

Ми спільними силами влаштували Свято 1 Листопада і на цьому Святі зібрали на фонд Української Національної Ради 3.000 фр. і просимо Вас їх переслати до Української Національної Ради, а також висилаємо Вам за національний податок, який зібрали до цього часу в сумі 2.000 фр.

Зостаюся з пошаною до Вас
Голова Філії ОУРФ — ЩЕРБАНЬ

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff   Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

50 frs.

HROMADA

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

N° 23

1-ше ЧИСЛО МІСЯЦЯ ГРУДНЯ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ ІНЖ. С. СОЗОНТІВ
РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ

Тригве Лі, Генеральний Секретар ООН, і Роберт Шуман, Міністр Закордонних Справ Франції, Голова Французької Делегації.

ADRESSE : HROMADA

5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :

C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	150 фр.
ПІВРІЧНО	270 фр.
НА РІК	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

Contre la discréditation

Depuis des années, au sein des Nations Unies, l'Ukraine a sa place parmi ses membres et une délégation de la soi-disant République Socialiste Soviétique Ukrainienne collabore à tous les travaux de cet organisme international. Les Ukrainiens pourraient être satisfaits du fait qu'au point de vue juridique le nom de leur Patrie est reconnu officiellement et traité sur un pied d'égalité avec les autres Nations, mais... Malheureusement, il existe un « mais ». La délégation de la soi-disant République Soviétique Ukrainienne n'est qu'une fiction, un fantôme, de même que la « République » elle-même. Cette délégation — ainsi que le gouvernement, — d'ailleurs incomplet comme tel, — de l'Ukraine Soviétique n'est qu'une filiale du gouvernement de Moscou, une filiale qui exécute les ordres et les instructions du Kremlin. Ni la délégation sus-mentionnée, ni le soi-disant gouvernement de l'Ukraine Soviétique qui l'a mandaté ne représentent la Nation Ukrainienne et ne défendent les intérêts de notre Pays, mais représentent le pouvoir d'occupation moscovite et y maintiennent un régime bolchéviste dont les beautés sont trop connues en Europe et dans le monde pour qu'il fût qualifié comme un régime démocratique et civilisé.

Mais ce qui révolte le plus tous les Ukrainiens, c'est le fait que ce régime bolchéviste peut attirer sur les Ukrainiens la descrimination du monde et nuire à la bonne renommée des Ukrainiens en général. Le seul espoir des Ukrainiens consiste dans leur conviction que le monde civilisé comprend la situation de la Nation Ukrainienne, opprimée par Moscou et gardée par ses satrapes, et qu'elle ne peut pas actuellement exprimer librement sa volonté et défendre elle-même ses intérêts vitaux.

Les Ukrainiens adressent un appel au monde civilisé et le prie de ne pas confondre la Nation Ukrainienne avec les soi-disant représentants de l'Ukraine Soviétique qui ne représentent que les intérêts de Moscou. D'autant plus que les intérêts de Kremlin sont absolument contraire à ceux de l'Ukraine, proprement dite.

КОЖНОМУ СВОЄ МІСЦЕ

« La vérilé esl auslère »
STENDHAL

Народ наш живе тепер під тяжкою большевицькою диктатурою, проте всі ми добре знаємо, як з наших власних джерел, так і з голосів преси та радіо совєтського окупанта, що український народ використовує кожну можливість обороняти свої національні інтереси. Боротьба ця йде кожного дня, на всіх відтинках народнього життя, так би мовити, повною ґамою засобів.

Учасниками цієї боротьби є й цей робітник, що, припізнюючи виготовлення того, що призначене для окупанта, приспішує продукцію товарів, призначених для українського населення, — і цей селянин, що цупко зберігає чистоту української духовности і не здає окупантові всіх плодів, — і цей залізничник, що опікується українськими подорожніми проти натиску ворожих елементів, — і цей продавець крамниці, що ліпші товари зберігає для українського покупця, — і цей учитель, що, навчаючи в школі, розказує дітям правду про наше минуле, і т. д. і т. д. Маса народня вживає на кожному кроці зброю пасивного опору й саботажу. З другого боку вона теж, хоч і повільно, робить конструктивну роботу на всіх відтинках народнього життя.

Як і в кожному народі, так і в нас, є теж люди спеціяльно імпульсивні, чи, скажім, люди гарячої крови, — це в першу чергу великий відсоток молоді. Їм не досить пасивного опору і повільної конструктивної роботи широких мас, — вони бажають більш активної, скорої, блискучої героїчними вчинками боротьби; такі люди гуртуються в секторі підпільної роботи, яка часом перероджується в перманентну революцію; вони ставлять ворогові безпосередній опір, але теж і приймають пропорційно найбільше безпосередніх ударів, бо їх у першу чергу садовлять до в'язниць, засилають і розстрілюють. У своєму запалі боротьби вони бажали б втягнути в цю справу широкі народні маси. І тут якраз починається траґічне непорозуміння, бо в підпілля цілий народ не може зійти; на довший час цей засіб боротьби є тереном спеціяльної породи людей, яка становить невеликий відсоток нормальної людської суспільности.

У крайніх випадках народ може розпочати генеральну боротьбу всенароднім повстанням; як правило, таке повстання не триває перманентно, а якщо триває довго, то спричиняє в більшості випадків скоре винищування народу. Наколи воно вибухає в невідповідній час, народ припиняє його своєчасно (керуючись змислом самозбереження) і переходить до попередніх, так би мовити, нормальних методів боротьби.

Революційна боротьба народу може бути підготовлена підпільними методами, але (це не є conditio sine qua non) це не конче мусить мати місце. Як революційна, так і підпільна робота є, як відомо, дуже двосічна зброя, тому то великі державні мужі (підкреслюємо, державні мужі, а не тільки політики) робили все можливе, щоб оминати цих засобів, бо імпульсивні елементи народу, раз втягнені в цю роботу силою розгону чи звички, надто часто продовжують її і потім... у власній державі; на це історія дає, на жаль, багато прикладів. Ціле зло в тому, що певна кількість людей робить собі з революції професію і намагається цю професію перманентно виконувати. — Революція проте, як така, може бути доцільним родом боротьби, але ним не можна гратися.

Закидає дехто одному західньо-українському політикові, що він під час німецької окупації, замість того, щоб піти в підпілля, був директором кіна. На цьому місці ми хочемо тільки ствердити, що ця людина була й є політиком у демократичних умовах, а не є підпільником, ні прихильником перманентної революції. Не можна обвинувачувати людину за те, що вона не береться за діло, до якого не підходить чи яке вважає за непідходяще. Не забуваймо, проте, що коли тільки настали можливості обороняти українські національні інтереси демократичними методами, ця людина поставила себе цілком до диспозиції українського громадянства. При чому зробила це в той час, коли це було дуже небезпечне для життя, коли революціонери воліли ховатися глибоко в підпіллі. Ця людина дала своє прізвище ще тоді, коли інші прикривалися псевдонімами. Приклад цей наводимо, щоб підкреслити, що різниця поміж явними політиками і підпільниками, які себе залюбки називають революціонерами, не у відвазі, як то часто говорять, ані не в патріотизмі, а в розумінні доцільности вживання тих чи інших засобів боротьби.

Люди великих,як і малих характерів є в усіх середовищах, тому то всяке недоцінювання, не кажучи вже про безпідставне обвинувачування своїх земляків, яке часто зустрічаємо у формі намагання привласнити собі монополь патріотизму і політичної мудрости, роблять враження несерйозне.

УПА, назвою якої так само зловживають, складається не тільки з імпульсивних елементів, але і з тих, яким з тих чи інших причин не було вже місця в леґальному житті. УПА доконала безсумнівно велику кількість геройчних подвигів, але ці подвиги не повинні ні нам, ні чужим заслоняти масової боротьби цілого народу. З а у к р а ї н с ь к у в і л ь н у д е р ж а в у б о р е т ь с я не тільки кількадесят чи кількасот тисяч патріотів, а ц і л и й у к р а ї н с ь к и й н а р о д, що бажає вільного життя і йде до цього найбільш доцільними засобами. Бореться народ на рідних землях, одним з яскравих виявів цієї боротьби є дії УПА, — але до речі згадати, що бореться теж і еміґрація, роботу якої чужинці бачать у себе.

В краю бореться цілий народ і бореться, як може, всіма засобами, а тут на еміґрації одна політична партія претендує на монополь репрезентувати цю боротьбу. Це збіднює перед світом наш народ. Це представляє його в партійному оформленні однієї, хоч і пробоєвої групи. Створюється враження, що ці імпульсивні люди бояться спізнитися до влади. Нема ж чого боятися, бо якщо хто справді є вартісною людиною і здатною правити державою, то її будуть шукати, навіть якби вона із скромности не хотіла бути при владі.

Дехто може сказати : не штука бути при владі, а штука виборoти державність; отже не забуваймо, що проти волі цілого народу цієї державности не буде, а як цілий народ її хоче і стремить до цього, то це заслуга цілого народу, а не виключно тієї чи іншої партії або групи. А якщо хто все таки зможе і зуміє спеціяльно прислужитися, то матиме моральне право на таке чи інше відзначення. П р а в о н а в л а д у д а є з д а т н і с т ь ї ї в и к о н у в а т и ; заслуги дають право на вдячність і ордени.

Говорити вже нині про те, хто буде керувати українською державою, це ще трохи передчасно. За принципами східніх і центральних «демократів» такими мали б бути ті, що мають до того найбільшу охоту (провідницький порив), за принципами західніх демократів влада мала б припасти тим з поміж добровольців, кому народ доручить цю справу. Ми віримо, що українські виборці при найближчих вільних виборах зможуть розподілити свої

голоси партіям чи людям, які їм будуть найбільше підходити.

Кожний засіб боротьби з ворогом є виявом патріотизму і самопосвяти. Кожний з них може бути більш або менш корисний залежно від обставин, серед яких його пристосовувати, і від способу реалізації. Робота і боротьба широких мас народу веде безсумнівно найпевніше до мети. Але бувають моменти, коли треба будити ці широкі маси героїчними вчинками одиниць чи невеликих груп. У виборі тих чи інших методів боротьби основну ролю відіграє їх економність, тобто при виборі засобів боротьби звертають увагу на ті, які з них дають найбільший успіх при найменших витратах.

Життя людської збірности розвивається нормально, коли всі в ній стоять на своїх місцях, коли всі виконують свої обов'язки і користуються своїми, і тільки своїми правами.

Ми певні того, що українське громадянство належно оцінює героїзм і патріотизм наших імпульсивних земляків і власне тому було б дуже бажаним, щоб їхні закордонні представники, займаючи кожний належне йому місце у зорґанізованій українській національній збірноті, зміцнювали цим самим закордонний відтинок української визвольної боротьби.

Ол. Яримович

РАДІСНА і ВАЖЛИВА ВІСТКА

Нижче містимо комунікат найавторитетнішої організації наших земляків — американців, канадійців і південно-американців, — Секретаріяту Пан-Американської Конференції в Торонто. Цей комунікат про підтримку Української Національної Ради і її Виконного Органу свідчить, що наші заокеанські брати зрозуміли вагу і значення постання Національної Ради, символа боротьби українського народу за відновлення його державности. Зайвим буде додавати, що цей авторитетний голос наших земляків на американських континентах є надзвичайною моральною підтримкою не тільки для самої Національної Ради і її Виконного Органу, але й для цілого українства взагалі.

Зокрема радіємо й за нашого співробітника п. Василя Кречета, статтю якого «Гра в плутанину» було вміщено в попередньому ч. 21-22 «Громади» і який турбувався про те, чи наші земляки в Америці розуміють всю серйозність і відповідальність сучасного моменту. Думаємо що цей комунікат дасть найкращу й позитивну відповідь на його турбування.

Ред.

КОМУНІКАТ З НАРАД СЕКРЕТАРІЯТУ ПАН-АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ТОРОНТО (КАНАДА)

В днях 23, 24 і 25 жовтня ц. р. в Торонто, Канада, відбулися наради Секретаріяту ПАУК при участі : голова — о. др. В. Кушнір, заст. голови — др. Л. Цегельський, ген. секретар — Ст. Шумейко, скарбник — Дм. Галичин, культ.-осв. референт — проф. М. Чубатий, заст. голови КУ Канади — інж. В. Коссар, скарбник КУК — др. Т. Дацьків і член екзекутиви КУК — посол Соломон. Крім названих, були присутні також : член і делеґат Української Національної Ради з Европи — інж. Д. Андрієвський і представник на Канаду від УНРади — посол В. Кохан. На початку нарад були присутні гості з церковних і громадських кіл.

Метою нарад було : 1. Зробити підсумки виконаної досі праці, 2. Зайняти становище до подій, які сталися серед української еміґрації в Европі, як рівнож встановити

спосіб і форму співпраці з УНРадою, 3. Розглянути справу скликання Світового Українського Конґресу, 4. Скласти план праці : а) в зв'язку з потребами, створеними теперішньою міжнародньою ситуацією, б)потребами й доцільністю розвивати таку працю в майбутньому.

Секретаріят ПАУК у своєму дотеперішньому складі вив'язався зазадовольняюче з тих завдань, які йому були доручені основуючою конференцією в листопаді м. р. Поборовши початкові труднощі технічного характеру, Секретаріят скерував свою чинність у першій мірі на скріплення ділових зв'язків між самими членами ПАУК, а саме : Комітетом Українців Канади, Українським Конґресовим Комітетом в Америці, Товариством Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральною Українською Репрезентацією Арґентіни, Уруґваю і Параґваю, як рівнож з українськими орґанізаціями в інших країнах світу.

Відносно становища ПАУК у справі створення УНРади прийнято однозгідно наступну резолюцію :

«Пан-Американська Українська Конференція на своєму засіданні 23 жовтня 1948 р. в Торонто, Канада, в присутності представників УК Комітету Америки та КУ Канади, розглянувши листи Української Національної Ради і Виконного Орґану про їх сформування, як теж запізнавшись із становищем Українського Конґресового Комітету Америки, Комітету Українців Канади, Товариства Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральної Української Репрезентації Арґентіни, Уруґваю і Параґваю, постановила :

а) ПАУК вітає створення Української Національної Ради в Европі, як установи, що об'єднує українську еміґрацію поза Совєтським Союзом. Одночасно ПАУК стверджує, що політична проґрама УНРади — Самостійна, Соборна та Демократична Українська Держава — є виразником політичних змагань української еміґрації, яка має право та обов'язок промовляти в імені українського народу, під червоною московською окупацією позбавленого змоги свобідно виявляти свою волю.

б) ПАУК, як представник українців обох Америк, стверджує, що політичні ідеї УНРади стоять у повній згоді з ідеалами західнього демократичного світу, який все стояв та й нині стоїть за волю людини та за право кожного народу вирішувати свою долю.

в) ПАУК вважає, що українці обох Америк, як однокровні брати українського народу в Европі, повинні дати Українській Національній Раді всяку моральну піддержку перед своїми урядами та матеріяльну допомогу».

В справі скликання Світового Українського Конґресу прийнято однозгідно постанову такого змісту :

«Сьогоднішні наради ПАУК ще раз підтверджують потребу скликання Світового Українського Конґресу, як це було постановлено на Загальному З'їзді ПАУК у Нью-Йорку в 1947 р. Приступаючи до реалізації цієї постанови, доручається Секретаріятові ПАУК у Нью-Йорку порозумітися в цій справі з Президією Української Національної Ради в Европі».

Сучасне міжнароднє положення було предметом пильної уваги нарад, які основно розглянули всі можливості міждержавних комбінацій щодо проблеми Сходу на випадок війни і визволення України зокрема. Було сконстатовано, що значення проблеми української державности в комплексі питань московської імперії дедалі набирає в демократичному світі реального розуміння. Для централізації та цілеспрямованости зв'язкової та інформаційної праці з демократичними урядовими колами постановлено створити постійне Представництво ПАУК у Вашінґтоні, Лондоні та Оттаві.

Справам фінансовим наради призначили окрему увагу. Недостаток

належних грошових фондів у великій мірі утруднює ведення політичної акції в тих розмірах, які є подиктовані сучасними потребами визвольної акції України. Наради складають подяку українському громадянству за дотеперішню матеріяльну і моральну піддержку та висловлюють тверду віру, що наше українське громадянство зрозуміє вагу хвилі і створить тривалу та вистачаючу грошову базу, потрібну для нашої визвольної акції. В тому напрямі було прийнято наступне звернення до всіх членів ПАУК :

«Український Конґресовий Комітет північної Америки, комітет Українців Канади, Товариство Прихильників Української Культури, Бразілія, і Центральна Українська Репрезентація Арґентіни, Уруґваю і Параґваю подбають, щоб повести енерґійну збіркову акцію на потреби політичної оборони українського народу в Европі. Одночасно звертається увагу заокеанських українців на їх відповідальність перед історією української нації за евентуальне занедбання цієї справи».

На денний порядок нарад поставлено також спосіб відношення нашої заокеанської преси до української визвольної справи і УНРади зокрема. В дискусії було стверджено, що вся наша заокеанська преса має право вільно виявляти свої погляди на актуальні питання української політики, але, з ваги на значення преси у витвореюванні публічної опінії, спадає на всю нашу пресу патріотично - моральний обов'язок дбати, щоб критика була будуюча, а не руйнуюча. Кожний журналіст має бути вповні свідомий своєї відповідальности за те, чи ним написане помагає або шкодить українській справі в загальному. Було стверджено, що деякі орґани заокеанських українців не все додержуються цих вимог.

З метою рятувати культурне надбання української еміґрації в Европі доручено культурному референтові зробити у спілці з допомоговими установами всі потрібні заходи для перевезення до Америки і Канади осіб та інституцій загальнонаціонального значення.

підп. **Степан Шумейко (—)**

План Маршала і можливе використання робочої сили, що є в юрисдикції IPO

У липні місяці ц. р. на зібранні представників біженецьких орґанізацій і національних угруповань п. Теофільо Джурович, кол. повноважний міністр, директор Комітету югославських еміґрантів у Франції, отримав доручення вистудіювати всі можливості приміщення на працю біженців, можливості, що їх міг би дати план Маршала.

На пленарному засіданні 12 листопада ц. р. п. Джурович зробив доповідь про те, що ним зроблено. Він поробив відповідні заходи перед певними чинниками, покликаючися на закон 472(80 Конґрес, стор. 19, арт. 9, пар. е). Справді, зазначений текст говорить :

«Головний директор сприятиме складенню договорів поміж державами, які беруть участь, у тісній співпраці з IPO, з наміром використати в найширшій мірі й у всіх тих країнах, які приймають участь у цьому плані, потрібну робочу силу для досягнення вищезазначених завдань».

Базуючися на цьому тексті, п. Джурович бачився з багатьма чинниками, а зокрема з п. Б. Шішкіним, директором Европейського Відділу Робочої Сили в Дирекції Економічної Співпраці (План Маршала).

Як заявив п, Шішкін, треба буде зачекати на детальне розроблення плану французького уряду, що стосується до цієї справи. І, очевидно, лише приблизно через 4-5 місяців можна буде очікувати практичної реалізації зазначених побажань щодо робочої сили. Так само він обіцяв п. Джуровичеві надсилати йому всю офіційну документацію, яка стосується цієї проблеми, по мірі того, як вона буде появлятися.

АРХИЄПИСКОП МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ

На запрошення Архиєпископа Атенаґораса, правлячого Ґрецькою Архидієцезією Північної і Південної Америки, який повідомив про своє бажання особисто пізнати Голову Української Ґреко - Православної Церкви в Канаді, Архиєпископ Мстислав відбув у другій половині жовтня подорож до Сполучених Штатів Америки.

Перша зустріч обох ієрархів відбулася 20 жовтня в Нью-Йорку і тривала понад дві години. Розмови, що відбулися під час цієї зустрічі, мали інформаційний характер і обіймали цілість українсьої православної проблеми.

На другий день, 21 жовтня, Архиєпископ Атенаґорас гостив Архиєпископа Мстислава обідом, на якому були присутні, крім обох Владик, члени Церковного Управління Ґрецької Архидієцезії на чолі з о. прот. М. Андреадісом та о. прот. В. Слюзаром, який супроводив Владику Мстислава в подорожі до Сполучених Штатів і був присутній під час розмов обох ієрархів. По обіді відбулися дальші розмови, предметом яких було сучасне положення української православної церковної справи на теренах Північної Америки.

На пам'ятку цієї зустрічі Архиєпископ Мстислав подарував Архиєпископові Атенаґорасу мистецько виконаний наперсний хрест з прикрасами. 22 жовтня Архиєпископ Мстислав відвідав у Філадельфії Владику Івана Теодоровича, а наступного дня виїхав через Детройт до Віндзору, де 24 жовтня відбулася його перша візитація тамошньої української православної церкви.

(«Український Голос», ч. 44, Вінніпеґ).

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

УДАР ПО КОМІНФОРМУ

Найяскравішою подією другої половини листопада — це боротьба французького уряду проти Комінформу і його слухняного знаряддя — компартії. Читачі вже знають із щоденної преси, що 20-го листопада французький міністр внутрішніх справ Жюль Мок виступив у парламенті з великою промовою, в якій вказав на злочинну діяльність Комінформу на терені Франції. У своїй промові подав він силу конкретних доказів, як то інструкції Комінформу, переслані сюди леґальним і нелеґальним способом фонди, мета: саботувати французький промисел та індустрію, бойкотаж плана Маршала і самої стабілізації Франції і т. д. До того військовий міністр Поль Рамадьє долучив ще дані про те, що французькі комуністи роблять в армії аґітацію, яка шкодить воєнній обороні держави.

Треба сказати, що ці виступи сколихнули не тільки французьку опінію, але й вплинули на опінію світову. Цілком можливо, що під впливом цих ревеляцій, президент Сполучених Штатів Америки Труман, який був настроєний знову шукати з Совєтами якихось можливостей для переговорів, і разом з тим міняти попередніх своїх співробітників, — тепер, здається, одмовився од посилки до Москви «спеціяльного посла» і вирішив затримати на старих постах ґен. Маршала, міністра справ закордонних і Форесталя, міністра війни. Одночасно, одна із величезних

синдикальних американських спілок праці винесла резолюцію про потребу затримання твердого курсу відносно Совітів.

Тому що підняте французьким міністром Ж. Моком питання — справа боротьби проти Комінформу є справою дуже важливою, то сучасний президент міністрів Кей в палаті депутатів поставив всі намічені заходи боротьби під знак довір'я палати. І це довір'я французька палата подавляючою більшістю голосів йому дала. Таким чином сучасний уряд Франції стримав зброю для леґальної й планової боротьби проти загрози ладу й порядку, проти підривної праці в середині країні.

Треба одзначити, що за час існування большевизму, себ-то від 1917 року — це вперше трапляється в житті світової демократії, коли представники уряду офіційно і рішуче ставлять справу боротьби з большевиками.

TOUR d'HORIZON

Протягом останніх двох тижнів на міжнародньому колі не було таких видатних подій, які притягали б особливу увагу.

Сесія ООН, що вже кінчає свої праці в Парижі біля 10-го грудня, у пекучих справах, чи як то тепер модно говорити — невральґічних питаннях — не дала показних результатів. Все ж таки одмітити треба резолюцію в справі Ґреції і її північних сусідів : асамблея прийняла (47 голосів — за, і 6 — проти) постанову, яка стверджує, що Албанія, Югославія та Болгарія помагали ґрецьким повстанцям і що цей факт «загрожує мир на Балканах та протирічить цілям та принципам хартії Об'єднаних Націй». Таким чином засуджено замасковану совєтську допомогу комуністичним повстанцям в Ґреції. З другого боку одноголосно прийнято побажання про те, щоби між Ґрецією і її північними сусідами було відновлено нормальні дипломатичні стосунки. Але як буде переведено в життя ці постанови — побачимо.

Справи ж Берліну й Палєстини — повисли в повітрю. Трудно передбачати, щоб ці справи було вирішено перед закінченням сесії. Поки що Совєти фактично розділили Берлін на дві частини.

На секторі воєнної орґанізації Заходу перед можливою аґресією вже намітилися дві речі, а саме : проєкт заключення оборонного пакту Північної Атлантики, куди, крім західнє - европейського вже сформованого блоку 5-ти держав (Франції, Анґлії, Бельґії, Голандії й Люксембурґу), мають приступити ще США і Канада. Цей проєкт починає набірати реальних форм, і вже йдуть підготовчі переговори що-до його заключення. Друга річ — це, як наслідок першої — перемога тези оборони на Рейні, а не на Піренеях. Ця справа перейшла вже фазу обговорення в пресі і увійшла вже до кабінетів одповідних орґанізмів, як воєнних, так і політичних, себто увійшла у стадію своєї реалізації. Як вона виглядатиме практично — покаже нам ближче майбутнє. В ході її вийшла затримка із справою Рурського басейну, керування яким передано, ніби, до німецьких рук, хоч догляд і контроль над цілою продукцією залишається в руках союзників. Як відомо, французька теза була проти цього : Франція домагалася інтернаціоналізації Рура. Зараз ідуть переговори між анґло-саксами і французами про узгіднення позицій в цій справі.

На секторі Китаю, як то кажуть, повне **imbroglio**. Протирічиві повідомлення не дають можливости уяснити собі точну ситуацію в Північному Китаю. Одначе ясним все таки є те, що становище Чан-Кай-Шека є дуже загрожене.

М. Антусь

КОНГРЕС ВІЛЬНИХ ЖУРНАЛІСТІВ

Центральної і Східньої Европи, Балтійських і Балканських країн в Парижі

Три крайові об'єднання вільних журналістів з поза залізної завіси, а саме : з Великобританії, Франції й Німеччини зорґанізували в Парижі, в днях 28 і 29 листопада ц. р. , Конґрес з метою створення світової орґанізації вільних журналістів.

Участь у Конґресі взяли представники Білоруси, Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Мадярщини, Польщі, Румунії, Словаччини, України, Чехії та Югославії. Як гості були представники козаків.

Українські журналісти взяли участь у Конґресі 10-членною делегацією, складеною з представників укр. журналістів з Німеччини, Франції і Великобританії. Українська делегація складалася з представників : СУЖ (ред. М, Лівицький), НДОУЖ (ред. Р. Ільницький) і М. Колянківський), Спілки Укр. Журналістів у В. Британії (ред. М. Семчишин), Українських журналістів у Франції репрезентували д-р О. Яримович, ред. Л. Ґузар, ред. І. Попович, ред. П. Поліщук, ред. Б. Галиняк і ред. М. Ковальський.

Головою української делегації був ред. М. Семчишин, що теж очолював статутарно - орґанізаційну комісію Конґресу.

Під час урочистого відкриття Конґресу представник укр. делегації ред. М. Лівицький виголосив декляративну заяву, інформуючи присутніх про змагання укр. народу до визволення української Держави спід московсько - большевицького панування.

Члени укр. длегації взяли активну участь у працях 4-х комісій конґресу.

Ред. М. Семчишин став містоголовою федерації, а головою вибрано поляка ред. Вержбянського; 2-им віце-головою — ред. д-р Радовановича (югославянин), 3-ім — ред. інж. Ридлєвського (білорус). Ґенеральний секретар — ред. Рудзінський (словак), заступник ґенерального секретаря — ред. Ґедґавдас (литовець), скарбник — ред. Брушек (чех).

Ред. М. Ковальський увійшов до Контрольної Комісії. До Ради Федерації увійшли : ред. М. Лівицький і ред. Р. Ільницький.

Українська делегація зробила все можливе, щоб поінформувати своїх чужонаціональних товаришів по професії про сучасне положення і боротьбу укр. народу та про українську пресу. Велику нагоду для цього дала пресова конференція, що відбулася дня 30. XI ц. р. в домі Французького Резистансу.

Випущено з нагоди Конґресу спеціяльні брошури, де відведено окреме місце для статтей про українську пресу під совєтами, у підпіллі та на еміґрації. Матеріяли французькою мовою опрацював ред. Б. Ірчан, а анґлійською мовою — ред. М. Михайлович.

1-го грудня ц. р. делегація укр. журналістів склала вінок на могилі Головного Отамана Симона Петлюри.

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

З ЖИТТЯ Т-ва б. ВОЯКІВ АРМІЇ УНР У ФРАНЦІЇ

— Заходами Управи Паризької філії Т-ва в неділю 21-го листопада с. р. по службі Божій і панахиді за спокій душ Базарських героїв, влаштовано було збори-академію пам'яти 359-ти. На зборах Голова Т-ва ґен. О. Удовиченко окреслив значіння цієї події, подавши її перебіг з погляду військового і національного. Секретар Т-ва п. М. Ковальський у своїй промові торкнувся питання впливу і значіння цієї події на розвиток нашої національної ідеології. По закінченню академії присутні відспівали національний гімн.

— Наказом по Т-ву від 13-го листопада відкрито нову філію Т-ва в Нансі і призначено там Уповноваженим Т-ва і Головою нової філії п. пполк. Петра Закусила. Другим наказом від тої ж дати звільнено сотн. О. Негребецького з поста Уповноваженого Т-ва в Монбільярі-Сошо і призначено на той же пост п. Юрія Кравченка.

«ОБЛОГА» Ю. КОСАЧА НА СЦЕНІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ПАРИЖІ

Театр у культурному житті людини відіграє не абияку ролю, — він збагачує її світогляд, знайомить часто з історичними подіями, відбиває життя з його найхарактернішими рисами. Особливо ж на еміґрації, де умови для театру є нелегкі, а тому його не можна бачити часто і вибирати на свій смак, — театр є дуже цінним явищем. І коли в ньому бувають недоліки, то не можна звертати увагу виключно на них, забуваючи про можливості театру в еміґраційних умовах. Кожен українець мусить любити свій національний театр, підтримувати його, допомагати йому чи ділом, чи дружнім словом — порадою, щоб не дати йому загинути, а навпаки — допомогти його розвиткові. Бо кому з нас не приємно тут, на еміґрації, далеко від рідної землі, в колі своїх друзів та знайомих, побачити українську п'єсу?

Тож можна сказати, що драматична поема Ю. Косача «Облога» з часів Б. Хмельницкого, поставлена в Парижі 14 листопада ц. р. українською артистичною групою в Парижі під проводом п. Е. Чайки, залишила по собі добрий спогад в українського глядача. Перш за все, треба віддати належне авторові «Облоги» — п. Ю. Косачеві, відзначивши цікавість сюжету поеми, її цінність, як історичного матеріялу, яскраву характерність окремих персонажів та взагалі саму мистецьку побудову твору.

Немалих зусиль довелося прикласти артистичній групі під проводом п-і Е. Чайки для вистави «Облоги». Коли ми раніше дивилися на вистави цієї артистичної групи, то часто шкода було забагато витраченої енерґії режисера з людьми, що потім виходили з цієї групи. І тільки перший раз у виставі «Облога» почав накреслюватися ансамбль театру. Артиста п. Дніпрового доводилося бачити вже нераз у різних ролях, але чи не найкращою була ця його роля Тимоша в «Облозі», з ритму якої він не виходив під час дій, чим особливо сприяв успіхові вистави. Режисер вистави п-і Чайка, вже відома в Парижі своєю роботою раніш, у ролі Беатриче створила симпатичний ліричний образ; її миловидний портрет Беатриче в добре витриманих костюмах мав заслужений успіх у глядача.

Можна привітати появу нового члена артистичної групи п. Ю. Калинича. Створений ним образ поляка Бербецького був прекрасно й майстерно переданий. Культурна праця над своєю ролею п. Калинича дає підстави сподіватися, що він і надалі залишиться в артистичній групі, приймаючи участь в її майбутній праці.

Щодо решти персонажів, то вони справилися з своїми завданнями цілком задовільно.

Приємне враження справляє декорація п. Калинича, особливо в льоху архітектора Дольче.

За винятком деяких деталів, можна з певністю сказати, що вистава «Облоги» — нової, свіжої п'єси сучасного автора — є новим досягненням артистичної групи в Парижі під проводом п-і Е. Чайки.

Думаємо, що виставу «Облога» варто повторити.

Д-а

ШАЛЕТ

У суботу 20-го листопаду в Шалеті відбулася вистава п'єси Тогобічного «Жидівка Вихрестка». Всі аматори вив'язалися із своїми завданнями цілком добре. Саля місцевого театру була переповнена так, що багато людей і не змогло попасти на виставу. Після вистави був баль до ранку. П'єсу ставив драматичний гурток при Громаді під режисурою п. Іщука Василя.

НІМЕЧЧИНА

КНИГОЦЕНТР

Збірний цінник видань членів «Книгоцентру» приправляється до друку. У

ньому проти кожної назви будуть подані ціни в чотирьох валютах : німецьких марках, американських долярах, анґлійських шілінгах, бельґійських франках ; цінник рішено друкувати в 2.000 примірниках і розіслати поза межами Німеччини. До цінника приймаються назви видань та оповістки лише від членів «Книгоцентру». Видавництва та книготоргівлі, що ще не оформили свого вступу в число членів «Книгоцентру» Управа просить зробити це якнайшвидче.

Адреса : «Бухцентрале», Мюнхен, Дахауерштрассе 9-1.

БЕЛЬҐІЯ

ЛИСТ КАРДИНАЛА ВАН РУЇ — ПЕРШОМУ КОНҐРЕСОВІ УКРАЇНЦІВ У БЕЛЬҐІЇ

Кардинал ван Руї, Примас Бельґії, Архиєпископ Малін, надіслав на руки голови УДК, інж. А. Кішки, власноручно написаного листа, в якому передав свої поздоровлення і побажання Першому Конґресові Українців у Бельґії такими словами : «Українським робітникам-скитальцям у Бельґії, з нагоди їхнього Першого Конґресу, пересилаємо вислови нашої щирої подяки за одержану телеґраму й запевнюємо в нашій відданості та сердечно благословимо всіх учасників Конґресу та їхні родини, а зокрема їх Голову Комітету й душпастирів.

Підпис : Й. Е. Кард. ван РУЇ
Архиєпископ МАЛІНУ »
(Лювен. П. Б.)

АРХИЄПИСКОП МИХАЇЛ НА АВДІЄНЦІЇ В МОНС. КЕРКГОФС-а

28 жовтня ц. р. Єпископ міста Льєж Екс. Монс. Керкгофс прийняв на окремій авдієнції Владику УАПЦ—Архиєпископа Михаїла, що тривала більше години. Українського Архиєпископа супроводили : о. прот. І. Бачинський, голова УДК інж. Кішка і інж. Кондрацький. Крім цього були присутні : Монс. Буо і о. Клейстеро, ґенеральний душпастир для чужинецьких робітників на дієцезію Льєж.

Метою візити було подякувати католицькому Єпископові за його прихильне ставлення до українських православних робітників у Бельґії та обговорити всі біжучі питання, що відносяться до душпастирської роботи серед православних УАПЦ. Авдієнція пройшла в атмосфері повного зрозуміння до порушених справ, і Монс. Керкгофс заявив дальшу готовність допомагати УАПЦ. (Лювен. П. Б.).

ГОЛЯНДІЯ

УКРАЇНСЬКІ БОГОСЛОВИ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ М. ШАШКЕВИЧА.

Богослови Української Католицької Духовнві Семінарії в Кулемборґу (Голяндія) вшанувала 7 листопада ц. р. пам'ять пробудителя Галицької Землі о. Маркіяна Шашкевича, святочною Академією. В проґрамі були : окремий реферат, деклямації та мистецьки виконані співи хору богословів, під дириґуванням проф. Антоновича. (Лювен. П. Б.).

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ У ГОЛЯНДІЇ

Українська колонія в Голяндії невелика. Складається вона з робітників, що приїхали сюди на працю заходами ІРО, та з деякої кількости головно східньо-українських жінок, що повиходили заміж за голяндців після закінчення війни, а також з малої кількости втікачів із Східньої Европи.

Живуть українці розкидано по всій Голляндії, працюючи переважно на заводах. Відношення голяндців до українців щире та добросердечне. Досі не було в Голяндії ніякого об'єднуючого осередка, а єдиним зв'язковим та помічником для українців був Впр. о. Ген. Вікарій М. Ван де Мале, що старався допомагати потребуючим радою та інтервенцією.

Щойно 7 листопада відбулися перші установчі Загальні Збори Українців у Голяндії. На збори прибули представники українців з майже всіх осередків Голяндії. Доповідь про потребу орґанізації виголосив М. Боровський, який вказав на широку активність українців у цілому світі, а зокрема на боротьбу УПА на рідних землях, що дає найкраще свідоцтво живучости та невмирущости українського народу. Присутні вшанували пам'ять усіх українців, що на протязі вікової боротьби поклали своє життя на жертовник Батьківщини. Потім обговорено та затверджено статут »Об'єднання Українців у Голяндії» та обрано Управу Об'єднання.

Збори з признанням привітали створення Національної Ради та ухвалили вислати їй привітання і з захопленням прийняли пропозицію М. Боровського іменувати Впр. о. Ген. Вікарія М. Ван де Мале, за його жертвену працю серед українців у Голяндії, почесним членом Об'єднання. Як довідуємося, Впр. о. Ван де Мале уже вжив заходів для придбання домівки для Об'єднання.

Перші збори пройшли в дуже приязній та діловій атмосфері і, певно, спричиняться до пожвавлення українського життя в Голяндії.

Всю кореспонденнію для « Об'єднання Українців у Голяндії» просять надсилати на адресу :

M. Borowsky, AMSTERDAM - Zuid, Bethoqenstraat 10. — (Tel. 91285)
NEDERLAND

(Лювен. П. Б.)

З Церковного Життя у Франції

ВІДОЗВА

до парафіяльних Рад і побожних вірних Української Автокефальної Православної Церкви у Франції

Історична доля, яка у віках минулих так тісно зв'язала український нарід з Православною його Церквою і вірою у боротьбі за волю рідного краю, нині ставить тіж завдання перед УАПЦ на чужині : зберегти душу народню в умовах може найтяжчих, в умовах відірванности від народної гущі і рідної землі, посеред чужих вір і чужих народів, в тяжких обставинах економічного і політичного життя.

В турботах про дальшу долю Богомбереженої Української Православної Пастви з доручення Собору, Священий Синод УАПЦ звернувся з меморандумом до Организації З'єднаних Народів та до урядів християнських великих держав в справі унормування правного положення нових еміґрантів та розселення їх трудовими громадами з забезпеченням церковно-релігійної опіки, одночасно дорučивши поодиноким Архипастирам УАПЦ виїхати з Німеччини до інших країв для несення духовної опіки над нашими вірними. І так Архиєпископ Мстислав виїхав до Канади, Архиєпископ Михаїл до Бельгії, Архиєпископ Ігор виїжджає до Арґентіни, а до нас у Францію має приїхати сам Голова Собору Єпископів УАПЦ Високопреосвящений Митрополит Полікарп.

З приїздом Митрополита Полікарпа, Голови УАПЦ, до Парижу, де завдяки княжому дарові одного з вірних синів УАПЦ збудовано одну з найкращих домових церков в Парижі, відповідальність нашої громади вірних розпорошених по цілій Франції за дальшу долю нашої церкви збільшується, а особливо її Виконного Орґану — Єпархіяльної Ради.

Від довшого часу, розуміючи потребу рідних священників для духовної і народньої праці серед наших вірних, Єпархіяльна Рада робила відповідні заходи, щоби якнайскорше спровадити на терен Франції відповідну кількість наших панотців. Наші старання нарешті частинно увінчалися успіхом. В кінці серпня і початку вересня цього року, з благословенства Митрополита Полікарпа прибули до нас : Митрофорний Протоієрей о. Володимир Вишневський, який призначений настоятелем св. Симоновської Церкви в Парижі і о. Архипресвитер Олександер Новицький, якому доручено нести душпастирську опіку над нашими вірними в провінції. В найблизчому часі о. Архипресвитер відвідає кожну нашу парафію, яка існує на терені Франції, як рівнож навістить і ті громадки наших вірних, які не мають зорґанізованих парафій, але виявлять бажання побачити у себе рідного душпастира, щоб спільно помолитись до Всемилостивого Бога за кращу долю нашого народу і мати можність приступити до св. Сповіді і Причастя.

Усі ці заходи Єпархіяльної Ради вимагають багато коштів. З приїздом до нас Митрополита, положення єпархії УАПЦ у Франції стане осередковим у світі, тому наша єпархія повинна бути з'орґанізована зразково. Досі більшість наших православних еміґрантів всюди користала з духовної опіки чужих нам по національности й духу священників. Тепер маємо своїх рідних пастирів і мусимо їх духовну діяльність всіма силами підтримати. Мусимо їм дати хоч скромне матеріяльне забезпечення, щоби вони могли присвятити весь свій час на службу Богові і нашому народові.

Тому Єпархіяльна Рада на своєму засіданні дня 14 жовтня б. р. постановила звернутись до всіх православних українців у Франції зложити свою жертву на розбудову нашого церковно-народнього життя в формі одноразової пожертви і в розмірі повного одноденного заробітку кожного з вірних. В цій цілі розсилаємо по зареєстрованих у нас адресах підписні листи. Імена усіх жертводавців будуть уміщені в пресі. Нам є добре відомо, що наша еміґрація перетяжена усякими збірками на ріжні пекучі потреби, одначе глибоко віримо, що не найдеться на терені Франції такого віруючого сина своєї церкви, який би не зложив для цеї офіри.

Одночасно Єпархіяльна Рада закликає всі наші Парафіяльні Ради на терені Франції в якнайскоршому часі відбути загальні збори своїх членів і установити місячну складку для утримання парафії і священика. Для прикладу подаємо, що місячна складка на терені Паризької парафії УАПЦ виносить 100 фр. і що певна кількість парафіян склала одноразову пожертву в формі 1 відс. свого річного заробітку. На видатки Єпархіяльної Ради Паризька Парафія складає місячно 10 відс. з церковних доходів.

В тих місцевостях, де перебуває більша кількість православних українців (старих і новоприбулих еміґрантів) і де церковні громади не є зорґанізовані,

необхідно створити Парафіяльні Ради (Голова, скарбник, членів 1-2, секретар) і рівнож усталити місячну складку своїх членів.

Поодиноких наших православних братів і сестер, розкиданих по розлеглих теренах Франції і її колоній, Єпархіяльна Рада закликає складати свої місячні складки і одноразові пожертви просто до Каси Єпархіяльної Ради в Парижі.

Всі гроші (одноразові пожертви та місячні складки) просимо надсилати на Конто Банкове «Societé Generale» Chq. 14.732. Mr. Gmira з зазначенням «для Епархіяльної Ради УАПЦ».

А листування в цих справах просимо надсилати на адресу нашого скарбника :

Mr. Jean HORAIN, 6, rue Gustave Rouanet, Paris 18.

ЄПАРХІЯЛЬНА РАДА УАПЦ у Франції

Голова : Інж. С. Созонтів
Заступники Голови : Митр. прот. В. Вишневський, , Архипресвитер О. Новицький, полк. Юскевич.
Скарбник : І. Гораїн
Секретар : Проф. Шумовський
Члени : П. Василів, І. Рудичів, П. Плевако.
Париж, XXe, 5, rue Gasnier-Guy

АЛЬГРАНЖ

В неділю 14 жовтня ц. р. відвідав нашу парафію довгожданий гість — о. Архипресвітер Олександр Новицький, душпастир православного українського робітництва. Богослуження відбулося того ж дня в приміщенні протестантської церкви, в присутності цілої української колонії м. Кнютанжу й околиць. Співав досить добре хор під орудою п. Литвиненка. По Євангелії о. Архипресвітер виголосив глибоко релігійну і одночасно так життєву проповідь про обов'язки правдивого християнина-українця, яка зробила на присутніх велике враження і всі присутні в церкві справді молились єдиним серцем і єдиними устами за поліпшення долі нашого народу, розпорошеного по цілому світі.

По Службі Божій відбулося вінчання п. Івасенка, мешканця м. Кнютанж.

На Богослуженні весь час був присутній місцевий пастор Євангелицької Громади, який з великим зацікавленням придивлявся до нашої Служби Божої, подивляючи її красу й велич.

Того ж самого дня, о 6 год. вечора, в приміщенні місцевої української Громади зібралися всі українці м. Кнютанжу й околиць без різниці віроісповідання й територіяльного походження, де на запрошення голови Громади о. Архипресвітер О. Новицький виголосив доповідь на тему : «Життя української еміґрації в Німеччині».

Заслухавши цінну, бо цілком об'єктивну доповідь, присутні після обміну думок просили о. Архипресвітера в імені українських громадян м. Кнютанжу й околиць передати привітання Українській Національній Раді і її Виконному Органові та запевнити, що українська громада в Кнютанжі є цілковито до розпорядження Виконного Органу УНРади і вважає, що лише невідповідальні чинники серед нашої еміґрації можуть не бажати успіху У. Н. Р. в її такій тяжкій і відповідальній праці для добра нашого народу як в краю, так і на еміґрації.

В наступні дні, відвідавши майже всіх своїх парафіян, о. Архипресвітер від'їхав від нас до Нансі. 19 жовтня Парафіяльна Рада У. А. П. Ц. в Кнютанжі з жалем прощалась з своїм Архипресвітером, прохаючи не забути відвідати нас на Різдвяні Свята. ПАРАФІЯНИН

НАНСІ.

В неділю 21-го листопада о. архипресвитер О. Новицький одслужив службу Божу в Нансі. Місцеві українці, що вперше в цій місцевості мали нагоду вітати свого душпастиря, численно прийшли на службу Божу. Крім українців, як православних, так і ґреко-католиків, було багато і чужинців — росіян та французів. Сама служба Божа та проповідь нашого пан-отця залишили у присутніх невитравне враження.

По службі Божій відбулася панахида, а по ній академія пам'яти 359-ти героїв, що загинули під Базаром. Свято було відкрито промовою п. Шияна, Голови місцевої «Просвіти», з рефератами виступили п. п. пполк. Петро Закусило, Уповноважений Т-ва б. Вояків Армії УНР в цьому районі, та п. А. Гришин, а сотн. Ямковий виголосив коротку промову. По закінченню свята о. архипресвитер О. Новицький оповів про життя і працю української еміґрації в Німеччині, що було вислухано з надзвичайною увагою.

Побут рідного душпастиря розворушив наших людей і влив нової енерґії в життя нашої колонії в Нансі. Дякуємо п. отцеві за його відвідини і надіємося, що до нас частіше тепер буде він приїзжати. НАНСІЄЦЬ

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

на місяць ГРУДЕНЬ 1948 року в Українській Автокефальній Православній Церкві св. Симона в Парижі, 5, rue Gasnier Guy, Paris XXe, Metro : Martin Nadaud.

3. 12. (п'ятниця), год. 19 — Всенічна перед Введенням.

4. 12. (субота), Введення Пр. Діви до храму, год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Всенічна перед неділею.

5. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
11. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
12. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19. Всенічна перед св. Андрієм.
13. 12. (понеділок), Св. Ап. Андрія Первозваного, Основоположника Церкви Христової в Україні. Год. 10.30 — Служба Божа з молебном.
18. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
19. 12. (неділя і св. Чудотворця Миколая), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом св. Миколаю.
25. 12. (субота), год. 19 — Всенічна перед неділею.
26. 12. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.

Підчас служб Божих співає чоловічий хор під орудою дириґента К. Миколайчука, а підчас всенічних і вечірень з акафистами — мішаний хор.

Про порядок Богослужень УАПЦ на провінції будуть окремі повідомлення.

Настоятель Митрофорний Протоієрей В. Вишневський.

ПОДЯКА

Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві в Парижі цим приносить сердечну подяку усім тим українцям м. Кнютанжу, які на заклик о. Архипресвітера О. Новицького зложили добровільні пожертви на Дитячу Оселю в Руасі-ан-Брі в сумі 3100 франків; зокрема дякує п. Спендовській Ользі, з ініціятиви якої, за чашкою чаю в її помешканні, присутні гості офірували 2.200 фр.

Нехай Господь Милосердний допомагає у всіх ваших добрих ділах за те, що Ви не забуваєте за ваших найменших.

Голова Є. ПРОКОПОВИЧ
Секретар — К. СОЛОНАР

ТОВАРИСТВО ПО УТВОРЕННЮ СТАЛОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В ПАРИЖІ

ЗАПРОШЕННЯ

Товариство має шану просити Вас вшанувати ласкавою присутністтю

КАМЕРНИЙ КОНЦЕРТ

який воно влаштовує Культурними Силами зі свого складу.

Концерт відбудеться в Неділю 26 Грудня 1948 року о годині 15 і 45 хв. в Салі «Марсо - Шайо» на 31, rue Pierre I de Serbie, Paris 8e. Метро : Alma Marceau, Iena, Etoile і Franklin Roosevelt (Marbeuf). Число нумерованих місць обмежене. Щоб не залишились резервовані ЗАПРОШЕНИМ місця — просимо, при неможливості прибути на концерт — негайно вернути запрошення на адресу : 5, rue Gasnier Guy, Paris 20e.

На покриття видатків приймаються ДОБРОВІЛЬНІ ДАТКИ.

Неповернені Товариству запрошення вважаються за прийняті і Товариство числить на Вашу присутність та резервує для Вас місце.

ТОВАРИСТВО

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine — Paris 12e.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАІНСЬКОІ ГРОМАДСЬКОІ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

Цим повідомляємо, що річні Загальні Збори Української Опіки у Франції відбудуться 26 Грудня ц. р. в Українському домі (13, rue Taine, Paris 12e). Початок о 15-ій годині.

Згідно статуту організації — члени Громадської Опіки посилають по 1 предствникові від кожних 50 членів.

Всіх членів Громадської Опіки просимо вирівняти всі борги до Загальних Зборів, щоб таким чином не було ніяких заперечень що до права їхньої участи в рішеннях Загальних Зборів.

Прохаємо організації зголосити їхніх делеґатів своечасно, аби можна було їм підшукати помешкання.

Черга справ Загальних Зборів намічена така: 1. Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів 9. XI. 47 року. 2. Справа ОУРФ. 3. Звіти Управи Громадської Опіки. 4. Доклад Ревізійної Комісії і голосування про уділ абсолюторії. 5. Питання перетворення Української Громадської Опіки в Громадський Комітет у Франції. 6. Внески і резолюції.

Голова Української Громадської Опіки — інж. **С. Созонтів**
Генеральний Секретар — **Іл. Косенко**.

УКРАЇНСЬКА АРТИСТИЧНА ГРУПА В ПАРИЖІ
під містецьким провсдом Є. Чайки.

Хто бажає гарно забавитись і посміятись безжурним сміхом

приходьте

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 12 ГРУДНЯ 1948, В ЗАЛЮ
SALLE DES SOCIETES SAVANTES — 8, RUE DANTON, PARIS 6e
(Metro: Odeon ou Saint-Michel)
на веселу динамічну комедію на 3 дії

ТРІЙНЯТА

(ця комедія багато років іде з успіхом на европейських сценах)

В антрактах буфет — Режисер: Є. ЧАЙКА

Участь беруть професійні артистичні сили

<u>УВАГА:</u> **Починаємо рівно в 20 г. 30 хв**

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу: Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, **з зазначенням: «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата:	**квартально**	6 ш.
	піврічно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число	....	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. **з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата:	**квартально** .	2.40 м.
	піврічно	4.80 м.
	на рік	9.00 м.
Одне число	....	0.40 м.

Directeur: Mme Catherine-Germaine Sozontieff — Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

25 frs.

HROMADA

COLLECTION
BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

ВИХОДИТЬ
ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

Nº 24

ДРУГЕ ЧИСЛО МІСЯЦЯ ГРУДНЯ 1948

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ
ГРОМАДСЬКОГО
ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ ІНЖ. С. СОЗОНТІВ
РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Поштова марка
Української Національної Ради

ADRESSE : HROMADA
5, RUE GASNIER GUY, PARIS XX.

ПЕРЕДПЛАТА :
C. C. PARIS 565.800

КВАРТАЛЬНО	......	150 фр.
ПІВРІЧНО	....	270 фр.
НА РІК	....	500 фр.

A NOS AMIS FRANÇAIS

Au cours du 1er Congrès des Journalistes Libres de l'Europe Centrale et Orientale, des Pays Baltes et Balkaniques, M. Nicolas Livitzky, membre du Conseil National Ukrainien, représentant de la Délégation des Journalistes Ukrainiens, résidant en France, en Angleterre et dans les zones occidentales de l'Allemagne, a prononcé un discours, dont les passages essentiels nous publions ci-dessous :

C'est avec une grande satisfaction que les journalistes Ukrainiens prennent part au Congrès de la presse libre. Plus que tous autres, les journalistes Ukrainiens ont pu apprécier la valeur et l'importance de cette manifestation, puisque la situation faite au peuple Ukrainien depuis deux siècles est une négation flagrante des principes élémentaires du droit de l'homme et du citoyen, une négation flagrante des bases essentielles des régimes démocratiques de tout peuple civilisé.

Après des luttes séculaires contre les agressions des impérialistes étrangers, le peuple Ukrainien a perdu, au XVIIIeme siècle son indépendance politique. Mais à la suite de la révolution de 1917, le peuple Ukrainien a pu réconquérir, pour une courte période, la liberté tant espérée. Un Etat Ukrainien indépendant a été proclamé sur les territoires ayant été englobés avant dans les empires des Romanoff et des Habsbourgs. Le Parlement Pan-Ukrainien librement élu a proclamé, le 22 Janvier 1919, la République Démocratique Ukrainienne, souveraine et unifiée. A peine ressuscitée, l'Ukraine avait à se défendre contre des voisins agressifs qui lui disputaient le droit à une vie politique indépendante. En 1921, le gros des forces régulières de l'Armée Ukrainienne a du abandonner la lutte, avant tout sous les coups de l'Armée Rouge et après avoir formé le centre de gravité de la lutte anti-bolchéviste. A nouveau, le territoire ukrainien a été partagé cette fois entre quatre pays voisins. Mais le peuple Ukrainien n'a pas reconnu la domination étrangère imposée à lui par la force des armes et il lui a opposé toutes ses forces vivantes, organisées dans des vastes mouvements nationaux et révolutionnaires de libération. Le Gouvernement Ukrainien légitime, forcé à s'expatrier,a continué, à l'étranger, à défendre les droits violés de notre peuple.

Le régime bolchéviste introduit dans le pays a anéanti la presse libre en Ukraine même et notre presse n'a pu s'exprimer librement qu'en exil, où elle est devenue la porte-parole de tout notre peuple.

Pendant la période de l'entre-deux-guerre la presse ukrainienne a été l'objet de persécution intolérable. En Ukraine, alors, englobée dans l'Union Soviétique, des dizaines de milliers de journalistes écrivains ou savants ont été fusillés ou envoyés dans les camps de la mort en Sibérie.

La deuxième guerre mondiale, avec toutes les misères, apportées par elle, a particulièrement touché notre pays. L'Allemagne, désirant transformer l'Ukraine — colonie moscovite, — en Ukraine — colonie allemande, a introduit dans notre pays des méthodes qui ont coûté la vie à des millions d'hommes, de femmes et d'enfants. Mais les Ukrainiens ont opposé aux agresseurs allemands un magnifique mouvement de résistance tout en réclamant sans cesse la restauration de l'Etat Ukrainien indépendant. Nous

sommes fiers de ce que les hauts-faits d'armes de l'Armée des Insurgés Ukrainiens aient contribué à la victoire finale contre le régime allemand nazi — le rôle de cette contribution ukrainienne sera déterminée plus tard par l'histoire.

Aujourd'hui, l'Ukraine, presque tout le territoire ukrainien — se trouve placé sous la domination soviétique. En même temps l'Ukraine en tant qu'Etat soi-disant indépendant, fait partie de l'Organisation des Nations Unies. En accueillant l'Ukraine dans son sein, les peuples du monde entier ont reconnu notre droit à avoir notre Etat Ukrainien indépendant. Toutefois, il faut souligner avec force que le soi-disant Gouvernement de la République Socialiste Soviétique Ukrainienne, qui siège aujourd'hui à Kiev et représente l'Ukraine devant les Nations Unies — n'est pas l'émanation de la volonté du peuple ukrain en, mais une succursale moscovite imposée par la force à des fins démagogiques.

Pour faire face à la situation et unir leurs forces pour la cause commune, les groupements politiques ukrainiens se sont entendus il y a peu de temps pour créer un Parlement ukrainien, « Le Conseil National Ukrainien », qui a consolidé les bases politiques du Gouvernement légal de la République Démocratique Ukrainienne, Gouvernement créé par la volonté du peuple ukrainien et agissant en vertu du mandat confié à lui par le Parlement librement élu sur les territoires Ukrainiens.

L'Armée des Insurgés Ukrainiens continue sans répit son action en Ukraine occupée ; elle lutte pour chasser l'envahisseur et pour restaurer le régime démocratique dans un Etat Ukrainien, souverain et libre. Là, agit un centre révolutionnaire politique, « Le Conseil Général de Libération Ukrainienne ».

Nous, représentants de la presse ukrainienne libre, estimons qu'il est de notre devoir sacré de mettre toutes nos forces et toute notre énergie au service des porte-paroles mandatés de notre peuple. Nous nous acquittons de cette tâche aussi bien ici, comme émigrés politiques, que dans notre pays occupé, où existe une presse ukrainienne clandestine.

Nous savons que nous ne sommes pas isolés dans notre juste combat. La Moscovie Tsariste n'asservissait pas uniquement l'Ukraine. Sous son joug gémissaient également la Pologne, la Biélorussie, les Pays Baltes, la Finlande, les Pays du Caucase, les Pays Cosaques, le Turkestan et tant d'autres peuples qui se trouvaient dans la « prison des peuples » moscovite.

Ayant remplacé le régime tsariste par le régime bolchéviste la Russie est restée, aujourd'hui, la même force agressive et impérialiste. Du haut du Kremlin le bolchévisme étend sa main pour soumettre à sa loi tout le monde démocratique et pour y instaurer le régime d'un totalitarisme brutal.

Nous sommes fiers que ce soit ici, sur cette terre française hospitalière, dans ce pays de la liberté traditionnelle, que nous puissions proclamer que le peuple ukrainien et tous les peuples subjugués par Moscou, vivent et luttent contre l'agression, pour leur libération, pour leur indépendance nationale et pour ces nobles idées : « Liberté, Egalité, Fraternité », qui sont nées précisément en France. Et en luttant pour ces idées, nous, les journalistes ukrainiens, nous croyons lutter non seulement pour notre peuple, pour les intérêts de notre peuple, mais aussi pour les intérêts de tout le monde démocratique.

Одне з приміщень Видавництва «Громада»

ДАЙТЕ КОМУ ХОЧЕТЕ, АЛЕ ДАЙТЕ!

Кожна піч українська — твердиня міцна.
Там на чатах лежать патріоти.
Самійленко

За мотто беремо слова відомого українського письменника, якого сьогодні, особливо на еміґрації, починають забувати. Взяли ж ми це мотто для того, щоб нагадати кожному українцеві його прості і звичайні обов'язки. У нас, українців, з лнедавніх часів завелося вважати себе добрими патріотами, навіть коли ми для української справи нічогісінько не робимо. На зборах чи на з'їздах, на засіданнях чи на сходинах, ми заявляємо себе патріотами. А на ділі? На ділі ж воно, на жаль, далеко не так. І особливо це розходження слова з ділом виявляється в культурній ділянці.

Наприклад, на терені Франції знаходиться багато десятків тисяч українців. Здавалось би, що ці десятки тисяч мусіли б мати пропорційні своєму числу культурні потреби. Для цих десятків тисяч українців існує у Франції, як відомо, тільки одне-одиноке українське видавництво «Громада» і кілька газет чи журналів. На складі і в крамниці Видавництва «Громада» є сила різних видань, давніх і недавніх, старих авторів і молодих, видань різного

характеру : красне письменство, політика, наука, дитячі книжки, ноти, навіть видання чужими мовами. А скільки українців задовольняє свої культурні потреби, користаючись послугами цього Видавництва? — Дуже небагато.

Яка причина? Чи ж би це тому, що люди не вміють читати? Ні. — Чи ж би це тому, що бракує книжки? Ні. — Книжки є, їх треба тільки купити, треба здобутись на крихітку практичного патріотизму.

Тут ми не говоримо, щоб читати тільки книжки, що є у нас на складі, чи щоб читати тільки журнал «Громада». Ні, ми далекі від цього. Але ми закликаємо кожного українця, щоб не гаяв часу на чужині, щоб працював над собою, читаючи регулярно хоч один український журнал або газету, щоб він знайомився і з старими і з новими виданнями і тим самим поглиблював свій національний світогляд, зберігав і поширював знання своєї батьківщини. Працюючи над собою, розвиваючи свій світогляд, пізнаючи цінності, створені українським духом, ми тим самим працюємо і для свого народу. Сила народу міряється зусиллями і працею кожного зокрема і всіх нас разом. Отже не повинно бути серед нас, українських еміґрантів, що перебувають на терені Франції, ні одного, який би нехтував цією величезною і вирішальною зброєю — друкованим словом.

Кожне українське видавництво є вповні свідоме того, що ні воно, ні редакції українських газет чи журналів не працюють так, як би це повинно бути, але совість наша чиста, бо ми добре знаємо, в яких умовах і якими засобами робиться ця робота. Ми пишемо ці прикрі рядки, щоб не затримувати на собі відповідальности за всякі недотягнення в ділянці українського друкованого слова. Українські робітники пера, у великій більшості сповняють свої обовязки як можуть, але тепер черга за вами, громадяне.

Ми закликаємо вас

— Читайте постійно хоч один український журнал або газету (причому не забудьте внести передплату),

— Читайте хоч час-від-часу українську книжку.

В-во «ГРОМАДА»

УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА

Подаємо нижче інтерв'ю, дане Керманичем Закордонних Справ Виконного Орґану Української Національної Ради проф. І. Мазепою головному редакторові литовської ґазети Ziburiai (Ауґсбурґ) Ю. Бітенасові в справах української визвольної боротьби та українсько-литовських відносин.

— Як українці орґанізовані і яким шляхом прямують до осягнення свободи для свого народу?

— *Українська визвольна боротьба провадиться двома шляхами : революційна боротьба в краю і визвольна акція за межами України.*

—В яких країнах українські осередки є найсильніші?

— *В різних країнах світу поза Україноюналічується коло 2-х мільйонів українців. Найбільші українські колонії знаходяться : в Сполучених Штатах Америки, в Канаді, Арґентіні, Бразилії, Параґваю, Німеччині, Франції, Англії і Бельгії.*

— Яка роля українських еміґрантів, що знаходяться в Західній Европі?

— *Українська еміграція в Західній Европі відіграє важливу політичну ролю в житті цілого світового українства : тут зосереджені централі всіх українських політичних партій і організацій. Заходом цих партій і організацій створено Українську Національну Раду як представництво українського народу в його боротьбі за державну незалежність.*

— Яке положення українського народу в Батьківщині?

— *Становище українського народу під московсько-большевицькою окупацією незрівняно тяжче, ніж положення інших націй, поневолених Москвою. Ґеографічне положення України, її природні багатства і число людности роблять Україну рішальною проблемою для російського імперіялізму. Тому то большевицька Москва не тільки гнобить Україну політично, але руйнує господарськи і прямує до повної денаціоналізації українців та навіть до фізичного винищення нашого народу. Про це свідчить совєтська планова політика голоду, що вже кілька разів забрала мільйони жертв українського народу.*

— Що значить постійна втеча українських повстанців на Захід?

— *Повстанський рух на Україні провадиться підпільними революційними шляхами. Тому дозволю собі це питання залишити без відповіді.*

— Яким способом, на Вашу думку, Україна здобуде собі свободу?

— *Українські провідники сподіваються, що Україна здобуде собі свободу тим шляхом, який вказаний в декларації Української Національної Ради, це : об'єднання всіх творчих сил українського народу для боротьби за незалежну соборну Україну і спільна праця в першу черґу з народами, поневоленими совєтською Москвою. Визволення наших народів в немалій мірі залежить також від сприятливих міжнародніх обставин.*

— Яке становище Ваших сусідів до української визвольної боротьби й як вони, на Вашу думку, будуть розглядати цю боротьбу в майбутньому, якщо постануть конкретні питання, як границі і т. д.?

— *Сусідні з Україною народи ставляться прихильно до української визвольної боротьби, проте кордони, напр. з поляками, не зважаючи на довгу й вичерпну дискусію на цю тему в українській і польській пресі, ще не є узгіднені. Є небезпека, що претензії деяких польських чинників щодо західніх українських земель можуть привести до поновного польсько-українського конфлікту і пошкодити обом народам.*

— В минулому литовці й українці мали спільні відносини. Чого українці чекають від литовців і які почуття українці мають до литовців?

Як ви уявляєте осбі співпрацю литовців і українців тепер і в майбутньому?

— *Українсько-литовські відносини як в минулому, так і тепер визначаються приязним характером. Між українцями й литовцями не існує ніяких спірних питань. Це створює сприятливий грунт для якнайтіснішої співпраці українців з литовцями тепер і в майбутньому.*

— Яке становище українців щодо «Інтермаріюм-у» і ІНКОПФ орґанізації?

— *Такі організації як ІНКОПФ, що існують для спільної оборони правних і соціяльних інтересів емігрантів різних національних груп, зустрічають з боку українців тільки прихильне відношення. Щождо «Інтермаріюм-у», то ця справа саме тепер дискутується в українських політичних колах.*

4-ий Собор УАПЦ 1944 року

СВ. УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

ПОЧАТКИ ХРИСТИЯНСТВА НА УКРАЇНІ (1 вік - 988 р.)

Подаємо короткий нарис історії нашої Православної Церкви, яка є істинною церквою більшости українського народу.

Отож та Божественна Установа на землі, якої значна частина вірних і духівництва на чолі з своєю Преємственно-Апостольською ієрархією перебуває з 1944 року на еміґрації й носить назву «Св. Українська Автокефальна Православна Церква», є історично-канонічною наслідницею св. Церкви Христової, яку заклав у 1 віці по Р. Хр. на землях України св. Ап. Андрій Первозваний, Основоположник Церкви Христової в Україні. Як переказують, він доходив до гір Київських, на яких поставив Хреста, і сказав своїм учням, що «на цих горах засяє благодать Божа, велике місто буде тут збудоване і багато церков тут постане».

У 858 році св. Брати Кирил і Мефодій, під час своєї т. зв. Хозарської Місії, побували на південних землях України і скріпили маленьку тоді церкву.

В наслідок зносин з ґреками і сусідніми слов'янами, які вже освічені були св. вірою, почало ширитися й в Києві християнство. Ми знаємо з документів, що в часи київського князя Ігоря частина його дружини, під назвою «Русь Християнська», присягає на додержання мирного договору з ґреками в церкві св. Ілії в Києві (р. 944).

Дружина кн. Ігоря, княгиня Ольга, що правила Київською Державою після смерти Ігоря, прийняла Христову Віру і охристилася у самого царгородського патріярха в 957 р. Ця св. княгиня намовляла свого сина кн. Святослава охристися, одначе войовничий князь відмо-

вився від прийняття Христової науки, але не переслідував християн.

Натомість син його, наш Великий Князь св. Володимтр Рівноапостольний, охристивши в 988 і в наступних роках нашу Батьківщину Русь-Україну, поставив Церкву нашу на твердих підвалинах, а християнську віру зробив державною. Цей св. Князь запровадив у нашій церкві постійну організацію церковного управління за посередництвом благодатної ієрархії, яку було спроваджено з Царгороду. Св. Володимир також запросив з Болгарії священиків, які принесли з собою св. Письмо і богослужбові книжки в перекладі св. Кирила і Мефодія в мові слов'янській і тією ж мовою відправляли Служби Божі.

ЗВ'ЯЗОК КИЇВСЬКОЇ МЕТРОПОЛІЇ З ВСЕЛЕНСЬКИМ ПАТРІЯРХОМ (988 - 1686 рр.)

На чолі нашої церкви стояв Київський Митрополит, а вся церква в Київській Державі існувала як Київська Метрополія, залежна від Царгородського Патріярха, бо ж з Царгороду була прийнята віра християнська. Однак залежність Київської Метрополії, себто Української Православної Церкви, від Царгороду, яка існувала протягом 700 літ (988-1686 р.), обмежувалися, власне, тільки поставленням чи благословенством на київську катедру митрополитів. У внутрішнє життя нашої церкви Царгородська Патріярхія не вмішувалася, хоч на протязі 250 перших років історії її митрополитами в Києві були майже виключно греки. В церковно-історичній літературі про нашу церкву (Київську Метрополію) у проф. Московської Дух. Академії Є. Голубинського в його «Історії Руської Церкви» (том 1, стор. 231) знаходимо припущення, що при самому прийнятті християнства нашими предками при св. Володимирі греки були змушені дати автокефалію («незалежність, самоглавність»).

Право на автокефалію наша Українська Православна Церква мала з самого початку, бо найдавшніші канони (закони) вказують дві підстави для церковної незалежности: національну — 34 правило св. Апостолів каже : «Єпископам кожного народу належить знати першого між ними»... і політичну - територіяльну — Правила 6 - І Всел. Собору, 9 - Антіохійського Собору і 17 - IV Всел. Собору, які кажуть : «В кожній області єпископам треба знати одного єпископа, що начальствує в метрополії»... «Коли царською владою засновано, або буде засновано місто, то розподіл церковних парафій нехай послідує за цивільним та земським порядком»... Як бачимо, наша церква мала обидві вищенаведені підстави на незалежність і самоуправління : існував окремий народ український (руський) і була могутня Київська Держава.

Тому відомі факти поставлення на митрополитів Київських без згоди, а то навіть проти волі Царгороду українців : митрополита Іларіона (1051 р.) і Клима Смолятича (1147 р.) і болгарина митр. Григорія Цамбала (1415 р.). Цікаво, що коли посол з Царгороду настоював, щоб прийнято було замість митр. Клима Смолятича — митрополита грека, то великий князь Ростислав Мстиславович твердо заявив : «Я цього (грека) митрополита за шану і ласку царську (візантійського імператора) цим разом прийму, але як надалі патріярх, без відома нашого та нашого рішення, в противність правилам св. Апостолів, на Русь митрополита наставить, то не тільки не прийму, але й вічний закон поставимо, щоб обирали та поставляли єпископи руські з наказу великого князя» (Бог. Вісник 1948 р., No 1, стор. 37. Проф. І. Власовський. Кан. й істор. підстави автокефалії).

Але треба ще раз сказати,що та залежність від Царгороду нашої церкви була не тяжкою, а навіть до деякої міри корисною, бо дозволяла боронитися перед зазіханнями чужої державної чи церковної влади. Так, напр., перед самим підпорядкуванням Київської Метрополії Москві, на Церк. Соборі 1685 р. в Києві, українське духівництво, шляхта й міщанство, виступаючи проти того підпорядкування, називають Царгородського Патрярха «Батьком нашим споконвіку». «Боїмося, кажуть вони, відступити від нього, щоб не підпасти прокляттю, бо чи ж випадає дітям відрікатися від свого батька?» (Др. Є. Сакевич, Історія приєднання Київської Метрополії до Московського Патріярхату, стор. 8).

Тому проф. І. Власовський у своїй вищенаведеній праці (ст. 39) каже, що «історики мали підставу означати таке становище нашої церкви, як автокефалію де факто».

Ми маємо приклади, що не зважаючи на тяжке становище становище Православнві Церкви в Польщі, з причини відомого акту 1596 р. в Бересті, православна ієрархія й духівництво у великій своїй більшості не бажало приєднання українців до одновірної Москви, не бажаючи під-

порядкування своєї церкви Московській Патріярхії. Так, р. 1654 Митрополит Сильвестр з вищим духівництвом відмовився присягати московському цареві, заявивши : що хоч гетьман з усім військом Запорізьким піддався цареві, в він, митрополит, з усім собором чолобитної до царя не посилав, і живе він з духівництвом сам по собі, ні під чиєю владою. Таким чином після приєднання України до Москви 1654 р. (Переяславська Угода) Українська Православна Церква ще впродовж 32 років жила вільним життям у давньому зв'язку з царгородськими патріярхами. Митрополити Діонисій Балабан, Йосип Нелюбович-Тукальський, хоч останній ув'язнений був поляками 2 роки в Марієнбурзі, не підпорядкувалися моск. церковній владі. Навіть прихильний до Москви єпископ Мефодій Филимонович, що був призначений Москвою місцеблюстителем Київського митрополичого престолу (1661 р.), рішуче протестуватв проти призначення митрополита Московським Патріяхом : «Якщо буде на те воля великого царя, щоб відняти у нас наші вольності і права і бути у нас митрополитові з Москви, а не по нашому вибору, то нехай великий цар накаже всіх стратити, а ми з цим погодимося... Нам краще смерть прийняти, ніж митрополита з Москви». (Кор. Історія Прав. Церкви, ст. 79.)

Але жодні протести не помогли, і Москва цілковито підпорядкувала собі нашу церкву в рр. 1685-86, поставивши на митрополита Київського єпископа Гедеона Четвертинського, який присягнув на «вірність і послушенство» Московському Патріярхові Якимові. Тоді ж Царгородський Патріярх Діонисій, під натиском великого візиря (міністра) Туреччини та за дари, прислані патріярхові московським урядом, погодився на прилучення київської метрополії до Московської Патріярхії, зрікшися таким чином своїх прав, як ієрархічного зверхника Української Православної Церкви.

На протязі віків перебування Православної Церкви українського народа в юрисдикції Царгороду, народ наш розвинув багато особливостей в будові церковного життя, що можна окреслити, як і в житті інших християнських націй, іменем народу, — «українським православ'єм». І це було не тільки в добу Київської та Галицько-Волинської Держави, а й в добу поневолення нашого народу Польщею.

Ми не можемо тут заглиблюватися й деталізувати тему «Українського Православ'я». Можемо тільки загально зазначити, що під цим розуміємо вплив Церкви на світогляд нашого народу, на практику відносин в нашій історії між церквою й державною владою, форми церковного устрою в нашій церкві — соборність, виборність, спеціяльні обряди, братства, характер шкільного богословія, український стиль в будові церков і малярстві, спеціяльні мелодії церковного співу, кантати богогласника, колядки, щедрівки, вертепи і інтермедії на релігійні теми, переклади на живу мову св. Письма і молитов, спеціяльна вимова богослужбових текстів і наближення їх вимови до живої української тогочасної мови, щоб згідно з заповітами Божими (1 Кор. XIV, 6, 9, 19) та ідеями св. Рівноапостольних Братів Кирила і Мефодія зробити Службу Божу і науку зрозумілою для людей.

Як бачимо, «Українське Православ'є» — це цілий комплекс духової культури народу, твореної віками. А тому нема нічого дивного в тому, що православна віра українського народу в бурхливий XVII вік в його історії була однозначна з його національністю, була головним гаслом у боротьбі українського народу за волю і державність. «За благочестиву Віру й Отчизну нашу» — такий був поклик до повстання великого гетьмана Богдана Хмельницького.

Треба відмітити, що в лоні Української Православної Церкви, старанням її великих мужів і особливо незабутнього Митрополита Петра Могили, розцвіла КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ, яка була єдиною духовною Академією, а можна сміливо сказати й єдиним Університетом для всього тодішнього православного світу.

З тим усім церковно-культурним набутком і війшла наша Українська Церква під правління Московського Патріярха.

Митрофорний протоієрей
В. Вишнівський
магістр Богословії

(*далі буде*)

З ПРИВОДУ ОДНІЄЇ СТАТТІ

В «Українці у Франції» за 5-го грудня с. р. уміщено статтю д-ра Донцова про Українську Національну Раду.

Забираю слово з причини появи цієї статті не з метою критики д-ра Донцова, а з метою вияснення деяких питань, які на нашу думку, повинні б бути прийняті нашим загалом, як підстави до трактування справи.

У своїй статті д-р Донцов у загальних формах гостро нападає на членів Української Національної Ради, при чому більша частина закидів відноситься до 1917-20 років.

Читач, який не ознайомлений з подіями 1917-20 років, не може зрозуміти власне, які ж причини в дійсності принесли нам поразку в цих роках, хто винен у цьому, та що необхідно зробити, щоб ми не зробили тих самих помилок у нашій майбутній праці, які були зроблені в 1917-20 рр.

Критика в загальних формах взагалі ніколи не може висвітлити об'єкт критики і крім запаморочення голови читачеві нічого не дасть.

Критикувати необхідно, тільки поділивши предмет критики на окремі конкретні питання, винайти їх від'ємні та додатні сторони і в цей спосіб зрозуміти дійсний стан речей.

Сьогодні ніхто не буде перечити, що в період 1917-20 років ми зробили безліч помилок та, може, навіть і злочинів, які принесли нам поразку, які вирвали з наших рук Українську Державу, але, на жаль, ніхто не насмілився критикувати в деталях події 1917-20 рр., і тим то помилки наші не окреслено. Ми їх більш відчуваємо, ніж розуміємо. Знову ж таки злочини, які дійсно були, переносяться нами на загал, який брав участь у боротьбі за державність. В цей спосіб особа, яка поповнила в той час злочини, прирівнюється до найбільш чесного, найбільш шляхетного патріота, яких було в той час безліч.

Отже, всі ми повинні прийняти засаду критики загально-суспільних політичних подій, але обов'язково виділивши окремі конкретні питання, які і висвітлити, знову ж таки взявши за базу щось незаперечне, незмінне, стале, а не проґрами партійних ідеологій.

Знову ж, коли ми приписуємо якісь помилки чи злочини, ми повинні приписувати їх окремим особам, які зробили їх, подаючи їхні ім'я та прізвища, а не приписувати ті помилки чи злочини цілому загалові. Тільки в такий спосіб ми зможемо нарешті виключити з політично-громадського життя тих осіб, які дійсно є елементом від'ємним, а то й шкідливим для нашої загальної мети.

А всі історичні події та чини, доконані окремими особами, ми критикуємо на підставі тієї чи іншої політичної ідеології, залежно від того, до якої партії належить критик. Дякуючи цьому вартість доконаних чинів та навіть сама Держава у нас набирає різні форми та образи, досить часто навіть форми дивовижні. У нас ніби існує декілька держав. Мельниківець має одну, бандерівець — другу, есер — третю, радикал — четверту і т. д., і т. д.. В дійсності ми всі знаємо, що існують головні підстави державности сталі і незмінні. Цими головними підставами є : 1) численність населення, 2) економічна потуга, 3) внутрішня орґанізація та військо. А жодна ідеологія сама по собі цих основних баз державности змінити не може. Держава з найкращою ідеологією буде миршава, коли не буде мати цих баз, і, навпаки, держава, яка посідає сильні ці бази, буде сильною, навіть тоді, коли її ідеологія буде ніби непоетична та нешляхетна. Отже для критики історичних подій та чинів базою ідеологія служити не може, як база нестала та непевна. На ідеологію ми мусимо дивитися скорше, як на прикрасу — ідею, яка пориває маси, але оцінку наших чинів та політичних посунень повинні давати на базі головних підстав державности.

Ідеологія, тактика та чини, які шкодять головним підставам державности, тобто коли та чи інша політична партія своєю тактикою та чинами руйнує ці бази (численність населення, економічна міць та внутрішня орґанізація й військо), нами повинна бути засуджена, які б не були гарні та шляхетні її ідеологічні гасла.

Коли ми будемо керуватися цими базами для критики, то напевно оздоровимо нашу суспільно-громадську думку, як рівнож витворимо державні поняття у нас самих.

Коли д-р Донцов підніс осуд проти Української Національної Ради, то це, на наш погляд, цілком неслушно. Ми ще не бачимо ані одного чину чи виступу Української Національної Ради, що перечив би нашим державним змаганням. Навпаки, як бачимо, Українська Національна Рада не хоче улягти партійництву.

Ніхто не буде заперечувати необхідности єдиного Репрезентативного Українського Центру на еміґрації. За утворення цього Центру проводи політичних центрів та уґруповань сварилися майже два

роки. Ціла ж маса еміґрантів прагнула до цього без дискусій та, навпаки, робила натиск на свої проводи, щоб вони врешті дійшли до згоди.

Українська Національна Рада існує декілька місяців, і вже д-р Донцов закликає до палацового перевороту, до палацової революції.

Д-р Донцов своїм талановитим стилем намагається поглибити віковічну нашу хибу. Д-р Донцов хоче створити революцію і в революційний спосіб повалити Українську Національну Раду і забуває, що потім необхідно буде її створити в самий звичайний життєвий спосіб, що для нової Національної Ради потрібні будуть люди.

Не будемо дискутувати, навіть не будемо порушувати питань партійних доґм, щоб прийти до висновку, яка ж партія повинна б була перебрати Українську Національну Раду в свої руки, бо над цим питанням можна дискутувати цілими роками (що вже було на протязі років) і не дійти до остаточного вирішення. Одні будуть вважати свою партію гідною і правною, інші — свою. Ми подивимося на справу реально : в сучасний момент не існує ані одної політичної партії, ані одного політичного уґруповання, яке б величчю чи то своєї ідеології, чи то величчю своєї майбутньої державної системи, могли б об'єднати біля себе всю еміґрацію. Інакше говорячи, що наше життя в його реальній дійсності нам показує : розваливши сучасний Центр, ми його замінити не маємо ким і це нам принесе нову безконечну сварку.

Безперечно, що є натуральним, всі ми повинні стреміти до вищого, до більш досконалого, але в революційний спосіб досягнути цього не можна. Навпаки, громадський обов'язок кожного з нас є удосконалювати себе, набувати свою власну вартість в дусі вимог державности, а це можна осягти тільки упертою працею над самим собою та над цілим громадянством. В революційний спосіб можна мати ефективні чини, але ніколи не можна викувати твердих та сталих варто тей.

Ми не хочемо бачити дійсного реального життя та не можемо оцінити ту дійсну ситуацію, в якій ми знаходимося, рівнож не хочемо бачити реальну силу, яку посідаємо. Ми коримося своїй фантазії, малюємо все в грандіозних формах, чому не можемо погодитися з меншим, хоч і реальним. Завдяки цьому ми починаємо завжди з кінця — декляруємо і пропонуємо завжди щось надзвичайне; це надзвичайне без малого створити не можна, і це завжди має одні і ті самі наслідки — ми скоро розчаровуємося.

Д-р Донцов, виступаючи проти Української Національної Ради, головне своє обвинувачення базує на тому, що члени її, це — колишні діячі подій 1917-20 рр., Це було б цілком слушно, коли б д-р Донцов не пропонував те саме, що власне було головною причиною нашої поразки в 1917-20 рр.

Українську Державу в 1917-20 рр. ми взяли в свої руки, будучи в істоті своїй революціонерами та прихильниками різних партійних ідеологій. Будучи революціонерами, ми витворили революцію у всіх галузях державного життя, втягли масу в цю революцію, большевики використали цю ситуацію і створили у нас анархію, яка нас потім і повалила.

Будучи беззастережними прихильниками різних політичних ідеологій, ми намагалися державу підпорядкувати ідеології, а не навпаки.

На нашу думку, критикувати Українську Національну Раду ще завчасно. Ми можемо тільки побажати, щоб Українська Національна Рада не підлягала партійництву та стала справжнім Державним Центром, для чого її і створено.

Наш обов'язок допомогти їй в цій праці, а беззмістовну критику — відкинути.

Сотн. **В. Недайкаша**

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

— Закінчення Сесії ООН і нова війна в Азії

Третя сесія ООН офіційно закінчилася 12-го грудня в Парижі з тим, щоби продовжувати свої праці в квітні 1949 р. в Лейк-Сексесі в США. Які результати цієї сесії? Навіть найбільше ідеалістичні прихильники цієї міжнародньої установи, і ті виявляють, разом із жалем, своє неприкрите розчаровання. Розчаровання не від того, що не видко реальних результатів в справі налаґодження миру в світі, а від того, що ООН — спадкоємиця колишньої Ліґи Націй — не набула бажаного авторитету, достатнього для насадження миру не тільки в серці і в голові людей, але і в ділах їхніх. І справді — протягом цієї сесії чого тільки не було: і війна в Греції, і війна в Палестині, і війна в Індії, і врешті війна на великих просторах Китаю. Що з того, що ця сесія ООН прийняла надзвичайно гарну, у деталях розроблену, декларацію прав людини і громадянина? Що з того, що комісії сесії виробили проєкти різних резолюцій, переведення в життя яких могло б сприяти покращанню людського життя? Одних резолюцій і постанов, винесених і прийнятих хоч би й подавляючою більшістю голосів, замало для того, щоб перевести їх у життя. Для того потрібна сама звичайна сила, і то сила реальна, матеріяльна.

Наведемо погляди про цю сесію відомого американського журналіста Едґара Анселя Маурера, які дуже знаменні. Він вказує, що оцінка цієї сесії, видана ґен. Маршалом, міністром справ закордонних США, ніби сесія має той успіх, що вона попередила нову війну і нове кровопролиття у великому маштабі — ця оцінка за оптимістична. Погляд же Фердинанда Куна, найблискучішого редактора американської ґазети «Ушінґтон Пост» про те, що сесія ця є фіяско і що США повинні продовжувати пересправи з Кремлем на базі взаємних уступок — на думку Е. А. Маурера — цей погляд є занадто песимістичний і далекий від дійсности.

Які ж висновки? Автор згаданої статті пише, що власне за згодою американців Совєтам вдалося накласти свою лапу на велику кількість народів, «які зовсім не хотіли йти під це панування». З другого боку, при сучасних обставинах кожне бажання американців заводити пересправи з Совєтами буде сприйняте Сталіним, як слабість Америки, яку він використає зразу ж, а зовсім не як добру нагоду для загального домовлення. І тому, пропонує Е.А. Маурер, треба перетворити ООН зразу ж у своєрідний парламент міжнародного порядку, який повинен мати і реальну силу за рахунок обмеження у кожного учасника його суверенних прав. «Треба добитися, — пише він, — утворення понад-національного закону, який мусіли б поважати всі». Але що ж з того? Тим часом, коли Е. А. Маурер, висловлюючи надії на врятування миру у свій, властивий йому спосіб, то 15-го грудня в Парижі на засіданні Комітету Безпеки в Парижі, совєтський делеґат Малік поставив в імени СССР у двадцять дев'ятий раз своє вето в справі прийняття Цейлону до складу ООН. Це так би мовити совєтська відповідь на всі зусилля західніх держав.

І разом з тим події в Азії, розгортаючися з великою силою, показують, що Совєти по-за лаштунками ООН не сплять, а працюють повною ходою. Сьогодня китайські комуністи вже контролюють одну третину китайського населення, себто 175 мілійонів людей. Їхні війська вже тримають не тільки Манджурію, але і східні провінції і північний Китай разом з Пекіном. Лишаючи бо боці всі заяви лідерів китайських комуністів, що вони мовляв не на услугах Москви, що їхній комунізм є «буржуазний» і що методи їхні нічого спільного не матимуть з «московськими», — треба сказати, що ціле озброєння мілійонових армій Ма Тсе Тунґа, лідера китайських комуністів, прийшло з совєтської сторони, а з ним і сила «спеців» від азійських справ. А відомо ж кожному, що ніяка допомога даремно не дається. І справді китайські події показали, що совєти використали в Азії всі можливості для своїх цілей.

Новий 1949-ий рік покаже ще виразніше, що слово «мир» буде лише на фронтонах інституцій та на заголовках книжок. Життя йде своїм чередом і має свої закони, протилежні утопіям.

М. Антусь

Самофал (Буконвілль, Е. і L.) прислав на пресовий фонд .... 100 фр.

З ПРИВОДУ ОДНОЇ СОВЄТСЬКОЇ ПОСТАНОВИ

Наприкінці жовтня ц. р. Рада Міністрів СССР і ЦК ВКП(б) видали «Постанову про заходи, направленні на забезпечення високих і сталих урожаїв у степових і лісостепових районах европейської частини СССР».

Як підкреслив кореспондент з Москви американської пресової аґенції «Юнайтед Пресс» — совєтський уряд, видаючи цю постанову — «опублікував 15-літню проґраму меліорації почви і 15-літній план боротьби з посухою».

Цим планом буде охоплено 120 мільйонів гектарів території. І ця територія, висловлюючися мовою варшавської газети «Ржеч Посполіта і Дзєннік господарські», «стане полем великої боротьби людини з природою... переможної боротьби за покорення сил природи і використання її в своїх цілях».

З нашого боку варто підкреслити, що ця постанова совєтського уряду направлена на зміну клімату і тим самим «змушення» землі впродовж певного часу стати більш плодючою, як досі.

Як кожна подія в Совєтському Союзі, так і ця — має і свою певну політичну ціль.

В цьому випадку йде про дві справи : 1) завдати удару по буржуазних лженаукових теоріях (тобто створених західніми вченими), які, мовляв, проголошують вічну залежність людини від сил природи, 2) в теперішньому часі, коли, мовляв, на заході панує воєнна істерія, і люди занепокоєні привидом нової світової війни і атомової загрози, висунути і спрямувати увагу людей — головно поза СССР, при допомозі відповідної голосної пропаґанди, на те, що в той же насичений воєнною загрозою час — уряд Совєтського Союзу зайнятий творенням довголітніх мирних планів, які ведуть до великого росту добробуту населення і збільшення багатства народів та до побудови фундаментів («щасливого і радісного»!) комуністичного суспільства».

У зв'язку з виданням «постанови про заходи, направлені на забезпечення високих і сталих урожаїв у степових і лісостепових районах Европейської частини СССР» — «Правда» з 28 жовтня 1948 р. у присвяченій цій темі передовій звертає увагу «на великі завдання, які постають тепер перед нашою пресою»... Конкретизуючи їх, пише дослівно :

«Рівночасно з роз'ясненням постанови Ради Міністрів СССР і ЦК ВКП(б), з популяризацією її окремих розділів, місцеві ґазети повинні висвітлити завдання боротьби за високі і сталі врожаї відповідно до особливостей кожного краю, кожної області і району. При цьому надзвичайно важливо озброїти колгоспників і колгоспниць аґрономічними заходами Докучаєва — Костичева — Вільямса і узагальнити досвід передових колгоспів, бриґад і ланок, які отримують високі урожаю в умовах любої погоди».

Переведенню в діло цього плану уряд Совєтського Союзу надав надзвичайної ваги. Як пишеться у вищеподаному числі «Правди» — «успішне здійснення грандіозного плану змінення природи впише ярку сторінку в історію боротьби совєтського народу за перемогу комунізму в нашій країні».

Варто ще підкреслити, що в керівних колах СССР панує вже довгий час переконання, що в СССР за тридцять років його існування переведено на практиці і закінчено успішню побудову большевизму, період, який обумовлює перехід до побудови другої, вищої стадії розвитку безкласового суспільства — комунізму.

І ця нова постанова уряду Совєтського Союзу входить якраз у план побудови комунізму в СССР.

РОЗШУКИ

ФІЛЛ Пелагію й Анастасію, НАПОРА Івана, Григорія і Филипа, сестру НАПОРУ Олену — NAPORA (LUZECKA) Anna, DP Camp Frille, Kr. Minden IIW, Allemagne.

КОВАЛЯ Андрія — KOWAL Tymko, 66, D. P. A. C. C. S. in Seedorf bei Zeven, Kreis Bremervoerde, Allemagne.

ТУРЖАНСЬКОГО Антонія — TURZANSKYJ Mykola, E. V. W. Hostel, Bontnewydd, Caernarvon, Angleterre.

ОЛІЙНИКА Якима — WUDKEWYTSCH Johann, Hergate 23, b. Lindau, Allemagne, Zone Franç.

ВАСЕЦЬКОГО Михайла та ГОРБЕНКА Тимофія — CHUDIAK Andrії, D. P. Camp Air Depot, 13a Post Raitersaich, Kr. Fuerth, Bayern, Allemagne, U. S. Zone.

ХРУНЬ Параску — SHYSHITA Stefan, E. V. W. Hostel Snetisham, The Beach Norfolk, Angleterre.

ГЛОБУ Лева — перебував у Франції в FFI-BUK, прошу подати свою адресу П. Номич на адресу «Громади».

З нашого життя

В ПАРИЖІ

В неділю 19 грудня ц. р. у гарних салонах Будинку Союзного Резістансу (53, Rue Francois I-er. Paris 16-e) Жіночий Допомоговий Комітет при Українській Православній Церкві влаштував Музикальний чай з добірним артистичним проґрамом.

Пані Новицька, виконуючи українські пісні, передала всю теплоту Волинської землі й свіжість рідного пейзажу. У п. Вірсти, віртуоза-скрипака, що виконував класичні речі, проривався гарячий темперамент гірської Гуцульщини. Пані Е. Піотрович, як в арії з опери «Мадам Бутерфляй » так і в сольних композиціях показала силу приємного соковитого сопрано і майстерне мистецтво ним володіти. Пан Дольницький, вправний і талановитий баритональний бас, притяг увагу присутніх могутністю свого голосу і заслужив рясні оплески, особливо знаменитою арією Мефистофеля з «Фауста». На останку виступив улюбленець української публіки п. Міро Скаля, якого оце недавно анґажувала велика Паризька Опера. п. Міро Скаля виконав кільки арій та пісень французькою, італійською й українською мовами з надзвичайним піднесенням і властивим йому талантом.

Артистичний програм, приємна атмосфера й одповідний, як кажуть французи «амбіанс» — все це разом залишили у присутніх, українців і чужинців, глибоке враження. Разом із висловом повного вдоволення й щирої подяки Жіночому Комітету за цей вечір, хочеться, закінчуючи цю замітку, сказати—«ще!» Д. Гр.

---

12 грудня ц. р. в католицькій церкві св. Габріеля в Парижі, біля Пляс де Насьон, хор при Українській Православній Церкві під орудою п. К. Миколайчука виступив з концертом. У першому відділі виконано духовні речі композиторів Пономаренка, Ломакина, Архангельського і «Отче Наш» Завадського з соло пані Е. Піотрович. Другий відділ складався з колядок та щедрівок. На закінчення виконано було думу про «Почаївську Божу Мати» з соло п. С. Топольського.

Велика церква була повна майже по береги, і український хор мав заслужений успіх. Настоятель церкви щиро дякував диригентові п. К. Миколайчукові за добре виконану добірну проґраму і висловив надію, що його парафіяне матимуть змогу і приємність почути нераз в майбутньому чудові українські мелодії.

У суботу 18-го грудня Т-во «Пісня Рідного Краю» відбуло свої річні загальні збори. Обрано нову Управу на чолі з п. Топольським. Дириґентом хору надалі залишається п. Миколайчук. Хор жваво готується до традиційного концерту колядок на Різдво, який має бути даний в Українській Автокефальній Православній Церкві. Вступ вільний. День концерту буде оголошено пізніше.

В ЛЬОНҐВІ

В неділю 12-го грудня цього 1948 року у м. Ніжанс-Льонґві (деп. Мерт і Мозель), заходами філії Товариства б. Вояків Армії УНР у Льонґві, відбулося Свято 1-го листопада і Свято Базару.

Свято відкрив вступною промовою Уповноважений філії п. сотн. Архип Рибалко.

Реферат, присвячнний Листопадовому Святу, прочитав секретар філії п. Сенятович Роман, а реферат Героям Базару — п. сотн. Гуля Грицько.

По закінченні офіційної частини Свята п. сотн. Архип Рибалко подав загальні інформації про Українську Національну Раду та її Воконний Орган, познайомивши присутніх із змістом Декляраціі і Комунікату Президії Виконного Органу.

Створення Національної Ради та її Виконного Органу всі присутні привітали і зложили на фонд Національної Ради 918 франків і з скарбниці філії 502 франки, які постановлено через Громадську Опіку переслати за призначенням. Від продажу національних прапорців під час Свята зібрано 750 франків.

Участь у Святі не зважаючи на дощову погоду взяло понад 30 осіб. Свято закінчилося співом Національного Гімну.

БЕЛЬҐІЯ

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УДК У БЕЛЬҐІЇ

Згідно постанови Першого Конґресу Українців у Бельґії на 20 листопада ц. р. скликано перше засідання Головної Ради УДК, що є консолідаційним органом українського життя в Бельґії. У засіданнях взяли участь : інж. Кішка від УДК, Скиба від УАПЦ (тимчасово), Сазюк від Т-ва б. укр. вояків, Герасимович від СУМ-у, Одлига від УпГромади (тимчасово), Макаренко від ЦЕСУС-а (тимчасово), д-р Зелений від УНОТ-а, пані Витязь від Жіночої Секції та Якимчук від Пласту. На цьому засідання обрано Президію Головної Ради в такому складі : голова А. Кішка, заступник — Д. Сазюк, секретар — Б. Макаренко (тимчасово) та скарбник — Р. Герасимович.

З Церковного Життя у Франції

ЛЯ-ПОСТОЛЬ

В неділю 24 жовтня на фермі п. Недайкаші було вперше відправлено для наших сільськогосподарських робітників Службу Божу, на яку зійшлися околичні українці.

Після служби Божої гостинний господар запросив усіх присутніх на спільний обід. Щире спасибі п. Недайкаші, старанням якого відбулася в нашій околиці Служба Божа, як рівнож дякуємо о. Архипресвитерові О. Новицькому за відвідання нас. Маємо надію, що в скорому часі знову завітає до нас наш рідний душпастир.

РОБІТНИК з ферми

ЛОНҐВІ

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД ПРЕДСТАВНИКІВ ПАРАФІЙ У. А. П. Ц. в ЕЛЬЗАС-ЛОТАРІНҐІЇ

28 листопада б. р. в приміщенні протестантської кірхи відбулась у нас Служба Божа, на яку зібралися були українці м. Лонґві та околиць. На Богослуженні також були присутні представники всіх православних парафій У. А. П. Ц. з Ельзас-Лотарінґії.

По службі Божій було відправлено молебен за Українську Національну Раду і її Виконний Орґан з виголошенням многоліття Українському Народові, та його Проводові. Присутні також помолилися за вічну пам'ять усіх тих, щь за волю України життя своє положили.

По Богослуженні проведено було нараду під проводом о. Архипресвитера О. Новицького, на якій вирішено ряд пекучих церковно-орґанізаційних справ, зв'язаних з життям наших парафій. Між іншим ухвалено конечно по приїзді до Франції Голови У. А. П. Ц. Митрополита Полікарпа заснувати тут постійну парафію.

НАНСІ

Православні українці м. Нансі й околиць ухвалили заснувати тут парафію У. А. П. Ц., яку тимчасово має обслуговувати о. Архипресвитер Олександр Новицький. 29. XI ц. р. згідно з статутом УАПЦ було вибрано парафіяльну Раду в такому складі :

Голова — п. підполковник Петро Закусило,

Заступник Голови — п. сотник Зіновій Ямковий,

Секретар і Скарбник — п. Артамон Гришин.

Віримо, що новообрана Парафіяльна Рада УАПЦ, яку очолюють знані з своєї церковно-громадської праці люди, — докладе всіх старань, щоб якнайкраще орґанізувати тут церковно-громадське життя, а обов'язком кожного православного українця є якнайскорше вписатися в члени парафії.

До відома українських філятелістів

Центральний Економат і Експедиція вартісних паперів УНРади повідомляє, що вже появилась пропам'ятна серія поштових марок з нагоди відкриття 1-ої сесії Української Національної Ради.

Марки видано у зв'язку із схваленою постановою УНРади про поштові оплати у внутрішньо - українських поштових зносинах, що незабаром буде впроваджена в життя. Ціна серії марок УНРади, що складається з 6-ти купюр, становить 2.—НМ плюс кошти пересилки та опакування.

З огляду на брак доброякісного, гумованого паперу в Німеччині, тільки невелику частину накладу надруковано на гарному, білому, папері з водними знаками, яку зарезервовано передусім для українських і частинно чужинних філятелістів. Випущено теж обмежену кількість незубкованих серій, які відпускається замовникам, що одночасно замовляють 5 зубкованих серій.

Рисунки серії марок УНРади складають своїм змістом одну тематичну цілість. Два головні осередки Київ і Львів представлені на двох перших купюрах, підкреслюють керівну ролю цих міст в історії України, а зображені на них мотиви двох тамошніх святинь символізують християнську ідею, що об'єднує наш нарід на всіх його землях і пов'язує із іншими християнськими народами світу. Дальші три купюри, зображуючи низку історичних будинків, символізують етапи наших визвольних і державно творчих змагань та етапи розвитку українського парляментаризму. Мотив кінцевої купюри представляє декларацію УНРади проголошену дня 16.7 1948, що завершує, як останній хронольогічно державний акт, весь досі перейдений шлях будівництва Української Держави.

Хто з українських філятелістів бажає закупити зубковані та незубковані серії марок УНРади на доброякісному папері з водними знаками, зволить негайно надіслати замовлення на адресу :

ZENTRAL - EKONOMAT u. Expedition der Wertpapiere des UNRates 13a Regensburg Ganghofer-Siedlung.

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу : Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, з зазначенням : «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :	**квартально**	6 ш.
	піврічно	11 ш.
	на рік	1 ф.
Одне число	....	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу : Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».

Передплата :	**квартально** .	2.40 м.
	піврічно	4.80 м.
	на рік	9.00 м.
Одне число	....	0.40 м.

КНИГАРНЯ ВИДАВНИЦТВА „ГРОМАДА"

фр.

Евин С. — ЇХ БУЛО ТРЬОХ. Повість про безпритульних. Україна під час війни 1941-45 рр. 140 ст. 180

Кащенко А. — БОРЦІ ЗА ПРАВДУ. Істор. повість часі Хмельничини. 176 ст. 1947 150

Кащенко А. — З ДНІПРА ЗА ДУНАЙ. Оповідання з часів скасування Січі. 115 ст. 1948 150

Кащенко А.— ЗРУЙНОВАНЕ ГНІЗДО. Істор. оповідання 150

Кащенко А. — У ЗАПАЛІ БОРОТЬБИ. Істор. повість з часів XVII ст. 191 ст. 1947 150

Нечуй-Левицький І. — МИКОЛА ДЖЕРЯ. Повість. Українське село перед скасуванням панщини. 170 ст. 1948 150

Опільський Ю. — «ІДУ НА ВАС». Істор. оповідання з часів князя Святослава (960-972 рр.). 144 ст. 150

Самчук У. — ЮНІСТЬ ВАСИЛЯ ШЕРЕМЕТИ. Роман у 2-х частинах. 321 ст. 1946-47 300

Стороженко О. — ЗАКОХАНИЙ ЧОРТ. Гумористичне оповідання. 86 ст. 60

Стороженко О. — МАРКО ПРОКЛЯТИЙ. Фантастична повість з часів Хмельниччини. 163 ст. 130

Чайківський А. НА УХОДАХ. Історичне оповідання для молоді з часів постання козацтва на Україні у двох томах. 226 ст. 1947 240

Діма — БОЛОЩКИ. Збірка поезій. Ст. 64. 1947 100

Шевченко Т. — КОБЗАР. У трьох томах. 381 ст. 1947 240

Багряний І.—КАЗКА ПРО ЛЕЛЕКУ ТА ПАВЛИКА МАНДРІВНИКА. 47 ст. 1947 200

ЛЕТЮЧИЙ КОРАБЕЛЬ та інші укр. народні казки. 56 ст. 1946 90

Радзикевич В. — ПРИГОДИ ЮРЧИКА КУЧЕРЯВОГО. Казка. 41 ст. 1948 120

Сторм Т. — ЮРЧИК МАНДРІВНИК Для дітей молодшого віку. Перекл. з нім. м. 16 ст. 1947 150

Костомаров М. — КНИГИ БИТІЯ Укр. Народу. Ред. І. Борщак. 75 ст. 1946 100

Мазепа І. — ПІДСТАВИ НАШОГО ВІДРОДЖЕННЯ. Міркування про минуле і майбутні укр. народу. 1-ша част. 180 ст. 1946 100

Небелюк М. — ГЕНЕРАЛ де-ҐОЛЬ Про життя і заслуги вождя франц. резістансу. 31 ст. 1945 60

ДИТЯЧА АБЕТКА на окремих аркушах 120

Матвійчук М. — УКР. ПОВІСТКОВИЙ БУКВАР, ілюстр. 104 ст1943 100

«СОБОРНА УКРАЇНА». Незалежний українознавчий збірник. Ілюстр. неперіод. попул.-науковий журнал
- ч. 1 за січень 1947 р. 32 ст. 50
- ч. 2 за квітень 1947 р. 32-64 ст. .. 50
- ч. 3 за серпень-грудень 1947 р. 65-144 ст. 130

Дереворити Миколи КРИЧЕВСЬКОГО. Сім дереворитів з Закарпаття 150

І. Федіва і Золотопольця. — «СИН УКРАЇНИ», ілюстр. і в твердій опр. 300

- **Книжки висилаємо поштою за попереднім одержанням грошей.**
- **На кошти пересилки просимо дочисляти 10 фр.**
- **Гроші просимо висилати чеком поштовим** PARIS 565800
- **Замовлення надсилати на адресу :**

« HROMADA » 5, RUE GASNIER GUY — PARIS XX.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff   Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

Tout ceci démontre et prouve le grand danger que représente l'autorité du régime soviétique en Ukraine et dans d'autres pays de l'Europe Orientale pour le développement démocratique et pour la paix internationale.

La délégation du soi-disant gouvernement de la République Socialiste Soviétique Ukrainienne aux Nations Unies *ne représente que les oppresseurs de l'Ukraine et pour cette raison n'a aucun droit de parler au nom de la nation Ukrainienne.*

2. Poursuivant sa politique de conquête par la force pendant la deuxième guerre mondiale, la Russie Soviétique annexa les autres territoires Ukrainiens (la Galicie, La Volhynie, la Bukovinie, la Bessarabie, l'Ukraine Carpatique). Ainsi le gouvernement communiste Russe acheva sa domination sur toute la nation Ukrainienne.

3. Contre l'occupation russe la nation Ukrainienne, sous la direction de son gouvernement national de la République Démocratique Ukrainienne mena une lutte régulière jusqu'à la fin du 1920. Ensuite, des soulèvements de la nation Ukrainienne eurent lieu d'une façon permanente démontrant clairement la volonté inébranlable du peuple Ukrainien de se libérer du joug étranger et de restaurer son indépendance.

4. La nation Ukrainienne n'a jamais reconnu le régime du gouvernement communiste en Ukraine. C'est pourquoi, le Conseil National Ukrainien, en tant qu'émanation de la volonté organisée de la Nation Ukrainienne exprima, dans sa déclaration du Juillet 1948, une protestation contre le régime des communistes Russes en Ukraine et constata que ce régime « n'a aucun droit de parler au nom de la nation Ukrainienne ». Le Conseil National Ukrainien proclame dans cette déclaration que le soi-disant gouvernement de l'Ukraine Soviétique n'est « qu'une marionette du gouvernement communiste Russe qui gouverne la nation Ukrainienne par la force des armes et son système de terreur », et c'est pourquoi jusqu'au moment où la nation Ukrainienne sera dans la possibilité d'exprimer sa propre volonté sur son propre sol, les intérêts de la nation Ukrainienne devant le monde entier, seront représentés par le Centre National de la République Démocratique Ukrainienne incarné par le Conseil National Ukrainien et son Comité Exécutif.

5. La nation Ukrainienne mène une lutte sur toute l'étendue du territoire, et par tous les moyens, y compris la résistance armée contre le régime totalitaire de la Russie communiste. Cette lutte de la nation Ukrainienne dure sans répit depuis trente ans. Ainsi *le régime communiste de la Russie Soviétique est un danger pour le progrès démocratique et la paix parmi les peuples.* Aussi longtemps que les peuples subjugués par la Russie Soviétique ne seront pas libérés, une menace sérieuse persistera en Europe et dans le monde entier.

En face de ces faits, j'ai l'honneur de vous prier, Votre Excellence, de bien vouloir soumettre devant l'Assemblée Générale des Nations Unies, à sa 3e session ordinaire, la question de la situation en Ukraine sous le régime de la Russie Soviétique *pour étudier la situation actuelle en Europe Orientale en général, situation si dangereuse pour la paix du monde.*

La Charte des Nations Unies recommande à ses membres « de développer les relations amicales basées sur le respect des principes des droits d'égalité, de disposer d'eux-mêmes et d'employer toutes les mesures appropriées pour la consolidation de la paix universelle » (Chapitre I, §2). Ces principes de la Charte serviront de base à notre intervention devant les Nations Unies au sujet du problème exposé ci-dessus.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'expression de ma considération la plus respectueuse.

ISAAC MAZEPA

Président du Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien et Directeur des Affaires Etrangères

Le 20 Septembre 1948.

(*La traduction du texte anglais de ce mémorandum a été faite par la rédaction de « Hromada »*)

ВІД ВИКОННОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Українська Національна Рада, створена в липні 1948 р. як представництво волі українського народу, доручила ведення національно-політичних справ Виконному Органові, що за свою діяльність відповідає перед Національною Радою. Минулася доба розбиття, незгоди і внутрішньої боротьби, що нищила сили нашого народу. Як і інші культурні народи, ми маємо єдиний політичний центр, одну волю і дію.

Згідно з постановами Національної Ради, Виконний Орган намітив такі головні завдання своєї роботи :

— зміцнити зв'язок з нашим народом на Україні;

— правильною інформацією та організацією народніх сил піддержувати в народі віру в визволення;

— підсилити внутрішню організацію і єдність між українцями для успішної боротьби за волю України;

— вести постійну інформацію в світі про Україну та про визвольний рух нашого народу;

— бути в тісному зв'язку з народами, що перебувають під комуністичною диктатурою, для спільної визвольної акції.

Виконний Орган і Національна Рада можуть тільки тоді належно здійснити свої завдання, коли будуть спиратися на організоване українське громадянство. Хоч розсіяні в різних чужих землях, українці мають зостатися п о л і т и ч н о ю еміґрацією, вірною нашій національній ідеї. Виконний Орган буде працювати спільно і в згоді з діючими в різних країнах українськими громадськими організаціями.

Щоб наша еміґрація могла належно сповняти свій обов'язок перед народом, вона має бути насамперед морально здоровою. Демократичний правопорядок і пошана до людської гідности мусять бути забезпечені між нами, куди б нас доля не закинула. Виконний Орган працюватиме разом з нашими церквами і для утвердження між нами внутрішнього миру і єдности, бо тільки таким способом можемо успішно зібрати свої національні сили для боротьби за державну незалежність.

Кожний з нас, перебуваючи за межами Рідного Краю, повинен пам'ятати, що по нашій поведінці чужинці складуть відповідну думку про український народ. Тому стараймося достойним способом життя і пильною працею здобути прихильність чужого світу до нашого народу і до української визвольної справи.

Розуміючи всю велику вагу духової культури для нашої національної справи, Виконний Орган буде всяким способом піддержувати її розвиток. Одне з наших основних завдань — забезпечити існування і розвиток українських наукових установ і нашого шкільництва за кордоном. В цей час, коли окупаційна влада на українських землях нищить наш народ не тільки фізично, але й духовно, наш обов'язок на чужині зробити все можливе, щоб українські провідні сили невпинно поповнювались притоком свіжих належно підготованих кадрів з нашої молоді, щоб здібніші з нашої молоді мали змогу студіювати в своїх і чужих високих школах, особливо для здобуття знання, потрібного для нашого національно - державного будівництва.

Для поширення і зміцнення нашої національної єдности Виконний Орган закликає всіх українців на чужині до організованости, до взаємної підтримки й толеранції. Ми знаємо, що вороги нашої національної єдности вже почали свою підривну, розкладову працю проти Національної Ради та її Виконного Органу.

Тому, кожний український осередок на чужині повинен жити як одна об'єднана громада, що має передусім сама, за допомогою своїх активніших та свідоміших представників, забезпечити внутрішній порядок, національну дисципліну і боротися з усякими деструктивними проявами серед своїх членів. Тільки так ми можемо зібрати і розвинути наші національні сили, зміцнити моральну основу нашої діяльности і дати належну відсіч усяким ворожим спробам розбити нашу національну єдність.

Українці на чужині! Настала нова велика пора нашої боротьби за волю народу. Нехай забудуться дрібні групові або особисті справи, що вас досі розділяли : гляньмо вперед, йдімо до великих ідеалів, що нас повинні об'єднати і створити з нації непереможну силу, яка відіб'є підступні замахи ворога-гнобителя.

Виконний Орган кличе всіх українців на чужині, незалежно від території, з якої вони походять, до активної праці для нашої визвольної справи. Тільки спільними силами дійдемо до здійснення нашої найвищої мети — відновлення незалежної соборної української держави.

Серпень, 1948 року

ПОСТАНОВА

про форми співпраці українських громадських організацій з Виконним Органом Української Національної Ради.(Прийнята Виконним Органом УНРади 13 вересня 1948 р. на основі узгіднення з представництвами ЦПУЕ в Німеччині, Союзу Українців В. Британії і Центрального Українського Громадського Комітету у Франції).

У відозві з серпня 1948 р. Виконний Орган заявив, що в своїй діяльності він буде спиратися на організоване українське громадянство і працюватиме спільно і в згоді з діючими в різних країнах українськими громадськими организаціями.

Виходячи з цієї засади, Виконний Орган буде додержуватися таких форм взаємовідносин з українськими громадськими организаціями в різних країнах світу;

1. Українські громадські організації в окремих країнах вважаються за допоміжний апарат, на якому передовсім спиратиметься Виконний Орган у своїй діяльності на чужині.

2. Українські централі окремих країн, зберігаючи свою самоуправну організаційну незалежність, у справах загально - національного значення підпорядковуються Виконному Органові УНРади.

3. Існуючі в різних країнах для координації діяльности окремих організацій українські централі стоять у зв'язку з Виконним Органом Національної Ради. В кожній країні, в місці осідку централі, мають діяти уповноважені Виконного Органу для справ зовнішніх, внутрішніх, військових, фінансів, преси і інформацій. Вони працюватимуть за директивами Виконного Органу.

4. В разі створення Координаційних Комітетів для узгіднення діяльности між централями окремих країн, на тому чи іншому континенті, ці координаційні осередки мають провадити свою працю в постійному контакті з Виконним Органом Української Центральної Ради.

13 вересня 1948 р.

З ЛИСТА ДО П. КОСЕНКА

Наслідуючи приклад пана Довженка, надсилаю з цим листом на Ваше ім'я (1000) тисячу франків, як національний податок на підтримку нашого національного уряду — Української Національної Ради.

Слава Україні! Слава нашому Урядові!

З щирою пошаною
МУСІЄНКО Сергій

Організація Об'єднаних Націй

З приводу сесії «Організації Об'єднаних Націй»(О.О.Н.)в Парижі хочемо згадати в загальних рисах про цей Міжнародній Парлямент хоч би для того, щоб перевірити чи справедливо, що одні гудять його найчорнішими словами, а другі підносять під небеса. Цей аналіз є тим більш потрібний, що мільйони людей зв'язують існування цієї міжнародньої організації держав з питанням миру чи війни, що в наш час рівнозначне «бути чи не бути».

Насамперед відзначимо, що ніяк не можна рівняти О.О.Н. з покійною Ліґою Націй, і це тому, що Ліґа Націй трималася, як кажуть, на слові чести (Америка до неї не ввійшла, СССР вийшов), тоді як О. О. Н. в конечному обрахункові тримається на американській силі, що є зовсім реальним санкційним апаратом О. О. Н.

Організація Об'єднаних Націй хоч може постала з тих самих причин, що й Ліґа Націй, опинилася однак у зовсім інших міжнародніх обставинах та у відмінному історичному кліматі. З Ліґи Націй СССР вийшов, а до О.О.Н. не тільки сам вступив,але ще й потяг за собою всіх своїх сателітів.

Пригадаймо, які основні цілі ставили собі основоположники ООН, закладаючи цю організацію. Їх було три : міжнародній мир і безпека, захист прав людини і громадянина та збільшення матеріяльного добробуту народів,

Звичайно, ще дуже далеко від того, щоб О.О.Н. зреалізувала свої три цілі... Маючи нахил до песимізму, можна навіть сказати, що О.О.Н. погіршила становище, бо сваволя, різанина, утиски і глум з найсвятіших прав людини поширилися (Балкани, Індія, Німеччина, Палестина, СССР). Але уявіть собі, що О.О.Н. не існує. Чи не буде це, так само як наприкінці існування Ліґи Націй, означати початок війни і якої!.. Такої, якої ще світ не бачив, а може й не побачить, бо може буде знищений.

У чому вбачають слабість організації О.О.Н.? Одні в тому, що влада в ній роздвоєна, бо є «Рада Безпеки» і «Загальні Збори» з різною вагою преропатив і політичних впливів. Інші знаходять пояснення слабости О.О.Н. у способі комплектування Ради Безпеки та розподілу функцій; треті, нарешті, — у надуживанні з права вето... і т. д. Але, власне, всі дуже часто забувають, що найбільшим досягненням О.О.Н. вже є те, що поперед усяких удосконалень вона унерухомила і зв'язала відосередні стремління держав у такій мірі, що загальний міжнародній мир тримається і, ми певні того, ще довго триматиметься. А втім, чи легко переформувати О.О.Н.? І дуже легко, і дуже тяжко, бо справа не в тому, що треба обмежити право вето, чи право входити до Ради Безпеки, і не в тих чи інших санкціях. Справа в тому, щоб в О.О.Н. була така більшість, яка б примушувала руйнуючу меншість вважати, що все ж таки вигідніше не виходити з О.О.Н. і не переходити меж дозволеного.

Декому здається, що найліпшою реформою було б виключити з О.Н.Н. СССР, який тільки й мріє про те, щоб знищити «всесвітній капіталістичний парлямент». Але таке рішення не дало б жодних реальних наслідків. Сила СССР не в тому, що Вишінський чи Громико галасують на засіданнях, а в тому, що СССР має поліцію, армію і п'яту колону в більшій кількості та міцніші, ніж їх мають інші держави. Коли щось може мати вирішальне значення, то це не знищення представництва СССР в О.О.Н., а зни-

щення самої імперії СССР. Але хто сьогодні про це може серйозно говорити і серйозно думати крім потужної О.О.Н.!.. Тільки вона, та сама О.О.Н., що, не ганяючись за паперовими реформами і за видовиськом виключення СССР з свого складу, уперто, ефективно, «по-американськи» організує демократичний світ проти большевицької руйнації і московського загарбництва. План Маршала, координація військових сил, дальший розвій промисловости Заходу це є найкращі реформи, які можуть посилити О.О.Н. і дати їй змогу втримати мир, всюди піднести добробут і ефективно закріпити права людини, яким сьогодні загрожують новітні вандали. Коли б ще додати до цього повну мобілізацію усіх моральних сил цивілізованого світу проти московської форми гітлеризму, то, ми певні, О.О.Н. могла б спокійно вислухувати і громи п. Громико, і в'їдливу пропаґанду прокурора Вишінського.

У всякім разі, як би там не було, знаменним є те, що СССР не тільки не виходить з О.О.Н., але з усієї сили за неї чіпляється. Большевики знають ціну силі, вони зробили собі з неї бога. Їхня присутність в О.О.Н. стверджує, що зараз по першій світовій війні сенат Сполучених Штатів помилився в одному і в самому головному : не взяв Ліґи Націй під дійсну охорону Америки. Рузвельт цю помилку виправив.

Сьогодні викристалізовується ясно і недвозначно дилема : Америка - Росія, або большевизм - демократія. Економіка швидким темпом прискорює політичну централізацію в досі нечуваних обсягах. Рано чи пізно ця дилема вирішиться, і хоч демократія має великі слабості організаційні, вона одна має глибоке розуміння правди моральної і політичної і секрет справжньої творчости, а також справжній ентузіязм до знищення зла.

Ніде правди діти — українці — скептики : вони вже стільки бачили і пережили, що загубили молодечу віру в міжнародню солідарність, поміч. Проте, чи є справді підстави для такого зневір'я? — Якщо ми гідно виконаємо наші історичні завдання, тоді в майбутньому не будемо сидіти в О.О.Н. чиїмось сателітом, а піддамо їй ще нашої сили, для розбудови миру і загального добробуту.

І. ЗАТАМАНСЬКИЙ

О.О.Н. -- ідея і дійсність

21 вересня ц. р. відкрили в Парижі в палаці Шайо третю з черги звичайну сесію генеральних Зборів Організації Об'єднаних Націй.

Палац Шайо це збудована в модерному стилі будівля на місці колишнього палацу Трокадеро. Масивний, подекуди дивовижний своїм виглядом блок давнього палацу в сусідстві Ейфелевої вежі вражав око парижанина, і всі радо вітали плян її перебудови; проте новий палац Шайо приніс до певної міри розчарування, бо ультра модерна, люксусова будівля дисгармонує з загальним стилем Парижа. — Джерело непорозуміння в тому, що замість перебудувати вежу Ейфеля, почали пристосовувати до неї Париж.

Доля схотіла примістити треті генеральні Збори ООН саме в цьому палаці.

Ідея вічного миру і міжнародньої організації для його збереження зародилася в дуже далеких віках; мабуть немає в історії людства жодної великої людини, яка в тій чи іншій формі не торкнулася б цієї проблеми.

Першу свою реалізацію у світовому масштабі вона знайшла після

першої світової війни у вигляді Ліґи Націй. Одним з головних творців цієї Ліґи був президент Сполучених Штатів Вудро Вільсон; людина ця, за фахом професор політичних наук, знала добре, що робить. Але повернувши до Америки, Вільсон не отримав згоди сенату на вступ Сполучених Штатів до цієї новоствореної міжнародньої організації. Це був перший і основний удар по цій організації і по світовому мирі. Стара доктрина президента Монро (ще в 1823 р.), яка вимагала від Сполучених Штатів не втручатися в европейські справи, а також не дозволяти іншим вмішуватись у справи Сполучених Штатів (одним з типових її представників був і є ще нині сенатор Тафт), дала змогу у короткий час европейським суперечностям дозріти і вибухнути у виді другої світової війни.

В періоді поміж двома війнами витворилася хвороблива атмосфера : малі народи опинилися сам-на-сам супроти наявно зростаючої східньо-европейської імперії. Вихід з того становища здавався декому тільки один : якнайскорше озброїтись і так званою блискавичною війною розбити свого смертельного ворога, який,немов лавіна, ставав сильніший з кожним днем у той час, як малим державам не було звідкіля чекати допомоги. Ця хвороблива атмосфера викликала й цілу плеяду інших духових ненормальностей, що знайшло свій трагічний вияв під час другої світової війни.

Під час другої світової війни Сполучені Штати зрозуміли потребу світової співпраці і світового миру. Отже треба було ввійти до міжнародньої організації такого типу що й Ліґа Націй, але змодернізованої, пристосованої до нових потреб. У першу чергу її хотіли пристосувати до вимог світової «вежі Ейфеля», тобто до Радянського Союзу. Основна різниця поміж Ліґою Націй та ООН є те, шо в Лізі Націй кожна, навіть найменша, держава мала правно такий самий голос, як і найбільші імперії. В основу нової ООН поклали сприятливий для Радянського Союзу провідницький принцип, на якому базується в першу чергу Рада Безпеки (де тривало засідають представники «великої п'ятки») і виявом якого є славне вже нині і так часто зловживане большевиками вето. Можна сказати, шо вдалося пристосувати світову організацію до потреб Радянського Союзу, але забули вперед запитати себе чи цей Радянський Союз є пристосувальний до основної, фундаментальної ідеї людства, тобто до тривалого світового миру.

* * *

Хартію ООН підписали, як відомо, 26 червня 1945 р. в Сан-Франціско, тобто коли ще тривала війна з Японією.

Перші Генеральні Збори ООН відбулися в січні 1946 р. в Лондоні. Участь у них взяло близько двох тисяч делеґатів від 55-ти народів. Генеральним секретарем вибрали п. Триґве-Лі, представника Бельгії. Вибрали шість неперманентних членів Ради Безпеки, — бо, як відомо, тривалі члени це т. зв. велика п'ятка (Сполучені Штати, Радянський Союз, Британська імперія, Франція і Китай). Вибрали теж і вісімнадцять членів Ради економічної і соціяльної. Чергові Генеральні Збори ООН разом з Радою Безпеки вибрали п'ятнадцять суддів Міжнароднього Трибуналу справедливости, головної судової інстанції ООН з осідком в Гаазі.

Між іншим справу біженців генеральні Збори доручили Раді економічній і соціяльній.

Друга частина перших Генеральних Зборів ООН відбулася в жовтні місяці 1946 р. в Нью-Йорку. Головні теми були : зменшення збройних сил усіх народів, питання про франкістську Еспанію, прийняття нових членів ООН, прийняття конституції ІРО, питання адміністрації міжнародніх мандатів і т. д.

28 квітня 1947 р. відбулися перші

надзвичайні Збори ООН у справі Палестини, на яких створили Комісію з 15 членів для цієї справи.

Другі Генеральні Збори відкрилися 16 вересня 1947 р. в Фляшінґ Мідовс у Сполучених Штатах. Генеральна дискусія виявила вже тоді основні розходження поміж Радянським Союзом і рештою світу, напр., справа Кореї, Балканів, контролі атомної енергії, і безнастанне радянське вето на засіданнях Ради Безпеки.

Ці Збори винесли постанову поділити Палестину на жидівську й арабську держави, виділивши Єрусалим, як міжнародню територію. Для більшої певности збереження миру Генеральні Збори, не зважаючи на протести Радянського Союзу і його сателітів, постановили створити «Малі Збори», які б працювали в міжчасі від закриття одних Генеральних Зборів до відкриття наступних. Для справи Балканів і Кореї створили окремі Комісії. Приймаючи в члени Ємен і Пакістан, піднесли число членів ООН до 57-ми і т. д.

До ООН прилучили п'ять міжнародніх інституцій, а саме : Світову Організацію Здоров'я, Універсальну Поштову Унію, Міжнародню Унію Телекомунікаційну, Міжнародній Банк і Міжнародній Монетарний Фонд.

Наступні другі надзвичайні Збори ООН відбулися в Лейк Сексес у Сполучених Штатах у квітні 1948р. для полагодження справи Палестини. У висліді одномісячних нарад доручили Раді Мандатних Територій перебрати під свою опіку Єрусалим. Передбачили також номінацію медіятора від ООН для справи Палестини (став ним ґраф Бернадотт, що його недавно вбила жидівська підпільна організація).

* * *

1-го вересня ц. р. прем'єр Франції п. Шуман передав генеральному секретареві ООН п. Триґве-Лі золотий символічний ключ палацу Шайо, де, починаючи з 21 вересня, відбуваються *Треті Генеральні Збори ООН*. Участь беруть представники 58-ми держав. Три блакитно-білі прапори ООН мають над палацом.

5.000 кубометрів лісового матеріялу, 12.000 кв. метрів килимів, 30.000 кв. метрів тканини, 500 тонн заліза, 80 тонн фарби, 200.000 метрів електричного дроту і т. д. і т. д. треба було для впорядження в палаці Шайо тимчасового приміщення ООН.

Бюро Генеральних Зборів ООН, складене з 14 осіб (президент Зборів, 7 віце-президентів, 6 голів великих комісій), виготовило проєкт «програми дня» Зборів, що передбачає розгляд 48 справ, і додатковий список 20 справ. Між іншим Чіле поставило на порядок нарад справу No 44, обвинувачуючи Радянський Союз в різкому порушенні фундаментальних прав людини, традиційних дипломатичних звичаїв і принципів Хартії, мотивуючи це тим, що Радянський Союз не дозволяє радянським жінкам, які вийшли заміж за чужинців, виїхати закордон, разом із своїми чоловіками, і заборонив одному членові родини кол. амбасадора Чіле в Радянському Союзі виїхати закордон в товаристві амбасадора.

Треті Генеральні Збори ООН відкрив голова арґентінської делеґації, бо член її був президентом останніх (надзвичайних) Зборів.

Верифікаційна комісія перевірила уповноваження делеґатів.

По прийнятті програми дня, Збори передали вписані справи до шости Великих Комісій, де є репрезентовані всі держави — члени ООН (політична і безпеки, — економічна і фінансова, — соціяльна, гуманітарна і культурна, — мандатних територій, — адміністративна і бюджетна, — та юридична).

Збори мають ще два перманентні комітети : один дорадчий для справ адміністрації і бюджету ООН, і другий — для розподілу витрат ООН поміж членами.

Крім того Збори мають багато спеціяльних комісій (ad hoc).

Наради перших днів відбувались у такому напруженні і нервовості, що доводиться хіба тільки висловити подив, що активні політики і дипломати виявляють стільки холодної крови і плановости в роботі...

яр.

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

Війна — не — війна

Сучасне становище, в момент, коли пишуться ці рядки, характеризується безсумнівною невиразністю щодо найближчого майбутнього. Політика Совєтського Союзу виявилася з очевидною ясністю. Совєти оточили себе з північного заходу, з заходу і з південного заходу своєрідним протекційним муром, так би мовити еластичним матрасом, на випадок воєнних дій з боку західніх держав. Протягом років вони підбивали під свою владу Польшу, Чехословаччину, Угорщину, Югославію, Албанію, Болгарію. Вдалося їм на початку прилучити до складу свого Союзу балтійські держави, Білорусь, Східню Прусію з Кеніґсберґом (переіменованим в Калінінград), Західні українські Землі із Закарпаттям та частиною Буковини, Басарабію. Але не вдалося їм накласти свою лапу на Фінляндію, на частини Туреччини, що межують з Ґрузією та Вірменією, на іранський Азербайджан. Так само не вдалося їм опанувати Грецією та Трієстом, щоби вийти й стати твердою ногою на побережжях Середнеземноморського басейну. Не вдалося так само у них повне оволодіння й Югославією, де маршал Тіто з своїми прихильниками гостро стали проти загарбницької політики Москви. Не зважаючи на вказані невдачі, Совєти хотіли ліквідувати два серьозні вклинення Західніх Держав —а саме окупаційні зони в Берліні і у Відні. Власне останні події в Берліні найбільше притягали увагу світу. Звідти всіма способами Совєти хотіли вижати окупаційні влади західніх держав, унеможливлюючи їм доступ до оточеного совєтською окупаційною зоною Берліну. Твердість західніх держав — Сполучених Штатів Америки, Великої Британії та Франції — їхнє, можна сказати, анґельське терпіння і витривалість політична й дипломатична до цієї пори спричинилася до уникнення збройного конфлікту. Переговори представників західніх держав у Москві до останнього часу не дали жодних результатів, більше того, навіть не дають надії, що є можливість порозуміння. Тому трудно передбачати, шо станеться, коли ці переговори будуть зірвані чи припинені.

Самий зміст переговорів тримається в таємниці, але світова преса робить всілякі здогади. Найбільш міродайним було припущення однієї впливової американської газети, що в Москві большевики домагалися ціною зняття блокади Берліну надання їм права т. зв. «вільної руки» в Азії. Цілком зрозуміло, що ані анґлійці, ані американці на такий торг погодитися не могли б.

Як ми вказали, становище набрало останнім часом надзвичайного напруження, і навіть, скажемо, безвихідности. Одначе генерал Клей, головнокомандуючий американськими військами в Німеччині, сказав кореспондентові паризької ґазети «Фіґаро» 18-го вересня, що він не вірить, ніби «війна чигає з-закутка». Не виявляючи всіх тих заходів, що американці й анґлійці мусіли вжити на всякий випадок, генерал Клей висловив у своєму інтерв'ю думку, що зусилля для винайдення

погодження мусять бути й далі уперто ведені. Тепер ясно, що лише військові дії змусили б західніх держав покинути Берлін, перебування в якому для цих держав стало питанням престижу. Але трудно було б гадати, що Совєти ризикнуть на розпочаток воєнних дій. Дуже близьке майбутнє нам вкаже, який вихід буде знайдено із цієї заплутаної ситуації.

Тим часом ось яку характеристику сучасного становища подав генерал Маршал, прибувши до Парижу на чергову Сесію Об'єднаних Націй, що була відкрита 21 вересня в Палаці Шайо. Ось що сказав представник американської політики : «Я приїхав на Збори З'єднаних Націй саме в момент, коли міжнародня ситутція є надзвичайно критична... Інтереси цілого світу зосереджуються у великій мірі в Парижі протягом цих наступних тижнів. Становище вимагає багато мудрости й уваги. Я сподіваюся, що паризькі дискусії приведуть до створення миролюбної атмосфери у світі, але однієї надії замало. В імені делеґації Сполучених Штатів Америки я заявляю, що ми прикладемо всі наших зусиль, в інтересах нашої країни, щоб прийти до згоди, якої вимагають інтереси цілого світу».

Надії большевиків на непомітне проникнення в спосіб опанування державним апаратом в Італії, Франції, Бельґії, Голляндії, Данії, Норвеґії й Швеції так само обманули. І хоч підвладні большевицьким наказам різні організації робітничих союзів і намагаються творити колотнечу в середині цих держав, де активніше, де обережніше, — одначе політична атмосфера в кожній з цих держав поволі йде на оздоровлення. Цьому оздоровленню помогли приклади большевизації Польщі, Чехословаччини, Угорщини, Болгарії. Поволі народні маси і опінія цих держав усвідомили собі большевицьку загрозу не тільки для існування незалежности цих народів, але й для цілої західньої цивілізації. Постав нормальний антибольшевицький фронт, який ще, правда, не набрав ясних і конкретних форм, але вже створено для нього благодатний ґрунт.

Три смерти

Місяць вересень позначився трьома визначними подіями. Зійшли з світу три особи, що в міжнародньому житті грали не абияку ролю.

Помер президент Чехословаччини д-р. Едуард Бенеш, близький співробітник Томи Масарика, відновитель самостійности Чехословаччини у XX-му століттї. Помер він у загадкових обставинах. Пресові відгуки виявляють, що Бенеш не міг знести большевизації своєї батьківщини і впав, так би мовити, жертвою помилкової своєї ідеології. Він хотів, щоб його країна була мостом поміж Заходом і Сходом і вся його політика була скерована, щоб жити в мирі з Москвою при умові збереження свободи своєї країни, яка вся була перейнята західньою культурою і західніми розуміннями демократичних свобод. Одначе Москва по інакшому розуміє всі речі і всі принципи. Большевицький переворот у Чехії був страшним тяжким ударом для Бенеша, що вплинув на його фізичний стан. Одійшов до минулого один із творців тих засад, якими жила Европа і світ з перед війни 1939-1945 р. р.

Нежданно і негадано у Москві помер Жданов, один із впливових членів совєтського Політбюра. Як усі смерті в Москві, ця смерть оточена серпанком таємниці, бо напередодні його смерти, Жданова бачили на якійсь маніфестації в доброму стані здоров'я. Американські газети припускають, що Жданова забрано з політичної сцени тому, що він був чільним представником непримиримого крила Політбюра,

яке хотіло довести до збройного конфлікту і до походу проти Західніх держав. Чи це припущення правдиве чи ні, трудно сказати. Але ясно, що Жданов не своєю смертю помер і що його чинність суперечила з з сьогоднішньою політикою Кремля.

Третя смерть — вбивство ґрафа Фольке Бернадотта, офіційного представника Об'єднаних Націй у справі винайдення порозуміння між жидами і арабами в Палестині — як громом ударило по всій світовій опінії. Вбивство доконано крайніми жидівськими елементами (ґрупа «Штерн» чи «Ірґун» — ще слідство не виявило). Одійшла на той світ видатна і світла постать, знаний діяч, шо стільки прислужився людству, особливо підчас останньої війни. Він був головою Шведського Червоного Хреста. Вбивство було доконано в Єрусалимі, в жидівській дільниці. Це вбивство, вже сьогодні можна сказати, сильно вдарило по значенню держави Ізраєля, і анґлійські газети недвозначно натякнули, що уряд держави Ізраєля не може справитися із завданнями, покладеними на кожний уряд, щодо безпеки життя чужих громадян. Деякі газети припускають, шо це вбивство криє за собою певну лінію, вигідну для однієї великої держави (ясно якої!), щоб у цій частині земної кулі не було спокою.

Живемо в часах неспокою і пертурбацій і невідомо які несподіванки ще може приготувати нам близьке майбутнє.

М. АНТУСЬ

МИКОЛА КОВАЛЬСЬКИЙ

300-ліття ВЕЛИКОГО ЗРИВУ

(Продовження)

В кінці 1647-го року Хмельницький бере штурмом відбудований поляками Кодак. Потім він нищить велике військо коронного гетьмана Потоцького під Жовтими Водами, що сталося 8 квітня 1648 року. Далі, не давши полякам отямитися, він здобуває над ними нову побіду під Корсунем, а 16 травня того ж року бере Кам'янець-на-Поділлі, де сидів з великим військом гетьман Калиновський. Головні польські сили в Україні було цими трьома перемогами знищено, ворота широко відкрито, і Хмельницький вертається до Дніпра, на Київщину, і отаборюється у Білій Церкві, звідки видає знаний свій Універсал до всієї України.

Універсал той починається так: «Зіновій Богдан Хмельницький, гетьман славного Війська Реєстрового і Запорізького, і всієї України по обох боках Дніпра України...» Цим Універсалом з 28 травня 1648 року Хмельницький закликає весь український народ, без різниці станів, повстати проти поляків і приєднатися до нього для створення своєї держави. Наведемо одне характерне місце з того Універсалу:

«Прикладом славних і великих Русів, предків своїх, при своїй правді, за благочестя своє, за цілість Отчизни і за поламання прежніх прав і вольностей своїх, с т а н ь т е с п о л н о з н а м и противу тих своїх обидителів і разорителів, із несумнівною надією своєю од бід настоящих визволення у наступающему случаї воєнному — поміч нам сотворити готові...»

Так розпочалася славна епопея відновлення української державности на наших землях в середині XVII-го століття.

Ряди війська Хмельницького ростуть з кожним днем. Він переорганізовує державну адміністрацію,

військову організацію, суд, фінанси, економіку. Але Польща після зазнаних поразок не спить, вона формує нові війська, бо втрати багатої України забути вона не може. Тому Хмельницький рушає з військом на захід і від перемоги до перемоги проходить через Львів, через Волинь, вертається до Києва, знову йде на захід і доходить аж до Замостя. В той час Польща по смерті Володислава IV-го має обрати нового короля, яким стає Казімір Ян, брат покійного короля. Під тиском польських маґнатів новий король оголошує загальну мобілізацію проти Хмельницького. Але український гетьман здобуває нові перемоги під Пілявцями та Збаражем і складає договір з Польщею в Зборові 7-го вересня 1649 року. Цей договір затверджує незалежність України від Польщі. З нього вибираємо найголовніші три моменти :

1. Це усталення незалежности українських земель від польського панування. Цим договором означено межі між Польщею і Україною. А ці межі визначено так : від Чорного моря по Дністру аж до верхів'я його, далі до Горині і до Прип'яті, потім по Дніпру до міста Бихова, потім по річці Сож на лівому березі.

Уточнення цієї незалежности українських земель від поляків в параґрафі 3-му означено так : «Народ Руський од цього часу є і має бути ні від кого, крім самого себе і свого правительства, незалежним, а правительство те вибирається і встановлюється загальною нарадою добровільно од усіх станів і пригов ором чинів і товариства, по стародавнім правам і звичаям Руським, і ніхто їм в тому не мусить перешкоджати, ані посередничати ніяким способом, ні тайним, ні явним, а особливо насильством. »

2. «Релігія Кафолическая Руська альбо Гречеська (себто православна) має повне рівноправ'я з польською чи то Римською і у всіх справах і засіданнях, деб-то не було, Митрополит Руський Київський має перше місце після Примасу Польського, а єпископи руські з єпископами польськими засідають нарівні і так ся лагодять, як іздавна бувало за короля Баторія і інших до початку на Руській Землі Унії, яку дощенту касуємо і нівечимо, бо вона посмутила народи і породила в них ворожнечу...»

А третій момент — це затвердження Зборовським договором сорока тисяч реєстрового козацтва, «а охочекомонного і Запорізького скільки набереться...»

Ось головні моменти, які увінчали зусилля Богдана Хмельницького :

розмежування кордонів від Польщі і признання останньою права України на самостійне життя,

поставлення православної віри нарівні з католицькою і знищення унії, яка поділила наш народ на два ворожі табори і

врешті зафіксування власної української збройної сили під командуванням самого гетьмана України (сорок тисяч реєстрових козаків, а охочекомонних та Запорізьких скільки набереться, себто необмежена кількість).

Власне в цьому третьому відзначеному нами моменті Зборовського договору криється глибока думка гетьмана — це потреба утворення і виховання провідної верстви, себто «кращих людей» для керування Українською Козацькою Державою. Запланована і проведена протягом 1648-го року військова, державна, адміністративна й судова організація України — знайшла своє затвердження і санкціонування у Зборовському договорі 1649-го року.

Не будемо спинятися над дальшим ходом подій і над тим, яка потім доля спіткала Українську Козацьку Державу. Боротьба точилася далі. Польща не зреклася своїх спогадів про панування над Україною, а події котилися, як вихор, як буря. Орієнтації мінялися. Переяславська угода з московським царем проти Польщі 1654-го року. Гадяцький

трактат гетьмана Виговського з Польщею проти Московщини, Андрусівська умова Польщі з Московщиною про поділ між собою України у 1667-му році, умова гетьмана Петра Дорошенка з Туреччиною проти Польщі і Московщини разом, а потім врешті договір гетьмана Івана Мазепи у 1708-му році з Карлом XII-им, королем шведським, і проти Московщини і проти Польщі. Незабутня тяжка рана завдана Україні під Полтавою... То все історія, як ми зазначили на початку; неначе поспішний потяг на залізниці, події летять, як буревій... Але з тієї історії ми витягаємо певні висновки і окремі моменти, що світлими є для нас і сьогодні, для нас, борців XX-го століття.

Отож наша історія нам показує безперервні вияви українського безсмертного духу і невмирущої волі його до власного життя. Через Козаччину, через Гетьманщину, через відродження наше у першій половині XIX-го століття з Кирило-Методієвським Братством, з Шевченком, з Кулішем, через розвій українського життя в Галичині під Австрією (століття тих подій українці вже святкували в цьому році), через Визвольну боротьбу і відновлення нашої державности вже в цьому столітті — 1917-1921 роки — з Головним Отаманом Симоном Петлюрою на чолі,— і через безперестанну боротьбу по сьогодні з героями Української Повстанської Армії на наших землях — простуємо вперто і впевнено вперед у майбутнє.

Але святкуючи 300-ліття постання нашої Козацької Держави, ми не тільки вшановуємо пам'ять Великого Гетьмана Богдана Хмельницького та його сподвижників, а робимо реальними і свідомо переводимо в життя його слова :

«ману факта — ману деструітур», бо знаємо, що всі перешкоди, всі перепони, творені руками наших ворогів для нашої неволі, можуть бути знищені нашими руками, нашими зусиллями, нашими діями.

Ми сьогодні є свідками розколу нашого громадянства на різні течії, ґрупи, партії. Подібні течії, ґрупи й партії були й за часів Великого Гетьмана Богдана. То річ життєва, неминуча, неуникнена. Але те, що об'єднало їх триста літ тому, те повинно сб'єднати нас і сьогодні — це вояцький дух, розуміння того гасла, що, як сказав гетьман Мазепа, «през шаблю маєм права». Тому, вшановуючи пам'ять Великого Гетьмана Богдана, ми можемо ще раз підкреслити ті гасла.

Партії, ґрупи, течії, то, як настрої, то річ часова, минуща, мінлива, але вояцький дух, як вияв нашого вічного прагнення жити власним життям — то є річ постійна і тривала.

І саме в цей час, на порозі можливої нової воєнної бурі, мимоволі спадають на думку слова Богдана Хмельницького, сказані в його Універсалі з травня 1648-го року :

«станьте сполно з нами у наступающему случаї воєнному ...»

Ті слова — то не тільки заповіт з-перед трьохсот літ, то не тільки заклик нашої історії, то є наказ могутнього духу нашого народу, устами славного гетьмана промовлений, того духу безсмертного українського який доти не заспокоїться, аж поки ми не здобудемо і не затвердимо на віки вічні Самостійну й Соборну Державу Українського Народу !

З листів

31 серпня 1948 року.

В. Шановний Пане Редакторе!

З нагоди приїзду Митрофорного Протоієрея О. Володимира Вишневського на посаду Настоятеля Української Автокефальної Православної Церкви у Парижі, маємо шану просити Вас вмістити на сторінках Вашого періодичного видання наступне :

Високодостойний о. Мітрате!

Парафіяльна Рада Української Автокефальної Православної Церкви у Парижі має шану вітати Вас від імени цілої Паризької Парафії з щасливим приїздом на посаду Настоятеля нашої Церкви і сподівається, що спільними зусиллями і під Вашим високоавторитетним наставленням ми зможемо швидше і краще розвинути і поширити національно-релігійне життя української спільноти, що перебуває на теренах гостинної Франції, на загальний добробут тієї спільноти та на радість Української Автокефальної Православної Церкви як і самої Неньки України. Хай же Господь Бог благословить наш добрий намір, а Вас здоров'ям і добробутом, та збереже, на многія літа, на користь церкви і на славу України.

ЦЕРКОВНА РАДА ПАРИЗЬКОЇ ПАРАФІЇ

П. С. Інші часописи просимо ласкаво передрукувати.

З ЛИСТА п. ІВАНА СКИБИ (з Бельгії).

У тяжкі хвилини наших переживань коли губиш усяку надію на краще майбутнє, прочитаєш у пресі про діяльність наших допомогово-репрезентативних установ, які працюють не для партійної групи, а для українського суспільства, і знов вертається надія, знов тягне продовжувати нашу справу до остаточного здійснення нашої мети.

Такі події, як створення Української Національної Ради, це є свіже, здорове вливання крови в наше українське суспільство, але на превеликий жаль у нас, у Бельгії, ця подія покищо нічим не відзначена, наші представники за партійщиною не помічають прагнень українських робітників у Бельгії та всього українського суспільства. Іноді з нагоди якихось незначних подій скликають сходини, з'їзди, урочисто відзначають ці події, роблять обов'язкову збірку грошей; це тоді, коли все це відповідає партійним інтересам. У даному разі більшість представників у Бельгії є з групи, що ввійшла до складу У. Н. Р., але лишилася в опозиції. Тому робітники в Бельгії, які лише з преси довідалися про створення У. Н. Р., хоч і готові всім допомогти її зміцненню, але не знають як зробити, щоб організувати пожертви до фонду У. Н. Р. Українці, які пережили совітську дійсність, готові віддати не тільки свій одноденний заробіток, а значно більше, лише при умові щирого до них підходу з боку наших провідних осіб, а цього саме й немає. Всі ми прагнемо єдиного міцного, авторитетного українського представництва, але дехто хоче його бачити лише в своїй особі чи партії, а таке представництво ми вже мали в СССР і нам цього досить. Нам хочеться, щоб наші чесні, щирі передові українці не розвалювали створену УНР в ім'я партії, а підтримали в ім'я того, за що ми ще в 1917-21 роках боролися, та за що загинула велика кількість патріотів. Це все можливо зробити, а робити треба не згори, а знизу вмілою й щирою організацією всього українського суспільства. В останній час голова УЦДК в Бельгії п. інженер Кішка почав прислухатися до голосу низів і дещо проєктує провести в життя, скликанням українського конґресу, на якому мають зібратися не члени УДК, а просто всі українці. Якщо це буде зроблено не в партійному дусі і на конґрес зберуться не підтасовані партійці групи «Бе» чи «Ме», а *українці*, це буде перший великий початок консолідації українців...

Надсилаючи при цьому короткий допис, прошу не відмовити вмістити його на сторінках нашого хвального часопису. —

Віра без діл мертва є, так сказано у святім письмі. А патріотизм без жертвенного чину, це пустий звук, це порожня бочка, яка багато торохтить, а спраги нікому не заспокоїть. Патріотизм на словах не має великої цінности. Мало проголошувати себе патріотом; треба ще мати бажання й певне вміння зробити свій патріотизм корисним для батьківщини. А саме цього, на превеликий жаль, сильно бракує всім нам, українцям, і бракує скрізь : у дипломатії, в політиці, в комерції; а найбільше в здобуванні матеріяльних засобів. Засоби це сила, заможні люди можуть бути найбільш корисні для нації, громадянства, школи, церкви і т. д.

Вічні жебраки, навіть маючи патріотичне серце, користи нікому не принесуть, а навпаки, наведуть сум своїм скиглінням. Отже хто нездатний зробити нічого доброго персонально для себе, той ще менше може зробити для інших.

На цім місці ставлю за високий приклад Вельмишановного п. Інженера Созонтова, який був колись прикутий до польського табору і до злиднів, але своєю здібністю, своєю невтомною працею піднісся на найвищий щабель українського громадянства у Франції.

Я не можу знайти жодної ділянки національного чи громадського життя, де б Високодостойний Ювілянт Симон Созонтів не виявив свого патріотичного чину. З таких людей повинна пишатися українська нація.

З великим почуттям пошани і вдячности схиляю свою сиву голову перед високопатріотичним Ювілянтом, бажаю щасливо дочекатись столітнього ювілею.

Яків ВОЗНЯК
Український фармер у Франції

Високоповажний Пане Редакторе!

Ласкаво прошу Вас помістити в наступному числі «Громади» мою щиру подяку всім, що висловили мені співчуття з нагоди смерти мого дорогого чоловіка с. п. Петра Лагошина, померлого від тяжкої недуги 23 серпня ц. р. в м. Ліоні, і тим підтримали мене морально в моїм великім горі.

Прийміть вислови моєї до Вас великої пошани

А. ЛАГОШИНА
Ліон

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПРОФ. ВАЛЕНТИН САДОВСЬКИЙ (1886-1947)

Тільки недавно дійшла вістка про те, що в листопаді 1947 р. помер у Києві відомий економіст, проф. В. Садовський, кол. член Української Центральної Ради, генеральний секретар юстиції в першому уряді України, пізніше міністр праці. Він належав до тих громадських і політичних діячів, які весь час боролися за визволення України з московської неволі. Ще в гімназії брав участь у самоосвітніх гуртках, пізніше провадив освітню й пропаґандивну роботу в студентських громадах, серед робітників і війська, брав участь у заснуванні української партії соціял-демократів. Проф. В. Садовський був також відомий як науковець : був членом Укр. Наук. Т-ва ім. Т. Шевченка, Укр. Наукового Інституту у Варшаві, Істор.-філол. Т-ва в Празі, професором Укр. Господ. Академії в Подєбрадах та Укр. Вільного Університету в Празі. Має велику кількість наукових праць, частину яких написано ще на Україні, а частину на еміґрації, де він опинився в 1920 році. Він був також співробітником багатьох часописів та журналів (Літер.-Наук. Вісник, Робітнича Газета, Рада тощо), і лишив чималу літературну спадщину.

Більшу частину свого життя на еміґрації проф. В. Садовський провів у Празі. Там же він був заарештований військовим НКВД, яке, негайно по тому як большевики прийшли до Праги в травні 1945 р., почали арешти українських наукових, громадських та політичних діячів. Спершу його тягали були по різних тюрмах Чехії, а потім перевезли до Києва. Здоров'я покійного завжди вимагало обережности, бо ще молодим студентом, за царських часів, він дістав туберкульозу, перебуваючи в тюрмі за приналежність до укр. соц.-дем. партії; а в 1919 р., коли він був заарештований большевиками як закладник, стан його здоров'я ще погіршав. Отже поневіряння по большевицьких тюрмах протягом останніх двох з половиною років, у жахливих — як фізичних, так і моральних — умовах, не могли не бути фатальні.

На надгробку його — якби був такий у тих, що гинуть по большевицьких тюрмах — слід було б написати власні слова покійного : «Нашому народові ще потрібні мученики, щоб він відчув і зрозумів свою національну правду». Одним з таких мучеників і став покійний проф. В. Садовський.

Вічна йому пам'ять!

КОНСТАНТИН ОЛЕКСАНДРОВИЧ ПОДІЛЬСЬКИЙ.

Вночі проти 29 липня 1948 р. помер по короткій недузі в Українському Таборі в Ганновері Константин Олександрович ПОДІЛЬСЬКИЙ.

Покійний народився 2 жовтня 1892 року в місті Суми. Там же закінчив клясичну гімназію, а відтак історико-літературний факультет ліцею в місті Ніжені. В Українській Армії воював на всіх фронтах як поручник артилерії. У Чехословаччині був учителем української гімназії в Жевніцах коло Праги. У Німеччині покійний весь час працював у Ганновері і був передовим організатором ганноверської філії Українського Національного Об'єднання.

М. С.

З Широкого Світу

— На 17-ій міжнародній конференції Червоного Хреста опрацьовано проєкт поправки до Гаазької Конвенції. Цей проєкт передбачає заборону брати заложників, депортувати людей, тримати їх по концентраційних таборах, свавільно страчувати тощо. Конференція звернулася до всіх урядів з закликом підписати цю конвенцію.

— В Інтерлакені в Швайцарії відбувся конгрес Европейського Парляментського Союзу; після конгресу Европейської Ліги Федералістів, що відбувся в травні в Гаазі, він є другою маніфестацією західньо-европейського руху до політично-економічного об'єднання.

— У Лондоні п. Бевін, а в Вашінгтоні п. Мек Дермот одночасно заявили про англо-саксонське занепокоєння у зв'язку з поширенням комунізму в країнах східньо-південної Азії. На думку деклярантів комунізм діє націоналістичними методами і поширення його спрямоване на саботаж продукції важливої сировини, потрібної для західньої індустрії.

— Совєти й досі тримають 500.000 японських військово-полонених, яких уживають як робочу силу у важкій індустрії, що працює для збільшення воєнної сили СССР.

— Генерал Шарль Де Голь заявив у Тулоні на зборах, що він не є ні Бонапарт, ні Буланже і що він законним порядком добивається зміни конституції, розпуску парляменту та призначення нових виборів.

— Лідер американської республіканської партії і сенатської комісії закордонних справ Ванденберг заявив, що американці, без різниці партій, будуть завжди проти напасників і ворогів свободи.

— Радянське військо вивезло машини берлінського монетного двору для друку грошей.

— Ізраїльська держава призначила свою амбасадоркою в Москві пані Меєрсон.

— За антіленінізм і націоналістичний ухил скинуто з секретарювання польської комуністичної партії Гомулку; на його місце на бажання Москви поставлено Берута, голову польського уряду.

— Голляндська наслідна принцеса Юліана, що вже довгий час заступала королеву-матір, вступила на престол і присягла 6. IX. вірність конституції.

— 44 студенти чеського коледжу в Фарнгемі в Англії відмовилися виконати наказ чеського уряду повернути на батьківщину.

— Радянський уряд відмовив дати візу англійському депутатові Марплесові під претекстом житлової кризи в совєтах.

— Франція одержала 1.322 мільйони долярів американської допомоги.

— Рилкін, редактор московського гумористичного журналу «Крокодил», зліквідований за те, що не нападав безперестанно на буржуазну західньо-европейську культуру і не доводив її порожнечі та безглуздя її ідеології, а навпаки осміював радянські порядки.

— Рада англійської ліберальної партії висловилася проти суду за військові злочини над німецькими маршалами фон Рундштедтом, фон Манштейном та фон Браухічем.

— Еспанський диктатор Франко має підписати в Лісбоні 17. X. новий еспано-португальський договір дружби і добросусідства.

— Комітет «Французької Конфедерації середньої класи» і «Конфедерація дрібної і середньої індустрії» висловилися за перегляд конституції, зміни способу парляментських виборів, розпуск сучасного парляменту і швидкі перевибори.

— Французького амбасадора Анрі Понсо обрано на голову Ради «Інтернаціональної Організації в справах біженців» (І. Р. О.); на заступників обрано п. Ву Нан Жу, делегата Китаю і п. Кантера, делегата Голляндії.

— Французька делегація в І. Р. О. заявила, що Франція вже прийняла 550.000 біженців і щомісяця приймає пересічно 3.000 тих, що переходять кордон без дозволу (Le Monde 17. IX. 48).

— Глибинна експедиція славнозвісного бельгійського фізика, професора Пікара, виїхала на пароплаві «Скальдіс» до Дакара, звідки вона переправиться до Гвінейської затоки, де будуть зроблені спроби спускання апарату «батискаф» на глибину 4.000 метрів.

— Робітники Ронської Компанії в Болень, Донзер і Мондрагон заявили протест проти ворожости директора цієї компанії до ген. де Голя і запросили цього останнього завітати до них для виголошення промови про соціяльно-професійне становище.

— У відповідь на совєтську заборону продавати некомуністичну пресу в совєтській зоні Берліну союзні влади заборонили продавати в західній зоні контрольовану совєтами пресу.

— Помер колишній болгарський цар Фердінанд, князь Саксен-Кобург-Гота. Він народився в 1861 році і став болгарським царем в 1887 році після зречення свого батька Олександра Батенбергського. Фердінанд брав участь у першій великій війні на стороні Центральних Держав, і після поразки був змушений зректися престолу та передати його своєму синові Борисові III-му.

— Італійська газета «Іль Темпо» повідомляє про численні заколоти, страйки і навіть збройні сутички між прихильниками і ворогами режиму.

— Глубб Паша заявив, що чим довше буде продовжуватися безладдя в Палестині, тим кориснійше це буде для СССР, який підтримує жидівську державу з тим, щоб зробити її своїм політичним плацдармом на Близькому Сході. Як відомо, Глубб Паша є англійський генерал, що знаходиться на службі в арабів.

— В університетському містечку в Парижі відбулися треті збори Ради Міжнароднього Студентського Союзу; 50 націй були представлені 180 делегатами.

— У другій половині вересня місяця ц. р. (30.IX) на вільному ринку в Парижі ціни у франках на золото і паперові гроші були такі :

кіло чистого золота	707,500
20 золотих фр. франків	5,775
соверен	7,025
20 зол. долярів	26,600
доляр паперовий	440
фунт стерлінгів	1,220

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

У ЛІОНІ СТВОРЕНО ФІЛІЮ «СОЮЗУ УКРАЇНОК У ФРАНЦІЇ»

У неділю 5 вересня ц. р. в приміщенні укр.-католицької церкви в Ліоні відбулися Установчі Збори «Союзу Українок у Ліоні» в присутності мгр. Ірини Книш з Парижа. Головою С. У. Л. вибрано п. Гринчук Параскевію, заступницею — п. Петрик Анну. До Управи ввійшли : п. Бура Ольга, п. Дурбак Ірина, п, Андроневич Анастазія, п. Андроневич Марія, п. Бойко Ірина, п. Васьків Катря, п. Гамзій Марія, п. Савчин Софія, п. Сказків Марія. До Контрольної Комісії : п. Калька Анна, п. Ларіончук Павлина, п. Ненадовська Міля, п. Козачук Василина. Як перший прилюдний виступ нової організації буде відзначення 35-ої річниці смерти Лесі Українки. Вирішено теж негайно зайнятися допомогою дітям і самотнім жінкам, що перебувають у переселенчому таборі в Ліоні.

Слід привітати цей новий крок у напрямі зорганізування українського жіноцтва в цілій Франції. Щасти, Боже, нашим жінкам у їхній жертвенній праці!

Українська Школа

Спільними заходами Громади та Т-ва «Просвіта» у Везіні з 29 серпня ц. р. відновила свою діяльність Українська Школа. До школи приймають усіх українських дітей шкільного віку, що мешкають у Везіні та його околицях незалежно від того чи батьки цих дітей належать до Громади, або Просвіти, чи ні. На чолі Школи стоїть «Шкільна Рада», яка складається з двох представників від згаданих організацій (від Громади п. Чистосердів і від Т-ва «Просвіта» п. Недогін) та двох учителів, які провадять навчання в школі — п. Колодій і п. Зубенко. Завданням Шкільної Ради є всебічна опіка Школою — себто забезпечення школи відповідним помешканням, шкільним умебльованням, різним шкільним приладдям, потрібними підручниками, бібліотекою і т. ін. Шкільна Рада нав'язує зв'язки у справах школи з відповідними інституціями чи особами, провадить потрібні пертрактації з батьками учнів, дбає про матеріяльні засоби для школи і т. д. У своїй діяльності Шкільна Рада являється відповідальною перед Управами Громади та Т-ва Просвіта, які (Управи) у спільних нарадах розглядають звіти Шкільної Ради, її побажання та вимоги, вирішують різні, головне, фінансові питання і т. д.

На сьогодні школа має 41 учня. Навчання провадиться в помешканні Громади щонеділі від 9 до 13 години.

Матеріяльні засоби Школи поки що дуже обмежені. Властиво вони складаються з щомісячних внесків по 100 фр. від родини, незалежно від кількости учнів родини, тоді як витрати на початку дуже великі— бо бракує і умебльовання, і необхідного приладдя, і книжок.

Маємо надію, що Хвальна Рада Громадсько і Опіки піде нам назустріч і допоможе поставити шкільне діло на певний та твердий грунт.

ШКІЛЬНА РАДА у ВЕЗІН-ШАЛЕТ

ШВАЙЦАРІЯ

СПРАВИ СКИТАЛЬЦІВ

За даними ІРО до цього часу було репатрійовано або переселено до інших країн понад 200 тисяч скитальців. Найбільшу кількість їх прийняла Велика Британія — 70.000. Інші країни прийняли скитальців у такій кількості :

За даними з липня 1947 р. :	
Півн. Африка	491
Перу	620
Парагвай	860
Австралія	1.708
Бразилія	2.265
Венецуела	2.712
Голляндія	3.108
За даними з 1948 р. :	
Аргентіна	12.000
Франція	16.000
США	17.000
Бельгія	19.000
Канада	25.000

ПРОБЛЕМА БІЖЕНЦІВ В ООН

Минулого серпня на засіданні в Женеві Соціяльного Комітету Економічної й Соціяльної Ради ООН було затверджено резолюцію у справі розселення тих біженців, що відмовляються повернути до батьківщини. Одночасно Комітет звернувся з закликом до всіх держав, щоб вони якнайширше відкрили двері до своїх країн і почали приймати біженців у широкому масштабі. Проти цієї резолюції голосували СССР, Білорусь та Польща.

БЕЛЬГІЯ

КООРДИНАЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ УДК

(П. Б.-Лювен) З ініціятиви Головної Управи Українського Допомогового Комітету в Бельгії відбулася в неділю, дня 29 серпня ц. р. в студентському домі в Лювені, Координаційна Конференція представників українських організацій і товариств у Бельгії. Крім членів Головної Управи та Філій УДК прибули ще делегати від Українського Науково-Освітнього Товариства, Т-ва б. Українських вояків, УАПЦ, НаСУС-у, Пласту, СУМ'у, кооперації, разом 62 особи. Наради тривали 7 годин, на яких порушено найпекучіші питання українського громадського життя в Бельгії та підкреслено потребу узгіднення праці всіх існуючих укр. установ на терені Бельгії. На закінчення одноголосно прийнято резолюції, в яких висловлено довір'я до УНРади, як українського Центру, покликаного репрезентувати українську визвольнодержавну справу перед світом та якому мають усі підпорядковуватися. Дальше рішено покликати окрему Комісію, яка має приготовити зміну статуту УДК, що має стати загально репрезентативною організацією українців у Бельгії. Також вирішено придбати власну домівку та створено «Фонд Українського

Дому» в Брюсселі. Перший список жертводавців на цей фонд вже в першому дні приніс 4.320 бел. фр. Щоб заманіфестувати силу й зорганізованість українства на бельгійському терені, прийнято постанову скликати в Брюсселі в дні 31 жовтня і 1 листопада ц. р. Конгрес Українців у Бельгії.

АНГЛІЯ

ПИТАННЯ ПРО АФІДАВІТИ ДО КАНАДИ

Ц.У.Д.Б. у Лондоні видало обіжника, яким повідомило, що ті афідавіти, що їх одержали наші ДП у Німеччині та Австрії від українців з Канади в 1945 і 46 рр., не є дійсні для переїзду до Канади.

Теперішній порядок еміграції є такий : У Канаді певна відповідальна особа (не конечно горожанин) повинна виповнити урядовий формуляр ч. 55 і переслати його до Еміграційного Відділу. З ухвалою цього Відділу ім'я окремої особи, чи родини, буде переслане до Канадійської Місії на континенті і одночасно до ІРО. ІРО викликатиме людей до переходових таборів, де вони з'являться до Канад. Емігр. Місії.

Інший спосіб еміграції до Канади, це зголошення до Вербувальних Комісій на специфічні праці; вже маючи ухвалу такої Комісії, треба звертатися до Канад. Емігр. Місії по візу.

Крім того Ц.У.Д.Б. подає до відома, що хто має статус ДП і тим самим підпадає під опіку ІРО, тому ІРО оплачує подорож. З огляду на обмежений фонд ІРО, ті люди, що матимуть змогу, самі оплачуватимуть свою подорож, але коли хтось не має грошей на переселення родини, тому ІРО заплатить.

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В ЛОНДОНІ

У зв'язку з уміщеною в 13-14 числі нашого часопису заміткою про відновлення української католицької церкви в Лондоні, подаємо додатково до відома наших шановних читачів, що ця церква дісталася українцям-католикам завдяки заходам їх Еміненції кардинала Гріфіна та старанням Церковної Ради укр. католицької громади і є першим в історії Англії храмом українців католиків.

НІМЕЧЧИНА

ЗМІНИ В КЕРІВНИЦТВІ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В Українському Вільному Університеті відбулися збори професорської колегії і рад факультетів за участю 39 звичайних і надзвичайних професорів і доцентів. Ректором Університету на академічний рік 1948-49 обрано відомого українського юриста проф. д-ра Юрія Панейка, деканом факультета права й суспільних наук — проф. Лева Окіншевича, а деканом філософічного фак. — проф. Вадима Щербаківського. Проректором став проф. д-р Іван Мірчук, а продеканами проф. М. Васильїв і проф. В. Кубійович. Делегатами факультетів до сенату є проф. М. Стахів і проф. П. Ковалів. Головою Кураторії Українського Вільного Університету є Апостольський Візитатор єпископ д-р Іван Бучко, а його заступником п. Олександер Моргун.

МОГИЛИ УКРАЇНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ

У Німеччині загинуло багато українців, привезених на примусову працю, могили яких розшукує зараз Центр. Представництво Української Еміграції. Досі розшукано 21.110 українських могил у Німеччині, але ця цифра не є повна, бо в англійській і французькій зонах не переведено докладної реєстрації.

Більшість цих українців загинула під час війни від бомб, голоду, по концтаборах і тюрмах. Частина померла природньою смертю.

Там, де є сконцентрована велика кількість українських могил, ЦПУЕ вирішило поставити пам'ятники за проєктами архітекта Сластіна. В Ашаффенбурзі будують пам'ятник за проєктом проф. В. Січинського. Один з найкращих пам'ятників уже поставлено у Франкфурті, де є 1.700 українських могил.

РОЗШУКИ

БОГОВІСОВА Лаврентія — односельчанин; писати на адресу : Ukrainische Zentralstelle, (16) Frankfurt a/M, Luginsland 1/II, US Zone, Allemagne, fur Dubrowsky Iwan.

ЯНКО Катерину (з дому ПОСТУПАК) та її чоловіка ЯНКО Івана — ПОСТУПАК Анна; писати на адресу : Sanitaer-u. Charitasdienst. Suchdienst, 17a Ettlingen-Baden, US Zone, Allemagne. DP Camp 690.

Тітку МІСНО Helene (Kostryzka) — F. ONUFRIJTSCHUK, Frankfurt a/M., Kaulbachstr. 43, US Zone, Allemagne.

БОРИСОВУ (ГОЛОНДОВСЬКУ) Віру — GOLONDOWSKA Olga, Rosseggerstr. 50-258, Bayern, US Zone, Allemagne.

АНДРУШКО Стефана, БАРЧИШИНА, ЩЕПАНА Януша, ПАЗЯКА Михайла — POBELA Iwan, Ettlingen, Baden-Baden, Kheiland Kaserne, Camp 690, Bl. I/89, US Zone, Allemagne.

ГЛАДКОГО Артема — HORBATSCHEVSKI Ivan, St. Partin Hostel, Osvestr Shropshaire, Angleterre.

ПОЛЯНСЬКИХ Івана, Данка та Еву — POLANSKYJ Pawlo, Ueberackern, Weng Nr. 3, Post ACH, Ober-Oesterreich, Allemagne.

МІНЯЙЛА Степана — BUTENKO Paul, Muenchen-Pasing, Am Stadtparkstr.20, H.Q.I.R.O., Allemagne.

ТОМАШІВСЬКОГО Євгена — СОКОВИЧ Євдокія; КІРІЧКА Володимира — КІРІЧКО Данило;

писати на адресу : Bibliothèque Ukrainienne, 24, rue de la Glacière, Paris 20-e.

ХРЕПТЮКА Михайла — CHREPTIUK Mykola, (17b) Malterdingen i. Baden, Fr. Zone, Allemagne.

ЗУБАЛЬСЬКОГО Павла з дружиною Катериною — POLUHA Stefan, C/O A.E.C. Slandy Cross Hostel, Bideford, Devon, Angleterre.

ВЕРБИЦЬКОГО Людомира — WERBICKI Eugen, Sanatorium de Lay-St. Christophe (M. et M.)

КОВАЛЯ Михайла та КОВАЛЬ Марію — KOWAL Oleksa, D. P. Camp Wolkering, Post Koefering bei Regensburg, Bayern, Allemagne, U. S. Zone.

Сестру — HAWRYSZKEWYCZ Ilko, Miners Hostel Eastwood, Derby Road, Eastwood, Notts, Angleterre.

МІГУНА Івана — ЗАХАРЧУК (ВАСИЛЕВСЬКА) Ольга; писати на адресу : Mr. JAMKOVY Zinovi, 6, rue Collot, Dombasle s/M. (M. et M.).

ШАЛАЙ Анну — SZALAI Iwan, Sibson Hostal Wansford (Nr. 27), Peterborough, Grande Bretagne.

РУДИХ Івана та Анну — RUDYJ Wolodymyr, Paradis Strasse No 52, Bibrach Riss (14), Wuertemberg.

КОЗАКА Йосипа — DRAHANCZUK Simon, Cité Lindeman, Bl. 3, Kamer 19, Limburg Zolder, Belgique.

КОЗАРЯ Степана з дружиною Марією і дітьми та КОЗАРЯ Івана з родиною — BENKO Katheryna, Chandlersford Hostel, Vr. Eastleigh Hants, Angleterre.

ПОЙДИШЕВА (або ПОЙДИЧЕГЛУ) Івана — Управа Обласного Представництва Укр. Еміграції в Аугсбурзі, Regional Representation of Ukrainian Emigration for Swabia in Augsburg, Judenberg 8/2, Allemagne.

ГЕРЕКЕЛУ Василя, ДЗУБИКА Петра, ПЕРЕЦА Павла та СУКАЧА Василя — YASINSKYJ Nicolas, chez Mr Toussin, Tilleul Dame Agnes par Conches (Eure), France .

СТЕЦЬКА Йозефа — WERCHALUK Joseph, 240-20 Ave, Paterson 3, N. J., U.S.A.

МАЦІБОРСЬКУ Марію — BABIJ Iwan, Darley Moor, Hostel D.C.A.E.C., Ashborne Derbyshire, Angleterre.

КОЗЛОВСЬКОГО Петра — SZCZERBAN Iwan, E.V.W. Hostel Sheet Road, Ludlow Shropshire, Angleterre.

БОЙКО Марію — SOROCZAK Michel, 2, rue Branly, Ris-Orangis (S. et O.), France.

ДМИТРИКА Михайла та його мати Софію, а також КОНИТ Софію — КОНИТ Антін і ШВЕД Микола; писати на адресу : KRYKUN Lewko, Muenchen Laim, D. P. Lager, Fuerstenriederstr. 155, US Zone, Allemagne.

КСЕНТУ Емілію — BILYNSKYJ Osyp, Muenchen, SS Kaserne, B. A. 4/11, US Zone, Allemagne.

ПРОНІВА Михайла та інших кревних і знайомих — TALAILO Pawlo, Gravenhurst, A.E.C. Camp, Bolney, E. Sussex, Angleterre.

КРИВИХ Стефана та Андрія — CWIACH Osyp, Miners Hostel, Twogates, Tamworh Staffs, Angleterre.

ЯМКОВОГО, ГУДИМУ Андрія, ПИТУХІВА Василя, БОЛЄПОВА, СМІРНОВА, АНАНЧЕНКА, МАГЛІЧА Івана, ПОБЕРЕЖНОГО, ЗАРЖЕВСЬКОГО — LYSENKO Charyton, D. P. Lager Mittenwald Jaegerkaserne, B. 4/17, Oberbayern, Allemagne.

КУЗЬО Марію — KUZIO Petro, Y. M. C. A. Hostel, Letterston Pembs, Angleterre.

ПОПОВИЧА Григорія — MAKAR M., b. firma H. Milke, (21a) Muenstr i./W. Auberschlosserweg, Loddenheide, Allemagne, Zone Brit.

ДУЛЄБУ Стефана — PETRYSZYN Wasyl, Berchtesgaden Strub, Jaeger-Kaserne, B. 5/88, Bayern, Allemagne, Zone Amér.

ПАСТУХІВ Івана і Петра — MARTYNEWYCZ (KOSTECJKA) Ewhenia, D. P. Camp «Orlyk», Strub-Berchtesgaden (13b), 1/132, Bavaria, Allemagne, Zone Amér.

ХВИДАСЕВА Савелія, СТАХОВИЧ Галину, ЛЕОНІДОВА Василія — BYLANSKY Mykola, Basse Rape, Croismare (M. et M.).

КОСТРУБА Василя із Овруча на Волині GRYCHINE Artamon, 6, rue Collot, 6. Dombasle s/Meurthe (M. et M.).

ЛЕМУ Федора — LEMA Iwan, chez « Ulysse Pelissier» , Quartier St. Martin, Montpouet (Vaucluse).

Брата Віктора з дружиною Любов'ю, а також рідних і знайомих — Евгенія П. Писати на адресу : Editions «Hromada », 5, rue Gasnier-Guy, Paris 20-e.

КАТРУНІВ Миколу, Михайла і Марію — PRYSTAVSKY O. Higl Beeches NUTFIELD Angleterre.

ДАРМОХОДА Володимира — сестра Маруся, chez Mr Lenoir Emile, Conteil-Sugnet, par Lupersat (Creuse).

ЯХНА Григорія та Федора — TSIVTCHYNSKA Alla, Neu-Ulm, Reinhardt-Kaserne, 2/49, Allemagne.

ТИЛЬНОВА, КИТНОВСЬКОГО, ПОКАРЧУКА та інших знайомих з Тартака Грудка — MALKEWYCZ Mykola, Office National d'Immigration, Centre de Nancy (M. et M.).

ПАНКОВА Леона — Perez (PANKIV) Anna, D. P. Camp Purten 2 Steilager, Post Kraiburg 13 B Obb.

КОЗАРІВ Олексу, Марію та Михайла — MATWIJIW Oleska, D. P. Lager Stephanskirchen bei Rosenheim, Bl. 26, Zim. 4, Allemagne.

СЕМОНЕНКА Якова та дружину його Євгенію — PETRENKO L., D. P. Lager Konovalez Str. 31, Cornberg bei Bebra, US Zone, Allemagne.

ЗАДОРОЖНОГО Гриця — RADOMSKYJ Oleksa, Steynton Hostel, Milford Haven, Angleterre.

КУКЛОВСЬКИХ Бориса та Дмитра—KUKLOWSKI Paul, Frankfurt Hochst (a. Main) Justinuskirchstr. 18, US Zone, Allemagne.

КУПРАТОГО Гриця — CEBVIJ Iwan, (13b) Hausham Pommerweg 12, Kr. Miesbach, Allemagne, US Zone.

ОЛІЙНИКА Івана — DEMSKYJ Mykola, Hortensia Str. 22, Cité 4, Winterslag, Limburg, Belgique.

МАЙКОВИЧА Миколу — MAYKOWICZ Anna, Graage Hostel, Graige Drive, Dundee, Scotland, Grande Bretagne.

ДУБАНОВИЧ Катерину — DUBANOWYCZ Iwan, 298 (G) POW Camp, The Barony Camp, Parkgate (Lumfries), Scotland, Grande Bretagne.

ВАСИЛЬЧУКА Миколу — WASYLCZUK Mykola, 24/25 D. P. Camp, Paderborn, Infant. Kaserne, Reg. Bez. Muenden, Br. Zone, Allemagne.

КОВАЛЬ-ШЕСТОКРИЛА Михайла — DUDKA Hryhorij, Bayreuth, Leopoldkaserne, Bl. III, Zim. 80, Bayern, Allemagne.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine – Paris 12ᵉ.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ФРАНЦІЇ

У зв'язку з припиненням американськими організаціями допомоги одягом, Укр. Гром. Опіка звертається до укр. громадянства у Франції з закликом допомогти одягом і білизною :

1) кільком хворим у санаторіях, які не можуть вийти з цих санаторіїв через брак одягу, і

2) кільком військово-полоненим, які незабаром будуть звільнені з полону і мають почати працювати, але яким бракує одягу та взуття як для роботи, так і для виходу.

Тих осіб, що бажають допомогти, просять писати до Укр. Громад. Опіки, яка дасть прізвища й адреси тих, кому бажано було б дати допомогу одягом.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

прохає тих громадян, які одержали від неї позики, повернути їх у місячний термін або подати прохання про їх відромічення чи прощення.

Прізвища тих осіб, які цього не зроблять, будуть опубліковані в журналі «Громада».

ДО УВАГИ УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИКАМ, ЩО ПРИЇЗДЯТЬ ЗА КОНТРАКТАМИ

У разі непорозумінь з господарями за правилом треба викликати зеленою лістівкою, що дається на руки робітникові, інспектора праці. Тільки він може дозволити робітникові леґально покинути працю і вимагати повернення його до Центру чи найму до іншого господаря.

В жодній разі не можна кидати працю самовільно, бо таким вчинком робітник одрізає собі можливість законно боронитися і одержати те, що йому належить. У разі конфлікту найкраще негайно повідомляти Українську Громадську Опіку і прохати її захисту. Для цього треба правдиво, точно, ясно й стисло вказати, в чому полягає непорозуміння й які кривди заподіяв господар робітникові. У більшості випадків листи Укр. Гром. Опіки до господарів мають добрі наслідки і дають задоволення робітникам в їх справедливих вимогах.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Цим повідомляється, що довідник, виданий в Авгбурзі під назвою « Пам'ятка українського емігранта », подає інформації про Францію, які не відповідають дійсності.

РУХ БІЖЕНЦІВ ДО ЕСПАНІЇ

(з Комунікату делеґатури ІРО (CPOIR) на Францію).

Центральна дирекція ІРО (CPOIR) привертає увагу зацікавлених осіб на такий стан речей :

- До цього часу ІРО (CPOIR) виявляла через посередництво Американських Допомогових Товариств неширокy діяльність в Еспанії. Тепер вирішено, що цю діяльність буде припинено в якнайкоротший час; першим заходом у цьому напрямі є те, що після 15 жовтня 1948 р. не прийматимуть більше жодних нових прохань про допомогу.

Останніми місяцями констатовано збільшення кількости біженців, що переселяються з Франції та Італії до Еспанії. Багато з них було перед тим на утриманні ІРО (CPOIR); дехто здобував кошти на прожиток у Франції власною працею. Як здається, мотивом до переїзду до Еспанії було здебільшого те, що звідти ніби то легше переїхати до Південної Америки.

Отже, це є цілком неправдиво. Значно важче знайти способи еміґрувати з Еспанії, ніж з Франції або Італії. Крім того, біженці не можуть бути охоплені місцевою економікою, бо це заборонено еспанськими законами, а через те, що багато біженців іміґрувало до Еспанії нелегально, велику кількість їх було в Еспанії ув'язнено за браком персональних паперів.

У минулому агенти ІРО (CPOIR) мали змогу в деяких випадках брати людей під захист організації, але з жовтня 1948 р. не буде жодних винятків.

Отже доводиться до широкого відома, що біженці, які переберуться до Еспанії нелегально, в жодній разі не користуватимуться захистом ІРО (CPOIR).

Особливу увагу на це питання повинні звернути Національні Комітети біженців.

* * *

З огляду на значні видатки на листування, що припадають на Укр. Гром. Опіку, просять дописувачів надсилати поштові марки чи гроші на відповідь; в протилежному разі листи лишатимуться без відповіді.

У СПРАВІ ПАКУНКІВ КЕР

Громадяне, які хочуть одержувати повідомлення про уділення їм пакунків КЕР, повинні долучати до своїх прохань поштові марки; без цього повідомлення висилатися не будуть.

Все листування для Укр. Громадської Опіки надсилати лише на адресу : Entr'aide Ukrainienne — 13, rue Taine — Paris XII-e, *не додаючи ніяких прізвищ.*

В Українській Громадській Опіці є листи для таких осіб :
Паранчук Ярослав
Борин Микола
Руманська (пакунок КАРЕ)

ПОВІДОМЛЕННЯ

Цим доводимо до загального відома, що Центр. Укр. Допомогове Бюро в Лондоні перейшло до іншого приміщення і має тепер таку адресу : 46, Seymour St. London W. I. England.

Всі пожертви для Дитячого Притулку, влаштованого в Руасі-ан-Брі заходами Жіночого Допомогового Комітету при Українській Православній Церкві, просять надсилати на поштове конто, адресуючи так :

Mme Angèle KOVALSKY, cc postal No 668853, PARIS.

Щира подяка всім тим, які вже прислали свої пожертви

УПРАВА
ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЦТВУ У ФРАНЦІЇ ДО ВІДОМА

Запрошуємо все українське жіноцтво у Франції громадно вступати в члени Товариства «Союз Українок у Франції». Звичайні річні Загальні Збори Т-ва «Союз Українок у Франції» відбудуться в *неділю, дня 7--го листопада* 1948 р. Час, місце та програма будуть своєчасно подані до відома.

Право участи в Загальних Зборах мають : а) Учасниці Заг. Зборів дня 22-го лютня, ц. р.; б) усі інші жінки, прийняті в члени на підставі внесених заяв. Право голосу матимуть тільки ті Членки, що вирівняють членські внески по день Загальних Зборів. Адреса Скарбнички : Mme Anna Brayer, 114, rue Jean Jaures, Puteaux (Seine).

Пригадуємо, що місячну вкладку устійнено на 30 фр. (вписове — 50 фр.) Діловий рік нараховується від лютня ц. р. включно.

З огляду на реорганізацію нашого громадського життя у Франції, якої вислідом є створення Українського Центрального Громадського Комітету у Франції, звертаємо увагу всього українського жіноцтва на конечність вступити в ряди своєї центральної організації, якою є «Союз Українок у Франції».

Париж, 1-го жовтня, 1948

УПРАВА « СОЮЗУ УКРАЇНОК У ФРАНЦІЇ »

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В ЕВРОПІ І ЗА ОКЕАНОМ

Український Технічно-Господарський Інститут — УТГІ (українська політехніка) стоїть перед загрозою перерви навчання, коли не на всіх, то на деяких своїх семестрах Авдиторного Сектора. — Українське студентство, що почало чи закінчує на різних відділах УТГІ свої студії, може не завершити своєї освіти.

Чинність УТГІ — УГА, спрямована для ширення технічного й економічного знання й для підготовлення фахових інженерських кадрів і ведена більш як чверть століття, через нестачу матеріяльних засобів може перерватися.

Перед трьома роками УТГІ виемігрував з Чехії майже зруйнований. Але Спілка Професорів Української Господарської Академії (СПУГА) та Дирекція УТГІ, одержавши 28. 6. 1945 дозвіл американської військової влади на продовження праці, за допомогою й великою співучастю професури з нової велико-української й галицької еміграції розбудувала УТГІ на п'ять факультетів з вісьма відділами, з навчальним персоналом, що перевищує сто осіб, та з студентством, що на початку минулого акад. року доходило до 900 осіб.

За роки 1945-1948 наслідки праці УТГІ виявилися : 1) На Науковім Секторі багатьма десятками наукових доповідей та виданням «Наукових Записок», 15 арк., що їх друк нині закінчується. 2) На Авдиторному Секторі абсольвувало інженерів : агрономів — 57, лісівників — 5, цивільного будівництва — 1, хеміків — 2, економістів — 1, ветеринарних лікарів — 2, магістрів фармації — 23, разом 91. Одержало ступінь доктора 6 осіб. Студенти, що в 1945 р. вступили на перші семестри, дійшли вже до останнього року своїх високо-шкільних студій. Матуральні курси прослухали й закінчили 61 особа. 3) На Секторі Позаочного навчання (за регенсбурзький період) : студіювало 1940 студентів, з того на високошкільних студіях 244 особи; наново видано 40 підручників. 4) На секторі фахових середніх шкіл та курсів було : 24 школи, 92 курсів, викладачів 415, студіювало разом біля 4.000 осіб, закінчило студії понад 2.000 осіб.

УТГІ протягом трьох років існувало майже виключно на свої засоби, що походили з студентських такс та з продажу виданих підручників. Допомога українських установ становила тільки незначну частину нашого прибуткового кошторису. Зате з щедрим даром прийшов нам на поміч фонд Допомоги Українців Канади, надіславши машинки до писання, циклостилі, друкарські матеріяли та 100 керпакетів на підсилення фондів УТГІ. Але в деяких колах громадянства УТГІ, на жаль, не завжди находило і належне зрозуміння для своїх завдань та праці.

Нині прийшов четвертий акад. рік праці УТГІ в Німеччині — останній рік студій для тих, що розпочали їх в УТГІ на першому семестрі та для багатьох з тих, що вступили на старші семестри УТГІ з інших високих шкіл.

У попередні роки УТГІ спирався в основі на свої власні організаційні сили, на жертвенність своєї професури та на активність студентства. Нині ми всі вживаємо зусиль, щоб затримати надалі існування УТГІ, продовжити нашу науково-педагогічну працю та до кінця виконати свої обов'язки перед студентством.

25 frs.

ГРОМАДА

проблеми громадського життя

Видавець інж. С. Созонтів
Редаґує колеґія

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 25.

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 1

СІЧЕНЬ 1949
(ПЕРШЕ ЧИСЛО)

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Піврічно .... 270 фр.
На рік .... 500 фр.

c/c Paris 565.800

Добрий вечір тобі, пане господарю, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Застилайте столи та все килимами, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Та прийдуть до тебе три празники в гості, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Що перший то празник, Святее Рожество, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Що другий то празник, Святого Василя, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.
Що третій то празник, Святе Водохреща, радуйся!
Ой, радуйся, земле, Син Божий народився.

Ой, видить Бог, видить Творець,
Що мир погибає.
Архангела Гавриїла
В Назарет посилає.
Возвістити в Назареті :
Стала слава в Вифлеємі.
Тріє, тріє, тріє царі
Несуть Йому дари.

Ливан, злато і кадило
Йому принесоша.
А вошедши у храмину,
На вколіна падоша.
Ирод вельми засмутився,
Що Христос Цар народився.
Пішов Ирод аж до аду
К Люциперу на пораду.

Видавництво « ГРОМАДА »

бажає всім передплатникам, симпатикам і читачам щасливого Нового 1949 Року та Веселих Свят.

Щиро здоровлю всіх земляків з Новим 1949-им Роком і бажаю успіху й щастя.

Цим шляхом дякую всім, хто прислав мені новорічні привітання.

Інж. С. СОЗОНТІВ

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S SOZONTIV

З ЛАСКИ БОЖОЇ СМИРЕННИЙ ПОЛІКАРП

Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви, Голова Собору Єпископів і Священного Синоду її —

До Преосвященних Архипастирів, Всечесного Духовенства, Преподобного Чернецтва і всіх Боголюбивих вірних

РІЗДВЯНЕ АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Христос рождається — славте !
Христос з небес — зустрічайте !

Так Свята наша Церква рік-річно кличе нас урочисто й велично прославити Христа Рожденного на землі, зустрінути Сина Божого, що благоволив зійти з небес для спасіння від моральної загибелі роду людського.

Тайну, як Бог стався людиною, не можна збагнути людським розумом. Але дійство її ось уже близько 20 віків відчуває в своїй історії від Різдва Христового рід людський. —

Різдво Христове весь світ осяяло світлом пізнання, дало нове життя народам на руїнах поганського світу. Християнська релігія освятила життя родинне, скріпила держави, зломила ярмо невільництва, привернула гідність жінки, збудила творчий геній людський в областях мистецтва, науки, філософської думки, дала зрозуміння й оправдання страждань і терпінь на землі. Скільки людей піднеслося через закон Христа до високого ступеня завершености, якого лише в стані чоловік осягнути ! Все гідне поваги й величі, що людство витворило за минулі віки від Святої Вифлеємської ночі, все те з'явилося через християнство.

І наш Український Народ, світлом Христової науки осяяний при Великому Князі Рівноапостольному ВОЛОДИМИРІ, все краще, що створив і має в своїй тисячелітній культурі, в діях своєї багатовікової історії, все те створив він під виливом своєї Христової віри і своєї Рідної Церкви. —

Скільки радости духовної, творчости релігійної, скільки тепла й любови родинної, глибокого сприймання Божого Світу, як створення Божого, — вкладено нашим народом в одні тільки обряди й звичаї, що ними рік-річно славила Українська земля Христа, що від Пречистої Діви народився! І які сірі, й сухі, і безрадісні, а часто і страшні наступило в Україні дні, подібні до тих днів, про які пише в Апокаліпсисі святий Апостол і Евангеліст Іван Богослов (гол. 6 ст. 8), коли « вершник з'явився на блідому коні, ім'я йому — смерть ; і пекло йшло за ним; і дана була йому влада над четвертою частиною землі вбивати мечем і голодом, і смертю, і земними звірями ». Життя під цим наїзником показало, чим є чоловік без Бога й як без Бога і Господа Христа занепадає життя, занепадає мораль і творчість і радість життя, а навіть над чисто тваринним життям всевладно починає тяготіти прокляття Боже, що Бог прорік їм у раю після їх падіння: « проклята земля за для тебе : в печалі й тузі харчуватимешся з неї » (Бит. 3, 16).

Любі мої діти, сини і дочки нашої рідної Української Автокефальної Православної Церкви !

За рік від останніх Різдвяних Свят багато з нас розкинуто вже по білому світі з місць першого вашого перебування на вигнанні — на цих « ріках вавілонських » в Німеччині. І далі йде ваше розселення... Де б ви не перебували, чи хто ще в Німеччині, чи в інших землях Західньої Европи, чи в далеких краях Америки, Канади, Бразілії, Арґентіни, Австралії, чи Африки — усі об'єднайтеся духом своїм у Святий Вечір Різдвяної ночі. Господь дасть, що цю радість християнського єднання відчують і брати і сестри наші на Великій Україні, які ще не схилили своїх колін перед наїзниками.

Розкинені по світі, посеред багатьох вір і народів, держіться кріпко своєї віри християнської православної : будуйте, де тільки можете, свої святині, як будували їх тут по таборах у Німеччині, організуйте своє церковно-суспільне життя. Цим ви збережете себе і національно, бо в усі віки Православна Церква нашого народу була для нього силою й кріпостю не тільки для вічного спасіння, а й у змінливій долі життя земного-історичного. —

Усім вам, любі діти мої, шлю своє Архипастирське поздоровлення з Великим Святом Народження Бога-Слова і молю Господа, щоб Він зберіг Вас у вірі батьків наших та послав вам кращу долю і повернув вас на вільну незалежну Батьківщину.—

« Боже Вічний і Надвічний, що як чоловік з'явився на землі, помилуй нас » (Догм.гол.5). Амінь.

МИТРОПОЛИТ ПОЛІКАРП

Дано в Таборі
ім. Гетьмана Богдана Хмельницького в Гайденау в Німеччині року Божого 1948 в м. грудні. —

Собор Епископів У. А. П. Ц. і Голову нашої Церкви Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, Виконний Орган і членів Української Національної Ради, Єпархіяльну Раду У.А.П.Ц. і Парафіяльну Раду у Франції і улюблених парафіян, братів і сестер — українців у краю та в розсіянні по цілому світі сущих, — вітаю з Різдвом Христовим і Новим Роком.

Нехай Всемилостивий Господь у цьому році пошле всім поневоленим народам волю, а нам, українцям, дасть силу витривало і з зрозумінням обов'язку перед Батьківщиною працювати Богові на славу і Україні на користь.

Шато де Руассі
Руассі-ан-Брі.
(С. і М.).

Архипресвітер
О. НОВИЦЬКИЙ
Душпастир Українського Православного Робітництва у Франції

Люби свого земляка - українця — звідкіля б він не походив — як рідного брата !

ВЕЛИКИЙ КРОК НАПЕРЕД

Окремим комунікатом дано знати нашому громадянству у Франції про постання Українського Центрального Громадського Комітету у Франції. Комітет цей склали вісім великих діючих українських організацій, а саме — Об'єднання Українських Робітників, Український Народній Союз, Союз Українців у Франції, Військове Т-во, Українська Служба Суспільної Опіки, « Українська Громада» у Франції, Союз Українок та Українське Академічне Т-во.

Одні із цих організацій є дуже давні, як Військове Т-во, Народній Союз і « Українська Громада », на чолі якої стояв пок. ген. Шаповал, інші-це організації, що вже постали по війні — Об'єдання Робітників, Служба Суспільної Опіки, Союз Українок та Академічне Товариство. Постала так само і зовсім нова організація — Союз Українців у Франції — організація, що має об'єднувати не тільки окремі гуртки і громади, що не належать до існуючих вже організацій, але і окремих осіб (одиночок) роскиданих по цілій Франції. На чолі останньої організації стоїть інж. С Созонтів, він же і Голова новоствореного Центрального Комітету.

Не будемо наводити довгий період творення самого Комітету, це був дуже болючий і тяжкий процес, була сила труднощів, але врешті уперте бажання ініціяторів дійти до згоди завершило справу.

Перед війною 1939 року українське громадянство було разбите на ґрупові організації, що своєю взаємною боротьбою звужували інтереси і завдання кожної з організацій; одні нівечили зусилля других і, головне, витворювали нестерпну атмосферу взаємної незгоди і нетерпимости. На цьому особливо терпіло наше громадянство на периферії, яке не розуміло тих розходжень і яке од тої незгоди багато втрачало. З такої роз'єднаної і безвиглядної ситуації почала наша еміґрація в 1945 році відновлювати припинене війною нове життя.

І отут власне, перед видатними і чільними діячами української еміґрації, а з окрема п. С. Созонтовим, що очолив Українську Громадську Опіку, стала нагальна імперативна вимога часу: наше об'єднання, бо ми, українська еміґрація у Франції, не спроможемося ні на які здобутки ширшого порядку, ні на які досягнення національного змісту, як що ми не будемо об'єднані во єдине, як що не зіллємо в одне русло всіх окремих наших стремлінь. Роля ж української еміґрації у Франції та її завдання у загальному українському національному життю на континенті — нідказали, що нам треба робити. І навпаки виступи окремих організацій самопас показали, що без об'єднаних зусиль годі думати про здобуття великих досягнень. А завдання, що станули перед нами, — виявилися справді великими. Спільний фронт навколо Української Національної Ради, спільна боротьба за українське ім'я, спільне напруження для здобуття найбільших результатів від IPO, від демократичного світу, від сучасної доби, яка вимагає об'єднання — ось нагальні вимоги.

Тому на бік мусіли одійти давні непорозуміння і спори, мусіли стати на бік особисті амбіції і навіть власні інтереси, мусів бути прочищений шлях, по якому загальний віз міг би їхати запряжений всіма кіньми разом в одному напрямку. І по довгих спробах ближчого контакту і обговорення, по гарячих дискусіях і дебатах, в яких поховано було богато з минулого і в яких прояснилося трудне майбутнє — врешті запала згода представників згаданих організацій. Вирішено було перетворити Українську Громадську Опіку в Український Центральний Громадський Комітет на терені Франції, себ-то перетворити Українську Громадську Опіку в таку централю, в якій би всі українські організації тут у Франції знайшли своє місце і свою чинність.

Розуміється, практичне переведення в життя цієї постанови вимагатиме ще багато труду, багато такту і багато детального обмірковання. Але при добрій волі, при ясному розумінню цієї мети — треба гадати, що і решту формальних труднощів буде переможено.

Головне зроблено. Відозва до українського громадянства підписана всіма одповідальними чинниками нашого громадянства. Починає новий етап життя наша еміґрація у Франції. Тепер на черзі пекучі завдання спільної діяльности у всіх напрямках — юридична охорона української еміґрації, практична опіка над нею, допомога тим, хто приїздить на працю і т. д. і т. д. Сподіваємося, що у цій практичній роботі згладяться усі нерівності, спростяться, здавалося б, непереможні перешкоди внутрішнього характеру і.... настане час серйозного іспиту для керівників української еміґрації у Франції, які мусять видобути з себе щонайменше стільки енерґії, часу і труду для загального добра, скільки вони витрачали в недалекому минулому для взаємного поборювання. Ми гадаємо, що тепер наше громадянство цей іспит складе з честю, віримо в те, більше того — певні!

Ми знаємо, що наше громадянство на провінції, яке давно вже очікувало цього об'єднання, сприйме його з належною оцінкою і що воно, на місцях, таким же самим виявом об'єднання і порозуміння підтримає нову централю і тим самим скріпить її і наділить належним авторитетом і силою.

Зроблено великий і важливий крок наперед. Заяснішала дорога перед нами. Пильнуймо, щоб знову вона не заросла тернами, а щоб вона вивела нас із темряви сварок до величної мети — братньої згоди.

БОГДАН ВОЙНАРОВИЧ

КРИТИКА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

I

Українська Національна Рада продовжує з неослабною силою притягати увагу українців, розкиданих по всьому світі. Однак чуються не лише голоси задоволення, не лише привітання й обітниці підтримки. Ледве УНРада постала й подала цей факт до відома українського суспільства, не встигнувши ще якслід зорганізувати й розгорнути своєї роботи, як уже почулися голоси критики. Річ ця сама по собі не має нічого від'ємного, бо критика — критика позитивна і конструктивна — свідчить про зацікавлення громадянства даною справою і про його бажання внести свій вклад у справу керівництва нашою визвольною боротьбою .Проте, на жаль, критика УНРади в багатьох випадках набрала занадто гострого тону, зійшла на тори непотрібної міжґрупової полеміки і прийняла характер критики деструктивної, яка нічого не будує, лиш руйнує те конструктивне досягнення, що його з таким трудом далося здійснити. Поминаємо брудну лайку й нагінку на окремих осіб, яких, на жаль, допустилися деякі українські часописи. На таку « критику » не варто відповідати; належить вкловити жаль, що дехто зійшов до такого некультурного рівня « полеміки ». Однак не можна проходити мовчки повз ті критичні голоси, які мають претенаї на об'єктивність, хоч і висловлюються в тоні « непо-

мильности », що не допускає, мовляв, жодних заперечень.

Найбільше критики викликає і гаі той факт, що УНРада ніби « створила » уряд, а це, мовляв, дуже « ускладнює справу », непотрібне для сучасних обставин, передчасне і т. д. При цьому не подається, властиво, жодних арґументів, а так просто собі твердиться : « ускладнює справу » і все. Отже, насамперед треба устійнити, що УНРада зовсім не « творила » уряду. Вона тільки переформувала і зміцнила Державний Центр Української Народньої Республіки, який посідає свої повновласті від вільно обраних парляментів Української Держави — Центральної Ради і Трудового Конгресу. Чи були якісь арґументи за те, щоб зліквідувати цей наш існуючий на чужині леґальний український уряд? Ми їх не бачимо.

Українцям, що є громадянами чужинецьких держав, ніщо не перешкоджатиме підтримувати цей уряд в його змаганнях до визволення батьківщини. Чи американським громадянам ірландського, норвежського або якогось іншого походження не вільно симпатизувати урядам країв їх походження ? Чи американським полякам заборонено підтримувати лондонський польський уряд ! Або,коли Україна стане нарешті фактично незалежною державою з своїм справжнім урядом в Києві — чи тоді американські українці уважатимуть за неможливе удержувати зносини з своєю колишньою батьківщиною ? Це могло б мати місце лише в тому випадку, якби Українська Держава ворогувала з Америкою і хотіла творити, як напр. гітлерівська Німеччина, п'яту колону з американських громадян українського походження. Але маємо певність, що Україна справжня ніколи на такий шлях не вступить, а сьогодні якраз наш запеклий ворог — червона Москва — творить п'яту колону на терені Америки.

Не має значіння і той арґумент, що сьогодні ніякі чужинецькі державні чинники не будуть, мовляв, офіційно розмовляти з українським урядом. Звичайно, якби створити на чужині якийсь комітет, що мав би своїм завданням, скажімо, полегчення долі українського населення під владою СССР, то може з таким комітетом хтось і розмовляв би « офіційно ». Але, що в сучасних обставинах, могли б дати такі розмови ? Хіба лише вислови співчуття з боку чужинців — і тільки. Коли ж міжнародня кон'юнктура зміниться настільки, що українська проблема стане актуальною, тоді будуть говорити і з урядом, може що-правда ще його за такий на початку « розмов » і не визнаючи. Однак нам ідеться про те, щоб на той час, коли події назріють, самим не втратити свого обличча, себто мати підстави заявити, що ми репрезентуємо і які права маємо. Наші домагання мусимо базувати на виразно висловленій волі українського народу. І власне для цього в імені України мусить промовляти її законний уряд, що походить з Києва.

30 літ тому проголошено незалежну Українську Народню Республіку і покликано до життя її уряд. Тепер в Києві сидить уряд т. зв. Української Соціалістичної Совєтської Республіки. Нам треба визначити наше відношення до цього « уряду » та до фіктивної української держави, що ніби існує під назвою УСРР. Оскільки ми приймемо пропаґовану деякими українськими політиками тезу, що уряд УНР втратив уже тепер свої права, то хто ж зайняв його місце ? Від цього один крок до того, щоб визнати УСРР за українську державу, а її уряд, репрезентований п. Мануїльським,за справжній український уряд. Стаючи на цей шлях, ми зводимо себе до ролі опозиції супроти власного ніби уряду і підписаємо тезу Москви, що Україна, — це внутрішня справа СССР, і тоді ми самі підкопуємо собі грунт для наших домагань на міжнародньому терені. Коли ж ми стверджуємо, що УСРР і її уряд — це фікції, накинуті українському народові силою, що « уряд » п. Мануїльського не має права репрезентувати України і не є виразником її волі, що справжня українська держава — це Українська Народня Республика, уряд якої був змушений внаслідок війни з зовнішнім ворогом відступити разом з військом закордон, до останнього метра боронючи рідну територію, і тут не втратив своїх прав репрезентувати Україну, — тоді ми ставимо українське питання в площину міжнародніх проблем і базуємо наші домагання на нормах міжнароднього права. Тоді ми — не опозиція, яка хоче тільки зміни режиму в своєму краю, але репрезентанти держави, яка домагається звільнення своєї території від чужинецької окупації.

Права уряду УНР фактом його 28-літнього перебування на чужині не є передавнені, так само, як не є передавнене і проголошення України самостійною державою 22-го січня 1918 і 1919 років. Бо за ці 30 літ український народ ні разу не мав змоги висловити свою справжню волю шляхом вільного голосування. Отже, тим самим зобов'язуючими до сьогодні є останні свобідно схвалені державні акти й установлена ними державна форма — Українська Народня Республіка з її урядом. Не перекреслює законности уряду і той факт, що внаслідок воєнно-революційних обставин до основних конституційних законів УНР дійшли деякі доповнення, які вимагалися розвитком подій : такі речі трапляються навіть і в державах, що живуть у зовсім нормальних обставинах. Верховна влада УНР з п'ятиособової Директорії перетворилася в одноособову владу Голови Директорії і Головного Отамана Симона Петлюри, по смерти якого його заступив тодішній прем'єр-міністр. Всі ці, обумовлені обставинами, зміни сталися на підставі цілком конкретних законодатних актів (зокрема закону з 11-го листопаду 1920 року). які були прийняті на основі виразних уповноважень Трудового Конгресу, останнього вільного українського парляменту.

Треба однак ствердити, що деякі українські політики не тільки заперечують леґальність законодатних актів Державного Центру УНР в роках 1919 і 1920, але в своєму груповому засліпленні ідуть навіть так далеко, що не вважають Трудовий Конгрес за вільний і повноправний український парлямент. Однак відмовити цього характеру Трудовому Конгресу, який репрезентував щонайменше 80 пр. українського населення (лише 80 пр., бо деякі території були тоді вже окуповані московськими большевиками, а мінімальний відсоток населення, головно зрусифіковані та сполонізовані поміщицько — фабрикантські кола, був позбавлений виборчих прав), Трудовому Конгресу, в якому були представлені Східня і Західня (Галичина, Буковина і т. д.) частини Української Народньої Республіки, який підтвердив проголошену Центральною Радою самостійність, а 22-го січня 1919 року прийняв акт злуки українських земель, акт Соборности, що його святкують тепер щороку всі українці,— заперечивши леґальність Трудового Конгресу, ми б зруйнували всі підстави, на яких ми базуємо нашу визвольну боротьбу й арґументуємо наші домагання перед міжнароднім світом. Тим самим ми б дали арґументи нашим ворогам, які твердять, що ми тільки купка « мазепинців-сепаратистів », за якими не стоїть воля українського народу. Це ж наші вороги-Москва всіх забарвлень — твердили і твердять, що Центральна Рада, Трудовий конгрес, Уряд УНР— це « купка інтеліґентів, чужоземна інтриґа, запроданці міжнародного капіталу, бандити, вороги народу » і т. д., які не мають жодних законних підстав говорити в імені українського народу. Отже залишмо нашим ворогам труд доводити « незаконність » уряду УНР, бо це лежить в їх інтересах. Але пощо нам, українцям, висуваючи ті ж твердження, лити воду на млин нашого найлютішого ворога ?

Вносьте передплату !!!
Не гайтеся з боргами за 1948 р.

Мих. ТЛО

НОВОРІЧНИЙ ПОДАРУНОК

Тринадцятирічний Юрась устав, розбуджений матір'ю, 31 грудня 1945 р., дуже рано. Обов'язком його було — цілоденне носіння обгорілої цегли з руїн красуня Хрещатика.

— Як мені, мамуню, обридло оце раннє вставання !.. Коли я вже дочекаю татуся з Німеччини, щоб замінив мене в оцій важкій роботі ?..

Людські діти ходять до школи, я мушу, як каторжанин, працювати та ще й щодня так рано вставати..

— Коли ж мусимо, мій любий ! — озвалася на синову скаргу Марія Лебеденко. — Вставай, мій хлопчику !.. Одягайся, снідай та підемо, щоб не запізнився... Завтра Новий Рік, то вже доспиш...

Важко працюючи, Юрась погубив дні й числа. Не знав, отже, коли має бути й Новий Рік, хоч цей новий рік і не обіцяв якихось принад. Почувши ж, що завтра Новий Рік, Юрась нараз пожвавлено схопився з ліжка. Недавню сонливість ніби хтось рукою зняв.

— А це правда, мамуню ?..

— Що саме, синку ?

— А що завтра Новий Рік ?..

— А чому б же мала бути неправда ?.. — промовила матір запитом.— Авжеж правда.

— А чому ж ми, мамуню, не маємо цього року ялинки, як давніше бувало, при татусеві ?..

— Не до ялинки, синку !.. Їсти ось нема що. Ані купити ніде, ані купити нема що й защо... На ялинку ж потрібні гроші та й на прикраси, теж саме..

Мовчяли, поринаючи кожне в свої несолодкі думи.

Умиваючися, Юрась згадав і почав розповідати матері свій сон.

— Я, мамуню, бачив цю ніч такий сон, що аж плакав увісні.

— То-то я чула, що ти схлипував... — озвалась матір. — Розкажи же, любчику, що ти бачив у сні !..

— Снилось мені : неначе в нас було якесь, буцім то значне, свято. Я грав на скрипці. Не на цій, що мені татусь подарував у день моїх іменин, а ніби на якійсь ще кращій за мою. Людей було в нас — і не порахувати. І ось саме тоді, коли мені плескали в долоні, нараз прочинено двері й до хати зайшли якісь військові. Беруть вони нашого татуся й хочуть кудись вести, Я в плач. Кинувся обороняти татуся. Але не подолаю сам захистити й відняти його. Я тоді як не вхоплю скрипку, як не лусну з усієї сили військового по голові, аж струни задзвеніли, а сама скрипка геть розсипалась на шматки. Я й прокинувсь..

— Поганий сон, синку... А там, хтозна, може татусь приб'ється здалека...

— Якби це татусь приїхав ! — сумовито промовив Юрась, кінчаючи пити чай, заварений смородиновим і малиновим листям, хоч без цукру.

— І в нас би тоді був Новий Рік як і в людей — радісний, хоч голодний,— мудро закінчив розмову, як дорослий, аж у матері серце закам'яніло.

*****

Останній день року тягнувся в роботі невимовно довго й важко. Але ні важка праця, ні сильний мороз, що дошкуляв Юрасеві, легко зодягненому, не стали на заваді йому снувати свої думки-гадки. Сон йому не виходив з голови. Материні слова-здогади Юрась уже оформляв у дійсність. Мріяв про річ, яка конче зо сну стане явом. На душі в Юрася було чомусь і сумно і водночас тривожно радісно.

— Що, як з праці, а татусь уже в хаті ?.. А ну, чи правдивий сон був ?.. — загадував собі Юрась

Думка про рідного, дорогого татуся, якого німці силоміць завезли десь далеко на працю й якого Юрась не бачив ось уже три роки, цілий день не кидала Юрася й солодко хвилювала його дитяче серце. Але згадка про розбиту вісні скрипку вельми смутила його не знати чого. Та й не вірив чомусь Юрась, що так довго очікуваний його татусь прийде нарешті. Вельми бо довго вже він чекає свого татуся, животіючи з мамунею в голоді й холоді та нужді.

Особливо ночами проти неділь чи свят, мама в такі дні, напрацювавшись на фабриці, мусить ще йти співати десь, щоб мати більший заробіток. А заробітків тих однак було — як кіт наплакав.

З перетривоженим серцем, з невиразною надією й сумом на душі, діждав, нарешті, Юрась кінця робочого дня.

Біг до хати з праці, як наполоханий заєць з поля в ліс. Боліли ноги, як побиті, а дитячі, незміцнілі кості рук і спини нестерпно нили. Але до господи мчав — не почуваючи болю.

Струшуючи в сінцях сніг з подертих, що давно вже просять їсти, черевиків, Юрась прислухався чи не чути в хаті чоловічого голосу. Але чутно було лише, як поралась у хаті одна мамуня, що вже вернулася з праці.

— То нема татуся, мамуню ? — з затаєною надією, але й готовим, що чулося в голосі, розчаруванням, питав Юрась, ледь ступивши через поріг хати.

— Нема, синку... мабуть, уже й не буде... Чула я, що тих невільників, які прапювали на німців, завезено вже до холодного Сибіру. Мабуть, наш там татусь... — промовила матір, поглядаючи на старого годинника на стіні.

Юрась, сливе впавши на стілець з утоми, яку аж тепер виразно відчув, лише важко зітхнув.

— Роздягайся, синку, сідай вечеряти й лягай у постіль, бо в хаті холодно, а ти й так намерзся. А я мушу швидше впоратися та йти.

— І доки вже туди ходитимете, мамуню ? — з невдоволенням питав Юрась. — Чи вам не набридло ще це все ?.. Мені вже остобісіло одному в хаті спати !.. Завше сам та й сам ! Я вас майже не бачу : то на праці, то в сні. Чи я не така ж дитина, як інші, хіба ж я не заслуговую матірної ласки ?..

— Маєш рацію, мій любий !.. Навіть дуже маєш рацію... Але що ж маємо діяти ?.. В самої серце болить : і татуся нема й ти мусиш у такі роки поневірятися... Та хоч і рада б, дитино моя, більш приділити тобі часу, то не можу, бо щоб не довелося з голоду згинути. Мусимо працювати — виправдуватися перед владою... Бач же — батько наш співпрацівник німецький ! — і гірко усміхнулася Марія Лебеденко... Треба, отже, синку, працювати, щоб не довелося й нам Сибіру скуштувати, як десь, мабуть, смакує наш татусь та й інші разом з ним.

Постеливши постіль, упоравшися зо всім по хаті, Марія Лебеденко навіть уже цілком зодягнувшися до відходу, чомусь ніяк не могла вирушити з хати. Її ніби щось невидиме тримало при хаті, а на серці наростала незрозуміла тривога.

Як ніколи їй стало боляче за її єдиного сина. По дорослому висловлена ним заувага про ласку аж надто видалась їй важким докором. Відчуваючи, що запізниться, підійшла вона до Юрася, лагідно обняла його голівку й, як ніколи зроду, ніжно-ніжно поцілувала його в чоло.

— Де ж ви, мамуню, сьогодні співаєте ? Хоч би мене взяли туди..

— Не знаю, синку. Де пошлють. А тебе взяти й рада б, але ж ти такий утомлений, а до того ж і зодягтися нема в що...

І, зітхнувши, додала :

— Краще лягай, мій любий, та спи !.. Хай тебе Бог охороняє !.. перехристила вона сина прочуленим материнським хрестом, що мав би й у вогні не горіти й у воді не тонути.

Коли мамуня відійшла, звелівши Юрасеві замкнути за нею хатні двері з середини, хлопець, лишившися на самоті, впав у такий сум, що він не відчував своє стомлене дитяче тіло, пронизане болями праці, так боліла його душа. Він згадав недавно минулі роки, новорічні вечори з ялинкою й теплом у хаті, з подарунками від діда Мороза. І тоді не було медяно. Знав бо Юрась, що батько його одношкільця — Толі Пршиґолінського, як комуніст, діставав значно більше, як його, Юрасів, татусь. Але, хоча й важкувато бувало часом, та все таки жилося перед війною якось ліпше.

— Та тоді був і татусь ! — гірко промовив Юрась.

І нараз жаль так міцно заскимлів на душі, і йому закортіло нараз заплакати так голосно, щоб аж татусь його рідний почув, де б він не був. Але з наболілого серця залунав лише важкий дитячий ображено-скривджений стогін. З очей упала пара гарячих дитячих сліз.

Знеможений важкою денною працею, Юрась не ліг, однак, спати. Він узяв улюблений і дорогий йому татусів спомин — скрипку й почав грати сумну мелодію, яка солодким лоскотним болем щеміла в рано намученому серці дитини-скрипаля.

Природнє обдарування музики глибоко лежало в Юрасевій істоті. Він, не маючи потрібної школи музики, самоуком опанував скрипку. Але грав так, що музики-фахівці, здивовані, лише здвигали плечима, почувши, що хлопець-музика — тільки самоук.

Смичок із скрипкою в руках дитини не раз рятували в дні війни від голоду Юрася й матір. Він часто й тепер у вільний день, особливо влітку, ставав десь на людній вулиці або під кіно чи театром і грав свої любі сумні мелодії — дума про Морозенка, Доле моя, де ти бродиш — і лише коли-не коли бувало різане гопака або коломийку котрусь.

І, натовпом оточуючи юного музику, уважно слухала його гуляща публіка, щедро винагороджуючи.

Переагравши кілька мелодій, не втішивши долю знедоленого серця, Юрась раптом подумав :

— Чи не сходити спробувати щастя під якимось театром чи кіном ?.. Адже сьогодні такий вечір!

Юрась нараз пожвавішав. Але, згадавши, що не спитав згоди в матері, завагався, трохи подумав. Однак, знаючи, що мамуня вернеться не швидко, рішуче надів шапку й татусевого лейбика. Ухопивши скрипку під пахву та замкнувши хатні двері, спустився сходами на вулицю.

Вулиця лунко дзвеніла морозом. Мороз від самого полудня що години міцнішав ; рипів тепер під ногами, мов струни ліри. На небі чарівним блиском манливо моргали зорі. Морозні стовпи ще й досі стояли на заході, де давно вже згасло сонце.

Ступивши в гостре, морозне повітря, Юрась одразу відчув, що ледве чи пощастить щось цього морозного вечора заробити. Але не вернувся до хати. Запхнувши руки в широкі рукави лейбика, він попростував на Велико- Васильківську до кінотеатру « Ехо ».

Другий сеанс ще не було розпочато, як надійшов Юрась. Людей біля кіно вешталося багато. Ставши недалеко біля каси, він, наладивши скрипку, почав грати. Грав прочулено й натхнено.

Програні кілька українських мелодій, в які Юрась намагався вкласти все своє вміння й, здавалося, душу, не дали жодних наслідків. Публіка, як ніколи давніше, проходила повз музику, сливе не звертаючи жодної уваги.

Збентежений, але не розчарований ще Юрась вийшов з « Ехо »?

— В театрі Франка сьогодні вистава « Ніч під Різдво »— згадав Юрась бачену вдень афішу.— Мабуть, там сила-силенна людей сьогодні... Спробую !— напівуголос промовив рішуче, йдучи по голому Хрещатику.

Театр Франка справді палахкотів зливами електросвітла. На чоловій стіні світлом сяяли написи : « З Новим Роком!..», « З новим соціялістичним щастям !..» Довкола театру натовп автомашин. Одні під'їздили, інші від'їздили. Люди, як у гарячці, бігали, комашились. В театрі гриміла оркестра.

Грати під супровід театральної оркестри, стоячи на вулиці — нікому було. Ті, що проходили з автомашин чи з вулиці, поспішали до теплого приміщення театру.

Наважився Юрась зайти до коридорів театру. Але й там нікому було слухати, бо всі спішили на виставу, яку ось-ось мали розпочати. Та не встиг Юрась закінчити другу мелодію, як придверник вигнав його зовсім, щоб, він мовляв, не заважав своїм сумом людям радіти новорічною радістю.

Дрижачи від холоду, тамуючи образу й біль у серці, рушив Юрась до театру Опери, де він давніше чомусь не насмілювався грати ні разу.

(далі буде)

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

КИТАЙСЬКА ЗАГАДКА

З приводу подій у Китаю у світовій пресі появилося багато статтей,в яких цілий рух і проґрам китайських комуністів представлено у рожевому світлі. Цей рух, мовляв, є чисто аґрарним, китайські комуністи, мовляв, зовсім не проти приватної власности, вони не проти капіталу не тільки китайського, але й чужоземного. Мао-Тсе-Тунґ вживає дуже мудру і хитру тактику, залишаючи націоналістичу адміністрацію на місцях, не руйнує індустрії, не грабує банків, і взагалі поводиться, мовляв, дуже чемно. Витворюється враження, що комунізм в Китаї набуває чисто місцевого колориту, одмінного од московського. Він ніби є людяним, справедливим і корисним для Китаю режимом.

Отже у відповідь на ті всі твердження французька ґазета « Le Monde » з 29 Грудня 1948 р. містить статтю Андре Пьєра, який влучно ставить крапки над « і ». Він наводить багато даних, які збивають наведені вище твердження і на закінчення пише, що не слід же забувати, що ще в осени 1947 р. китайська комуністична партія пристала до Комінформу і що вона одна з перших викрила « ухили » маршала Тіто. А крім того сам Мао-Тсе-Тунґ недавно в журналі Комінформу опублікував своє кредо, яке не лишає жадних сумнівів що-до « комуністичної чистоти » його проґрами і що-до його вірности Москві. « Комуністична партія Китаю — пише він — сформована на подобенство партії СССР і розвивається тими самими шляхами ». Проголосивши славу « могутнім ідеям Маркса, Енґельса, Леніна й Сталіна,» Мао-Тсе-Тунґ запевнює, що « революція, яка зараз відбувається в Китаю, є інтеґральною частиною міжнародньої анти-імперіалістичної боротьби ».

До того Андре Пьєр подав цікаві дані про виховання в Совєтах китайських комуністів, про пильну увагу уділену Совєтами цій частині світа і т. д.

Отже, ті, які думають про « гуманність » комунізму в Китаю — щонайменше є людьми недалекозорими, як не сказати наївними. На теренах Російської імперії — московські комуністи теж не виявляли себе такими, якими вони себе показали через десять-п'ятнадцать років. Так само і в 1945 році вони грали ролю « визволителів » Польщі, Угорщини, Румунії, Чехословаччини, Болгарії... А тепер вже світ знає про їхні наміри і пізнав їхнє правдиве обличчя. Треба бути більш обережним і не вірити большевицькій тактиці.

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

В суботу 25-го грудня 1948 р. відбулися перші після другої світової війни Загальні Збори « Української Громади у Франції ». — Відкрив збори гром. Бондар Іван. В президії були пані Ант. Шаповал, дружина покійного голови Громади, Миколи Юхимовича Шаповала,— і пп. Проців Дм., Туркевич Павло і Жминда Василь. Проводила збори надзвичайно вправно пані А. Шаповал.

Було виголошено і відчитано багато привітань : між іншим від Об'єднання білоруських робітників, від «Народньої Волі» з Америки; від « Української Громадської Пори » в Детройті, від Укр Робітничого Союзу в Сполучених Штатах, від Т-ва Трудової Демократії в Бостоні, від проф. Григорієва з Саскатуну, від проф. Мат. Стахова з Мюнхена і т. д.

Від УНР і від Ц. У. Г. Комітету у Франції говорив інж. С. Созонтів. Від Академічного Т-ва і як укр. представник в ІРО говорив проф. Ол. Шульгин.

Вислухавши доповідь п. А. Шаповал на тему « Українська еміґрація в світі », Збори винесли між іншим таку резолюцію по відношенню до У. Н. Ради.

« Загальні Збори Української Громади у Франції вітають те, що Українська Національна Рада, як це видно з деклярацій, що вийшли до цього часу від її імени, стоїть за демократичні гасла світопорядку та за готовність боротися проти всякої форми тоталітаризму.

Вітаючи, Загальні Збори висловлюють побажання, щоб утворення Української Національної Ради спричинилося до консолідації та упорядкування політично - громадського життя всієї української еміґрації».

Збори визнали теж необхідне, щоб Українська Громада ввійшла до складу новоствореного «Центрального Українського Громад ського Комітету у Франції».

Головою Т-ва Збори обрали пані Ант. Шаповал не тільки з вдячности за її дотеперішню роботу, але тому що вибір цієї особи вважали запорукою дальшого розвитку Т-ва . До складу Управи ввійш ли п. п. Смук Павло, Бондар Іван, Максимів Іван, Моцик Пилип, Гринюк Іван, Дуда Микола, Чепіга Петро, Бондарева Анастасія, Малець Микола, Борсук Юрій, Жминда Василь, Бойко Каленик. До Ревізійної Комісії : пп. Туркевич Павло, Булич Омельян, Максимова Жюльєт. До Громадського Суду : пп. Бондар Іван, Смук Павло, Максимів Іван.

Під час цілих Зборів надзвичайно вражала обставина, що так присутня публіка, як і президія, — це перш за все робітники, але культурні і свідомі. Таке членство можна тільки вітати.

В неділю 26 грудня 1948 р. відбулися в Українському Домі збори Громадської Опіки. З огляду на те, що ґенеральний секретар Громадської Опіки п. І. Косенко нагло захворів і тому не міг прибути на збори і передати доклади з його ресорту, то присутні вирішили вважати ці збори надзвичайними, а звичайні збори відбути вже згодом після Нового Року. Головою зборів обрано було п. Ю. Бацуцу, а секретарем плоф. Голоту, делеґата з Страсбурґу. Голова Громадської Опіки інж. С. Созонтів зробив вичерпний доклад про життя і діяльність Громадської Опіки від останніх зборів 1947 року, проф. О. Шульгин подав звіт про свою діяльність і працю при ІРО в справі видання посвідок української національности, а інж. Д. Піснячевський зробив доклад, як голова ревізійної Комісії УГО. З провінції прибули ще між інш. делеґат з Одену пор. Калениченко і п. Л. Гузар мав мандат від «Просвіти» в Ліоні.

Збори найбільше присвятили уваги справі створення Українського Громадського Центрального Комітету в спосіб перетворення Української Громадської Опіки в цей Комітет. Обговоривши детально всі сторони цього важливого питання Збори прийняли резолюцію, згідно з якою запрошено представників всіх українських орґанізацій діючих на терені Франції в порозумінню з Радою Громадської Опіки практично перевести в життя цю справу.

Управа Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції та Управа Секції б. Вояків-Українців з французького Війська вітають всіх українських вояків у Франції та по інших країнах сущих з Новим 1949-им Роком та бажають у повному здоров'ю діждатися давно очікуваного часу стати під прапори нашого війська для боротьби за Волю і Щастя нашої Батьківщини.

Замовляйте Календар «ГРОМАДИ» на 1949 р. Ціна — 25 фр.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ФРАНЦІЇ

Довгі десятиліття перебування на чужині посіяли великі спустошення в рядах борців за волю і долю України та Українського Народу.

Українська Автокефальна Православна Церква,свідома своїх обов'язків, постановою Ради Паризької Парафії, рішила скласти Синодик всіх спочилих та вписати їх імена на «Почесну Дошку» при церкві.

Але не маючи документальних даних, вона рішила просити все громадянство прийти їй на допомогу надсилкою потрібних даних про померлих та теренах гостинної Франції.

Дані ці просимо подавати у такому вигляді :

1) Прізвище та ім'я.
2) Де й коли народився.
3) Ранга для військових, або звання для цивільних.
4) Коли помер та де похований.
5) Точна адреса того, хто подає відомості.

Вашим святим обов'язком, Громадяне, є подати ці відомості, щоб ні одна спочила особа не залишилася незареєстрованою, бо багато є таких, що померли й були поховані без участи представників нашої Церкви, або й без участи представників громадських інституцій, чи орґанізацій, а лише при участі родини, чи близьких друзів, у кого такі були.

Могили багатьох з них невідомі, або й забуті, але Церква хоче заопікуватися їх душами. Тому Рада Паризької Парафії просить Вас допомогти їй в цій справі і вірить, що її зусилля в цьому напрямку знайдуть прихильне ставлення з боку громадянства і в означений термін Церква Паризької Парафії матиме потрібні дані і на підставі їх складе згаданий Синодик.

Відомості просимо надсилати на ім'я Настоятеля Церкви : Митрофорному Протоієрею о. Володимиру Вишнівському, 5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe.

Другі часописи і журнали просимо передрукувати це звернення.

Сердечно вітаю Уряд Української Національної Ради та Управу Товариства б. Вояків Армії У.Н.Р. і всіх побратимів по зброї як старих, так і молодих, — з Новим 1949 Роком иа Різдвом Христовим та бажаю й надалі утримувати дисципліну і спайку, плече-в-плече, нога-в-ногу, за Волю України.

Уповноважений Військового Товариства б. Армії У. Н. Р., Філія в Ґреноблі — Токайло.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ

на місяць СІЧЕНЬ 1949 року в Українській Автокефальній Православній Церкві Св. Симона в Парижі.

6. 1. (четвер), год. 19 — Всенічна перед Різдвом.
7. 1. (п'ятниця — Різдво Христове), год. 10,30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
8. 1. (субота — Собор Пр. Богородиці), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Всенічна перед неділею.
9. 1. (неділя — 3-тій День Різдва Хр.), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
13. 1. (четвер), год. 19 — Всенічна перед Обрізанням Господнім.
14. 1. (п'ятниця — Обріз. Господнє св. Василя В.), год. 10.30 — Служба Божа.
15. 1. (усбота), год. 19 — Всенічна.
16. 1. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 19 — Вечірня з акафистом.
18. 1. (вівторок — Нав. Богоявлення), год. 11 — Освячення води; год. 19 — Всенічна перед Богоявленням.
19. 1. (Середа — Богоявлення Господнє), год. 10.30 — Служба Божа; год. 12 — Йорданське Освячення Води.
22. 1. (субота) год. 19 — Всенічна.
23. 1. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 12 — Молебень з нагоди «22 Січня» год. 19 — Вечірня з акафистом.
29. 1. (субота), год. 19 — Всенічна.
30. 1. (неділя), год. 10.30 — Служба Божа; год. 12 — Панахида за спокій Героїв з під КРУТ; год. 19 — Вечірня з акафистом.

Парафіяльна Церковна РАДА

Настоятель, Митрофорний Протоєрей Володимир ВИШНЕВСЬКИЙ

Париж.

Наших передплатників у ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ просимо висилати гроші на адресу: Association of Ukrainians in Great Britain, Ltd. 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England, **з зазначенням: «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата: квартально	6 ш.
піврічно	11 ш.
на рік	1 ф.
Одне число	1 ш.

Наших передплатників у НІМЕЧЧИНІ просимо гроші висилати на адресу: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. **з зазначенням «ЗА ГРОМАДУ».**

Передплата: квартально	2.40 м.
піврічно	4.80 м.
на рік	9.00 м.
Одне число	0.40 м.

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff

Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

ГРОМАДА

ПРОБЛЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

ВИДАВЕЦЬ інж. С. СОЗОНТІВ
РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 26.

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 2

СІЧЕНЬ 1949
(ДРУГЕ ЧИСЛО)

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально	150 фр.
Піврічно	270 фр.
На рік	500 фр.

c/c Paris 565.800

25 frs.

ВІД ВИКОННОГО ОРГАНУ
Української Національної Ради

(З приводу 30-тих роковин Соборности України)

22 січня минає 30 років з дня, в якому нова українська історія завершилася своїм найвищим осягом. 22 січня 1919 року рішенням вільнообраного народнього представництва, Трудового Конґресу України, — на підставі постанови Української Національної Ради Західньо - Української Народньої Республіки з 3 січня 1919 року та акту Директорії Української Народньої Республіки з 22 січня 1919 року — проголошено в Києві об'єднану, соборну українську державу. Четвертий Універсал Центральної Ради з 22 січня 1918 року і Перший Листопад, створюючи незалежні — східню и західню — українські республіки, дали підвалини під те завершення державної будови.

Після упадку другої української козацької держави українська нація пробудилася на початку минулого століття справді окраденою на пожарищі. Її провідна верства в великій частині перейшла до чужих займанців. Тож наше національне відродження мало своєю головною метою наново здобути втрачену духову, господарську і політичну незалежність. Це глибокий зміст визвольної праці і боротьби 19-го і початку 20-го століть, а революція 1917 і наступних років з її найвищими датами, завершеними 22 січня 1919 року — це остаточні державноправні оформлення здобутків тієї праці і тієї боротьби поколінь.

Оце здійснялася незрадна мрія українського народу про справедливий суспільний лад, про сім'ю вільну нову, в свободній українській землі. Оце український дух остаточно скидав із себе пута, накладені російським царським режимом. Залунало по всій Україні вільне слово. Свобідна вже — саме 30 років тому — в січні 1918 року, волею українського народу і рішенням його віль-

ного уряду визволена з під російського ярма, Українська Автокефальна Православна Церква могла разом із вільною Українською Католицькою Церквою Західньої України, класти основи нового, праведного миру в душі народу. І як остаточне завершення тих подій прийшло постання двох українських держав і злиття їх в одну соборну республіку — 22 січня 1919 року.

Всі українці, де б вони не були, на батьківщині чи на чужині, на волі чи в тюрмах і засланнях, в тяжкій праці чи в кривавім бою з ворогом, — в той пропам'ятний день 22 січня повторятимуть незабутні слова великих документів : IV-го Універсалу з 22 січня 1918 року :

«Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою Українського Народу»

і слова проголошення Директорії УНР 22 січня 1919 року :

«Від нині зливаються в одно віками відділені одна від другої частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна в одну велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська Народня Республіка».

В тій дорогій і спільній для всіх українців — на батьківщині і на скитальщині, вільних і невільних — пам'яті, розкидані по всьому світу переживаємо в дні 22 січня нашу вже нерозривну єдність, якої не знищуть ніякі зазіхання теперішніх і колишніх займанців. Хай же в почутті тієї єдности зміцниться тверде рішення побороти всі сили, що намагаються повернути колесо історії назад і зробити ті акти не-

A NOS AMIS FRANÇAIS

22 JANVIER 1918-1919

Le 22 Janvier 1918 le Parlement de l'Ukraine — la Rada Centrale Ukrainienne, Parlement librement constitué à Kiev, capitale de notre Pays, proclama l'indépendance de la République Démocratique Ukrainienne.

Le 22 Janvier 1919, dans la même ville, le Congrès Pan-Ukrainien, auquel prirent part les représentants mandatés de toutes les provinces Ukrainiennes, y compris les représentants de l'Ukraine Occidentale, — proclama l'unification de toutes les terres Ukrainiennes en une seule République Démocratique Ukrainienne.

Cette date du 22 Janvier est devenue dorénavant une *Fête Nationale Ukrainienne* que tous nos compatriotes, dispersés de par le monde, commémorent solennellement, dans un esprit d'union, de compréhension mutuelle et d'espérance de voir un jour leur Patrie, meurtrie par l'ennemi, libre et heureuse.

Ces dates historiques dans la vie de la Nation Ukrainienne ne sont que l'expression de sa volonté séculaire de vivre indépendante. Depuis l'époque éloignée de la puissance des Grands Princes de Kiev dont la France garde le souvenir (le mariage de la fille du Grand Prince Ukrainien Yaroslav avec Henri 1er, Roi de l'Ile de France), l'Ukraine suivit pendant des siècles un chemin semé de lumière et d'ombre, de moments d'épanouissement glorieux et de défaites douloureuses, mais jamais elle ne faiblit dans sa volonté inébranlable de vivre libre.

Décrivant la brillante période de l'histoire Ukrainienne à l'époque des Hetmans Cosaques (XVI-XVIII siècles) Voltaire, dans son « Histoire de Charles XII », s'exprime ainsi : « L'Ukraine a aspiré toujours à être libre ». Ces paroles du célèbre Français, furent la louange pour l'Ukraine. Victor Hugo dans son poème « Mazeppa » n'a-t-il pas dit : « Il court, il vole, il tombe et il se relève Roi ». Quelle belle expression pour illustrer l'histoire mouvementée et colorée de notre Nation.

Remarquons en passant que dans la langue Ukrainienne le mot « Volia » a deux sens et exprime deux notions distinctes, mais liées dans la mentalité ukrainienne : « Liberté » et « Volonté ». Destin ou hasard ?

Après la révolution de 1917, l'Ukraine se releva, constitua son propre Gouvernement, et commença à organiser sa vie indépendante tout en faisant front à l'impérialisme russe qui, sous le masque des bolchéviks, se rua contre notre jeune Etat, à peine consolidé. Sous la conduite de son Héros National Simon Petlura, l'Ukraine lutta farouchement contre les envahisseurs russes pendant quatre dures années (1917 - 1921). Sans secours de l'étranger, incomprise et délaissée à son propre sort, l'Ukraine succomba de nouveau, mais son esprit et son âme restèrent fidèles à ses traditions millénaires de l'amour de la liberté. Le peuple Ukrainien, se trouvant sous l'occupation moscovite, la plus abjecte et la plus inhumaine que l'histoire ait connue, continua la lutte pour sa liberté. Ni les persécutions, ni les privations imposées, ni les peines subies n'éteignirent pas le feu sacré dans les masses de notre Nation pour se libérer du joug étranger, qu'il soit russe, qu'il soit polonais ou qu'il soit germanique. A la place de centaines et de milles des Ukrainiens, déportés ou exterminés par l'ennemi, le tchernoziom Ukrainien donne naissance à des millions de nouveaux patriotes, résolus et décidés, qui mettent au défi les usurpateurs étrangers et leurs armées d'occupation.

Ce jour d'anniversaire de la proclamation de l'indépendance, ce jour de la Fête Nationale, tous les Ukrainiens, recueillis devant la mémoire de leurs frères, tombés au champ d'honneur, suppliciés dans les caves de NKVD ou de Gestapo, où morts dans les camps terribles de concentration de l'immense empire soviétique, tous les Ukrainiens espèrent fermement et inébranlablement que le jour de la victoire de sa liberté viendra et que l'Ukraine trouvera sa place parmi les autres Nations libres.

C'est pourquoi ce jour d'anniversaire tous les Ukrainiens, la tête haute et le cœur ferme, chantent en chœur avec enthousiasme et avec une profonde conviction leur hymne national :

« L'Ukraine n'est pas morte,
Ni sa Gloire, ni sa Liberté... »

дійсними. Адже знову український дух у неволі й українські церкви у московскім полоні. І знову замість вільного демократичного суспільно-господарського ладу на наших землях нове чуже панство і нове кріпацтво. І місце української самостійної держави зайняла, для обману світу примарна ніби українська, совєтська республіка.

Тож на нас, українцях на чужині, лежить великий обов'язок супроти батьківщини в ярмі і бою: обов'язок зберегти прапори і заповіти січня 1918-1919 років. Мусимо тут, хоч у злиднях, але в свобідніших умовах, розбудувати і поглибити 30 років тому здобуту свободу і єдність духа, не піддаючися чужим підшептам, що намагаються знову розділити нас і розсварити, щоби і далі держати наш народ у неволі.

Мусимо зберегти і поглиблювати нашу політичну єдність, не допускаючи ворогові на втіху до нового розбиття на воюючі між собою групи. Українське орґанізоване громадянство достойно вшанувало великі роковини Самостійности і Соборности України, створивши одне політичне представництво нашого народу — Українську Національну Раду.

Українська Національна Рада донесе несплямленими прапори тих славних днів аж до свобідної батьківщини, щоб передати їх нашому народові, у по віки вже одній Самостійній і Соборній Українській Державі.

Хай живе Український Народ!

Хай живе Самостійна Соборна Українська Народня Республіка!

На чужині, в січні 1949 року.

Архиєпископ Мстислав Скрипник

Як відомо Високопреосвященніший Мстислав був делеґований Святим Синодом Української Автокефальної Православної Церкви до Канади, де його було обрано архиєпископом УАПЦ всієї Канади. Тепер довідуємося, що українські православні в США обрали Владику Мстислава своїм душпастирем. Таким чином Владика Мстислав матиме тепер під своєю духовною опікою до 120.000 вірних в Канаді та до 40.000 вірних архидієцезії Сполучених Штатів Північної Америки.

ВІДПОВІДЬ
Виконного Органу УНР
На Новорічні привітання

Виконний Орган УНРади висловлює щиру подяку українським орґанізаціям, установам і окремим особам за надіслані привітання і побажання з нагоди Різдвяних Свят і Нового Року.

Виконний Орган з великим задоволенням вітає той факт, що наше орґанізоване громадянство у всіх країнах світа, де є українські еміґраційні осередки, однодушно висловилося за всебічну піддержку Української Національної Ради як представництва українського народу в його боротьбі за державну незалежність. Так само на українських землях, під окупаційною владою Совєтської Москви, вістка про створення Української Національної Ради знайшла прихильний відгук і оживляє надію на наше визволення.

Все це дає підставу вірити, що визвольна боротьба і праця всіх діючих українських національних сил як найскорше приведе нас до остаточної перемоги і відновлення Самостійної Соборної України.

Виконний Орган вірить, що свідомі українські громадяне як на рідних землях так і на чужині стоятимуть і надалі на сторожі єдности наших національних сил і всебічно будуть допомагати українському національно-державному центрові в його тяжкій і відповідальній праці.

ВИКОННИЙ ОРГАН
Української Національної Ради

Дня 15 січня 1949 року

Свято Державности — це підсумок усіх зусиль нашої багатої вікової історії. Свято Державности — це твердий ґрунт під нашими ногами в сучасному. Свято Державности — це широко відчинені ворота на ясний і освітлений Сонцем Волі шлях майбутнього.

Щиро дякуємо всім тим, що ласкаво надіслали свої привітання Видавництву «Громада» або особисто видавцеві інж. С. Созонтову. — Особливо дякуємо всім тим нашим передплатникам, що вирівняли при цій нагоді післяплату за 1948 р., або надіслали передплату на 1949 рік.

С. СОЗОНТІВ
Дирекція Видавництва

V-та КОНФЕРЕНЦІЯ

Українських Громадських Центральних Установ, яка відбулася в Лондоні в днях 31 грудня 1948 - 3 січня 1949 р.

В днях 31. XII 1948 — 3. 1. 1949 відбулася в Лондоні в приміщенні Союзу Українців у Великій Британії, на підставі постанови КОУДК з осідком в Авґсбурзі, V-та Конференція українських громадських центральних установ, на яку запрошено всі українські центральні установи в Европі, Азії й Африці — з метою остаточного оформлення Координаційного Осередку цих установ.

Конференція покликала до життя такий Координаційний Осередок і затвердила його статут.

Осередок, повна статутова назва якого звучить : «Координаційний Осередок Українських Громадських Центральних Установ» (КОУГЦУ) є надбудовою українських громадських центральних установ, що діють поза українськими землями в країнах Европи, Азії та Африки.

На Конференцію приїхали представники центральних українських громадських установ з дев'яти країн і ці представники, підписавши статут Осередку КОУГЦУ, стали членами основниками цього Осередку. Статут підписали делегації таких центральних українських громадських установ : Бельгії (УДК), Великої Британії (СУБ), Голяндії (Українська Громада), Італії (УДК),, Німеччини (ЦПУЕ), Франції (Український Центральний Громадський Комітет), Швайцарії (УДК), Швеції (Українська Громада).

Згідно з статутом, метою КОУГЦУ є :

1. Координувати діяльність існуючих центральних громадських установ — своїх членів. 2. Допомагати твореню центральних допомогових громадських установ у тих країнах, де їх немає, а де живуть українці, 3. Репрезентувати назовні українські громадські і допомогово-харитативні установи. 4. Дбати про збереження етичних основ нашого громадського життя та українсвкого правопорядку. 5. Полагоджувати спірні справи між центральними українськими установами в різних країнах, якщо для цього зайде потреба.

Місцем осідку для Осередку Конференція визначила, тимчасово, місто Лондон.

Згідно з статутом обрано органи Осередку та Ділового Секретаря в тикому складі :

Президія КОУГЦУ :

Голова Президії — п. Василь Мудрий (ЦПУЕ Німеччина), Заст. Голови — п. Богдан Панчук (СУБ Вел. Британія), Секретар Президії — інж. Андрій Кішка (УДК Бельгія), Члени Президії : 1. інж. Симон Созонтів (УЦГ Комітет Франція) 2. о. Др. Іван Прашко (УДК Італія).

Контрольна Комісія : Голова : проф. Михайло Вєтухів (ЦПУЕ Німеччина), Заст. Голови — п. Іван Попович (УЦГК Франція), Секретар — Мґр. Маріян Дзьоба (УДК Бельгія). Заступники членів Контрольної Комісії : 1. п. Валеріян Федорчук (Українська Громада Швеція), 2. п. Ярослав Пришляк (УДК Бельгія).

Діловий Секретар : п. Юрій Сальський (Лондон).

Конференція заслухала звіти з діяльности поодиноких крайових централь, з яких стверджено з вдоволенням постійний поступ в розбудові та зміцнюванні нашого органiзованого життя на чужині, завершенням чого є створення УНРади.

Під час дискусій піднесено цілий ряд справ, розв'язання та ведення яких має ввійти в план праці новообраної Президії Осередку та Ділового Секретаріяту.

Матеріяльне забезпечення Осередку має бути оперте в головній мірі на членських внесках центральних крайових українських установ — членів КОУГЦУ. Всі члени-основники КОУГЦУ устами своїх делегатів зобов'язалися сплачувати місячно свої членські внески. Делегації Італії і Швеції сплатили відразу свої членські вкладки на кілька місяців наперед.

Свої наради Конференція оформила в ряді резолюцій, в головній мірі ділового характеру. Окремою постановою Конференція винесла подяку Британійському Урядові за зроблення всіх можливих полегш делегатам в одержанні віз на приїзд до Вел. Британії, як також за позитивну розв'язку справи долі полонених, невелика група яких мала бути виселена до Німеччини.

ПРОЦЕС ВІКТОРА КРАВЧЕНКА в ПАРИЖІ

Як відомо, 24 січня ц. р. в Парижі має відбутися процес Віктора Кравченка проти французького тижневика «Les Lettres Françaises». Читачі пригадують, в чому полягає справа. Цей французький тижневик умістив статтю одного з своїх дописувачів із Америки, в якій автор статті нападає на Віктора Кравченка (автора книжки «Я вибрав свободу»), обвинувачуючи його в неправді, і в наклепах на Совєтський Союз і т. д. У відповідь на це В. Кравченко вчинив позов у французькому суді. Перший процес було відкладено на жовтень 1948 р. : редакція цього французького тижневика заявила, що вона не може викрити автора інкримінованої статті, бо тоді цей автор буде об'єктом переслідувань з боку американської влади. Тоді адвокат В. Кравченка притягнув до суду саму редакцію цього тижневика, яка повинна відповідати за все, що містить в своому органі. Цей процес призначено на 24 січня ц. р. Треба додати що процес обіцяє бути сенсаційним.

Вістка про цей процес сколихнула світову громадську опінію. Само собою зрозуміло, що й українські кола теж живо зацікавилися цією справою, а деякі навіть занадто.

Мусимо пояснити останнє наше твердження. Ми признаємо, що книжка В. Кравченка «Я вибрав свободу», яскраво й талановито написана, виконала свою ролю : розкрити правдиве обличчя того соціяльного режиму, який панує на теренах СССР. Вона допомогла світовій громадській опінії усталити правдиве відношення до цього нелюдського режиму. І на цьому українці повинні були б поставити саму звичайну крапку. Бо ані в своїй книжці, ані в своїх виступах перед пресою В. Кравченко, хоч має українське прізвище, хоч походить з України, де провів більшу частину свого життя, — він ніде і ніколи не признавався до українства, вважав себе росіянином, і ані разу не висловив ніякого прихильного відношення до української проблеми і до українського визвольного руху. А в Парижі, на пресовій конференції 11 січня ц. р., на запити, поставлені йому українцями, відносно української проблеми, В. Кравченко ясно й недвозначно заявив, що він є противником самостійної України й ніколи не погодиться на відірвання України від Совєтської Росії.

Ми думаємо, що ці його заяви мусіли б вичерпати в декого з українців їх ризиковно надмірний інтерес до справи процесу Кравченка. — При таких умовах наставлення процесу й самого Кравченка, що нині стали наявними, було б наївним думати, що нагода процесу дасть надто велику можливість підняти українську справу перед світову опінію. Книжка Кравченка та його процес безперечно розвіють легенду про щастя совєтських громадян «під сонцем Сталінської Конституції». Але ні його книжка, ні його процес не дадуть українцям того, що їм треба : підтвердження нашого морального права на наше вільне державне життя. Будьмо обережні, щоб наші добрі карти не грали чужої гри.

Впані Ольга Петлюра, Вдова по сл. п. Головному Отамані Симоні Петлюрі — в оточенні Управи «Союзу Українок у Франції» — на вечері ЛесіУкраїнки.

«Союз Українок у Франції» влаштував у неділю 19 грудня м. р. в великій залі при rue Madame, 61. Святочний Вечір у 35-річча смерті Лесі Українки. Свято відкрила вступним словом голова Товариства п. мґр. Ірина Книш, вітаючи на початку достойну Гостю, Впаню Ольгу Петлюру, яку приявні зустріли сердечними оплесками й квітами. Опісля сценічні картини з дитячих літ Лесі Українки, — Ю. Косача : «Лесина провесна» з фортепяновим супроводом проф. Лисенка захопили глядачів талановитою грою п. Родіони Галайко в ролі Касандри та Гені Браєрівни в ролі Лесі.

Близькими й глибоко сприйнятими були по них слова про Лесю Українку — молодої поетки, п. Діми Номич, що чітко передала героїзм і силу, мужність і динамізм, глибінь думки та пристрасті почувань у парі з ніжністю почуттів найбільшої поетки української землі. «Горить моє серце » та «Пролiски» (муз. Лопатинського) найшли талановиту інтерпретацію в сольоспіві улюбленої співачки паризької публіки, оп. арт. Жені Піотрович. Першу частину програми закінчив декляматорський виступ п. Неоніли Василів, що з питомою їй силою передала траґічний патос "У пустині». Повною експресії й мінливих хвилювань була мистецька рецитація «Ритмів» і «Хвилі» у виконанні п. Родіони Галайко. Свіжо й небуденно звучали «Траґедія» й «Мрії» вречитативнім діяльозі п. п. Олександри Кукловської та Ніни Миколенко, які виявили драматичний хист і вміння мистецької техніки слова. Та безперечно найбільш репрезентативною точкою вечора була інсценізація «Грішниці». Прольоґ перед завісою — передаючи переконливо плястику образів, виголосила п. Діма Номич. Вона теж опісля як Хвора-Грішниця створила справді високомистецький образ. Гідною партнеркою була п. Соня Луців, якої сценічний дебют у ролі Черниці пройшов незвичайно вдатно. На закінчення програми бездоганно виголосила «Казку про Велета» Петруня Браєрівна.

С. Б.

С. СОЗОНТІВ

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕСИ З КРАВЧЕНКОМ

11-го січня місяця о 4 год. по обіді відбулася конференція преси з Віктором Кравченко, автором книжки «Я вибрав свободу», в «Саль Жеоґрафік» на бульварі Сен-Жермен. Ця зала добре відома українському громадянству, бо там відбувалося чимало українських імпрез і національних святкувань. Вже коло 3-їо години на бульварі Сен-Жермен, а особливо біля ч. 184, з'явилась поважна кількість поліцистів в уніформі, а ще більше в цивілю. Видно, що конференція кимось режисується. Про рекламність цієї конференції свідчило й те, що вже біля 3 год. появилися десятки синеастів з апаратами, а ще більше фотографів різних журналів.

Публіка була інтернаціональна. Біля 4-їо години бічними дверима ввійшов так довго очікуваний В. Кравченко.

Дивне враження робить ця людина. Перш за все, несловʼянський тип, з напомаженою й покритою кучерями головою, з червоними повіками, певний в собі аж через міру, — і, так з боку, нагадує актора з губерніяльного театру, що виїхав на гастролі на провінцію. Зацокали фото-апарати, закрутилися під команду одного жвавого оператора чисельні кіно-апарати, при чому «господин» Кравченко мусів говорити для зйомки (з листка) по-анґлійськи.

Ця процедура повторювалася декілька разів. За якісь 15-20 хвилин удалося все таки втихомирити й синеастів і фотографів, які фотографували Кравченка і спереду і ззаду. На деякий час забрали пана Кравченка в суміжну кімнату, а всім присутнім роздали видруковані французькою мовою декляраціï для преси. Коли знову появився на сцені Кравченко, то було запропоновано присутнім давати запитання, на які Кравченко погоджувався відповідати. Питання, як і сама конференція, відбувалися, не зважаючи на закулісний «дирижизм», в хаотичному безпорядку. Ставилися різного роду питання : хто допомагав Кравченкові писати цю книгу? хто його матеріяльно підтримував і підтримує? які були його військові зобовʼязання по відношенню до Совєтської Росії в момент, коли він «вибрав свободу» і чи не думає він, що його жінка буде свідчити проти нього? чи не робило йому рекламу Гестапо? чи не було на нього атентатів? чи не було для нього погроз перед тим, як він сюди приїхав? і багато інших. Було поставлено питання : чи Україна є дійсно федеративною республікою, чи колонією? На всі ці питання Кравченко відповідав або поанґлійськи, або по-московськи. Щодо анґлійської мови, то не можемо сказати чи вона була добра, а щодо московської, то вона була мовою ані москаля, ані українця, що говорить московською мовою, а було щось третє... Щодо питання українців, то він відповів загально, явно ухиляючись від дискусії на цю тему, що Україна не посідає ніяких прав автономної республіки й що, коли експлоатується, то не «русским народом», а «совєтской властью», і що і він ні в якому разі не може погодитися на розривання на куски «моей родины». Роздали нам портрети цього самого Віктора Кравченка. Якщо на портреті був Віктор Кравченко, то на сцені був хтось інший, а як на сцені чув Кравченко, то на портреті це не Кравченко.

На наше запитання з місця :

— Про яку родину ви говорите? — він зо злобою, тикаючи пальцем, закричав:

— Я не хочу єму отвєчать на его вопрос.

Надіслали ми йому ще питання в справах українських, та й щодо нього персонально, якої він національности — чи руський, чи українець, чи якоїсь іншої національности і чому він стоїть за неподіл сьогоднішньої Совєтської Росії. Чи через брак часу, чи з якихось інших причин, не зважаючи на те, що ці питання були неаномімні, а підписані нами, п. Кравченко поспішив закрити конференцію й не дав нам відповіді. — Свідчимо, що то не є козачий син.

НА МІЖНАРОДНІ ТЕМИ

ДОВІРЛИВІСТЬ ЧИ ОПТИМІЗМ

Великого розголосу викликала в усіх англо-саксонських країнах заява президента Трумана на приватньому сніданку в Канзас Сіті, де він сказав, що « СССР загрожує мирові тому, що тримається такої системи моралі, яка не є мораллю. Я певний, що коли б російський народ, який є великим народом, мав би змогу дати себе почути з власної волі нам не було б чого боятися ». Цією фразою президент Труман, ніби, натякнув, що в Кремлі є великі розходження, що там є велика течія, яка змагається за порозуміння з США. Американські ґазети, ухопившися за цю фразу, нагадали ще одне речення президента Трумана з часів виборчої кампанії, коли він сказав, що « Я люблю цього старого Джо (себ-то Сталіна) : це добрячий тип, але він є в'язнем Політбюро ». Розпочалася полеміка на цю тему, як в американських, так і в анґлійських ґазетах, але як говорять телеґрами з Вашинґтону, в оточенні президента дуже пильнують, щоб цей оптимізм Трумана не обернувся у «засліплення».

Ми бачили, що з часу закінчення війни політика США визначалася справді великою довірливостю відносно СССР, і дуже поволі ця довірливість танула по мірі того, як американці на ділі, так би мовити, « знайомилися » із методами совєтської політики,. Спочатку це викликало у них здивовання, потім нерозуміння, далі обурення, а потім і рішучі контракції, Після того, як ці контракції було переведено в рішучий спосіб, остання заява президента Трумана викликає нове здивування у всього світу, Невже того всього матеріялу, що посідають США замало, щоб врешті устійнити своє відношення до Совєтів? Невже після усіх фактів, доконаних большевиками чи то у взаємних стосунках з США, чи то у відношеннях до держав сателітів, чи то на міжнародньому полі, невже тих виявів замало, щоб переконати президента Трумана в тому, що жадне мирне полагодження з совєтами не є можливе ?

Ми не входимо в те, чи є справді розходження в поглядах серед членів Політбюро чи ні. Ми знаємо лише, що якіб розходження там не були, все одно Сталін триматиме руку зверху і своїх планів і своїх намірень він не змінить. І в цьому відношенню більше реальним і правдивим є погляд лорда Вансітарта, бувшого підсекретаря закордонних справ. На запитання — чи він вірить у розходження поміж членами Політбюро і чи там є поміж ними такі, що не ставляться вороже до Заходу, лорд Вансітарт відповів : «Згадка президента Трумана що-до розходжень у московському Політбюро сама по собі є річчю давно знаною. Ми подібне чули й раніше, Наприклад, відносно Гітлера і його ґенералів, і ми знаємо, що сталося. І я в те не вірю, я скорше думаю, що це пропаґанда вигадана самими Совєтами, щоб збити з пантелику людей доброї волі. Всякі інформації про політичні розходження в тоталітарних країнах мусять бути прийняті з найбільшою резервою. Ми мусимо навчитися в ці часи бути більш обережними. Мало є різниці поміж німецьким фюрером і совєтським фюрером, і ні в тій, ні в другій системі немає місця для збочення. Диктатор говорить:« Як що вам не подобається те, що я роблю, то вам буде кінець ». Тому не є можливим якийсь роскол у тоталітарних державах ».

Мусимо ствердити, що лорд Вансітарт має глибоку і життєву рацію. В умовах совєтського режиму — щоб не думали члени Політбюро, але чини і дії совєтських політиків йтимуть таки по лінії Сталіна.А ту лінію ми знаємо, і вона не змінна: розбиття демократичного світу — підбиття під єдину московську руку всіх без винятку.

Але у твердженнях президента Трумана є ще один момент, на який мусимо звернути увагу. Він не раз висловлював, як це робили і де-які політики Заходу, таку думку: мовляв, і російський народ стогне під диктатурою і терпить усі невигоди тоталітарного режиму. Тому, мовляв, як би там змінити політичні умови, то тоді російський народ був би чистим і благородним. Ми далекі від того, що можна було б трактувати наше становище до Росії, як шовіністичне, але ми вкажемо на безперечний факт, що сьогодня під Совєтами російський народ є упривілейований, що по ньому мусять рівнятися всі інші народи СССР, що російська мова є панівною мовою в СССР, що Сталін вийшов переможцем з цієї війни лише завдяки тому, що заграв на російському націоналізмі, і що розвиток цього російського імперіялістичного націоналізму не вгаває й зараз, а навпаки протеґується і поширюється.

Аджеж завдяки цьому напряму в бік російського націоналізму Сталін придбав собі симпатії і признання серед російської еміґрації по цілому світі, бо росіяне чи то під Совєтами, чи то за кордоном відчули спільну мову і спільний пульс у затриманню «єдиної й неділимої» Росії.

І тому всякі трактування російського народу, як поневоленого, нещасного й пригніченого — не одповідають дійсности. Навпаки — російський народ не тільки в межах Совєтської імперії, а навіть і серед держав-сателітів став народом панівним, народом понелювачем, а не народом поневоленим. І в цьому світлі заява президента Трумана про те, що коли б дати волю російському народові, то, мовляв, він був би, як ягня — мусить бути трактована, як вияв неправильного розуміння тих всіх процесів, які сталися на просторах СССР. Ми розуміємо добре серце і благородність президента Трумана, але в даному випадку це добре серце і благородність чуття не може стосуватися до Совєтів, які вважатимуть ці вияви і сприймуть їх, як прояв слабкости американського президента.

Сильнішою і враздивішою для совєтів була заява Кеннета Ройела, військового міністра США, про те, що в СССР 13 міліонів людей знаходяться в концентраційних таборах, а саме: дев'ять міліонів росіян (туди очевидно зачисляє К. Ройел і українців. М. А.), два міліони німців, два міліони поляків, чехів та інших національностей. На цю заяву Совєти відразу зареаґували і подали «спростовання», правда, цілком голословне, мовляв, ця заява є «неправдою і наклепом на СССР». Видко, шо Кеннет Ройел вдарив в болюче місце Совєтів.

КИТАЙСЬКА ПЛУТАНИНА ЯСНІШАЄ

Події в Китаї розвивалися своїм чередом. Чанґ-Кай-Шек, бачучи, що він не зможе спинити наступ червоних китайців, які вже опанували твердо Північний Китай, запропонував був їм перемир'я. Але те перемир'я, по довгій мовчанці, Мао-Тсе-Тунґ, провідник китайських комуністів відкинув, очевидно на пораду Москви. А тепер він запропонував сам перемир'я, виставивши вісім точок, як умови. Серед тих умов — демісія Чанґ-Кай-Шека, розпуск Куомінтанґа, арешти «воєнних злочинців», і переслідування «ворогів народу». Умови такі, що на них видко московську печатку.

Отже після опублікования цих умов становище в Китаю яснішає. Леґенди про «гуманний» режим червоних комуністів розвіюються, як туман, і проступає ясно на світ Божий однаковий штамп «made in Moscow» на теренах Китаю. Яке буде до цього відношення Сполучених Штатів, по демісії Маршала, та Великої Британії — будемо бачити. Але гадаємо, що чим яснішим стане ситуація в Китаю, тим яснішим і буде те відношення.

М. АНТУСЬ

З нашого життя

ФРАНЦІЯ

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК

На третій день Свят Різдва Христового, 9 січня ц. р., в Українській Православній Церкві в Парижі відбувся традиційний концерт колядок хору «Пісня Рідного Краю» під проводом п. К. Миколайчука. Програм концерту склали колядки та щедрівки гармонізовані К. Стеценком, О. Кошицем, В. Ступницьким та М. Лисенком. Концерт було закінчено співом «Боже Великий, Єдиний !». Всі колядки й щедрівки виконано було по мистецькому, з великим розумінням змісту кожної колядки й з чудовою настроєвістю. Щира дяка як диригентові, так і всім учасникам хору, що цим концертом дали велике задоволення присутнім слухачам.

Успіх концерту був не тільки моральний. На заклик представників Парафіяльної Ради присутні склали на користь Церкви суму понад 9.000 франків.

СВЯТО ЯЛИНКИ

в Дитячій Українській Четверговій Школі м. Парижа

В неділю 16 січня ц. р. Дитяча Українська Четвергова Школа влаштувала для дітей Свято Ялинки, яке відбулося о 3-ій год. пополудні в приміщенні на rue Madame, 61.

Свято відкрив дитячий хор під керівництвом о. Жолкевича. В національних убраннях, мило і впевнено, виконали діти багато українських пісень і колядок. Хор співав «по дорослому», тобто не в унісон, а по голосах, і це ще більш говорило за ту дійсно велику роботу й любов до неї, виявлену керівниками по вивченню пісні, якщо прийняти на увагу, що тут були діти від 4-ох до 13-ти років. Після першого відділу почалися поодинокі виступи, декламації й танки. Маленькі дівчатка і хлопчики, які ніколи не бачили свого рідного краю, з любов'ю й запалом декламували про «нашу неньку Україну».

В перерві між другою і третьою частинами програми до всіх присутніх звернувся Голова Центрального Укр. Громадського Комітету у Франції інж. С. Созонтів. Промова була стисла, але кожне її слово змушувало українське громадянство ствердити, що не всі ми є на висоті свого національного обов'язку, і що нова українська еміграція, розкинена по всьому світу, яка жила й живе в тяжких матеріяльних і моральних умовах — більш свідома й уважна до всього, що є національно-громадським. Наша ж українська колонія у Франції — це здебільша стара еміґрація, яка за 20-30 років поставила своє життя матеріяльно досить добре, але проте вона недосить свідома, а часто й зовсім байдужа. Це відчувають всі наші українські установи, а зокрема ця четвергова школа, яка нараховує 30 дітей. Інж. С. Созонтів звернувся з закликом серйозно підійти до цього, бо лише власними гуртовими допомогами можливо заснувати або підтримувати ту чи іншу установу, яка є дзеркалом нашої духової й національної сили.

Після промови була проведена збірка на потреби школи, яка дала біля 11.000 франків.

Від Академічного Т-ва привітав керівництво школи п. проф. Шульгин, звернувши увагу на тяжкі умови праці і віддану роботу вихователів.

І знову дали слово дітям, що на протязі 3-ох годин дійсно захопили присутніх. У кінці програму янгол роздавав дарунки й гарні мальовничі книжечки.

Свято залишило по собі прекрасне враження. Керівникам Дитячої Школи, Всечесним сестрам Служебницям та о. Жолкевичу велике спасибі за те, що вони дбають про виховання нашого молодого покоління, розуміючи, що це одне з найважливіших завдань нашої української еміґрації.

СВЯТО СВ. МИКОЛАЯ В СОШО

25 грудня 1948 р., заходами Управи філії ОУРФ влаштовано в Сошо свято св. Миколая. Свято відкрито було промовою Голови філії п. Щербаня Дмитра. Потім діти біля освітленої ялинки проспівали колядку «Бог Предвічний», Ігор Нестерчук продеклямував віршик св. Миколаєві. Місцевий аматорський гурток відограв картину в одній дії написану п. д-ром Нестерчуком «Святий Миколай серез українських еміґрантів у Сошо». У виставі взяли участь : п. п. Щербань Дмитро, Капко Марія, Копилов Марія і Міщук Микола. Потім роздано було дітям подарунки. Хворим українцям, що не могли прибути на свято, вислано було святочні посилки. Панна Хомич Анна, п. п. Дармохід Ілько і Левицький Василь склали на потреби орґанізації по 500 фр., за що їм щира дяка.

Замовляйте Календар «ГРОМАДИ» на 1949 р. Ціна — 25 фр.

АНГЛІЯ

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ ВЕЛ. БРИТАНІЇ (С. У. Б.)

Союз Українців у Великій Британії був заснований в кінці 1945 р. для об'єднання всіх українців, що перебували в той час на теренах Англії. — Були це переважно українці з польського війська. Перший загальний З'їзд відбувся в 1946 р. — в Едінбурґу. Другий З'їзд відбувся в 1947 р. в Лондоні; третій — в 1948 р. в Лондоні. Наступний четвертий З'їзд має відбутися в березні 1949 р. в Лондоні.

Дійсних членів, що платять членські внески, на сьогоднішній день записано 22.500 чол., які орґанізовані у 238 відділах СУБ-у (з виборними управами) та 108 осередках (з відпоручниками СУБ-у).

Головні орґани СУБ-у, це : Голова — сот. Б. Панчук, Рада Союзу і Ділова Управа. — Діловим директором є сотн. Ю. Сальський. Відділ культурно-освітній очолює п. Семчишин, він же є гол. редактором «Укр. Думки». Книгарнею і Видавництвом завідує п. Яворський.

СУБ побудований на власних матеріяльних засобах українців у Великій Британії і ні від кого грошової допомоги не одержує. Місячний бюджет СУБ-у виносить 1.500 фунтів (6.000 долярів), крім утримання всього ділового апарату.

Українці в Англії склали на фонд допомоги інвалідам 7.000 фунтів себто більше 10.000.000 франків; гроші ці лежать в банку на окремому рахунку.

За рік 1948, з 10 лютого по 31 грудня надійшло до канцелярії СУБ-у 29.000 листів. Вислали з канцерярії 33.000 листів.

Крім «Української Думки» видають журнал «Оса»; передплатників мають около 5.500; цифра ця постійно збільшується. — Книгарня робить місячний оборот біля 2.500 долярів (у рівновартости).

Як відомо, в Англії перебувало біля 9-ти тисяч бійців Української Дивізії «Галичина». Ці люди спочатку перебували на стані воєннополонених, а потім завдяки заходам Управи Союзу Українців у Великій Британії, на чолі якого стоїть сот. Б. Панчук, ці люди поступово були переведені на стан цивільних робітників. Управа СУБ-у дбала про те, щоб їх примістити на працю в самій Англії, чи то в індустрії, чи в сільському господарстві.

Але несподівано для Управи СУБ-у і для самих українців англійська влада, саме перед Різдвяними Святами, вирішила відправити до Німеччини біля 300 осіб, серед яких було більше сотні хворих та немічних. Треба було вживати рішучих заходів, мобілізувати всі впливи і зв'язки, інтерве-

ніювати перед належними чинниками для того, щоб відмінити видане розпорядження. Не зважаючи на незручний для таких заходів час — Різдвяні Свята — Управа СУБ-у справді виявила надзвичайну енергію й навіть вдалася з окремою петицією до його Величности Георга VI. Одночасно по філіях СУБ-у, у всіх частинах Англії, українські робітники, на знак протесту проти висилки їхніх земляків до Німеччини, оголосили страйк. І зусилля Управи СУБ-у дали позитивні наслідки : 29 грудня 1948 р. Міністерство Внутрішніх Справ Великої Британії видало надзвичайний комунікат, в якому сказано, що всі українці, які з причини непрацездатности були призначені до висилки, залишаються на терені Великої Британії. Про це було дано відповідні комунікати по радіо та в британській пресі. З числа призначених до вивозу будуть відправлені лише ті, які зголосилися їхати до Німеччини добровільно, та ті, які були карані підчас їхнього побуту у Великій Британії, а цих разом є біля 80-ти осіб. Решта ж — важко хворі (біля 105 осіб), та яким відмовили в праці з огляду на стан здоров'я (біля 73 осіб), як також ті, які спочатку відмовились від праці з різних причин у сільському господарстві (біля 70), залишаються в Великій Британії.

Приймаючи на увагу специфічні умови перебування чужинців на терені Великої Британії, треба вважати цю перемогу СУБ-у, як складення дуже тяжкого іспиту в його діяльности. Цим фактом СУБ показав свою орґанізаційну силу, а разом з тим надзвичайне вміння переборювати труднощі, які стоять на його шляху.

Цей випадок і ця перемога нехай послужать прикладом для центральних орґанізацій українських у всіх тих країнах, де перебувають наші еміґранти.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

11 січня 1949 р. в околицях Ліону після десятилітньої хвороби, помер на 51 році життя п. Щерба Теодот — родом з Чернигівщини, підстаршина Охорони Головного Отамана Симона Петлюри. Покійний приїхав до Франції в 1925 р. Працюючи на чужині, захворів. Хвороба перейшла в тяжкі форми, що врешті й привело в траґічного кінця. Покійний залишив по собі вдову та 6 дітей, наймолодшому з яких 8 років.

Нехай чужа земля буде йому пером.

До редакції Громади надіслано дві відбитки д-ра Г. Лужницького з «Coup d'Oeil a l'Est» (1re Annee, Fascicu e 2) — «L aspect contemporain de l'Eg ise de l'Est» і «L'Emigration Ukrainienne». Ці замітки річево трактують порушені питання.

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПАРИЖІ

Нова Управа Української Студентської Громади в Парижі вибрана Загальними Зборами 10 січня 1949 р. складає отсим щиру подяку Його Ексцеленції Кир Іванові Бучкові, КоДУС-ові у Франції, Товариству «Учіться Брати Мої», Французькому Католицькому Координаційному Комітетові, Українській Громадській Опіці, всім Допомоговим Товариствам і всьому українському громадянству за принесену поміч студіючій молоді.

З огляду на те, що матеріяльний стан нашого студентства є надалі тяжкий, просимо о дальшу поміч і звертаємося до Українського Громадянства взагалі, а Допомогових Орґанізацій зокрема, підтримувати і надалі активно українське студентство.

Просимо всіх осіб, які посідають щонебудь з майна УСГ (як словники, книжки, меблі т і.) подати про це листовно до відома Управи УСГ на слідуючу адресу : Українська Студентська Громада, Paris, rue Taine 13.

Отсим повідомляємо всіх українських студентів Парижа, що 5-го лютого ц. р. о годині 15.30 в приміщенні Домівки УСГ (13, rue Taine) відбудуться Звичайні Ширші Сходини Студентської Громади.

За УПРАВУ УСГ :
Голова : КОДЕЛЬСЬКИЙ
Секретар : ГАРДЕЦЬКИЙ

ОГОЛОШЕННЯ

У неділю 30 цього січня, в день спомину свята Крут, в Паризькій УАП Церкв (5, rue Gasnier Guy) служба Божа почнеться о год. 10 а після неї о год. 11,30 буде відправлена урочиста панахида з виносом військових прапорів.

Після панахиди, там же в Українському Клюбі відбудеться Академія, підчас якої буде виголошено доклади п. сотн. П. Василіва і учасника подій п. Щекуна.

ДО ПОБРАТИМІВ-ВОЯКІВ

Звертаюся до Вас з оцим закликом з приводу великих сучасних подій, які сталися серед українського суспільства, а саме : створення Української Національної Ради з її Виконним Органом, себто — підсилення свіжими політичними силами нашого всеукраїнського Державного Центру з 1917-1920 рр.

В такий час мимоволі в пам'яті нашій відроджується вся героїчна боротьба нашої Української Армії, в якій ми, дорогі побратими, брали найактивнішу участь — за ідеал нашого народу бути вільним господарем на своїй землі, творити лад у своїй державі, ні від кого незалежній.

Наш шлях до незалежности дуже тяжкий... Він густо усіяний жертвами нашого народу та politий щедро кров'ю... Але чи ж ми не знали, коли ставали до цієї боротьби, що воля не дається, а виборюється? Знали!.. І це не спинило й не спинить нашої боротьби, якою б кривавою й жертвенною вона не була... І хоч сьогодні ми розкидані по чужині, хоч сьогодні на наших землях шаліє скажений ворог — то все таки українська душа, як тут на чужині, так і там на рідних землях, живе в одному стремлінні — до незалежної Соборної Української Держави, й не спинити її нікому й ніколи, як не спинити сивого Дніпра...

В ім'я славного минулого й кращого завтра, — поки ще вийдуть відповідні урядові розпорядки, — я, кол. старшина-вояк Армії УНР, складаю на Українську Національну Раду свій денний заробіток 500 фр. (вплачую на пошт. конто «Громади») і закликаю всіх українців-вояків виконати цей святий для нас обов'язок.

З вояцьким привітом Сотн. ГУЛЯ

СПРОСТОВАННЯ

В ч. 23 «Громади» був приміщений надісланий допис з помилковою інформацією про призвіще особи, вінчання якої відбулося в Альгранжі. — Це було вінчання пана Дмитра Лоби з панною Ніною Івасенко.

Український Центральний Громадський Комітет у Франції

влаштовує

в неділю 30-го Січня 1949 р. точно о 20-тій год. 30 хв.
в «Саль Жеогр фік» — 184, Бульвар Сен Жермен Париж 6
з нагоди річниць проголошення Самостійности України та
Соборности Земель Її

Урочисту Академію

Просимо всіх українців чисельно прибути на це Свято.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff

Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

ГРОМАДА

проблеми громадського життя

Видавець інж. С. Созонтів
Редагує колегія

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 27-28

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 3-4

ЛЮТИЙ 1949

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Піврічно .... 270 фр.
На рік .... 500 фр.

c/c Paris 565.800

HROMADA
COLLECTION BI-MENSUELLE
EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

50 frs.

С. СОЗОНТІВ

Кравченко і українці

Минає вже місяць, як розпочався так званий процес Кравченка. Відбулося вже 14 судових засідань, вислухано більше 20-ти свідків, при чому противна сторона «Леттр Франсез», за якою приховується Кремль, виставила в свідки всю сметанку комуністичного інтернаціоналу. Тут були : Мартен-Шоф'є (журналіст), Фернен Греньє (політичний діяч), П'єр Дебрей (літературний критик і журналіст), П'єр Куртад (французький журналіст), Веркор (письменник), Жан Бабі (професор політичних наук), Емануель Д'Астьє (політичний діяч), Лямп (політичний діяч), Марк'є (військовий). Кан (журналіст з США), Зільякус (анґ. лівий депутат), Жюліо Кюрі і т. д. З боку ж Кравченка, хотів він того чи ні, були свідками або свідомі українці, або українці з походження, як і він сам. Тут були : Ольга Марченко (селянка), Семен Марченко (селянин), Кизило (інженер), Іван Кривсун (селянин), Силенко Лев (Орлигора-роб. кореспондент), Кашинська (лікарка) і т. д.

І знов, як у 1917-18 році, тільки вже не зі зброєю в руках і не на широких степах українських, а в невеличкій судовій залі Парижа, в несприятливих умовах, без знання мови, морально й фізично вимучені, наші Д. П. — селяни, робітники, інтелігенція — зводили протягом місяця словесний бій з червоною потворою, — розкриваючи очі тим, що до цього часу ще не прозріли, — даючи можливість упевнитися тим, що й до цього часу не цілком вірили в ту правду про совєтський «рай», яку стара еміґрація розкривала десятки років. Як не хотіли прихильники «єдиної неделімої», — вся ця московська еміґрація різних відтінків, починаючи з Керенського, через Абрамовича й Дана, до Кравченка, найновішої зірки, — звести всі зізнання наших свідків до боротьби одного «целого русского народа» з диктатурою Сталіна, шило з мішка ввесь час вилазило на судових засіданнях. Бо, не дивлячись на «пораду» Кравченка-не згадувати й не підкреслювати української проблеми, суд дізнався з уст того чи іншого свідка, що голод 1933 року був тільки на Україні; що людоїдство було зареєстровано тільки в наших, колись так багатих селах, в той час, коли в Московії всього було достатньо; що всі тюрми НКВД, всі ці прокляті місця заслання, як Соловки, Колима й т. д., були переповнені головно українцями, з невеликим додатком людей іншої національности, і дуже-дуже рідко траплялися там москалі; що бути українцем — то вже було злочином у совєтському «раю».

Це не є секретом, що наші люди в таборах Д.П. чекали на цей процес, готувалися до нього, як до події величезної ваги. Відомо також, що ці люди зібрали величезну кількість різного роду документів і фотографій про весь той жах, який відбувався на наших землях. Все це вони надіслали з власної ініціятиви п. Кравченкові. Не є секретом так само, що ці люди, що перебували десятки років по концтаборах «необ'ятної Рассімлатушки», за всяку ціну хотіли дістатися до Парижа, щоб розказати демократичному світові (бо так вони думали) про всі ті знущання, про весь той жах, що ці виродки людства — большевики — робили над нашим безборонним народом. Письменники, науковці, колишні військові, навіть орденоносці, колишні робітники совєтських фабрик та колгоспів — вони пішки, на колінах прилізли б з своїх таборів до Парижа, щоб зірвати маску з цієї червоної потвори й тим попередити культурний світ про небезпеку, що загрожує зі Сходу. Та й прізвище героя цього процесу — Кравченко — було своє... українське. Якою ж прикрою була для них дійсність, коли вони побачили та почули оцього пана, що носить українське прізвище : Кравченко.

Стара, здавалось, переспівана, так знайома нам пісня, знов почулася нашим землякам-свідкам з уст Кравченка : «Зачем и для чего отделяться и разделяться; говорите по-русски; петлюровец — ето звучит нехорошо; зачем разривать родину на куски» і т. д. Перші свідки українці, що мали з ним балачку в справах національних, як пані Дражевська, професор Король, пп. Голубничий та Дубенець, ясно зазначили Кравченкові свої позиції та вказали йому на те, що між ним, Кравченком, та українством є непрохідна прірва. Зазначили йому, що вони можуть говорити на суді тільки по-українському про все те, що вони бачили й чули в Україні, про всю ту систему не тільки соціяльних експериментів, але й національного гноблення України. В наслідок чого Кравченко відмовився від цих свідків і зарядив негайний виїзд цих людей поза межі Франції. Його нахабству не було краю... Ці люди мали негайно від'їхати під ескортою поліції на паризьку залізничну стан-

(Продовження на стор. 3)

A NOS AMIS FRANÇAIS

EN MARGE du PROCES KRAVTCHENKO

« Je jure de dire la vérité, toute la vérité, rien que la vérité. »

Le procès Kravtchenko bat son plein. La liste des témoins s'allonge. Les députés succèdent aux paysans, les militaires aux civils, les français, les américains, les anglais, les ukrainiens, les russes, les DP s'intercalent, — chacun dépose ce qu'il sait, ce qu'il pense, ce qu'il suppose. Les avocats de deux parties croisent le fer, ce qui provoque des étincelles, parfois éblouissantes. Et la vérité, comme une balle de tennis, lancée à toute volée, est renvoyée d'un camps à l'autre, elle sort des ténèbres, éclatante de lumière, pour être envoyée dans l'obscurité totale, au point qu'on oublie même la portée de cette vérité.

L'autre semaine un des témoins des « Lettres Françaises » déclara qu'en URSS il n'y a pas de persécutions (?). C'est la même chose que si on disait qu'en France on ne boit pas du vin. Un autre témoin, venu d'Angleterre, cité par la même partie, a démenti cette assertion par une atténuation que les Soviets en effet « exagèrent un peu » dans ce sens. Où est la vérité ?

Un des témoins cité également par le même journal, déclara, à ce sujet, qu'« *un parti au pouvoir a le droit d'exiger que tous les citoyens lui répondent de leurs actes et de leur pensée* ». Cette fois l'adversaire de Kravtchenko a dit la vérité et a approuvé la thèse de ce dernier.

Pour nous, les Ukrainiens, le récit douloureux de Kravtchenko le récit des choses vécues, ne fait pas de doute sur leur véracité. Cette véracité a été confirmée par les dépositions, simples et depourvues de prétention, des paysans et des ouvriers, originaires de l'Ukraine, ces Martchenko, ces Kysilo, ces Kovsun, etc.

Ces témoins ont dit la vérité, celle qu'ils ont vécu, vérité toute simple, toute nue. Mais cette vérité n'est pas encore toute la vérité, elle n'es pas complète, comme, d'ailleurs, celle de Kravtchenko. Ils n'ont pas démontré que toute la Nation Ukrainienne est asservie par le Kremlin Soviétique, comme ils ont été asservis, eux-mêmes en tant qu'individus. Ils n'ont pas dis que dans les camps de concentration de l'Oural, et surtout de Kolyma, cet enfer aux mines d'or, il y avait toutes les nationalités, *surtout des Ukrainiens*, mais pas de Russes. C'est la vérité cachée. C'est la vérité qu'on cache soigneusement.

En effet, un journaliste américain, spécialiste des reportages sur l'espionnage international, détecteur des réseaux de la cinquième colonne allemande et japonaise, *sauf soviétique*, ce journaliste affirme que les Ukrainiens sont des espions allemands, nazis etc.. Ceci est « sa vérité » à ce témoin, la « vérité » à sa façon. Il est inutile de dire qu'en face de cet outrage à notre honneur national, envers ce journaliste qui a fait six mille kilomètres pour venir à Paris et pour y déposer ces assertions révoltantes, nous ne pouvons éprouver qu'un dégoût et un mépris mérité. Il est vrai que certaines « vérités » ne changent pas de couleurs et ne vieillissent pas : à l'époque des tsars russes et ensuite après leur chute les milieux russes de toutes les nuances, des monarchistes jusqu'aux socialistes, ne cessaient de proclamer que « l'Ukraine est une intrigue allemande ». Aujourd'hui la propagande soviétique tant dans la presse que dans les déclarations des personnalités officielles soviétiques a repris le même slogan : les Ukrainiens qui s'opposent au régime soviétique ne sont que des collaborateurs allemands, des agents nazis etc. Et le journaliste américain, au nom sonnant de Kahn, vient à Paris pour y faire proclamer les mêmes insinuations. Il est aisé de comprendre qu'entre les dirigeants de l'empire soviétique et ce journaliste qui n'y a jamais été, existent des liens plus qu'amicaux et qu'on a profité de ce procès Kravtchenko pour pouvoir ternir le problème ukrainien, pour discriminer la nation Ukrainienne, pour désavouer sa lutte héroïque et ses justes aspirations à la liberté. Voilà, où se cache la vérité vraie. Mais c'est là l'affaire de la conscience de ce journaliste américain qui doit prendre toute la responsabilité de ses dires et de ses actes.

Mais quand même, au cours de ce procès, s'est dégagée une vérité toute simple. Ainsi qu'en 1917-1918 les paysans et les ouvriers prirent les armes pour défendre leur pays natal contre les hordes de Mouravieff, d'Eugénie Boche et de Staline lui-même, ces amis invétérés de M. Kahn, qui à cette époque jouait encore à cache-cache ou au chat perché, ces mêmes paysans et ouvriers de l'Ukraine actuellement sont venus à la barre du Palais de Justice pour y crier, par leur présence, la tragédie de leur peuple martyrisé par les Soviets russes. Et c'est une vérité flagrante et indiscutable.

Nous ne savons pas si M. Kravtchenko gagne son procès de diffamation ou non, mais nous savons que le peuple Ukrainien gagnera bien le sien. Malgré Kravtchenko qui s'est déclaré déjà contre « les séparatistes », malgré les assertions injurieuses de M. Kahn, malgré toute la propagande hostile des Soviets, la Nation Ukrainienne, dans sa lutte implacable, suit son chemin, un chemin difficile, certes , et plein d'obstacles, de souffrances, un chemin de Golgotha, mais il arrivera un jour vers son but final — vers sa Liberté nationale et politique.

Вносьте передплату !!!
Не гайтеся з боргами за 1948 р.

КРАВЧЕНКО

(Продовження з стор. 1)

цію, а далі до Німеччини, їх мали б там зустріти якісь люди й з ними «поговорити». Довелося втрячути в цю справу Українському Центральному Комітетові, який на вимушеному побаченні з Кравченком дав йому зрозуміти, що українці все таки будуть його підтримувати й допомагати всім, чим можуть, в його процесі з «Lettres Françaises», що українці будуть його підтримувати й допомагати в усякій його боротьбі з совєтською владою, але в той момент, коли він стане знаряддям у руках тих, що хотять знову відбудувати «єдіную недєлімую» він буде мати їх, як своїх найрішучіших ворогів, це його справа скористати, або ні, з свідчень тієї чи іншої особи, яка на це погоджується, але в момент, коли він від цього свідка відмовляється, він не може мати до цієї особи ніяких претензій, — що кожний свідок українець є під охороною українського організованого громадянства й що єдиним рішаючим чинником виїзду або перебування цього українця в межах Франції є французька адміністрація.

В намаганні негайно відправити додому «непокорних» свідків не допомогли Кравченкові ані його істеричні вигуки, що українці хотять завалити процес, ані його звернення до французької поліції, яка чемно, але рішуче йому сказала, що у Франції «так не роблять». Після цих чотирьох свідків аналогічна історія повторилася з іншим українцем, ясна й недвозначна позиція якого мала за наслідок відмовлення Кравченка й від цього свідка. Був момент, коли всі українці — свідки Кравченка — хотіли залишити цього «малороса» варитися у власному соку. Але бажаючи хоч будь-чим відплатити червоним катам та їх прихвостникам за ті мільйони жертв, що загинули від руки НКВД, наші люди, на пораду того ж Українського Центрального Комітету, лишилися в Парижі для свідчень.

В додаток і сам Кравченко, після так неприємної для нього зустрічі з представниками організованого українства на пресовій конференції, а потім на побаченні, а також перед рішучою позицією наших свідків, став здавати. Він погоджувався на українську мову при свідченнях; він погоджувався на різного роду полегшення цензурного характеру в свідченнях; він запросив одного з українців, перебуваючих у Парижі, на свого перекладача для українців; та ще більше: від'їжджаючим після свідчення українцям він давав автографи по-українському.

Чим закінчиться процес, ми не знаємо. З його перебігу та закулісної гри Кравченка з свідками виявилося — що виступ наших свідків не був ніким ні організований, ні ведений... Але не зважаючи на всі ці несприятливі умови, культурний світ довідався багато правди про большевицький режим на українських землях і, що для нас найважливіше, про українську проблему, якої не могли приховати ні москалі, ні їх «попутчики». Сам же Кравченко, а разом з ним і його ідейні батьки: Керенський, Абрамовичі, Дани і інші з «Соц. Вєстника» побачили, що український рух уже замовчати не можна.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ сот. Б. ПАНЧУКА

(На Конференції ліберальних рухів поневолених народів)

Заходами Ліберального Інтернаціоналу (Світової Спілки Лібералів), з участю делегатів таких країв: В. Британія, Америка, Канада, Франція, Бельгія, Голяндія, Італія, Німеччина, Еспанія, Швайцарія, Швеція, Фінляндія, Туреччина, Данія, Півд. Африка, та при помочі Британського Ліберального Товариства в днях 25-28 січня ц. р. в Льондоні відбулася Конференція представників ліберальних рухів поневолених народів. В Конференції взяли участь; Албанія, Болгарія, Чехословаччина, Естонія, Мадярщина, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Еспанія, Україна і Югославія. Як гості, на Конференції були присутні відпоручники Міжнародного Селянського Об'єднання, Міжнародного Об'єднання Робітників Пера (ПЕН-кляб) і Европейського Руху.

Під час Конференції ухвалено цілий ряд резолюцій і створено постійний Комітет, в якому заступлені ліберальні рухи всіх тих країв, поневолених тоталітарним режимом. Одна з резолюцій, яку прийнято одноголосно всіма учасниками, відноситься до українського питання і говорить так:

«З уваги на те, що вільна і самостійна Українська Держава, створена і визнана, по першій світовій війні була знищена ворожими волі силами в такий самий спосіб, як багато інших держав під час і по закінченні другої світової війни,

і з уваги на те, що, хоч Україна є членом ООН, її уряд та представники не заступають вільного українського народу, а є тільки рупорами совєтського московського уряду,

ухвалюється, що представники вільних і демократичних українських течій повинні бути запрошувані до участи в загальному русі Европейської Вільности і Об'єднання».

Загальна резолюція Конференції стверджує: 1) Воля є одна і неподільна і Европі загрожує втрата її, коли хоч одній нації забереться право до волі. 2) Оборона волі — обов'язок всіх чоловіків і жінок. Ця оборона — це в першу чергу повне повернення поневоленим народам їх національної незалежности та волі їх краям. Коли це не буде осягнене, волю втратить кожна вільна нація. 3) Боротьба за волю мусить бути продовжувана і доведена до переможного кінця, незалежно від того, чи йдеться про поневолення країни з-зовні, чи створення диктатури в нутрі.

На закінчення Конференції в Кекстон Гол відбулося масове віче для англійської публіки. Головним промовцем на вічі був проф. С. Де Мадаріяніа, голова Ліберального Інтернаціоналу та голова Культ.-осв. Комісії в загальному Европейському Русі Об'єднання Европи, а побіч виступали з промовами представники поневолених червоним тоталізмом народів. В імені українців виступав з доповіддю сот. Б. Панчук, який головну увагу в своїй промові присвятив визвольним змаганням українського народу, починаючи з 1918 р. — до сьогоднішніх днів з діями Української Повстанської Армії. Зібрана публіка нагородила українського промовця бурхливими оплесками.

Про хід нарад Конференції широко інформувала англійська преса та радіо в передачах для Европи.

(«Укр. Думка», Лондон).

УВАГА!!! б. ВОЯКИ ФРАНЦУЗЬКОГО ВІЙСЬКА

Дня 6 березня ц. р., в неділю, по Службі Божій в Українській Автокефальній Православній Церкві на вул. Gasnier-Guy, 5, Paris XXe буде відправлена панахида по українських вояках, що впали в боротьбі за визволення Франції.

УПРАВА

У пам'ятні роковини героїчної смерти

бл. п.

ОЛЬГИ БАСАРАБ і ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

відбудеться в неділю, 27 лютого ц. р. в Парижі, в залі на rue Madame, 61
Metro : Saint-Sulpice

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ НА ЧЕСТЬ ЖІНОК — БОРЦІВ ЗА УКРАЇНУ

На це свято запрошує все українське громадянство Парижу й околиць —

СОЮЗ УКРАЇНОК у Франції

Початок о 4-ій год. пополудні.

Чистий прибуток на вакаційну оселю для української дітвори у Франції.

Гувернер Валентен СМІС
Голова делеґації ІРО на Францію

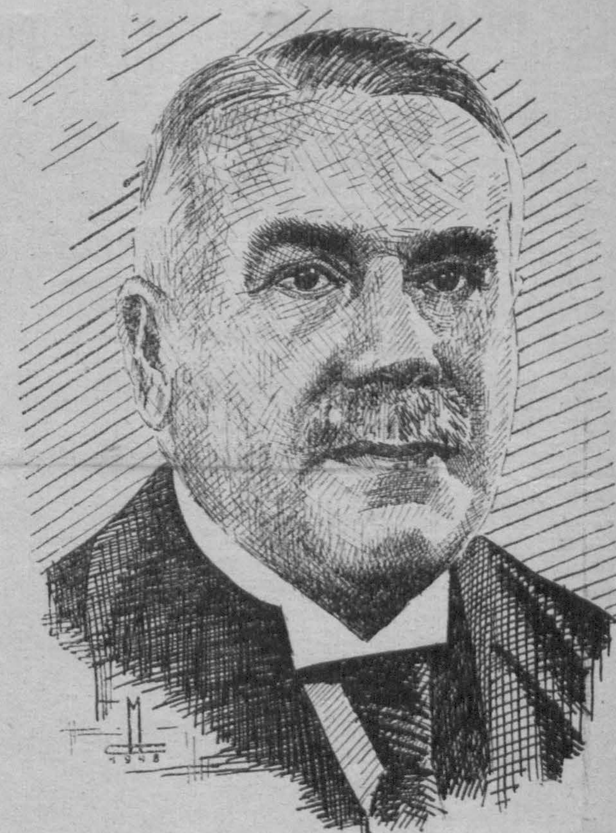

Амбасадор Анрі ПОНСО, Голова Ради ІРО

Історичний здобуток

В наслідок того, що ІРО перейняло на себе опіку над усіма еміґрантами, в тому числі й українцями (новими біженцями й старими еміґрантами), французький уряд у першій половині минулого 1948 р. видав розпорядження про те, що українські еміґранти діляться на дві категорії. До першої категорії було зараховано так званих нансенівських біженців, себто старих еміґрантів, яким, згідно з французькою термінолоґією надано назву «refugié Ukrainien». В другу катеґорію ввійшли всі ті українці, що перед війною 1939 р. мали польське, чеське чи румунське громадянство. Цій катеґорії надано назву «біженець українського походження» (d'origine Ukrainienne).

Отже цим розпорядженням французької влади, яке ми маємо повне право вважати історичним не тільки з погляду задоволення нашого національного почуття, але й з погляду міжнародного права, цим розпорядженням розв'язано було надзвичайно болючу для нашої еміґрації у Франції проблему. Здебільшого наша еміґрація у Франції перебуває вже чверть століття й протягом цього всього часу вона невпинно боролася за признання свого національного імени. Одначе, всі попередні заходи як окремих осіб, так і окремих орґанізацій, не давали бажаного результату. Після останньої війни заходи про признання української національности у Франції було інтенсивно відновлено, особливо українською делеґацією при підготовчій праці по створенню ІРО, що мало замінити всі ті орґанізми, які раніше опікувалися еміґрантами, а саме : Офіс Нансена, Міжнародній Комітет Біженців і т. д. Наша делеґація в Женеві, на чолі з інж. Созонтовим, головою Української Громадської Опіки у Франції, при надзвичайно великій підтримці п. Амбасадора Анрі Понсо, на цей раз виграла бій. ІРО прийняло під свою опіку всю масу української еміґрації й тим самим уже було підведено грунт під юридичне признання українського національного імени.

З міжнародного терену акція перекинулася на місцевий французький. Зусилля представників української еміґрації, яка на цей раз виявила зразкову дисципліну, бо в тій роботі взяли участь представники всіх українських орґанізацій, що доручили в цій справі вести пересправи одному інж. Созонтову; тому то, ці однодушні зусилля українців власне й вирішили позитивне розв'язання справи. Завдяки підтримці місцевої делеґації ІРО на Францію, зокрема одного із видатних її керівників п. П. Бремона, французький уряд видав згадане нами вище розпорядження про

Директор П'ер БРЕМОН, який дуже прихильно віднісся до визначення окремої національної української групи серед емігрантів, якими опікується IPO

признання української національности. Як відомо, нансенівські емігранти повинні платити окремий податок, який збирався при видачі «Carte d'identité» в спосіб наліплення спеціяльних нансенівських марок. Зібрані таким чином суми раніше йшли на користь російських організацій, і українці з тих сум мали справді таки «сльози». Щоб зарадити такій ненормальній ситуації, французький уряд спеціяльно видрукував тепер марки й для українців, на яких надруковано «Ukrainiens». Таким чином, нансенівський податок, зібраний з українців, тепер ітиме виключно для потреб української еміграції. Додамо, що колір українських марок є зелений. Доля судила, щоб для українців цей колір означав надію.

Цей раз складаючи щиру подяку всім тим чинникам чужинецьким, а зокрема французьким, що довели до реалізації такої пекучої для нас, емігрантів, справи, ми закликаємо всю еміграцію якнайширше використати цю сприятливу нагоду, щоб виявити себе великою національною групою. Мусимо додати, що це признання української національности тим часом сталося лише у Франції, за що їй окреме й щире признання. Думаємо, що й інші країни, де перебувають наші люди, підуть шляхом шляхетної й гостинної Франції.

Українська Нансенівська марка

ПОВІДОМЛЕННЯ

Українського Центрального Громадського Комітету у Франції.

Делегація Міжнародньої Організації для біженців (I.R.O.) звернулася до нашого представника з повідомленням, що вона укладає списки інтелектуальних робітників серед біженців у Франції з метою улаштовання їх на працю по-можливости за їхнім фахом.

I. R. O. просить подати докладні відомости про українських фахівців взагалі і про кожного зокрема, в 6 примірниках, маючи на увазі ріжні установи, що можуть в цій справі прийти їм на допомогу.

Отже, просимо цим заінтересованих осіб подати про себе наступні відомости : ім'я, призвіще, час і місце народження, час прибуття до Франції, докладно опреділити свій фах і спеціялізацію, місце і дату закінчення студій та короткі відомості про науковий чи фаховий стаж.

Ці відомості просимо надсилати на ім'я Представника Укр. Центр. Гром. Комітету, Голови Академичного Товариства — проф. Шульгина Ол.

M. A. Choulguine, 13, rue Taine, Paris 12-e.

Фахи, за якими I.P.O. просить подати відомости такі :

агрономи, лісоводи, зоотехніки, ветеринари;
лікарі загальних хороб та спеціялізовані, фармацевти, зубн. лікарі, акушерки та сестри жалібниці ;
хемики та фізико-хемики;
природники й ботаніки, садоводи, зоологи, етнологи, пенталоги;
астрономи та метеорологи;
геологи, антропологи, археологи;
соціологи, економисти;
архітектори, ріжних галузів інженери та землеміри й креслячі;
професори та вчителі;
артисти, музики, артисти, маляри карикатуристи, танцюристи, співаки і інше;
банкові фаховці, драгомани, журналісти, адвокати, бібліотекарі, письменники, купці і т. д.

Ол. ЯРИМОВИЧ

ДЕЩО ПРО КОРДОНИ УКРАЇНИ

Як еміґранти, ми зустрічаємося часто з такими ж еміґрантами, як і ми, з поміж інших національностей Східньої Европи, і хоч-не-хоч виринає проблема, як ставитися до їх права на свою державність, а що більш делікатне — до проблеми кордонів : де кінчається одна країна, а де починається друга. Дехто з українців намагався навіть дати офіційну відповідь на ці питання, друкуючи карту майбутніх кордонів Східньої Европи, користуючись авторитетом одного чільного провідника УПА. — Проблема ця безсумнівно дуже пекуча, тому й ми дозволяємо собі звернути увагу не так на саме накреслення ліній майбутніх кордонів, до чого нас ніхто не уповноважував, як перш за все на одну з основних прикмет, якою відзначається на нашому ґрунті ця так важлива проблема.

Про західні кордони України всі ми маємо майже одну думку ; тут може бути для нас проблемою чи ті або інші села є українські чи польські, українські чи словацькі, українські чи мадярські, але можливості пересунення кордону в одному чи в другому напрямі є дуже обмежені, бо кордони ці вже набрали стійкости, вони вже ґеополітично зрілі. Для пояснення того, що західній кордон Української ССР відкотився дещо на Схід від кордонів старої галицької держави чи потім «руського воєводства», можемо між іншим ствердити факт, що Москва, яка складала відносний договір, дбала про свій, а не український інтерес. А це вже друга справа, що в майбутньому, з причин тактичних, і український державний провід може часово погодитися на некорисний для нас кордон, якби цього конче треба було. Ми не знаємо, які будуть умови, але ми знаємо, що кожне порушення слушного кордону буде зразу ж кидатися ввічі як маркантна міжнародня несправедливість і на довшу мету встояти не зможе.

Як станемо говорити про південно-західній (з Румунією), північно-західній (з Білоруссю), чи північний (з Росією) кордони України, то відразу стверджуємо, що ці відтинки кордону України значно менше стійкі від західніх : тут уже не справа в опреділенні окремих сіл, але цілих великих районів. — По відношенню до Росії рішатиме, мабуть, виключно сила, й цей відтинок українського кордону буде відповідати французькій науці ґеополітики, яка вважає, що політичний кордон проходить у такому місці, де дві протилежні політичні сили рівноважаться (Ancel). Відносно цього відтинка кордону наша ґеополітика (тобто наука, яка вивчає наскільки географічні явища впливають на політику) небагато вдіє, на нашу думку, тут промовлятиме перш за все зброя. — У відношенні до Білорусі ми бачимо трудне завдання для нашої дипломатії. Нам спеціяльно залежить на тому, щоб Білорусь була велика й сильна, але нам теж залежить і на тому, щоб Київ не був надто близько кордону (іде про клин Дніпро-Прип'ять). Ми певні, проте, що добра воля, спільні інтереси й досвідчена приязнь напевно допоможуть знайти таку розв'язку, яка вдоволить обидві сторони. — По відношенню до Румунії розкривається широке поле для нашої ґеополітики, для нашої науки; йде про вивчення цього простору й докладне окреслення : чого ми маємо хотіти. Ґеографічно-природний кордон — це Карпати й долішній Дунай. Етноґрафічний кордон далеко не такий, а дотеперішні політичні кордони ще інакші. По відношенню до Румунії ми не маємо якихось спеціяльних сентиментів; на цьому відтинку не буде теж рішати виключно відношення сили України й Румунії (бо в такому випадку ця остання мабуть не існувала б). Тут входитиме в гру стільки всяких інших чинників, що ще нині трудно сказати щонебудь певного на цю тему. —

А тепер глянямо на Схід: Де кінчається Україна, а де починається наш східній сусід чи сусіди; бо навіть на цей запит трудно недвозначно відповісти : чи це один сусід чи їх більше. — Ми свідомі нашої приязні й нашої доброї волі по відношенню до наших братів козаків і ми певні, що про своє політичне майбутнє рішатимуть вони самі. Для нас важливе одне, щоб ці простори не були експлуатовані, і народ не був поневолений ні Москвою, ні ким би то не було, а вже про те, чи це буде одна Козакія від Дону по Аральське море, чи до складу її входитиме Кубань чи ні, чи до складу її входитиме Калмикія чи ні, про це вже хай собі самі рішають місцеві люди. Можна навести багато аргументів на те, щоб, напр., Кубань була безпосередньо складовою частиною Української Держави, але якщо населення кубанське в той чи інший спосіб виявить іншу волю, то ми певні цього, що з українського боку не зустріне їх жодна прикрість.

Бажаючи переконати інших, що вони є найбільші приятелі козаків дехто з українців заявив, що він бажає великої козацької держави від Дону по Аральське море.

Ми вважаємо це за вмішування не в свою справу. Наші східні сусіди матимуть державу чи держави, яких захочуть і які чи яку зуміють зробити. Наше діло бути добрими сусідами й допомогти, як би їм треба було, ловити злодія в коморі, і це все. А коли на цих просторах не буде ні насильства ні поневолення, то хай собі люди роблять як їм краще. —

Як бачили ми, що дальше посуватися від Заходу на Схід, — то кордони України стають щораз більш неясні, щораз більш розпливчасті, а то й взагалі ще нині трудно їх означити. Як західні кордони ґеополітично майже цілком зрілі, так східні ще далеко недосконалі. Тому то при всяких розмовах з нашими сусідами, а перш за все з нашими східними сусідами ми повинні бути дуже обережні, щоб ми не обіцяли одному, що належить другому, що з огляду на своєрідну непрозорість нашого східнього горизонту можна непомітно поповнити. Залишімо нашим офіційним чинникам вирішальний голос у всіх цих справах. А по відношенню до наших сусідів заявляймо і підкреслюймо постійно нашу добру волю й бажання бути справжніми друзями.

Пісня Молодої України

Ти з синіх Карпат, я з Дніпровського Краю,
Ми разом крокуєм крізь дні,
І поруч нас дружба іде і співає,
Як птахи злітають пісні.

Серпом не підрізати нашої віри,
І молот не виб'є завзяття з сердець.
Ми правди і вільности лицарі щирі
Крилатого Змія покличем на герць!

Ми юні, відважні, меткі , орлеокі,
Міцне наше слово, як дуб.
Ім'я українця несемо високо,
На грудях зоріє Тризуб. *(Приспів)*

Нащадки Мазепи, Тараса й Богдана
Піднеслись до зір біля Крут.
І нас не злякають ні тюрми, ні рани,
Волієм жити без пут. *(Приспів)*

Ніхто ще задарма не мав перемоги,
Чекають нас жертви, бої.
Так вчімось уперто, готуймось в дорогу
І крила ростимо свої. *(Приспів)*

У наших батьків вже чуби побілили,
Вони нам списа віддадуть.
І мати сумна посміхнеться надсилу,
Освятить хрестом нашу путь.
(Приспів)

Ми визволим Синього Птаха з полону,
Скінчимо наш славний похід
І прапором Змія блюзнірським, червоним
Ми порох зітремо з чобіт!
(Приспів)

БОГДАН ВОЙНАРОВИЧ

КРИТИКА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

II

Але на цьому не кінець закидам по адресі УНРади. Деякі з них є, очевидно, наслідком якогось непорозуміння. Так закидається, напр., що УНРада й уряд ховаються «в тумані конспірації». Але ті, які виставляють подібні закиди, просто не знають, в яких обставинах перебуває наш центр. Всі українські громадяни, які справами національно-політичними цікавляться, знають, хто належить до УНРади і до її Президії та до Виконного Органу. Знають також, де цих людей шукати й як до них адресувати. Однак, у наших обставинах, друкувати тут, в европейських газетах, всі прізвища, або, напр., подавати до публічного відома про дати і місце засідань чи зборів, — було б недоцільне і просто непотрібне. Бо ж ми живемо в країні, яка перебуває у винятковому стані, а тому не можна перетягувати струни.

Треба згадати і про «прокляте питання» т. зв. Варшавського договору, за який ніби несе відповідальність Уряд УНР і який довгі роки був причиною гострих непорозумінь поміж українцями. Сьогодні властне не треба б було займатися цією давно скінченою й назавжди для нас похованою справою. Однак є люди, які не тільки напередодні (що можна зрозуміти), але й після створення УНРади ніби навмисно витягають з архівів Варшавський договір. А тому не можна оминути мовчанкою того явища, яке, на жаль, ще й досі хвилює деякі кола нашого громадянства.

Залишаючи бестороннім історикам завдання остаточного висвітлення справи Варшавського договору, сьогодні — в ім'я правди і для того, щоб не сіялося баламутства серед необізнаних із справою громадян — належить ствердити, що Варшавський договір не був наслідком злої волі тих, які його склали, але наслідком трагічного, просто безвихідного становища, в якому опинилися в кінці 1919 р. наше військо, наш уряд і вся наша справа. Ведучи боротьбу на 4 фронти — проти московських большевиків, проти білогвардійських російських генералів, проти Польщі і Румунії — українське військо опинилося в т. зв. «чотирикутнику смерти», оточене з усіх боків ворогами, десятковане страшною епідемією тифу, без зброї, без набоїв, без взуття й одягу, без медикаментів. При цьому належить підкреслити, що Україна не мала ніякої підтримки зовні, бо всесильна тоді Антанта (Франція й Англія) підтримувала якраз наших ворогів — Денікіна і Польщу, а супроти України застосувала бльокаду. І от у таких обставинах насунулася конечність ліквідації хоч одного або двох з ворожих фронтів. Для цього по згоді між урядом УНР та урядом ЗУНР (Галичини) було вислано до Варшави дипломатичну місію, яка складалася з представників обох урядів, як наддніпрянського, так і галицького. Але в міжчасі становище українців значно погіршало. Галицька армія змушена була піти на угоду з Денікіним, регулярний фронт перестав існувати, більша частина наддніпрянської армії пішла в Зимовий похід на тили ворога, поляки окупували тоді не тільки Галичину і Волинь, але й частину Поділля з Кам'янцем, де знаходилися міністерства й інші центральні українські установи. Сталася властиво страшна катастрофа, і цю катастрофу використали поляки, поставивши українській місії надзвичайно тяжкі умови. Треба було вибирати: або відмовитися (зрезигнувати) від дальшої боротьби регулярним фронтом і в державних формах та залишити на «призволяще» наше військо в Зимовому поході, або — прийняти польський диктат і, ціною часових тяжких і болючих втрат територіяльних спробувати відновити регулярний фронт і продовжувати боротьбу проти найстрашнішого і найсильнішого ворога — Москви. Після довгих вагань стали на цей другий шлях, про який так висловлювався Головний Отаман Петлюра: «Варшавська умова 22-го вітня 1920 р. була історично вимушеним актом, неминучим ланцюгом у ході політично-мілітарних подій нашої новітньої історії, а не штучним утвором політичної нерозважности чи злої волі, як дехто легковажно й поверхово думає про неї. Її усмні моменти були відомі відповідальним діячам, що підписували її, але не могли бути пере борені чи нейтралізовані через об'єктивні причини міжнародного характеру».

Належить підкреслити, що територіяльні параграфи Варшавського договору українська сторона згори трактувала як тимчасові. Гасло «через Київ — на Львів» залишилося незмінним. Міркувалося, що після успішного закінчення війни з Москвою, на порядок денний прийде справа прилучення до самостійної української держави західніх українських земель. І про таке наставлення українців чудово знали поляки. Однак у польському політичному проводі перемогла саме в той момент думка конечности спільної з українцями боротьби проти московської загрози. Щождо майбутнього — після перемоги над Москвою — то поляки сподівалися, що вони будуть сильнішими за українців, а тому їм удасться втримати не тільки Галичину й інші західні українські землі, але, може, навіть ще й чогось більшого досягти: напр. шляхом якоїсь «федерації» (в дійсності гегемонії) дійти до Чорного моря... Поляки не враховували тільки одної «дрібнички»: для успішности українсько-польського союзу проти Москви вони не повинні були використовувати тяжкого становища України, але чесно й справедливо поставитися до справи територіяльного розмежування між Україною й Польщею та перестати мріяти про Польщу Ягелонів. І тому, супроти такого наставлення поляків, українській стороні нічого не залишилося, як, ідучи з тяжким серцем на умови Варшавського договору, розраховувати в свою чергу на те, що українці після перемоги над Москвою матимуть стільки сили, що зможуть не тільки протиставитися ягелонським забаганкам Польщі, але й відібрати назад староукраїнські землі: Галичину, західню Волинь, Полісся тощо.

Таке було тло Варшавського договору. І коли поляки не тільки подиктували українцям тяжкі умови цього договору, але ще й самі офіційно зірвали його, ідучи на сепаратний Ризький трактат, яким Україну поділено між совєтською Москвою і Польщею, то тим самим Варшавський договір автоматично перестав існувати, про що офіційні українські представники в році 1921 нотифікували польському урядові. Зрештою, не бувши ратифікованим, договір цей ніколи не був правно зобов'язуючим для України.

Історична наука скаже своє слово, в якій мірі Варшавський договір був помилкою й які негативні наслідки мав він для української справи. Але, повторюємо, вже сьогодні треба ствердити, що він не був результатом злої волі тих українців, які його складали. Хто може закинути злу волю людині, пам'ять якої є сьогодні святою для всіх українців? Отже Симон Петлюра пішов на цей договір, як на спробу вивести справу нашої визвольної боротьби з того безвихідного становища, в якому вона тоді знаходилася. Але цього мало. Багато було провідних політичних мужів Галичини, які так само вважали, що в тодішніх трагічних обставинах треба було йти на Варшавський договір. І серед цих провідних осіб знаходиться й ім'я великої Людини, якій ніхто хіба не посміє закинути злої волі: бл. п. Митрополит Кир Андрей Шептицький.

Однак це все належить до минулого. Сьогодні Варшавський одговір — це назавжди похована справа. Після численних заяв представників уряду УНР від 1921 аж по 1948 рік,

ще раз зложено в цій справі цілком виразну, офіційну й опубліковану в пресі (отже не «pro domo sua», тобто не «для домашнього, міжпартійного вжитку», але для проголошення нашого становища в цій справі, як для українського суспільства, так і для міжнародного форуму) заяву в державно-правній декларації Президента УНР на відкритті УНРади. Згідно з цією заявою»... Варшавська умова є документом минулого часу, вигаслим протягом півроку по його підписанні, незобов'язуючим і нині неіснуючим».

Отже, для УНРади й переформованого державного центру Варшавський договір є неіснуючим і незобов'язуючим. Але власне має значення та обставина, що до державного центру належать і сьогодні ще ті люди, які займали відповідальні становища в українському уряді в році 1920. Бо власне голос цих осіб може бути найбільш авторитетним і міродайним, коли саме вони стверджують недійсність Варшавського договору. Однак насувається питання: пощо витягати цю стару і непотрібну, давно ліквідовану справу — особливо тепер, після здійснення гасла консолідації шляхом створення УНРади? Хіба тільки на те, щоб сіяти знову зневір'я в рядах українського громадянства і вносити заколот у наші внутрішні політичні відносини...

На непорозумінні полягає, очевидно, і закид, згідно з яким існує ніби помішання компетенцій поміж УНРадою чи її Президією з одного і Виконним Органом з другого боку. Нинішній державний центр складається з трьох чинників з виразно окресленими і розмежованими компетенціями : 1. Голови Держави — з титулом Президента Української Народньої Республіки — як влади верховної. 2. УНРади, як влади законодатної і парляментарно-контрольної. 3. Виконного Органу (Уряду), як влади виконавчої. При цьому цілком є зрозумілим, що Виконний Орган, як чинник виконавчий, є більш дієвим на зовні, ніж інші чинники державного центру.

Далі твердиться, що УНРада не повинна була пов'язувати себе з державним центром Української Народньої Республіки, бо цей центр був, мовляв, протягом свого перебування на чужині бездіяльним. Отже Уряд, в умовах перебування на чужині та при малочисельності української еміграції до 1939 року, не мав відповідних засобів, щоб як слід розгорнути свою роботу. Проте, і в цих умовах він провадив невпинну роботу на міжнародньому форумі, утримував зв'язки з Україною під совєтською окупацією, дбав про збереження кадрів нашого війська. Про цю роботу вже були написані цілі твори і, напевно, ще будуть написані, бо вона нерозривно зв'язана з історією нашої визвольної боротьби. Сталося так, що якраз у рядах найближчих, безпосередніх співробітників державного центру УНР останній десяток років поробив величезні спустошення. Підчас останньої війни померли два найвизначніші керівники державного центру : прем'єр-міністр В. Прокопович і міністр військових справ ген. В. Сальський. Відійшли назавжди такі визначні політичні і військові діячі, члени уряду або його близькі співробітники, як професори О. Лотоцький, М. Славинський, К. Мацієвич, В. Садовський, генерали М. Безручко, В. Кущ, В. Змієнко, далі М. М. Ковальський (згинув у гітлерівському концтаборі в Дахау) і цілий шерег діячів з молодшої генерації — М. Литвицький (розстріляний мадярами на Карпатській Україні), полк. Ступницький (згинув в УПА), полк. Орел - Гальчевський (забитий польськими боївкарями), полк. М. Палієнко (загинув під Бродами в дивізії «Галичина»), інж. О. Чубенко, інж. П. Сікора. Немає й досі відомостей про інж. полк. Проходу та про цілий провід української еміграції в Румунії — проф. Д. Трепке, полк. Г. Порохівського, письменника Геродота. До цих імен можна б додати безкінечний шерег інших... Було б великою несправедливістю й неправдою закинути бездіяльність усім цим людям, що все своє життя присвячували національній роботі. Але припустимо навіть, що державний центр був справді замало діяльним. Отже, якби він ізолювався від українських політичних середовищ, якби замикався в обмеженому колі якоїсь ґрупи осіб, — це було б неприпустимою помилкою. Але ж якраз створення УНРади дає повну можливість притягнути всі наші політичні ґрупи до співучасти і співвідповідальности в роботі державного центру. Пощо ж тоді говорити про те, що, наколи й було, належить до минулого? Якщо дійсно державний центр був бездіяльним, то тепер є чудова нагода зробити його діяльним, а представники молодшої генерації мають повну можливість з'єднати свої зусилля з старшими нашими діячами або й зовсім їх згодом заступити. Проте справді діяльним державний центр може стати тільки при умові всебічної підтримки з боку всього українського громадянства. Бо лише члени Виконного Органу або й 36 членів УНРади мало що зможуть вдіяти, коли загал українського громадянства буде тільки або байдуже приглядатися до зусиль нашого центру, або постійно його критикувати. Ті, які говорять про бездіяльність, могли б замісць таких розмов самі взятися до праці і тим самим спричинитися до пожвавлення діяльности державного центру.

ВСЕЛЕНСЬКИЙ ПАТРІЯРХ В ПАРИЖІ

Вселенський Патріярх, Святійший Атенагорас, серед вірних Парижу

Вселенський Патріярх Святійший АТЕНАҐОРАС і його Екзарх на Зах. Европу ҐЕРМАНОС

Свідками надзвичайної події стали православні парижани 25-го січня ц. р. Святійший Вселенський Патріарх Атеногорас, переїздом через Париж, відвідав грецьку й російську церкви, де звернувся з Словом Божим до всіх православних людей, якої б національности вони не були.

Можливість побачити Патріарха не є звичайною можливістю, і тому вже з 3 г. 30 хв. ранку у грецькій церкві було багатолюдно: греки, росіяни, українці складали переважну наявність присутність. Рівно о 11-ій год. головні церковні двері відчинились, і повільно, спокійно з почотом увійшов Вселенський Патріярх. Погляди всіх завмерли на мить, і в церкві запанувала тиша. Перед нами стояла людина, бачити яку випадає небагатьом у житті, і тому кожен з присутніх відчував це всім своїм єством, що як раз на долю його випало це щастя.

Перебравши з рук священнослужителів, що його зустріли, патріарший посох і облачивши архиєрейську мантію, Патріарх вступив на підвищення, де перебував увесь час молебня. Після закінчення його звернувся з проповіддю до присутніх, яку виголосив грецькою мовою.

Дозвольте зупинитися хвилину на зовнішньому вигляді Вселенського Патріарха, бо ж нагода знову побачити його в Парижі, мабуть, не скоро матиме місце. Високий на зріст, з довгою й білою, як сніг, бородою, з очима темними і з правильними рисами обличчя, він нагадував нам своєю появою ікони пророка Мойсея. Вся постать Патріарха вражає недосяжною для інших людей духовною силою, спокоєм і вірою, якою пройнята вся його істота.

По закінченні проповіді всі присутні в церкві підійшли під благословення Святійшого Патріарха, і кожному він мав щось сказати, чи спитати, хто він і якої національности, всміхнутися, — і люди, відходячи від нього, несли в очах своїх святочне й радісне почуття. Це благословення тривало біля півтори години, після чого Великий Патріарх від'їхав.

Українська делегація в складі голови Єпархіяльної Ради, інж. С. Созонтова, містоголови о. Митрата Вишневського й секретаря проф. П. Шумовського, не зважаючи на короткотривале перебування Патріарха, отримала авдієнцію у нього, під час якої передала йому привіт від Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа і всієї Української Автокефальної Православної Церкви, а зокрема двадцяти тисяч православних українців у Франції. При цій нагоді делегація доручила йому скромний дарунок від православних українців, а саме різьблений український альбом з фотографіями Української Православної Церкви в Парижі й просила Вселенського Патріярха не забувати українського народу в своїх молитвах до Всевишнього. З великою сердечністю прийняв Патріарх українську делегацію й благословив її представників на дальшу успішну працю для Української Церкви і всього українського народу.

Е. П.

СВ. УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА під ВЛАДОЮ МОСКВИ (1686 - 1917 рр.)

Царським указом, за підписом малолітніх московських царів Івана і Петра і сестри їх Софії, було стверджено «бути тій Київській Метрополії в такому порядку, в якому була вона до цього часу під благословенством Святішого Вселенського Царгородського Патріярха, як в митрополичій честі, так і в управлінні духовного чину і церковного начала, і з захованні усіх прав і вольностей по давньому звичаю». (Указ з травня 1686 року). Однак цих царських приречень не було додержано і протягом XVIII віку було позбавлено Київську митрополію, колишню Українську Православну Церкву, всіх її прав і вольностей та нищено її особливості, як національної Церкви українського народу.

Жива мова в богослуженні і проповіді, вимова богослужбових текстів на український лад, переклади св. Письма на рідну мову — все за

боронясться. Навіть богослужбові «книги черкаської печати», себто книги друковані в численних українських друкарнях, нищаться. Скрізь було видано наказ — рівнятися на Москву : в мові, вимові богослужбових текстів, проповіді російською мовою, звичаях тощо.

Київська митрополія була переведена на становище звичайної єпархії Російської Церкви. Про принципи соборности й виборности в церкві не було й мови.

Спочатку розпоряджався патріярх і цар, а з часів Петра і, коли було скасовано патріярхат, церквою керував св. Синод, якому в свою чергу наказував комісар, наставлений урядом — звичайна світська людина — Обер-Прокурор св. Синоду.

Здавалося, що на день нашого відродження в 1917 р. все завмерло в Україні. Віковічна слава нашої Рідної Церкви, як і велич Княжої і Гетьманської Батьківщини — «позабулися»... Імена наших славних Владик і їх заслуги, як, напр., Митрополита Петра Могили, мало згадувалися... А великого Добродія Православної Церкви Гетьмана Івана Мазепу, який збудував і реставрував багато славних монастирів і церков в Україні (св. Києво-Печерська Лавра, св. Софія, Богоявленський Братський Монастир, Духовна Академія, Нікольський Собор і інші) і княжий дар якого срібна таблиця з написом — була на св. Престолі Гробу Господнього в Єрусалимі, — що року в православних церквах України «передавали анафемі», як зрадника вітчизни (якої?)! І це тільки з мотивів суто політичних...

Зрусифікована Православна Церква на Україні без живого духу, позбавлена національного елементу, віддалена від народніх мас через церковну проповідь в чужій російській мові, — стає тільки урядовою інституцією і майже не відіграє жодної позитивної ролі в житті народу.

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

В 1917 і наступні роки показали справжнє чудо. Українська Православна Церква, як і все національне життя нашого народу, раптово оживає. В добу національного відродження українського народу прагнення до незалежности Української Православної Церкви від Російської, питання автокефальности Православної Церкви в Україні — стали основним постулятом церковного життя. Проф. І. Власовський пише, що треба було «на завжди позбавитися чужої церковної зверхности, яка ревно служить не цілям Божим в церкві, а політичним інтересам для поневолення українського народу, і це стало завданням державної влади відродженої Української Держави».

Тому на осінній сесії Всеукраїнського Церковного Собору 1918 р. в Києві Міністр Ісповідань Олександр Лотоцький склав декларацію, яка кінчалась словами : «Від імени Уряду Української Держави оголошуємо його тверду і непохитну думку, що Українська Церква має бути Автокефальною».(О. Лотоцький. Укр. Джерела церк. права. Ст. 134). А 1-го січня 1919 р. виданий був державний закон про Вище Церковне Управління Православної Церкви в Україні, яким проголошено було автокефалію української Церкви : «Українська Автокефальна Церква з її Синодом і духовною ієрархією ні в якій залежености від Всеросійського Патріярха не стоїть». (Там же, ст. 298).

Тоді ж Уряд Української Республіки звернувся в справі признання автокефалії Української Православної Церкви найперше до колишньої ЦЕРКВИ-МАТЕРІ — ЦАРГОРОДСЬКОЇ ПАТРІЯРХІЇ. Переговори в цій справі велися в лютому-березні 1919 р. з містоблюстителем Патр. Престолу Митрополитом Миколаєм Кесарійським, який висловив прихильність Патр. Престолу до побожного українського народу, як рівнож подав надію, що українці досягнуть незалежности своєї Церкви, згідно з святими канонами та правилами. В той час автокефалія не була остаточно полагоджена тільки через вакантність Царгородської Патріяршої Катедри, бо турки після смерти патріярха Германа в 1918 р. не дозволяли на вибір нового аж до 1922 р.

Московська окупація земель України ці зносини Української Державної Влади з Вселенською Патріярхією перервала.

Пізніше, а саме 5. V. 1920 р. Всеукраїнська Православна Церковна Рада знову підтверджує актуальність Укр. Православної Церкви, вона виявляє стремління нашого народу мати свою незалежну від Москви Церкву і звільнится від підлеглости москалям-архієреям, які забороняли українським священникам священослужения. Але ж ця Церква не мала своєї ієрархії. Російська ієрархія з політичних міркувань, не зважаючи на прохання українців, категорично відмовилася хіротонісати єпископів-українців і це було поштовхом на революційний крок українського громадянства. На Покровському Соборі в Києві в жовтні 1921 р. спротив представника Рос. Церкви проти висвяти на єпископів українців спричинився до утворення власної церковної ієрархії, шляхом неканонічної висвяти єпископів руками пресвитерів, посилаючись на такий звичай в давній Олександрійській Церкві в перших віках християнства. Тоді було висвячено в такий спосіб прот. Василя Липківського на митрополита Укр. Автокеф. Православної Церкви і протоієрея Нестора Шараєвського на єпископа.

Свідомість того, що такий акт висвяти єпископату є акт вимушений обставинами того часу, викликаний відмовою російських архиєреїв висвятити укр. єпископів, була, очевидно, і на соборі 1921 р., бо собор той постановив : «Надалі священий чин хіротонії єпископів в Українській Церкві Христовій виконується з участю двох і більше єпископів по чину Всесвітньої Східньої Церкви » (Діяння Собору..., ст. 8). Про цю висвяту Архиєпископ Іоанн Американський (Теодорович), єдиний живий ієрарх висвяти з жовтня 1921 р., після 26 років, так пише в своєму листі від 16. Х. 1947 р. до оборонців «Канонів 1921 р.» : «З того, що воля й серце нашого народу утворили в 1921 р., багато з того не було своєрідним проявом нашої багатовікової української церковности, а проявом під примусом тодішніх обставин. До таких проявів з примусу, а не свобідним рішенням, треба віднести самий акт відновлення нашої ієрархії, акт, що опісля став «п'ятою Ахілла», болісним місцем, яке завжди потребувало оборони, а не було місцем опору, що дає певність стояння, не потребуючу жадних підпор»...

Треба додати, що ця ієрархія 1921 року (30 єпископів і кілька тисяч священників) загинула, як мученики та ісповідники за Рідну Церкву, в жахливих умовах московсько-большевицької окупації України. З єпископату залишився лише Архиєпископ Іоанн Теодорович і то завдяки тому, що йому Господь допоміг виїхати з під Совєтів в 1924 р. до Сполучених Штатів Америки, де з успіхом керує створеною ним Українською Православною Церквою в США. Решта єпископів і священників попали в заслання, на тяжкі роботи, де їх постріляно й замучено... Тільки кілька священиків з тієї ієрархії дочекалося 1942 року, щоб після певного церковного чину влитися в нову Українську Авкефальну Православну Церкву, вже з цілком канонічною ієрархією.

Ствердимо тут, що ані один православний українець - патріот не осудить ієрархії 1921 р. за неканонічність їх хіротонії, бо всі вони діяли в добрій вірі і прийняли мученицький вінець за Українську Православну Церкву !

В. Вишнівський

Російський „поступ“

Орґан російської демократичної ґрупи в Америці «Соціялістіческій Вєстник» (з 30 жовтня 1948 р.) містить третю статтю Р. Абрамовича «Шляхи до розрішення національної проблєми». Ще зовсім недавно не тільки згаданий автор, але і «присні з ним» рішуче стояли за накинення українському народові обов'язкової федерації з Москвою і то накинення «зверху». Тепер же Р. Абрамович «еволюціонував»: він зовсім інакшої думки.

Будучи добре поінформованим про шляхи і мету совітської політики, Р. Абрамович стверджує, що т. зв. «українізація» була нічим іншим, як засобом ще сильніше стягнути ярмо над нашим народом, що робилося і з іншими національностями. Він пише:

«Совнарком цих республік — вся декоративна »мішура« « державности» і «суверенитету», яка так лоскотала національну амбіцію інтеліґенції цих «не-історичних» націй, були нічим іншим, як димовою завісою, за якою ховалася система повного національного безправ'я всіх народів СССР.

Але своєрідна діялектика націоналізму мала таку владу над душами, що навіть ця маревна національна рівноправність давала українським, білоруським, узбекістанським, вірменським і іншим національностям якесь задоволення і в певній мірі мирила їх з фактичним безправ'ям, поскільки воно було рівним для всіх...

...Диктатурі не були небезпечні національні ф о р м и культури, їй важливий був з м і с т цієї культури. Поскільки зміст цей знаходився цілковито під контролем компартії, себ-то в руках аґітпропаґандистського відділу ЦК ВКП(б) в Москві, то диктатурі навіть було зручним, щоб ця зрівнена, нівельована й суворо реґляментована культура давалася населенню кожної области на її рідній мові; чи ж не все одно, якою мовою народи славлять Лєніна-Сталіна!»

Як бачимо діяґнози Р. Абрамовича прості і зрозумілі. В устах росіянина вони навіть на прочуд ясні. Тут сперечатися з ним не будемо. Але далі, коли він говорить про майбутнє Росії, то тут ми матимемо де-що до говорення. Ось що пише Р. Абрамович:

«Кожний відповідальний політичний діяч, який будує свою уяву про майбутнє Росії на перспективі демократичного розвитку і подавлення сталінізма, повинен собі дати відповідь на питання, на чому ж буде триматися майбутня російська держава, визволена від большевицької диктатури? Де-які автори статей у «Свободній Трибуні» настоюють на установленню «сильної центральної влади», яка стримала б центробіжні стремління цілого ряду «нацменшинств». Ці автори явно не здають собі справи з того, про що говорять. Будова центральної влади після такого страшенного потрясення, яким буде перебудування всього політичного устрою країни, сама по собі є дуже тяжкою справою. На такий уряд впаде і завдання створення неіснуючих досі демократичних установ, і розрішення нечувано заплутаного земельного питання в зв'язку з скасуванням насильно накинених колхозів, і тисяча інших великих і дрібних, хоч і невідкладних завдань. Зробити цю владу настільки «сильною», щоб вона до того всього могла взяти на себе і завдання утримати силою в рямцях збаламученої країни ті національності, які стремітимуть одірватися — то це являє собою цілком утопійне завдання.

Тільки жорстока диктатура, по своїм спроможностям рівна большевицькій, могла б справитися з цим завданням. Але як-що таку диктатуру навіть і вдалося б утворити — що є перспективою неймовірною — то це означало б, що над демократизацією Росії треба поставити хреста і що в Росії просто одну диктатуру змінено другою, і що ніякого демократичного шляху до розрішення національного питання немає. Або, у перспективі можливої війни, треба було б чекати, що втручання союзників, США і Анґлії схоронить цілість Росії, бо мовляв, союзники пустять в хід свої війська для подавлення можливих сепаратистичних рухів?! Але досить поставити собі це питання, щоб відповідь сама собою з'явилася...»

Тут так само у твердженнях Р. Абрамовича бачимо дивно ясну лоґіку, проти якої нічого не можемо сказати, як що поминемо де-які його терміни й вирази, напр. «нацменшинства».

Але ж як рішає болючу для Р. Абрамовича «національну проблему» його дальша лоґіка. А ось як:

«... для схоронення бувшого СССР у більше-менш попередніх рямцях треба стреміти тим шляхом, щоб «нацменшинства» самі захотіли лишитися у кордонах спільної держави. Цього можна досягти лише одним шляхом: шляхом перетворення демаґоґічної і фальшиво-показної національної свободи у свободу правдиву і реальну. Демократична російська держава повинна бути збудована на підставах вільної федерації справді вільних держав, які сформували б свого роду Сполучені Штати Східньої Европи, на зразок Сполучених Штатів Америки».

От відповідь Р. Абрамовича. Але тут і ми відповімо: правдива свобода України повинна бути справді свободою. Це означає державну її незалежність. Коли Україна відзискає собі ту справжню свободу, ту справді правдиву незалежність, то тоді Україна побачить сама, які стосунки вона налагодить із своїми сусідами, в тому числі і з майбутньою Росією. До того часу, ані один українець, яким би маленьким політичним діячем він не був, ні на які проґнози Р. Абрамовича не буде звертати уваги, бо ж сам Р. Абрамович констатує колосальну силу «сепаратистичних рухів». Хода історії невмолима, і це чує Р. Абрамович.

Але з приємністю констатуємо великий «поступ» у думках Р. Абрамовича. Ще крок, пане Абрамович, маленький крок, маленьке зусилля! І до признання самостійности буде вже недалеко. Легше і вам буде на душі, і вашим однодумцям.

Б. Р.

Марш Старої Гвардії

У вир боїв за волю України
Водив не раз безсмертний Отаман,
Щоб під блакитним небом нерушимо
Розпростирався золотистий лан.
Ревли гармати, смерть ішла з косою,
І кров гаряча заливала степ.
Та з нас ніхто у тім нерівнім бої
Не кинув зброї за життя пусте.

Ми України вільні, горді діти,
Почесні рани прикрашають нас.
Ворожі орди будем знову бити,
Коли отчизна знову дасть наказ.
І зашумлять орлині наші крила,
Жилаві руки зброю піднесуть,
За рідний край, де колоситься нива
Старі ґвардісти у бої підуть.

Згадаймо ж, друзі, бойові походи,
Згадаймо ж дні, що славу принесли,
Згадаймо тих, що для свого народу
В степах широких трупом полягли.
Ми прейшли Вапнярку і Проскурів,
Зубами гризли кожний кілометр,
Щоб прапор волі, несений у бурі,
Із наших рук не вирвала смерть.
(Приспів)

І знову дух наш бойовий воскресне,
І знову серце наше оживе.
За радість жити, за нові весни
Ворожа кров ланами попливе.
В останній бій під бойові прапори
Старі ґвардісти, як один, підуть.
Дадуть дорогу віковічні гори,
Ліси старі дорогу нам дадуть.
(Приспів)

Назустріч вийдуть брат, сестра і мати,
Розкішний килим вистеле земля.
І знов, як перше, в рідній, теплій хаті
Єдина сяде за столом сім'я.
І стольний Київ із руїн постане,
Свята Софія — в золоті новім.
За щастя це — виборене, не дане,
Старі ґвардісти підуть на загин.
(Приспів)

Мих. ТЛО

Новорічний подарунок

(Закінчення)

Ледь повернувши з Прорізної на Велику Володимирську, ще віддалік загледів перед Оперою величезну, осяну електричними вогнями, ялинку завбільшки з ціле дерево. Різнобарвні жарівки чарівною веселкою прикрашували ялинку, аж очі сліпли.

В Опері якрав було орґанізовано громадську зустріч Нового Року. — В залі безпрестанно лунала музика — грала велика військова оркестра, в фойє— друга, менша. На вхідних дверях стояла чомусь військова чота.

Надії на щастя не було. Але, протовпившися ближче до дверей, Юрась було спробував вийняти скрипку з футляра. Та однак не встиг ще й розпочати грати, як військові загукали :

— Правалівай, музикант, подальше!..

З розбитою надією й глибокою образою в серці, рушив Юрась, дрижачи, вздовж Володимирської, вирішивши, що вечір пропав. Переходячи Фундуклиївську, на якій унизу зазивно сяяло світло біля «Російської Драми», Юрась по-старечому лише вплюнув тричі.

Сливе сонний, здригуючи всім тілом, похилим кроком плентався Юрась, з покацюрбленими в рукавах від холоду пальцями. Він навіть не зчувся, як, дійшовши до бульвару Шевченка і зненацька повернувши в бік готелю «Палас», що святково сяяв своїми величезними вікнами, став раптом перед ним.

З посеред темної навали сусідніх будівель вразливо вдарило світло «Паласу» в сонні зіниці Юрасеві. Він, зупинившися по другім боці бульвару, виразно бачив у велично й бундючно осянній бальзалі величезну прикрашену ялинку, а під нею, на зріст людини, мов би справжній, — дід Мороз. Навколо ялинки вальсували розкішно зодягнені пари. Після війни, по згорілому «Континенталю», «Палас» був найбагатшим. Тут жило все урядове «чоло» й усе, що сяяло й блищало.

Сливе автоматично, без найменшої думки про заробіток, перейшов Юрась бульвар. Ставши збоку дверей, щоб не заважати людям проходити, вийняв скрипку й, дрижачи, як у пропасниці, потяг смичком по струнах.

Задубілі пальці неслухняно, але вправно плуталися по холодному грифу скрипки. Бліда, покрита дитячим пушком, щічка, притиснена до льодяно холодної деки, щеміла. Очиці непереможно склеювала цілоденна втома, сон і холод. А морозяний іней сріблив дитячі вії. Перемагаючи втому, настирливу охоту спати й холод, що по злодійському підступно закрався під лейбик, Юрась грав мелодію за мелодією. Заможні прохожі не шкодували кинути дитині-музиці однокарбованцевих папірців. Трапився якийсь добродій — кинув навіть цілу п'ятку.

Окрилений надією Юрась старанніше натискав на смичок, потираючи час від часу руку об руку, б'ючи ними об себе, щоб зогрітись. Але міцний мороз люто насувався на музику, непомітними мільйонами гострих голок пронизував Юрасеві все тіло.

Ноги невимовно болять Юрасеві. У крижах мов би клинок застряг. Охота сісти, спочити трохи. «Але ж я втрачу заробіток», шибає думка в голові хлопця.

— Ні, мабуть таки сяду, трохи спочину... тільки трішки, щоб не засидітись!.. — умовляє він себе. — Тільки трішки, щоб переболіли ноги... А там знову почну грати... руки зогрію трохи... — шепочуть сонні вуста, й Юрась, запхнувши під пахву скрипку й смичок, сідає під холодною стіною, сховавши рученята в рукави.

У морозній тиші міста іржава стара рейка, замість давно знищених дзвонів і церков, глухуватим, уривчастим звуком десь лунала під ударами клевця якогось чергового сторожа. Юрась виразно чує це дзвякання. Він числить : один... три... п'ять... вісім... десять... Ага — одинадцять!.. Ну, й ще трохи посиджу... о дванадцятій піду до хати... може... може мамуня...

По скоцюрбленому тілу плине якесь незнане, чарівне тепло. Юрасеві стає нараз так тепло-тепло, зовсім так, як він грівся в бабусі Дуні в просі на печі. Тоді вони з татусем їздили в Махнівку колядувати... Якби приїхав татусь, ми б знов поїхали до бабусі... — снує засипаюча думка... Але ми поїдемо... Хай лише татусь верне з Німеччини... Ми обов'язково поїдемо... поїдемо... татусь приїде...

Бальзаля «Паласу» шаліла в екстазі новорічного захоплення. Вишукані дамські сукні в парі з новомодніми чоловічими костюмами вихрилися в скаженому танці. Музика тнула, не вгаваючи. На постійний «біс» з завихреними оплесками співав охриплий хор «патріотичних» пісень.

Схлипуючи, як мала дитина після ревного плачу : хлип-хлип...' хлип-хлип... вистукував годинник своїм маятником хвилини. Ніч важкою брилею котилася по засніжених просторах зі сходу на захід, охлявши у вічній гонитві за життєдайним сонцем — богом світла й тепла.

Надходила північ. Рік 1945 відстукував на світовій рахівниці останні свої хвилини нікчемного животіння. Рік 1946, що мав принести людності світу мир, щастя й добро, спираючися на кострубату, в лісі зрубану ялинку, похитуючись на ще непевних ногах, одходив, трохи ніяковіючи, непевний своїх сил і снаги.

І саме в той час, коли єдиний у всьому совсоюзові церковний дзвін мав незабаром залунати з Кремлівської башти через усі радіоголосники по всьому Союзові, в бальзалі «Паласу» залунав задеристий' певний своєї гідности голос балмайстра Шрайнера :

— Товагіші !.. Год окончанія войни, ґод наших побєд... істєкаєт. Чегез пагу мінут вступіт в свої пгава ґод новий, котогий под умєлим водітельством... пгінєсьот нам міг і сщастьє.

— Ур-ра-а-а-ааа!.. Ур-ра-аа!... — заревла шалено вся бальзаля.

— Пгедлагаю по сєму слуцаю спєть пєсню Годіни... Мелодію будєт виполнять ізвєстная пєвіца... Магія Лєбєдєнко... пгінєв виполняєм всє...

— Ур-ра-а-а!.. Ур-ра-а-а!..

— Муся, на стіл!.. На стіл... Муся!.. — залунали захитані в тверезості голоси...

Бліда, мов вирубана з мармуру, й вимучена, з запалою грудною кліткою, стала Марія Лебеденко на підвищенні. Могутнє сопрано, бризнувши барвами краси голосу серед затихлої залі, сколихнуло нічну тишу :

«Від Москви до Заходу і Сходу,
З гір південних і північних вод
Йде людина вільна, як господар
Своїх шахт, заводів і висот.
Скрізь життя і вільне і широке,
Немов Волга, радісно тече.
Молодим — усюди нам дорога,
А старих — шануєм гаряче»...

Ще не потонули останні звуки заспіву, як раптом ураганом нестримним стоголоса заля гримнула :

«Як широкий, вільний ти, мій краю,
Скільки глянь—річки, ліси, поля!
Я країни іншої не знаю,
Де б людина вільно так жила.
...Я країни іншої не знаю,
Де б людина вільно так жила»...

Ледь у морозній ночі потонули останні звуки колективного приспіву, як крізь нечутно відкриті двері вступили до залі два військові. На руках у одного лежало скоцюрблене тіло юного музиканта.

Блискавично впав погляд Марії Лебеденко на труп єдиного сина.

— Боже!.. зойкнула нещасна матір і важко впала на підлогу знепритомніла...

Вона отримала «новорічний подарунок»...

З нашого життя . . .

ФРАНЦІЯ

НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО В ПАРИЖІ

В неділю 30-го січня с. р. в салі Geographie на bld. St-Germain увечері відбулося свято Державности і Соборности, влаштоване Українським Центральним Громадським Комітетом, який об'єднує всі українські орґанізації в Парижі. Це свято треба одмітити, як позитивне явище, перше свято об'єднання за всі роки існування української еміґрації у Франції. Тому і саля була виповнена по береги українською публікою.

Проста, але стилева декорація з великим тризубом, з килимами і зеленню. По боках сцени два прапори — бойовий прапор 3-ої Залізної Стрілецької дивізії Української Армії і прапор Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. Це і все.

Свято відкрив промовою інж. С. Созонтів, Голова Українського Центрального Громадського Комітету, французькою мовою промовляв п. Л. Гузар, українською — ред. Штикало. Всі промовці, хоч і належать до різних політичних світоглядів зуміли показати присутнім, що над тим всім панує одна і велична ідея — Державности України, яка в'яже всіх і яка в однаковій мірі диктує їм зразки дисципліни, порозуміння і об'єднання.

Артистичний проґрам було складено із співів Хору «Після Рідного Краю», соло пані Е. Піотрович, соло віолончелістки пані Кукловської та декламацій п. п. Гусака, пані Діми Номич та Ю. Калинича.

Париж започаткував цим святом нову і світлу еру в житті української еміґрації у Франції. Нехай цей приклад послужить вказівкою і для провінції, де українці так само, як в Парижі, можуть виявити таку однозгідність і згуртованність, аби було тільки бажання і трохи доброї волі.

СВЯТО ПАМ'ЯТИ КРУТЯНСЬКИХ ГЕРОЇВ

В неділю 30-го січня в Українській православній Церкві відбулася урочиста панахида за спокій душ, безсмертних героїв Крутянської траґедії. Після панахиди Паризька філія Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції влаштувала в приміщенні тої ж церкви урочисту академію, на яку зібралася численна авдиторія . Відкрив академію ширшою промовою полк. Дмитро Юськевич, Уповноважений Т-ва на район Парижа і Голова тутешньої філії. Після нього промовляв сотн. Петро Василів, а далі п. Шекун, що підчас Крутянської траґедії перебував в тому районі. Крім того взяв слово п. Орлигора, молодий скиталець, що прибув з Німеччини, який вказав на значіння Крут для нашого світлого майбутнього.

Академія залишила глибоке вражіння у присутніх.

ПРАВДА З ТОГО БОКУ

У вівторок 8 лютого ц. р. заходами Паризької філії б. Вояків Армії УНР у Франції відбувся в Парижі доклад одного із високих совєтських старшин, українця по національності. Збори відкрив полк. Д. Юськевич, привітавши гостя, що коротко завітав до Парижа. А докладчик, розповівши докладно, як формувалася червона армія, починаючи від 1917-1918 року, які доктрини вщеплювалися в її командний склад, — означив ролю українців в тодішній червоній армії, їхні стремління, їхні зв'язки з духом землі, їхні відношення до займанницької політики Москви. Боротьба, гостра боротьба, всіма засобами, на всіх відтинках життя на Україні, як — виходить із слів докладчика — не вгавала ані на хвилину, доказом чого служили довготривалі повстання, в яких приймали участь українські совєтські вояки.

На тлі історії вирисувалися і окремі моменти, які ще незнані українському загалові. Так наприклад доля ґен.-полк. Кирпоноса, командуючого совєтськими військами, що опинився в осени 1941 року в т. зв. «мішку» біля Києва на лівому березі. Коли становище збитих у мішок частин видалося безнадійним, то згаданий ґен. Кирпоніс скликав своїх старшин і заявив їм, що їм вільно робити, що хотять, а сам він про себе висловився так : «на Сході мені нічого робити, а на Заході — мене не зрозуміють». І покінчив з собою.

Другий момент — це знане проголошення державности 30 червня 1941 року по львівському радіо. Історія ще не висвітлила значіння цього акту, який вже виявляється, як траґічний. Бо український склад червоної армії, знаючи, що десь закордоном існує «петлюрівський» уряд, який вийшов з боями на еміґрацію у 1920 році, враз почув по радіо проголошення державности і існування українського уряду і тому вирішив, що це український уряд вже все підготовив, щоби відірвати, як висловився докладчик, «українську державу від Москви». І тому українські старшини, разом з вояками, почали масово цілими арміями здаватися в полон, щоби зразу готовими, орґанізованими і із зброєю, стати на службу українському урядові для відновлення державного життя України. А що головне, здавалися із зброєю, і лише на приказ німців почали кидати зброю, гадаючи, що все вже з того боку приготовлено, що ця зброя буде зараз же повернена, щоб її обернути проти совєтської Росії. Але... виявилося, що за тим проголошенням 30 червня 1941 року нічого не було, що то було зроблено однією українською партійною ґрупою, яка не була зв'язана з українським еміґраційним урядом, яка ні перед ким не відповідала і нікого фактично не представляла. Наслідки того відомі : сотні тисяч українських совєтських вояків попали в жахливі табори, де й згинули. Згинула реальна, державно настроєна і добре підготована моральна сила. Історія викриє винуватців цієї траґедії.

Доклад було заслухано з живим інтересом і по докладі був дуже гарячий обмін думок, який затримав присутніх до пізньої години.

ЛЬОНҐВІ

В неділю 6-го лютого с. р. в залі протестантської церкви в Льонґві заходами Комітету Української Колонії міста Льонґві при підтримці Українського Т-ва «Просвіта» в Герсеранж і філії Т-ва б. Вояків Армії УНР в Льонґві відбулося Свято Соборности і Свято Крут. Вступну промову виголосив Голова Комітету Української Колонії в Льонґві п. Блажійчук Іван. Реферат присвячений Соборности прочитав п. Євдошенко, а реферат про Крути сотн. А. Рибалко, п. Сенятович з великим успіхом продеклямував вірш Богдана Бора «Жменя землі», а хор колонії під орудою п. Сидоренка проспівав «Не пора», «Журавлі» та «Садок вишневий».

Присутніх на святі було понад 40 чоловік. Закінчено свято співом національного гімну.

ЛІОН

В Ліоні в неділю 23 січня с. р. відбулися збори умандатованих представників всіх українських орґанізацій міста Ліона і постав один Український Комітет в Ліоні, на чолі якого став полк. Олександер Даниленко, Уповноважений Т-ва б. Вояків Армії УНР на район Ліона. Не маючи ще повних відомостей про цю щасливу подію на ліонському терені, одзначаємо її, як відгук добрий до наслідування і в інших частинах Франції. З свого боку щиро вітаємо Український Комітет в Ліоні і бажаємо йому успіху в його роботі на користь всієї української еміґрації району Ліону.

МОНБЕЛЬЯР

На зустріч Нового Року Монбельярська філія Української Громади у Франції влаштувала виставу «Невільник» на 5 дій на чолі з п. Дроздовим. Участь у виставі взяли такі аматори : Дрозд, Соловієва, Стрілець, Ферендович, Соловій, Озбова, Озба, Гайдучок, Дідух, Левко, Гурман Іван, Чиж, Гурман Микола, Герун, Горбовий, Гайдучкова, Онишків Гиньо. Заля була вщерть заповнена. По виставі відбувся баль до ранку.

ПРОЦІВ

НІМЕЧЧИНА

В українському таборі ім. Лисенка в Ганновері ось уже 4-ий рік існує українська гімназія ім. Олеся. Протягом цього часу гімназія випустила 50 осіб з атестатами зрілости. 80 відс. з них учаться в різних Високих Школах. На чолі гімназії стоїть директор проф. Рябокінь. Викладають у гімназії 12 учителів. Всі вони з високою педаґоґічною освітою і мають педаґоґічний стаж від 15 до 30 років.

В гімназії крім навчання також провадиться й національно-виховавча робота. Засновано учнівський гурток для вивчення українікн й хоровий гурток, де вивчаються українські пісні.

Під час Різдвяних Свят гімназійний хор, під керівництвом учня 8 кляси гімназії п. Корсуна Ю. дав два концерти колядок у свому таборі й один концерт в укр. таборі в Goettingen'і.

ЕСПАНІЯ

В Еспанії, в лагерях інтернованих знаходиться чимало українських біженців, що дісталися туди з різних країн; між іншим є кілька таких біженців у Campo CYT, Nanclares de la Oca (Alaqa). Всі вони дуже бідують і звертаються до всіх Комітетів українських в інших країнах, але ті не мають змоги їм допомогти, бо своїх достатніх засобів не мають, а допомоги з ІРО чи з CARE даються лише там, де вони перебувають.

Було б не зле, якби ті духовні українські особи, які перебувають в Мадриді, орґанізували допомоговий комітет, що дбав би про українських біженців в Евпанії.

N. N.

ПАРАҐВАЙ

З листа одного еміґранта

Асунсіон, 17. 1. 49

Високоповажний Пане Інженере !

Ви напевно пригадуєте собі групу українських Д. П. т. зв. групу о. Куницького, яка прибула до Парижу 4. 9. 48 і яка вже 9. 9. 48 виїхала з Парижу на Бордо, маючи за конечну станцію — Параґвай. Ця група виїхала з Міттенвальду (Баварія, Амер. Зона) 1. 9. 48, а 6. X. 48 прибула до Асунсіону літаком із Ріо-де-Жанейро.

Ще в Ріо-де-Жанейро кожна особа цієї групи одержала допомогу від ІРО в розмірі 10 дол., а по приїзді до Асунсіону вся група від того ж ІРО дістала 16-денне дарове утримання.

Далі ж ситуація для більшости ставала все більш і більш загрозливою. Ніде ніякої праці, а як дехто її і дістав, то вона була і часовою і мізерно нагородженою. Ні помочі, ні поради. До того ж в краю вибухло повстання, а результати таких явищ нам всім дуже добре відомі. Свого багажу ця група ще й досі не одержала і люди не мають що продавати, а як дехто дещо і продає, то це є найдорожчі і найінтимніші для нього речі, як шлюбні перстені, хрести, дарунки-пам'ятки.

Пізніше прийшла спека, а це при відсутності водопроводів, а далі і води в криницях, а також при відсутності каналізації в місті привело до що більшого жаху — почалися різні хвороби, особливо шлункові.

Орієнтація ж на укр. колонії (Фарм Кармен) не витримує критики, бо українці-колоністи тікають звідти, знесилені безнадійною і жорстокою боротьбою з природою, тікають на всі боки. Дехто з нашої групи живе в цих місцях, цілковито покинутий на милість наших тамошніх людей. Такий загальний стан, в якому опинилася група.

Ані бараків для мешкання, ані іншої помочі на перших порах нашого перебування в Параґваї, які наобіцяв цій групи Укр. Доп. Ком., ми тут не знайшли. Було також обіцяно, що інтеліґентам нема чого боятися, що їм буде поміч в підшуканні відповідньої праці. Нічого цього тут немає, та й самого Комітету тут властиво немає. Ситуація загрозлива! Люди з цієї групи в більшості напросто приречені до смерти з голоду. Необхідна негайна поміч!

Просимо Вашої, Пане Інженере, помочі у всіх тих інстанціях, де Ви маєте повновласть чи вплив, щоб нас— було перевезено до північної півкулі, тобто до більш відповідних обставин і климатичних і господарських і де б ми змогли найти якусь працю, в крайнім випадку просимо про повернення нас до Европи.

Мусимо підкреслити, що всі ми мали добру волю розпочати на нових місцях своє нове життя навіть при тяжких умовах, але дійсність перейшла і заскочила всі наші найгірші сподівання : тут зовсім нема жодної праці і кліматичні відносини при наявності всіх інших є не до витримання.

Для прикладу. Пані Б. попала — в повне моральне і фізичне вичерпання, — голодують і частинно хворі інші родини. В., М., і багато інших. Теж всі інші члени цієї групи не минуть цієї долі в недалекім будучім.

Наразі, поки ми, ініціятори цього листа, др. В. К., інж. В., Е., Л., В. з родинами — не скомунікувалися з іншими членами групи — просимо рахувати нас за певних претендентів на переїзд до інших країв.

В повній вірі в Вашу, Пане Інженере, скору поміч зостаємося з великою до Вас пошаною.

В. Р.

Примітка Ред: не подаємо повних прізвищ з відомих причин.

РОЗШУКИ

ЗОСИТКО Ганку — BABIJ Iwan, D. C. A. E. C. Hostel, Dorley Moor Aschlourne, Derbyshire, Angleterre.

Пошукую сестру Ольгу СИДОРЧУК та рідних і знайомих з села Ленківці, Грицівського району. Остання адреса : Manheim Seckten-heim, Lager No 6.

Голоситися на адресу : Mr SIDORTCHOUK Jean, Cité des Roches No 9-5, Mondeville (Calvados).

ЛУКІНЮКА Івана — BORZEMSKY Stanislaw, I.M.C.A. Hoste 3, Hig. Ercall Solop, England.

БОЙКО Онуфрія — SZYMANSKA Anna, Ravensburg, Eisenbanstr. 26, Allemagne, Zone Franç.

КОВАЛИШИНА Дмитра — MACEWKO Hryhori , Hannover, Moeckernstr. 21-27, Lysenko Camp, Bl. 4|62, Allemagne, Zone Brit.

ФЕДОРОВИЧА Ярослава — батько FEDOROWYCZ Wolodymyr, Kiel-Friedrichsort, Lager 40 Brauner Berf, Allemagne.

БІЛОГО, Федора Михайловича, родом з села Константинвіка, Гурівської волости і того ж повіту, Херсонської губернії, що в 20-х роках був в Українській Армії та потім еміґрував до Франції — розшукує Трусевич Онисим. Писати на Ukr. Veteran Verein — Neu Ulm. B. C. z. 43. Reinhardt Kaserne. A lemagne — USA Zone.

ВАЙДУ Миколу — донька SZUPIWDYCZ Nastunia, Erlangen, Oberst Drausnick-Str. 1, IRO Camp, Allemagne, US Zone.

ПІДДУБРІВНОГО Дмитра — PIDDUBRIWNA Maria, Homemeg 38 G, Lankbar, Limburg, Belgique.

МОЛЯВКУ Феофана, родом з села Красносілки, що виїхав з ст. Долинцево-Кривий Ріг на Катеринославщині, що був в Українській Армії, а потім еміґрував до Франції — розшукує Дмитро Миколенко. Писати : Goettingen Whoert Kaserne, Gesimarlandstr. 22. Ukr. DP Lager, z. 37. Allemagne — USA Zone.

Зою, Дору і Василя БАЗИЛЬ — WASYLYSHYN Iwan, K. A. E. C. Hostel, Trenley Park, Fordwich nr Cantenbury, Kent, Angleterre.

КАСАРАБУ Анну — син KASSARABA Peter, B. №. A. E. C. Hostel, Mortimer, near Reading, Angleterre.

БАСКА Григорія — дочка Дуня Демчук (Мацюк); писати на адресу — DEMCZUK Iwan, Barack No 115-17, D. P. Camp Heidenau bei Tosdet, Kr. Harburg, Allemagne, Zone Brit.

СУЛИМ Ганю — SULYM Tekla, (16) Horbach-Kassel, D. P. Camp, Bl. 6-4, Allemagne.

БРІНЬ Пилипа — NADZKIEWYCZ Olexa, DP Camp Rheine-W., Damloup Kaserne, Allemagne.

ГУЦКАЛЮКА Михайла — NOGACZ Petro, DP Camp Rheine., Damloup Kaserne, Allemagne.

КУХАР Дмитра і Марію, ХІМЯКА Михайла, КОВАЛЯ Миколу, БЕКЬО Теклю, Івана, Володимира та Михайла — CHIMIAK Josef, N. S. H. C., Site 10, B. 297, Cublington RD Wing, Leighton Buzzard, Beds, Angleterre.

ГРИЦАКА Михайла — сестра ONUFREJIW Anna, Beith Industriel Hostel, Bl. B, Scotland, Grande Bretagne.

МИСАКА Стефана — PAWLYK (Wischomirska) Anastasia, Warner SS. Kaserne, (Fraiman) B. A. (parter) Zim. 1, Muenchen, A emagne, US Zone.

ІВАНОВИХ Миколу, Стефана та Любу (Анну) — просить прислати за винагороду їх адресу SMERYK J., Tamworth, M. Hoste, Wat ing St. Twogates, Nr. Tamworth, Staffs, Ang eterre.

Своякiв в Америці — KOVAL Dany o, 16, rue Maison Dieu, Paris 14-e, France.

Сестру ВОЛОС Анну — WOLOS Jurko, Hoste Storwood near Me bourne, York's, Ang eterre.

Сестру СТАЛІС (нар. ТЕЛЕВАТА) Антонію — Tessic SACHMAN, 619 East 11 Street, New York 9, N. Y., USA.

ЧОРПІЛЯ Франка — KRALKA Stefan, D. P. Camp Weyran, Kr. Miesbach, Allemagne, U. S. Zone.

НАВОРОЦЬКУ та НАКОНЕЧНУ Антоську — NALYWAJKO (Lysok) Maria, D. P. Camp Felgen Frier, Bl. 5, No 3, Allemagne, Zone franç.

ХАРАБАРА Івана й Олеску — PICH Oleska, YMCA Hostel, High Ercall Wel ington Rd., Shropshire, Eng and.

Братів ВІЩУРА Дмитра й КОЛЯСУ Андрія — WISZCZUR Stefan, Ellwangen (Jagst) D. P. Lager, Centr. 222, Allemagne, US Zone.

РЕПЕТИЛО (нар. МАРОЧКО) Зофію — MAROTSCHKO Iwan, H.E.PC Camp 1, Box 150 Rolphton, Ont., Canada.

КАБАЛУ Романа — ZACHARIJCZUK Stefan, K.A.E.C, Hostel, Wellingore Lincs, England.

КУЦОПЕЯ Дмитра, КЛІЩ Марію та КОВАЛЬ Марію й Катерину — HAWRYSZ Stefan, (2a) Braunschweig, Rosalies Barracks, 64 DPACS, Germany.

МОХЕФФТ (нар. ОЛІЩАК) Парасковію — OLISCHAK Grigor, Broonlands, Hostel Haynitone Rd U-36, Coventry (Coundow), England.

ЯРЕМКО Костю — JAREMKO Eugenia, (17a) Ettlingen (Baden), Rheinland Kaserne, Ukrain. Lager IRO, Bl. II, Zim. 163, US Zone, Allemagne. Свого брата—DIUK Michal, E. V. W., Hostel, Clay Gross, Derbychire, Angleterre.

МОРОЗІВ Петра і Грицька — MELNIK Maria, (20b) Seesen am Harz, Lager DP «Jacobsonschule», Brit. Zone, Allemagne.

ОСЕРЕДЧУК Катерину — HNATKIW Tomasz, Trier Fein, Camp D.P., Bl. 1, S. 28.A, Allemagne, Zone franç.

САМІЙЛЕНКА Олександра Алимовича — LORCHENKO Kyra, (24) Heidenau bei Tostedt, Kreis Harburg, Allemagne.

ЯРЕМУ Миколу й Емілію — KIPISZ Wolodymyr, chez Scghneider Lucien, 38, rue de l'Arbre, Muelhouse (Haut-Rhin).

Сина СОКОЛОВСЬКОГО Петра — SOKOLOWSKY Teodor, Poste Florange, Camp de Betange V|9, France.

КОВАЛЬСЬКУ Теклю — KOWALSKY Stefan, Ellwangen (Jagst) (14a), D. P. Camp W. Y. 222, Germany, US Zone.

ДУБАНОВИЧ Катерину — DUBANOWICZ Iwan, Hallmuir Hostel, Lorhertie Iumfuishire Scotland, England.

ЯХИМЕЦЬ Анну — сестра SMUK Eqa, E. V. W. Hostel, Priory Rd. Cottinham, R. R. Hull, England.

МИЦА Стефана — HONCZARENKO Mykola, Regensburg, Ganghofer Siedlung, Wald-Schmidstr. 19, Zim. 402, Germany, US Zone.

УШКВАРКА Олександра — донька KALUZNA Halyna, Leotpo'd Kaserne, Bar. 6, Zim. 14, Di ingen|D., Germany.

Сот. ВАСИЛІВА, РОГІЗНОГО Гр., підп. СЕВАСТІЯНОВА та інш. — писати на азресу : Ing. O. ANTYPIW, Heyse Strasse 4, Wohn. 165, Regensburg, Ganghofer Siedlung, Bayern, US Zone, Germany.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОПІКА

13, Rue Taine — Paris 12e.

— I.P.O. повідомило Укр. Громадську Опіку, що воно всупереч своїй обіцянці з липня ц. р. не збільшило числа пакунків для незаможніх українських еміґрантів і через те ці особи, які по списках Ук. Громадської Опіки мали номери поверх 35, пакунків не отримали.

— Радимо українцям, які приїздять до Франції, зголошуватися негайно до секретаріяту УГО, де можуть отримати всякі інформації про державне страхування, допомоги на дітей, дозволи побуту і т. д. Досить часто нові еміґранти, приїжджаючи на контракт, не цікавляться ні їхніми правами, ні обов'язками і через те позбавляються значних пільг і привілеїв.

Новоприїзжі ! Вимагайте від ваших господарів, щоб швидше діставали для вас карти побуту і щоб записували вас на державне страхування і на додаток на дітей. Якщо самі не можете добитися, пишіть нам, ми самі попрохаємо вашого господаря про все необхідне.

— Попереджаємо громадян, які хотять виїхати до Америки, щоб дуже обережно вибирали собі агентів, які їм допомагають виконувати всякі формальності, зв'язані з візами і переїздом, щоб вимагали від них формальні розписки на одержані гонорари.

— Українська Громадська Опіка отримала копію постанови ОУРФ в місті Л'Опіталь (Мозель) про вступ цієї організації до складу Укр. Громадської Опіки як теж повідомлення цієї організації про надіслання на адресу УГО суми в 1.170 фр. пожертвованих на Українську Національну Раду такими особами : п. п. Основичем В. — 100 фр., пані Основич — 100 фр., Яновським В. — 100 фр., пані Яновською С. — 100 фр., Пацканом Ф. — 170 фр., Цвілінковським П. — 200 фр. та Мужинським В. — 400 фр. Разом — 1.170 фр.

— Секретаріят УГО просив оголосити, що п. С. Кузан з Ріому, Пюї де Дом, прислав до Української Громадської Опіки фр. 1000 — (одну тисячу) на фонд Української Національної Ради.

— При черговому розподілі Нансенівського фонду українським еміґрантам уділено:

по	5.000 фр.	— 6	особам.
по	3.000 фр.	— 12	особам.
по	2.000 фр.	— 21	особі.
по	1.000 фр.	— 58	особам.

ВІД УПРАВИ СЕКЦІЇ Б. ВОЯКІВ ФРАНЦ. ВІЙСЬКА

Управа Секції закликає всіх членів, що не сплатили членських внесків, виконати цей обов'язок до 15. III. 49. В противному разі, згідно з Статутом Секції, вони будуть вважатися автоматично вибувшими.

Анкети для отримання «Карт де Комбатан» на вимогу висилаємо по вказаній адресі. Мешканці Парижу й околиць можуть зголошуватися що четверга в Укр. Домі на Rue Taine, 13, де знайдуть юридичну й технічну допомогу в цій справі.

Кореспонденцію надсилати на адресу : A. Arabkovinski, 24, rue de la Glaciere, Paris 14-e.

ЗА УПРАВУ: Ген.-секретар — П. НОМИЧ

Управа Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції просить пор. Іванова, який заплатив вже гроші за Хрест Зімового Походу, зголоситися по адресі : Mr. A. Arabkovinski 24, Rue de la Glaciere, Paris 13-e.

Для нього від Головної Управи СУБ'у в Німеччині отримано ці хрести і Управа нашого Т-ва може йому вислати, коли він подасть свою адресу.

З ініціятиви членів філії Т-ва б. вояків Армії УНР в місті Оден-ле-Тіш, деп. Мозель, зібрано на користь Української Національної Ради 2750 фр. — Просять і інші філії Т-ва зробити те саме.

Гроші ці сплачені на конто «Громади».

Список осіб : Калініченко Всеволод — 100 фр., Лукіяненко Іван — 100 фр., Глуханюк Т. — 100 фр., Шевченко Евген — 100 фр. Загній Яків — 100 фр., Гумен Михайло — 100 фр., Коломієць Потап — 100 фр., Гахович Леон — 100 фр., Житній Андрій — 100 фр., Ляшко Микола — 100 фр., Пан Отець Новицький — 100 фр., Яремко Василь — 100 фр., Сідлер Сергій — 300 фр., Жураківський Іван — 100 фр., Галайда Микола — 100 фр., Хименець Юрко — 200 фр., Білобровець — 100 фр., Підопригора Герасим — 100 фр., Стасій — 50 фр., Упиренко Іван — 100 фр., Мельничук Тимофій — 100 фр., Нікіфорець Ілля — 100 фр., Спіжавка Петро — 100 фр., Гасюк Микола — 100 фр., Костюшко Федір — 100 фр.

Пан Яремчишин В. Т., кол. учень II-ої Держ. Гімназії у Львові просить всіх своїх товаришів і знайомих, як рівнож і охочих переписуватися — хлопців чи дівчат писати на таку адресу: JAREMTCHYCHYN W.T., D. C. R. E. — C. P. 2. Sidi-Bel-Abbès, Algerie, Afrique du Nord.

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА В ПАРИЖІ

повідомляє, що Надзвичайні Загальні Збори Української Студентської Громади в Парижі відбудуться в суботу 12 березня 1949 р. о год. 19.30 точно, у власній домівці, 13, rue Taine, Paris 12-e.

В програму входять :

а) Справа статута Української Студентської Громади.

б) Реферат п. Буня про ментальність українського народу.

в) Вільні внески.

Присутність всіх членів обов'язкова.

УПРАВА

УВАГА !

Дириґенти й хорові співаки,

— Появилися перші випуски так дуже потрібних хорових партитур у виданні Бібліотеки Інституту Народньої Творчости, добре нам відомого з своєї діяльности в краю, а головно з Першого Крайового Конкурсу українських хорів у Львові. Цей факт дає найкращі гарантії доброї редакції видань та правильного підбору творів. *Наша Книгарня*, що *має виключність кольпортажу* цих гарних і цікавих *видань на Францію*, має вже на складі перші випуски Літургічних Пісень на мішаний хор найкращих українських композиторів та гарно зредагований збірник народних пісень (30) на однорідний хор. Оформлення мистецке. В підготовці видання дальших творів релігійної музики на мішаний та чоловічий хор, а також партитури найкращих укр. композиторів — народніх, патріотичних, козацьких, стрілецьких та інших пісень на мішані й чоловічі хори.

— Видання було заплановане так, щоб не тільки дириґент, але кожний співак міг набути готові ноти, - в цей спосіб переборено велику трудність з розпискою нот.

— Видання це подає подвійний текст : старо - український і сучасний; його можуть уживати так православні, як і католицькі церковні хори

Вже є в продажу :

Три партитури : Сл. Єдинор ...	90
Три партитури : Святий Боже .	50
Чотири партитури : Алилуя ...	50
Дві партитури : Херувимська ..	90
Одна партитура : Милость Мира	50
Одна партитура : Отче Наш ...	50
Одна партитура : Да Ісполниться	50
Дві партитури : Отпуст і Буди Ім'я ...	50
30 нар. пісень на однор. хор ...	100

Замовляйте в «Громаді»

Книгарня «ГРОМАДА»

	фр.
Евин С. — ЇХ БУЛО ТРЬОХ. Повість про безпритульних. Україна під час війни 1941-45 рр. 140 ст.	180
Кащенко А. — БОРЦІ ЗА ПРАВДУ. Істор. повість часі Хмельничини. 176 ст. 1947 ...	150
Кащенко А. — З ДНІПРА ЗА ДУНАЙ. Оповідання з часів скасування Січі. 115 ст. 1948 ...	150
Кащенко А.— ЗРУЙНОВАНЕ ГНІЗДО. Істор. оповідання ...	150
Кащенко А. — У ЗАПАЛІ БОРОТЬБИ. Істор. повість з часів XVII ст. 191 ст. 1947 ...	150
Нечуй-Левицький І. — МИКОЛА ДЖЕРЯ. Повість. Українське село перед скасуванням панщини. 170 ст. 1948 ...	150
Опільський Ю. — «ІДУ НА ВАС». Істор. оповідання з часів князя Святослава (960-972 рр.). 144 ст.	150
Самчук У. — ЮНІСТЬ ВАСИЛЯ ШЕРЕМЕТИ. Роман у 2-х частинах. 321 ст. 1946-47 ...	300
Стороженко О. — ЗАКОХАНИЙ ЧОРТ. Гуморист. оповідання. 86 ст. ...	60
Стороженко О. — МАРКО ПРОКЛЯТИЙ. Фантастична повість з часів Хмельниччини. 163 ст. ...	130
Чайківський А. НА УХОДАХ. Історичне оповідання для молоді з часів постання козацтва на Україні у двох томах. 226 ст. 1947 ...	240
Діма — БОЛОШКИ. Збірка поезій. Ст. 64. 1947 ...	100
Шевченко Т. — КОБЗАР. У трьох томах. 381 ст. 1947 ...	240
Багряний І.—КАЗКА ПРО ЛЕЛЕКУ ТА ПАВЛИКА МАНДРІВНИКА. 47 ст. 1947 ...	200
ЛЕТЮЧИЙ КОРАБЕЛЬ та інші укр. народні казки. 56 ст. 1946 ...	90
Радзикевич В. — ПРИГОДИ ЮРЧИКА КУЧЕРЯВОГО. Казка. 41 ст. 1948 ...	120
Сторм Т. — ЮРЧИК МАНДРІВНИК Для дітей молодшого віку. Перекл. з нім. м. 16 ст. 1947 ...	150
Костомаров М. — КНИГИ БИТІЯ Укр. Народу. Ред. І. Борщак. 75 ст. 1946 ...	100
Мазепа І. — ПІДСТАВИ НАШОГО ВІДРОДЖЕННЯ. Міркування про минуле і майбутні укр. народу. 1-ша част. 180 ст. 1946 ...	100

- **Книжки висилаємо поштою за попереднім одержанням грошей.**
- **На кошти пересилки просимо дочисляти 20 фр.**
- **Гроші просимо виспляти чеком поштовим PARIS 565800**
- **Замовлення надсилати на адресу :**

« HROMADA »

5, Rue Gasnier Guy — Paris XX.

Directeur : Mme Catherine - Germaine Sozontieff

Imp. Beresniak, 12, rue Lagrange, Paris.

ГРОМАДА

проблеми громадського життя

видавець інж. С. Созонтів
редагує колегія

ADRESSE :

HROMADA
5, Rue Gasnier Guy
PARIS XX

Рік 2. ч. 39-40

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА МІСЯЦЬ

№ 15-16

за СЕРПЕНЬ 1949

ПЕРЕДПЛАТА :

Квартально .... 150 фр.
Півріччно .... 270 фр.
На рік .... 500 фр.

c/c Paris 565.800

HROMADA

COLLECTION BI-MENSUELLE

EDITIONS FRANCO-UKRAINIENNES
FONDATEUR S. SOZONTIV

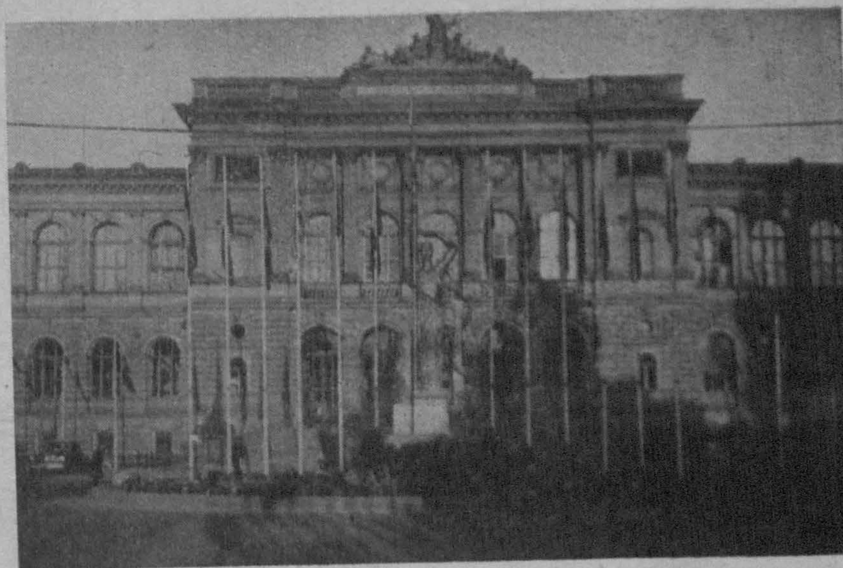

Будинок Страсбурзького університету, де відбулась перша сесія Европ. Ради

Перша Сесія Европейської Ради в Страсбурзі

10-го серпня ц. р. з'їхались до Страсбургу 101 репрезентант 13-ти західньо- і південно-европейських держав та міністри закордонних справ цих же 13-ти держав, а саме: Великої Британії, Франції, Італії, Ірляндії, Люксембургу, Бельгії, Голяндії, Данії, Швеції, Норвегії, Греції, Туреччини та Ісляндії.

Міністри закордонних справ увійшли в склад Комітету Міністрів, який є виконним органом Европейської Ради, — а репрезентанти всіх держав увійшли в склад Дорадчих Зборів Европейської Ради, так би мовити европейського парляменту.

Статутарні права, можність діяння Европейської Ради є ще дуже обмежені. Дорадчі Збори можуть тільки дораджувати Комітетові Міністрів, а цей може висловлювати свої побажання до урядів европейських держав; при чому є спеціяльне застереження, що постанови міністрів закордонних справ, які беруть участь у Комітеті Міністрів, не в'яжуть урядів навіть тих держав, які виделегували цих же міністрів, значить — постанови Европейської Ради є самостійними постановами, з якими европейські держави можуть погоджуватись або ні. Крім цього ціла Европейська Рада, тобто обидва її органи, зобов'язані не займатися військовими справами.

Зараз же з самого початку сесії Дорадчих Зборів зазначився серйозний конфлікт, коли йшло про прийняття запропонованого Комітетом Міністрів порядку нарад, бо головно репрезентантам Великої Британії, людям, які звикли до найстаршої европейської парляментарної традиції, трудно було погодитися з одним приписом статуту Европейської Ради, на основі якого Дорадчі Збори можуть нараджуватися та висловлюватися тільки щодо справ, передбачених в запропонованому Комітетом Міністрів порядку нарад. Конфлікт цей, що скінчився компромісовою розв'язкою в межах статуту, сам по собі може не надто важливий, але він виявив, що европейський парлямент не може працювати тими самими методами, що парляменти окремих держав, хоч би як класичний вже нині парлямент Великої Британії. Страсбурзька сесія це великий експеримент. Там зібралися репрезентанти 13-ти держав з метою започаткувати створення европейського парляменту, тобто парляменту цілого континенту, — члени якого, так звані репрезентанти, не вибираються безпосередньо народами. В цьому відношенні теж ще нема твердого правила, бо репрезентантів Франції вибрав французький парлямент, але, наприклад, репрезентантів В. Британії виделегував велико-британський уряд.

(Продовження на стор. 3)

LE GROUPEMENT RUSSE „LA LIGUE POUR LA LUTTE DES PEUPLES POUR LA LIBERTE" ET L'UKRAINE

La presse Russe d'Amérique fit paraître au mois de Mars a. c. « Les Thèses Principales », extraites du programme d'une organisation récemment fondée sous le nom de la « Ligue pour la lutte des Peuples pour la Liberté ». Conformément aux idées qu'elle y exprime cette Ligue Russe se propose comme but de lutter contre la dictature communiste et de rétablir en Russie un régime démocratique.

La création même de cette Ligue Russe pour la lutte contre la dictature communiste renforce les efforts de la démocratie mondiale dans sa lutte contre la Russie bolchévique. Pourtant les Ukrainiens croient de leur devoir de formuler énergiquement des réserves vis-à-vis des idées exprimées par cette Ligue concernant les peuples opprimés par la Russie Soviétique, y compris l'Ukraine.

A cet effet le Service d'Information du Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien précise que:

La dictature communiste en Russie n'est qu'un phénomène logique issu du développement historique du peuple Russe qui n'avait, dans son passé, aucun régime libre politique et ne savait jamais respecter la liberté d'autres peuples. Après la chute du tsarisme en Russie en 1917 et la prise du pouvoir par la dictature du parti communiste, les autres peuples de l'ancien Empire Russe créèrent leurs propres Etats indépendants, à savoir : les Etats Baltes, l'Ukraine, les peuples du Caucase, etc... Mais la Russie Soviétique, après une lutte longue et sanglante, occupa manu militari ces pays et les tient actuellement sous son régime de terreur. Sans la force militaire, la dictature communiste n'aurait pas pu conquérir ces peuples, car les tendances communisantes y étaient et sont aujourd'hui très faibles, surtour en Ukraine. Jusqu'à l'arrivée du pouvoir moscovite, il n'y avait en général aucune organisation bolchéviste Ukrainienne.

L'impérialisme Russe n'est point une nouveauté créée par le régime communiste, c'est un phénomène profondément enraciné dans les traditions politiques de la Russie. Ce qui explique que tous les groupements politiques Russes — des monarchistes jusqu'aux socialistes — jadis (avant et au cours de la révolution de 1917), ainsi qu'à présent ne reconnaissent pas le droit aux peuples, opprimés par la Russie, de vivre librement.

On comprend bien cette même tendance dans les visées de la nouvelle organisation Russe « Ligue pour la Lutte des Peuples pour la Liberté ». Le nom même de l'organe de la Ligue — « La Russie Future » — où ces thèses sont publiées, démontre que cette Ligue tient à conserver la domination de l'Empire Russe (sur les territoires de l'URSS) qui gouvernerait dans l'avenir les peuples annexés par la force. Bien que le préambule proclame « l'union des peuples créée librement », d'un autre côté on trouve la déclaration catégorique suivante :

« Seule une Assemblée Constituante élue par tous les peuples du pays... aura le droit de décider définitivement de l'organisation de la Russie future libérée ». Ceci indique clairement que le sort des peuples opprimés par la Russie serait résolu par le peuple Russe qui détient la suprématie numérique en URSS. Par conséquent les thèses proclamées par la Ligue Russe concernant l'assentiment libre des peuples et leur développement indépendant, ne sont que des paroles qui cachent la tendance véritable de la Ligue, notamment après la chute du régime communiste, la restauration de la « Russie Une et Indivisible », contre la volonté des peuples non-Russes englobés actuellement dans les cadres de l'URSS.

Par conséquent le Service d'Information du Comité Exécutif du Conseil National Ukrainien déclare :

1. Le programme idéologique de l'organisation Russe « Ligue pour la Lutte des Peuples pour la Liberté » ne reconnaît effectivement pas le droit des peuples opprimés par la Russie de disposer d'eux-mêmes. Ce programme ne prend nullement en considération que les peuples non-Russes, comme les Ukrainiens et autres, ont créé après la révolution de 1917 leurs Etats démocratiques indépendants et ont beaucoup sacrifié dans leur lutte pour la liberté et pour leur libre développement. En outre, une lutte acharnée, émanation de la résistance révolutionnaire contre le régime communiste Russe, se poursuit tout le temps sur les territoires occupés par les Russes. En particulier l'Ukraine est le théâtre de la lutte héroïque de l'Armée de Libération Ukrainienne, tandis qu'à l'étranger le Conseil National Ukrainien, représentant la Nation Ukrainienne, mène une activité inlassable pour la restauration de l'Etat Ukrainien indépendant.

Pour cette raison les idées émises par la Ligue Russe mentionnée ne peuvent avoir de crédit auprès de la population Ukrainienne, de même qu'auprès des autres peuples asservis par la Russie. Toute tendance à la pression de quelque manière que ce soit sur les rapports internationaux sera considérée, comme un acte de violence sur leurs droits, par les Ukrainiens et autres peuples qui s'opposeront de toutes leurs forces contre de pareilles tendances.

2. Le projet proposé par la Ligue Russe pour l'organisation des rapports entre peuples par la convocation d'une Assemblée Constituante de « tous les peuples » de l'Ancienne Russie, ne peut aucunement résoudre le problème des peuples opprimés par celle-ci. Au contraire, un plan semblable ne peut qu'envenimer les controverses à l'Est de l'Europe et devenir une menace nouvelle pour la liberté et la paix non seulement sur ces territoires, mais dans le monde entier.

Перша Сесія Европейської Ради в Страсбурзі

(Продовження з стор. 1)

Основним і то принципіяльного значення недоліком страсбурзької сесії було те, що там зібралися тільки міністри і репрезентанти майже виключно одного району Европи, а саме Західньої Европи. Ідеологічно страсбурзька сесія мала на меті започаткувати европейський парлямент, але фактично це була пробна сесія західньо-европейського парляменту. Цей власне недолік став темою меморандуму української делегації від Виконного Органу Української Національної Ради до президії сесії; українська делегація прибула до Страсбургу з метою слідкувати за працею сесії та з метою інформувати її учасників про українську справу.

У своюму меморандумі з 11 серпня ц. р. українська делегація звернула увагу сесії на небезпеку скостеніння страсбурзького новотвору ще в стадії, коли він фактично є західньо-европейським парляментом. Ініціяторам сесії йшло про творення парляменту цілої Европи і тому то, коли вже раз сказано,

Cette Assemblée Constituante ne serait qu'une émanation de la volonté du peuple Russe qui est en majorité en URSS et ne pourrait aucunement garantir aux autres peuples leurs droits à la liberté et au libre développement.

En ce qui concerne le peuple Ukrainien ,ce sont seulement les institutions législatives qui lui sont propres, élues démocratiquement et librement, en Ukraine indépendante, qui peuvent former un pouvoir correspondant aux intérêts de l'Ukraine et décider le caractère des rapports d'Etat Ukrainien avec les autres peuples, prenant comme base le principe d'égalité dans ces rapports. Pour garantir la liberté du peuple Ukrainien contre la menace de l'impérialisme Russe la politique Ukrainienne considère conforme à ses buts l'inclusion de l'Ukraine dans le système des unions internationales des autres peuples libres de l'Europe, système qui pourrait servir de base à l'ordre nouveau de l'Europe Unie.

SERVICE D'INFORMATION DU COMITE EXECUTIF DU CONSEIL NATIONAL UKRAINIEN.

скільки мають репрезентантів Вел. Британія, Франція і т. д., так повинно бути водночас сказано скільки місць зарезервовано для репрезентантів тих народів, які перебувають хвилево під большевицькою диктатурою і не можуть безпосередньо вислати своїх репрезентантів, щоб включитися в загальноевропейську організацію. А це вже друге діло, що ці місця можуть бути частинно вакуючі до моменту їх обсадження чи то повноправними репрезентантами, чи то репрезентантами-обсерваторами від екзильних урядів відносних народів.

Така постановка справи переконувала б усі народи Европи у правильності і далекозорості генерального задуму новопочатого діла. Вона теж заохочувала б ті народи до дальшої праці і жертв, бо не було б навіть і тіні сумніву, що тут йде про добро цілої Европи.

Ми не знаємо чи то у висліді меморандуму української делегації, чи цього вимагала сама необхідність поставлення проблеми, але, як подає «Le Monde» з 21 серпня ц. р., п. Андре Філіп говорив на сесії про народи, які не можуть приєднатися до нової европейської організації та запропонував зарезервувати для них в залі нарад певну кількість місць, щоб це було символом, що Европейська Рада вважає своїм каліцтвом неприсутість народів, які позбавлені свободи. Цю ініціятиву підтримали Уінстон Черчіль і Жорж Бідо.

Ми пригадуємо, що на обох великих конґресах, так би мовити, приватного характеру, з участю організацій прихильників европейського об'єднання, які попередили першу сесію Европейської Ради в Страсбурзі, ще минулого року так у Брюселі, в лютому місяці, як і в Гаазі в травні місяці, теж говорили про «екзильні краї» і, як висловився Черчіль, про «европейські країни, які перебувають в цю пору під диктатурою ще більш руїнницькою, як гітлерівська». Цієї проблеми не можна промовчати. Усі свідомі її великої ваги, але в більшості не вистачає ще ясности думки, чи, може, відваги її рішуче розв'язати.

Помимо всіх недостач, усіх недосконалостей побудови Европейської Ради, страсбурзька сесія заіснувала і вже дійшла до певних вислідів, бо існує незломне бажання створити організацію Об'єднаної Европи, яке не тільки звело цих людей разом, але й помагало переборювати всі перешкоди до знайдення спільної мови, перешкоди, які мають своє глибоке коріння в густій сітці европейських державних кордонів.

Як слушно заявив представникам преси голова Президії міністр Спаак, страсбурзька сесія Европейської Ради це тільки спроба, експеримент. До неї не можна було ставити занадто великих вимог. — В Страсбурзі зійшлися люди доброї волі, які свідомі свого европейського патріотизму, що базується на сукупності сентиментів і інтересів, які є спільні всім народам Европи. Існування в Европі народів-пуждарів та народів-рабів відбивається нині тяжким пятном на долі всіх европейських народів. Це незаперечний факт, що існує багато економічних та культурних проблем капітального значення для всіх народів Европи, правильну розв'язку яких можна знайти тільки щонайменше трактуючи їх в континентальному маштабі. Нині не йде вже про загибіль, або збереження того чи іншого народу, а про добро, або руїну цілої Европи.

Справа: сотн. Б. Панчук, інж. С. Созонтів, д-р Ол. Яримович.

Думка про долю Европи, бажання зберегти її культурні та цивілізаційні надбання, журба про її найближче майбутнє — оце психологічне підложжя, на якому виросла страсбурзька сесія.

Західня Европа може тільки оборонятись, але щоб перестало бути джерело зла, повинен бути очищений від большевицької диктатури схід Европи. Успішно протиставитись большевизмові може нині тільки ціла Европа. Блискучим осягом на дорозі до об'єднання Европи є власне страсбурзька сесія Европейської Ради. Ми радіємо її успіхами й віримо, що це тільки початок великого діла.

Ол. ЯРИМОВИЧ

З діяльности Української Делегації на першу Сесію Европейської Ради

Українська делегація в складі : інж. С. Созонтів, сот. Б. Панчук та д-р Ол. Яримович, — що прибула на сесію Европейської Ради в Страсбурзі з доручення п. Голови Виконного Органу Української Національної Ради проф. І. Мазепи та з уповноваженнями від Українського Комітету для Об'єднаної Европи, переслала на адресу голови Комітету Міністрів Закордонних Справ п. Ван-Зеелянда і президента Дорадчих Зборів Европейської Ради п. Спаака привітання від Виконного Органу УНРади та меморандум від Українського Комітету для Об'єднаної Европи. Крім того делегація передала тим же самим особам меморандум, базуючись на своїх спостереженнях, зроблених уже на місці в Страсбурзі.

Копії всіх цих документів з додатковими інформативними матеріялами про Україну та її визвольні змагання були доручені всім міністрам, репрезентантам (членам Дорадчих Зборів Евр. Ради), та представникам світової преси (понад 400 осіб).

Українська делегація використала всі можливості безпосереднього контакту з репрезентантами різних народів, напр., з п. Гермодом Ланонґом (постійним представником Данії в ООД), членами британської делегації і т. ін.

З ініціятиви української делегації відбулися дві наради з представниками інших поневолених народів, а саме : Болгарії, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини та Югославії. У висліді ухвалено спільний комунікат до представників світової преси.

З нагоди свого перебування в Страсбурзі українська делегація відбула зустріч і з українським громадянством міста Страсбургу й околиць, що на заклик свого голови проф. Голоти чисельно зібралися.

Члени делегації п. п. Созонтів, Панчук та Яримович подали інформації про перебіг засідань Европейської Ради, про їхню там роботу, а також про Українську Національну Раду, її Виконний Орган та загально про життя всієї української еміґрації.

З життя Української Православної Церкви

Подаючи до відома громадян «Соборне Архипастирське Послання» Високопреосвященних Архиєпископів Мстислава і Іоанна, вважаємо за свій обов'язок дати певні роз'яснення, що власне сталося в Нью-Йорку в днях 26-28 серпня б. р.

Як відомо, в США існує кілька десятків літ дві галузі Української Православної Церкви, а саме : УП-Церква, очолювана до грудня м. р. єпископом Богданом (Шпилькою), а тепер — Владикою Мстиславом, якого на Надзвичайному Соборі в Алентавні в днях 8-10 грудня м. р. вибрано на Архиєпископа Американської Православної Церкви. При тому зауважуємо, що Архиєпископ Мстислав є незаперечно канонічним єпископом Православної Церкви, що й визнав сучасний Царгородський Патріярх Атенагорас підчас побуту його Архиєпископом Грецької Православної Церкви в Америці.

Друга галузь — це т. зв. Українська Православна Церква, заснована в 1924 р. і очолювана до цього часу Владикою Іоанном Теодоровичем, єдиним з живих ієрархів посвяти 1921 р. в Києві. Як відомо, Владика Іоанн був неканонічної посвяти, бо висвячували його єпископи, які не мали апостольсько - єпископської хіротонії, бо перших єпископів «Ієрархії 1921 р.», а саме : Митрополита Василя Липківського і Архиєпископа Нестора Шараївського, під примусом тодішніх обставин, висвятили руками пресвитерів і мирян. Ця неканонічність Владики Іоанна була «Ахілловою п'ятою» і цілий час утруднювала розвиток очолюваної ним Церкви, не дивлячись на прекрасні ідеї, які присвічували всій діяльності самого Владики і його талановитого духовенства. Цей факт хіротонії був «не місцем опору, а болісним місцем», за словами Владики Іоанна, «яке треба було боронити» і тим витрачати енергію так потрібну на інші цілі.

Не секрет є для нас, що є багато наших православних людей, які не розуміють значення такої важливої інституції, як наша Українська Православна Церква, і до цього часу блудять по інших чужих овчарнях. Таких людей треба навертати до віри в Бога, привести до свідомости стати в ряди релігійного народу й поставити в лави дійсних побожних членів своєї Української Національної Православної Церкви, яка єдина піклується всіма духовними потребами православних українців.

Але без об'єднання всіх українських церковних галузей Церкви це було й є дуже утруднено. А об'єднання можливе тільки ієрархів однакового канонічного посвячення.

Владика Іоанн Теодорович цілком це відчував і стремів усім своїм єством до доповнення своєї хіротонії руками православних єпископів. І ото з 1946 р. ведеться переписка в цій справі з Св. Собором Єпископів УАПЦ в Німеччині. Згідно з постановою останнього у травні 1947 року Високопреосвященні Владики Митрополит Полікарп і Архиєпископ Ніканор уповноважені були виїхати до Америки, щоб там «доповнити недостаюче». Тільки умови скитальчого життя наших єпископів не дозволили своєчасно довершити постанову Єпископів.

Тепер наспіла радісна вістка з Нью-Йорку, що 26 серпня ввечері о. Іоанн Теодорович постригся в ченці, а 27 серпня був урочисто рукоположений во єпископи за чином св. Православної Церкви. Хіротонісали його два ієрархи : Екзарх Александрійського Патріярха Христофор, Митрополит Пентаполісу, і Архиєпископ Мстислав, Голова Гр.-Православної Церкви в Канаді і Архиєпископ-Елект Канонічної Американської Православної Церкви при сослуженні численного українського і грецького духовенства.

Таким чином Владику Іоанна, згідно з усіма правилами Св. Східної Вселенської Церкви, прийнято на лоно канонічної Вселенської Православної Церкви. Тому від нині Владика Іоанн є канонічним православним Ієрархом. Разом з тим, справа «Ієрархії 1921 р.» переходить до історії, як сторінка славної боротьби українського народу за свою Автокефальну Православну Церкву.

Як результат повищої дії, сталося рівнож через спільну Службу Божу у одного Престола молитовне єднання наших українських Владик Архиєпископів Мстислава і Іоанна з представниками Вселенської Православної Церкви в особах Екзарха Александрійського Патріярха, Митрополита Христофора і його духовенства.

В день Успіння Святої Богоматері відбулась у Соборі св. Володимира в Нью-Йорку соборна Служба Божа Високопреосвященних Владик Мстислава і Іоанна, при участі численного українського духовенства, щоб наочно довести до відома українців про єднання в вірі й молитві наших ієрархів.

Як наслідок повищих важливих подій в житті Укр. Прав. Церкви в США, наступить, у що твердо віримо, об'єднання обох галузей Православної Церкви в Америці на Надзвичайному Соборі в грудні ц. р.

Дальшим етапом є скликання Всесвітнього Собору православних українців поза Україною сущих у цілі об'єднання всіх існуючих українських православних церков. Ідея такого Собору стала дуже популярною в усіх країнах світу, де лише є православні українці і старої і нової еміґрації. Св. Синод УАПЦ вже вибрав Передсоборну Комісію, яка з'ясовує можливість скликання Собору і підготовляє для нього матеріяли. Комісію очолює Митрополит Полікарп, Архиєпископ Никанор і Єпископ Платон.

Високопреосвященний Архиєпископ Іоанн

СОБОРНЕ АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Високопреосвященніших Архиєпископів ІОАННА і МСТИСЛАВА

ДО ВСЕЧЕСНОГО ДУХОВЕНСТВА і БОГОЛЮБИВИХ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

Високопреосвященний Архиєпископ Мстислав

Слава Ісусу Христу!

Всечесні Отці, Дорогі Брати й Сестри!

Милосердний Господь — джерело невичерпаної ласки й благодаті — вислухав щирі благання нас недостойних і поблагословив наше гаряче бажання, щоб обоє ми — архипастирі перебували в молитовнім єднанні.

Урочистий акт нашого поєднання відбувся згідно з Правилами Св. Православної Соборної і Апостольської Східньої Церкви підчас св. Літургії 27 серпня с. р., а братню участь у цьому взяв Екзарх Александрійського Патріярха, Високопреосвященніший Христофор, Митрополит Пентаполісу.

Сповіщаючи про цю радісну в житті нашої Св. Церкви подію всіх православних українців, одночасно звертаємось до Всечесного Духовенства й побожних вірних обох Українських Православних Церков в ЗДАмерики з сердечним закликом : — разом з нами віддати подяку Всемилостивому Господу за цей акт взаємного порозуміння й любови, який довершено нами не для задоволення наших людських слабостей, а в повній свідомості й з наміром чесно й нелукаво послужити Господу, Його Св. Українській Православній Церкві і всьому многострадальному Українському Народові, який кожним днем все голосніше кличе своїх дітей до миру, любови й єднання.

Будемо безмежно вдячні Господу, коли акт нашого молитовного поєднання стане початком об'єднання всіх православних українців у ЗДА в єдину Українську Православну Церкву в цій державі, а слідом за цим і об'єднання всіх православних українців, по всьому світі сьогодні розсіяних, під одним Духовним Проводом, соборно нами обраним та взаємним довір'ям обдарованим.

Для осягнення цього й виконуючи волю якнайширших мас православних українців у ЗДА, — оцим одночасно проголошуємо скликання на місяць грудень 1949 року Загального Українського Надзвичайного Православного Собору Духовенства й Мирян в ЗДА, завданням якого було б : — об'єднати в одну Українську Православну Церкву в ЗДА існуючі дотепер на цьому терені дві її галузі.

Для переведення передсоборної праці покликуємо Передсоборну Комісію в складі всіх членів Координаційного Комітету й по двох світських членів від обох Консисторій, даючи одночасно Комісії право кооптації дальших членів так з-посеред Духовенства, як і Вірних.

За головні завдання Передсоборної Комісії ставимо : — устійнення точної дати й місця Загального Собору та приготовання всіх необхідних для праць Собору матеріялів, зокрема проєкту статуту єдиної Української Православної Церкви в ЗДАмерики.

Одночасно з проголошенням вищеподаного, звертаємось до всіх православних українців у ЗДА з проханням : — допомогти нам у здійсненні заміру об'єднання всіх нас в ограді єдиної Української Православної Церкви в ЗДА. Для цього в першу чергу ми повинні обдарувати себе взаємним довір'ям й братньою любов'ю, посилити в парафіях церковну дисципліну та якнайтісніше співпрацювати в ділі об'єднання з нами — єпископами й Всечесним духовенством. Окрім того всі ми повинні пам'ятати, що Боже Провидіння поклало на нас — громадян Свободолюбивої Країни Вашінгтона — обов'язок допомогти Українському Народові переховати його духові скарби, в обороні яких наші брати й сестри на Рідних Землях, ось уже тридцять років, складають найвищу офіру крови й життя найкращих своїх синів і доньок. Українська ж Православна Церква на протязі цілої нашої історичної минувшини, як і тепер, була й є найціннішим скарбом нашого народу.

З вірою, що Всемогучий Господь і далі не лишить нас своїх ласк і щедрот, просимо Його, щоб благодать Господа нашого Ісуса Христа й любов Бога і Отця й спільність Святого Духа перебувала зо всіма нами. Амінь.

Дано в Богомбереженому місті Нью Йорку,

Року Божого 1949, місяця серпня, 28 дня.

Архиєпископ МСТИСЛАВ
Архиєпископ ІОАНН

Щасти Боже всім нашим ієрархам у їх побожній і відповідальній праці на добро рідної Православної Церкви й на користь всього українського народу.

Митрофорний Протоєрей
В. ВИШНЕВСЬКИЙ

Серпень 1949 р.
Париж

ВДЯЧНИЙ МОЛЕБЕНЬ

З нагоди радісної події в Українській Православній Церкві в Америці, а саме прийняття до лона Св. Православної Церкви Владики Іоанна Теодоровича, в Українській Православній Церкві в Парижі, в неділю 11 вересня ц. р., після Служби Божої, відправлено урочистий вдячний молебень, на якому було відчитано Соборне Архипастирське Послання Владик Мстислава і Іоанна й пояснено значення цих церковних подій, які сталися в Нью-Йорку в днях 26-28 серпня б. р. Молебень закінчився многоліттям Високопреосвященним Владикам Митрополитові Полікарпові і Архиєпископам Мстиславу і Іоанну.

На тяжкому шляху

(Думки на тему нашої дійсности)

Становище українського народу в постійній грі ворожих імперіялізмів на Сході Европи ніколи не було легке. Воно вимагало величезної расової вітальности, величезних самозбережних сил, щоб у ході найбільш несприятливих історичних подій не допустити до повної національної загибелі.

Ці сили в нашому народі, на щастя, були й вони переховали потенціял і обличчя нації до сьогодні.

Не знищили українського народу величезні втрати останнього 30-ліття, не знищила остання війна, не знищила й не знищить врешті остання тотальна московсько-совєтська окупація, що охопила рештки української етнографічної території.

Нині проходить там, на цілому просторі українських земель, нова хвиля винищування найкращих сил нашого народу, який не дає себе зломити і своєю боротьбою кричить до світу за справедливість.

А проте світ цього крику, від якого насправді біліє волосся — все ще не чує, а радше — чути все ще не хоче.

Саме у цьому вся трагедія, вся тяжкість нашого положення.

Бо ми, українська еміграція, чуємо цей крик удень і вночі, в праці й в молитві, почерез сон, почерез турботи злиденного існування, почерез людське незрозуміння, врешті — почерез гамір власних суперечок. Вони, ці суперечки, повні взаємної нетерпимости, родяться з гарячкового, часто підсвідомого почування вини, з шукання за винуватцями, з огірчення, з поривів гарячих і спішних, з бажання протесту, чину, що стався б якоюсь тотальною революцією не тільки створених обставин, але й душі, думок, поглядів цілої української спільноти...серед бараків емігрантського побуту.

Така є дійсність навкруги нас і в нас самих. Її треба зрозуміти, збагнути, перетерпіти й передумати до самих її глибин, — щоб не потонути в розпачливій зневірі.

* * *

Положення української визвольної справи на міжнародньому терені не є зовсім прихильне. Прислонює її весь час нашої історичної Голготи невідлучна й настирлива тінь Москви і Польщі.

Ці два імперіялізми століттями жирували на тілі нашої Батьківщини, жирували, як заговірні держави і як хижацькі нації, поки один з них сам не впав жертвою віроломного спільника.

Нині, в аспекті неминучого двобою між Заходом і Сходом, відроджуються на Заході наново, поруч плянів знищення совєтської потуги, небезпечні для нас концепції відновлення обох цих імперіялізмів у новій, приємливій для західнього світу, формі.

Не знаємо, як далеко скристалізувалися ці пляни. Знаємо натомість, що московська й польська пропаганда працює повною парою. Що мають успіхи. Що використовують старі свої впливи, які здавна закорінилися на Заході, особливо в Америці, Англії та Франції.

Проти цієї акції білої Москви і білої Польщі наша пропаганда й наша закордонна політика нерівномірно слабі.

Факт цей, нині вже загально відомий українській еміграції, стався причиною, що деякі наші політичні кола... прийшли до досить дивовижних висновків. На їхню думку, слід нам обмежити наші зусилля на міжнародньому терені, як зовсім непродуктивні, а головну увагу й максимальний натиск повернути на : «власні сили». Ці «власні сили» — це в першу чергу все більше зростаюча бойова повстанська акція на наших землях. Єдино ця акція може — на погляд цих теоретиків — перекреслити всі пляни ворожих імперіялізмів щодо України.

Теорія дуже смілива... і дуже небезпечна, як взагалі всяка теорія «власних сил» у сучасних умовах.

На наш погляд — «власні сили» без попереднього створення сприятливих міжнародньо-політичних умовин, зовсім не вистачають. Гасло «власних сил» тільки демобілізує політичну еміграцію, бо крім бойового запалу за кордонами Батьківщини ніякої практичної користи тій Батьківщині не дає. Зате відбирає віру в себе, у свою спроможність і в доцільність усякого пропагандивного зусилля на еміграції взагалі.

«Власні сили» — небезпечна омана в сучасних умовах змагань і плянування імперіялізмів. Ще зовсім свіжо маємо в пам'яті те, що змогли ми зробити власними силами, коли на Сході нищилися взаємно два імперіялізми, які не визнавали за нами рації державного існування. Пам'ятаємо теж свіжо вогненну трагедію власних сил на Карпатській Україні. А далі — катастрофу «власних сил» самої Німеччини, потім Польщі, Мадярщини, Болгарії, чи Балтійських держав, — народів, що мали свій державний апарат і регулярну армію.

Цим ствердженням не хочемо очевидно сказати, що «власні сили» не мають значення. Навпаки, їхнє значення величезне, як співчинника всякого природнього творення. Але тільки й виключно як співчинника! Другим, нерозривним співчинником, важливішим за перший, — є кон'юнктура. Вона є сумою цих зовнішніх, сприятливих обставин, що дають власним силам успішно розвинутися, а тим самим виправдати рацію заіснування держави.

Болгарія, Сербія, Греція — в недавньому минулому, а Польща, Чехо-Словаччина і т. д. — в останньому історичному періоді після 1919 р. — відбудували свою втрачену колись державність при сприятливих умовах чужої, більше чи менше заінтересованої, підтримки, а навіть військової допомоги. Власні сили в усіх цих випадках використали лише кон'юнктуру.

Ірляндія, — на яку дехто так радо любить покликуватися — виборола свою самостійність довгою конституційною й революційною боротьбою, але серед мирних і, — як би не було, — демократичних обставин. Наша боротьба в Західній Україні, до війни, базувалася подекуди теж на ірляндських зразках, якими захоплювався тодішній західньо-український загал.

Але... Але Ірляндія не вела мілітарної війни з англійськими арміями! О'Коунел не був вояком зброї, але — слова, киданого з парляментської та вічевої трибуни. Союз ірляндських «фенієрів» був перше армією пропаганди в цілому світі, поки пішов на барикади. Повстання Кейземена було вже тільки епілогом, останнім ударом у вже розхитані двері національної в'язниці.

В мілітарному бою Ірляндія була б скінчила напевно не краще , як бури в Трансвалі.

Куди не глянемо навколо, ні один народ новітньої історії не здобув держави тільки власними силами. Для нас, українців, ніяка надприродня сила не встановила законів боротьби й перемоги інших, — від цих, що існують все ще в нашому хижацькому світі.

Пишемо це все (хоч воно так дуже, так до переситу відоме... але, на прикчуд, забуване), — не тому, щоб «гасити дух» в інтересі якоїсь там ворожої потуги. В інтересі тієї потуги є власне, щоб цього не писати й не говорити.

Пишемо це, бо громадська думка сучасної української еміграції, здається, все частіше відходить від дійсности, від реальної оцінки фактів та їхнього значення.

Пишемо це врешті в інтересі тієї потуги практичного людського діяння діяння, що називається : *тверезим, критичним розумом.*

Цього розуму з його послідовністю, з його холодною калькуляцією, боїться ворог найбільше. Боїться його в тій самій мірі, в якій легковажить прояви національної меґаломанії й самодурства в противника.

* * *

Ми, українська еміґрація, маємо в сучасний мент одне основне завдання : *об'єднатись якнайтісніще навколо Української Національної Ради, цього єдиного загально нами визнаного національно-визвольницького центру, завданням якого було б власне розвинути якнайширщу пропаганду української визвольної справи!* Центру, який повинен повести негайно політику переговорів, зв'язків, інспірації віч, демонстрацій, включно навіть до такої, на вигляд дрібної, справи, як писання листів до міністрів, послів, письменників, світових вчених, українських поселенців у різних частинах світу і т. д., і т. д. Ніякий поважний середник не є злий, якщо зможе принести пропагандивну користь!

Хто говорить, що світ нас знає, той не знає дійсности. Правда, нас знають москалі й поляки, і то досить для себе неприємно. Нас знають ще й німці, як ліричне населення недобутої колонії. До нині за нами шкодують і обіцяють поправитися.

А поза цими трьома?.. Може ще дехто з безпосередніх сусідів, а зокрема чехи, які потугою ніколи не були й не будуть і які з захопленням русифікували «Підкарпатську Русь»!

В Англії, Франції, Америці, в десятках держав ближчих і далеких, знають про нас у східніх відділах міністерств закордонних справ. Знають і дивуються, що ми ніяк не хочемо бути віткою одного великого російського народу, з мовою, що є тільки... діялєктом! Щось на зразок каталонців, бретонців, або македонців! В Австралії нас зараховують до балтів!

А інтелектуальні кола, широкий загал?.. Якщо цікавляться, то шукають у своїх енциклопедіях. Там знаходять пояснення... тотожне з оцінкою міністерства закордонних справ.

Це називається, — що про нас знають!

Кожний український еміґрант у всіх цих країнах з досвіду знає, скільки зусиль коштує переконати чужинця про національну й расову відрубність українського народу, або й пояснити саму назву «українець». І як, у таких умовах, переконати світову опінію, що українське повстання — це не відрух соціяльного бунту поневоленого большевиками російського народу, але збройний, державницький рух української нації?..

Ні, — пропаганда нам потрібна і то така, що могла б надробити занедбання десятків літ!

Це ж не міністерські кабінети, але публічна опінія світу зробила з поляків, після парцеляції їхньої держави 1772 р., «націю в жалобі», про яку чужинці писали поезії, складали протести і підготовляли жест Наполеона з Польським Королівством. Пропаганда Падеревського була неменш епохальна для Польщі, як Масарика і Бенеша для Чехо-Словаччини, що тоді крім кон'юнктури мала тільки один легіон «власних сил».

Очевидно, сама тільки пропаганда теж не зробить чудес, бо чудеса є чимраз рідші у світі, а життя чимраз тяжче. Таке чудо трапилось нам раз, коли завалилася царська Росія і розлетілася спорохнявіла Австрія. Тоді можна було створити силу, але багато з нас бачило ще речі «на червоно». Марилося «вселюдське братерство!» Тимчасом Махно гуляв по Україні, робив пропаганду анархії, а Франція та Англія влаштовували авантури Денікіна, Вранґеля і Колчака. Найшовся Моркотун... В час, коли творилася самостійна Фінляндія, Латвія, Естонія і Литва (!!), наша армія здобувала Київ голими багнетами. Не було ні зброї, ні одягу, ні чобіт... Була тифозна солома в «чотирикутнику смерти».

Так, сама пропаганда не зробить чудес. Але безперечно на спілку з політикою спопуляризує нашу справу, може статися причиною ревізії поглядів і плянів, які своєю короткозорістю є політичним абсурдом, а з морального боку, своєю несправедливістю — злочином уже в зародку, плодом обману й закулісних махінацій маклерів на біржі імперіялізмів.

Здвиг «власних сил» у рішальну годину не зустріне тоді вже напевно глухої мовчанки в культурному світі, а об'єднання до спільної акції таких же сил інших, поневолених Москвою, народів може, в сприятливих умовах початої перебудови европейського Сходу, відіграти величезну ролю. (Праця «А. Б. Н.» під українським проводом має тут першорядне значення.)

* * *

Щоб українська політична еміґрація виконала свою історичну місію в культурному світі, мусить серед неї наступити не тільки формальне замирення, але й повна, щира співпраця на фронті закордонної політики. Ніякої двоторовости, ніякої дволичности, ніякої спекуляції на «вирвання» в серійному порядку.

Боротьба партій та політичних організацій в лоні нашої еміґрації, боротьба за «владу», більше уявну, як дійсну (бо вона є тільки логічно в кожного з нас обоснованою організацією національної солідарности) — є не лише явищем неповажним в обличчі величезної небезпеки, але й ґрізним хворобливим проявом. Вона є провісником найтяжчої хвороби кожної еміґрації, що нею є забування власної ролі та обов'язків супроти народу й яку ворог називає слушно : «загниванням еміґрантського смітника».

Мусимо уяснити собі, що немає партій чи політичних організацій «ліпших» і «гірших». Вони тільки різні. Вони різняться між собою лише соціяльним світоглядом, методом діяння, державно-устроєвими концепціями. Якщо вони національні, — заслуговують на нашу пошану й на наше признання для всіх своїх зусиль, що служать українській визвольній справі. Зневажлива критика, а що гірше — лайка, нікого ще не переконали в помилковості його поглядів. Міжпартійні різниці можуть бути великі, але одну, головну, ідею маємо спільну : це ідея національно-державницька!

На еміґрації вона і тільки вона, що є ідеєю національного визволення, мусить стати на першому пляні, все інше, — це речі другорядні.

Хто, проте, думає, що змагання захопити виключну владу над еміґрацією, всіма середниками, навіть за ціну громадського розбиття, є річ важливіша за об'єднану боротьбу в обороні прав своєї нації перед світом, — той взагалі думати поважно не хоче, або не може. Ніякі ідейні міркування не виправдають такого поступовання. Не виправдають хоча б тому, бо всяке насильне накидування поглядів є запереченням моральної функції ідеї взагалі. Бо ідея, — цей найбільш шляхетний твір вільної людської думки, — не годиться ніяк з поняттям поневолення тієї ж думки.

Натомість вільна гра сил, розумова конкуренція ідеологій в лоні кожного суспільства — це все були й будуть речі нормальні, й зле було б якщо вони не існували б. Тоді втратило б суспільство найбільшу цінність свого правопорядку, а саме спроможність громадської контролі та засаду відповідальности всіх виборних органів національного, організованого життя.

Проте, зовнішній фронт — особливо в мент загальної національної мобілізації — мусить бути одностайний, без прогалин і без виломів. Щоб співтворити визвольну політику, в нашому положенні, на еміґрації, треба здобутися на максимальну громадську дисципліну, без тріскання дверима й без образ, які тільки шкодять власному престижеві та гідності справи, за яку цілий народ і ціла його еміґрація бореться.

Роман ГОЛІЯН

КОЖЕН УКРАЇНЕЦЬ, ПІДТРИМУЮЧИ УНРаду,

наближає цим час здійснення нашої найвищої мети

ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

з комуністичного ярма!

ЧОГО ХОЧЕ РОСІЙСЬКА ДЕМОКРАТІЯ ?

До з'ясування проблеми майбутніх українсько-російських стосунків

Російська преса демократичного напрямку, особливо «Бюлетень Ліги боротьби за народню свободу — Майбутня Росія», останній час містить чимало статтей, в яких зачіпає українське питання, полемізує з українськими газетами тощо. Але цілком ясно своєї позиції не виявляє. А що найголовніше — не висловлює ясно своїх думок у цій справі й Ліга, цей орган московської національної демократії, який почав свою діяльність з того, що привласнив собі право говорити від імени всіх народів, підбитих СССР.

Чого хоче від різних національностей російський тоталітарний большевизм — не лише нам, українцям, це добре відомо, але поволі стає ясним і для цілого світу. Кричачи голосним фальцетом про «права націй», «про самовизначення» тощо — російський большевизм уперто й послідовно прямує до цілковитого підкорення, до цілковитого проглинення слабших народів або до фізичного винищення їх, якщо вони борюкаються й не дають себе проковтнути. Досить буде згадати тут для прикладу більш як 7.000.000 українців, що їх пляново винищено протягом тільки 1932-1933 рр., німців Поволжя, що безслідно зникли, також долю кримських татар або, нарешті, балтійських народів, яких зараз також пляново винищують. Отже, з'ясовувати тут вже нема чого: все ясне! А сперечатися — безцільно.

Чого хоче російський монархізм та російський фашизм як старої, так і нової марки — також давно вже й добре відомо. «Не було, немає і бути не може» — цю пісню від 1863 року безупинно й на всі лади співають до сьогоднішнього дня різні Валуєви-Пурішкевичі - Волконські-Чухнови. (Див., наприклад : І. Бутенко : «Что должен знать каждый об украинцах», Мюнхен, 1948; статті в газеті «На переломе» за кінець минулого й початок поточного року тощо). Тут також все ясне й сперечатися немає потреби, бо це була б Сізіфова робота.

Отож, і в першому і в другому випадкові для в'язнів російської тюрми народів, а в тому числі й для українців, лишається тільки одно — боротися й боротися, захищаючи своє життя, своє існування, як при зустрічі, скажімо, з диким хижим звірем або отруйною гадюкою. У таких випадках сперечання смішні, як смішні були сперечання Ягняти з Вовком з добре всім відомої байки. Хіба можна переконати голодного вовка, щоб він не їв ягняти?!.. Ні, мусиш напружити всі свої сили й пробувати оборонятися чим можеш, хоч і зубами, інакше бо загинеш...

Так справа стоїть з двома яскравими політичними російськими напрямками, що ось до останнього моменту один по другому стояли і стоять при державному кермі Росії-СССР.

Але чого хоче російська демократія, цей третій політичний напрямок, що виступає зараз новим претендентом на керівництво тим самим державним кермом, в разі загибелі тоталітарного режиму в СССР? Чого хоче російська національна демократія, яка, ніби, засуджує всякий гніт, усяке насильство? Чого хоче російська національна демократична еміґрація в образі різних російських еміґрантських груп, особливо ж в образі новоствореної «Ліги боротьби за народню свободу»?

Ця російська національна демократія, як бачимо, виступає перед світовою громадськістю з прогресивними, ніби, гаслами, з доцільними, ніби, твердженнями, виходячи з найкращих, ніби, принципів демократії. А проте... її діла у відношенні, скажімо, до українців, м'яко кажучи, дуже підозрілі, а висловлювані нею думки в українському і взагалі національному питанні такі хитромудрі й такі плутані, що виникає потреба поставити цій демократії низку питань руба й вимагати цілком ясної відповіді на них. Короткі, точні й ясні відповіді на ці питання конче потрібні для нас, бо лише тоді зовсім ясно стане :

а) з ким українська демократія має справу,

б) як організована національна російська демократія тлумачить саме поняття демократії (бо вже ми, як і цілий світ, добре ознайомлені з одним московським варіянтом тлумачення демократії.),

в) чи є або чи можлива будь-яка база до порозуміння для демократій народів, що їх пригноблено зараз в СССР, з російською національною демократією, яка готується стати у керма «Майбутньої Росії».

Оці наші питання до російської національної демократії, зокрема до Ліги, будуть такі :

1. Чи організована російська національна демократія дійсно хоче після перебудови СССР зробити з колишніх в'язнів російської тюрми народів вільних сусідів-приятелів, чи вона воліє за краще мати й далі колоніяльних рабів, хоча б і вороже настроєних?

2. Чи російська національна демократія дійсно шукає шляхів справедливого розв'язання національного питання при перебудові СССР, цієї новітньої в'язниці народів, і буде обстоювати задоволення всіх законних з погляду демократії вимог колись силою або ошуканством підкорених і віками гноблених Росією-СССР народів, як це зробила зараз англійська демократія, давши самостійність колишнім рабам своєї імперії — Індії, Пакістану, Цейлону, Ірляндії, Киренаїці тощо? Чи може вона, російська національна демократія, в спосіб заморочення голів нам і світові хоче зберегти й продовжувати надалі сучасне колоніяльне становище підкорених Росії-СССР народів, яке гарантує їй, російській національній демократії, панівне становище в новій тюрмі, знову перефарбованій, під новою вивіскою, яку вона створить?

3. Як взагалі російська національна демократія розуміє принцип свободи народів? Чи вона беззастережно визнає його лише тоді, коли мова йде про свободу її власного, московського, народу, чи вона визнає це право на свободу, на вільний всебічний розвиток і за всіма іншими народами, незалежно від того, чи вони вже тримають у руках напоготові добрі буки, щоб луснути напасника по голові, чи стоять вони обеззброєні або навіть із зв'язаними руками та спутаними ногами, як от у даний момент українці, білоруси, грузини, вірмени тощо?

4. Чи вважає російська національна демократія, що у кожного підбитого Росією-СССР народу є право вільно й самостійно порядкувати всіма своїми справами — політичними, господарськими, культурними, чи вважає, може, що в цих паріїв російської імперії такого права немає, а що це право й надалі лишається за розбійником, який ці права у свій час одібрав у них силою, та за ними, спадкоємцями того розбишаки, тобто : Росії-СССР?

5. Нарешті, ще одно питання. Ми маємо дуже цікаві висловлювання на тему про Україну. Року, наприклад, 1857 славетний російський демократ Герцен у своєму «Колоколі» писав : «Україна (за часів Богдана Хмельницкого) була козацькою республікою, побудованою на демократичних й соціяльних підвалинах. Коли Україна, пам'ятаючи всі утиски москалів — і кріпацтво, і рекрутські набори, і безправство, і грабіж, і батіг, з одного боку, та не забуваючи, з другого, як їй було під Річчю Посполитою Польською з жолнєрами, панами та коронними урядниками, не захоче бути ні польською, ні руською (підкреслення Герценове), то, на мою думку, питання вирішується просто : «Україну треба признати в такому випадкові свобідною й незалежною (підкреслення наше — Д. С.).

А в 1863 р. з нагоди польського повстання він же, Герцен, у «Колоколі» писав : «Нам було би дуже шкода, якби Україна, покликана вільно виявити свою думку, не зуміла залишитися при повній незалежності», бо «згадка про те, що вона

вистраждала після Б. Хмельницького через прилучення до Москви, і про те, що змусило Хмельницького йти в царську кабалу, могла би послужити їй доброю наукою» (Див. «Вибрані твори Мих. Драгоманова», т. I, Прага, 1937, ст. 13, 23-24).

Так от, чи вважає теперішня організована російська національна демократія оці Герценові думки (висловлені, до речі, задовго до цілковитого пробудження українського народу, од створення Української Народньої Республіки й до тотального сталінського погрому України!), чи вважає вона оці Герценові думки за слушні, які й вона сама цілком визнає, себто: визнає за Україною законне право на цілком незалежне, самостійне політичне життя? Чи може вона, теперішня російська національна демократія, тримається того погляду, що його висловив Денікін на початку другої світової війни у меморандумі до французького уряду, в якому писав: «Ніколи жодна Росія, чи то тоталітарна, чи то демократична, чи то республіканська, чи то монархічна не допустить відділення України» (Див.: «Соборна Україна», ч. 3-4 за 1947 р., ст. 129).

6. І останнє. Ми, представники української демократії, хочемо для свого народу на його власній землі такої ж свободи й незалежности, яку мають усі вільні народи у себе дома, як от, скажімо: швайцарці, шведи, норвежці, данці і багато інших. Ми не заперечуємо, і навіть бажаємо, щоб таку ж свободу мали й усі інші народи, а в тому числі й росіяни. Українські демократи нікому нічого не хочуть нав'язувати силою й ошуканством, але не хочуть, щоб і їм будь-хто нав'язував щось за допомогою озброєного кулака або ошуканства. Ми проти всякого насильства народу над народом. Ми хочемо, щоб усі життьові суперечки між народами були розв'язані за принципом цілковитої справедливости, рівної для всіх.

А чого хоче російська демократія? Чи того ж самого?

Отож, давайте будемо говорити чесно й ясно! Точна і чесна відповідь на оці шість питань може поставити крапки над усіма «і» та показати, чи ми справді маємо справу з демократією, чи лише з демократією в лапках. Вона може показати, чи є будьяка база для дальших розмов і порозумінь, чи такої бази немає і не може бути, як не було та не могло й бути її у Вовка з Ягням із згаданої вже байки.

Дм. С-вій

Слово дається російській національній демократії, зокрема Лізі боротьби за народню свободу. Ця остання мусить для ясности розкрити, за свободу якого народу вона зібралася боротись: чи то за свободу українського, чи то грузинського, чи, може, за свободу московського народу, бо, як відомо, в Росії-СССР різних народів, все ж таки, є досить! Ми вважаємо, що Ліга зібралася боротися за волю московського народу, що ця боротьба цілком виправдана і законна, але хочемо, щоб це офіційно було підтверджено.

Осип Федькович

Яскраво змальовує дику красу й поезію Буковини мрійник-романтик Федькович: «Нема кращого світа понад гуцульські гори. Небо над ними чисте, як дорогий камінь, смеречина зеленіє, пташка не втихає». Там він блукав у гуцульській «ноші», додержуючись селянських звичаїв, слухаючи милозвучні рідні пісні, хоч зпольщені або знімеччені панки докоряли йому за те, обзиваючи диваком і відлюдком.

Син урядовця, він змалу тягнувся до народу: його хрома сестра, яка співала так, що «каміння плакало би», знала багато народних казок і пісень, що ними забавлявся хлопчик-брат її, і всі такі співанки та казки перейняв. Спочатку, під впливом німців — маляра Роткеля і поета Найбауера, писав він вірші німецькою мовою, що їх Найбауер визнав гідними кожного німецького лірика. Але буковинські громадські діячі Антін Кобилянський і Горбаль відхилили його від чужинців, і він почав писати гарні, натхнені вірші рідною мовою. Деякий час він служив у австрійській армії (дослужився навіть до офіцера), але нудився військовою службою, що відбилося в його віршах про жовнярське життя, сповнених тугою жовняра по гуцульських горах та лісах. Уріднім селі його обрали війтом, і він уперто захищав права селян, порушені поміщицькими сервітутами. Нарешті виявив себе талановитим педагогом, перебуваючи шкільним інспектором і даючи цінні вказівки вчителям: «Штука цвіте і нидіє через артистів, а школа — через учителів. Кожна школа є завжди така, як її вчитель; вона є його духовою фотографією».

Дуже вплинула на нього творчість Шевченка: «Шевченко, соловію! хто сріберного твого голосочку хоч раз чув, чи може той жєбиного крікоту дожидати!» Читав він — не начитався Шевченка, Квітку, Вовчка, Куліша та давав читати їх і своїм жовнярам, що як стали ті книжки читати, то тільки шмаття залишилось... Він хотів «своїми плугами крутогорими зорати свою Буковину», як наш Тарас, його тато, навчив його орати. Цього він досяг остільки, що російський поет Тургенєв назвав його поезію «гірським, свіжим струмком живої води». Але його чудовий талант не підтримувало відстале буковинське суспільство — навпаки часто ставило поетові, людині нервовій, вразливій, пригніченій ненормальними родинними стосунками, шкідливі перепони.

Своїм зоїлам - панам він чинив своєрідний опір: так, спокійно вислухавши одного разу гострі закиди одного професора («виправте се, те..») що не дуже розумівся на поезії, він низенько вклонився йому та поцілував йому руку, тобто зробив як селянин-гуцул, що нібито смириться перед паном, але — не послухає його. Не дивно, що, на думку Франка, «видно у поета якесь заглиблення в самого себе, він потрапляє в песимізм, не вірить у свої сили..» Біда Федьковича була в тому, що він набагато років випередив свою добу..

З глибоким жалем ставився до нього Драгоманів. Прийшовши до Драгоманова, він відсунув тарілку з витребеньками — тістечками, щось незрозуміло пробовкуючи; витягнув капшук з штанів своєї гуцульської «ноші», скрутив цигарку й почав з найбільшою флегмою курити.

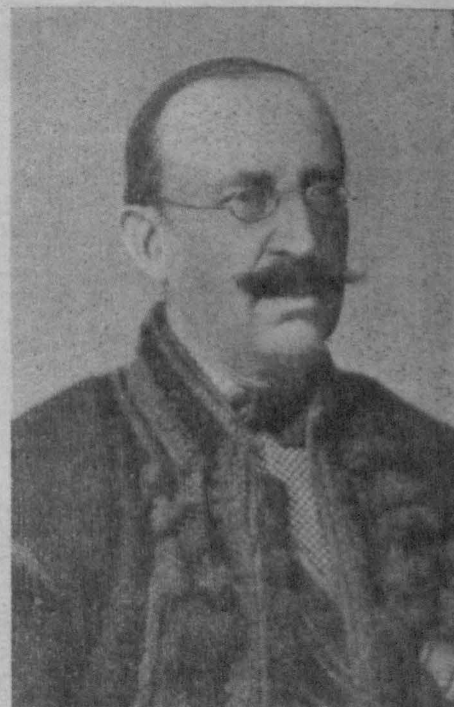

ОСИП ФЕДЬКОВИЧ
(8. VIII. 1834 - 11. I. 1888)

«Нарід мені не вірив би, коли би я не був у народній одежі. Жию між

народом, люблю той нарід і народної одежі не покину!» — не раз упевнено казав Федькович. «Федькович видавсь мені капіталом, — пише про нього Драгоманів, — який і сам себе не вміє вжити як слід, і ті, що навколо нього, не вміють, і який через те просто щодня пропадає...» Оце саме, що ніхто не підтримав його неспокійний, невдоволений дух, удався він до астрольогії та навіть усякого дивацтва...

Зразковий лірик, Федькович був і не гіршим повістяром. Драгоманів ставить його як повістяра нарівні з Ауербахом, Жорж Занд, Тургенєвим, Квіткою й М. Вовчком. З багатьох його повістей слід відзначити «Любу-Згубу», «Серце не навчити» і «Опришок». У повісті «Любя-Згуба» розповідається, як один нарубок, закохавшись у дівчині, яка вийшла згодом за його брата, вбиває себе і брата. Майже той самий сюжет і в повісті «Серце не навчити» — буйне кохання двох легінів-приятелів до однієї красуні, той же трагічний кінець. Тут панує гуцульська романтика, що так подобалась Федьковичу: мальовничий одяг, старовинна золочена зброя, гучні трембіти, загартовані, енергійні люди, лицарство, глибокі почуття, що ведуть до загибелі... Сила містики, жаху й мерців — і в драмі «Довбуш», де герой, тільки вмираючи, дізнався, що любив своїх сестер...

Трагічна була творчість Федьковича, трагічна була й доля цього фантаста-поета-астролога... Але своїми оригінальними творами, хоч іноді й далекими від реального життя, він піднісся на таку височінь у Буковині, як відомий Шашкевич у Галичині. Деякі критики набирали сміливости порівнювати його навіть з «соловйом»-Шевченком, але у всякому разі він своїм поетичним широким льотом залишив далеко по собі попередніх буковинських поетів (Проданів, Ферлеєвича та ін.), і недаремно його звуть співцем і збудником Буковини.

П.

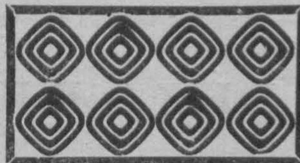

КУРС ГОРОДНИЦТВА

Вийшла з друку довгождана книжка «Курс спеціяльного городництва відкритого ґрунту» відомого спеціяліста по городництву дипл. інженера Юрія Гюбнера, доцента Укр. Техн.-Господарського Інституту в Реґенсбурзі.

Книжка написана доступною для читачів ширшого загалу нашої еміґрації мовою. З фахового боку подає легкий до засвоєння матеріял, для кожного бажаючого працювати в галузі городництва.

Книга ця охоплює 192 стор. циклостильового друку і містить у собі всі головніші культури городництва з усіма способами їх вирощування.

Детально розроблені розділи плекання всіх видів капусти, культур кореневих, як: морква, червоні буряки, редька, ріпа, салєра, скорцанера, шпараг, пастернак; овочеві культури: помідори, сині баклажани; стручкові: перці, огірки, дині, кавуни, гарбузи. Всі рослини салатні; рослини цибулеві; всі городні стручкові культури; рослини специфічні запахові — майоран, кріп, фенкіл, кмін, коляндра, острогін, любисток і ін.

Добре опрацьований відділ хвороб городничих рослин, їх шкідників та боротьба з ними.

Книжка видана позаочним сектором У.Т.Г.І. в Реґенсбурзі для студіювання кореспонденційною методою. Але головний плюс цієї книжки є в тому, що учбовий матеріял в ній подано в легко доступній формі до засвоєння не лише для студента «позаочника», а й для городника практика.

Ціна книжки з керівництвом 15 н. м., а без керівництва 10,50 н. м.

Всі інформації, як і самий курс можна дістати в Позаочному Секторі Інституту.

Адреса:
Ukrainisches Technisch - Wirtschaffliches Institut (UTWI), Abteilung fuer Fernunterricht, REGENSBURG, Ganghofer Siedlung, Paul-Heyse Str. 2, Allemagne, U. S. Zone.

ІНШІ ДНІ

(про книжку новель Софії Парфанович)

«Інші Дні» — це третя книжка Софії Парфанович — лікаря і письменниці-реалістки.

Автор вміло веде читача палаючими вулицями Львова, сибірськими трактами, слідом за колонами засланих українців; і через шпиталі, де лікарі приймають новонароджених, а в будинку гасне світло, або навколо падають бомби; і через Київський вокзал, звідки саме відходять транспорти «остарбайтерів» на Берлін.

Майже всі новелі оповідають про тяжкі, а то й трагічні події, та в кожній з них чути непохитну волю і любов до життя. Книжка кожною новелею наближає нас до далекої Батьківщини, зігріває спогадами не одно, холонуче на чужині, українське серце. Як пише в післямові до цієї книжки видатний критик Григорій Шевчук, «Збірка новель Софії Парфанович вносить свою пайку в заселення нашого серця постатями й почуваннями рідної землі».

Л. П.

СХІД І МОСКВА

Сірієць Павло Аненський, секретар Антіохійського Патріярха, побувавши у Москві і на Україні в роках 1654-1656, писав:

«Цілі два роки в Москві колода висіла на наших серцях, а розум був геть чисто стиснений і придушений, бо в тій країні (Московщині) ніхто не може почувати себе хоч трохи свобіднішим і задоволеним, хіба лише ті люди, що там виросли, а всі інші, от хоч би ми, навіть ставши панами цілої країни. (як патріярх!), ніколи не перестануть бентежитися та відчувати в серці неспокій. Зате Козацька країна (Україна) була для нас начебто наш власний рідний край, а її мешканці були нашими добрими приятелями та людьми, неначе ми самі!»

* * *

ХАРАКТЕРИСТИКА УКРАЇНЦІВ

Французький інженер Бопляи, що в першій половині XVII ст. був на польській службі і перебував на Україні, писав про українських козаків, що вони «хоробрі побідники, загартовані у боротьбі, завжди готові по першому наказу, за тиждень, виступити в поле... Не можна надивуватися, з якою сміливістю вони перепливають море... Підчас плавання козаки зовсім не п'ють горілки і взагалі не беруть її з собою, а хто знайдеться у човні п'яний, то його отаман наказує кинути за борт... Козаки з природи сильні і рослі, люблять вбиратися, але лише тоді, коли вертаються переможцями... Небагато з них вмирає на ліжку і то у великій старості; більша частина залишає свої голови на полі чести...»

* * *

ФРАНЦУЗ ПРО УКРАЇНУ

Французький публіцист і член Міністерства Закордонних Справ Charles Louis Lesur у своїй праці «Histoire des Kosaques» (Париж, 1812 р.) так характеризує українців:

«Українці більш великодушні, більш одверті, більш ввічливі, більш гостинні і мають більший торговельний хист, ніж росіяне. Вони — українці — являють собою живий доказ перемоги свободи над людьми, що народилися в неволі».

З книжки Володимира Січинського «Чужинці про Україну», французький переклад якої виходить незабаром, як 6-те видання.

З нашого життя

Україна

Чай у Львівській області. Цього року посаджено в Львівській області 2000 кущів чаю. Крім цього почато теж засаджування винної лози, яка досі прийнялася лише в Заліщиках над Дністром. Завдяки большевикам примандрували на західні українські землі субтропічні рослини, але чи цим збільшиться добробут населення Західної України? (УБІ).

Цитрини і апельсини на Закарпатті. В Ужгородській окрузі посаджено цього року навесні вперше цитрини й апельсини. Окрема делегація науковців з Ґрузії привезла сюди розсадники, допомагаючи рівночасно в тереновій праці. (УБІ).

— На західніх українських землях почалась посилена агітація за колективізацію селянських господарств. У Львівській області було 797 колгоспів, що об'єднували 92 відс. біднецько-середняцького елементу; в Тернопільщині — 800, в Станіславівській області — 350; Волинська область колєктивізована на 80 відс. (У. Б. І.)

— Музей Тараса Шевченка в Києві займає 21 кімнату і має 6.000 експонатів. Між ними є 800 акварелів Шевченка. (УБІ).

— У Львові, з нагоди 375-ліття першої української друкованої книги — вийшла книжка про Івана Федорова — основоположника друку в Україні.

— В м. Черкасах відбулася нарада працівників у галузі каучуку. На нараді було порушено питання про збільшення плантацій каучуконосної рослини кок-сагизу на Україні.

БОЛЬШЕВИКИ ДЕПОРТУЮТЬ ЖИДІВ З УКРАЇНИ Й БІЛОРУСІ

Рештки жидів, яких не встигли зліквідувати гітлерівські душогуби в Україні й Білорусі, доконують тепер большевики своїми випробуваними методами. Жидівські кола в Стокгольмі, що стоять у близьких відносинах з Американською Жидівською Лігою проти комунізму, інформують, що біля 400.000 жидів на західніх землях України й Білорусі впали саме жертвою большевицьких депортацій на Сибір.

Це вперше в історії Совєтського Союзу проводиться така широко закроєна протижидівська акція. Як відомо, вона підготовлялася вже від січня ц. р. на сторінках совєтської преси замаскованими випадами проти «космополітів» у мистецтві, літературі й критиці. Тому що держава Ізраїля не стала знаряддям Кремля, то очевидно жиди в Совєтах — досі там найлояльніший і впливовий елемент — раптом стали неблагонадійними. (Стокгольм — УПК).

Франція

ГОЛОВА ВИКОННОГО ОРГАНУ УНРАДИ І. П. МАЗЕПА В ПАРИЖІ

Голова й керманич ресорту закордонних справ Виконного Органу УНРади — проф. Ісаак Мазепа у липні місяці ц. р. відвідав Париж.

Метою цієї подорожі було нав'язати тісніший контакт з українськими колами у Франції, а також поінформувати українські кола про працю й завдання УНРади та її Виконного Органу.

Представник Виконного Органу на Францію інж. С. Созонтів 13-го липня, в залях клюбу Видавництва «Громада», влаштував зустріч українського громдянства з Головою В. О. На зустріч зібралося до 50 осіб — представників українських установ, організацій і товариств та запрошених гостей. Було виголошено низку привітань, після чого відбувся обмін думками та інформаціями про важливі питання українського життя, зокрема на французькому терені.

Проф. І. Мазепа виголосив довгу промову, в якій з'ясував найважливіші завдання УНРади та пляни на майбутнє.

ВИЗНАННЯ СЛОВАЦЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ

В часописі «Словенски Народ» (ч. 10, Франція) надруковано на першій сторінці велику статтю під заголовком «Словацькі сусіди за право словаків на самостійність».

З статті довідуємося, що Словацька Народна Рада за Кордоном (СНРзК), створена в 1948 році, одержала офіційні повідомлення від екзильних урядів Чехії (генерал Прхала), України (президент А. Лівицький), Польщі, (президент А. Залєський) та Угорщини (президент Варґа Бела) про її визнання й повну підтримку цими урядами у справі виборення словацьким народом своєї незалежної держави.

В підрозділі «Визнання СНРзК Народною Радою» читаємо : «З неменшою радістю треба нам зареєструвати листа від голови Виконного Органу УНР (в тексті помилково написано «президента УНР» — *Ред.*) п. Ісаака Мазепи (датованого 24 березня 1949 р.). Репрезентуючи всіх українців закордоном, пише в листі, між іншим, так : «Сердечно вітаємо утворення Словацької Народної Ради і з радістю будемо утримувати з вами зв'язки для спільної праці за визволення наших народів, уярмлених Москвою»...

Далі автор статті додає : «Це сказано від великого українського народу, який, під вправним керівництвом Української Народної Ради домагається своєї власної держави. Як ми — за свою словацьку державу, так ми і за те, аби українці мали свою власну державу також».

КОНҐРЕС ЛІБЕРАЛІВ

У м. Довіль 7-13 липня ц. р. відбувся конґрес Світового Об'єднання Лібералів. На Конґресі були представники 24-ох країн (США, Канади, Австралії, В. Британії, Франції, Швеції, Норвегії, Данії, Бельгії, Еспанії, Італії, Швайцарії, Туреччини, України, Німеччини, Мадярщини, Румунії, Чехо-Словаччини, Польщі, Білорусі, Литви, Латвії, Естонії).

Українці в цьому конґресі взяли дуже активну участь. До складу української делегації входили члени проводу Центрального Комітету Союзу Українських Лібералів в особах : Б. Панчука — голова, М. Опаренка — м. голови, Ю. Сальського — секретар та Р. Горіна, як членів. Участь у конґресі, як спостерігач, узяв також п. інж. Д. Андрієвський — член Української Національної Ради. Від українських журналістів був присутній п. ред. М. Семчишин.

До Центральної Ради та Екзекутиви Світового Об'єднання Лібералів вибрано двох українців : Б. Панчука і Ю. Сальського.

Швайцарія

В Швайцарії вийшла книга «Війна на сході» Джіованні Мессе, кол. коменданта італійського корпусу проти СССР, в якій Мессе заявляє : «Україна творить собою національно ясно означену цілість, що мовно і етнічно опирається на старій традиції»... Між іншим Мессе визнає, що армія Петлюри в вирішальній мірі допомогла Пілсудському перемогти большевиків над Вислою. (УБІ).

Австрія

З Австрії повідомляють, що там до тепер мешкають 10.600 українців. З них 297 студентів, 491 — члени Пласту, 327 — члени СУМ-у, 60 осіб — члени Спілки українських науковців, письменників і митців.

Чехо - Словаччина

— Заарештовані чехами в Пряшеві українські Сестри-Служебниці були передані польській поліції. З варшавської в'язниці їх переслано в руки НКВД. Тепер Сестри-Служебниці перебувають у спеціяльному таборі при вул. Янівській у Львові (Брюссель, П. Б.).

— Чеська влада, офіційно не забороняючи діяльности українським еміґрантам, практично унеможливлює працю та всіляко впливає на погіршення навіть матеріяльного стану українців-еміґрантів. Так, пакунки КАРЕ, висилані з Америки різними організаціями, від тепер не доручаються українцям, бо влада видала наказ вручати КАРЕ пакунки лише організаціям, другим наказом — заборонила існування українських організацій на терені Чехо-Словаччини.

Німеччина

ДРУГА СЕСІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

Друга сесія Української Національної Ради відбулася на протязі п'яти днів (23-27 червня ц. р.) в одному з міст західньої Німеччини. Сесію скликав Президент УНР Андрій Лівицький окремим декретом.

Сесію відкрив Голова УНРади проф. Б. Іваницький, який передав слово п. Президентові А. Лівицькому. П. Президент виголосив промову, в якій привітав членів УНРади та закликав до однозгідної праці. Були зачитані численні привітальні листи й телеграми.

Після урочистої частини Сесії члени УНРади відбували засідання, на яких вислухали звітну доповідь Голови УНРади проф. Б. Іваницького, звітну доповідь Голови Виконного Органу проф. І. Мазепи та керманичів ресортів : д-ра Л. Макарушки (про фінансові справи), інж. С. Довгаля (про діяльність ресорту преси та інформації, а потім ресорту народнього господарства), ген. М. Капустянського (про військові справи). Про діяльність ресорту освіти прочитав звітну доповідь д-ра М. Шлемкевича, що перебуває в США, державний секретар В. Соловій. Державний контрольор проф. І. Кабачків доповів пленумові УНРади про висновки контролю діяльности всіх органів УНРади.

Після заслухання звітів відбулися докладні дискусії й критика діяльности.

Пленум УНРади прийняв до відома звіти про діяльність та ухвалив по них відповідні постанови.

27. VI. 49 створено новий Виконний Орган під головуванням проф. І. Мазепи. До нового складу Виконного Органу обрано було :

1. Голова Виконного Органу і ресорт закордонних справ — проф. І. Мазепа (СУС).
2. Заступник Голови ВО — д-р Витвицький (УНДО).
3. Керівник ресорту внутрішніх справ — А. Рябишенко (УРДП).
4. Керівник ресорту військових справ — ген. штабу ген-хор. М. Капустянський (ОУН).
5. Керівник ресорту судівництва — В. Соловій (УНДС).
6. Керівник ресорту освіти — Ю. Бойко (ОУН).
7. Керівник ресорту господарства С. Довгаль (СУС).
8. Керівник ресорту фінансів — Л. Макарушка (УНДО).
9. Керівник ресорту преси й інформації — М. Лівицький (УНДС).
10. Державний секретар — С. Підгайний (УРДП).

Співом національного гімну закінчилася друга Сесія УНРади, що пройшла під знаком солідарности та консолідованої праці українських політичних сил.

Після смерти А. Рябишенка (24-го липня ц. р.) його заступає тепер Заступник Голови В. О. д-р Ст. Витвицький.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УСХС-у

У Мюнхені 10 липня ц. р. відбулося пленарне засідання Головної Ради УСХС, складеної з представників Української Автокефальної Православної Церкви, Української Католицької Церкви, Центрального Представництва Української Еміґрації, Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, Патронату й Об'єднання Української Кооперації «Унія» та інших українських центральних установ і представників та делегатів підбудови Української Санітарно - Харитативної Служби. Основними питаннями засідання були : звіти уступаючих органів, прийняття нового статуту, вибір нових органів, ухвалення бюджету та схвалення напрямних діяльности УСХС на майбутнє.

За останній рік видано допомоги грішми хворим 45.735,88 РМ і 13.724, 18 НМ, інвалідам — 40.280, 82 РМ і 10.884,28 НМ (у тому 6.700 з фонду ЗУАДК-у на протези), вдовам і сиротам — 31.050 — РМ і 1.497,25 НМ, полоненим і в'язням — 9.658,98 РМ і 1.167,73 НМ, воякам УПА — 337.004,45 РМ і 7.646,99 НМ та іншим категоріям потребуючих — 12.043,50 РМ і 3.299,01 НМ. Окрім цього дано велику допомогу потребуючим у харчах, одягах, ліках та лікарській допомозі

У зв'язку з масовим виїздом нашого громадянства за океан, змінено статут у напрямі примінення його до нових еміґраційних умов та поширення діяльности УСХС на інші країни поселення нашої еміґрації. Сама назва установи тепер звучить : «Українська Санітарно - Харитативна Служба», в скороченні : «УСХС».

— На Конґресі української націоналістичної студентської молоді, що відбувся в Мюнхені, створено Об'єднання Українських Студентських Т-в Національного Солідаризму під назвою «Зарево». В резолюції Конґресу читаємо між іншим : «Стоїмо на засаді, що наша ідеологія має право якнайбільшої гегемонії, а тому будемо в духовій площині (добре, що тільки в духовій! *Ред.*) рішуче поборювати всі ті ідеологічні напрямки, основні заложення й діяльність яких іде в розріз із інтересами українського націоналізму й тим самим української нації»...

Бельгія

ПРЕЗИДЕНТ КОМІТЕТУ «ПРО УКРАЇНА» — ДЕРЖАВНИМ МІНІСТРОМ

П. А. Е. Янссен, президент Комітету «Про Україна», професор лювенського університету, відомий бельгійський вчений економіст, кол. міністр фінансів і губернатор державного банку, директор різних фінансових інституцій, економічний дорадник бельгійської християнської партії, іменований на основі королівського декрету державним міністром.

«ПРО ЕВРОПА» — МІЖНАРОДНІЙ СОЮЗ ІНТЕЛЕКТУАЛІВ-СКИТАЛЬЦІВ

17 серпня ц. р. відбулися в Брюсселі, в приміщенні Комітету «Про Україна» на вул. Ґюмар, 7, перші інформативні збори інтелектуалів-скитальців, на яких були присутніми 20 делегатів, що репрезентували 11 національностей. Зборами керував інж. А. Кішка, якого, як відомо, остання Асамблея «Пакс Романа» в Люксембурзі умандатувала зорганізувати окремий Секретаріят Допомоги Інтелектуалам-Скитальцям.

Зібрані погодилися створити Міжнародній Союз Інтелектуалів-Скитальців. Інтелектуали з країн поза залізною завісою мають включитися в загально-европейське життя й довести, що вони боряться за ідеї християнства і свободи, дорогі кожній людині.

Прийнято також пропозицію інж. Кішки створити Підготовчу Комісію що випрацювала б докладний план праці та оформила б статутово Міжнародній Союз Інтелектуалів-Скитальців «Про Европа». До її складу ввійшли : від українців : п. п. А. Кішка і Б. Макаренко; від поляків : п. п. Бжовскі, Свідра і Талько; від грузинів : п. Тугуші; від латвійців: п. Расеніс і від югословян : п. Божич.

(Брюссель, П. Б.)

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ

Довідуємося, що 1 серпня ц. р. на засіданні Королівської Академії Наук у Брюсселі проф. брюссельського університету Генрі Ґреґуар, світової слави візантолог, відчитав частину студії докторанта п. Ігора Шевченка на тему п. з. «Літературний і філософічний спір у Візантії та його закуліси». Як відомо, п. І. Шевченко є студентом лювенського університету і б. стипендистом

КоБОЗО та веде свою докторську працю під керівництвом знаного візантолога Роме, проф. лювенського університету, у співпраці з вищезгаданим проф. Ґреґуаром.

Нам приємно поділитися вісткою, що п. І. Шевченко одержав від гарвардського університету в США 10-місячну стипендію в розмірі 2.000 ам. дол. на проведення його наукових розшуків.

(Брюссель, П. Б.)

Швеція

ЮВІЛЕЙ ШВЕДІВ З-НАД ДНІПРА

На шведському острові Ґотлянді, 1-го і 2-го серпня ц. р., кількасот колишніх українських горожан з діда-прадіда, шведів з сіл Старошведське, Новошведське і Шведська Поляна над Дніпром на Херсонщині, святкували двадцятилітній ювілей свого врятування з червоного пекла. Двадцять літ пройшло з того часу, коли українські шведи, в 1929 році, покинули свою улюблену колонію над Дніпром і — можна без перебільшення сказати — свою улюблену Україну. 887 осіб, втікаючи перед благоденствами започаткованої колективізації, прибули тоді до Швеції. За цей час вони встигли пустити нові коріння в шведській землі, своїй властивій батьківщині, але образ України, що була їм батьківщиною протягом 150 років, залишився незатертим у їх серцях.

— Кореспондент УЦК в Стокгольмі повідомляє про тяжке положення 50.000 українців, примусово перевезених із Зах. України на Східню Прусію. За їх вороже наставлення до совєтської влади — вона не дала їм ніякої допомоги для розбудови господарств.

Англія

— По всій Англії йде організація гуртків «Самопоміч» — під керівництвом Українського Бюра (п. сот. Панчук). До гуртків «Самопоміч» можуть вступати українці, які визнають і підпорядковуються УНРаді та її Виконному Органові й осуджують монопартійне підпорядкування українських організацій.

— Представництво УНРади та Управа Українського Бюра домовилися з Англійським Товариством Міжнародного Порозуміння, що одно з чисел місячника цього Т-ва буде повністю присвячене українським проблемам.

— Українське Бюро приступило до створення Профспілки Українських Робітників у Англії.

— Українське Бюро видає серію листівок про Україну та український народ для розповсюдження їх між англійцями.

— Заходами Українського Бюра виходить у світ брошура англійською мовою «Україна під Совєтами в 1918-1939 рр.»

— В Лондоні відбувся З'їзд трьох, раніш організованих, військових організацій : СУВ, УНГ та Т-ва Укр. Військовиків. Всі три організації, об'єднавшись, за ухвалою з'їзду створили тепер Союз Українських Вояків. Новоповстала організація — зразок конструктивної праці. Головою СУВ обрано сот. М. Опаренка. Членами Управи — О. Титаренка, Г. Осідка, Ю. Сальського, Ф. Винника, М. Сахна, Ю. Вовка, С. Онисько і К. Калиновського. З'їзд вислав привітання п. Президентові УНР А. Лівицькому.

Канада

— «Українці Канади домагаються від закордону визнання УНРади, як єдиного легального представника українського народу», — такі постанови приймають українці Канади на зборах, що їх переводить д-р Ст. Росоха, член УНРади -«У. Думка» ч. 24).

— Канадійські урядові чинники запланували збільшити іміґрацію в Канаду з Европи на цей рік. Потрібні робітники-фермери, домашні обслуги, доглядачі хворих, виробники меблів, металюрги і т. д. Українські допомогові організації в Канаді роблять все можливе для збільшення числа еміґрантів-українців з Німеччини та Франції.

— Вийшов перший зошит великої (на 1000 сторінок) «Історії України». В повідомленні не зазначено імен авторів «Історії України» І. Крип'якевич і М. Голубєць, лише ім'я видавця цієї книги — І. Тиктор.

* * *

У жовтні місяці ц. р. в Манітобському університеті відкривається слов'янський відділ. Професором цього відділу призначено недавно прибулого з Европи проф. Ярослава Рудницького, що є добре відомий в наукових колах Европи, як один з найкращих молодих професорів. До Канади проф. Я. Рудницький прибув у січні ц. р. і до теперішнього часу працював як лектор та член відновленої на американському континенті Української Вільної Академії Наук, секретарем якої він є.

Спол. Штати Америки

— Нью-Йорська «Свобода», одинокий український поденник на чужині, помістив статтю «Що треба знати про УНРаду і що треба робити».

Раніше «Свобода» ставилася до УНРади з деякими застереженнями. Сьогодні читаємо : «УНРада — єдиний правдивий репрезентант українського народу і захисник його інтересів на міжнародньому політичному форумі... Розбиття УНРади або паралізування її роботи означатиме а) недорозвиненість громадсько-політичної свідомости як серед широких мас укр. політеміґрації, так і серед її провідної верстви, б) занепад визвольних змагань серед еміґрації, в) зневіру щодо позитивних наслідків визвольної боротьби серед широких мас українського народу на батьківщині, куди підуть чутки про розбиття або безсилля укр. політцентру на еміґрації, г) дискредитацію громадсько-політичних сил української еміґрації перед зовнішнім світом». Часопис з Англії «Українська Думка», з якого передруковуємо це повідомлення, робить висновок : «Вміщення такої статті в «Свободі» свідчить, що ідея УНРади остаточно перемогла серед українського громадянства в Америці».

— Великий часопис «Дітройт Н'юс» подав багато світлин (фотографій) та широкі відомості про українську капелю ім. Тараса Шевченка під керівництвом Григорія Китастого -«Укр. Гром. Гора» ч. 18).

— Американська преса високо оцінила картини молодого маляра Олександра Мусійчука, які були виставлені в Музеї в м. Клівленд. Олександр Мусійчук здобув на виставці нагороду, а в Артистичному Інституті в Клівленді, де він вчиться — йому запропоновано посаду професора малярства.

— В Нью-Йорку відбулася велика вистава «Гомін України», присвячена 300 річчю тріюмфального в'їзду гетьмана Богдана Хмельницького в Київ. Загальна кількість виконавців — понад 100 осіб. Під час цієї величної вистави були вперше виконані нові твори композитора Михайла Гайворонського. Дохід з вистави призначений на рятунководопомогову працю ЗУАДК.

Венецуеля

— Відома українська малярка п-ні Галина Мазепа-Коваль працює в м. Каракасі в ділянці рисованого фільму (мультиплікація). Працям Галини Мазепи венецуельська преса присвячує великі позитивні статті.

Парагвай

— Все українське організоване життя концентрується навколо «Української Громади» в Монтевідео, столиці Уруґваю. «Українська Громада» вже має власний будинок та філії «Просвіти».

Арґентіна

З Буенос Айресу повідомляють, що українці Арґентіни протестують проти слов'янського конґресу, влаштованого т. зв. «Союзом Слов'ян в Арґентіні». Цей «Союз» одержує гроші від Москви і робить все можливе, аби викликати недовір'я урядових кіл Арґентіни до еміґрантів слов'янського походження.

В предмісті Буенос Айреса, Авежанеда, товариство «Відродження», при чисельній участі своїх членів та членів Т-ва «Просвіта», посвятило нову площу й домівку.

Українська колонія в Буенос- Айресі відбула прощу в м. Люхан. У прощі взяли участь біля 2.000 українців. Під час походу співано церковних пісень та роздано арґентінцям проклямації, в яких розповідалося про боротьбу українського народу за своє місце під сонцем. (Брюссель, П. Б.).

Філіпіни

На острові Самар (з групи Філіппінських островів) перебуває зараз група українців, яких у цьому році було евакуйовано сюди з Шангаю. Група ця складається з 150 чоловіків, жінок і дітей всякого віку. Серед цих українців є люди різних професій : ремісники, техніки, нафтові знавці і кваліфіковані рахівники. На початку липня ц. р. було там відкрито українську школу для дітей цієї української колонії. Також відкрито було медичні й електроінженерні курси.

Але ця група має право перебувати на острові Самар тільки до жовтня ц. р., коли всі українці повинні відтіля виїхати, і перед ними стоїть зараз проблема — куди саме. Більшість має надію виїхати до США. Є також перспектива виїхати до Австралії, Сан-Домінґо, Еквадору, Парагваю та до Голяндської Колоній, переважно на сільсько-господарські роботи.

ВІД РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ У ФРАНЦІЇ

Рада Громадської Опіки у Франції в своїй декларації вміщеній в двотижневику «Громада» ч. 5-6 за березень ц. р., заявила свої принципові позиції. Отже, виходячи з них, вона рекомендує всім своїм членам у пропагуванні ідей організації серед громадянства дотримуватися таких правил :

1. Ні в якім разі не послуговуватися ні сумнівними даними, ні гострими по формі нападами проти противників, а виключно річевими доказами.
2. При всіх обставинах вимагати постійної співпраці між українськими організаціями.
3. До всіх виявів громадського життя застосовувати демократичні форми : виборність, вільне обговорення, одверте голосування, контролю; рішуче побивати яку б то не було диктатуру і фюрерство.
4. При засновуванні власних організацій уникати всякої боротьби з існуючими вже на місці другими укр. організаціями, навпаки, тримати з ними контакт і старатися бути чинником з'єднання і координації.
5. Ні при яких обставинах у внутрішні спірки і конфлікти не вмішувати чужинців і тим оберігати добре ім'я української еміґрації на зовні.

ДУЖЕ ВАЖЛИВО

Беріть в ІРО посвідки національности і інші документи, бо якщо в 1950 році ІРО припинить свою діяльність, то цих всіх документів не можна буде одержати вже.

Пильнуйте справи вибрання *посвідки національности*. Ця справа дуже важлива, бо без посвідки національности ніхто з еміґрантів не зможе вибрати у префектурі своїх паперів, як українець, чи у випадку, коли він продовжує свою «карт д'ідантіте» чи її щойно виробляє.

Посвідка національности є важлива також і через те, що вона є водночас урядовим документом бездержавности. Хто не має т. зв. нансенівських паперів або посвідки національности українського Бюра І.Р.О., той не вважається французькою владою бездержавним, але громадянином тієї держави, з якої приїхав, отже чи то Польщі, чи то Совєтів, чи то Румунії і т. п. Всі потрібні урядові засвідчення мусить він тоді брати з консулятів т. зв. «своєї держави», з якою найрадше не мав би нічого до діла, але якій нажаль підлягає доти, доки не відрікся тієї підлеглости, вибираючи посвідку національности І.Р.О.

Посвідка національности І.Р.О. — це не тільки конечний урядовий документ, це також посвідка, що ви бездержавний українець, що стоїте під опікою Міжнародньої Організації, що не підлягаєте ніяким наказам консулянів країни, з якої ви приїхали, що ви не є зобов'язані до військової служби в армії тієї країни, що на випадок війни не підете до концентраційних таборів, як громадяне ворожої держави, — словом, це залізний лист вільної людини у вільній державі, що дала вам захист і працю.

Це величезне значення Посвідки Національности мусите як слід вияснити всім землякам вашої околиці й спонукати їх якнайскоріше ці посвідки вибрати.

Щоб отримати посвідку національности, чи які інші документи, необхідно таке :

1) Заповнити по-французьки чи поукраїнськи анкету, яка видається в Громадській Опіці.

2) Представити копію (докладний відпис) перших трьох сторінок карти д'ідантіте (чи ресепісе), завірену на мерії. Для тих, що зеертаються особисто до бюра в Парижі, завіряти копію непотрібно.

3) По можливості треба надсилати в оригіналі документи, на підставі яких прохач в'їхав до Франції, та, коли мається, то й метрику народження.

4) Члени українських організацій повинні подавати також посвідки про приналежність до цих організацій.

(Оригінальні документи повертаються рекомендованим листом).

6) Гроші на оплату самої посвідки в І.Р.О. — 240 фр., та 110 фр. на поштові та інші витрати бюра, а разом — 350 фр. від особи, належить висилати поштовим переказом на поштовий рахунок Громадської Опіки No 651782 — Paris, Entr'aide Ukrainienne, 5, rue Gasnier;Güy, Paris 20e.

— Звертається увагу всіх прохачів національної посвідки, що треба посилати прохання, анкету, засвідчену копію карти ідентичности, всякі інші документи з дому і з еміґрації, що доводять їхню якість еміґрантів, одночасно. Неодночасне надсилання анкети, документів і такси призводить лише до непорозумінь і зайвого листування. Надалі буде даватися хід лише проханням, що відповідають зазначеним вгорі умовам.

— Нагадується знову всім дописувачам, що для відповіді належить посилати поштові значки або гроші, в противному разі відповіді може й не бути.

В СПРАВІ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ І НАЦІОНАЛЬНОГО ПОДАТКУ

Прохається всі організації Української Громадської Опіки і зокрема уповноважених збирачів членських внесків і національного податку прискорити збирання як того, так і другого. Збір національного податку належить цілком закінчити до 1.XI, при чому гроші вносити на поштовий рахунок Громадської Опіки.-

Entr'aide Ukrainienne, 5, rue Gasnier-Guy, Paris XXe, No, 651.782 a Paris, а квитаційні книги пересилати до секретаря Громадської Опіки.

ЧЛЕНСЬКІ ВИКАЗКИ УГО

Члени Громадської Опіки, які бажали б мати членську картку з фото і з посвідченнями їхнього членства двома мовами, мусять надіслати їхні фото, розмір як для карти ідентичности, і 50 фр. на листування та оплату видання.

ДОПОМОГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ

Допомогова діяльність Громадської Опіки з часу З'їзду 1 V ц. р., яку проводить п-ні д-р В. Лук'янович, виявилася в значній кількості посвідок національности і всяких інших документів, здобутих від ІРО а рівнож в різного роду порадах, інформаціях і особистих інтервенціях у державних установах на користь членів Громадської Опіки.

Бажаючі одержати побачення й допомогу п-ні д-р Лук'янович зволять звертатися до Секретаріяту Громадської Опіки.

* * *

Починаючи з місяця серпня ц. р., всі прохання допомоги мають робитися на спеціяльних бланках, що їх буде розсилати Громадська Опіка на прохання організацій і заінтересованих осіб. Долучати поштові значки на листування.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Контрольна Комісія Української Громадської Опіки у Франції, в складі п. п. Вержбицького, Ковальського, Василіва, Номича, Бацуци, на засіданні своєму зробила такий розподіл обов'язків :

п. Бацуца — голова Контрольної Комісії,

п. Василів — заступник голови,

п. Номич — секретар,

п. п. Вержбицький і Ковальський — члени.

* * *

Рада Громадської Опіки на своєму засіданні 3 серпня ц. р. ухвалила таку резолюцію :

«Беручи на увагу доручення З'їзду Громадської Опіки 1. V ц. р. подбати про організацію видавничої справи, Рада Громадської Опіки постановляє :

1. Вважати, що журнал «Громада» ідейно є органом Громадської Опіки.
2. Закликати все членство до сталої передплати цього журналу.
3. Створити пресовий фонд Громадської Опіки і закликати громадянство до його поповнення.

* * *

Рада Громадської Опіки на своєму засіданні 28. VI. 49 ухвалила :

ВІДПОВІДЬ ЧЛЕНАМ ГРОМАДСЬКОЇ ОПІКИ — СИДИКАЛІСТАМ :

На запит деяких наших членів, що належать до синдикатів, про те, чи не варто створити свою власну українську синдикальну організацію, — повідомляємо, що Рада Громадської Опіки не думає, що така акція є на часі, бо це могло б призвести лише до зайвої боротьби серед робочих кіл української еміґрації. Зокрема, що стосується «Об'єднання Українських Робітників», що є філією Синдикату Християнських Робітників, то Громадська Опіка не ставить ніякого заперечення про участь в ньому своїх членів для захисту їх професійних інтересів, але не політично-національних, які не входять в обсяг синдикальної діяльности.

РАДА Громадської Опіки

П о п р а в к а. Оцим виправляємо прикрий пропуск, який трапився з технічних причин, а саме: у звіті Громадської Опіки, в списку збирачів національного податку, пропущене прізвище п. Кузя з Вільрю. Як і всім іншим збирачам, висловлюємо йому сердечну подяку і запевнення щирої пошани.

* * *

Якщо хочете мати хліборобську роботу, як робітник, чи найняти ферму в департаменті Drome, звертайтесь за порадою до українського фермера п. Возняка Якова (Mr. J. Vozniak, Poyols-en-Diois, Drome).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 13 серпня 1949 р. після довгої недуги помер в Кольомбель (Кальвадос) хорунжий 3-ої Залізної Стр. Дивізії Військ УНР бл. п. Микола БАЧИНСЬКИЙ, нар. в 1890 р. в Новій Ушиці на Поділлі.

Покійний перед смертю висповідався, прийняв Св. Тайни і заповів, щоб його, як православного вояка УНР, поховав український православний пан-отець, що й було виконано. Старанням української колонії запрошено було настоятеля Паризької УАПЦеркви о. Мітрата В. Вишневського, який 16. 8. 49, в присутності численних українців обох обрядів, росіян, поляків і французів, відправив повний чин похорону над покійним. Зворушливе слово п.-отця про чесноти покійного викликало не в одного присутнього сльози.

Після, при співі «Святий Боже», відправили покійного на кладовище. Над відкритою домовиною промовляв великий приятель покійного п. Дзюба, який в теплих словах переказав зібраним біографію покійного, а на самий кінець п.-отець знову подякував всім друзям і знайомим, що не дивлячись на робочу пору так численно взяли участь у похороні п. Б. Миколи Бачинського.

Чужа земля нехай буде йому легка, а пам'ять його нехай переховується з роду в рід.

* * *

Дуже прикре враження залишив по собі факт, що священник російської церкви з Кольомбеля відмовив права українській православній похоронній процесії зайти до церкви, щоб там відправити панахиду. Тим більше, що це є церква збудована фабрикою для обслуговування православних робітників. А покійний Микола Бачинський довгі роки працював на цій фабриці і заслужив на молитву у фабричній православній церкві...

Треба ствердити, що коли наші священники зверталися з подібною просьбою до католицьких чи протестантських священників, то їм ніколи відмови не було.

Не відмовив би в тій просьбі й Господь Наш Ісус Христос... Це підтвердять, думаю, російський священик з Кольомбелю і його дорадники, які взяли на свою совість повище...

КАЛЬВАДОСЕЦЬ

РОЗШУКИ

ВАТАМАНЮК Ольгу, з с. Стойчаків, пов. Коломия (Галичина), яка виїхала до Франції 1929 р. і проживала в околицях Парижа, розшукує її рідний брат ЯНУШАК Василь з Англії. Відомості про неї надсилати на надресу : JANUSHAK Wasyl, Y. M. C. A. Hostel, Wynols Hill, Coleford, Glos, England.

СУКМАНОВСЬКУ Ольгу —SUKMANOWSKI Fedor, A. E. C. Hosrtel Robertsbidge, Sussex, England.

МІЛАНА Степана та ДОЛИНУ Петра — PUSZCZYNSKYJ Paul, H. Goffin, 66, An. Liege, Belgivue.

САПЕЛЮК Анну та Марію — сестра ISKIW Jawdokia, Seraing s/M, Cité Pré Soret 8/3, Belgique.

НЕМЧЕНКО Леоніда — NEMTSCHENKO Maria, Inninga Holz Kaufhaus Angermeier, (13b) Post Taufkirchen am Vils O-Bayern, U.S. Zone.

МАСЛЮХА Лукаша — син MASLUCH Stanislaw, Dept. of Works Housing, Woormerer Via Pimber, South Australia.

Брата АНДРІЯЩИКА Михайла — ANDRIASZYK Wasyl, 22 Crossfild Place, Rochdale Lancs, England.

Тітку ЩОРЯК Анну — DOWZYCKYJ Semen, Ingolstadt, Ukr. Camp «B» (13), Germany U. S. zone.

ЯСЬКЕВИЧА Петра, з села Береги, повіт Самбір, Галичина. Від 1944 до 1945 р. працював на фабриці в Німеччині. В кінці квітня 1945 р. виїхав до Чехії. Розшукує Катерина Павлів і Петро Децек. Писати на адресу : PAWLIW Katherina, chez Georges Peyrin, 12, rue de Paris, Grenoble (Isere), France.

ВІЙТОВИЧ Анну — BUMBAR Iwan, AEC Hostel, Robertsbridge, Sussex, England.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА У ФРАНЦІЇ

В останньому часі Представництво Української Національної Ради розіслало до всіх українських еміґрантських осередків у Франції відозви в справі підтримки для УНРади. У відозвах з'ясована історія постання, ціль і дотеперішня діяльність цієї найвищої української національної установи, на якій почив весь тягар загальної репрезентації та пропаганди життєвих прав нашої Батьківщини перед культурним світом, боротьби за ці права, як також незвичайно важлива роля об'єднання всієї української еміграції на фронті цієї боротьби.

Щоб УНРада могла успішно переводити в діло своє високе завдання, щоб могла посилити свою многогранну акцію, — потреба фондів. Ці фонди може й мусить дати тільки українська еміґрація, без огляду на партійну приналежність окремих прошарків громадянства, бо УНРада у своєму змісті, своїй праці та у своїх цілях є надпартійна, є виявом стремлінь усіх українських національно-самотійницьких партій і бореться за найвище універсальне право націй.

Тому складайте, без зайвої проволоки, **національний податок у висоті** Вашого **одноденного заробітку** на цілі УНРади. Гроші сплачуйте на руки мужів довір'я Представництва УНРади Вашого осередку, або на руки Управи Вашої філіяльної організації на місцях або пересилайте безпосередньо на чекове поштове конто, Paris 651782, Entr'aide Ukrainienne з дописною для УНРади. Список сплачених сум від окремих осіб та організацій буде оголошений в пресі у фінансовому звіті Представництва.

ПРЕДСТАВНИЦТВО В. О. УНРади у Франції

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА В ПАРИЖІ

в суботу дня 24 вересня 1949 р. в залі «Cercle Militaire», 8, Place St. Augustin, metro St.-Augustin

уряджує
на відкриття осіннього сезону

БАЛЬ

з різноманітною програмою при співучасті кращих українських мистецьких сил Парижа

Початок о 9 год вечора

Щиро запрошуємо все наше громадянство — приходьте з Вашими приятелями- чужинцями

УПРАВА УСГ

ВІД ФІНАНСОВОЇ РЕФЕРЕНТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ФРАНЦІЇ

Цим повідомляється, що у Франції згодилися переводити збирання національного податку такі організації : Українська Громадська Опіка, «Єдність», Товариство б. вояків Армії УНР і Жіночий Союз. Щодо решти організацій, то на запрошення збирати податок вони не відповіли.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ ГРОМАДИ

За останній час у місцевій українській пресі появився ряд статтей з нелояльними нападами на Українську Національну Раду і Виконний Орган, з образливими назвами на адресу нашого закордонного Парламенту і з гумористичними викривленнями діяльности Виконного Органу і II-ої Сесії УНРади.

Автори згаданих пасквілів явно хочуть знищення нашого парламентарного життя й демократичних методів регулювання розходжень в середині нації... Очевидно для того, щоб натомість поставити якусь невідповідальну диктатуру, що буде залежати від якоїсь національної формою і інтернаціональної духом мафії...

Не вважаючи потрібним полемізувати з явно недобросовісними, антинаціональними виступами реакційно авантуристичних писак, я бажав би застерегти людей доброї волі і запропонувати їм подвоїти боротьбу проти розкладових елементів, прихильних до сталінсько-гітлерівських методів.

Хай живе Українська Національна Рада і геть з диктатурами і мафіями.

Читач К.

Вже в найближчому часі появиться перший зошит

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА,

книги знання про Україну,

Енциклопедія Українознавства видається заходами Наукового Товариства ім. Шевченка на відзначення 75-ліття його існування.

Разом 800 сторінок великого формату, багато ілюстрована, з кольоровими картами і кольоровими таблицями, виходитиме з друку в десяти щомісячних зошитах.

	фр фр.
Ціна в одноразовій передплаті	6.000
двома ратами (3.500 фр фр.)	7.000
в передплаті зошитами (по 800 фр. фр.)	8.000

Просимо жадати вичерпного проспекту!

Всі інформації подає і приймає замовлення та сплати : Verlag «Molode Zyttia», Munchen, Dachauerstrasse. 9.II, Germany.

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО в ЛОНДОНІ

UKRAINIAN BUREAU
123, High Street,
Notting Hill Gate,
London, W. 11.

КОМУНІКАТ

З уваги на численні запити, які одержуємо, та на різне пояснювання тих цілей, які привели до створення Українського Бюра, бажаємо цією дорогою подати слідуючі вияснення:

Поважна частина українського громадянства у Вел. Британії у повному розумінні потреби і ваги існування такої української інституції на цьому терені, яка заступала б політичні інтереси України та українців та яка займалася б постійним інформуванням чужинців, а особливо бритійців про ідею і стан української визвольної боротьби — постановила покликати до життя під кінець березня цього року — **Українське Бюро.**

Сучасне Українське Бюро поставило своїм завданням продовжувати цінну діяльність того Українського Бюра, яке існувало в Лондоні ще перед війною, і Центрального Українського Допомогового Бюра, яке діяло на цьому терені після війни, з тою однак різницею, що коли, з уваги на відсутність української еміґрації на терені З'єдиненого Королівства, вищезгадані інституції були тоді засновані і удержувані українцями Америки й Канади, то теперішне Українське Бюро є **витвором волі і бажань українців**, яких доля кинула на ці острови.

І хоч Українське Бюро нараховує тільки чотири місяці свого існування, проте ми вже можемо записати за ним певні успіхи, які вдалося нам осягнути.

Крім вище з'ясованої основної ділянки праці, ми почували своїм обов'язком віддати себе в розпорядження УНРади і Представництва її Виконного Органу на терені Вел. Британії.

Тим способом ми допомагаємо нашому Державному Центрові у його праці і одночасно стараємось дати наш скромний вклад у боротьбу за визволення Рідного Краю.

Лондон, 17. 8. 1949 р.

(Б. ПАНЧУК)
Голова Українського Бюра

Просимо вносити ПЕРЕДПЛАТУ за «ГРОМАДУ»

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ « ГРОМАДИ »

Альбом - біографія С. Петлюри числиться за чотири числа (11-14).

Directeur : Mme Catherine-Germaine Sozontieff Imprimerie BERESNIAK, 12, rue Lagrange, Paris (5e)